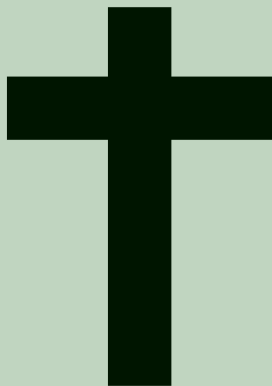

Kanuri Manga NT
Translation

Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

Kanuri Manga NT Translation

Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

copyright © 2018-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025

c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e

Contents

Matiyu	1
Markus	73
Luka	118
Yahaya	193
Kida Kəngayamba Isaye	245
Romanwu	311
1 Korintiwu	340
2 Korintiwu	367
Galatiyawu	385
Afisawu	395
Filibiwu	405
Kolosiwu	412
1 Tasalonikawu	419
2 Tasalonikawu	426
1 Timoti	430
2 Timoti	438
Titus	444
Filimon	448
Ibranawu	450
Yakuba	470
1 Biturus	478
2 Biturus	486
1 Yahaya	491
2 Yahaya	499
3 Yahaya	501
Yahusa	503
Wahayi Yahayaye	506

MATIYU

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu ruwujənadə

Linjila Matiyuye

Kitawu Matiyuyedə Linjila kəntiloye wo. Matiyudə, tiro Lewi ye cani, koro kidanju akki mowoma. Amma Isa tia bowoyenniya, kidanju kolje Isaa ga badiyeno. Ti kəngayamba mewun yindin Isaye falnja. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada jamaro wuljəgənədə fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-a amnju yaudiyaro ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Tambo-a wuradu-a Isaye (1.1–2.23)

Dabbarda kida Isaye (3.1–4.11)

Kida Isaye cidi Galileyen (4.12–18.35)

Kida Isaye cidi Yahudiyayen (19.1–20.34)

Kida Isaye Jerujalemnin (21.1–25.46)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (26.1–28.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu ruwujənadə

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Kaariya Isaye

(Luk 3.23-38)

¹ Akko kitawu* kaariya Isa Almasiwu tada† Mai Daudaye, ti ye tada Nawi Ibrahimbedəyedə:

² Ibrahim Isakua kembo, Isaku ye Yakubaa kembo, Yakuba ye Yahuda-a awaanawanju-aa kembo,

³ Yahuda ye Feres-a Jera-aa kembo, yanja Tamar, Feres ye Hesronna kembo, Hesron ye Aramba kembo,

⁴ Aram ye Aminadabba kembo, Aminadab ye Nashonna kembo, Nashon ye Salmonna kembo,

⁵ Salmon ye Bowossa kembo, ya Bowosse Rahab, Bowos ye Abidaa kembo, ya Abidaye Rut, Abida ye Yisaia kembo,

⁶ Yisai ye Mai Dadaa kembo.

* 1:1 1.1 kitawu - Bam. † 1:1 1.1 tada - Kaduwu.

Mai Dauda Sulemanaa kembo, calan ya Sulemanayedə kamu Uriyaye,

⁷ Sulemana ye Rehobowamba kembo, Rehobowam ye Abiyaa kembo, Abiya ye Asaa kembo,

⁸ Asa ye Yosafatta kembo, Yosafat ye Yoramba kembo, Yoram ye Wojiyassa kembo,

⁹ Wojiyas ye Yotamba kembo, Yotam ye Ahajua kembo, Ahaju ye Hejekiyassa kembo,

¹⁰ Hejekiyas ye Manasea kembo, Manase ye Amonna kembo, Amon ye Josiyassa kembo,

¹¹ Josiyas ye jaman yaudiyaa dunon cadane cidi Babilayero caadənadən Yekoniyas-a awaanawanju-aa kembo.

¹² Ngawo cidi Babilayero caadənayedəlan, Yekoniyas Sheyaltiyella kembo, Sheyaltiyel ye Jerubabella kembo,

¹³ Jerubabel ye Abihudda kembo, Abihud ye Aliyakimba kembo, Aliyakim ye Ajorra kembo,

¹⁴ Ajor ye Jadokka kembo, Jadok ye Akimba kembo, Akim ye Alihudda kembo,

¹⁵ Alihud ye Aliyasarra kembo, Aliyasar ye Matanna kembo, Matan ye Yakubaa kembo,

¹⁶ Yakuba ye Isuwua kembo, Isuwudə kwa Merambe, Meram ye Isa tia Almasiwulan bowojaidəa kembo.

¹⁷ Adəgaima Nawi Ibrahimlan tai har Mai Daudaro yadero am jamannja tiloa gadegade mewu deri dasaa, koro Mai Daudalan tai har jaman yaudiyaa cidi Babilayero caadənaro yadero mewu deri dasaa, koro jaman adən tai har tambo Almasiwuyero yadero mewu deri dasaa.

Tambo Isaye

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Akko lawar tambo Isa Almasiwuye. Yanju Meramdə təmajji Isuwuye,[‡] amma kawu larusa cade rokko dasayiro, Ruhu Alaye cakke curoaro walyeno.

¹⁹ Isuwu təmajinjudə kam jirema, fuwu jamayen tia nanguro njakko cəraannidəro, asərlan tia kolduro nia ngoyeno.

²⁰ Adə karwunjun duwon, malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan tiro fəlediye: «Isuwu kaduwu Mai Daudaye, bare Meramba kamuro ngoduro rinəmmi, Ruhu Alayeman curoaro walyeno.

²¹ Tada kongwa cambi, ni ye tiro cu Isa[§] yakke, dalilnjudə jamanjua biwunjalan cəkkayi nangaro,» yeno.

[‡] **1:18 1.18** *Meramdə təmajji Isuwuye* - Kəla ada yaudiyayen Meram kamu Isuwuye, amma fannjun ti-a rokko dəganni. **§ 1:21 1.21** *Isa* - Maana cu adayedə Kəmande cəkkayi.

²² Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyen wuljənadə wakkayeno.

²³ Tiye: «Akko fero kəlayakku kwa nojənni curo ngoje tada kongwa cambe tia Imanuwellan bowojai,»† cənna, maana Imanuwelledə Ala andi-a rokko.

²⁴ Kənəmlan fayenniya, Isuwu awo malaiya Kəmandeye tiro wuljəgənadəa cəde Meramba kamuro ngoyeno.

²⁵ Amma tia kamuro nojənni duwon, har tada kongwa cambe Isuwu tiro cu Isa kekko.

2

Ilmuwu cidi adinnambe Isaro ambəttuwu

¹ Jaman Isa bəla Baitalami cidi Yahudiyayen tambənadən, Hirudus ti mai duwon, ilmuwu laa cidi adinnambe cijane Jerujalembo isane:

² «Nda ti Mai Yaudiyaye tambənadə? Sillowunju adinnamlan culuwuna ruiye tiro ambəttuwuro kadiye,» cane keworo.

³ Mai Hirudus adəa fangenniya, hangalnju caa ciyeno, am Jerujalembe samma ye ngai.

⁴ Daji wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a sammaa bowoje ndaran Almasiwu tambiro kiworənniya,

⁵ tiro: «Bəla Baitalami cidi Yahudiyayen, akko awo nawi kuren ruwujənadə:

⁶ «*“Ni Baitalami cidi Yahudaye, curo bəlawə Yahudayedən darajanəm gana gəni, dalilnjudə curonəmlaman mai culuwi, mai duwon jamani Israyilayea cunodidə.”*»†

⁷ Daji Mai Hirudus asərlan ilmuwudəa bowoje sa sillowudə tayiro fəledəgənadəa cuwore tabbatkeyeranniya,

⁸ tayia Baitalamiro cunode tayiro: «Lenowo hangallayen tadadəa manowo! Tia fanduwiya, lawar sukkudowo, wu ye lekko tiro ambətkəkko!» yeno.

⁹ Mana maidəyedəa fangeranniya, ilmuwudə jawal ngojane leyera. Ledu cadi duwon, akko sillowu adinnamlan culuwe carunadə fuwunjaro koje leje, har na tadadə dəganadəa nayeyenniya, tak dayeno.

¹⁰ Sillowudəa kerunniya, karwunja tai daje kəjiyeno!

¹¹ Daji fadodəro ngasaye tadadə-a yanju Meram-aa carune tungurumjane tadadəro ambətkeyera. Ajanja kajane tiro dinar so, kaaji so, mir* so kedo.

† 1:23 1.23 Ish 7.14 † 2:6 2.6 Mik 5.2 * 2:11 2.11 mir - Cu kawudiye, jauro buwucci.

12 Daji Kəmande kənnasimlan tayia galaje bare na Mai Hirudussero waldanni yenniya, jawal gade ngojane lardun-jaro walladara.

Masarro kasəme ledu

13 Ngawo ilmuwudə saptanayen, malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan Isuwuro fəlediye: «Cine tadadə-a yanju-aa ngone Masarro kasowo lenowo, nadən har kawu mana njaddəkkiro nammowo, dalilnjudə Mai Hirudus tadadəa njejoro maji nangaro,» yeno.

14 Daji Isuwu cije buneman tadadə-a yanju-aa ngoje Masarro lejane,

15 nadən har karmo Mai Hirudussero napkera. Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyen wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Tadania Masarnin culuwo ro bowokkəna,»† cənna.

16 Mai Hirudus ilmuwudə tia jambajanaro asuyenniya, fum gərgaje wada ce kəla sa ilmuwudə tiro tabbac-caanayen tadawa kongwa kərwu yindia-a yindi cadənni-a bəla Baitalamiye-a bəladəyanju-alan dasaana sammaa roro keyeso.

17 Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljənadə wakkayeno. Tiye:

18 «*Bərni Ramayelan so lagaranne jauro fandi,*

Rahila diye yallanjuro cikkiri.

Kanadi ta wajəna,

bawo bawojana nangaro,»† cənna.

Lardu Israyilawuyero waldu

19 Ngawo Mai Hirudus bawojənanayen, Masarnin malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan Isuwuro fəlediye:

20 «Cine tadadə-a yanju-aa ngone lardu Israyilawuyero waldənowo, am duwon tadadəa roro njejoro majaidə sanuna nangaro,» yeno.

21 Daji Isuwu cije tadadə-a yanju-aa ngoje lardu Israyilawuyero walladara.

22 Amma Mai Arkilawus cuju bawanju Mai Hirudussero cidi Yahudiyayea cunodidəro fangenniya, Isuwu nadəro ngaworo riyeno. Daji Kəmande kənnasimlan tia galayenniya, cidi Galileyero leje

23 bəla laa Najarat canidən napkeno. Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyayen wuljənadə wakkayeno. Tayiye: «Tia† kam Najarattelan bowojai,» canna.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

*Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mar 1.1-8; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)*

¹ Jaman adən Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaa cidi Yahudiyayen jamaro kawuri cədde:

² «Təmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye* del karənjəna!» cəni kərga.

³ Tima kam duwon Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen kəlanjun mana cədənədə wo. Tiye:

*«Karaan kam laa kowo sapce:
“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!”
cəne mawoji.»†*

⁴ Yahayaye kajəmunjudə kanduri karimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawı-a kəmagən-a.

⁵ Daji am bərnı Jerujalembe-a lardu Yahudiyaye sammaye-a cidi bərəm Jordaniye ngaye-a nanjuro isane

⁶ biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁷ Yahaya Farisawa-a Sadusiya-a kada tayiro kasala tuwaye cəddoro nanjuro isairo kirunniya, tayiro: «Nayi kaduwu fusiyaeso! Wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja?

⁸ Awo tuwa jireye fəlejisoa dewo!

⁹ Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anılan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

¹⁰ Akko kərmamaro bewodə fərdu kəskayen gənaada. Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai.

¹¹ «Wudə təmmuwwa nangaro ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma kam laa wua kənduwon kosəna sunonju tuluwoma tikkəni ngawonin isi. Tidə Ruhu Alaye-a kannu-alan nayiro kasala† njaddi.

¹² Mukkonjun kəmo laladuramba na wasturamnjuyero ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudəa culore bəralan gənaji, amma kalariyəa kannu təmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

*Ruhu Alaye Isaro jəptuwu
(Mar 1.9-11; Luk 3.21-22)*

* **3:2 3.2** nodo bargaa Mai Samemaye - Kərmai Alaye. † **3:3 3.3** Ish 40.3 † **3:11 3.11** kasala kannuye - Ajawu gənaduwu, bi bone nja, bi tayirro kalaktu.

¹³ Daji Isa cidi Galileyen cije bərəm Jordaniyero Nawi Yahaya tiro kasala cəddoro kadio.

¹⁴ Yahaya tiro daptuwuro maje: «A! Awiro gəle naniro isəmidə? Ngəlanjudə, nima diye wuro kasala səddəmi,» yeno.

¹⁵ Amma Isaye tiro: «Kərmadə kasadde, dalilnjudə awo jire sammaa diodə andiro jussəna nangaro,» yenniya, Yahaya kasatkeno.

¹⁶ Tiro kasala cədde Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmde Ruhū Alaye alama bullam gai tiro jəpiciyi kiro.

¹⁷ Koro samelan kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia raakkəna. Tiramnin jauro karwuni kəjijəna!» yeno.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mar 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Daji Yiwulis tia jarapcoro Ruhū Alaye Isaa simojiye karaa dəriro kiluwo.

² Kawu fidewuro bune-a kausu-aro asem kidanniya, kəna tia kida.

³ Daji Jaraptumadə nanjuro ise tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye aniro wulgəne kəmboro walja!» yeno.

⁴ Isaye: «A'a, kitawulan ruwuwada: "Kam kəmbo baslan gəni, mana Ala wuljəna samman dəgai,»† yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia bəрни tayirro* cade loiloiram Fado Alayen gənayenniya,

⁶ tiro: «Ni Tada Alayea, səktəne cidiro yukkure! Awoa kitawulan ruwuwada: "Ala kəlanəmnin malaiyawanjuro wada ce mukkonjan kamnjagai bare sinəm kauro gəmdəgənniro,»† yeno.

⁷ Isaye tiro: «A'a, kitawulan ruwuwada: "Bare Ala Kəmandea rijamməmmi!"»† yeno.

⁸ Koro yaye Yiwulis tia kəla kau kuruwu fet laayero cade tiro larduwa duniaye samma-a darajanja-aa fəleyeyenniya,

⁹ tiro: «Ngunəme wuro sujada səddəmia, ani sammaa niro njikki!» yeno.

¹⁰ Daji Isaye tiro kalakciye: «Nani kolle, Yiwulis! Kitawulan ruwuwada: "Ala Kəmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambətkəne!"»† yeno.

¹¹ Daji Yiwulis tia kolyeno, malaiyawa ye isane tiro kiskeyera.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

† 4:4 4.4 SK 8.3

* 4:5 4.5 *bəрни tayir* - Jerujalem.

† 4:6 4.6 Jaw 91.11-12

† 4:7 4.7 SK 6.16

† 4:10 4.10 SK 6.13

Isaye kidanju badidu
(Mar 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Isa Nawi Yahayaa kosoro casakkənaro fangenniya, cidi Galileyero wallada.

¹³ Bəla Najarattea kolje leje bəрни laa Kafarnaam canilan napkeno, bəрни duwon ci bəрəmben cidi Jabulonne-a Naptaliye-alan† dəganadə.

¹⁴ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənadə wakkayeno. Tiye:

¹⁵ «Cidi Jabulonne-a Naptaliye-a kanji jawal bəрəmbena ci gade bəрəм Jordaniyen tiro Galile cidi kərdiyaye canidəlan,

¹⁶ am curo duwuyen dasaanadə nur kura laa caruna, koro tayi curo kaudi karmoyen dasaanadə yea nur wassəna!»†

¹⁷ Sa adən Isa jamaro kawuri kəji wulduwu badiyeno. Tiye: «Təmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye del karənjəna!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu
(Mar 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Yim laa Isa ci bəрəм Galileyeya jəgai duwon, yaana yindi Siman tiro Biturus cani-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bəрəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁹ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro‡ njadəkki!» yeno.

²⁰ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

²¹ Koro nadən fuwuyenniya, yaana yindi gade ye Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a bawanjan kundenno curo maarayen buni taramnja caassai kiro. Tayia bowoyeniyama,

²² cijane maaradə-a bawanja-aa koljane tia geya.

Jama kadaye Isaa ga
(Mar 3.7-12; Luk 6.17-19)

²³ Daji Isa bəla bəlaro leje dandalnjan jamaa alamje kawuri kəji nodo bargaa Alaye wuljiyi, am dondia kasuwanja jiri fi yayen isangajiyi ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

²⁴ Adəgainin lawarnju cidi Siriye ngaro tatargaada. Koro am larduyedə amnja kasuwaa-a kəndondi jiri jiri-a karuwaa-a sedan koroyea-a tiyi canaa-a sammaa Isaro cakkude isangayeyeno.

† 4:13 4.13 Jabulon-a Naptali-a - Jiri yindi Israyilaye. † 4:16 4.15-16 Ish 9.1-2

‡ 4:19 4.19 kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə.

25 Jama kada tia geya, laanja cidi Galileye, laa cidi Bəlamewuye, laa bəрни Jerujalembe, laa cidi Yahudiyaye, laa ye ngawo bərəm Jordaniye.

5

Jawawi Isaye kəla kau kuruwu laayen

(Luk 6.17-49)

1 Isa jama kada kadami captairo kirunniya, kəla kau kuruwu laayero juwane napkeno. Fuwurawanju ye nanjuro kadira.

2 Daji tayia alamdu badiyeno.

Am bargaasoda

(Luk 6.20-26)

3 «Barganja am karwulan talaawadə,*

nodo bargaa Mai Samemayedə nuwanjadəro.

4 Barganja am kərma cesiridə,

fuwun simalonja bawodəro.

5 Barganja am rokura bawoadə,

fuwun dunia warasajaidəro.

6 Barganja am kərma kəna-a ngudu-aaro jire dioro

ngənəptaimadə,†

fuwun kuljaidəro.

7 Barganja am kanjimərimasodə,

fuwun kanjiməri cawandidəro.

8 Barganja am karwu bulladə,

fuwun Alaa caruidəro.

9 Barganja am kərma nanlewa cawudidə,

fuwun tadawa Alayelan‡bowodaidəro.

10 Barganja am kəla jire dionjayen tayia basarjaidə,

nodo bargaa Mai Samemayedə nuwanjadəro.

11 «Am wu nangaro nayia raranjane basarnjane diwindo jiri jiri wuljaiya, bargando!

12 Kəji dama baworo fannowo, dalilnjudə samelan mukowando juro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman nawiya kureye burwonjanadəa basaryera.

Manda-a nur-a

13 «Nayima manda duniaye wo. Amma mandadə kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Awimaro faidajiwawo, tia deyan yirjane am guguwaccai.

* 5:3 5.3 *am karwulan talaawadə* - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojannin Alaa mərsajanadə. † 5:6 5.6 *am kərma kəna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadə* - Am duwon kowəri cade awo Ala cəraanaa dioro majaidə.

‡ 5:9 5.9 *tadawa Alaye* - Alaa mərsajane awo ti cəraanaa dioro majana nangaro, tayi am hal ngəlaa Alaye gairo waljai.

14 Nayima nur duniaye wo. Bærni kəla kau kuruwuyen dəganadə gəradiwawo.

15 Wunduma fatəla wasse kəmon təmjiwawo. Kam fatəla wassiya, kəla gənaduramnjuyen gənaje fadodən wundusoro nur ci.

16 Adəgaima nayi ye kollowo nurndo fuwu amben wasso, awo ngəla diwidəa caro Bawando Mai Samemaro daraja cadoro!

Kəla Attaurayen

17 «Bare awo Attaura-a kitawuwa nawiyaye-alan ruwuwadadəa baworo dioro kadikkoro təmanuwwi. A'a, tayia baworo dioro gəni, tayi samma wakkajaro kadikko.

18 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu same-a cidi-a baworo waljaimaro, arawu bi səkkal falma Attauralan baworo waljiwawo, sai tayi samma wakkajaiya duwon.

19 Wundu duwon wadawa aniye gananjaa ga waje am gade yea ngai alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja jauro ganaalan bowojai. Amma wundu duwon wadawa ania jəgane am gade yea jaaro alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja kuraalan bowojai.

20 Adə nangaro nayiro wulnjagakki, maləmba Attauraye-a Farisawa-aa jire diolan konuwawoa, təmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

Kəla gərgaduyen

21 «Amwurawande jaman kureyero: “Bare ro kambe tuluwummi, wundu duwon ro kambe cuttuluwunadəa shararo caadi,”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

22 Amma wu nayiro wulnjagakki, kam kamanjuro gərgajəgənadəa shararo caadi. Koro kam kamanjuro “Kam bowuye!” cəne rajənadəa majilis adinwuyero caadi. Koro kam duwon kamanjua waje tiro: “Batti!” cənnadəa kannu jaanamayero koljagai.

23 «Adə nangaro na laya duwaduramben sadaa njəddoro isəmma duwon, awo kuttu laa kamanəmbo yiddəmmaa tangəmia,

24 fuwu laya duwaduramdəyen sadaanəmdəa kolle lene ni-a kamanəm-a solodənowo duwon, daji waldəne are sadaanəm yidde.

25 «Shararambo lawalamanəm-a rokko ledu diwi duwon, kəla jawallen doiro kowofri de tawaktəne, bare nia alkaliro sərənnjəgənniro. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

† 5:21 5.21 NL 20.13; SK 5.17

²⁶ Jiremaro niro wulnjægækki, nadæn wufi njægaidæa cotto ræmbæmmia, tæmmaro luwumbawo!

Kæla kænjanayen

²⁷ «Koro tayiro: “Bare kænjena dimmi,”† cane wuljaanadæa fannuwwa.

²⁸ Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamua cure mangarjænadæ, karwunjun kænjena cædæna.

²⁹ Simmæm kæmboramdæ njakke biwu dimia, tia kulaine gæmmæ. Tiyinæm samma kannu jaanamayero fidiyidæroa, sim fal fuddæmmadæma niro ngalwo.

³⁰ Koro mukkonæm kæmboramdæ njakke biwu dimia, tia kamme gæmmæ. Tiyinæm samma kannu jaanamayero fidiyidæroa, mukko fal fuddæmmadæma niro ngalwo.

Kæla kamu dæptayen

³¹ «Koro waldane tayiro: “Kam kamunjua dæpcidæ tiro kakkadu kamu dæptaye co,”† cane wuljana.

³² Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kæla kænjanayen gæni dæpcænadæ tia kænjenamaro cædæna. Koro wundu duwon kamu dæpkadaa niyajænadæ, ti ye kænjena cædæna.

Kæla kansi boyen

³³ «Koro amwurawande jaman kureyero: “Bare bowuro kansi bummi, kansi Kæmandero yibbummadæa de!”† cane wuljaanadæa fannuwwa.

³⁴ Amma wu nayiro wulnjagakki, bare tæmmaro kansi buwwi! Bare sameyen kansi buwwi, Alaye kurisnju kæрмаiye nangaro,

³⁵ bi cidiyen, si gænaduramnju nangaro, bi Jerujalæmben, bæрни Mai Kuraye nangaro.

³⁶ Koro bare kælandoyen kansi buwwi, ranguwe kanduri kælandoye falmaa bul bi cælæmbo diwwawo nangaro.

³⁷ Ngælanjudæ “Aaa,” bi “A'a,” wullowo. Awi yaye adæa kojænadæ na ti Kæladoyen[§] kadio.

Kæla ræmboyen

³⁸ «Koro tayiro: “Kam laa sim bi timi kamanjuye fal kittuluwoa, simnju bi timinju fal ye cattuluwo!”† cane wuljaanadæa fannuwwa.

³⁹ Amma wu nayiro wulnjagakki, bare kam kælado wanuwwi. Kam laa ferinæm kæmboram marin bakcia, wailadæ yea tiro kalakkæne.

† 5:27 5.27 NL 20.14; SK 5.18 † 5:31 5.31 SK 24.1-4 † 5:33 5.33 Lew 19.12; KI 30.2; SK 23.21 § 5:37 5.37 Kælado - Yiwulis. † 5:38 5.38 NL 21.24; Lew 24.20; SK 19.21

⁴⁰ Koro kam laa gəmajenəm moworo nia shararo njadi cənia, kolle garinəmdə yea ngojo.

⁴¹ Kam laa dunodunon njakke na kilometər fallaro lenəmia, na kilometər yindiario ti-a rokko lenowo.

⁴² Kam njuworənamadəro ye, koro kam nanəmnin tagari cəraanadəro bare dapkəmmi.

Kəla kəlado rawoyen

(Luk 6.27-36)

⁴³ «Koro tayiro: “Kəmaskinəmba raye,† kəladonəmba wane,” cane wuljaanadəa fannuwwa.

⁴⁴ Amma wu nayiro wulnjagakki, kəladowandəa rawowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo,

⁴⁵ ngainin tadawa Bawando Mai Samemayero walluwi. Dalilnjudə Ala cakke kəngal am ngəla-a diwi-aa wassi, koro ingi sameye ye jirewu-a jirenambuwwu-aro cudduri nangaro.

⁴⁶ Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Akki mowomaso ye ngai gəna cadı?

⁴⁷ Koro kəramiyando runjaa lewanuwia, awi gəle am gadesoyea kojəna diw? Kərđiya ye ngai gəna cadı?

⁴⁸ Adə nangaro Bawando Mai Samemadə kalkallo diomadə gai, nayi ye kalkallo diowuro wallowo!

6

Kəla sadaayen

¹ «Hangal gənanowo, bare kəndondo jireye federo jama nayia njaroro diwwi. Adə gənia, mukowa na Bawando Mai Samemayen fanduwawo.

² Adə nangaro sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mənafəkkaso gai am gadero awo dimmadəa wulgəmmi. Tayidə dandal so, farsam solan am tayia caro daraja cadoro sadaa cadı. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

³ Amma nidə sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mukkonəm waila awo mukkonəm kəmboram cədidəa nojənni,

⁴ sadaanəmdə asərլan tədo. Daji Bawanəm asərլan curuidə niro mukowa nji.

Kəla moduwayen

(Luk 11.1-4)

⁵ «Moduwa dimiya, bare mənafəkkaso cadidə gai dimmi. Tayidə dandal so, farsam solan daada am tayia caroro moduwa cadiya, caraana. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

† 5:43 5.43 Lew 19.18

⁶ Amma nidə moduwa dimiya, ngimməmbo ngaye cin-nadəa jange Bawanəm turuiwawodəa kore. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

⁷ Koro moduwa diwiya, bare kərdiyadə gai awo falla ngəwuro wuwulluwwi. Mananja ngəwu nangaro Ala tayia fanjiro təmajai.

⁸ Bare tayi gairo walluwwi, dalilnjudə kawu tia koruwidəmaro Bawando məradundosodəa nojəna nangaro.

⁹ Akko ngainin moduwa dewo:

*«“Bawande Mai Samema,
cunəmbo daraja tio!*

*¹⁰ Nodonəm bargaa iso!
Awo raamma dunian tədo,
jiri same yen tədida gai!*

¹¹ Andiro kəmbonde kuye sade.

*¹² Biwunde gawursagane,
andi ye am biwu saddənadəa
gawurniyenadə gairo.*

*¹³ Bare kolsame jaraptiyende,
Kəladodəro kasane.
Nodo-a kənduwo-a daraja-a
har abadaro kaanəmdəma. Amin.”*

¹⁴ «Nonowo, am biwu njaddənadəa gawurnuwia, Bawando Mai Samema nayi yea gawurnjai.

¹⁵ Amma tayia gawurnuwawoa, Bawando ye biwundo gawurjiwawo.

Kəla asemben

¹⁶ «Asem diwiya, bare mənafəkka cadidə gai fəkkando dinuwwi! Tayidə am asemnja caroro fəkkanja faljai. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

¹⁷ Amma nidə asem dimiya, kəlanəm ye kəndawulan samme, fəkkənəm ye lamme,

¹⁸ Bawanəm turuiwaworo kajia, bare wunduma asem dimiro nojənni. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

Kəla arsiyi captayen

¹⁹ «Bare kəlandoro arsiyi dunialan cammuwwi, na duwon kanam-a diwura-a bannajai, barwuso ye faljane ngasaye ngojaidə.

²⁰ Kəlandoro arsiyi samelan cammowo, na duwon kanam-a diwura-a bannajaiwawo, barwuso ye faljane ngasaye ngojaiwawodə.

21 Nonowo, na arsiyindo dɛganadɛman karwundo ye kɛrga.

22 «Simdɛ tima fatɛla tiyiye wo. Simmɛm ngaa, tiyinɛm samma ye nurraro walji.

23 Amma simmɛm jaujia, tiyinɛm samma ye duwuario walji. To, nur nilan dɛganadɛ duwua, duwu adɛ jaumaro kura, diye!

24 «Wunduma rakce wolodi kam yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cɛrayi, bi fal bɛrsɛmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.

Kɛla karwungai dioyen

(Luk 12.22-34)

25 «Adɛ nangaro nayiro wulnjagakki, bare kɛla awo rondo buwi-a yawi-ayen bi kɛla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi. Rodɛ kɛmboa kojɛna, koro tiyidɛ ye kajɛmua kojɛna, gɛna?

26 Ngudowa sameyɛa ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro nema ye jawulan capcaiwawo yaye, Bawando Mai Samema tayia ambaji. Nayidɛ jauru ngudowaa darajan konuwua, gɛna?

27 Wundundo gɛle rakce karwungainjulan sa fal kawunju cɛrgai?

28 «Koro awiro kɛla kajɛmuyen karwungai diwi? Fɛreso karaaye jiri rijaidɛa ruiwo, ngɛnɛpcaiwawo, koro caa cadiwawo.

29 Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauru darajaa yaye, ngaltema kajɛmu fɛrɛ aniye falnjaa nanshawan najɛgɛna cakkɛnni.

30 Ala fɛreso ku karaan rijai bari kannuro fijagai ania ngai jakcidɛ, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambɛrse ganaadɛ!

31 «Adɛ nangaro bare kɛla awo aniyen karwungai diwwi, bare kɛlandoro: “Awi gɛle buiye?” bi “Awi gɛle yaiye?” bi “Awilan gɛle tiyinde jangiye?” wulluwwi.

32 Kɛrdiyaso awo ania majai, amma Bawando Mai Samema nayi ye awo ani samman mɛradundoaro nojɛna.

33 Attɛroa, nodo bargaa Alaye-a jirenju-a manowo duwon, awo ani samma yea nayiro njadi.

34 Adɛ nangaro bare karwungai bariye diwwi, karwungai bariyedɛ kuye gɛni. Ku nguson suwol kaanjua.

7

Kɛla ambo shara njɛddoyen

(Luk 6.37-42)

1 «Bare wundumaro shara yidduwwi,* nayi yero shara njaddiwawo.

2 Jiři ambo shara yidduwidə gai, nayi yero shara njaddi. Koro jiři ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnagai.

3 «Awiro kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə?

4 Akko ni simməmlan karjəmbadə, awiawin gəle kamanəmbə: “Kolle kaləm simməmbedəa tuluwukke,” nəmi?

5 Mənafək, karjəm simməmbedəa tuluwumiya duwon, daji ngəlaro rume kaləm sim kamanəmbedəa tuluwumi.

6 «Bare awo tayirdəa kəriyaro yiwwi, koro bare awondo darajaa fuwu aladeyayen kolluwwi. Kolluwiya, tayia guguwaccai, kəriya ye suwordane nayia njanjannjai.

Kəla koro-a madu-a cinna bakta-ayen

(Luk 11.9-13)

7 «Korowo njadi, manowo fanduwı, cinna bangowo kanjagai.

8 Wundu duwon cuworimadəro cadı, kam majimadə ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadə yero kajagai.

9 «Wundundo tadanju tia burodiro cuworiya, dongur kauye cidə?

10 Bi buniro cuworiya, kadi cidə?

11 Nayi diwiso awowa ngəla tadawandoro njo nonuwwaa, balle Bawando Mai Samema awowa ngəla am tia caworiro cidə!

12 Adə nangaro awo duwon amso nayiro njaddiya raawwadəa nayi ye tayiro yiddowo! Adəma maana Attaura-a kitawuwa nawiyaye-aye wo.

Kəla ngaworam jəkkadəyen

(Luk 13.24)

13 «Ngaworam jəkkadəyen ngawowo, dalilnjudə ngaworam farak, jawalnju ye kəskedə, tima ngaworam kanuyedə wo, koro am tiyen ngasayidə kada.

14 Amma ngaworam jəkka, jawalnju ye jaudə, tima ngaworam ro sawisoyero cadimadə wo, koro am tia cawandidə ganama.

Kəla kəska-a tadanju-ayen

(Mat 12.33-37; Luk 6.43-45)

15 «Nawiya kattuwuyero hangal gənanowo! Tayidə nandoro isaiya, alamanja dimi gai, amma karwunja jauru diwi bulduye gai.†

* 7:1 7.1 bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kəlandoa sharawu am gadeyero ngonuwwi. † 7:15 7.15 alamanja dimi gai, karwunja buldu gai - Curo dəla, ngawo kani.

16 Tada casakkidəlan tayia asunuwi. Inab coccorilan njakcai wa? Koro tarmu kolollan cadori wa?

17 Kəska ngəla nguson tada ngəla cakki, koro kəska diwi ye tada diwi cakki.

18 Kəska ngəladə rakce tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwidə ye rakce tada ngəla cakkiwawo.

19 Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai.

20 Adə nangaro tadanjalan tayia asunuwi.

Kəla fuwura jireyen

(Luk 13.25-27)

21 «Am wuro: “Kəma! Kəma!” cani samma gəni nodo bargaa Mai Samemayero ngasayi, sai kam awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə.

22 Yim adən[‡] am ngəwu wuro: “Kəma, Kəma, cunəmlan nawinawi kidiye, cunəmlan sedanso duyeiye, koro cunəmlan awo ajabba kada ye kidiye, gəna?” cani.

23 Daji wuye tayiro: “Ngaltəma nayia nonjakkəni. Nayi diwi diomaso, wun kuruwunno lenowo!” nəkki.

Misal fado tandowu yindiye

(Luk 6.46-49)

24 «Adə nangaro wundu duwon manani ania fanje jəganamadə, ti alama kam hangalla soronju kəla kauyen cədandənədə gai.

25 Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, sorodə wurdənni, dalilnjudə fərdunju kəla kauyen tədandəna nangaro.

26 Amma wundu duwon manani ania fanjəna jəgannimadə, ti alama kam hangal bawoa soronju kəla cidi kesayen cədandənədə gai.

27 Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, wurdə təgəmbo fiyada,» yeno Isaye.

28 Isa mana ania cəde kerənniya, jama captanadə alam-dunjudəa ajapkera,

29 dalilnjudə maləmbanja Attauraye gai gəni, kənduwoaro tayia alamji nangaro.

8

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mar 1.40-45; Luk 5.12-16)

1 Isa kəla kaudəyen jəpkenniya, am kada kadami tia geya.

[‡] 7:22 7.22 yim adən - Kiyama.

² Kam barasua laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

³ Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

⁴ Daji Isaye tiro: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne, koro sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!»

Isaye soji kura Rombeye karee isangaduwu
(Luk 7.1-10; Yah 4.43-54)

⁵ Isa bəрни Kafarnaambəro kərgaanniya, soji kura Rombe laa nanjuro ise tia lowoje:

⁶ «Kəma, kəreani dondi fadon bowada, tiyinju nuna jaurο basardi,» yeno.

⁷ Isaye tiro: «Ləkke tia isangagəkki,» yeno.

⁸ Amma soji kuradəye tiro: «Kəma, nia fannin sawo tikkəni. Biya wada ye, kəreani ngaji.

⁹ Wudə cidiya kənduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjarο: “Lene!” nəkkiya, leji. Fal laaro: “Are!” nəkkiya, isi. Koro kəreaniro: “Adəa de!” nəkkiya, cədi.»

¹⁰ Isa adəa fangenniya, ajapce jama tia jagaidəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayen kambərse kura adə gai fandəkkəni!

¹¹ Nayiro wulnjagakki, am kada adinnam-a fəde-alan* isane Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a rokko nodo bargaa Mai Samemayen masəna dioro napcai.

¹² Amma tadawa nodo bargaaayedə† deyan curo duwu cələm pəttero gəpcagai, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,» yeno.

¹³ Daji Isaye soji kuradəro: «Lene, kambərsenəm nangaro, awo suworəmmadə niro wakkanjuwo!» yeno. Kəreanjudə sa adəman ngayeno.

Isaye am ngəwua isangaduwu
(Mar 1.29-39; Luk 4.38-44)

¹⁴ Isa fado Biturussero kadinniya, ya kəsai Biturusse kangea bowada kiro.

¹⁵ Isa mukkonju leyenniya, kangedə tia kolje, ti ye cije Isaa sosadu badiyeno.

¹⁶ Yim adəa kəngal kikkurənniya, bərnwudə karuwa-maso kada na Isayero kewudo. Mananjulaman sedannadəa duyeno, koro am dondi sammaa isangayeyeno.

* **8:11 8.11** am adinnam-a fəde-alan - Am duwon fərdunja kərdiye koljane Alaa mərsajanadə. † **8:12 8.12** tadawa nodo bargaaayedə - Israyilawu duwon Alaa mərsajannidə.

17 Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənədə wakkayeno. Tiye: «Kəndondinde kəlanjuro ngoje kasuwanden isangaseyera,»[†] cənna.

Isaa ga kəske gəni

(Luk 9.57-62)

18 Yim laa Isa jama kada tia dirijane kəljanədə kiruniya, fuwuranjuro wada bərəmdəa faldaye kaino.

19 Daji maləm Attauraye laa nanjuro ise tiro: «Sayinna, ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.

20 Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanjaa, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambedə[‡] nanju tustuyema bawo,» yeno.

21 Koro fuwuranju laa ye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.

22 Amma Isaye tiro: «Wua səgai, kolle am sanuna amanja sanunədəa sittərāja!» yeno.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen

(Mar 4.35-41; Luk 8.22-25)

23 Isa curo maarayero kərgaanniya, fuwuranju ye tia jaane kasargawo.

24 Sadəman karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje, har ingi maaradəro fiduwu badiyeno. Sadən Isa kənəm cədi.

25 Fuwuranjudə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Kəma, andia samoye, nuiye!» yera.

26 Isaye tayiro: «Awiro yaayew, nayi kambərse ganaadə?» yeno. Daji cije karuwadə-a bərəmdə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbo walyeno.

27 Fuwuranjudə ajapcane: «A! Kam jiri fi attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mar 5.1-20; Luk 8.26-39)

28 Isa bərəmdəa falje koje cidi Gadarawuyero kadinniya, karuwama yindi kaurilalan caluwe tia kapkeyera. Tayidə jairo jau, har wunduma rakce jawaldəyen kojiwawo.

29 Daji yiljane: «Awi lambonəm andiro, Tada Alaye? Sanju cədənnin[§] andiro ajawu gənaduwo wa kadim?» yera.

30 Kuruwunjan alade kada newo cadi ye mbeji.

31 Daji sedannadə Isaa lowojane: «Dusamia, aladəyadəro dusagane curonjaro ngayıyo!» yera.

[†] 8:17 8.17 Ish 53.4 [‡] 8:20 8.20 Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji. [§] 8:29 8.29 sanju cədənnin - Sa tayiro wowom gənaduwoye cədənnin.

³² Isaye tayiro: «To, lenowo!» yenniya, sedannadə caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə samma ngərəmjanə kaulan jəpcanə bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³³ Səniya aladeyayedə cagase bəlaro lejane awo kəla karuwamaso aniyen wakkajənədəa ambo wulyeyera.

³⁴ Daji am bəlaye samma ye Isaa kaptuwuro caluwe kerunniya, cidinja koljoro tia lowoyera.

9

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

(Mar 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Daji Isa maaradəro ngaye bərəmdəa falje koje bərninjaro* wallada.

² Am laa kam tiyi nunaa kəla bənaramben ngojane nanjuro kewudo. Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, bare təma kolləmmi, biwunəm gawurdəna,» yeno.

³ Daji maləmba Attauraye laa karwunjan: «Kam attə Alaa gaskajəna, diye!» yera.

⁴ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon niadiwi dəganadə?»

⁵ Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma?

⁶ Nonowo, Tada Kambədə nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro: «Cine bənaramməmə ngone fannəmbo lene!» yeno.

⁷ Kamdə cije fannjuro leyeno.

⁸ Jama captanadə adəa kerunniya, rijane Ala kənduwo adə gai ambo cinadəa kengoro.

Isaye Matiyua bowodu

(Mar 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Isa nadəa kolji duwon, kam laa tiro Matiyu cani kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁰ Isa fado Matiyuyelan masənaro napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye isane ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera.

¹¹ Farisawa adəa kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro maləməndo akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

¹² Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo.

* 9:1 9.1 bərninja - Bərni Kafarnaambe.

13 Lenowo, mana adəye maananju asunowo: “Bu fida gəni, kanjimarima raakko.”† Awoa jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben
(Mar 2.18-22; Luk 5.33-39)

14 Daji fuwurawa Nawi Yahayaye na Isayero isane tiro: «Awiro andi-a Farisawa-a asem‡ taiye, amma fuwurawanəm asem cadaiwawodə?» cane keworo.

15 Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya karwunja kuttaji wa? A'a, amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

16 «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bərində capte kardudə cayemaro kuraro walji.

17 Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cədia, satkidə falde,§ diben ye cidiro fidiye, satki ye bannadi. A'a, amso diben bərindəa satki bərinno fijagai, adəgainin tayi yindi samma kəlewa dasayi,» yeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(Mar 5.21-43; Luk 8.40-56)

18 Isa tayiro manajiyi ngai duwon, fuwuma dandalle laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kərmama feroni bawoyeno. Are mukkonəm tiro gənagəne, roaro walji,» yeno.

19 Daji Isa cije fuwurawanju-a rokko kamdəa geya.

20 Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju* dajənni. Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedəa leyeno,

21 awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni.

22 Isa suworde tia kirunniya, tiro: «Feroni, bare təma kolləmmi! Kambərsənəm nangaro njəkkawo fandəmma!» yeno. Sadəman kamudə ngayeno.

23 Isa fado fuwuma dandalledəro ise algaidawu lagaranne-a jama captana kalala fijai-aa kirunniya,

24 tayiro: «Luwowo lenowo! Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno. Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

25 Jamadəa deyaro kettuluwunniya, ngaye ferodəa mukkojen cədane ciyeno.

26 Lawar adə cididə ngaro tatargaada.

† 9:13 9.13 Hos 6.6 † 9:13 9.13 biwumasoa bowodu - Tuwa cado Alaa jaaro.

‡ 9:14 9.14 asem - Faral gəni, nafila. § 9:17 9.17 satkidə falde - Diben bərin mojomolje kuraro walji nangaro, satki dinadə faldi. * 9:20 9.20 bu fidunju - Salanambu.

Isaye kambu yindia isangaduwu

²⁷ Isa nadæa kolje ledu cædi duwon, kambu yindi tia jaane kowo sapcane: «Isa Tada Mai Daudaye,† andia njunosane!» cani.

²⁸ Fado laaro kærgaanniya, kambuwadæ nanjuro kadira. Isaye tayiro: «Rangække adæa njaddækkiro mærsasuwwa wa?» cæne kiworo. Kambuwadæye: «Aaa, Kæma!» yera.

²⁹ Daji Isa sinnja leje tayiro: «Kambæsendo nangaro, nayiro wakkanjaa!» yenniya,

³⁰ sim kewando. Isa tayiro wada ce: «Fannowo, bare wunduma adæa nojænni!» yeno.

³¹ Amma lejane lawar Isayedæa cididæ ngaro tataryeyera.

Isaye karuwama manajiwawoa isangaduwu

³² Tayi sim cawandænadæ sapkadaranniya, am gade karuwama laa rakce manajiwawoa ngojane na Isayero kewudo.

³³ Isa sedandæa duyenniya, kamdæ manadu badiyeno. Daji jamadæ ajapcane: «Ngaltema awo adæ gai lardu Israyilayelan turunni!» yera.

³⁴ Amma Farisawadæye: «Kænduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

Kala ngæwu, kidawu gana

³⁵ Daji Isa leje dandalnjan jamaa alamje kawuri kæji nodo bargaa Mai Samemaye wuljiye am døndia kasuwanja ngan isangajiyi ngai duwon, bæla-a bæladeya-a sammaa giya.

³⁶ Jama kada captanadæa kirunniya, tayia njunoyeno, dalilnjudæ jæktane hangalnja caa cijæna alama dimiya sæni bawoa gai nangaro.

³⁷ Daji fuwurawanjuro: «Kaladæ ngæwu, amma kidawudæ gana.

³⁸ Adæ nangaro Kæma kalayedæa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njæddoro cunodo!» yeno.

10*Isaye kængayamba mewun yindindæa galadu*

(Mar 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Isa fuwurawanju mewun yindindæa bowoje tayiro kænduwo sedan dudaye-a am kasuwa so, kændondi so jiri fi yayea isangaduwyeye-a kaino.

² Cuwa kængayambanju mewun yindindæyedæ tayima Siman kam tiro Biturus canidæ, yanjugæna Andarawus, Yakuba tada Jabadiye, yanjugæna Yahaya,

† 9:27 9:27 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidæ kaduwu Mai Daudaye.

³ Filibus, Bartolomi, Toma, Matiyo akki mowoma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus,

⁴ Siman kam Kan'anaye,* Yahusa Iskariyot kam mukko kəladowayero Isaa sərəttuwumadə.

Jawawi Isaye kəla kida-a bone nja-ayen

Isaye mewun yindindəa nodo

(Mar 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Isa tayi mewun yindin aniro wada ce kinodo. Tayiro: «Bare na kərdiyayero lenuwwi bi bəlawə Samariyawuyero ngawuwwi,

⁶ biya na jama Israyila tayi dimiya faccaanadə gaiyero lenowo!

⁷ Lenuwilan, ambo: “Nodo bargaa Mai Samemaye del karənjəna!” wulgənowo.

⁸ Am dondia isangagənowo, am sanunaa roaro kalan-gowo, am barasuaa isangagənowo tayirro walja, sedanna dunowo. Dero kiwanduw, nayi ye dero yowo.

⁹ «Bare kunguna dinarre, bi riwullaye, bi kulloye ngonuwwi,

¹⁰ koro bare ngərwu, bi gəməje yindi, bi suno gade, bi ka ngonuwwi, kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna nangaro.

¹¹ «Bəla-a bəladəya-a fi yayero ngawuwiya, kam ngələma manowo fannjun jəmmowo nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

¹² Fannjuro ngawuwiya, barga dəpkənowo.

¹³ Am fadodəye ngələro njamoyia, bargandodə tayilan dəga. Amma nayia mowo wanjaia, bargandodə nandoro waldo.

¹⁴ Wunduma nayia njamowonni bi manando ngojənnia, fadodəa bi bəladəa kolluwiya, katti sindoye kagangowo.†

¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bəla adəyedə am bəрни Sodombe-a Gomorre-adəa‡ nanjaunin koji.

Bone nja mbeji

(Mar 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ «Fannowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodəkki. Adə nangaro kadi gai burwoaro wallowo, koro bullam gai biwu bawoaro dəgaiwo.

¹⁷ Amsoro hangal gənanowo, dalilnjudə nayia njadane fuwu majilissero njasade dandalnjasolan kowonjai,

* **10:4 10.4** kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma. † **10:14 10.14** katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai. ‡ **10:15 10.15** bəрни Sodombe-a Gomorre-a - Am bəрни aniye jauru diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fijiye siyeyeno.

18 koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyero njasadi, tayi-a kərđiya-aro shedaro walloworo.

19 Shararo njasadiya, bare kəla jiri mananuwi bi awo wulluwiyen karwungai diwwi. Sadən awo wulluwidəa nayiro njadi,

20 dalilnjudə nayi gəni mananuwi, Ruhu Bawandoyedəma nayiyen manaji nangaro.

21 Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi.

22 Cuni nangaro§ am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero* dəganamadə njəkkawo cuwandi.

23 Bəla laan nayia basarnjaiya, bəla gadero kasowo lenowo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Tada Kambədə walde isidəro, bəlawə Israyilawuyə sammaa ga yeruwawo.

24 «Fuwura maləmnjua kōjiwawo, koro wolodi kəmanjua kōjiwawo.

25 Fuwura maləmnju gairo waljiya, cədəna. Wolodi ye kəmanju gairo waljiya, jussəna. Kəma fadoyedəa Beljabullan† bowoyeraa, balle am fannjuyə?

Kamba gəni, Alaa rinowo!

(Luk 12.4-12)

26 «Adə nangaro bare tayia rinuwwi. Awima jakkada federo culuwiwawodə bawo, koro awima asərre isanodi-wawodə bawo.

27 Awo curo buneyen nayiro wulnjagakkənədəa kausulan wulowo, koro awo curo səmondoyen tatapcane fanuwwadə yea farsamlan kurungowo.

28 Am tiyi ceyesi ro rakcane cattuluwiwawodəa bare rinuwwi. Amma ti ro-a tiyi-a sammaa rakce kannu jaanamayen sijiyyidəa rinowo!

29 Binaru yindi gursu tiloro caladi, gəna? Adə yaye Bawandoye nodunjun gənia, falnjama cidiro cukkuriwawo.

30 Nayidə, kanduri kəlandoyema samma komgada.

31 Adə nangaro bare rinuwwi, binaru ngəwua darajan konuwwa.

32 Wundu duwon fuwu amben wua kasansənamadə, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia kasaddəkki.

33 Amma wundu duwon fuwu amben wua angərsənamadə, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia angərnəkki.

§ 10:22 10.22 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. * 10:22 10.22 sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † 10:25 10.25 Beljabul - Yiwulis, Mai sedannaye.

*Nanlewa gəni, firda**(Luk 12.49-59)*

³⁴ «Bare duniaro nanlewa kudoro kadikkoro təmanuwwi. A'a, nanlewa gəni, kashagar‡ kudoro kadikko.

³⁵ Awoa amba firduro kadikko, tada kəlado bawanjuyero walji, fero ye kəlado yanjuyero walji, kamu tadaye ye kəlado kəsainjuyero walji.

³⁶ Adəgaima kambe waduwnjudə am fannjuyero waljai.

³⁷ Wundu duwon bawanju bi yanjua wumaa kojənaro cəraanamadə kakkero waldu tinni. Wundu duwon tadanju bi feronjua wumaa kojənaro cəraanamadə kakkero waldu tinni.

³⁸ Koro wundu duwon kəskanju karmoye ngoje wua səgannimadə kakkero waldu tinni.

³⁹ Kam duwon ronju fando cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cuwandi.

Mukowa fando

⁴⁰ «Kam nayia njamowonamadə wumaa səmowo, koro kam wua səmowonamadə ye ti wua sunodənədəmaa cəmowo.

⁴¹ Kam duwon nawia ti nawi nangaro cəmowonamadə mukowa nawiye cuwandi, koro kam jiremaa ti jirema nangaro cəmowonamadə mukowa kam jiremaye cuwandi.

⁴² Wundu duwon tayi aniye gananja laaro ti fuwurani nangaro ingi kənjaye samsu cinamadə, jiremaro nayiro wulnjagakki, təmmaro mukowanju fucciwawo,» yeno Isaye.

11*Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a**(Luk 7.18-35)*

¹ Isa fuwurawanju mewun yindinno wada ce kerənniya, nadəa kolje bəla bəlaro leje jamaa alamje tayiro kawuri kəji wulduwu badiyeno.

² Nawi Yahaya kosolan awo Almasiwu cədidəa fangen-niya, fuwurawanju laa nanjuro cunode

³ tiro: «Nima wa fuwun isimadə wo,* ra gade gureniye?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Waldənowo, awo fannuwwa-a ruwwa-aa Yahayaro wulgənowo:

⁵ Kambuwa sim cawandi, ngurdiyaya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kəjidəa fanjai.

⁶ Barganju kam wu nangaro taljiwawodə!» yeno.

‡ 10:34 10.34 kashagar - Firda.

* 11:3 11.3 fuwun isimadə - Almasiwu.

⁷ Fuwurawa Yahayayedə sapkadaranniya, Isa kəla Yahayayen jamadəro mana njəddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngəlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cədi wa?

⁸ A'a. Awi gəle kuroro leyew? Kam kajəmu shawa cakkənəa wa? A'a, am kajəmu shawa casakkənədə mairilan kasarga.

⁹ To, awi gəle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojəna.

¹⁰ Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadadə: "Nin fuwunno kəngayammi nodəkke, niro jawalnəm cassai."†

¹¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna sammayen wunduma Yahaya Kasalamaa kojəna bawo. Amma curo nodo bargaa Mai Samemayen təngəridə tia kojəna.

¹² Jaman Yahaya Kasalamayen tamiya har kuro kudero nodo bargaa Mai Samemaye kiaddin fuwu juwui, am tiro fuwu bo dapcaanadə kənduwodəa dunodunon mowo majai.

¹³ Dalilnjudə kitawuwa nawiyaye-a Attaura Nawi Musaye-a nawinawi cadəna ngai duwon, har Yahaya kadio.

¹⁴ Manadəa ngodu kasadduwaa, tima Nawi Iliya fuwun isimadə wo.

¹⁵ Kam səmonjuamadə fanjo!

¹⁶ «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgəkki? Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro:

¹⁷ "Algaita nayiro funjagaiyena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi," cani gai.

¹⁸ To, Yahaya ise juwunni ye, canni ye, "Ti karuwama!" yera.

¹⁹ Koro Tada Kambədə ise juwui, cai, "Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!" yera. Amma nanrashidudə kəndonjulən asudi.»

Isaye am ansiya Alayea wusadu
(Luk 10.13-16)

²⁰ Daji Isa am bərnija curonjan awo ajabba ngəwu cədənədəyeya təmjanni nangaro wusadu badiyeno. Tiye:

²¹ «Kuttundo am bəрни Korajinne! Kuttundo am bəрни Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənasodə bəрни Tirre-a Sidonne-alan tədənəa, tən kuren amnja ajaja-a buwu-alan† napcane tuwa cadəna.

† 11:10 11.10 Mal 3.1 † 11:21 11.21 ajaja-a buwu-a - Noduwuram lagaranne.

²² Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo am bærni Tirre-a Sidonne-ayedæa‡ nanjaunin koji.

²³ Nayi ye am bærni Kafarnaambe, samero wa samnjai tēmayew? A'a, kannuro kolnjagai. Ca awo ajabba ajabba nandon tadēnadē bærni Sodomben tadēnaa, kua gairo dēgai.

²⁴ Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo bærni Sodombedæa§ nanjaunin koji,» yeno.

Na Isayen tustu fando

²⁵ Sa adēn Isaye: «Bawa Kēma same-a dunia-aye, nia njungorækki, dalilnjudē awo ania ilmuwu so, rashiduwa soro gēraame yallaro isanogemma nangaro.

²⁶ Aaa, Bawa, adēma awo jauro raammadē wo.

²⁷ «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkena. Ti gēnia, wunduma Tadadēa nojēnni. Koro wunduma Bawadēa nojēnni, sai Tadadē-a am tayiro Tadadē isanojiyiya cēraana-a.

²⁸ «Arowo naniro, nayi kare kurwowu ngowada yimbaruwwa samma, tustu njadækki.

²⁹ Wudē rokuraa gēni, karwu ngēlaa nangaro, duini* daundoro ngogēnowo, kolsēnowo alamnjakko, karwundon tustu fanduwi.

³⁰ Awoa duini ye kāske, karenī ye kamboi,» yeno.

12

Isa Kēma yim tustuye

(Mar 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Sa adēn yim tustuyea Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadē kēna fanjaidē, kēla algamaye ficcane ngēro badiyera.

² Farisawa laa adēa kerunniya, tiro: «Akko rui, fuwurawanēm awo yim tustuyea kēndoro haramdēa cadī,» yera.

³ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kēna fanjanadēn, awo cādēnadēa kitawulan kēranuwwi wa?

⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje gigēro. Rimannaro kajia, ti-a amnju-aro burodi sadaaye ngērodē haram!†

⁵ Ra, rimanna curo Fado Alayen awo yim tustuyea kēndoro haram cadison,* biwunja bawodēa Attauralan kēranuwwi wa?

‡ 11:22 11.22 bærni Tirre-a Sidonne-a - Am bærni aniye jauro diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno. § 11:24 11.24 bærni Sodombe - Am bærni adāye jauro diwi nangaro, Ala samelan tayiro kannu fijiye siyeyeno. * 11:29 11.29 duini -

Alamdu Isaye. † 12:4 12.4 1Sam 21.1-6 * 12:5 12.5 awo yim tustuyea kēndoro haram - Kida.

⁶ Nayiro wulnjagakki, awo laa† Fado Alayea kojəna nadən mbeji.

⁷ Alaye: “Bu fida gəni, kanjimariima raakko,”† cənna. Ca mana adəye maananju nonuwaa, am ayaunja baworo ayau gənaawwi.

⁸ Awoa Tada Kambedə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu

(Mar 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Isa kəla fuwunna leyenniya, dandalnjaro kərgawo.

¹⁰ Nadən kam laa mukko canaa mbeji. Farisawadə Isaro ayau gənaduwwu caraana nangaro, tiro: «Yim tustuyea kam isangaduwwudə halal wa?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Wundundo diminju yim tustuyea bəlaaro cukkuriya, gərje cuttuluwiwawodə?»

¹² Adəgaia, kam dimia darajan kojəna nangaro, yim tustuyea ngəla kəndo halal,» yeno.

¹³ Daji kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, ngaje kəlewa salai faldə gairo walyeno.

¹⁴ Farisawadə dandalnin keluwunniya, sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Wakkil Kəmaye

¹⁵ Isa adəa asuyenniya, nadəa kolyeno. Jama kada ye tia geya. Tayi sammaa isangajiye

¹⁶ bare tia isanojaganni ro səmonja kaskeno.

¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənadə wakkayeno. Tiye:

¹⁸ «Akko wakkilni kərenəkkənadə, tia raakkəna, tima karwuni jauro kəjijəgəna wo.

Ruhuni tiro yakkəkke

jiredəa jama duniaye sammaro isanojiyi.

¹⁹ *Kambiwu cədiwawo, yiljiwawo,*

kowonju farsamlan fandiwawo.

²⁰ *Caccaw rimjənaa namjiwawo,*

fatəla no cədi yea cejiwawo,

har jiredəa kənnasarro cuwudiro.

²¹ *Koro jama duniaye samma*

cunjuro təmanja casakki,»† cənna.

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mar 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Daji karuwama laa kambu ye, muwa ye kewudənniya, Isa tia isangajiye caye gai curui ye manaji yero walyeno.

† 12:6 12.6 awo laa - Isa kəlanjuma-a nodo bargaa Mai Samemaye-a. † 12:7 12.7 Hos 6.6 † 12:21 12.18-21 Ish 42.1-4

²³ Jama samma ajapcane: «Kam adə, tima gəni Tada Mai Daudayedə wo?» yera.

²⁴ Farisawadə adəa fangeranniya, tayiye: «Kənduwo Beljabul[‡] mai sedannaye baslan sedannaa duji,» yera.

²⁵ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kərmai fi yaye kəlanjuro yaktəgənədə dəgəiwawo, koro bəla bi fado fi yaye kəlanjuro yaktəgənədə ye dəgəiwawo.

²⁶ To, Yiwulis sedannanjua dujia, kəlanjuro yaktəgəna. Ndayilan gəle kərmainjudə dəgai?

²⁷ Koro wudə kənduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kənduwo wunduyen gəle sedannaa dujai? Adəmaro tayi sharawundoro waljai.

²⁸ Amma kənduwo Ruhu Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isəna, diye!

²⁹ «Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoyiwawo, sai kam dunoadəa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoyi.

³⁰ Nonowo, kam wuro kəldəgənnidə lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodə tarduma.

³¹ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiyi, amma Ruhu Alayea bastudə gawurdiwawo.

³² Wundu duwon kəla Tada Kambədəyen manakuttu wuljidə, tiro gawurdiyi. Amma wundu duwon kəla Ruhu Alayen manakuttu wuljidə, dunia yen kal, leira yen kal, har abadaro gawurdiwawo.

Kəska-a tadanju-a

(Mat 7.15-20; Luk 6.43-45)

³³ «Kəskadə ngəlaa, tadanju ye ngəla. Kəskadə diwia, tadanju ye diwi. Kəskadə tadanjulən asudi.

³⁴ Nayi kaduwu fusiyaeso! Nayi jairo diwidə, awiawin gəle ranguwe awo ngəla mananuwi? Dalilnjudə awo karwulan dəganadəmaa cidə manaji nangaro.

³⁵ Kam ngələdə awo ngəla karwunjulan dəganadəyen ngəla cədi, koro kam diwidə ye awo diwi karwunjulan dəganadəyen diwi cədi.

³⁶ Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, Ala kəla mana faida bawoa kam manajəna sammayen tia cuwori.

³⁷ Awoa mananəmlən jiremaro walləmi bi mananəmlən jirenambumaro walləmi,» yeno.

Alama Nawi Yunusse *(Luk 11.29-32)*

[‡] 12:24 12.24 *Beljabul* - Yiwulis.

38 Daji malamba Attauraye-a Farisawa-a laaye Isaro: «Sayinna, alama laa sameye falesagame ruiyeya, rayiyena,» cane tia keworo.

39 Isaye tayiro: «Am ansiya Alaye jaman diwi adayeso alama majai, amma alama Nawi Yunusse gania, alama fima tayiro falediyawo.

40 Jifi Nawi Yunus kuren curo buni mafنديyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro daganada gai, Tada Kambede ye curo cidiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dagai.

41 Kiyama wakkajiya, am borni Niniweye cijane am jaman adayedea jirenambuwuro shedajai, dalilnjuda tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadana nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojona nadan mbeji.

42 Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anambede ye cije am jaman adayedea jirenambuwuro shedaji, dalilnjuda ti ci duniyen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isana nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojona nadan mbeji.

Waldu sedanne
(Luk 11.24-28)

43 «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dariyen na naptuye maji, amma cuwandiawo.

44 Daji kelanjuro: «Nda fanni kollakkadaro waldakke,» cani. Waldiya, fadodea bowu fat ye, tas feraada ye, tassana ye najiyi.

45 Daji leje sedan tulur gade tia nandiwin kojana capce cuwude ngasaye napcai. Ada nangaro naptu kam adayedea cayemaa kojano kuttaji. Am jaman diwi adaye yero adagai wakkajiya,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugenaso-a
(Mar 3.31-35; Luk 8.19-21)

46 Isa jamadaro mana caddi duwon, yanju-a yanjugenaso-a isane ci fadoyen dajane tiro mana caddo cane keworo.

47 [Kam laaye tiro: «Akko yanam-a yanamgenaso-a deyan daada niro mana njedoro majai,» yenniya,]

48 Isaye kamdaro: «Wundu yanida wo? Koro wunduso yanigenasoda wo?»§ yeno.

49 Daji fuwurawanjua mukkon faleje: «Akko yani-a yanigenaso-ada!

50 Wundu duwon awo Bawani Mai Samema ceraanaa cadimada, tima yani-a yanigenaso-a wo!» yeno.

§ 12:48 12.48 Wundu yanida wo? Koro wunduso yanigenasoda wo? - Na Alayen nankaramida buye gani, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

13

Jawawi Isaye kɛla nodo bargaa Mai Samemayen

Misal kasuni jɛjɛrdumaye

(Mar 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yim adɛman Isa fadodɛn culuwe leje ci bɛrɛmben napkenniya,

² am kada kadami nanjun captane, har cije maararo ngaye napkeno. Amdɛ samma ye ci bɛrɛmben dajana ngai duwon,

³ awo kada misalnin tayiro wulduwu badiyeno. Tiye: «Kam laa kuloro algama jɛjɛrduro kiluwo.

⁴ Jɛjɛrji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.

⁵ Kasuni laa ye na kau kua katti ngɛwu bawoalan fiyada. Katti ngɛwu bawodɛro, sadɛman riyeno.

⁶ Amma kɛngal samero tatkenniya, kausu jauje fɛrdu bawo nangaro rimje ngamgeno.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidɛ riye alga-madɛa kimitkeyeno.

⁸ Amma kasuni laadɛ ye na katti ngɛlaan fiyadanniya, riye nema kekko, laa tada mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku.

⁹ Kam sɛmonjuamadɛ fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwwaye

(Mar 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Daji fuwurawa Isaye nanjuro isane tiro: «Awi nangaro jamadɛro misalnin managɛmidɛ?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye: «Nayiro asɛr nodo bargaa Mai Samemaye noduro amardɛgɛna, amma tayiro amardɛgɛnni.

¹² Kam nanjun awoamadɛ,* tiro casargane ngɛwuro walji, amma kam nanjun bawomadɛ,† awo cɛdanadɛmaa tilan camoyi.

¹³ Akko dalil misalnin tayiro managɛkkidɛ: Caruima, asu-jaiwawo. Fanjaima, cariwawo, kɛlanja yero ngayiwawo.

¹⁴ Ngaima kɛlanjan awo Kɛmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljɛnadɛ wakkaji. Tiye:

«“Ngɛlaro fannuwi duwon,
kɛlandoro tɛmmaro ngayiwawo.

Koro ngɛlaro ruwi duwon,
tɛmmaro asunuwwawo.

¹⁵ Awoa karwu jama adɛyedɛ kibbajɛna,

* **13:12 13.12** kam nanjun awoamadɛ - Kam mana Isaye fanjidɛ, nodunju cɛrgane caye kojɛnaro asuji. † **13:12 13.12** kam nanjun bawomadɛ - Kam mana Isaye fanjiwawodɛ, nodunju ganadɛmaa tilan camoyi.

*kiaddin səmonja fanjai,
simnja yea jakcana,
bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,
koro karwunjan asujanniro.
Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade
tayia isangagəkki,"† cənna.*

16 «Amma simndo barganja, carui nangaro, səmondo ye, fanjai nangaro.

17 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, jirewu so kada awo ruwwadəa kuroro jauro caraana, amma carunni. Koro awo fannuwadəa fanduro caraana, amma fanjanni.

*Maana misal kasuni jəjərdumaye
(Mar 4.13-20; Luk 8.11-15)*

18 «To, maana misal kasuni jəjərdumayedəa fannowo!

19 Wundu duwon mana kəla nodo bargaadəyen fanje kəlanjuro ngaannimadə, Kəladodə ise mana karwunjun fidənadəa cotto cuttuwi. Tima kasuni kəla jawallen fidənadə wo.

20 Kasuni na kauan fidənadə ye, tima kam manadəa fanjiyama, karwu kəjiaro cəmoiyidə wo.

21 Amma tilan fərdu bawo nangaro, tussiwawo. Kəla manadəyen kuttu caiya, bi am tia basarjaiyama, waje kolji.

22 Kasuni na ngiwian fidənadə ye, tima kam manadəa fanjəna duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so manadəa kəpcane tiro faidajiyiwawodə wo.

23 Amma kasuni na katti ngəlaan fidənadə, tima kam manadəa fanje kəlanjun rojəna tiro faidajiyi, nema laa tadanju mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku cakkidə wo,» yeno.

Misal kasuni ngəla-a diwi-aye

24 Isa tayiro misal gade ye wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju kam kulonjun kasuni algamaye ngəla jəjərjənədə gai.

25 Amma am samma kənəm cadi duwon, kəladonju ise curo algamadəyero kasuni kajimbe jəjərjiye sapkadan.

26 Algamadə řije kəla fitkenniya, kajimdə ye asudiro walyeno.

27 Kidawudə isane banja ngimbaro: «Barganəmmin, ni kasuni algamaye ngəla gəna kulonəmlan jəjərnəm? To, ndayilan gəle kajimbadə?» cane tia keworo.

† 13:15 13.14-15 Ish 6.9-10

²⁸ Banja ngimbaye tayiro: “Kɛlado laa adɛa cɛdo!” yeno. Daji kidawudɛye tiro: “Leniye tuluwiyeya, raamma wa?” cane keworɛnniya,

²⁹ tiye: “A'a, lenuwe kajimdɛa tuluwuwiya, algamadɛ yea mɛnguwi.

³⁰ Kollowo, har kalaro rokko rija. Biyilajiya, kalawudɛro kajimdɛa kamja kɛla kɛlaro cekkerɛ kannun warja duwon, daji algamadɛ yea capca bɛranilan gɛnaja nɛkki,” yeno.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye

(Mar 4.30-34; Luk 13.18-21)

³¹ Koro Isa walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju kasuni mutarre kam laa ngoje kulonjulan fijɛna gai.

³² Kasuni mutarredɛ, curo kasuniya sammayen tima tɛngɛri wo. Amma riye wurajiya, kɛskawa jɛrwulan sammaro kuraro walje, har ngudoso dɛlambanjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Koro walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kɛlje dije, har fum fujɛna gai,» yeno.

³⁴ Isa jama captanadɛro awo ani sammaa misalnin wu-lyeyeno. Misalnin gɛnia, awima tayiro wuljɛgɛna bawo.

³⁵ Adɛgaima awo Kɛmande kuren ci nawiyen wuljɛnadɛ wakkayeno. Tiye: «Misalnin mananɛkki, awowa tɛn dunia alakɛnaman gɛraadadɛa wullɛkki,»† cɛnna.

Maana misal kasuni ngɛla-a diwi-aye

³⁶ Daji Isa jamadɛa kolje fadodɛro kasargawo. Fuwu-rawanju ye nanjuro isane tiro: «Marne, andiro maana misal kajim kuloyedɛa fisarsagane,» yera.

³⁷ Isaye tayiro: «Kam kasuni ngɛla jɛjɛrjɛnamadɛ, tima Tada Kambedɛ wo,

³⁸ kulodɛ dunia, kasuni ngɛladɛ am nodo bargaadɛa kasaccanadɛ. Kajimdɛ am Kɛladodɛa jaanadɛ,

³⁹ Kɛlado kajimdɛa jɛjɛrjɛnamadɛ Yiwulis. Biyiladɛ cinowo duniaye, kalawusodɛ malaiyawa.

⁴⁰ Jiri kajimdɛa capcane kannun warjaidɛ gai, dunia cijiya, adɛgai wakkaji.

⁴¹ Tada Kambedɛ malaiyawanjua juwaje lejane curo nodonju bargaaayen am am gadea casakke biwu cadiso-a am diwi cadiso-a sammaa capcane

⁴² kannuro fijagai. Nadɛn so ye tɛdi, sheri ye naldi.

⁴³ Daji jirewudɛ curo nodo bargaa Bawanjayen kɛngal gairo nurraro waljai. Kam sɛmonjuamadɛ fanjo!

Misal gadegade nodo bargaa Mai Samemaye

⁴⁴ «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju awo laa jaumaro tamanna kulolan rəpkada gai. Kam tia cuwandiya, caye gairo rəpce karwu kəjiaro leje kəndanju sammaa cəlade kulodəa ciwi.

⁴⁵ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju sawurma laa mursam ngəla maji gai.

⁴⁶ Mursam jauro tamanna laa cuwandiya, leje kəndanju sammaa cəlade mursamdəa ciwi.

⁴⁷ «Koro nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju buni taram laa buni tawu tia bərəmbo gəpcagane buni jiri jiri cadai gai.

⁴⁸ Cəmbəranaro waljiya, gərjane ci bərəmbero cawude napcane ngəla ngələdəa kərəjane joworo fijagai, amma batti battidəa wajane yirjai.

⁴⁹ Dunia cijiya, adəgaima wakkaji. Malaiyawa isane jirenambuwa curo jirewuyen firjane

⁵⁰ kannuro fijagai. Nadən so ye tədi, sheři ye naldi,» yeno.

⁵¹ Isaye fuwurawanjuro: «Awo ani samma kəlandoro ngaana wa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Aaa,» yera.

⁵² Daji tayiro: «Adəgaima maləm Attauraye fi yaye fuwura nodo bargaa Mai Samemayedəro waljənədə alamanju kəma fadoye ajaramnjun ləman dina-a bərin-a ngoje cuttuluwidə gai,» yeno Isaye.

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mar 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Isa misal ania cəde kerənniya, nadəa kolyeno.

⁵⁴ Bəla wurajənədəro leje dandalnjan jamaa alamdu badiyeno. Amdə tia ajapcane: «Ndaran kam attə nanrashidu-a kənduwo-a ania kiwando?

⁵⁵ Ti gəna tada katako karomadəye wo? Yanjuye cunjudə Meram, gəna? Yanjugənasodə ye Yakuba-a Isuwu-a Siman-a Yahusa-a, gəna?

⁵⁶ Koro yanjugənawa ferowa samma-a rokko kərgaiye, gəna? To, ndaran gəle ti adə awo ani sammaa kiwando?» cane

⁵⁷ tia kasatturo wayera. Amma Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno.

⁵⁸ Kambərsenambunja nangaro, nadən awo ajabba ngəwu cədənni.

14*Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo*

(Mar 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Sa adən Mai Hirudus lawar Isaye fangenniya,

² kowonawanjusoro: «Kam adə Yahaya Kasalama, tima roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» yeno.

³ Caman kəla lamar Ya Hirudiya kamu yanjugəna Mai Filibussen Mai Hirudus Yahayaa cədane, cekkere kosoro kesakko,

⁴ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənyaye mowodə haram!» cənna nangaro.

⁵ Koro Mai Hirudus Yahayaa roro njejoro maji duwon, jamadəa riyeno, tia nawiro ngojana nangaro.

⁶ Ngaima duwon saanduri Mai Hirudus tambənyaye kidənniya, fero Ya Hirudiyaye ise fuwunjan bikke kirando. Karwu maidəye jauru kəjije

⁷ tiro awi yaye ronju cəraanaa ci cəne wadu ngoje kansi giwo.

⁸ Ferodə ye leje yanju tiro gala ce walde maidəro: «Wuro na adən kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen se!» yeno.

⁹ Maidəye karwunju jauru kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro wada ce

¹⁰ amnju cunode lejane kosolan kəla Yahayaye kamgera.

¹¹ Daji kəlanjudəa buwurulan cawude ferodəro kedo, ti ye ngoje yanjuro kikkiado.

¹² Fuwurawa Yahayaye isane kaminnju ngojane caade sittərayera, koro lejane Isaro lawar adəa wulyeyera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mar 6.30-44; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

¹³ Isa awo wakkajənadəa fangenniya, ti runju maararo ngaye nadəa kolje karaa na wunduma baworo leyeno. Amma jamadə adəa fangeranniya, tayi ye bəlanjasolan caluwe silan Isaa geya.

¹⁴ Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoje amnja dondia isangayeyeno.

¹⁵ Dunia ləmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna. Jamadəa salamme, bəladeyasoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

¹⁶ Amma Isaye tayiro: «A'a! Sai lejaiya gəni, nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno.

¹⁷ Tiro: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende,» yera.

¹⁸ Isaye: «Wuro tayia sukkudowo!» cəne

¹⁹ wada ce jamadə kəla kajimben napca yeno. Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce, tayi ye jamadəro kedo.

20 Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowo sammaa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

21 Am duwon kəmbo adəa jawunadə kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa alama dəwu uwu gai.

Isaye kəla ingiyen silan ledu
(Mar 6.45-56; Yah 6.16-24)

22 Sadəman Isa fuwurawanjudəa cakke tin fuwunno bərəmdəa koja ci todəro lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno.

23 Tayia salamgenniya, ti runju moduwa dioro kəla kau kuruwuyero giwa. Nadən ti tilonju lok duwon, dunia ləmgeno.

24 Koro sa adəlan karuwa dunoa cije ingi bərəmbedəa cambalje maaradəa babakce, har maaradə ci ingiyea kuruwunno leyeno.

25 Sa yakku buneyen Isa kəla ingiyen silan nanjaro kadio.

26 Fuwurawadə Isa kəla ingiyen silan ledu cədidəa kerunniya, karwunja pət kamde: «Kaime kam nunaye!» cane riduro burwu kesakko.

27 Sadəman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

28 Daji Biturusse tiro: «Kəma, nimaa, amarsəgəne kəla ingiyen nanəmbo isəkko,» yeno.

29 Isaye: «Are!» yenniya, Biturus curo maaradəyen culuwe tia naduwuro kəla ingidəyen silan ledu badiyeno.

30 Amma karuwa dunoadəa kirunniya, yaaje tia ləptu badiyeno. Daji kowo sapce: «Kəma, wua səmoye!» yeno.

31 Sadəman Isa mukkonju sajiye tia cədane: «Ni kambərse ganaadə, awiro shekku kekkəm?» yeno.

32 Daji maaradəro kasargaanniya, karuwadə gəm nəmgeno.

33 Am curo maaradəyedə Isaro ambəccagane: «Jiremaro ni Tada Alaye!» yera.

34 Daji bərəmdəa faljane koyeranniya, cidi Genesaretten jəpkera.

35 Am nadəye Isaa asuyerranniya, lawarnju cididə ngaro tatargaada. Amnja dondiso sammaa na Isayero cawude

36 ci kalwunjuyedəmaa lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudəa lejana samma ngayera.

15

Ada amwurawaye
(Mar 7.1-13)

1 Daji Farisawa-a maləmba Attauraye-a laa Jerujalemlan cijane na Isayero isane tiro:

² «Awiro fuwurawanəmdə ada amwurawandeyea koljane mukkonja tuljannin* kəmbo jawuidə?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Nayidə nda, awiro wada Alaye kolluwe adando gawidə?»

⁴ Awoa Alaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† Koro “Kam duwon bawanju bi yanjua rujənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna.

⁵ Amma nayiye: “Kam bawanju bi yanjuro: ‘Awo nanin nuwandoro təmanuwwadəa Alaro gənagəkkəna,’ cənia,

⁶ bare tilan bawanju-a yanju-aro ser cədde daraja cinni,” nuwi. Adəgaima adando nangaro mana Alayedəa bowuro kalakkew.

⁷ Nayi mənafəkkaso, awo Nawi Ishayaye kəlandon wuljənədə jire. Tiye:

⁸ «*“Jama adə cilan wuro daraja sadi, amma karwunjan nanin kuruwujana.*

⁹ *De sullo wuro ambənsagai, alamdunjadə wada kambe,”† cənna.*»

Tayir-a tayir gəni-a
(Mar 7.14-23)

¹⁰ Daji Isa jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Fannowo, asunowo!

¹¹ Awo ci kambero ngayidə kamdəa tayir gəniro cədiwawo, amma awo cinjun culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo,» yeno.

¹² Daji fuwurawadə nanjuro isane tiro: «Farisawadə mana adəa kutturo fanjanaro nonəmma wa?» cane tia keworo.

¹³ Isaye tayiro: «Kəska fi duwon Bawani Mai Samema gəni kokcomadə, fərduyen tia məkcai.

¹⁴ Kollowo tayia, kambu kambua jedumaso! Kambu kambu kamanjua jejjia, tayi yindi samma bəlaaro casukkuri.»

¹⁵ Daji Biturusse tiro: «Misal adəa andiro fisarsagane,» cəne Isaa kiworənniya,

¹⁶ Isaye: «A! Nayi ye kuamison kəla jakkadaa wa?»

¹⁷ Awi yaye ci kambero ngaanadə curonjuro koje daji tiyinjuyen culuwiro nonuwwi wa?

¹⁸ Amma awo ci kamben culuwidə curo karwunjuyen isəna, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo.

* 15:2 15.2 mukkonja tuljannin - Kəla ada yaudiyayen kam mukko tuljənnin kəmbo juwuia, tayir gəniro walji. † 15:4 15.4 NL 20.12; SK 5.16 † 15:4 15.4 NL 21.17; Lew 20.9 † 15:9 15.8-9 Ish 29.13

19 Dalilnjudə niadiwi so, kam njejo so, kənjəna so, jarawa so, nambarwu so, shedakambu so, adələmdu so samma curo karwudəyeman caluwi,

20 anisodəma kamdəa tayir gəniro cadidə wo. Mukko tuljənnin bəri bodə kamdəa tayir gəniro cədiwawo,» yeno.

Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando

(Mar 7.24-30)

21 Daji Isa nadəa kolje lardu bərni Tirre-a Sidonne-ayero leyeno.

22 Kamu Kan'anama[†] cididən dəgana laa nanjuro ise kowo sapce tiro: «Kəma, Tada Mai Daudaye, wua njunosəne! Feroni jaumaro karuwaa,» yeno.

23 Amma Isa tiro mana falma kalakcəgənni. Daji fuwurawanju nanjuro isane tia lowojane: «Tia salamme lejo, kowo sapciaro andia sagai,» yera.

24 Isaye: «Dimiya fattaana Israyilayero gənia, Ala wua wunduyemaro sunodənni,» yeno.

25 Amma kamudə ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, wua banasəgəne!»

26 Isaye: «Kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yenniya,

27 kamudəye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo cidiro cukkurənədəa jawui,» yeno.

28 Daji Isaye kamudəro: «Kambərsənəmdə jauro kura, diye! Awo raammadə wakkajo!» yeno. Sadəman feronjudə ngayeno.

Isaye am kasuwa jiri jiria kada isangaduwu

29 Daji Isa nadəa kolje leje ci bərəm Galileye jəgane kəla kau kuruwuyen juwane napkeno.

30 Am kada kadami isane ngurdiyi so, kambu so, dungu so, muwa so, am dondi gade ngəwu soa nanjuro cawude fuwunjun gənajane tayia isangayeyeno.

31 Jamadə muwaso manajai, dunguso ye ngaro waljana, ngurdiyiya ye sinjan lejai, koro kambuwa ye sim cawandənarə kerunniya, ajapcane Ala jama Israyilayedəa jajakkera.

Isaye am dəwu dewu ambadu

(Mar 8.1-10)

32 Daji Isa fuwurawanjua nanjuro bowoje tayiro: «Jama adəa njunokkəna, dalilnjudə ku wu-a rokko kawunja yakku,

[†] 15:22 15.22 *Kan'anama* - Kan'anadə cu lardu Israyilaye jaman Nawi Musayen. Kan'anawu samma kərđiya, koro yaudiya tayia wul wajana.

koro awima kəmboye nanjan bawo nangaro. Kənanjaa duwon tayia salamməkkiya, raakkəni, bare jawallan dunonja baworo waljənniyo,» yeno.

³³ Fuwurawanjudəye tiro: «Ndaran gəle karaa adən kəmbo sarai fandiye jama kada adəa ambaniye?» yera.

³⁴ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur buni sanana laa-a,» yera.

³⁵ Daji Isa jamadəa cakke cidin napkeranniya,

³⁶ burodi tulurdə-a buniyadə-a ngoje Alaro ardije fəsakce fuwurawanjuro ce, tayi ye jamadəro kedo.

³⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesəmbəro.

³⁸ Am duwon kəmbo adəa jawunadə, kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa dəwu dewu.

³⁹ Daji Isa jamadəa salamgenniya, maararo ngaye cidi Magadannero leyeno.

16

Alama sameye mada

(Mar 8.11-13)

¹ Farisawa-a Sadusiya-a isane Isaa rijapturo alama laa sameye tayiro fəlejuworo tia keworo.

² Isaye tayiro: «Kajirijiya, nayiye: “Kasam kəji fandiye, same kimejəna nangaro,» nuwi.

³ Koro dunia wajiya, nayiye: “Ku ingi cuduri, same keyera kime cittaro waljəna nangaro,» nuwi. Awo samən fəledidəa fisardu nonuwwa, amma awo jaman adən wakkajidəa fisardudə nayiro katkerol!

⁴ Am ansiya Alaye jaman diwi adəyeso alama majai, amma alama Nawī Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo,» yeno. Daji tayia kolje leyeno.

Yis Farisawa-a Sadusiya-aye

(Mar 8.14-21)

⁵ Fuwurawadə bərəm faljane ci todəro koyeranniya, ngessane burodi ngojanniro asuyera.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gənanowo!» yeno.

⁷ Tayidə kattenjan: «Burodi ngoniyende nangaro ngai wulji,» cane mana badiyera.

⁸ Isa adəa asuje tayiro: «Nayi kambərse ganaaso, awiro kəla burodi nandon bawoyen kattendon mananuwidə?»

⁹ Ra, kua yaye asunuwwi wa? Burodi uwu am dəwu uwuro dagargaadadə-a jowo ndawu cammuwwa-adəa ngessuwwa wa?

10 Ra, burodi tulur am dæwu dewuro dagargaadadæ-a jowo kalaram ndawu cammuwwa-adæa ngessuwwa wa?

11 To, awiro gæle asunuwwidæ? Wu kæla burodiyen gæni mananjagakki, yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænanowo yekko!»

12 Daji fuwurawadæ yis burodiyero gæni, alamdu Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gænaja wuljægænaro asuyera.

*Biturusse Isama Almasiwu Alayedæ woro asudu
(Mar 8.27-30; Luk 9.18-21)*

13 Isa cije cidî bærni Kaisariya Filibiyero kadinniya, fuwuranjuro: «Wunduro Tada Kambedæa amsodæ ngoyera?» cæne tayia kiworo.

14 Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canî, laaye Nawî Iliya canî, laaye Nawî Irimiya bi nawiya kureye falnja canî,» yera.

15 Tiye: «Nayidæ, wunduro wua ngosew?» cæne tayia kiworænniya,

16 Siman Biturusse: «Nima Almasiwu Tada Ala Kændægaimayedæ* wo!» yeno.

17 Daji Isaye tiro: «Barganæm Siman tada Yunusse, dalil-njudæ kam gæni, Bawani Mai Samema adæa isanonjægæna nangaro.

18 Niro wulnjægækki, nima Biturus,† kæla kau adæyeman‡ jama wua gawu§ tandækki, koro kænduwo kannuye kælanjan kænnasar cuwandiawo.

19 Niro cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye* njikki. Awi duwon dunian geræmidæ same yen tikkeræna, koro awi duwon dunian wuinæmidæ same yen wuidæna,» yeno.

20 Daji Isa sæmonja kasse tayiro bare wundumaro tima Almasiwudæ woro wuljaganni yeno.

*Isaye kæla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mar 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

21 Kua adæn fuwun Isa fuwuranjuro Ala kadarjæna Jerujalemba leje mukko amwurawa-a wurawa rimannaye-a malæmba Attauraye-ayen kuttu tai dæje cane tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cæne tayia alamdu badiyeno.

22 Daji Biturus tia sægæriro cuttuluwe jækkadæ: «A! Kæma, Ala nia adæro damnjuwo! Adæ tæmmaro niro wakkanjiyiawo!» yeno.

* **16:16 16.16** *Almasiwu* - Kaala Isaye. † **16:18 16.18** *Biturus* - Maana cu adæyedæ kau. ‡ **16:18 16.18** *kau adæ* - Awo Biturus wuljænadæ. § **16:18 16.18** *jama wua gawu* - Jama Isaa Almasiwuro kasaccanadæ. * **16:19 16.19** *cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye* - Cuwuramma nodo Mai Samemaye njædækki.

²³ Amma Isa suworde Biturusso: «Nani kolle, Yiwulis! Jawalnilan takkallo walsəgəmma. Awo karwunəmlan tammadə Alaye gəni, kambe!» yeno.

²⁴ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo kəskanju karmoye ngojo wua səga.

²⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju fiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu nangaro ronju cuwatkanamadə ronjudəa cuwandi.

²⁶ Kam dunia adə ngaa jəgande ronju asarjiya, nda riwanju? Ra, awi gəle kam ce ronju cuwandi?

²⁷ Dalilnjudə Tada Kambedə curo daraja Bawanjuyen malaiyawanju-a rokko isiya, daji wundu yayero kəla awo cədənasoyen kalkallo ci nangaro.

²⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, Tada Kambe kərmainjun isi carui,» yeno.

17

Isaye darajanjua fəledu (Mar 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ngawo adəyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa.

² Fuwunjan Isaye alamanju falde fəkkanju kəngal gai tai daje yiyilyeno, koro kajəmunju ye nur gai bul fokko walyeno.

³ Sadəman Nawi Musa-a Nawi Iliya-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera.

⁴ Daji Biturusse Isaro: «Kəma, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Raammaa, ngurwo yakku na adən lamməkki: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno.

⁵ Manaji ngai duwon, fofou nurra ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Tima karwuni jauro kəjijuwo. Mananju fannowo!» yeno.

⁶ Adəa fangeranniya, fuwurawadə fədəryero rəbət təmdane karwunja tai daje kamgada.

⁷ Amma Isa ise tayia leje: «Cinowo, bare rinuwwi!» yeno.

⁸ Kəla sapkeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isaye tayiro wada ce: «Bare awo ruwwa adəa wundumaro wulgəwwi, sai Tada Kambedə karmolan cijiya duwon,» yeno.

10 Daji fuwurawadaye tiro: «Awiro gæle malamba Attaurayedæ sai Nawi Iliya burwoje isi* canidæ?» cane tia keworo.

11 Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya ise awiso kalkallo kalakci.

12 Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isæna duwon, tia asujanni, koro awiso kuttu ronja cæraanaa tiro keddo. Adægaima Tada Kambedæ ye mukkonjan kuttu cai,» yeno.

13 Daji fuwurawadæ kæla Yahaya Kasalamayen tayiro mana cæddiro asuyera.

Isaye tada karuwaa isangaduwu

(Mar 9.14-29; Luk 9.37-43a)

14 Na jama captanadæro kadiranniya, kam laa ise fuwu Isayen tungurumje

15 tiro: «Kæma, tademia njunone! Ti sedan koroyea jauru suwoljæna, koro ngæwuro kannu so, ingi soro cukkuræna.

16 Fuwurawanæmbo tia kikkidækkæniya, tia isangaduwu tayiro katkero,» yeno.

17 Isaye tayiro: «Nayi am jaman adæyeso kambærsenambuwwu karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dægakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadæa wuro sukkudowo!» yeno.

18 Isa sedandæro kikkadænniya, tadadæa kolje culuwe sadæman ngayeno.

19 Daji fuwurawadæ na Isayero isane runjan tiro: «Awiro sedandæa duda andiro katkero?» cane tia keworo.

20 Isaye tayiro: «Kambærsendo gana nangaro. Jiremaro nayiro wulnjagakki, ca kambærsendo mbejia, kasuni mutarre gai yaye, kau kuruwu adæro: “Cine na todæro lene!” wulluwiya, cije leji. Awima nayiro tiyeri bawo!

21 [Amma sedan jiri adæyedæ culuwiwawo, sai moduwa diwe asem tawiya duwon.]»

Isaye kænnyindiyero kæla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mar 9.30-32; Luk 9.43b-45)

22 Fuwurawanju cidi Galileyelan capkadaranniya, Isaye tayiro: «Tada Kambedæa mukko ambero særæccagane

23 tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. Daji fuwurawadæ karwunja jauru kuttayeno.

Isaye akki Fado Alaye biyadu

24 Bærni Kafarnaamberso kadiranniya, akki Fado Alaye mowomaso na Biturussero isane tiro: «Malæmndodæ akki Fado Alayedæa biyajiwawo wa?» cane tia keworo.

* **17:10 17.10** *Nawi Iliya burwoje isi* - Kawu Almasiwu Alaye isidæro, Nawi Iliya isi.

²⁵ Biturusse: «A'a, biyaji,» yeno. Fadoro kadinniya, Isaye burwon tiro: «Siman, awi təmanəm? Na wundusoyen maiya duniayesodə akki camoyi? Na tadawanjayen ra na am gadesoyen?» cəne tia kiworo.

²⁶ Biturusse: «Na am gadesoyen,» yenniya, Isaye tiro: «Adəgaia, tadawanjasodə dawun bawo, diye!

²⁷ Adə yaye bare yakkiye karwunja wajənniro, lene bərəmbo mui kolgəne buni burwon tammadəa ngone cinju kane. Kanəmiya, gursu fal fandəmi. Ngone yade akki mowomasodəro ye, wu-a ni-ayero,» yeno.

18 Jawawi Isaye kəla jama tia gawuyen

Wundunja kura wo?

(Mar 9.33-41; Luk 9.46-50)

¹ Sa adən fuwurawadə na Isayero isane tiro: «Curo nodo bargaa Mai Samemayen wundu kura wo?» cane tia keworo.

² Daji Isa tadaana laaa bowoje dawunjan isadajiye

³ tayiro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, karwundo falde tadawa sanana gairo walluwwia, təmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

⁴ Adə nangaro wundu duwon tadaana adə gai kəlanjua awimaro ngojənnidə, curo nodo bargaa Mai Samemayen tima kura wo.

⁵ «Koro wundu duwon tadaana adə gaia cunilan* cəmowonamadə, wumaa səmowo.

⁶ Amma wundu duwon tadawa sanana wua mərsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bərəm kuruwuro gəpcaanama tiro ngalwo.

⁷ «Kuttunja am duniayeso, dalilnjudə awowa tayia casakke taljane biwu cadi mbeji. Jaraptaso kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidə!

⁸ Mukkonəm bi sinəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme nin kuruwunno gəmmə! Mukko yindia bi si yindia kannu təmmaro nuiwaworo ngawodəroa, maskin bi dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁹ Koro simməm njakke talləme biwu dimia, tia kulaine nin kuruwunno gəmmə! Sim yindia kannu jaanamayedəro ngawodəroa, sim falla ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

Misal dimi faccəgənyaye
(Luk 15.1-7)

* 18:5 18.5 cunilan - Isaa kasattu nangaro.

¹⁰ «Hangal gənanowo, bare tadawa sanana aniye faln-jamaro rudu gənağəwwi! Nayiro wulnjagakki, samelan malaiyawanja sawisoro fəkka Bawani Mai Samemaye carui kasarga.

¹¹ [Awoa Tada Kambedə awo faccəgənasodəa manəme njəkkaworo isəna.]

¹² Awi gəle təmanuw? Kam laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filəgar ləgaridəa kərisolan kolje leje fal faccəgənadəa maji, mare?

¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiwandoa, karwukəji duwon kəla faldəyen cədidə kəla filəgar ləgari faccaan-nidəyen cədidəmaa kojəna.

¹⁴ Adəgaima Bawando Mai Samema ye tadawa sanana aniye falnjaye fattuwu cəraanni.

Kəraminəmbe biwu niro njəddo

¹⁵ «Kəraminəm biwu niro njəddia, lene katte nayi yindi rundoyen tiro biwunjudəa wulgəne. Mananəm fanjia, kəraminəmdəa mowomma.

¹⁶ Fanjiwawoa, kam fal bi yindi ngone kallo lenowo. Adəgainin mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbat-tiyi.

¹⁷ Tayi yea fanduro wajia, jama wua gawuro wulgəne. Koro yaye jama wua gawudəmaa fanduro wajia, kərdi bi akki mowoma gairo tia ngone.

¹⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi duwon dunian geruwidə same yen tikkerəna, koro awi duwon dunian wuinuwidə same yen wuidəna.

¹⁹ Koro nayiro wulnjagakki, dunian kamndo yindi kəla awi yayen ardijane Bawani Mai Samemaa caworia, tayiro ci.

²⁰ Dalilnjudə na duwon kam yindi bi yakku cunilan captanadə, wu ye dawunjan,» yeno.

Misal kam gawurdu wadumaye

²¹ Daji Biturus na Isayero ise tiro: «Kəma, kəramini wuro biwu səddiya, ndawuro tia gawurnəkki? Har gadegade turlurro?» cəne tia kiworo.

²² Isaye tiro: «A'a, har gadegade turlurro gəni wulngeyekko, fitulur gadegade turlurro tia gawurne!

²³ Adə nangaro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju mai laa wolodiyanju-a kəla kasunjayen balas dio cəraanadə gai.

²⁴ Maidə balas dio badiyenniya, kam talanti† dəwu mewuro jəgaimaa tiro kekkudo.

† **18:24 18.24** *talanti* - Ngäl wuriye. Talanti faldə alama alwasi kida kərwu mewu wuriye gai.

²⁵ Kamdæ awonju rəmboye bawodæ, kəmanju wada ce ti-a kamunju-a yallanju-a kəndanju samma-aa calado kasudæ tərəmbo yeno.

²⁶ Amma kamdæ fuwu kəmanjuyen tungurumje tiro: “Barganəmmin, kanadi tai, sammaa rəmbəkki, diye!” yeno.

²⁷ Daji kəma wolodidəye tia njunoje kasudæa wajije tia kolje leyeno.

²⁸ «Kiluwunniya, wolodi adə ye kamanju laa dinariyus‡ miaro jəgaimaa kiro. Tia dauyen rəpciye kimiljiye: “Awo nia njəgakkidəa rəmbe!” yeno.

²⁹ Daji kamanjudə fuwunjun tungurumje tia lowoje: “Marne, kanadi tai, rəmbəkki, diye!” yeno.

³⁰ Amma waje tia kosoro cakke, har kasudæa cərəmbiro yeno.

³¹ «Wolodiya amanjudə awo wakkajənadəa kerunniya, karwunja jauru bannade lejane kəmanjaro awo wakkajəna sammaa wulyeyera.

³² Daji kəmanjadə koro walde wolodidəa bowoje tiro: “Ni wolodi kəlado! Lowosəmma nangaro, kasunəm adə sammaa wangeyekko.

³³ Njunonjəkkənadə gai, wolodi kamanəmba njunodudə niro wajimnjəgəna, gəna?” cəne

³⁴ gərgaje tia mukko am tiro ajawu caddiyero cakke, har ti ye sammaa cərəmbiro yeno.

³⁵ Adəgaima wundundo yaye karwunjun kamanjua gawurjiwawoa, Bawani Mai Samema ye tiro ngaidəmaa cəddi,» yeno Isaye.

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

19

Kambiwu kəla kamu dəptayen

(Mar 10.1-12)

¹ Isa mana ania cəde kerənniya, cidi Galileyea kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno.

² Jama kada kadami Isaa jaane nadən am dondia isan-gayeyeno.

³ Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kəla dalil fiyen yaye kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Ngaltəma kitawulan adəa kəranuwwi wa? “Badiduramnin Alaktumadə tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

⁵ Koro tiye: “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərdiye tayi yindiso tiyi fallo waljai,”† cəna.

‡ 18:28 18.28 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

† 19:4 19.4 Bad 1.27; 5.2 † 19:5 19.5 Bad 2.24

⁶ Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana. Adə nangaro awo Ala kəljanədə bare kam firjənni!» yeno.

⁷ Farisawadəye tiro: «To, awiro gəle Nawi Musa kam kamunjuro kakkadu dəptaye co duwon koljoro wada kaino?»† cane tia keworo.

⁸ Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa kamu dəpta nayiro amarngeyera, amma badiduramnin ngai gəni.

⁹ Nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dəpce gade niyajənədə kənjəna cədəna,» yeno.

¹⁰ Daji fuwurawanjuye tiro: «Adəma naptu kam kamunjuayea, niya dionambudəma ngalwo!» yera.

¹¹ Isaye tayiro: «Kam nguson gəni rakce mana adəa ngoji, sai am duwon tayiro tinamasodə.

¹² Dalilnjudə am laa curo yanjayeman adim tayia casambəna mbeji, am laa ye am tayia adimbo cadəna mbeji, koro am laa ye nodo bargaa Mai Samemaye nangaro kəlanja adimbo cadəna mbeji.* Kam mana adəa rakce ngojimədə ngojo!» yeno.

*Isaye yalla sananaro bargə dəptuwu
(Mar 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Daji am laa Isa mukkonju kəla yallanja sananayero gənajuwə moduwa cəddoro tayia nanjuro kewudənniya, fuwurawadə amdəa wusayera.

¹⁴ Amma Isaye fuwurawanjuro: «Yalla sananədə kol-lowo naniro isa, bare tayiro dapkəwwi! Noda bargaa Mai Samemayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!» yeno.

¹⁵ Daji kəlanjaro mukko gənayeyenniya, nadəa kolje leyeno.

*Gəriwu laaye ro sawisoye mada
(Mar 10.17-31; Luk 18.18-30)*

¹⁶ Daji jairo laa ise Isaro: «Sayinna, awi ngəla dikke ro sawisoye† fandəkki?» cəne tia kiworo.

¹⁷ Isaye tiro: «Awiro kəla awo ngəlayen wua su-worəmidə? Ti ngəladə tilo lon! Ro sawisoye fando raammaa, wadawadəa gai!»‡ yeno.

¹⁸ Jairodəye: «Wada fiso?» cəne tia kiworənniya, Isaye: «Bare ro kambe tuluwummi, bare kənjəna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi,

† 19:7 19.7 SK 24.1-4 * 19:12 19.12 am laa kəlanja adimbo cadəna - Am laa kəlanja adim gairo ngojane kamu dio wajana. † 19:16 19.16 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə. ‡ 19:17 19.17 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada.

19 bawanəm-a yanəm-aro daraja ye, koro kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!»† yeno.

20 Jairodəye: «Wada ani sammaa gakkəna, awi gəle wua mauso?» yeno.

21 Isaye: «Kalkal diomaro waldu raammaa, lene kəndanəm lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

22 Jairodə mana adəa fangenniya, ti jauru gariwu nangaro karwu kuttuaro sapkadan.

23 Daji Isaye fuwurawanjuro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Mai Samemayero ngawonju jauru jau, diye!

24 Koro waldəkke nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

25 Fuwurawadə adəa fangeranniya, jauru ajapcane: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

26 Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro awiso yoji!» yeno.

27 Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njəgaiyenadə, awi gəle fandiye?» yenniya,

28 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, leira wakkaje Tada Kambedə kurisnju kərmaiye darajaalan napciya, nayi wua səgawwadə ye kuris kərmaiye mewun yindinlan nammuwe jiri Israyilaye mewun yindindəa noduwi.

29 Koro wundu duwon cuni nangaro§ fado, bi yeiya, bi kanna, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljənadə mia mia cuwandi, koro ro sawisoye ye warasaji.

30 Amma am burwoye ngəwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

20

Misal kəma jərwu inabbe-a kidawunju-aye

1 «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju kam laa suwa ləp jərwunju inabbero kidawu madaaro culuwuna gai.

2 Tayiro kidanja dabduyero dinariyus* fal fal biyaji cəne kasatkeranniya, tayia jərwunjuro kinodo.

3 Koro balde culuwe ci kasuwuyen am gade kida bawo napkada kiro.

4 Tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo, awo kalkaldəa njadəkki,” yenniya,

† 19:19 19.18-19 NL 20.12-16; Lew 19.18; SK 5.16-20 § 19:29 19.29 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. * 20:2 20.2 dinariyus - Wuři Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

⁵ cijane leyera. Kausu dawu-a duwor-a ye culuwe caye gai kido.

⁶ Koro yaye asar kiluwunniya, ci kasuwuyen am gade napkada cuwande tayiro: “Awiro dabdu sarambo na adən bowuro nammuwidə?” cəne tayia kiworo.

⁷ Tiro: “Wunduma kida sadənni nangaro,” yera. Daji tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo!” yeno.

⁸ «Dunia kajiriyenniya, kəma jərwuyedəye wakkilnjuro: “Kidawudəa bowone tayiro biyanja ye, am daryeyedən badinəmiya burwoyedəro yade,” yeno.

⁹ Am dunia asar kida badijanadə kadiranniya, dinariyus fal fal kewando.

¹⁰ Daji am burwon kida badijanadə kadiranniya, awo am daryeyedəyea kojəna cawandiro təmajana duwon, ndasonja ye dinariyus fal fal kiwando.

¹¹ Kewandənniya, karwunja waje

¹² tiro: “A! Am daryeye ani sa fallo kida cadəna yaye, andi-a kalkallo kidəm! Andidə suwa ləp tawaniye dabdu sarambo kausu jau fit kələndenna ngənəptiyena, diye!” yera.

¹³ Amma kəma jərwuyedəye falnjaro: “Sawa, awima diwi njəddəkkəni. Dinariyus fallo kida dabduye dioro kasaddəmna, gəna?”

¹⁴ Awo kaanəmdəa ngone lene, njikkənadə gairo kam daryeye yero yikkiya, raakko.

¹⁵ Kəndanilan rangəkke awo roni cəraana dikkiwawo wa? Ra, karwuni ngələdəro, wua sim diwin surumi?” yeno.

¹⁶ Adəgaima am daryeyedə burwoyero waljai, koro burwoyedə ye daryeyero waljai,» yeno.

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mar 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Isa Jerujalemba ledu cədi duwon, kəla jawallen fuwuranju mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe tayiro:

¹⁸ «Fannowo, Jerujalemba leniye, Tada Kambədəa mukko wurawa rimannaye-a maləmna Attauraye-aro sərəccagane shara ro tuluwoye tiro cadde

¹⁹ mukko kərdiyayero casakke, tayi ye tia rujane kirwolan jajarjane kəskaro jajagane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye

(Mar 10.35-45)

²⁰ Daji ya tadawa Jabadiye tadawanju yindi-a kallo na Isayero isane fuwunjun tungurumje awo laa cərawo cəne tia kiworo.

21 Isaye tiro: «Awi raam?» cæne tia kiworo. Kamudæye tiro: «Marne, kærmainəm fandæmiya, kolle tadawani yindi ania napca, fal kæmboramməmlan, fal ye wailanəmlan!» yeno.

22 Isaye tayiro: «Awo koruwwadəmaa nonuwwi. Ranguwe kənjaram† yakkidən yawi wa?» cæne tayia kiworənniya, tiro: «Aaa, rangiye!» yera.

23 Isaye tayiro: «Jire, kənjarammin yawi. Amma kəmborammilan so, wailanilan so naptadə, wu gəni kambo amargəkki, Bawani am kərejənadəro tayia dabbarjəgəna,» yeno.

24 Fuwurawa mewu gapcanadə adəa fangeranniya, yaana yindidəro gərgayeyera.

25 Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, maiya kərdiyaye talaawanjaa jauro raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kənduwo fəlejagai.

26 Amma dawundon ngai gəni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cəraanamadə wolodindoro waljo!

27 Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cəraanamadə kəreandoro waljo!

28 Adəgaima Tada Kambedə tiro nanwolodi caddoro gəni kadio, tidəma nanwolodi cədo ronju co am ngəwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu yindia isangaduwu

(Mar 10.46-52; Luk 18.35-43)

29 Isa-a fuwurawanju-a bəla Jerikoyelan keluwunniya, am kada kadami tia geya.

30 Kambu yindi ci jawallen napkada duwon, Isa kojoro fangeranniya, kowo sapcane: «Kəma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

31 Jamadə tayiro jakkade mədək napca yera, amma cayea kojənarə kowo sapcane: «Kəma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

32 Daji Isa daje tayia bowoje: «Awi nayiro njaddəkkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo.

33 Tayiye: «Kəma, sim fandiyea, rayiye!» yera.

34 Daji Isa tayia njunoje simnja leyeno. Sadəman sim cawande Isaa geya.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

21

Isaye mai gai Jerujalembə ngawo

(Mar 11.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

† 20:22 20.22 kənjaram - Kənjaram bone njaye.

1 Jerujalemba karənjane bəla Baitfajeyero na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

2 tayiro: «Bəla fuwundoyedəro lenowo! Ngawuwiyama, koro laa kuttanjua tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo!

3 Kam laaye nayiro awo laa cənia, tiro: “Kəmadə tayilan mərədunjua,” wulgənowo! Sadəman tayia juwajiyi,» yeno.

4 Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiyen wuljənədə wakkayeno.

5 Tiye: «Fero Siyonnero* wulowo: “Akko mainəm nanəmbo kənde cədi, ti rokura bawoa kəla koroyen isi, kəla kuttayeman,»† cənna.

6 Fuwurawadə lejane awo Isa tayiro wuljəgənədə kedo.

7 Daji korodə-a kuttanju-a na Isayero cawude kalwuwanja kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno.

8 Jama kada ye kalwuwanja kəla jawallen feryera, laa ye dəlam kəri kəskaye kamjane kəla jawallen səretkera.

9 Am fuwu gərjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna,† Tada Mai Daudayero daraja tio! Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† canı.

10 Isa Jerujalembo kərgaanniya, am bəlaye samma hangalnja caa cijəna: «Wundu kam attə?» cane keworo.

11 Jamadəye: «Tima Nawi Isa kam bəla Najarat cidi Galileyədə wo!» yera.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(*Mar 11.15-19; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22*)

12 Daji Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-a sammaa duje tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa təmbalyeno.

13 Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidəa fado mod-uwayelan bowojai,»† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

14 Daji Fado Alayen kambuwa-a ngurdiyiyaya-a na Isayero isane tayia isangayeyeno.

15 Wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a awo ajabba ajabba Isa cədidəa carune, koro tadawa sanana ye Fado Alayen yiljane: «Hosanna, Tada Mai Daudayero daraja tio!» canidəa fangeranniya, jauru gərgajane

16 tiro: «Awo tadawa sanana ani wuljaidəa fannəmmana wa?» yera. Isaye tayiro: «Aaa, fakkəna. Ngaltəma adəa

* **21:5 21.5** *Fero Siyonne* - Am Jerujalembe, wotte jama Alaye. † **21:5 21.5** Jak 9.9 † **21:9 21.9** *Hosanna!* - Kalma təlam yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † **21:9 21.9** Jaw 118.25-26 † **21:13 21.13** Ish 56.7 † **21:13 21.13** Iri 7.11

kitawulan kəranuwwi wa? “Tadawa sanana-a timalla-aa yakkəme nia jajannjai!”»† yeno.

¹⁷ Daji Isa tayia kolje bərnidən culuwe bəla Baitaniyero leje boyeno.

Isaye ya tarmuye baskudu
(Mar 11.12-14)

¹⁸ Wajənanjua suwa ləp Isa bərniro waldu duwon, kəna tia kida.

¹⁹ Ci jawallen ya tarmuye kirunniya, nanjuro kadio, amma kalu gənia, awima cuwandənni. Daji Isaye tarmudəro: «Bare gadero tada yakkəmmi!» yeno. Sadəman tarmudə ngau ngamgeno.

²⁰ Fuwurawadə adəa kerunniya, ajapcane: «Awiawin tarmu adə samdən ngau ngamgeno?» cane keworo.

²¹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayi shekku bawoa kambəsendoaa, ranguwe awo tarmudəro yiddəkkənadəa diwi, koro adəa kojənarə kau kuruwu adəro: “Cine bərəmbo fidəgəne!” wulluwiya, wakkaji.

²² Kambəsendoaa, awi yaye moduwalan koruwiya, fan-duwi,» yeno.

Kənduwo Isaye ndaran isi?
(Mar 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Isa Fado Alayero kərgaanniya, jamaa alamji duwon, wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a nanjuro isane tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo adəa njo?» cane tia keworo.

²⁴ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki. Jaawudəa siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki.

²⁵ Kasala Yahaya jamaro cəddənadə, sameyen kadio ra kamben?» cəne tayia kiworo. Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasaduwwidə?” cəne sawori.

²⁶ Amma “Kamben” wulliyea, jamadəa riniyena, dalil-njudə am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

²⁷ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal tada yindiye

²⁸ «To, awi təmanuw? Kam laa tadanju yindia. Yim laa na tada burwoyedəro leje tiro: “Tadani, ku lene jərwuni inabben kida de!” yeno.

²⁹ Tadadəye: “A'a, raakkəni!” yeno, amma ngawo adəyen təmje leyeno.

³⁰ Koro bawadə na tada yindiyedəro leyenniya, ti yero caye gai wulyeyeno. Tadaməye: “To, bawa, lekki,” yeno, amma lejənni.

³¹ Kərma tayi yindi aniyen wundunja awo bawanju cəraanadəa cədo?» cəne tayia kiworo. Tiro: «Burwoyedəma,» yeranniya, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, akki mowomaso-a jawarraso-a nayin burwonno nodo bargaa Alayero ngasayi.

³² Dalilnjudə Yahaya nandoro ise jawal jireye fəlengeyeranniya, tia kasadduwwi. Akki mowomaso-a jawarraso-adə tia kasatkera, amma nayidə, adəa kiruwwiya, təmmuwe tia kasadduwwi.

*Misal jərwu agəriduwu kəladowaye
(Mar 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ «Akko misal gade yea fannowo! Kam laa kəma jərwuye mbeji, jərwu inabbe cəde garje curodən bəlaa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijjiye bəlawuroro sapkada.

³⁴ Sa fərdoye karəngenniya, nuwanju cuwandoro kəreawanju laaa na jərwuwudəyero kinodo.

³⁵ Amma jərwuwudə kəreawanjudəa keda. Faldəa bakkerə, faldə yea roro keyeso, faldə yero dongur kauye gəgəpcagane kano.

³⁶ Koro walde cayemaa kojənarə kəreawa gade kinodənniya, caye gai tayi yero keddo.

³⁷ Darye kəma jərwuwudəyē: “Tadaniro daraja cadi,” cəne tadanju nanjaro kinodo.

³⁸ Amma jərwuwudə tadanjudəa kerunniya, kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasanjudəa ngoniyə!” yera.

³⁹ Daji tia cadane jərwuwudəlan cattuluwe roro keyeso.

⁴⁰ To, kəma jərwuwedə isiya, awi jərwuwu aniro cəddi?» cəne tayia kiworənniya,

⁴¹ tiro: «Am jaurə kəladə aniro ajawu jau fəlejiye roro ceyesi, koro am gade sa fərdoyen tiro nemanju cadimadəro jərwuwnjudəa agərijjiyi,» yera.

⁴² Daji Isaye tayiro: «Ngaltəma awo kitawulan ruwuwada adəa kəranuwwi wa?

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə,
tima kau tandoye samməro faidaaro waljənadə wo.
Adə kəndo Kəmandeyə,
andiro jaurə ajabba!”†*

⁴³ «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, Ala nodonju bargaa mukkondon cə moye mukko jama gade awo ti cəraana cadimadəyero cakki.

⁴⁴ [Nonowo, kam kəla kau adəyero cukkurənamadə nanamdi, koro kaudə kambo cukkuriya, kəluwuro kalakci,» yeno.]

⁴⁵ Wurawa řimannaye-a Farisawa-a misallanju fangeran- niya, kəlanjaman mana kidoro asuyera.

⁴⁶ Daji jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə amdə samma tia nawiro ngojana nangaro.

22

Misal masəna lariusaye

(Luk 14.15-24)

¹ Koro Isa walde misalnin tayiro wulyeyeno. Tiye:

² «Nodo bargaa Mai Samemayedə alama mai laa tadanju nangaro masəna lariusaye dabbarjəna gai.

³ Maidə wolodiyanju laaa am masənarə dojənadəa bowoja isaro nanjaro kinodənniya, kəndero wayera.

⁴ Koro walde wolodiya gadea cunode tayiro: “Am dokkənadəro wullowo: ‘Akko masənanidə deyada. Dalowani so, kənnawani kaisua so duwajana, awiso kərma dabbargada. Arowo masəna lariusayero!’ ” yeno.

⁵ Amma am dojənadə mananjudəa awimaro ngojanni sapkadara. Laa kulonjaro, laa saniaramnjaro leyera.

⁶ Am gapcanasodə ye wolodiyadəa cadane basarjane roro keyeso.

⁷ Maidə gərgaje sojiyanju cunode kamceji ania roro ceyese bəlanja kannun waryera.

⁸ Daji maidəye wolodiyanjuro: “Akko masəna lariusayedə dabbargada, amma am dokkənadə martawa tia boye cadanni.

⁹ Adə nangaro lenowo lai laisolan am fanduwwa sammaa masəna lariusayero bowonowo isa!” yeno.

¹⁰ Daji wolodiyadə lejane lai lai jaane am cawandəna sammaa ngəlan diwin capcane isane, har lariusaramdə damgeno.

¹¹ «Maidə am dojənadəa kuroro kərgaanniya, curonjan kam laa kalwu lariusaye lujənni kiro.

¹² Maidəye tiro: “Sawa, awiawin kalwu lariusaye bawoa na adəro kərgaam?” cəne tia kiworənniya, kamdəro awo wulduye katkero.

¹³ Daji maidəye wolodiyanjuro: “Tia si-a mukko-aro gerowo deyan curo duwu cələm pətterə gəpkənowo, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,” yeno.

14 Nonowo, am bowojɛnadɛ ngɛwu, amma tayi kɛrɛjɛnadɛ gana,» yeno.

Kambiwu kɛla akki njoyen
(Mar 12.13-17; Luk 20.20-26)

15 Daji Farisawadɛ lejane sawardane jawal Isaro curo mananjuyen bɛlaa laduwuye mayera.

16 Fuwurawanja-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro canode tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, jawal Alaye kalkallo yikkɛrami yero noniyena, dalilnjudɛ wundumaa rinɛmmi ye, gayirɛnɛmmi ye nangaro.

17 To, awi tɛmanɛm? Kaisarro* akki njodɛ halal ra haram?» cane tia keworo.

18 Amma Isa niadiwinjadɛa asuje tayiro: «Mɛnafɛkka, awiro wua rijamsuwi?

19 Wuri akkiyedɛa fɛlesɛgɛnowo!» cɛne dinariyus† tiro kekkudo.

20 Tayiro: «Cu-a kɛla-a wunduye tilan dasaa?» cɛne tayia kiworɛnniya,

21 tiro: «Kaisarre,» yera. Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredɛa Kaisarro yowo, koro awo Alayedɛa Alaro yowo!» yeno.

22 Adɛa fangeranniya, tia jaurɛ ajapcane koljane sapkadara.

Kambiwu kɛla cinowo duniayen
(Mar 12.18-27; Luk 20.27-40)

23 Yim adɛman Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidɛ, na Isayero isane tiro koro cadde:

24 «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa tada bawoa bawoje kamu koljia, yanjugɛna kamunjudɛa niyajo tiro kaduwu majuwo!”† cɛnna.

25 Akko curonden yaana tulur mbeji. Burwoyedɛ kamu ngoje tada cuwandɛnnin bawoje kamunjudɛa yanjugɛnaro kolyeyeno.

26 Yindiyedɛ-a yakkuyedɛ-a yero ngai wakkajiye, har ti tulurredɛ kamudɛa cɛmoye bawoyeno.

27 Ngawo adɛyen kamudɛ ye bawoyeno.

28 To, tayi tulurso tia camowonadɛ, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

29 Isaye tayiro: «Nayidɛ fattɛgɛwwa, dalilnjudɛ kitawu bi kɛnduwo Alaye nonuwwi nangaro.

* 22:17 22.17 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 22:19 22.19 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai. † 22:24 22.24 SK 25.5

30 Cinowo duniayen am larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.‡

31 Koro karmolan cidudə, awo Ala kitawulan nayiro wulnjaanadəa kəranuwwi wa?

32 Tiye: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cəna. Ti Ala am sanunaye gəni, am roaye, diye!» yeno.

33 Jamadə adəa fangeranniya, tai dajane alamdunjudəa ajapkera.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mar 12.28-34)

34 Farisawadə Isa Sadusiyadəa manan yapcəgənarə fangeranniya, captane nanjuro kadira.

35 Curonjan maləm Attauraye laa tia rijapturo tiro:

36 «Sayinna, wadawa curo Attaura Nawi Musayedən finja kura wo?» cəne tia kiworo.

37 Isaye tiro: «“Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan raye!”†

38 Adəma wada kura burwoye wo!

39 Koro yindiyedə ye ti gai: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”†

40 Wada yindi anima fərdu Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyaye-a sammaye!» yeno.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mar 12.35-37; Luk 20.41-44)

41 Farisawadə nadən captana duwon, Isaye tayiro:

42 «Awi kəla Almasiwudəyen təmanuw? Ti tada wundaye?» cəne tayia kiworo. Tiro: «Tada Mai Daudaye!»§ yera.

43 Daji Isaye tayiro: «Adəgaimaa, ndayilan gələ Mai Dauda Ruhu Alayen tia Kəmalan bowoyeno? Tiye:

44 “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmboramman duwon, kəladowanəmba cidiya sinəmberə yakkəkko!’ cəna.”†

45 Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gələ Almasiwudə tadanjuro walji?» yenniya,

46 wundunjama rakce tiro jaawu cinni. Koro adən fuwun wunduma gadero cinju mudu kaje tiro koro cəddənni.

‡ 22:30 22.30 malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 22:32 22.32 NL 3.6 † 22:37 22.37 SK 6.5 † 22:39 22.39 Lew 19.18 § 22:42 22.42 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. † 22:44 22.44 Jaw 110.1

23

*Hal malamba Attauraye-a Farisawaye-a
(Mar 12.38-40; Luk 20.45-47)*

¹ Daji Isaye jamadä-a fuwurawanju-aro:

² «Malamba Attauraye-a Farisawa-adä napturam Nawi Musayen* napkada.

³ Adä nangaro awo nayiro wulnjagai sammaa dewo gaiwo. Amma bare kəndonjadäa diwwi, dalilnjudä awo wuljanadäa cadiwawo nangaro.

⁴ Katkun kurwowu dama bawo cakkere ngawana ambero gənajagai, amma tayi kəlanja ngulondonjama casange tayia banajagaiwawo.

⁵ Kəndonja sammaa am tayia caroro cadi. Layanja† mana Alaye ye fatatallo cadi, gəsər kalwunjaye ye kuruwuro cadi.

⁶ Masəna kuralan na darajaa-a dandallan napturam fuwuye-a caraana,

⁷ koro kasuwulan am tayiro lewa darajaye cadde tayia Sayinnalan bowojaiya, jaumaro caraana.

⁸ «Amma nayidä, bare Sayinnalan bowonjanni, dalilnjudä maləmnđo fal, nayi sammaa ye kəramiya nangaro.

⁹ Koro dunia adən bare wundumaa Bawalan‡ bowonuwwi, dalilnjudä Bawando fal, ti samelan dəganadä.

¹⁰ Koro bare fuwumalan bowonjanni, dalilnjudä fuwumando fal, ti Almasiwudä.

¹¹ Kam curondon kuramadä wolodindoro walji.

¹² Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənamadä, tia awimaro ngojaiwawo. Koro wundu duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadä, tia jajakcai.

*Kuttunja malamba Attauraye-a Farisawa-a!
(Luk 11.37-54)*

¹³ «Kuttundo malamba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Cinna nodo bargaa Mai Samemayero ngawoyedä ambo jakkəwwa. Nayi kəlando ye ngawuwwi, koro am tiyen ngaworo majaidä yero dapkəwwa.

¹⁴ [Kuttundo malamba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa buwi ye, halndo gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərnuwi ye. Adä nangaro ajawundo leiran jauru kura!]

¹⁵ «Kuttundo malamba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kərđi falla adinndoro kalakturo bərəm kura

* **23:2 23.2** napturam Nawi Musaye - Kənduwo jamaro mana Alaye alamduwu-a fisarduwu-aye. † **23:5 23.5** laya - Laya yaudiyaudi mana Alaye kəlan ruwuwada ngum-a ngasu-aro tudəgənadä. ‡ **23:9 23.9** Bawa - Bawa buye gəni, Ala Bawando Mai Samema.

kura konuwe lardu lardu gawi. Təmjiya, tia kannuma nayimaa jauro konjanaro kalanguwi.

¹⁶ Kuttundo simoduwu kambuwaso! Nayiye: “Wundu duwon kəla Fado Alayelan kansi juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla dinar Fado Alayen dəganadəyelan kansi juwuiya, kansinju tia cə dai!” nuwi.

¹⁷ Nayi kambuwa hangal bawoaso! Ndasonja gəle kura wo, dinardə ra Fado Alaye dinardəa tayirro kalakcidə?

¹⁸ Koro nayiye: “Wundu duwon kəla laya duwadurambelan kansi juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla sadaa laya duwaduramdən gənaadadəyən kansi juwuiya, kansinju tia cə dai!” nuwi.

¹⁹ Nayi kambuwaso! Ndasonja gəle kura wo, sadaadə ra laya duwaduram sadaadəa tayirro kalakcidə?

²⁰ Adə nangaro kam kəla laya duwaduramben kansi juwunamadə kəla laya duwadurambe-a awo kəlanjun gənaada samma-ayen kansi giwo.

²¹ Koro kam kəla Fado Alayen kansi juwunamadə kəla Fado Alaye-a ti curonjun dəganama-ayen kansi giwo.

²² Koro kam kəla sameyən kansi juwunamadə kəla kuris kərmaiye Alaye-a ti kəladən napcənama-ayen kansi giwo.

²³ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Karasu so, bulu kaskasi so, nana soman jakka tuluwui, amma awo Attauralan adəa nankuran kojənadəa kolluwwa: jire dio so, kanjiməri fəledu so, aman roda so. Adəa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

²⁴ Nayi simoduwu kambuwaso! Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi!§

²⁵ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Nayi ngawo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curonjudə kənda am gadeye luwaptu so, kəla rawo solan cəmbərəna.

²⁶ Farisa kambu, burwon curo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulle duwon, ngawodə ye tayirro waljo!

²⁷ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Nayi alama kauri garuda bullan cingada gai, ti ngawoyen kuroro shawa, amma curon silla am sanunaye-a awo tayirnambuye jiri jiri-an cəmbərəna.

²⁸ Ngaima nayidə, am ngawondo carune jirewuro ngonjai, amma curondodə nanmənafək-a nandiwi-an cəmbərəna.

²⁹ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kauriya nawiya kureye tanduwi, taktuwuram jirewuye ye janenuwi.

§ 23:24 23.24 *Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi!* - Kandana-a karimo-adə haram. Awo təngərima carune wayera yaye, awo jaumaro kura carune wajanni.

³⁰ Nayiye: “Ca jaman kaariyandesoyen kərgaiyea, tayiro kəldəgəiye bu nawiyayedəa finiyeende,” nuwi.

³¹ Ngainin nayima kaduwu am nawiyadəa ceyesənyaye nuwe shedanuwi.

³² To, kəndo diwi amwurawandoyedəa tumogənowo!

³³ Nayi kadiya, kaduwu fusiyaeso, ndayilan gəle ranuwe ajawu kannu jaanamayero kanuwi?

³⁴ Adə nangaro wudə nawiya-a rashiduwa-a maləm̄ba Attauraye-a nayiro juwanjagakki. Laanja kəskaro jagəwe roro yejuwi, laanja yea dandallandon kirwolan kowonuwe bəla bəlan tayia basarnuwi.

³⁵ Adəma nangaro jirewuye dunia adəye bunja samma kəlandoro cukkuri, bu duwon jaman Nawi Haabila jiremadəyen tamiya har jaman Nawi Jakariya tada Barakaye katte Fado Alaye-a laya duwadurambe-ayen ronju tuluwuwadəyero kudero samma fidənadə.

³⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awo ani samma am jaman adəyemaro wakkajiyi.

Karwukutta Isaye Jerujalemba

(Luk 13.31-35)

³⁷ «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyadəa roro yejuwe am juwanjaanadəro dongur kauye gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwui tadawanju fefedowanjun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin capturo raakkəna, amma wayew.

³⁸ Akko fanndo de sul kolnjaana.*

³⁹ Nayiro wulnjagakki, gadero wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

24

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mar 13.1-37; Luk 21.5-38)

¹ Isa Fado Alayen culuwuna leji duwon, fuwurawanju nanjuro isane tiro tando tando Fado Alayedəa fəleduwuro badiyera.

² Amma Isaye tayiro: «Awo ani sammaa ruwwa, gəna? Jiremaro nayiro wulnjagakki, kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(Mar 13.3-13; Luk 21.5-19)

³ Isa kəla Kau Jaitunnen napcəna duwon, fuwurawanju runjan isane tiro: «Andiro wulsagane, sawi awo ani

* 23:38 23.38 fanndo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna.

wakkajai? Koro sa kændenəm-a sidu duniaye-aye cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni!

⁵ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma Almasiwudə wo!” cane am kadaa cawatki.

⁶ Kəriwu na karənso-a kuruwuso-alan nukcənarə fanuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.

⁷ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Kəna ye na naro ngayi, koro cidi ye na gadegaden loloji.

⁸ Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Daji nayia njadane basarnjane roro njeyesi, koro cuni nangaro† jama duniaye samma wanjai.

¹⁰ Daji am ngəwu ye wua ganja koljai. Laa aman amanjaye jawui, laa gade yea wajai.

¹¹ Koro nawiya kattuwuye isane am kadaa jambajane cawatki.

¹² Kəla jirenambu tərganayen kərawo am ngəwuye təgərđi.

¹³ Amma kam mərje har sa njerorambero‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

¹⁴ Koro kawuri kəji nodo bargaa ye adə ye jama duniaye sammaro shedaro wuldiyi duwon, daji njeroramdə isi.

Bone kura

(Mar 13.14-23; Luk 17.20-37; 21.20-24)

¹⁵ «Adə nangaro sa duwon awo waada jaurə batti masiwa kudoma lawarnju Nawi Daniyel ruwujənədə na jaurə darajaan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!),

¹⁶ daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

¹⁷ Kam kəla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngo-duro curo sorodəyero ngaanni!

¹⁸ Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni!

¹⁹ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja!

²⁰ Bare kasondo sa kakuyen bi yim tustuyen wakkajənni Alaa korowo!

* **24:5 24.5** *cunilan* - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani. † **24:9 24.9** *cuni nangaro* - Isaa gawwa nangaro. ‡ **24:13 24.13** *sa njerorambe* - Kənde Tada Kambe. † **24:15 24.15** Dan 9.27; 11.31; 12.11

21 Dalilnjudə sadən bone jauro kuttu mbeji, bone duwon sa dunia alaktənadən tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro.

22 Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərejənədə nangaro kawudəa fuluji.

23 Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi!

24 Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama kura so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kərejənədəmaa jambajane cawatki.

25 Akko kawu wakkajidəro, adəa nayiro wulnjagakkəna.

26 Adə nangaro am laaye nayiro: “Towonju ti karaalan!” cania, bare lenuwwi. Bi “Akkonju ti curo ngimben!” cania, bare tayia yasarawwi.

27 Jiri same adinnamlan har fədero cuwalde wassidə gai, kənde Tada Kambədə ye ngai.

28 Na riwa dəganalan kowuwaso ye captai.

Kənde Tada Kambədəye

(Mar 13.24-27; Luk 21.25-28)

29 «Sadəman ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo, sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauro lolojai.

30 Daji alama Tada Kambədə samelan fəlediyi. Daji jama duniaye samma karwunja kuttaji, koro Tada Kambe kənduwoa-a jauro darajaa-a kəla fofou sameyen isi carui.†

31 Adəgaima malaiyawanjua nuktu kura kangadiyen cunode talgəmo duniaye dewu samman tai ci dajiram sameyesoro yade amnju kərejənədəa capcai.

Misal ya tarmuye

(Mar 13.28-31; Luk 21.29-33)

32 «Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu rijiya, nangəri karənjənarə nonuwwa.

33 Ngaima awo ani samma wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənarə§ nonowo!

34 Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

35 Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(Mar 13.32-37; Luk 21.34-38)

† 24:30 24.30 Dan 7.13-14 § 24:33 24.33 ti cinnalan - Kənde Tada Kambədə del karənjəna.

36 «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidəa wunduma nojənni. Bawadəro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadə ye nojənni.

37 Kənde Tada Kambədəye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

38 Awoa jaman adən kawu ingi tufanaye isidəro, amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim ise Nawi Nuhu curo maaradəyero kərgawo.

39 Nanjama nangi duwon, ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno. Kənde Tada Kambədəye ye adəgairo walji.

40 Daji yim adən kongwa yindi kulolan duwon, fal ngojane fal koljai.

41 Koro kamu yindi ye nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

42 «Adə nangaro faadaro dəgaiwo, dalilnjudə yim Kəmando isidəa nonuwwi nangaro.

43 Amma adəa nonowo, ca kəma fadoyedə sa barwu bune fannjuro isidəa nojənaa, faadaro dəgane tia kolje fannjuro ngayiwawo.

44 Adəgaima nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa təmanuwwilan Tada Kambədə isi nangaro.

Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye

(Luk 12.35-48)

45 «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəreje wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa təraanan njoro galajənadə?

46 Kəjinju wolodi kəmanju waldiya, ngai cədi najiyidə!

47 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kəmadə kəndanju sammaa mukko wolodi adəyero cakki.

48 Amma wolodi adə ti kam batti duwon karwunjun: “Kəmani duwan isiwawo,” cəne

49 wolodiya amanjua babaktu badije mbalmaso-a kallo jawune casairo walyenoa,

50 daji wolodi adəye kəmanju yim təmajənni-a sa nojənni-alan ise

51 tia kirwolan jajarje curo mənafəkkayero cakki. Nadən so ye tədi, sheri ye naldi.

25

Misal kəlayakku mewuye

1 «Sa adən* nodo bargaa Mai Samemaye alamanju ferowa kəlayakku mewu fatəlanja ngojane mai larusayedəa kaptuwuro caluwunadə gai.

* 25:1 25.1 sa adən - Sa Tada Kambədə duniaro walde isidən.

² Curonjan uwu hangal bawoa, uwu ye hangalla.

³ Tayi hangal bawoadə fatəlanja ngoyeranniya, kəndawu ngojanni.

⁴ Amma tayi hangalladə fatəlanja-a kalwo curon kəndawu gadea-a ngoyera.

⁵ Mai larusayedə duwan isənnidə, tayi sammaa kənəm ngoyeno.

⁶ Dawu buneyen kowo laa nukce: “Akkonju mai larusayedə! Luwowo tia kapkənowo!” yeno.

⁷ Daji kəlayakku ani samma cijane fatəlanja dabbardu badiyera.

⁸ Amma tayi hangal bawoadəye hangalladəro: “Andiro kəndawu gana sadowo, fatəlawande no cadi!” yeranniya,

⁹ hangalladəye: “A'a, andi-a nayi-aa sadiwawo. Lenowo na ladomasoyen yuwowo!” yera.

¹⁰ Kəndawu njuworo ledu cadi duwon, mai larusayedə kadio. Tayi dabbardanadə ti-a kallo na ngəməri larusayero ngasaye cinnadə jakkera.

¹¹ Ngawo adəyen kəlayakku gapcanadə ye isane tiro: “Barganəmmin, barganəmmin, andiro cinnadəa fərəmsaganeye!” yera.

¹² Amma mai larusayedəye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayia nonjakkəni,” yeno.

¹³ To, nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə yimnju bi sanju nonuwwi nangaro.

Misal wolodi yakkuye

(Luk 19.11-27)

¹⁴ «Koro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju kam laa bəlawuro cədi cəne wolodiyanjua bowoje kəndanju mukkonjaro cakkənadə gai.

¹⁵ Wundunja yayero kəla raktunjuyen talanti[†] kaino. Kam fallo uwu ce, fallo yindi ce, fal yero fal kaino. Daji bəlawuroro leyeno.

¹⁶ Sadəman kam talanti uwu cəmowonamadə leje tayilan sawur cəde riwa uwuye kiwando.

¹⁷ Kam yindi cəmowonamadə ye adəgai cəde riwa yindiye kiwando.

¹⁸ Amma kam talanti fal cəmowonamadə leje bəlaa laje wuri kəmanjuyə gərayeno.

¹⁹ «Ngawo kawu kadayen kəma wolodiya aniyedə bəlawuron kadinniya, tayi-a balas kedo.

[†] 25:15 25.15 *talanti* - Ngəl wuriye. Talanti faldə alama alwasi kida kərwu mewu wuriye gai.

20 Kam talanti uwu cəmowonamadə ise gade uwu cuwude tiro: “Barganəmm̄in, talanti uwu simmadə, akko gade uwu riwaro fandəkkəna,” yeno.

21 Kəmanjuyə tiro: “Wuse, wolodi ngələma, amanma! Awo ganan aman dimmadə, awo ngəwu mukkonəmbo yakkəkki. Are kallo kəji fanniyo!” yeno.

22 Kam talanti yindi cəmowonamadə ye ise tiro: “Barganəmm̄in, talanti yindi simmadə, akko gade yindi riwaro fandəkkəna,” yenniya,

23 kəmanjuyə tiro: “Wuse, wolodi ngələma, amanma! Awo ganan aman dimmadə, awo ngəwu mukkonəmbo yakkəkki. Are kallo kəji fanniyo!” yeno.

24 Daji kam talanti fal cəmowonamadə ye ise tiro: “Barganəmm̄in, ni kam jaurə nokkəna. Na nadəmm̄ilan kalanəmi, koro na kasuni finəmm̄ilan mowomi nangaro,

25 rinjəkke lekke bələa lakke wurinəmdəa gərayekko. Akko awonəm,” yeno.

26 Amma kəmanjuyə tiro: “Ni wolodi kələdo, kam bowuyə! Na nadəkkən̄ilan kalanəkki, koro na kasuni finəkkən̄ilan mowokkiro nonəm̄ma, gəna?”

27 Ca wurinidəa bankilan gənanəm̄maa, waldunidən wurini riwanjua mowokkəna.

28 To, talanti faldəa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadəro yowo!

29 Wundu duwon nanjun awoamadə,[‡] tiro casargane ngəwuro walji, amma kam nanjun bawomadə,[§] awo cədanadəmaa tilan camoyi.

30 Wolodi faida bawoa adəa deyan curo duwu cələm pətterə gəpkənəwo, nadən so ye tədi, sheři ye naldi,” yeno.

Jama duniaye samm̄aro shara kamduwu

31 «Sa Tada Kambedə darajanjua malaiyawa samman kundenno walde isiya, kələ kurisnju kərmaiye darajaayen napci.

32 Jama duniaye samma fuwunjun captai, jiri səni dimiya-a kaniya-aa firjidə gai, kam kamanju-aa firje tayia kəwu yindiro yakci.

33 Dimiyadəa kəmboramnjuro cakki, kaniyadə yea wailanjuro.

34 Daji maidəye tayi kəmboramnjuyədəro: “Nayi Bawani barga dəmn̄jaanadə, arowo nodo bargaa duwon kawu dunia alaktənayen nayiro dabbargaadadəa gandowo!

[‡] 25:29 25.29 wundu duwon nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənəro asuji. [§] 25:29 25.29 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

35 Awoa kənania duwon, awo kəmboye sew. Ngudunia yen, awo kənjaye sew. Wu kusotto yen, sisawuw.

36 Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye sew. Wu dondi yen, kisseyew. Kosoro sasakkəna yen, naniro kadiw," cəni.

37 Daji am jirewu aniye tiro: "Kəma, yimbi nia kənanəmba ngiruiye duwon, awo kəmboye ngeiye? Ra, ngudunəmba duwon, awo kənjaye ngeiye?"

38 Yimbi kusottoro walyem duwon, njuruiye niro kiskeiye? Ra, kajəmunəm bawo duwon, awo jaktuye ngeiye?

39 Yimbi ni dondi bi kosolan duwon, njuruiye nanəmbo kadiye?" cani.

40 Maidəye: "Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon kəramiyani aniye gananjaro ser yidduwiya, wumaro sid-duw," cəni.

41 «Daji maidəye tayi wailanjuyedəro: "Nayi baskuwadadə, nani kollowo kannu təmmaro nuiwawo Yiwulis-a malaiyawanju-aro dabbarjaanadəro ngawowo!"

42 Awoa kənania duwon, awo kəmboye siwwi. Ngudunia yen, awo kənjaye siwwi.

43 Wu kusotto yen, səsaawwi. Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye siwwi. Wu dondi yen, kosolan yen naniro isuwwi," cəni.

44 Daji tayi ye tiro: "Kəma, yimbi kənanəmba nia ngiruiye? Bi ngudunəmba, bi kusotto, bi kajəmunəm bawoa, bi dondi, bi kosolan duwon, nia njuruiye niro kistuwuro wayeiye?" caniya,

45 maidəye: "Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon tayi aniye gananjaro ser njəddoro wanuwiya, wumaro njəddoro wanuw," cəni.

46 Daji tayidə ajawu sawisoyero ngasayi, amma jirewudə ro sawisoyero ngasayi,» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

26

Isaa roro njejoro mada

(Mar 14.1-2; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

1 Isa mana ani sammaa cəde kerənniya, fuwurawanjuro:

2 «Sala Laya Njəkkayirambero* kawu yindi gap-coro nonuwwa, koro Tada Kambədə mukko ambero sərəccagane kəskaro tia jajagane roro ceyesi,» yeno.

3 Daji wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a fado řiman kura tiro Kaifas caniyen captane

4 sawardane Isaa nangalan tame roro njejoye nia ngoyera.

* 26:2 26.2 sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen.

⁵ Amma tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casanganni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(*Mar 14.3-9; Yah 12.1-8*)

⁶ Isa bəla Baitaniyelan fado Siman dərimayen†

⁷ masəna cədi duwon, kamu laa səndal curonjun kawudi jauru tamanna ngoje ise kawudidəa kəla Isayero fiyeyeno.

⁸ Fuwurawadə adəa kerunniya, kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidəa basarjidə?

⁹ Ca adəa wuri kadaro calade wuri dəa talaawaro cadəna!» yera.

¹⁰ Isa adəa asuje tayiro: «Awiro kamu adəa suwolluwi? Wuro awo jauru ngəla səddəna.

¹¹ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki.

¹² Kawudi adəa tiyiniro fiduwunjudə, sittəraniro wua dabbarseyeno.

¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kəji adəa wuljai nguson, kamu adəa takturo awo səddənədə yea wuljai.» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma

(*Mar 14.10-11; Luk 22.3-6*)

¹⁴ Daji mewun yindindəye falnja, kam tiro Yahusa Iskariyot canidə, na wurawa rimannayero leje

¹⁵ tayiro: «Isaa mukondoro yakkəkka, awi wuro siwi?» cəne tayia kiworənniya, cungo riwullaye fiakku mukkonjuro kesakko.

¹⁶ Daji sa adən Yahusa dama Isaa tayiro sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe

(*Mar 14.12-21; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30*)

¹⁷ Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoaye kidənniya, fuwurawadə na Isayero isane tiro: «Ndaran masəna layayedəa niro dabbarnjəgəiye bumi?» cane tia keworo.

¹⁸ Isaye: «Bərnidəro ngawowo, na kam laayero lenowo tiro wullowo: “Sayinnaye niro sanju del karənjəna, fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa fannəmlan cadi,” yeno.»

¹⁹ Daji fuwurawadə jiri Isa tayiro wuljəgənədə gai kedo. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

²⁰ Kəngal kikkurənniya, Isa mewun yindində-a rokko masənarə napkera.

† **26:6 26.6** *Siman dərima* - Ti calan dərima duwon ngajənədə.

21 Masəna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kəladowayero sərənsiyi,» yeno.

22 Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Kəma, wuma wa?» cəne tia koro badiyeno.

23 Isaye tayiro: «Kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadə, tima wua sərəttuwumadə wo.

24 Tada Kambedə saptidəma,‡ jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai, amma kam duwon Tada Kambedə kəladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Ca kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno.

25 Daji Yahusa kam tia sərəttuwumadəye: «Sayinna, wuma wa?» yenniya, Isaye tiro: «Nimaye wulləmma,» yeno.

Masəna Kəmaye

(*Mar 14.22-26; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34*)

26 Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce fuwurawadəro ce: «Ngonowo buiwo, adə tiyini,» yeno.

27 Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce: «Nayi samma yayiwo,

28 dalilnjudə adəma buni aman ndəptaye§ duwon biwu am kadaye gawurdu nangaro fidənadə wo.†

29 Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe* adəa yakkiwawo, har yim nayi-a rokko nodo bargaa Bawaniyelan bərinno yakkiro,» yeno.

30 Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mar 14.27-31; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38*)

31 Daji Isaye fuwurawanjuro: «Bune adəman nayi samma kəla wuyen ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiya bəriyedə tatar dai.”†

32 Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyero lekki,» yeno.

33 Bituruse tiro: «Tayi samma kəla niyen ngaworo waldai yaye, wudə təmmaro ngaworo waldəkkiwawo!» yeno.

34 Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

‡ 26:24 26.24 Tada Kambedə sapti - Isa nui. § 26:28 26.28 bu aman ndəptaye - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyidə. † 26:28 26.28 NL 24.8; Iri 31.31-34 * 26:29 26.29 ingi inabbe - Diben. † 26:31 26.31 Jak 13.7

35 Amma Biturusse tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, tæmmaro nia angærnjækkiwawo!» yeno. Fuwurawa samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(*Mar 14.32-42; Luk 22.39-46*)

36 Isa fuwurawanju-a na tiro Gessemani canidæro kadiraniya, tayiro: «Na adæn nammowo duwon, na todæro lekke moduwa dikke,» yeno.

37 Daji Biturus-a tada yindi Jabadiyedæ-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno.

38 Tayiro: «Karwuni jauro kuttajæna, har nukki gai. Na adæn danowo, faadaro wu-a kallo dægaiwo!» yeno.

39 Gana laa kuruwuje fædæryero tæmde moduwa cæde: «Bawani, yojia, kænjaram† adæa wulan ngone! Adæ yaye rawonidæ gæni, kaanæmdæma ti wo!» yeno.

40 Na fuwurawanjuyero walladanniya, kænæm cadi nayeyeno. Bituruso: «Assha! Sa fallo ranguwe wu-a kallo faadaro dægawwawo wa?

41 Bare jaraptuwuwiro faadaro dægaiwo, moduwa dewo! Ruhu kamedæ‡ cæraana, amma tiyinjudæ duno kæskea!» yeno.

42 Koro walde yindiyero leje moduwa cæde: «Bawani, kænjaram adæa wulan ngonæmbawo sai yakkiyamaa, rawonæmdæma tædo!» yeno.

43 Nanjaro walladanniya, caye gai kænæm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujæna nangaro.

44 Koro walde tayia kolje yakkuyero leje mananju cayedælan moduwa kido.

45 Daji na fuwurawadæyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kænæmbo bowadando tusuwi wa? Sadæ cædæna, Tada Kamedæa mukko biwumasoyero særæccaana.

46 Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua særænsiyimadæ del karænjaxna!» yeno.

Isaa ta

(*Mar 14.43-52; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11*)

47 Isa mana cædi ngai duwon, Yahusa mewun yindindæye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

48 Caman ti særættuwumanjudæ tayiro bælaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kærawoye yiddækkidæ, tima! Tia taiwo!» cænna.

† 26:39 26.39 *kænjaram* - Kænjaram bone njaye. ‡ 26:41 26.41 *Ruhu kamedæ* - Ro kambe.

49 Sadəman Yahusa na Isayero ise: «Wuse, sayinna!» cəne tiro lewa kərawoye kiddo.

50 Isaye tiro: «Sawani, awo kəndoro isəmmadəa de!» yeno. Daji amdə fuwujane Isaa mukkon dap keda.

51 Am na Isayen dajanadəye falnja mukko sajiye kashagar ficce wolodi řiman kurayea bakce səmonju tən kamgeno.

52 Daji Isaye tiro: «Kashagarnəmba fannjuro kalange! Wundu duwon kashagar ficcənamadə kashagarlaman nui.

53 Ra, nonəmmi wa rangəkke Bawania bowonəkke sadəman wuro malaiyawa kəwu mewun yindinmaa§ kojənaa juwasiyidə?

54 Amma ngairo walyenoa, jiri fin gəle awo Ala caman kadarje kitawulan wuljənadə wakkaji?» yeno.

55 Sa adən Isaye jamadəro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə? Yim nguson Fado Alayen napkada jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi.

56 Amma awowa nawiya kitawulan ruwujanasodə wakka-jaro awo ani samma tadəna,» yeno. Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mar 14.53-65; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)

57 Daji am Isaa cadanadə tia na Kaifas řiman kuradəyero kesado, na duwon maləmba Attauraye-a amwura-rawa jamaye-a ye captanadə.

58 Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, awo wakkajidəa kuroro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

59 Wurawa řimannaye-a majiliswu samma-a Isaa roro njejoro sheda kattuwuye mayera,

60 amma shedawu kattuwuye kada isana yaye, cawandənni. Darye am yindi isane:

61 «Kam adəye rakce Fado Alayedəa wurje curo kawu yakkuyen cədandi cənna,» yera.

62 Daji řiman kuradə cije daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo.

63 Amma Isa cinju kajənni. Koro řiman kuradə walde tiro: «Ala Kəndəgaima nangaro, jire wulsagane! Nima wa Almasiwu Tada Alayedə wo?» cəne tia kiworo.

64 Isaye tiro: «Nima wulləm, wuma! Koro nayiro wulnjagakki, kua adən fuwun Tada Kambədə mukko kəmboram

Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno.

65 Daji řiman kuradə kalwunju karje.* «A! Ti Alaa gaskajo! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Nayi kəlando Alaa gaskadunjudəa fannuwwa.

66 Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Rənju tuluwoma jusso!» yera.

67 Daji laanja fəkkanjuro lallari təwatəwajagane tia babakkera, laanja ye mařin bakcane

68 tiro: «Ha! Almasiwu, nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

Biturusse Isaa angərdu

(*Mar 14.66-72; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18*)

69 Biturus balballa fadoyədən napkada duwon, kir laa ise tiro: «Ni ye Isa kam cidi Galileye-a rokko kərgaw!» yeno.

70 Amma Biturus fuwu tayi sammayen angərje: «Awo wulləmidəa nokkəni,» yeno.

71 Daji cinna ngaworambo kiluwunniya, kir gade tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye Isa kam Najaratte-a rokko!» yeno.

72 Koro Biturus walde tia angərje kansi juwe: «Tia nokkəni,» yeno.

73 Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadə isane Bituruso: «Fagatto ni ye kamnja fal, təlamməmlan asungeiye,» yera.

74 Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam adəa nokkəni!» yeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

75 Daji Biturus awo Isa tiro wulnjəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna. Takkənniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

27

Isaa mukko Gomna Bilatussero njakko

1 Dunia wayenniya, wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a samma cinja kəljane Isaa roro ceyesi yera.

2 Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

Karmo Yahusaye

3 Yahusa sərəttuwumanjudə shara karmoye Isaro caddənarə kirunniya, tuwaje leje cungo řiwullaye fiakkudəa wurawa řimannaye-a amwurawa-aro ce

† 26:64 26.64 Dan 7.13-14

* 26:65 26.65 *kalwunju karje* - Noduworam karwukuttaye.

⁴ tayiro: «Biwu dikkæna, kam biwunju bawoa særannjagakkæna,» yeno. Tiro: «Awi andia sasakko? Nima awonæm nonæm,» yeranniya,

⁵ Yahusa wuridæa Fado Alayero gæpciye nadæa kolje leje kèlanju kækaro rojiye kano.

⁶ Wurawa řimannayeso wuridæa capkeranniya, amanjaro: «Baitæmbal Fado Alayero fiduwunjudæ haram, wuri buye nangaro,» yera.

⁷ Daji nia ngojane wuridæn cidi duwurammaye casuwe kaurila kusottowayero kedo.

⁸ Adæma nangaro ku kundenno nadæa Kulo Buyelan bowojaidæ.

⁹ Adægaima awo Kæmande kuren ci Nawu Irimiyayen wuljænadæ wakkayeno. Tiye: «Cungo řiwullaye fi-akku, wuri duwon jama Israyilaye taman kèlanjun kasac-canayedæa ngojane

¹⁰ cidi duwurammayedæa kesiwo, Kæmande wulsægænadæ gai,»† cænna.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mar 15.1-5; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a)

¹¹ Isa fuwu Gomna Bilatussen dajæna duwon, gomnadæye tiro: «Nima wa Mai Yaudiyyedæ wo?» cæne tia kiworo. Isaye: «Nima wullæm, wuma!» yeno.

¹² Amma wurawa řimannaye-a amwurawa-a tia burwuy-eranniya, awima tayiro kalakcægænni.

¹³ Daji Bilatusse tiro: «Awo kadan burwunjanadæa fannæmmi wa?» cæne tia kiworo.

¹⁴ Amma Isa awima tiro kalakcægænni, har gomnadæ jauru ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mar 15.6-15; Luk 23.13-25; Yah 18.38b-19.16a)

¹⁵ Caman kærwu nguson sala adælan gomnadæ adanju jægane kosoma fal jama caraanadæa tayiro salamjiyi.

¹⁶ Sa adæn kosoma laa jauru nowada mbeji, cunju Barabbas.

¹⁷ Daji jama capkadaranniya, Bilatusse tayiro: «Wundua nayiro salamnjagakkiya, rawuw? Barabbassa ra Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæa?»

¹⁸ Awoa nandæřinja nangaro Isaa mukkonjuro særætkeyeraro nojæna.

¹⁹ Ngaima Bilatus kæla kurisnju sharayen napkada duwon, kamunju kam laaa cunode tiro: «Bare kam jirema adæro awima yiddæmmi, kæla tiyen ku kænnašimlan jauru bone yakkæna nangaro,» yeno.

† 27:10 27.9-10 Jak 11.12-13

20 Amma wurawa řimannaye-a amwurawa-a jamadæa casakke Barabbassa tayiro salamjuwo Isaa roro cejo yera.

21 Koro gomnadæ walde tayiro: «Tayi yindi anilan wundunjaa nayiro salamnjagakkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo. Tiro: «Barabbas!» yera.

22 Bilatusse tayiro: «Awi gæle Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæro yiddækki?» cæne tayia kiworo. Tayi sammaye: «Kæskaro tia jagæne no!» yera.

23 Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cædo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kæskaro tia jagæne no!» yera.

24 Bilatus curo lamar adæyen awima rakce cædiwawo ye, kalala ngæwuji yero kirunniya, ingi ngoje fuwunjan mukkonju tulje tayiro: «Bu kam adæyen mukkonni bawo, nayima awondo nonuw!» yeno.

25 Amma jama sammaye: «Bunju kæla andi-a kaduwunde-ayen dæga!» yera.

26 Daji Bilatus tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma sojiyanjudæa cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kæskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu

(Mar 15.16-20)

27 Daji sojiya gomnadæyedæ Isaa curo gomnariyero caade kæwunja sojiyaye sammaa fuwunjun capkera.

28 Tia řingeranniya, kalwu kime* tiro lujagane

29 ariawu kariyiye† kælejane kælanjuro gænajagane mukkonju kæmborambo ka kesakko. Daji fuwunjun tungurumjane tia rujane: «Ala ngæwuro, Mai Yaudiyaye!» yera.

30 Koro lallari tiro tæwajagane kadæa camoye tilan kælanju babakkeræ.

31 Tiro rudu gænajagane kerænniya, kalwu kimedæa řinjane kajæmunju cayedæa lujagane tia kæskaro jaduwo kesado.

Isaa kæskaro jaduwo

(Mar 15.21-32; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

32 Caluwuna lejai duwon, kam laa bæla Kuraneye cunju Siman-a kæla kælyera. Sojiyadæ dunodunon tia casakke kæska Isayedæa ngoje

33 na tiro Golgota canidæro leyera, Golgotaye maananjudæ Na Buwo Kælaye.

34 Isaro diben curonjun awo laa cæm fok‡ diyadaa caro kedo, amma cade kidambænniya, kænjaro wayeno.

* 27:28 27.28 kalwu kime - Kalwu maila. † 27:29 27.29 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. ‡ 27:34 27.34 awo laa cæm fok - Karwun tiyi jau næmdaye.

35 Tia kəskaro jayeyeranniya, kajəmunju ngojane walawala cade kattenjan dagaryera.

36 Daji nadən tia kuroro napkera.

37 Kəlakajinjudəro allo ayaunju kəlan ruwuwadadəa royeyera: TI ADƏMA ISA MAI YAUDIYAYEDƏ WO.

38 Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

39 Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalacane

40 tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə, nda kəlanəm moye! Ni Tada Alayea, kəskadən jəmme!» canı.

41 Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a amwurawa-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro:

42 «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoyiwawo! Tima Mai Israyilawuyedə woa, kəskadən kərmama jəpco, tia kasaddiye.

43 Alaa mərsajəna. To, Ala tia cəraanaa, kərmama tia cəmowo, tiye: «Wu Tada Alaye,» cəna nangaro,» canı.

44 Jiri adəgainin gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(*Mar 15.33-41; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37*)

45 Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

46 Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?»†

47 Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Nawi Iliyaa bowoji!» yera.

48 Sadəman falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiyə Isaro sayeyeno.

49 Amma am gapcanadəye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia cəkkayia, ruiyo!» yera.

50 Daji Isa walde kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

51 Sa adən juwa curo Fado Alayen dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan. § Cidi ye loloyeno, kauwa ye fafalladara,

52 kauriya ye fərəmdane kamin muminnyaye ro carəmbəna kada karmolan ciyera.

53 Isa karmolan ciyenniya, kaurilan caluwe bərni tayirro* ngasaye nadən am kadaro fəleyaadara.

† 27:46 27.46 Jaw 22.1 § 27:51 27.51 juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. * 27:53 27.53 bərni tayir - Jerujalem.

⁵⁴ Kajalladə sojiyanju Isaa gurejaimadə-a rokko cidi loloje awo wakkajənaa kerunniya, karwunja kamde: «Jiremaro ti Tada Alayedəma!» yera.

⁵⁵ Kamuwa kada ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Cidi Galileyen Isaa jaane banajagai.

⁵⁶ Curonjan Meram Magdala so, Meram Yakuba-a Isuwu-aye yanja so, tadawa Jabadiye yanja so mbeji.

Sittəra Isaye

(*Mar 15.42-47; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42*)

⁵⁷ Dunia kajiriyenniya, gariwu laa kam Arimatiyaye cunju Isuwu kadio, ti ye fuwura Isaye.

⁵⁸ Na Bilatussero leje kamin Isayedəa tiro cadoro ki-worənniya, Bilatus wada ce kamindəa tiro kaino.

⁵⁹ Daji Isuwu leje kamindəa ngoje lowowon batta linnen kəkərje

⁶⁰ kaurinju bərin curo kauyen lajənədəro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbaljiye leyeno.

⁶¹ Meram Magdala-a Meram faldə-a ye fuwu kauriyedən napcana mbeji.

Kauri guredu

⁶² Yim dabbarduye† kojənyaye wajənanjua wurawa rimannaye-a Farisawa-a na Bilatussen captane

⁶³ tiro: «Barganəmmi, jambama adə ronjulan: “Ngawo kawu yakkuyen roaro walləkke cikki!” cənnadəa kəlan taiyena.

⁶⁴ Adə nangaro wada ye sojiyanəm kauridəa kawu yakkuro gureja, bare fuwurawanjuso isane kaminnjudəa ndaljane ambo: “Karmolan cijəna!” wuljanniro. Jamba daryeyedə burwoyedəa koji,» yera.

⁶⁵ Bilatusse tayiro: «Sojiyaa ngonowo lenowo, jiri nonuwwadə gairo kauridəa gureja!» yeno.

⁶⁶ Daji kauridəro lejane kau kura ci kauriyedəro tawaa bakcagane sojiyadəa gadiro gənayera.

28

Karmolan cidu Isaye

(*Mar 16.1-8; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10*)

¹ Yim tustuye koyenniya, mawuye yim burwoyeyə* suwa ləp Meram Magdala-a Meram faldə-a kauridəa kuroro leyera.

² Sadəman cidi loloyeno, malaiya Kəmandeye laa same-lan jəpce kau kuradəa təmbalje kəladən napkeno.

† 27:62 27.62 yim dabbarduye - Jəmma. Yim tustuyedə səbdu.

* 28:1 28.1

mawuye yim burwoyeyə - Ladu.

³ Camunonju mælækci gai, kajəmunju ye bul fok.

⁴ Sojiyadə ridunjuro jauro lolojane am sanuna gairo walyera.

⁵ Amma malaiyadəye kamuwadəro: «Bare rinuwwi! Isa kam kəskaro jajaanadəa manuwiro nokkəna.

⁶ Wuljənadə gai, ti na adən bawo, cijəna! Arowo na tia sənajanadəa ruiwo!

⁷ Daji duwan lenowo fuwurawanjuro: “Karmolan cijəna. Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji, nadən tia ruwi,” wulgənowo. Akko adəa nayiro wulnjagakkəna,» yeno.

⁸ Daji kamuwadə karwunja kamdəna ye, jauro kəji fanjai yero kauridən caluwe cagase lawardəa fuwurawanjuro njadoro leyerə.

⁹ Sadəman Isa tayia kapciye: «Wusowo!» yenniya, nanjuro isane sinjuro kamdagane tiro ambətkeyera.

¹⁰ Daji Isaye tayiro: «Bare rinuwwi! Lenowo kəramiyaniro wulgənowo cidi Galileyero leja, nadən wua sarui,» yeno.

Sojiya gureduwuye lawar njo

¹¹ Kamuwadə ledu cadi duwon, sojiya gureduwuye laanja bərnidəro waldane wurawa řimannayədəro awo wakkajəna sammaa wulyeyera.

¹² Tayi ye amwurawadə-a rokko captane nia ngoyeraniya, wuri ngəwu sojiyadəro cade

¹³ tayiro: «Akko awo wulluwidə: “Bune kənəm diye duwon, fuwurawanjusə isane kaminnjudəa ndalyera.”

¹⁴ Koro gomnadə awo adəa fanjia, tia lowoniye nayia njamoyiye,» yera.

¹⁵ Daji sojiyadə wuřidəa camoye lejane tayiro wuljaanadə gai kedo. Adəgaima ku kundenno mana adə curo yaudiyayen tatargada.

Isaye fuwurawanjua nodo

(Mar 16.14-18)

¹⁶ Daji fuwurawa mewun tilondə cidi Galileyero lejane kau kuruwu Isa tayiro wuljəgənadəro kadira.

¹⁷ Tia kerunniya, tiro ambətkeyera, amma laanja dakkera.

¹⁸ Daji Isa nanjaro ise tayiro: «Kənduwo sameye-a cidiye-a sammaa wuro sadəna.

¹⁹ Adəma nangaro lenowo jama duniaye sammaa fuwurawaniro dewo, tayiro cu Bawadəye-a Tadadəye-a Ruhudəye-alan kasala yiddowo.

²⁰ Koro wadawa nayiro njadəkkəna sammaa jaaro tayia alammowo. Nonowo, wu sawisoro nayi-a rokko, har cidu duniayero,» yeno.

MARKUS Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə Linjila Markusse

Kitawu Markussedə Linjila kənyindiye wo. Markusedə, ti kəlanju kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, ti sawa Biturus-a kəngayamba gadedə-aye, koro tayia jauro nojəna. Adə nangaro tayiyen kəla awo Isa cədəna-a awo ambo wuljəgəna-ayen fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo ania jama Isaa gawu bərnin Rombero ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dabbarda kida Isaye (1.1-13)

Kida Isaye cidi Galileyen (1.14-9.50)

Kida Isaye cidi Yahudiyayen (10.1-52)

Kida Isaye Jerujalemnin (11.1-13.37)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (14.1-16.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə DABBARDA KIDA ISAYE

Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

¹ Akko badiduram kawuri kəji Isa Almasiwu Tada Alayedə.

² Kuren curo kitawu Nawi Ishayayen ruwuwadadə gai:

«Nin fuwunno kəngayammi nodəkke,
jawalnəm cassai.†

³ Tidə kam laa karaan kowo sapce:
“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!”
cəne mawoji.»†

⁴ Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaan jamaro kawuri kasala tuwaye biwuwa gawurduye cəddi kərga.

⁵ Adəgaima am lardu Yahudiyaye-a bəрни Jerujalembə-a samma nanjuro isane biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁶ Yahayaye kajəmunjudə kanduri karimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawı-a kəmagən-a.

⁷ Jamaro kawuri cədde: «Kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye ngunəme wuiduma tikkəni ngawonin isi.

⁸ Wudə ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma tidə Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu-a Yiwulisse Isaa jaraptu-a
(Mat 3.13-17; 4.1-11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Yim anin Isa bəla Najarat cidi Galileyedən cije bərəm Jordaniyero ise Nawı Yahaya tiro kasala kiddo.

¹⁰ Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmdə Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpci yi kiro.

¹¹ Koro samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jauro karwuni kəjijəna!» yeno.

¹² Sadəman Ruhu Alayedə tia cakke karaa dəriro kiluwo.

¹³ Karaadən kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Ti bundiya karaaye-a rokko, malaiyawa ye tiro kissagai.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu
(Mat 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴ Ngawo Nawı Yahayaa kosoro casakkənayen, Isa cidi Galileyero walde jamaro kawuri kəji Alaye wulduwu badiyeno.

¹⁵ Tiye: «Sadə cədəna, nodo bargaa Alaye del karənjəna! Təmmowo, kawuri kəji Alayedəa kasaddowo!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu
(Mat 4.18-22; Luk 5.1-11)

¹⁶ Yim laa Isa ci bərəm Galileyeya jəgai duwon, Siman-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁷ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro* njadəkki,» yeno.

¹⁸ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

¹⁹ Koro gana fuwuyenniya, Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a curo maarayen buni taramnja caassai kiro.

²⁰ Sadəman tayia bowoje cijane bawanja Jabadi-a kidawunju-aa curo maaradəyen koljane tia geya.

Isaye kam karuwaa isangaduwu
(Luk 4.31-37)

* 1:17 1.17 kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə.

21 Daji Isa-a fuwurawanju-a bærni Kafarnaamero kadira. Yim tustuye† kidənniyama, Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

22 Jamadə alamdunjudəa ajapkera, dalilnjudə alamdunjudə maləm̄ba Attaurayedə gai gəni, kənduwoaro manaji nangaro.

23 Sa adən curo dandalnjadəyen karuwama laa burwu cakke:

24 «A! Awi lambonəm andiro, Isa kam Najaratte? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!»‡ yeno.

25 Amma Isa sedandəro jəkkade mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno.

26 Daji sedandə burwu dunoa cakke kamdəa jəjəkce kolje kiluwo.

27 Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə awi? Alamdu jiri bərin, diye! Kənduwoaro sedansoro wada ciya, jagai!» canī.

28 Sadəman lawar Isaye cidi Galileye ngaro tatargaada.

Isaye am ngəwua isangaduwo

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-44)

29 Dandaldən keluwunniyama, Isa-a Yakuba-a Yahaya-a rokko fado Simanne-a Andarawusse-aro leyera.

30 Ya kəsai Simannedə dondi bowada, kange tia cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya,

31 nanjuro leje mukkonju cədane tia kisango. Kangedə tia kolje, ti ye tayia sosadu badiyeno.

32 Yim adəa kəngal kikkurənniya, am dondi-a karuwamaso-a sammaa na Isayero kewudo.

33 Am bərnidəye samma ci fadodəyen captana duwon,

34 Isa am kada kasuwa jiri jiria isangayeyeno, koro sedanna kada duyeno. Amma sedannadəro manadu amarjəgənni, ti wunduro nojana nangaro.

35 Wajənanjua suwa ləp Isa tawaje culuwe na wunduma baworo leje nadən moduwa kido.

36 Siman-a amanju-a ye tia madaro keluwo.

37 Kewandənniya, tiro: «Am samma nia manjai,» yera.

38 Isaye tayiro: «Bəlawə gadero leniyo, amnja yero mana Alaye yiddəkko! Adəma nangaro kadikko,» yeno.

39 Adəgaima Isa bəla bəlaro leje dandalnjan ambo mana Alaye wuljiyi, sedanna ye duji ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

† 1:21 1.21 yim tustuye - Səbdu. ‡ 1:24 1.24 Tayir Alayedə - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

*Isaye kam barasua isangaduwu**(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)*

⁴⁰ Kam barasua laa na Isayero ise tungurumje tia lowoje: «Raammaa, rangeme wua isangasægəme tayirro walləkki,» yeno.

⁴¹ Isa kamdəa njunoje mukko sajiye tia leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno.

⁴² Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

⁴³ Daji Isa tiro marmarea cədde tia salamgeno.

⁴⁴ Tiro: «Bare awima wundumaro wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

⁴⁵ Adə yaye kamdə leje ngəwuro manaje lawardəa ndarasoro tataryeyeno, har Isa bəla fimaro rakce federo ngayiwawo, sai karaa wunduma bawolan dəgai. Koro jama ndarason yaye nanjuro isai.

2*Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu**(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)*

¹ Ngawo kawu ganayen Isa bəрни Kafarnaambero waladanniya, jamadə ti fadonno fangera.

² Am ngəwu isane captane, har cinnaman na baworo walyeno. Tayiro mana Alaye cəddi duwon,

³ am dewu kam tiyi nunaa laa ngojane isane nanjuro kewudo.

⁴ Amma jama captana nangaro rakcane Isaa karənjaiwawodə, daji sorodəro jawane kəla sorodəye na Isa dəganadən kajane kamdəa kəla bənaramnjuyen sayeyera.

⁵ Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁶ Daji maləmba Attauraye laa nadən napkada karwunjan:

⁷ «Awiro kam attə ngai wulji? Alaa gaskajəna, diye! Ala gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» canı.

⁸ Sadəman Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundən awo ania wulluwidə?»

⁹ Ndaso gəle kam tiyinju nuna adəro budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine bənaramməm ngone lene!” wulduma?

¹⁰ Nonowo, Tada Kambədə* nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurdəye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro:

* **2:10 2.10** *Tada Kambe* - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

11 «Niro wulnjægækki, cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

12 Sadəman kamdə fuwu am sammayen cije bənaramnju ngoje leyeno. Tayi samma jauro ajapcane Alaa congorəne: «Awo adə gai ngaltema ruiyende!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

13 Koro Isa walde ci bərəmbero kadio. Am kada kadami nanjuro isane tayia alamgeno.

14 Kodu cədi duwon, Lewi tada Alfawusse kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

15 Isa fado Lewiyen masənaro napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera, tayi gai kada tia jaana nangaro.

16 Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa Isa biwumaso-a akki mowomaso-a rokko masəna cadiro kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro Isa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

17 Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo. Jiremasoa gəni, biwumaso-a bowoduro[†] kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

18 Fuwurawa Nawu Yahayaye-a Farisawaye-a asem[‡] cadai duwon, am laa na Isayero isane tiro: «Awiro fuwurawa Yahayaye-a Farisawaye-a asem cadai, amma fuwurawanəm cadaiwawodə?» cane keworo.

19 Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya asem cadai wa? A'a, mai larusaye dawunjan duwon, asem cadaiwawo.

20 Amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

21 «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bərində dinadəyen capte kardudə cayemaro kuraro walji.

22 Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cədia, dibendə satkidəa falji.[§] Diben ye bawo, satki ye bawo. A'a, amso diben bərindəa satki bərinno fijagai,» yeno.

[†] 2:17 2.17 *biwumaso-a bowodu* - Tuwa cado Alaa jaaro. [‡] 2:18 2.18 *asem* -

Faral gəni, nafila. [§] 2:22 2.22 *dibendə satkidəa falji* - Diben bərin mojoljolje kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji.

Isa Kəma yim tustuye
(*Mat 12.1-8; Luk 6.1-5*)

²³ Yim tustuyea laa Isa-a fuwuranju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəla algamaye fifirdu badiyera.

²⁴ Farisawa laaye tiro: «Akko rui, awiro fuwuranəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadidə?» yera.

²⁵ Isaye tayiro: «Sa Nawı Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədə ngaltema kitawulan kəranuwwi wa?»

²⁶ Jaman Abiyatar řiman kurayedən curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»†

²⁷ Daji Isaye tayiro: «Ala kamdəa yim tustuye nangaro alakcənni, yim tustuyədəa kam nangaro alakkeno.

²⁸ Adə nangaro Tada Kambədə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

3

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu
(*Mat 12.9-14; Luk 6.6-11*)

¹ Koro Isa walde dandallo kərgawo. Nadən kam laa mukko canaa mbeji.

² Am laa ye Isaro ayau gənaduwu caraana nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeaman kamdəa isangayeyenoaro.

³ Daji Isa kam mukko canadəro: «Cine dawunden dane!» yeno.

⁴ Koro jamadəro: «Yim tustuyea ngəla kəndo ra diwi kəndoma halal wo? Ro njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» cəne kiworo. Amma gəm kedo.

⁵ Isa gərgəje kəla karwukibbanjayen karwunju jauru kuttaje tayia ninije kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kəlewa salairo walyeno.

⁶ Farisawadə dandaldən keluwunniyama, lejane am Mai Hirudusse-a rokko sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Jama kadaye Isaa ga
(*Mat 4.23-25; Luk 6.17-19*)

⁷ Daji Isa-a fuwuranju-a cijane ci bərəmbero leyera. Cidi Galileyen am kada kadami tia geya. Koro am lardu Yahudiyaye-a

† 2:26 2.26 1Sam 21.1-6

⁸ Jerujalembe-a lardu Idumiyaye-a cidi adinnam bərəm Jordaniye-a cidi bəрни Tirre-a Sidonne-alan kada kadami ye awo Isa cədisodəa fanjane nanjuro kadira.

⁹ Adəgaima Isaye fuwuranjuro bare am kada captanadə tia gəgərəpcaganniro maara tiro dabbarjaa yeno.

¹⁰ Isa am kada isangajəgəna nangaro, am kasuwaasodə tia lejaro gəgərəptagai.

¹¹ Sedanso ye tia caruiya, fuwunjun tungurumjane ngu-jane yiljane: «Ni Tada Alaye!» cani.

¹² Amma bare tia isanojaganniro tayiro jauro kikkado.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Daji Isa kəla kauyero juwane am tayilan mərədunjuadəa bowoje nanjuro kadira.

¹⁴ Curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. Nianjudə ti-a rokko napca, tayia cunodo leja kawurinjua jamaro wuljaa,

¹⁵ kənduwo sedan dudaye cawando.

¹⁶ Akko am mewun yindin galajənadə, tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənadə,

¹⁷ Yakuba tada Jabadiye, yanjugəna Yahaya-a, tayi yindi yero cu Bonaji cakkəna, maananjudə tadawa raduye,*

¹⁸ koro Andarawus, Filibus, Bartolomi, Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, Siman kam Kan'anaye,†

¹⁹ Yahusa Iskariyot kam mukko kəladowayero Isaa sərəttuwumadə.

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23)

²⁰ Daji Isa fadoro wallada. Jama kada ye caye gai captane, har Isa-a fuwuranju-aro masəna boro katkero.

²¹ Kəramiyanju adəa fangeranniya, tia taro leyerə, hangal tia maujəna cani nangaro.

²² Koro maləmba Attauraye Jerujalemlan isanadəye: «Beljabul‡ tia cədana! Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

²³ Daji Isa tayia bowoje misalnin tayiro wuljiye: «Awiawin Yiwulis rakce Yiwulissa duji?

²⁴ Kərmai duwon kəlanjuro yaktiyia, rakce dəgaiwawo.

²⁵ Fado duwon kəlanjuro yaktiyia, fadodə ye rakce dəgaiwawo.

²⁶ Yiwulis ye kəlanju lawalaje yaktiyia, rakce dəgaiwawo, dunonju cerəna.

* **3:17 3.17** tadawa raduye - Am ro doia. † **3:18 3.18** kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma. ‡ **3:22 3.22** Beljabul - Yiwulis.

27 Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoyiwawo, sai kam dunoadəa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoyi.

28 «Jiremaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiyi.

29 Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, təmmaro tiro gawurdiyiwawo. Biwu har abadaro gawurdiwawo cədo!» yeno.

30 Adəa wuldunjudə, ti karuwama cani nangaro.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

31 Isaye yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane am tia bowojaro kenodo.

32 Am kada ye Isaa dirijane kəljane napcana duwon, tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan nia manjai,» yera.

33 Isaye tayiro: «Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?» § yenniya,

34 am nadən napcanadəa ninije: «Akko yani-a yanigənaso-adə!

35 Wundu duwon awo Ala cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigəna-adə wo!» yeno.

4

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

1 Koro Isa walde ci bərəmben jamaa alamdu badiyeno. Am kada kadami nanjun captane, har maararo ngaye napkeno. Amdə samma ye cidilan ci bərəmdəyen dajana ngai duwon,

2 awo kadan misalnin jamaa alamgeno. Curo alamdunjuyen tayiro:

3 «Fannowo, kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo.

4 Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.

5 Kasuni laa ye na kau kaua katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman fiyeno.

6 Amma kəngal samero tatkenniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro rimje ngamgeno.

7 Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə riye alga-madəa kimicciye, kəla cakkənni.

§ 3:33 3.33 *Wunduso yani-a yanigənaso-adə wo?* - Na Alayen nankəramidə buye gəni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, rije kəla ficce nema tai daje kekko, laa tada fiakku fiakku, laa firakku firakku, laa mia mia,» yeno.

⁹ Daji Isaye tayiro: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye

(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Na Isayen wunduma gade baworo walyenniya, tayi mewun yindində-a amnju gade tia dirijane kəljanadə-a kəla misalladəyen tia keworo.

¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma tayi dawundon bawomasodəro awiso misalnin wuldiyi.

¹² Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cəriwawo. Adə gənia, Alaro waldane biwunja gawurdəna!”[†] yeno.

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Koro Isa walde tayiro: «Misal adəa asunuwwi wa? Awiawin gəle misalla gade asunuwi?

¹⁴ Kasuni jəjərdumadə mana Alaye jəjərjo.

¹⁵ Kasuni kəla jawallen fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, sadəman Yiwulis ise mana tayilan fidənadəa cuttuluwidə wo.

¹⁶ Tayi na kauan fidanasodə ye, tayima am manadəa fanjaiyama, karwu kəjiaro camoyidə wo.

¹⁷ Amma tayilan fərdu bawo nangaro, tussaiwawo. Kəla manadəyen kuttu casaiya, bi am tayia basarjaiyama, wajane koljai.

¹⁸ Am laaso ye kasuni na ngiwian fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon,

¹⁹ karwungai dio so, arsiyi mangardu so, awo gade luwaptu so karwunjaro ngasaye manadəa kəpcane tayiro faidajjiwawodə wo.

²⁰ Amma tayi na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunjan rojana tayiro faidajjiyi, nema laa tadanju fiakku, laa firakku, laa mia mia casakkidə wo.»

Misal fatəlaye

(Luk 8.16-18)

²¹ Koro Isa walde: «Fatəladəa kəmon təmdaro ra cidiya dəgəllen gənaduro cawudi wa? A'a, tia kəla gənaduramnjuyen gənajai.

²² Awima gəraada federo culuwiwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

[†] 4:12 4.12 Ish 6.9-10

23 Kam səmonjuamadə fanjo!»

24 Koro tayiro: «Awo fannuwiro hangal gənanowo! Jiri ambo ngalgəwwadə gai, nayi yero ngalnəgai, koro adəa kojəna nayiro njasargai.

25 Kam nanjun awoamadə,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi.»

Misal kasuni rinəme wuraduye

26 Koro Isa walde: «Nodo bargaa Alayedə alamanju kam laa kasuni cidiro fijiya gai. Fijiyiya,

27 bune yen kal, kausu yen kal, bonewane cədi, kasunidə ye riye wuraji, amma jiri fin tədi nojənni.

28 Kattidəma cakke nema culuwi. Burwon kal cədiya, kəla ficci. Kəla cuttuluwıya, sim cədi.

29 Bafiyama, tayida ngoje cəwərđi, sa kalaye isəna nangaro.»

Misal kasuni mutarre

(Mat 13.31-35; Luk 13.18-21)

30 Koro Isa walde: «Awiro nodo bargaa Alayea ratəlgəiye? Misal fin gəle tia fisarniye?

31 Alamanju kasuni mutarre gai. Kasuni mutarredə, curo kasuniya am cidilan fijai sammayen tima təngəri wo.

32 Amma fijaiya, riye kəskawa jərwulan sammaro kura woro walje, dəlam kura kura cəde, har ngudoso rakcane kaudinjun fannja cadandi,» yeno.

33 Kəla raktunja fanduyen Isa tayiro mana Alayea misal kada jiri adəgainin wulyeyeno.

34 Misalnin gənia, awima tayiro wuljəgənni. Amma sa nanjun jama baworo waljiya, fuwurawanjuro awiso fisarjiyi.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen

(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)

35 Yim adəa dunia ləmdu cədi duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» yeno.

36 Daji jamadəa kolyeranniya, maaradən Isaa ngojane leyera. Maara gade ye rokkonjun mbeji.

37 Daji karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje maaradəro fidiye, har maaradəa ləptu mayeno.

38 Sadən Isa ngawo maaradəyen kəlanju birlan kənəm cədi. Fuwurawanjudə tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Sayinna, nuiye, ni lambonəm bawo wa?» yera.

* 4:25 4.25 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † 4:25 4.25 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

39 Isa cije karuwadəro jəkkade ingi bərəmbədəro: «Waldəne gəm bone!» yenniya, karuwadə daje dunia gəmbo walyeno.

40 Daji Isaye tayiro: «Awiro yaayew? Kua yaye kambəsendo bawo wa?» yeno.

41 Fuwurawanjudə jauro rijane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

5

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)

1 Daji Isa-a fuwurawanju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuyero kadira.

2 Isa maaradəlan jəpkenniyama, karuwama laa kaurilalan culuwe tia kapkeyeno.

3 Kamdə kaurilalan kərga, koro wunduma rakce tia cikkeriwawo. Saɣalaman tia geroro yojiwawo.

4 Calan ngəwuro sinju-a mukkonju-aro saɣa casakkəna yaye, kullum kəjan kəjanno kakamji. Wunduma rakce tia rojiwawo.

5 Bune-a kausu-a curo kaurila-a kauwa-ayen burwu cakke tiyinju kaunin rereji kərga.

6 Kamdə Isaa kuruwun kirunniya, cəgase ise fuwunjun tungurumje nguje

7 dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Fuwu Alayen lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno.

8 Adəa wuldunjudə, Isaye calan tiro: «Sedan, kamdəa kolle luwe!» cəna nangaro.

9 Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Cuni Kəwu Sojiyaye,* andi kada nangaro,» yeno.

10 Bare tayia cididəlan dujənniro Isaa ngəwuro lowoyeno.

11 Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji.

12 Koro sedannadə Isaa lowojane: «Aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyoy!» yera.

13 Tayiro amarjiye caluwe curo aladeyadəyero kasar-gawo. Daji aladeyadə alama dəwu yindi gai ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

14 Səniya aladeyayedə cagase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. Amdə ye awo wakkajənədəa kuroro kəluwo.

* 5:9 5.9 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai.

15 Na Isayero isane kam duwon tilan kəwu sedannaye caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna napkada kerunniya, riyera.

16 Tayi lamar adəa carunadə awo karuwamadə-a aladeyadə-aro wakkajəgənadəa amdəro wulyeyera.

17 Daji amdə ye Isa cidinja koljoro tia lowodu badiyera.

18 Isa maaradəro ngayi duwon, kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokkonjun dəga yeno.

19 Isa tiro amarjəgənni, tiro: «Waldəne fannəmbo, ser kura Kəmande niro njəddənadə-a jiri nia njunonjənadə-a tayiro satkəne!» yeno.

20 Daji kamdə leje cidi Bəlamewuyen ser kura Isa tiro cəddənadəa ambo wulduwu badiyeno. Tayi samma ajap-kera.

*Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)*

21 Koro Isa walde maaradən bərəmdəa falje koyenniya, jama kada isane tia dirijane kəlyera. Isa ci bərəmben duwon,

22 kam laa wurawa dandaldəye falnja cunju Jairus nadəro kadio. Isaa kirunniya, fuwunjun tungurumje

23 tia jauro lowoje: «Feroni kəlayakku no cədi. Are mukkonəm tiro gənağəne, ngajo roaro dəgaro!» yeno.

24 Isa cije kamdə-a rokko leyera. Koro jama kada jaane tiro kəkəldagane tia gəgərapkeyera.

25 Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju† dajənni.

26 Mukko karwunma ngəwusoyen jauro leiya cana, koro kəndanju sammaa cuwatkəna yaye, kalkalnju cuwandənni, kasuwadə fuwu juwui.

27 Daji lawar Isayedəa fangenniya, kamudə ise ngawoyen susuje kalwunjudəa leyeno,

28 awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni.

29 Sadəman bu fidunju dayeno, koro nanlewa cuwandənarə tiyinjun fangeno.

30 Sadəman Isa ye kənduwo tilan culuwunaro asuje dawu jamadəyen suworde: «Wundu kalwuni lejo?» cəne kiworo.

31 Fuwurawanjudəye tiro: «A! Jamadə niro kəkəldagane gəgəramnjaana rumma duwon, wundu nia lenjoro korəmidə?» yera.

32 Amma Isa memeje kam adəa cədənadəa kuroro mayeno.

† 5:25 5.25 bu fidunju - Salanambu.

³³ Kamudə awo tiro wakkajəgənədəə nojəna nangaro, riye lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro jiredə ngaa wulyeyeno.

³⁴ Daji Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kələwan lene, nanlewa yade!» yeno.

³⁵ Isa tiro manajiyi ngai duwon, am laa fado fuwuma dandalledəro isane tiro: «Feronəm bawojəna. Awiro maləmdəa gadero suwolləmi?» yera.

³⁶ Amma Isa awo wuljaidəa fangenniya, fuwuma dandalledəro: «Bare rinəmmi, biya yasarai!» yeno.

³⁷ Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a gənia, bare wunduma gade tia jəganni yeno.

³⁸ Fado fuwuma dandalledəro kadiranniya, Isa jama captana kalala fijai kiro, laa so cadi, laa waiyo cani.

³⁹ Kərgaanniya, Isaye tayiro: «Awiro kalala finuwi ye, so diwi yedə? Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno.

⁴⁰ Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

Amdə sammaa deyaro kittuluwunniya, ferodəye bawo a ya-a am tia casadduwunədə-aa ngoje na ferodəyero kasargawo.

⁴¹ Ferodəa mukkoyen kidanniya, tiro: «Talita kum!» yeno, maananjudə: «Feroma, niro wulnjəgəkki, cine!»

⁴² Sadəman ferodə cije dadadu badiyeno. Tidə kərwanju mewun yindin. Adəa kerunniya, jauro ajapkera.

⁴³ Daji Isa wada ce tayiro bare wunduma lawar adəa fanjənni yeno. Koro awo kəmboye ferodəro cado yeno.

6

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Daji Isa nadəa kolje bəla wurajənədəro kadio. Fuwuranju ye tia geya.

² Yim tustuyea dandallan jamaa alamdu badiyeno. Am tia kərənjana ngəwuso ajapcane: «Ndarən kam attə awo ania kiwando? Nanrashidu tiro tina attə awi? Koro ndayilan awo ajabba ajabba mukkonjuyen tədi?

³ Ti gəna katako karoma, tada Merambe, yeiya Yakubaye-a Josiye-a Yahusaye-a Simanne-adə wo? Koro yanjugənawa ferowadə-a rəkko kərgaiye, mare?» cane tia kasatturo wayera.

⁴ Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a durnjuye-a am fannjaye-aro kaja, darajanjua,» yeno.

⁵ Adə nangaro nadən awo ajabba ajabba rakce cədənni, sai am dondi gana laaro mukkonju gənajiye tayia isan-gayeyeno.

⁶ Adəgaima Isa kəla kambərsenambunjayen ajapkeno. Daji bəla bəlaro leje jamaa alamdu badiyeno.

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo
(*Mat 10.5-15; Luk 9.1-6*)

⁷ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo kəla sedannayen ce tayia yindi yindiyeu nodo badiyeno.

⁸ Tayiro wada ce bəlawurodəro ka gənia, bare awima ngojanni: kəmbo, bi ngərwu, bi wuri,

⁹ koro suno casakko, amma bare gəmaje yindi ngojanni yeno.

¹⁰ Koro tayiro: «Ndaran yaye fado ngawuwwadən nam-mowo, har kawu nadəa kolluwiro.

¹¹ Amma ndaran yaye nayia njamowonni bi manando fandu wayeraa, nadəa kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

¹² Adəgaima kəngayambanjudə lejane ambo kawuri cadde tuwa cado yera.

¹³ Sedan kada duyera, koro am dondi kadaro kəndawu jaitunne fijagane samjagane tayia isangayeyera.

Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo
(*Mat 14.1-12; Luk 9.7-9*)

¹⁴ Mai Hirudus lawar ani sammaa fangeno, dalilnjudə cu Isayedə ndarasoro tatardəgəna nangaro. Am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» cani.

¹⁵ Laaye: «Ti Nawi Iliya,» cani. Laaye: «Ti nawi, nawiya kureye falnja gai,» cani.

¹⁶ Amma Mai Hirudus adəa fangenniya, tiye: «Yahaya kam kəlanju kamməkkənədə roaro walje cijo!» yeno.

¹⁷ Caman Mai Hirudus Ya Hirudiyaa, ti kamu yanjugəna Mai Filibusse duwon, kamuro cəmwona. Ti nangaro, Mai Hirudus cakke Yahayaa cadane cekkere kosoro kesakko,

¹⁸ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənyaye mowodə haram!» cənna nangaro.

¹⁹ Koro Ya Hirudiyaa Yahayaa wul wajəna, har tia roro njejoro maji. Amma jawal cuwandənni,

²⁰ dalilnjudə Mai Hirudus Yahayadə jirema ye, kam Alaye yero asujiye tia riye cəriwi nangaro. Mai Hirudus tia kərənjiya, hangalnju ciji, adə yaye mananju fanduro cəraana.

²¹ Ngaima duwon Ya Hirudiyaye sanju kadio.† Saan-duri Mai Hirudus tambənyaye kidənniya, Mai Hirudus

* **6:11 6.11** katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai. † **6:21 6.21** Ya Hirudiyaye sanju kadio - Sanju kənnasar fandoye kadio.

wakkillanju-a kajallawanju-a amwurawa cidi Galileye-aro masəna kəji dabbaryeyeno.

²² Fero Ya Hirudiyaye ise bikke kirandənniya, Mai Hirudus-a kusottowanju-a ye karwunja jauro kəjiyeno. Maidəye ferodəro: «Awi yaye ronəm cəraanadəa suwore niro njikke!» yeno.

²³ Kansi juwune tiro: «Kore! Awodə reda cidiniyero walyeno yaye, niro njikki,» yeno.

²⁴ Daji ferodə culuwe yanjuro: «Yani, awiro tia korəkki?» yenniya, Ya Hirudiyaye: «Kəla Yahaya Kasalamaye!» yeno.

²⁵ Sadəman ferodə dəgalje na Maidəyero walde tiro: «Wuro kərmamaro kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuryen simiya, raakko!» yeno.

²⁶ Maidə karwunju jauro kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro ferodəro daptuwu cəraanni.

²⁷ Sadəman kowonanju laaro wada ce kəla Yahayayedəa cuwudo yeno. Kowonadə leje kosolan kəla Yahayaye kamje

²⁸ kəlanjudəa buwurulan cuwude ferodəro kaino, ti ye ngoje yanjuro kaino.

²⁹ Fuwurawa Yahayaye lawar adəa fangeranniya, isane kaminnju ngojane caade kauriro casakke sənayera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

³⁰ Kəngayambadə na Isayen captane awo cadəna-a jiri jamaa alamjana-a sammaa tiro wulyeyera.

³¹ Isaye tayiro: «Arowo runde karaa na wunduma bawo laaro leniyo, tussowo!» yeno, dalilnjudə am kada kadami nanjaro isane waldai, har dama masəna dioyemaa cawandənni nangaro.

³² Daji tayi runja maararo ngasaye karaa na wunduma baworo leyerə.

³³ Amma ledu cadilan am kada tayia carune asujane bəla samman caluwe silan cagase tayin fuwunno nadəro leyerə.

³⁴ Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoyeno, tayi alama dimiya səni bawoa gai nangaro. Daji awo kadan tayia alamdu badiyeno.

³⁵ Dunia ləmgenniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna.

³⁶ Jamadəa salamme, bəla-a bələdeya-asoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

³⁷ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Leniye kəmbo dinariyus[‡] yer yindia yuwiye tayiro yiye wa?» yera.

[‡] 6:37 6.37 *dinariyus* - Wufi Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

38 Isaye: «Burodi ndawu taw? Lenowo ruiwo!» yeno. Lejane kerunniya, tiro: «Uwu buni yindi-a,» yera.

39 Daji Isa wada ce jamadæa yakca kæwu kæwuro kæla kajim kæriyen napca yeno.

40 Adægai amdæ yaktane laa mia mia, laa fiwu fiwuro napkera.

41 Daji burodi uwudæ-a buni yindidæ-a ngoje kæla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidæa fæsakce fuwurawan-juro ce fuwu jamadæyen gænayera. Koro buni yindidæ yea tayi sammaro dagaryeyeno.

42 Tayi samma jawune kulyera.

43 Fuwurawadæ gaptowo burodiye-a buniye-aa capkeran-nya, jowo mewun yindin kesæmbæro.

44 Am kæmbo adæa jawunadæ kongwa dæwu uwu.

Isaye kæla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Yah 6.16-24)

45 Sadæman Isa fuwurawanjudæa cakke tin fuwunno bæræmdæa koja ci todæro bæla Baitsaidayero lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadæa salamji yeno.

46 Tayia salamgenniya, moduwa dioro kæla kau kuruwuyero giwa.

47 Kængal kikkurænniya, maaradæ dawu ingiyen, Isa ye ti tilonju lok kæla kauyen.

48 Karuwa dunoa nangaro fuwurawanju kiaddin fuwuro lejairo kirunniya, Isa sa yakku buneyen kæla ingiyen silan nanjaro kadio. Karænnjayen kodu cæraana duwon,

49 Isa kæla ingiyen silan ledu cædidæa kerunniya, kaime kam nunaye cane burwu kesakko.

50 Tayi samma tia caruna ye, karwunja kamdæna ye. Sadæman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

51 Daji tayiro kældiye maaradæro kærgeanniya, karuwadæ gæm næmgæno. Tai dajane ajapcana,

52 dalilnjudæ maana lamar burodi uwuyedæa asujanni, kælanja tikkeræna nangaro.

53 Daji bæræmdæa faljane koyeranniya, cidi Genesarettero isane maaradæa kekero.

54 Maaradæn jøpkeranniyama, am cididæye Isaa asuyera.

55 Adægaima amdæ cagase cididæ ngaro tatardagane amnja dondiso kæla bænaramnjayen ngojane ndara yaye na ti mbeji fanjanadæro njado badiyera.

56 Bæladeya, bi bæla, bi bæla kuloye, biya ndara duwon na lejæna ngasoro am dondisodæa ngojane cawude ci kalwunjuye runju lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudæa lejana samma ngayera.

7

*Ada amwurawaye**(Mat 15.1-9)*

¹ Farisawa-a malamba Attauraye laa-a Jerujalemlan isane na Isayen capkadaranniya,

² fuwurawanju laa mukkonja tayir gənin bəri jawui kero, maananjudə mukkonja tuljanni.

³ Wotte Farisawadə-a yaudiya samma-a ada amwurawan-jaye jaane mukkonja kalkallo tuljannia, kəmbo jawui-wawo.

⁴ Kasuwulan isaiya, kasaldannia, kəmbo jawuiwawo. Koro ada gade kada cadana cadi mbeji, gəmdowolom so, tasa so, kulo so tulda gai.

⁵ Daji Farisawa-a malamba Attauraye-aye Isaro: «Awiro fuwurawanəmdə ada amwurawayedəa koljane mukkonja tayir gənin kəmbo jawuidə?» cane tia keworo.

⁶ Isaye tayiro: «Nayi mənafəkkaso, awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen kəlandon wuljənədə jire, kitawulan ruwuwadadə gai. Tiye:

*«Jama adə cilan wuro daraja sadi,
amma karwunjan nanin kuruwujana.*

*⁷ De sullo wuro ambənsagai,
alamdunjadə wada kambe,»† cənna.*

⁸ «Wada Alaye kolluwe ada kambe gawwa.»

⁹ Koro tayiro: «Fagat, wada Alaye wanuwe adando garo jauru nonuwwa!

¹⁰ Kuren Nawi Musaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† koro “Kam duwon bawanju bi yanju rujənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna.

¹¹ Amma nayiye: “Kam bawanju-a yanju-aro: ‘Awo nanin nuwandoro təmanuwwadəa Alaro gənagəkkəna,’ cənia,

¹² bare gadero bawanju-a yanju-aro banajəgənni,” nuwi.

¹³ Adəgaima adando tatarnuwe mana Alayedəa bowuro kalakkew. Koro awo kada jiri adə gai diwi,» yeno.

*Tayir-a tayir gəni-a**(Mat 15.10-20)*

¹⁴ Koro Isa walde jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Nayi samma fannowo, asunowo!

¹⁵ Awo deyalan curo kambero ngaye kamdəa tayir gəniro cədimə bawo, amma awowa curo kamben caluwidə, tayima kamdəa tayir gəniro cadi wo.

† 7:7 7.6-7 Ish 29.13 † 7:10 7.10 NL 20.12; SK 5.16 † 7:10 7.10 NL 21.17; Lew 20.9

16 [Kam səmonjuamadə fanjo!]

17 Isa jamadəa kolje fadoro kərgaanniya, fuwurawanjudə kəla misal adəyen tia keworo.

18 Isaye tayiro: «A! Nayi ye kəla jakkadaa wa? Awi yaye deyalan curo kambero ngaanadə kamdəa tayir gəniro cədiwaworo nonuwwi wa?

19 Dalilnjudə karwunjuro gəni, curonjuro ngaye tiyinjuyen culuwi,» yeno. Adəgainin kəmbo samma halallo asuyeyeno.

20 Isaye walde tayiro: «Awo curo kamben culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo.

21 Dalilnjudə niadiwi so, jarawa so, nambarwu so, kam njejo so,

22 kənjəna so, mangar so, nankəlado so, curoyindi so, nanjane so, nandəri so, ngadar so, rokura so, hangalnambu so karwu kamedəman caluwi.

23 Awo diwi ani samma curo karwudəyen caluwe kamdəa tayir gəniro cadi,» yeno.

Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando
(Mat 15.21-28)

24 Daji Isa cije nadəa kolje lardu bəрни Tirre-a Sidonne-ayero* leyeno. Bare wunduma ti mbejiro asujənniro fado laaro kərgawo, amma gəradunjudə yojənni.

25 Kamu laa feronju kəlayakku karuwaa lawar Isaye fangenniya, ise fuwunjun tungurumgeno.

26 Kamudə lardu Gəresse tia cidi Siri-Fenisiyan kəsambo. Daji Isa sedandəa feronjulən dujoro tia ngəwuro lowoyeno.

27 Isaye tiro: «Kolle burwon yalla jawo kulja, kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yenniya,

28 kamudə tiro kalakciye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo yalla koljane cidiro cukkurənadəa jawui,» yeno.

29 Daji Isaye tiro: «Kəla mananəm adəyen lene, sedandə feronəmlən culuwuna,» yeno.

30 Adəgaima kamudə fadoro walladanniya, feronju kəla dəgəllən bowada nayeyeno, koro sedandə tilən culuwuna.

Isaye kam muwa ye, kəgənji yea isangaduwwu

31 Daji Isa lardu bəрни Tirredəa kolje cidi bəрни Sidonneyen koje bərəm Galileye cidi Bəlamewudəyero kadio.

32 Nadən tiro kam laa muwa ye, kəgənji ye cakkude Isaa lowojane mukkonju tiro gənajuwo yera.

* 7:24 7.24 lardu bəрни Tirre-a Sidonne-aye - Lardu kərdiyaye.

³³ Isa kamdæa dawu am captanayen sægəriro kittuluwunniya, ngulondonju curo səmo yindi kamdæyero cakke lallari tawaje tɛlam kamdæyeya leyeno.

³⁴ Daji Isa kɛla samero sapce captiye sinje: «Efata!» yeno, maana efatayedə fərəmdəne.

³⁵ Sadəman səmo kamdæyeyə fərəmdə, awo tɛlamnjuro mana dapcəgəna ye wuide, farakko manadu badiyeno.

³⁶ Isa amdəro wada ce bare wundumaro wuljaganni yeno. Amma wada ce sapciyi yaye, cayemaa kojənaro manajaidəma.

³⁷ Amdə jairo na kojənaro ajapcane: «Awisoa kalkallo cədəna, har muwasoa fanjairo cədi ye, kəgənjisoa manajairo cədi ye!» cani.

8

Isaye am dəwu dewu ambadu

(Mat 15.32-39)

¹ Yim anin caye gai jama kada na Isayen mbeji, koro awima kəmboye nanjan bawo. Daji Isa fuwurawanjua nanjuro bowoje tayiro:

² «Jama kada adəa njunokkəna, dalilnjudə ku rokkonilan kawunja yakku, koro awima kəmboye nanjan bawo nangaro.

³ Kənanjaa duwon tayia fannjaro lejaro salamməkkia, jawallan dunonja baworo walji, laanja kuruwun isana nangaro,» yeno.

⁴ Fuwurawadəyeyə tiro: «Ndaran gəle karaa adən kam rakce kəmbo cuwande jama ania ambaji?» yera.

⁵ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur,» yera.

⁶ Daji Isa jamadəa cakke cidin napkera. Burodi tulurdəa ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyən gənaja cəne fuwunjan gənayera.

⁷ Buni sanana ye nanjan mbeji. Isa bunidə yea ngoje Alaro ardiyenniya, fuwurawanjuro ce fuwu amdəyən gənaja yeno.

⁸ Jamadə jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesəmbəro.

⁹ Nadən am alama dəwu dewu gai mbeji. Daji Isa jamadəa salamgennyama,

¹⁰ ti-a fuwurawanju-a maararo ngasaye cidi Dalmanutayero leyera.

Alama sameye mada

(Mat 16.1-4)

11 Daji Farisawa laa isane kambiwu Isaro njæddo badiyera. Tia rijapturo alama laa sameye tayiro fælejuworo mayera.

12 Amma Isa captiye sinje: «Awiro am jaman adæye alama majaidæ? Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama fima am jaman adæyero fælediyiwawo,» yeno.

13 Daji tayia kolje maaradæro walde ngaye bæræm falje kanji todæro koyeno.

*Yis Farisawa-a Mai Hirudus-aye
(Mat 16.5-12)*

14 Fuwurawadæ ngeessane burodi ngojanni. Burodi falcuro maaradæyen gænia, nanjan awo kæmboye bawo.

15 Isa sæmonja kasse tayiro: «Yis Farisawa-a Mai Hirudus-ayero hangal gænanowo!» yeno.

16 Tayidæ kattenjan kæla burodinja bawoyen mana badiyera.

17 Isa adæa asuje tayiro: «Awiro kæla burodi nandon bawoyen mananuwidæ? Ra, kua yaye ruwe asunuwwi wa? Nayi kæla tikkerænaa wa?

18 Simndoa duwon ruwwawo wa? Sæmondoa duwon fannuwawo wa? Ra, nayi ngeskada?

19 Burodi uwu am dæwu uwuro fæsakkeyekkæniya, gaptowodæn jowo ndawu yimbæruw?» yeno. Tiro: «Mewun yindin,» yera.

20 Isaye: «Koro burodi tulur am dæwu dewuro fæsakkeyekkæniya, gaptowodæn jowo kalaram ndawu yimbæruw?» Tiro: «Tulur,» yera.

21 Daji tayiro: «To, kua yaye asunuwwi wa?» yeno.

Isaye kambua isangaduwu

22 Isa-a fuwurawanju-a bæla Baitsaidayero kadiranniya, am laa kambu laaa cawude Isaa lowojane kamdæa lejo yera.

23 Daji Isa kambudæa mukkoyen cædane jeje ngawo bælayero kittuluwo. Simnjuro lallari tæwajiye tiro mukko gænajiye: «Awo laa rumi wa?» cæne tia kiworo.

24 Kambudæ kæla sapce: «Aaa, am rukki, amma alamanja kæska dadajai gai,» yeno.

25 Koro Isa walde simnjuro mukko gænayeyenniya, ricce sim cuwande awiso farakko curuiro walyeno.

26 Daji Isaye: «Bare bæladæmaro waldæme ngaammi!» cæne kamdæa salamje fadoro lejo yeno.

*Biturusse Isama Almasiwu Alayedæ woro asudu
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)*

27 Isa-a fuwurawanju-a bæladeyaso cidi bæрни Kaisariya Filibiyen dasaanadæro leyera. Kæla jawallen duwon, Isaye

fuwurawanjuro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cəne tayia kiworo.

²⁸ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama cani, laaye Nawı Iliya cani, laaye nawiya kureye falnja cani,» yera.

²⁹ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwudə wo!» yeno.

³⁰ Amma Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro ti wunduro wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Koro Isa fuwurawanjuro Ala kadarjəna Tada Kambədə kuttu tai daje cane amwurawa-a wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cəne tayia alamdu badiyeno.

³² Adəa federo tayiro wulyeyeno. Biturus tia səgəriro cuttuluwe tiro njəkkado badiyeno.

³³ Amma Isa suworde fuwurawanjua kirunniya, Biturusso jəkkade: «Nani kolle, Yiwulis! Awo karwunəmlan tamadə Alaye gəni, kambe!» yeno.

³⁴ Daji Isa jamadə-a fuwurawanju-aa nanjuro bowoje tayiro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo kəskanju karmoye ngojo wua səga.

³⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu-a kawuři kəji Alaye-a nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəriwi.

³⁶ Kam dunia adə ngaa jəgande ronju asarjiya, nda riwanju?

³⁷ Awi gəle kam ce ronju cuwandi?

³⁸ Wundu duwon jaman am kənjəna so, awo diwi so dioye adən kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambədə ye daraja Bawanjuyen malaiyawa sameye-a rokko isiya, tia nanguji,» yeno.

9

¹ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye kənduwoaro isi carui,» yeno.

Isaye darajanjua fəledu
(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Ngawo adəyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa. Fuwunjan Isaye alamanju falde

³ kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno, jiri wunduma dunialan kare tulje rakce buljiwawodə gai.

4 Koro Nawi Iliya-a Nawi Musa-a tayiro fæledagane Isa-a jandedu badiyera.

5 Daji Biturusse Isaro: «Sayinna, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno.

6 Awo wuljidəmaa nojənni, tayi rijana nangaro.

7 Daji fofou ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Mananju fannowo!» yeno.

8 Sadəman memeyeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundu-maa carunni.

9 Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isa tayiro sapciye bare awo caruna adəa wundumaro wuljaganni, sai Tada Kambedə karmolan cijiya duwon yeno.

10 Tayi ye lamar adəa curonjan royera, amma awi maana karmolan ciduyedə woro kattenjan tawori kasarga.

11 Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo.

12 Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya burwon ise awiso kalkallo kalakci. Awiro gəle kitawulan Tada Kambedə tai daje kuttu cane am tia rujane wajai ruwuwadadə?

13 Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo, jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai,» yeno.

Isaye tada karuwaa isangaduwu

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

14 Na fuwurawa gapcanadəyero kadiranniya, am kada kadami tayia dirijane kəljana, koro maləmba Attauraye ye tayiro kambiwu caddi kero.

15 Jamadə Isaa kerunniyama, tayi samma ajapcane cagase isane tia lewayera.

16 Daji Isaye fuwurawadəro: «Kəla awiyen tayi-a kambiwu diwi?» cəne tayia kiworo.

17 Curo jamadəyen kam laaye tiro: «Sayinna, tadani niro njukkudəkko. Ti karuwaa, sedandə tiro mana dapcəgəna.

18 Ndaran yaye karuwadə tia cədaiya, tia cidiro bəp gəpciye, cinju nga bilwua sherinju nalje suji. Sedandəa dujaro fuwurawanəmba lowoyekkəniya, tayiro katkero,» yeno.

19 Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwu, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno.

* **9:11 9.11** *Nawi Iliya burwoje isi* - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

20 Daji tadadæa tiro kekkudo. Sedandæ Isaa kirunniyama, tadadæa bakce, kar kar loloje cidiro cure cinju nga bilwua færweryeno.

21 Isaye bawa tadadæyedæro: «Tæn sawi gai adæ tiro wakkajiyi?» cæne tia kiworo. Kamdæye tiro: «Gananjun.

22 Tia njejoro ngæwuro kannu so, ingi soro gæpcægæna. Rangæmia, marne njunosane andia sasane!» yeno.

23 Daji Isaye tiro: «A! Rangæmia? Kam duwon mærsajenamadæro awiso yoji!»

24 Sadæman bawa tadadæye kowo sapce: «Mærsanjækkæna, marne kambærsenambunin banasægæne!» yeno.

25 Isa am kada nadæro cagase isairo kirunniya, sedandæro jækkade: «Nima sedan muwa kægænshima, wada njikki, tia kolle luwe, bare gadero tiro ngaammi!» yeno.

26 Daji sedandæ burwu cakke tadadæa tai daje bakce færdakce kolje kiluwo. Tadadæ alama kamin gairo walje, har am ngæwuye: «Ti bawo, nuna!» yera.

27 Amma Isa tia mukkoyen cædane sapkenniya, tadadæ cije dayeno.

28 Isa fadoro kærgaanniya, fuwurawanjuye runjan tiro: «Awiro sedandæa duda andiro katkerø?» cane tia keworo.

29 Isaye tayiro: «Moduwan gænia, jawal sedan jiri adæa duduye bawo,» yeno.

Isaye kænnyindiyero kæla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

30 Daji Isa-a fuwurawanju-a nadæa koljane cidi Galileyen koyera. Isa wunduma nojiya cæraanni,

31 dalilnjudæ fuwurawanjua alamji nangaro. Tayiro: «Tada Kambedæa mukko ambero særæccagane tia roro ceyesi. Ngawo tia ceyesænayen kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

32 Amma fuwurawadæ mana adæa asujanni, koro tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?

(Mat 18.1-9; Luk 9.46-50)

33 Daji Isa-a fuwurawanju-a bæрни Kafarnaamberso kadira. Isa curo fadoyen duwon, tayiro: «Kæla awiyen jawallan kambiwu diwidæ?» cæne tayia kiworo.

34 Amma tayi cinja kajanni, dalilnjudæ jawallan kambiwu kæla wundunja kura woyen cadæna nangaro.

35 Daji Isa napce tayi mewun yindindæa bowoje tayiro: «Kam laa fuwumaro waldu cæraanaa, jama sammaye ngawoma-a wolodinja-aro waljo!»

36 Daji tadaana laaa ngoje dawunjan isadayeyeno. Tadadæa nganjiro ngoyenniya, tayiro:

37 «Wundu duwon tadaana adæ gaia cunilan[†] cæmowonamadæ, wumaa sæmowo. Koro wundu duwon wua sæmowonamadæ, wua gæni, ti wua sunodænamadæa cæmowo,» yeno.

38 Yahayaye Isaro: «Sayinna, kam laa sedanso cunæmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeie!» yeno.

39 Amma Isaye: «Bare tiro dapkæwwi, dalilnjudæ wunduma cunilan awo ajabba laaa cædidæ rakce diwini wuljiwawo.

40 Awoa kam lawalamande gænidæ kaande.

41 Wundu duwon nayi Almasiwuye nangaro ingi kænjayæ gæmdowolom fal njadænamadæ, jiremaro nayiro wulnja-gakki, tæmmaro mukowanju fucciwawo.

Awiso njakke biwu dimiro hangal gænane!

42 «Wundu duwon tadawa sanana wua mærsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu cædidæ, kamdæye daunjuro kau neduram mafændi lujagane bæræmbo gæpcaanama tiro ngalwo.

43 Mukkonæm njakke tallæme biwu dimia, tia kamme! Mukko yindia kannu jaanamayæ tæmmaro nuiwaworo nga-wodæroa, maskin ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

44 [Curo jaanamayedæn kuři tiyidæa jawuidæ sanuiwawo, koro kannudæ ye tæmmaro nuiwawo.]

45 Koro sinæm njakke tallæme biwu dimia, tia kamme! Si yindia kannu jaanamayero nia gæptuwudæroa, dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

46 [Curo jaanamayedæn kuři tiyidæa jawuidæ sanuiwawo, koro kannudæ ye tæmmaro nuiwawo.]

47 Koro simmæm njakke tallæme biwu dimia, tia kulaine! Sim yindia kannu jaanamayero nia gæptuwudæroa, sim falla nodo bargaa Alayero ngaammama niro ngalwo.

48 Curo jaanamayedæn kuři tiyidæa jawuidæ sanuiwawo, koro kannudæ ye tæmmaro nuiwawo.

49 «Wunduso kannulan mandaaro walji.[‡]

50 Mandadæ ngæla, amma kælambo walyenoa, jiri fin gæle cayenju gairo walji? Adæ nangaro nayi kælando mandaaro wallowo, amando-a ye nanlewan dægaiwo!»

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

[†] 9:37 9.37 *cunilan* - Isaa kasattu nangaro. [‡] 9:49 9.49 *kannulan mandaaro walji* - Boneman kambærse kambedæ kibbaji.

10

Kambiwu kəla kamu dəptayen
(Mat 19.1-12)

¹ Daji Isa nadəa kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno. Caye gai jama kada tiro captagane, koro walde tayia alamdu badiyeno.

² Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Awi Nawi Musa nayiro wadaro njado?» yeno.

⁴ Tiro: «Nawi Musa kakkadu kamu dəptaye ruwunəme tia koldu kwaro amarjəgəna,»† yera.

⁵ Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa wada adəa nayiro ruwungeyera.

⁶ Amma badiduramnin: “Ala tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

⁷ “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərdiye

⁸ tayi yindiso tiyi fallo waljai.”† Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana.

⁹ Adə nangaro awo Ala kələnədəa bare kam firjənni!» yeno.

¹⁰ Tayi fadon duwon, fuwurawanju kəla mana adəyen tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənədə tiro biwu cədde kənjəna cədəna.

¹² Koro kamu duwon kwanjua dəpce gade niyajənədə, ti ye kənjəna cədəna,» yeno.

Isaye yalla sananaro barga dəptuwu
(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejero nanjuro cawudi duwon, fuwurawadə amdəa wusayera.

¹⁴ Isa adəa kirunniya, karwunju waje fuwurawanjuro: «Yalladəa kollowo naniro isa, bare tayiro dəpkəwwi! Nodo bargaa Alayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!

¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedəa kasaccənnidə təmmaro ngayi-wawo!» yeno.

¹⁶ Daji yalladəa nganjuro ngoje kəlanjaro mukko gənajiye tayiro barga dəpkeyeno.

Gariwu laaye ro sawisoye mada
(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

17 Isa cije jawal kidanniya, kam laa cəgase ise fuwunjun tungurumje tiro: «Maləm ngələma, awi dikke ro sawisoye* fandəkki?» cəne tia kiworo.

18 Isaye tiro: «Awiro wua ngələman bowosəmi? Ala gənia, wunduma ngəla bawo.

19 Wadawadə† nonəmma: Bare ro kambe tuluwummi, bare kənjəna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi, bare kamba jambanəme kəndanju bummi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!»† yeno.

20 Kamdəye: «Sayinna, tən gananiyan wada ani sammaa gakkəna,» yeno.

21 Isa tia ninije kirawo. Tiro: «Awo fal nia maunjəna. Lene kəndanəm sammaa lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

22 Kamdə mana adəa fangenniya, ti jauro gəriwu nangaro fəkkanju kərje karwu kuttuaro sapkadan.

23 Isa memeje fuwurawanjuro: «Gəriwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauro jau, diye!» yeno.

24 Fuwurawadə mana adəa ajapkera. Amma Isa walde tayiro: «Tadawani, nodo bargaa Alayero ngawodə jauro jau!

25 Gəriwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwuri řiwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

26 Fuwurawadə cayemaa kojənarə ajapcane amanjaro: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

27 Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro gəni. Alaro awiso yoji!» yeno.

28 Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya,

29 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma cuni-a kawuri kəji Alayedə-a nangaro fado, bi yeiya, bi kannə, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljənədə

30 dunia adəman fado, yeiya, kannə, ya, yalla, kulo gadegade mia mia kuttu-ason cuwandiawoma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi.

31 Amma am burwoye ngəwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

32 Isa-a fuwurawanju-a jawal Jerujalembe ngojana duwon, Isa tayin fuwunno ledu cədi. Fuwurawadə ajapcana,

* **10:17 10.17** ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə.

† **10:19 10.19** wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada.

† **10:19 10.19** NL 20.12-16; SK 5.16-20

koro am tia jagaisodə ye rijana. Koro Isa walde mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe awo tiro fuwun wakkajiyidəa tayiro wulduwu badiyeno.

³³ Tayiro: «Fannowo, Jerujalembə leniye, Tada Kambedəa mukko wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-aro sərəccagane shara ro tuluwoye tiro cadde mukko kərdiyayero casakke,

³⁴ tayi ye tia rujane tiro lallari təwajagane kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye
(Mat 20.20-28)

³⁵ Daji tadawa Jabadiye Yakuba-a Yahaya-a na Isayero isane tiro: «Sayinna, awo njuworiyemadəa andiro saddəmiya, rayiyel!» yera.

³⁶ Isaye tayiro: «Awi nayiro njaddəkkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

³⁷ Tiro: «Marne, kərməinəm darajaa fandəmiya, kolsane nammiyo, fal kəmboramməmlan, fal ye wailanəmlan!» yera.

³⁸ Isaye tayiro: «Awo koruwwadəmaa nonuwwi. Ranguwe kənjaram yakkidən yawi wa? Koro ranguwe kasala dikkidəa diwi wa?»‡ cəne tayia kiworənniya,

³⁹ tiro: «Aaa, rangiye!» yera. Isaye tayiro: «Kənjaram yakkidən yawi ye, kasala dikkidəa diwi ye.

⁴⁰ Amma kəmborammilan so, wailanilan so naptadə, wu gəni kambo amargəkki, na anidə am tayiro dabbargaa-daye,» yeno.

⁴¹ Fuwurawa mewu gapcanadə adəa fangerənniya, Yakuba-a Yahaya-aro gərgayeyera.

⁴² Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, curo jama kərdiyasoyen am duwon jama tayia maiyaro ngo-janasodə talaawanjaa jaurə raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kənduwo fəlejagai.

⁴³ Amma dawundon ngai gəni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cəraanamadə wolodindoro waljo!

⁴⁴ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cəraanamadə kareə nayi sammayero waljo!

⁴⁵ Awoa Tada Kambedəma tiro nanwolodi caddoro gəni kadio, nanwolodi cədo ronju co am ngəwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu laa cunju Bartimawussa isangaduwu
(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

‡ 10:38 10.38 kənjaram-a kasala-a - Bone nja.

46 Isa-a fuwurawanju-a bēla Jerikoyero kadira. Jama kada-a rokko Jerikolan keluwunniya, kambu laa cunju Bartimawus tada Timawusse ci jawallen napkada lowo cēdi mbeji.

47 Isa kam Najarattedə kojiro fangenniya, kowo saptu badije: «Isa, Tada Mai Daudaye, § wua njunosəne!» yeno.

48 Am ngəwu tiro jakkade mədək napco yera, amma cayea kojənarə kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosəne!» yeno.

49 Daji Isa daje: «Tia bowonowo iso!» yeno. Kambudəa bowojane: «Bare təma kolləmmi! Cine nia bowonji,» yera.

50 Kambudə awonju jaktuye gəpce cije na Isayero kadio.

51 Isaye tiro: «Awi niro njəddəkkiya, raam?» cəne tia kiworo. Kambudəye: «Sayinna, sim fandəkkiya, raakko!» yeno.

52 Daji Isaye tiro: «Lene, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma!» yeno. Sadəman sim cuwande jawallan Isaa ga badiyeno.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

11

Isaye mai gai Jerujalembə ngawo

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

1 Jerujalemba karənjane gərə bēla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

2 tayiro: «Bēla fuwundoyedəro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo!

3 Kam laaye nayiro: “Awiro adəa diwi?” cənia, tiro: “Kəmadə tilan mərədunjua, kərmama kalakci,” wulgənowo!»

4 Daji lejane kuttadə lailan ci fadoyen tuwada nayeyera. Kuttadəa fərakcai duwon,

5 am laa nadən daadaye tayiro: «Awi diwi? Awiro kuttadəa fəranguwu?» yera.

6 Jiři Isa tayiro wuljəgənədə gairo jaawu cadəne amdə ye tayia kolyera.

7 Daji kuttadəa* na Isayero cawude kalwuwanja kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno.

8 Jama kada ye kalwuwanja kəla jawallen feryera, laa ye ngəlai karaan kamjane jawaldəlan səretkera.

§ 10:47 10.47 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. * 11:7 11.7 kuttadəa - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kənde cədiyədə.

⁹ Am fuwu gərjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!

¹⁰ Nodo bawande Mai Daudaye isimadəa bargajo! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† canı.

¹¹ Adəgaima Isa Jerujalemba ise Fado Alayero kərgawo. Awiso kirunniya, dunia ləmjenə nangaro, tayi mewun yindində-a rokko caluwe bəla Baitaniyero leyerə.

Isaye ya tarmuye baskudu
(Mat 21.18-22)

¹² Wajənanjua Isa fuwurawanju-a bəla Baitaniyelan keluwunniya, kəna tia kida.

¹³ Kuruwun ya tarmuye kalunjua kirunniya, waneye tada cuwandi cəne nadəro kadio. Kadinniya, kalu gənia, awima cuwandənni, dalilnjudə sa tarmuye gəni nangaro.

¹⁴ Daji Isaye tarmudəro: «Bare wunduma gadero tadanəm juwunni!» yeno. Koro fuwurawanju adəa fangera.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu
(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22)

¹⁵ Daji Isa-a fuwurawanju-a Jerujalemba kadira. Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-aa dudu badiyeno. Tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa təmbalje

¹⁶ wundu yayero Fado Alayedəyen karea kodu dapkeyeno.

¹⁷ Daji jamadəa alamje tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidəa fado moduwaye jama dunia sammayelan bowo-jai,”† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

¹⁸ Wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a adəa fangeranniya, jawal Isaa njejoye madu badiyera. Isaa rijana, dalilnjudə jama samma alamdunjudəa ajapcana nangaro.

¹⁹ Dunia ləmgenniya, Isa-a fuwurawanju-a bərnidən keluwo.

Alamdu ya tarmuye ngamgadadəye

²⁰ Wajənanjua suwa ləp jawaldəyen kojai duwon, ya tarmuyedəa har fərdunjuro ngau ngamjəna kero.

²¹ Daji Biturus takce Isaro: «Sayinna, akko rui! Tarmu baskunəmmadə ngamjəna!» yeno.

²² Isaye tayiro: «Alaa mərsanowo!

† 11:9 11.9 Hosanna! - Kalma təlam yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † 11:10 11.9-10 Jaw 118.25-26 † 11:17 11.17 Ish 56.7 † 11:17 11.17 Iri 7.11

²³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kau kuruwu adəro: “Cine bərəmbo fidəgəne!” cəne karwunjun shekku baworo awo wuljənadə wakkajiro mərsajiya, wakkaji.

²⁴ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, awi yaye moduwalan koruwiya, tia fanduwwaro mərsanowo, kaandoji.

²⁵ Moduwaro danuwwa duwon, kam laa karwun tawwaa, tia gawurnowo! Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai.

²⁶ [Amma tia gawurnuwwia, Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagaiwawo.]»

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ Koro Isa-a fuwurawanju-a waldane Jerujalemba kadira. Isa curo Fado Alayen dadaji duwon, wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

²⁸ tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo awo ania dioyedəa njo?» cəne tia keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wuro jaawudəa sewo. Siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki.

³⁰ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben? Wuro jaawudəa sewo!» yeno.

³¹ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori.

³² Amma “Kamben” wulliyə wa?» yera. Adəa wuldunjadə, jamadəa rijana, dalilnjudə am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.

³³ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

12

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye

(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹ Daji Isa misalnin wurawa adinwuyesoro manaduwu badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde garje curodən bəlaa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijije bəlawuroro sapkada.

² Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwandro kəreanju laa na jərwuwudəyero kinodo.

³ Amma jərwuwudə tia cadane bəkcane mukko dea duyera.

⁴ Koro walde karea gade kinodo. Ti yea cadane kəlanju bəkcane tia basaryera.

⁵ Koro walde karēa gade kinodənniya, tia roro keyeso. Koro karēawa gade kada kinodo. Laanjaa bakkera, laanjaa keyeso.

⁶ Kamnju falma tiro gapcuwo, tadanju jauro cəraanadə. Darye tiye: "Tadaniro daraja cadi," cəne tia nanjaro kinodo.

⁷ Amma jərwuudə kattenjan: "Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasadə kaandero walji!" yera.

⁸ Daji tia cadane roro ceyese ngawo jərwuđəyen gəpkera.

⁹ To, kəma jərwuyedə awi cədi? Ise jərwuwo ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci.

¹⁰ Awo kitawulan ruwuwada adəa kəranuwwi wa?

«*Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.*

¹¹ *Adə kəndo Kəmandeye, andiro jauro ajabba!*»[†]

¹² Jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro. Daji tia koljane sapkadara.

Kambiwu kəla akki njoyen
(*Mat 22.15-22; Luk 20.20-26*)

¹³ Daji wurawa adinwuyesodə Isaro curo mananjuyen bəlaa lajaa cane Farisawa laa-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro kenodo.

¹⁴ Kadiranniya, tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, wundu-maa rinəmbawo yero noniyena, dalilnjudə gayirnəmbawo, jawal Alaye kalkallo yikkərami nangaro. To, Kaisarro* akki njodə halal ra haram? Yiye ra bare yiyende?» cane tia keworo.

¹⁵ Amma Isa nanmənəfəknjadəa asuje tayiro: «Awiro wua rijamsuwi? Wuro dinariyus[†] sukkudowo rukke!» cəne

¹⁶ dinariyus tiro kekkudo. Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro: «Kaisarre,» yera.

¹⁷ Daji Isaye tayiro: «Awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno. Adəgaima tia jauro ajapkera.

Kambiwu kəla cinowo duniayen
(*Mat 22.23-33; Luk 20.27-40*)

¹⁸ Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidə, na Isayero isane tiro koro cadde:

[†] 12:11 12.10-11 Jaw 118.22-23 * 12:14 12.14 Kaisar - Gomna kura Rombe.

[†] 12:15 12.15 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai.

19 «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawo bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənayədə niyajo yanjugənarō kaduwu majuwo!”† ruwujəna.

20 Akko yaana tulur mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno.

21 Yindiyədə ye kamudəa niyaje tada cuwandənnin bawoyeno. Yakkuyədə ye ngai.

22 Adəgaima tayi tulur samma tada cawandənnin bawoyera. Darye kamudə ye bawoyeno.

23 To, tayi tulurso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

24 Isaye tayiro: «Dalil naye fattəgəwwayədə, kitawu bi kənduwo Alaye nonuwwi, mare?»

25 Karmolan cijaiya, larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadə gairo waljai.‡

26 Koro karmolan cidudə, Attaura Nawi Musayen kəranuwwi wa? Kitawulan na kannu dawu coccəri cambiyədən Alaye Musaro: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuyə-a Yakubayə-a wo,”† cəna.

27 Ti Ala am sanunayə gəni, am roayə, diyə! Nayidə tai danuwe fattəgəwwa!» yeno.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mat 22.34-40)

28 Maləmba Attaurayə falnja isəna kambiwinjadəa kəranji duwon, Isa tayiro jaawu ngəla cinaro asuyenniya, tiro: «Wadawa samman finja kura wo?» cəne tia kiworo.

29 Isaye tiro: «Sammaro kura wodə tima: “Jama Israyilayə, fannowo, Ala Kəmandədə ti tilonju lok.

30 Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raye!”†

31 Koro yindiyədə: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† Wadawa aniro kura wo gade bawo!» yeno.

32 Maləm Attaurayədəye tiro: «Sayinna, jirenəm! Awo wulləmmadə fagat: Aladə ti tilonju. Ti gənia, Ala gade bawo.

33 Tia karwunəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raame kəmaskinəm yea kəlanəm gairo rawodə, layaso-a sadaaso-a sammaro kura wo!» yeno.

34 Isa maləmdə hangal kəjiaro juwarcəgəna kirunniya, tiro: «Ni-a nodo bargaa Alayə-a kattendo kuruwu gəni!» yeno. Ngawo adəyen wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

† 12:19 12.19 SK 25.5 ‡ 12:25 12.25 malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo.

† 12:26 12.26 NL 3.6 † 12:30 12.29-30 SK 6.4-5 † 12:31 12.31 Lew 19.18

*Almasiwudə Tada Mai Daudaye**(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)*

³⁵ Fado Alayen Isa jamadəa alamdu cədi duwon, tayiro: «Ndayilan maləmba Attaurayedəye Almasiwudə Tada Mai Daudaye§ canidə?

³⁶ Mai Dauda kəlanjuma Ruhu Alayen manaje: “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammiilan duwon, kələdowanəmba cidiya sinəmbəro yakkəkko!’ cənna.”†

³⁷ Mai Dauda kəlanjuma tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno. Jama kadadə karwu kəjjiaro tia kərənjai.

*Hal maləmba Attauraye**(Mat 23.1-12; Luk 20.45-47)*

³⁸ Curo alamdunjuyen Isaye: «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a

³⁹ dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana.

⁴⁰ Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniye ajawunja leiran jauro kura!» yeno.

*Sadaa kamu kwa faccəgənaaye**(Luk 21.1-4)*

⁴¹ Isa karən sanduwu sadaa fidaramben napkenniya, jamadə curo sanduwudəyero wuri fijagai lawarji duwon, arsiyiwu kada isane wuri ngəwu fijagai kiro.

⁴² Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye ise gursu kime* yindi fiyeyeno.

⁴³ Daji Isa fuwurawanjua bowoje: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə sadaa am gadeye sammaa kojənarə fijəgəna.

⁴⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon kəndanju sammaa fiyeyeno. Awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

13**Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen***(Mat 24.1-25.46; Luk 21.5-38)*

¹ Isa Fado Alayen luwo cədi duwon, fuwurawanjuye fal tiro: «Sayinna, akko rui kau ani-a soro ani-a jaumaro ajabba!» yeno.

§ 12:35 12.35 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. † 12:36 12.36 Jaw 110.1 * 12:42 12.42 gursu kime - Wuri yaudiyaye. Tamannju ganama.

² Isaye tiro: «Soro mafəndi mafəndi ania rumma, gəna? Kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(*Mat 24.3-14; Luk 21.5-19*)

³ Isa kəla Kau Jaitunnen na Fado Alaye turuidən napcəna duwon, Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a Andarawus-a runjan isane tiro:

⁴ «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁵ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni!

⁶ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma ti wo!” cane am kadaa cawatki.

⁷ Kəriwu na karənso-a kuruwuso-alan nukcənarə fan-nuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.

⁸ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Cidi ye na gadegaden loloji, koro kəna ye na narə ngayi. Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Hangal gənanowo! Fuwu majilissero njasade dandalsolan kowonjai, koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyen danuwi, tayiro shedaro walloworo.

¹⁰ Adəgaima sai kawuri kəji Alayedə jama duniaye sammaro wuldiyaya duwon.

¹¹ Nayia njadane shararo njasadiya, bare kəla awo wulluwiyen karwungai diwwi. Awo wulduye Ruhu Alaye sadən nayiro njadidəa mananowo, dalilnjudə nayi gəni, tima manaji nangaro.

¹² Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi.

¹³ Cuni nangaro† am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

Bone kura

(*Mat 24.15-28; Luk 21.20-24*)

¹⁴ «Sa duwon awo waada jaurə batti masiwa kudoma na tiro jussənnilan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!), daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

* **13:6 13.6** *cunilan* - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani. † **13:13 13.13** *cuni nangaro* - Isaa gawwa nangaro. ‡ **13:13 13.13** *sa njerorambe* - Kənde Tada Kambe. † **13:14 13.14** Dan 9.27; 11.31; 12.11

15 Kam kəla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni!

16 Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni!

17 Yim anin kamu curoa so, nганji cəmbia sodə, kuttunja!

18 Bare awo adə sa kakuyen wakkajənni Ala korowo!

19 Dalilnjudə yim anin bone jauro kuttu mbeji, bone duwon sa Ala dunia alakənayen tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro.

20 Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərejənadə nangaro kawudəa fulujəna.

21 Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi!

22 Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kərejənadəmaa jambajane cawatki.

23 Nayidə, hangal gənanowo! Kawu wakkajidəro, awo sammaa nayiro wulnjagakkəna.

Kənde Tada Kambədəye

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

24 «Amma ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo,

25 sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauro lolojai.

26 Daji Tada Kambədə jauro kənduwoa-a darajaa-a curo fofouyen isi carui.†

27 Adəgaima malaiyawanjua cunode talgəmo duniaye dewu samman ci dajiram duniayen tai ci dajiram sameyero yade amnju kərejənadəa capcai.

Misal ya tarmuye

(Mat 24.32-35; Luk 21.29-33)

28 «Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu rijiya, nangəri karənjənarə nonuwwa.

29 Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənarə§ nonowo!

30 Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

31 Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(Mat 24.36-44; Luk 21.34-38)

† 13:26 13.26 Dan 7.13-14 § 13:29 13.29 ti cinnalan - Kənde Tada Kambədə karənjəna.

32 «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidæa wunduma nojænni. Bawadæro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadæ ye nojænni.

33 Hangal gænanowo, faadaro dægaiwo, sanju nonuwwi nangaro.

34 Alamanju kam bælawuro cædi gai. Kænduwo fannjuro kistuwuyedæa wolodiyanjuro koljiye wundunja yayero kidanju ce cinna guredumaro faadaro dæga cæne sapkada.

35 Adæ nangaro faadaro dægaiwo, dalilnjudæ sa kæma fadoye isidæa nonuwwi nangaro, kajiri, bi bune, bi fajar, bi suwa,

36 bare yekkinndo bawo kænæm diwi nayia nanjaganni!

37 Awo nayiro wulnjagakkænadæa wundusoro wulgækki, faadaro dægaiwo!» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

14

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

1 Sala Laya Njækkayirambe-a* sala Burodi Yis Bawoayearo kawu yindi gapco. Koro wurawa rimannaye-a malæmba Attauraye-a jawal Isaa nangalan tame roro njejoye majai.

2 Tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangænni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittæranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Yah 12.1-8)

3 Isa bæla Baitaniyelan fado Siman dærimayen† masæna cædi duwon, kamu laa sændal curonjun kawudi mændemi ye, jauru tamanna ye, cunju nardi ngoje ise sændaldæa dauyen namje kawudidæa kæla Isayero fiyeyeno.

4 Am laa awo adæa kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidæa basarjidæ?

5 Ca kawudi adæa dinariyus‡ yer yakku kojænaro calade wuridæa talaawaro cadæna!» cane tiro særiwu gænaduwu badiyera.

6 Amma Isaye tayiro: «Tia kollowo! Awiro tia suwolluwi? Wuro jauru ser sæddæna.

7 Talaawasodæ sawisoro curondon mbeji, koro sawi yaye, raawwaa, ranguwe tayia banagæwi, amma wudæ sawisoro gæni curondon dægakki.

* 14:1 14.1 sala Laya Njækkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen.

† 14:3 14.3 Siman dærima - Ti calan dærima duwon ngajænadæ. ‡ 14:5 14.5 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldæ alwasi kida kawu falle.

⁸ Kamu adə awo rakcənadəa cədo. Kawudi adəa tiyiniro fijiye sittəraniro wua dabbarseyeno.

⁹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kəji Alayedəa wuljai nguson, kamu adəa takturo awo səddənədə yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma
(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Daji Yahusa Iskariyot mewun yindindəye falnja Isaa mukko wurawa řimannayero sərəttuwuro nanjaro leyeno.

¹¹ Adəa fangeranniya, karwunja kəjije tiro wuri cadi cane wadu ngoyera. Yahusadə dama Isaa tayiro sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe
(Mat 26.17-25; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

¹² Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngəlaro Laya Njəkkayirambedəa[§] duwajaidə kidənniya, fuwurawanjuye tiro: «Ndaran leniye masəna layayedəa niro dabbarnjəgəiye bumi?» cane tia keworo.

¹³ Daji Isa fuwurawanjuye yindi cunode tayiro: «Bərnidəro ngawowo, kam laa bule ingia ngojəna-a kəla kəlluwi. Tia gaiwo,

¹⁴ fado duwon ngaanaye kəmadəro wulgənowo: "Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa cadidə ndaran?"

¹⁵ Nayiro soro sameye ngim kura curon karea dabbargada fəlenjagai. Nadən masənədəa andiro dabbarsaganowo!» yeno.

¹⁶ Daji fuwurawadə lejane bərnidəro ngasaye jiri Isa tayiro wuljəgənədə gai awiso kewando. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

¹⁷ Kəngal kikkurənniya, Isa mewun yindində-a rokko kadira.

¹⁸ Napcana masəna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kəladowayero sərənsiyi, rokkomaro masəna diye,» yeno.

¹⁹ Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Wuma wa?» cəne tia koro badiyeno.

²⁰ Isaye tayiro: «Curo mewun yindindəyen kərga, kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadə.

²¹ Tada Kambedə saptidəma,* jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai, amma kam duwon Tada Kambedəa

[§] 14:12 14.12 ngəlaro Laya Njəkkayirambe - Ngəlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidə. * 14:21 14.21 Tada Kambedə sapti - Isa nui.

kəladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Ca kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno.

Masəna Kəmaye

(*Mat 26.26-30; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34*)

²² Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyeniya, fəsakce tayiro ce: «Ngonowo, adə tiyini,» yeno.

²³ Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce tilan tayi samma kesano.

²⁴ Isaye tayiro: «Adəma buni aman ndəptaye† duwon am kada nangaro fidənadə wo.†

²⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe‡ yakkiwawo, har yim nodo bargaa Alayen bərinno yakkiro,» yeno.

²⁶ Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mat 26.31-35; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38*)

²⁷ Isaye fuwurawanjuro: «Nayi samma ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiyadə tatardai.”†

²⁸ Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyro lekki,» yeno.

²⁹ Biturusse tiro: «Tayi samma ngaworo waldai yaye, wudə ngaworo waldəkkiwawo!» yeno.

³⁰ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

³¹ Amma Biturusse kowo dunoaro sapce tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnjəkkiwawo!» yeno. Tayi samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(*Mat 26.36-46; Luk 22.39-46*)

³² Na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Na adən nammowo duwon, moduwa dikke,» yeno.

³³ Daji Isa Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno.

³⁴ Tayiro: «Karwuni jauro kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro dəgaiwo!» yeno.

³⁵ Gana laa kuruwuje cidiro təmdiye, yojia, sa boneyedə tia cədanniro moduwa dio badiyeno.

† 14:24 14.24 bu aman ndəptaye - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyyidə. † 14:24 14.24 NL 24.8; Iri 31.31-34 ‡ 14:25 14.25 ingi inabbe - Diben. † 14:27 14.27 Jak 13.7

³⁶ Tiye: «Abba, Bawa, awiso niro yoji. Kənjaram boneye adəa wulan ngone! Adə yaye awo wu raakkəna gəni, awo ni raammadəma!» yeno.

³⁷ Na fuwuranjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Bituruso: «Siman, kənəm wa dimi? Assha! Sa fallo rangəme faadaro dəgambawo wa?»

³⁸ Bare jaraptuwuwiro faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhu kambədə§ cəraana, amma tiyinjudə duno kəskeə!» yeno.

³⁹ Koro walde leje mana cayedəlan moduwa kido.

⁴⁰ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro. Awo tiro wulduwuyema nojanni.

⁴¹ Yakkuyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Cərəna! Sadə cədəna, Tada Kambədəa mukko biwumasoyero sərəccaana.

⁴² Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11)

⁴³ Sadəman Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

⁴⁴ Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kərəwoye yiddəkkidə, tima! Tia taiwo, fərəstiwaworo yadowo!» cənna.

⁴⁵ Daji Yahusa kadinniyama, na Isayero ise: «Sayinna!» cəne tiro lewa kərəwoye kiddo.

⁴⁶ Daji Isaa mukkon dap keda.

⁴⁷ Am nanjun dajanadəye falnja kashagar ficce wolodi riman kurayea bakce səmonju tən kamgeno.

⁴⁸ Isaye tayiro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə?»

⁴⁹ Yim nguson nandon Fado Alayen dəgaiye jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. Amma awo kitawulan ruwuwadadə wakkajo!» yeno.

⁵⁰ Daji fuwuranju samma tia koljane keyaso.

⁵¹ Jairo laa mayafi gənia, awima tiyinjun bawo Isaa jəgana mbeji. Amdə tia kedanniya,

⁵² mayafidəa kolje de sul kiyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)

⁵³ Daji Isaa ngojane na řiman kurayero kesado. Nadən wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a samma ye capkadara.

⁵⁴ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, kannu gəttoro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

⁵⁵ Wurawa řimannaye-a majiliswu samma-a sheda Isaa roro njejoro mayera yaye, cawandənni.

⁵⁶ Am kada kəlanjun sheda bowuye cadəna, amma cinja tilojənni.

⁵⁷ Daji am laa cijane sheda bowuye cade:

⁵⁸ «Tiye: “Wudə Fado Alaye mukko kamben tədandəna adəa wurnəkke curo kawu yakkuyen mukko kamben gəni gade tandəkki,” ngai cəne fangeiye,» yera.

⁵⁹ Amma kəla adəyeman cinja tilojənni.

⁶⁰ Daji řiman kuradə cije dawunjan daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo.

⁶¹ Amma Isa cinju kaje jaawu cinni. Koro řiman kuradə walde tiro: «Nima wa Almasiwu Tada Ti Bargaayedə wo?» cəne tia kiworo.

⁶² Isaye: «Wuma! Koro Tada Kambedə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno.

⁶³ Daji řiman kuradə kalwunju karje:* «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye?

⁶⁴ Alaa gaskadunjudəa fannuwwa. Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tayi samma tiro shara kamjagane ronju tuluwoma jusso yera.

⁶⁵ Daji laanja tiro lallari təwatəwajagane simnju jakcane tia babaktu badiyera. Tiro: «Nawinawi de!» cani. Adəgaima gureduwudə ye tia cadane marin babakera.

Biturusse Isaa angərdu

(*Mat 26.69-75; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18*)

⁶⁶ Biturus balballa fadoyedən duwon, kir řiman kuraye laa nadəro kadio.

⁶⁷ Biturus kannu jəgətti kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Ni ye Isa kam Najaratte-a rokko kərgaw!» yeno.

⁶⁸ Amma Biturus angərje: «Awo wulləmidəmaa nokkəni, asukkəni!» yeno. Daji cinna ngaworambo culuwe gudowom kokkore kekko.

⁶⁹ Kirdə walde tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye falnja!» yeno.

† 14:62 14.62 Dan 7.13-14

* 14:63 14.63 kalwunju karje - Noduworam karwukuttaye.

⁷⁰ Koro Biturus walde angäryeno. Gana sam kidänniya, am nadän dasaanadäye Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, ni kam cidi Galileye nangaro!» yera.

⁷¹ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam kəlanjun mananuwi adəa nokkəni!» yeno.

⁷² Sadəman gudowom yindiyero kokkore kekko. Daji Biturus awo Isa tiro wuljəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna. Takkənniya, tai daje so ngoyeno.

15

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(*Mat 27.11-14; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a*)

¹ Dunia wayenniyama, wurawa řimannaye-a amwura-wura jamaye-a maləmba Attauraye-a majiliswu samma-a ci tiloaro sawari kedo. Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

² Bilatusse Isaro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

³ Wurawa řimannayedə awo kadan Isaa burwuyera.

⁴ Daji Bilatus walde tiro: «Kalakkəmbawo wa? Awo kadan burwunjanadəa fannəmmi wa?» cəne tia kiworo.

⁵ Amma Isa kua yaye tiro kalakcəgənni, har Bilatus ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(*Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Yah 18.38b-19.16a*)

⁶ Caman kərwu nguson sala adəlan gomnadə kosoma fal jama caworənadəa tayiro salamjiyi.

⁷ Sa adən kam laa amanju-a tuřu cade kam ceyese kosolan rojana mbeji, cunju Barabbas.

⁸ Daji jama na gomnayedəro isane awo caman tayiro caddidəa njəddoro tia koro badiyera.

⁹ Bilatusse tayiro: «Mai Yaudiyayedəa wa nayiro salamn-jagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

¹⁰ Awoa nandəřinja nangaro wurawa řimannayedə Isaa mukkonjuro sərətkeyeraro nojəna.

¹¹ Amma wurawa řimannayedə jamadəa casakke cuju Isayero Barabbassa tayiro salamjuwo yera.

¹² Bilatusse walde tayiro: «Awi gəle kam tia Mai Yaudiyayelan bowonuwidəro yiddəkki?» cəne tayia kiworo.

¹³ Kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

¹⁴ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cədo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

15 Daji Bilatus awo ronjaye cædiya cæraana nangaro, tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kæskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu
(Mat 27.27-31)

16 Daji sojiyadæ Isaa curo balballa gomnariyero caade kæwunja sojiyaye sammaa bowojane capkera.

17 Kalwu kime* tiro lujagane ariawu kariyiye† kæløjane kælänjuro gænayeyera.

18 Daji tiro: «Ala ngæwuro, Mai Yaudiyaye!» wulduwu badiyera.

19 Kalan kælänju babakcane lallari tiro tæwajagane fuwunjun tungurumjane tiro daraja kedo.

20 Tiro rudu gænajagane kerænniya, kalwu kimedæa rinjane kajæmunju cayedæa lujagane tia kæskaro jaduwo kesado.

Isaa kæskaro jaduwo
(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

21 Kam laa bæla Kuraneye mbeji, cunju Siman, tidæ Aleksanda-a Rufus-aye bawanja. Karaan cijæna kodu cædi duwon, sojiyadæ dunodunon tia casakke kæska Isayedæa ngoje leyeræ.

22 Isaa na tiro Golgota canidæro kesado, Golgotaye maananjudæ Na Buwo Kælaye.

23 Isaro diben curonjun awo laa mir cani‡ diyadaa caro kedo, amma kænjaru wayeno.

24 Daji tia kæskaro jajagane kajæmunju ngojane wundunja yaye nuwanju cuwandro walawala cade kattenjan dagaryera.

25 Sa Isaa jajaanadæ, sa lægar suwaye.

26 Allo ayaunju kælän ruwuwadadæ: MAI YAUDIYAYE.

27 Gændewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldæ kæmboramnjulan, faldæ ye wailanjulan.

28 [Adægaima awo kitawulan ruwuwadadæ wakkayeno. Tiye: «Amso tia biwumaro ngoyera,»† cænna.]

29 Am kamjana kojaisodæ tiro rudu gænajagane kælänja kalakalacane tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnæme curo kawu yakkuyen tandæmidæ,

30 nda kæskadæn jæmme kælänæm moye!» cani.

31 Wurawa rimannaye ye malæmba Attauraye-a rokko adægai tiro rudu gænajagane amanjaro: «Am gadea cækkaana, amma rakce kælänju cæmoyiwawo!

* 15:17 15.17 kalwu kime - Kalwu maila. † 15:17 15.17 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. ‡ 15:23 15.23 awo laa mir cani - Karwun tiyi jau næmdaye. † 15:28 15.28 Ish 53.12

³² Almasiwu Mai Israyilawuyedə kəskadən kərma jəpco, ruiyo tia kasaddiyol!» cani. Gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37*)

³³ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

³⁴ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awirowa kolsem?»

³⁵ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Fannowo, Nawi Iliya bowoji!» yera.

³⁶ Daji falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiyə Isaro sayeyeno. Tiye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia kəskadən cəsaya, ruiyo!» yeno.

³⁷ Daji Isa kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

³⁸ Sa adən juwa curo Fado Alayen§ dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan.*

³⁹ Kajalla sojiyaye fuwu Isayen daadadə jiri Isa bawojənadəa kirunniya, tiye: «Jiremaro kam adə Tada Alayedəma!» yeno.

⁴⁰ Kamuwa laa ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Curonjan Meram Magdala-a Meram Yakuba Gana-a Josi-aye yanja-a Salomi-a.

⁴¹ Sa Isa cidi Galileyedən tia jaane banajagai. Koro kamuwa gade kada Isaa jaane Jerujalemba isana ye nadən mbeji.

Sittəra Isaye

(*Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42*)

⁴² Yim adə yim dabbarduye.† Wajiya yim tustuye nangaro, dunia kajiriyenniya,

⁴³ Isuwu kam Arimatiyaye, ti curo majiliswudəyen jauru kam kura ye, nodo bargaa Alayedəye kəndənju gureji ye, na Gomna Bilatussero ridu bawoaro leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworo.

⁴⁴ Bilatus Isa nagatto bawojənadəa ajapce kajalla sojiyayedəa bowoje Isa tussəna wa bawojənadəro kiworo.

⁴⁵ Kajalladəyen Isa bawojənaro asuyenniya, kaminjudəa Isuwuro kaino.

⁴⁶ Daji Isuwu leje lowowon batta linne ciwe kamindəa kəskadəlan cəsaye battadən kəkərje kauri curo kauyen

§ 15:38 15.38 *Fado Alaye* - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemmnin kərga.

* 15:38 15.38 *juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan* - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. † 15:42 15.42 *yim dabbarduye* - Jəmma. Yim tustuyedə səbdu.

lajana laaro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbalyeyeno.

⁴⁷ Meram Magdala-a Meram Josiye yanju-a ye lawarjane na Isaa sənajanadəa kero.

16

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)

¹ Yim tustuye koyenniya, Meram Magdala-a Meram ya Yakubaye-a Salomi-a lejane kawudi kamin Isayedəro fi-daaro kesiwo.

² Mawuye yim burwoyeya* suwa ləp kəngal kiluwunniya, kauridəro leyera.

³ Kattenjan: «Wundu gəle ci kauridəyen kau kuradəa andiro təmbalji?» cani.

⁴ Amma kəla sapkeranniya, akko kau mafəndidə təmballada kero.

⁵ Kauridəro kasargaanniya, jairo laa kalwu bulla kəmboramnin napkada kero. Tia kerunniya, karwunja tai daje kamgada.

⁶ Jairodəye tayiro: «Bare karwundo kamdənni! Isa kam Najaratte ti kam kəskaro jajaanadəa manuwi. Ti na adən bawo, cijəna! Akko na tia sənajanadəa ruiwo!

⁷ Amma lenowo fuwurawanju-a Biturus-aro: “Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji. Nayiro wulnjaanadə gai, nadən tia ruwi,» wulgənowo,» yeno.

⁸ Daji karwunja kamdəna kar kar lolojaiaro kauridən caluwe cagase leyera. Jairo rijana nangaro, wundumaro awima wuljaganni.

Isaye fuwurawanju laaro fəleduwu

(Luk 24.36-49; Yah 20.19-23)

⁹ [Mawuye yim burwoyeya suwa ləp karmolan ciyenniya, Isa burwon Meram Magdala kamu tilan sedan tular dujənadəro fəleyaada.

¹⁰ Meram ye leje am calan Isa-a rokko dasaanadə karwukuttaro cesiridəa najiye tayiro wulyeyeno.

¹¹ Amma Isa roaro waljəna ye, Meram tia curuna yero fangeranniya, njasarairo wayera.

¹² Ngawo adəyen jiri gaden Isa amnja yindi karaaro ledu cadidəro fəleyaada.

¹³ Tayi yindidə ye waldane amnja gapcanadəro wulyeyera, amma tayi yea njasarairo wayera.

* 16:2 16.2 mawuye yim burwoyeya - Ladu.

*Isaye fuwurawanjua nodo**(Mat 28.16-20)*

¹⁴ Koro fuwurawanju mewun tilondə masəna cadi duwon, Isa tayi yero fəlediye kəla njasarainambunja-a kəlakibbunja-ayen tayiro kikkado, dalilnjudə am ngawo cijənayen tia carunadəa njasarairo wayera.

¹⁵ Daji Isaye tayiro: «Dunia ngaro lenowo, kawuri kəji Alayedəa adamgəna sammaro wulgənowo!

¹⁶ Kam casarane tiro kasala caddənamadə njəkkawo cuwandi, amma kam njasarairo wajənamadə wowom Alaye tia cə dai.

¹⁷ Am casaranamadə akko alama rakcane cadidə: Cunilan sedanna dujai, təlamba gade bərin manajai,

¹⁸ kadi mukkon ngojai. Sum casaia, tayia lorujiwawo. Mukkonja am dondiro gənajagaiya, nanlewa cawandi,» yeno.

*Isaye samero ledu**(Luk 24.50-53)*

¹⁹ Kəma Isa mana adəa tayiro cəddənaye ngawon, tia samero caade kəmboram Alayen napkeno.

²⁰ Tayi ye lejane ndara yayero kawuri kəji Alayedəa wuljagai adəgai duwon, Kəmadə tayia banajiyə alama kadan manadəa jirero tabbacciyi kərga.]

LUKA Kawuri kəji Isa Almasiwuye Luka ruwujənədə Linjila Lukaye

Kitawu Lukayedə Linjila kənyakkuye wo. Lukadə, ti lowotor ye, kam lardu Gəresse ye, koro sawa kəngayam Bulusse. Luka kəlanju kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, Ruhu Alaye tia cakke lawar Isayea tən badiduramnjun jəgane kəladən hangallayen kiworo. Awo ani sammaa fanjənaye ngawon, saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, tayia sawije kitawu adəa sawanju Tiyo falasso ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəen dasaanadə:

Dəlwu kitawu adəa ruwuduye (1.1-4)

Tambo-a wuradu-a Isaye (1.5-2.52)

Dabbarda kida Isaye (3.1-4.13)

Kida Isaye cidi Galileyen (4.14-9.50)

Isa kəla jawal Jerujalemben (9.51-19.27)

Kida Isaye Jerujalemnin (19.28-21.38)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (22.1-24.53)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Luka ruwujənədə DƏLWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Tiyo falas, Ala ngəwuro! Amnde ngəwu gərgam kəla lamarra dawunden wakkajana aniyen ruwuduro ngəssana,

² jiri am duwon tən badiduramnin awo ania simnjan caruna-a mana Alaye sattuwumasoro waljana-adə andiro isanosaanadə gai.

³ Barganəmmin, tən badiduramnjan awo ani sammaa gakke hangallayen kokorəkke fakkəna nangaro, wu ye tayia sawinəkke niro kitawulan ruwunjəgəkki yekko.

⁴ Ngainin awowa niro njasakkərana sammaa tabbatto nonəmi.

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Lawar tambo Nawi Yahayaye

⁵ Jaman Mai Hirudus lardu Yahudiyaye cunodidən, řiman laa mbeji kəwu řimanna Abiyayen kərga, cunju Jakariya. Kamunju ye kaduwu Nawi Harunaye, cunju Alisabatu.

⁶ Tayi yindiso na Alayen jirewu, wada Kəmandeye sammaa taldu baworo jaana.

⁷ Tada cawandənni, Alisabatu rakce cambiwawo nangaro, koro tayi yindi kawu ngəwu jawuna.

⁸ Kəwu Abiyaye sanja diriye kidənniya, Jakariya ye kidanju nanrimanne fuwu Alayen badiyeno.

⁹ Kəla ada rimannayedən kamnja fal Fado Alaye na darajaaro ngawo kaaji cakkoro walawala cade Jakariyaa kəreyera.

¹⁰ Sa kaaji njakkoyen jama samma balballadən captana moduwa cadi duwon,

¹¹ malaiya Kəmandeye laa kəmboram kaaji njakkoram-ben daada tiro fəleyaada.

¹² Jakariya tia kirunniya, hangalnju jade karwunju pət kamgada.

¹³ Amma malaiyadəye tiro: «Jakariya, bare rinəmmi, Ala moduwanəm cəmowona. Kamunəm Alisabatu niro tada kongwa njəkkambi, tiro cu Yahaya yakke.

¹⁴ Tiramnin jauru karwunəm kəjiji, koro tambonjudəye am kada ye kəji fanjai.

¹⁵ Ti na Kəmandeyen kam darajaaro walji. Bare diben bi mbal fimaa canni,* kawu tambimaro Ruhu Alaye tilan dəgai.

¹⁶ Kaduwu Israyilaye kadaa jawal Ala Kəmanjayero kalakciyi.

¹⁷ Tidə ro-a kənduwo-a Nawi Iliyayelan Kəmadəa burwoje ise bawaso-a tadawanjaso-a soloji, am ansiya Alaye ye hangal jirewuyero kalakciyi. Adəgaima Kəmadəro jamaa dabbarjiyi,» yeno.

¹⁸ Amma Jakariyaye malaiyadəro: «Awiawin mana adəa jirero nokki? Akko wu kiarinəkkəna, kamuni ye kəmurjojenadə,» yeno.

¹⁹ Daji malaiyadəye tiro: «Wuma Jibərilla fuwu Alayen dadumadə wo. Tima wua nanəmbo lawar kəji adəa njukkudəkkoro sunodo.

²⁰ Amma manani yasarammidə, har awo ani wakka-jaidəro, mədək namməme mana dimbaworo walləmi. Awo wulnjəgəkkəna adə sanju cədiya, tabbato wakkaji.»

²¹ Jama Jakariyaa gurejai ngai duwon, na darajaadən jauru tussənadəa ajapkeru.

²² Kiluwunniya, mana tayiro njəddo tiro tiyero. Jamadə awo ajabba laa na darajaalan tiro fəledəgənarə asuyera. Muwamuwan gənia, tayiro rakce manajiyiwawo, mədək napkeno.

* **1:15 1.15** bare diben bi mbal fimaa canni - Tidə Alaye, Ala tia jauru cədana nangaro.

²³ Kida nanřimanne sanju kerənniya, fadoro wallada.

²⁴ Ngawo kawu aniyen kamunju Alisabatu curo ngoyeno. Kəndawu uwuro kuwulero kəlanju cakke karwunjun:

²⁵ «Akko ser Kəmande səddəna. Kawu anin kanjimərinju wuro fəlesiyə dawu amben nanguni cuttuluwuna,» yeno.

Lawar tambo Isaye

²⁶ Alisabatu curo ngojənyə kəndawu arakkua Ala malaiya Jibərillaa bəla Najarat cani cidi Galileydəro cunode

²⁷ na fero kəlayakku laa təmajinju† kaduwu Mai Daudayə laa cunju Isuwuyero leyeno. Ferodə cunju Meram.

²⁸ Malaiyədə na Meramero ise tiro: «Wuse, ni Kəmande jauru barga dəmnjəgənamadə! Kəmadə ni-a rokko,» yeno.

²⁹ Merambe hangalnju kəla lewa adəyen jauru cije awi maananjuro kəlanju cuwori duwon,

³⁰ malaiyədəye tiro: «Meram, bare rinəmmi, Ala niro barga dəmnjəgəna.

³¹ Akko curo ngonəme tada kongwa yambəmi, tiro cu Isa yakke.

³² Ti kam darajaaro walje tia Tada Mai Samemayelan bowojai. Ala Kəmande tiro kərmai kaarinju Mai Daudayədə ci.

³³ Adəgaima jama Yakubayea‡ har abadaro cunodi, kərmainju ye təmmaro ceriwawo.»

³⁴ Daji Merambe malaiyədəro: «Awiawin attə yoji, wu ngaltəma kwa nokkənədə?» cəne tia kiworo.

³⁵ Malaiyədəye tiro: «Ruhu Alayə kəlanəmbo jəpciye kənduwo Mai Samemayə nia fofou gairo jannji. Adə nangaro tada tayir nilan tambidəa Tada Alayelan§ bowojai.

³⁶ Akko kəraminəm Alisabatu ye nankəmurjonjun curo ngojəna. Kamu rakce cambiwawo canidə, kərma curonju kəndawu arakkuyəa.

³⁷ None, awima Alaro tiyeri bawo!»

³⁸ Merambe: «Wu kanji Kəmandeyə. Kəla mananəmben wakkajo!» yeno. Daji malaiyədə tia kolje sapkadan.

Nangi rəpta Merambe Alisabaturo

³⁹ Yim anin Meram cije duwaduwan bəla cidi Yahudayə curo kauwa kura kurayen dəgana laaro leje

⁴⁰ fado Jakariyayero ngayə Alisabaturo salamgeyeno.

⁴¹ Alisabatu salamduwunjudəa fangenniya, tada curonjuyədə moji kido. Ruhu Alayə Alisabaturo jəpciye

† 1:27 1.27 təmajinju - Kəla ada yaudiyayen Meram jiremaro kamu Isuwuyə, amma koro yayə ti-a rokko fannjun dəganni. ‡ 1:33 1.33 jama Yakubayə -

Israyilawu. § 1:35 1.35 Tada Alayə - Kaala Almasiwuyə.

42 kowo dunoaro sapce: «Curo kamuwayen nima bargaa wo, tada curonæmbedæ ye bargaa!

43 Koro awiro gæle Kæmande wuro ser sædde, har ya Kæmaniye naniro isidæ?

44 Akko salamduwunæmdæa fangekkæniya, tada curoniyedæ karwukæjiron moji kido.

45 Awo Kæmande niro wulnjægænadæ wakkajiro mærsanæmmadæ, barganæm!» yeno.

Aiya Merambe

46 Daji Merambe:

«Karwuni Kæmandea jajakci,

47 *roni Ala Njækkayimanilan kæji fanji.*

48 *Wu kanjinjudæa curo nantalaaniyen* surune ngurnosæna.*

Na adæn fuwun am jaman sammaye wua bargaalan bowosai,

49 *Mai Kænduwoma ser kura wuro sæddæna nangaro.*

Cunju darajaa.

50 *«Jaman kureyen tai jaman ngusoro*

kanjimærinju am tia rijanaro fælejiyi.

51 *Kæmande mukkonjun kæрмаi fæleje,*
am karwunjan rokuraa tarjæna.

52 *Maiyaso kærmailan cæsaye sælje,*
talaawaso yea darajaaro cædæna.

53 *Am kænænjaasoa awo ngælan ambaje,*
gariwuwaso yea mukko dea dujæna.

54 *Kæmande kanjimærinju fæledu koljænni,*
kanjinju Israyilaa banajægæna,

55 *amwurawande Nawî Ibrahim-a kaduwunju-aro*
har abadaro wuljægænadæ gai.»

56 Meram fado Alisabatuyen kændawu yakku gairo nap-kenniya, fannjuro wallada.

Tambo Nawî Yahayaye

57 Alisabatu sanju njamboye kidænniya, tada kongwa kembo.

58 Am fannjuye-a kæmaskiyanju-a ser kura Kæmande tiro cæddænadæa fanjane karwukæjinja tiro fæleyeyera.

59 Kawu wuskua jama kajanjuro kadiranniya, tiro cu bawanju Jakariyaye njakko mayera,

60 amma yanjuye: «A'a, tia Yahayalan bowojai,» yeno.

61 Tayiye tiro: «Wunduma curo kæramiyanæmben cu adæa bawo!» yera.

* 1:48 1.48 nantalaani - Tidæ talaa ye, kælanjua awimaro ngojænni ye.

62 Daji muwamuwan bawanjuro cu fi tadadəro cakkiya cəraworo keworo.

63 Jakariya allo cuwore tilan «Cunju Yahaya» ruwuyeno, koro tayi samma ajapkera.

64 Sadəman Jakariya ci ye cuwande, təlamnju ye wuide, Alaa cungoriario mana badiyeno.

65 Daji kəmaskiyanja samma riyera, koro lawar adə cidinja Yahudiyaye kauwa kura kuraa sammaro tatargaada.

66 Jama adəa fanjana samma karwunjan rojana, amanjaro: «Tadaana adə, awiro gəle walji?» cani. Fagatto mukko Kəmandeyedə† tilan kərga.

Nawinawi Jakariyaye

67 Daji Ruhu Alaye Jakariyaro jəpciye nawinawi cəde:

68 «*Ala Kəma Israyilawuyedəa yungoriyo!*

Nguwu jamanjuyero ngaye tayia merujəna,

69 *andiro curo kaduwu kanjinju Mai Daudayen Njəkkayima kənduwoa galasaana.*

70 *Kəmande kuren ci nawiyanju kərejənayen wuljənadə gai,*

71 *mukko kəladowande-a waduwunde samma-ayen samoye*

72 *amannju bargaa koljənnilan amwurawandero kanjimarınju fəlejiyi.*

73 *Akko kansi duwon bawande Nawi Ibrahimbo jəbbunadə:*

74 *Mukko kəladowandeyen andia samoyiya, andi ye ridu bawoaro rangiye tia gaiye*

75 *fuwunjun nanmumin-a nanjire-alan kawunde samman tiro ambətkəiye.*

76 «*Ni ye, tadani, nia nawi Mai Samemayen bowonjai.*

Kəmadən fuwunno lenəme tiro jawal dabbargəmi,

77 *jamanjuro biwunja gawurduyen njəkkawodəa isanogəmi.*

78 *Ala Kəmande kanjimərima ye, serma ye nangaro,*

cakke Nur Kudoma nandero samelan ise

79 *am duwu-a kaudi karmoye-alan dasaanadəa wassi, koro andiro jawal nanlewayedəa fəlesagai.»*

80 Adəgaima tadadə wuraji ye, Ruhu Alayen dunoaji ye, har yim jama Israyilayero fəledəgənadəro karaan kərga.

2

Tambo Isaye (Mat 1.18-25)

† 1:66 1.66 mukko Kəmandeye - Kərmainju.

¹ Jaman adən Kaisar* Agustas wada ce am larduwanjuye sammaa komja yeno.

² Sa kom burwoye adəa cadidən, Kərinियus tima gomna cidi Siriye wo.

³ Daji am samma bəlanja bəlanjaro tayia komjaro leyera.

⁴ Ngaima duwon Isuwu ye, ti kaduwu Mai Daudaye nangaro, bəla Najarat cidi Galileyelan cije bəla Mai Daudaye Baitalami cani cidi Yahudiyayedəro leji cəne

⁵ təmajinju Meram curoadəa ngoje tayia komjaro kallo leyera.

⁶ Tayi Baitalamilan duwon, Merambe sanju njamboye kidənniya,

⁷ tada kongwa karuro kembo. Kusottoramnin† na jəpturam cawandənni nangaro, Meram tia jenen kəleje curo kalwo kəmboram ləmannayen sənayeno.

Səniya-a malaiyawa-a

⁸ Cidi adən səniya laa karaan dasaana ləmannanja bune gurejai duwon,

⁹ malaiya Kəmandeye laa tayiro fəlediye daraja Kəmandeye nur gai tayia wasse dirije kəlyenniya, tai dajane riyera.

¹⁰ Amma malaiyadəye tayiro: «Bare rinuwwi, akko kawuri kəji nayiro wulnjagakki, kawuri duwon jama sam-maye karwu kəjijiyidə.

¹¹ Ku bəla Mai Daudayen Njəkkayimando tambəna. Tima Almasiwu Kəmadə wo!

¹² Akko awo nayiro naptu alamayero walnjagaidə: Timal jenen kəleyada curo kalwo kəmboram ləmannayen bowada nagəwi,» yeno.

¹³ Sadəman malaiyadəro malaiyawa kəriwuwu Kəmandeye kəldagane Alaa congorəne:

¹⁴ «Samelan Alaro daraja tio, dunia yen am ngurnojənarə nanlewa jəpcuwo!» yera.

¹⁵ Malaiyawadə tayia koljane samero walladaranniya, səniyadəye kattenjan: «Ciniyo Baitalamiro leniyo, awo wakkaje Kəmande andiro isanosaana adəa ruiyo!» yera.

¹⁶ Daji duwaduwan lejane Meram-a Isuwu-a timal curo kalwo kəmboram ləmannayen bowadadə-aa nayeyera.

¹⁷ Tia kerunniya, tayi ye awo malaiyadə kəla tadadəyen tayiro wuljəgənadəa isanoyeyera.

¹⁸ Am lawar səniyadə tayiro wuljaanadəa fanjanadə nga ajapkera.

* **2:1 2.1 Kaisar** - Gomna kura Rombe. † **2:7 2.7 kusottoram** - Jaman adən na kusottorambedən amdə soro sameyelan dasayi, koro ləmannadə cidiyalan dasayi.

19 Meram ye awo ani sammaa karwunjun rojəna tayia takci kərga.

20 Daji awo malaiyadə tayiro wuljəgəna sammaa kalkallo fanjana ye caruna ye nangaro, səniyadə Alaa congorəne tiro daraja cadiaro karaanaro walladara.

21 Kawu mawua yim tadadəa kajaduye kidənniya, tiro cu Isa kesakko, cu duwon malaiyadə kawu yanju curo ngojiro wuljənadə.

Isaa Kəmandero saduwu

22 Kəla Attaura Nawi Musayen sanja tayirro walduye‡ kidənniya, Isuwu-a Meram-a tadadəa ngojane Kəmandero saduwuro Jerujalemba kesado,

23 Attauralan ruwuwadadə gai: «Tada kongwa karu tambəna nguson Kəmandeyero waljo!»†

24 Koro sadaa yea kəla awo Attauralan wuldənadəyen kedo: «Bullam yindi bi tattawar sanana yindi.»†

25 Sa adən Jerujalemlan kam laa mbeji, cunju Simiyon. Tidə jirema ye, adinma ye, sa simalo jama Israyilaye cinduyedəa gureji, koro Ruhu Alaye tilan kərga.

26 Caman Ruhu Alayedə tiro Almasiwu Kəmandeyedəa curunni duwon nuiwawo wuljəgəna.

27 Ngaima duwon Ruhu Alayedə Simiyonna cakke balballa Fado Alayero kərgawo. Isuwu-a Meram-a awo Attaura wuljənadəa dioro Isaa kewudənniya,

28 Simiyon tia nganjero ngoje Alaa cungere:

29 *«Kəmande, wuro wulsəgəmmadə gai,
kərma wu kanjinəmba kolsəne kəlawan nukko!*

30 *Akko njəkkawonəm simmin rukkəna,*

31 *njəkkawo duwon fuwu jama duniaye sammayen dab-
barnəmmadə.*

32 *Adə jama kərdiyayero nur Alaye njukkudoma ye,
jamanəm Israyilayero daraja njoma ye,» yeno.*

33 Bawanju-a yanju-a awo kəlanjun wuljənadəa fangeran- niya, ajapkerə.

34 Simiyon tayiro barga dəpciye Merambo: «Akko Ala kədarjəna tada adə nangaro curo jama Israyilayen am kada ye cijai, kada ye casuri. Ti naptu alama waadaye cədi,

35 awowa karwu am kadayen gəraada federo culuworu. Nidə ye, kashagar karwunəm sukci,» yeno.

36 Nadən nawi kamuye laa ye mbeji, cunju Hannatu. Ti fero Fanuwelle ye, kaduwu Asherre ye. Kawu ngəwu

‡ 2:22 2.22 sanja tayirro walduye - Tada kongwa tambənayə kawu fidewua, yanju Fado Alayero leje sadaa cədi. † 2:23 2.23 NL 13.2, 12 † 2:24 2.24 Lew 12.6-8

juwuna, kəlayakkun kwanju-a rokko kərwu tulurro napkenniya,

³⁷ kwadə bawoyeno, ngawo adəyen runju napce, har kərwu fiskun lukko dewun kiwando. Ngaltema Fado Alayedəa koljənni, asem-a moduwa-a cədilən bune-a kausu-a Alaro ambəcciyi kərga.

³⁸ Sa adən Hannatu ye ise Alaro ardije kəla tadadəyen am duwon merudu Jerujalembe gurejai sammaro mana kiddo.

³⁹ Daji kəla wada Kəmandeyen awo sammaa kedənniya, Isuwu-a Meram-a bəlanja Najaratte cidi Galilejero waladara.

⁴⁰ Adəgaima tadadə wuraji ye, dunoaji ye, jauru rashiduji ye, koro barga Alaye tilan kərga.

Isa kərwu mewun yindinna Fado Alayen

⁴¹ Saa nguson Isaye bawanju-a yanju-a Jerujalembo sala Laya Njəkkayirambero lejai.

⁴² Ngai duwon Isa kərwunju mewun yindin[§] kidənniya, kəla adayen kallo saladəro leyerə.

⁴³ Ngawo sala kojənayen, fadoro waldai duwon, nojannilan tada Isadə Jerujalemnin napkeno.

⁴⁴ Ti dawu jamadəyen cane ledu kawu falle kedənniya, curo kəramiyanja-a sawawanja-ayen tia madu badiyera.

⁴⁵ Cawandənnidə, Jerujalembo tia maduro walladara.

⁴⁶ Ngawo kawu yakkuyen Isa Fado Alayen dawu maləmbayen napkada tayia kərənji ye, cuwori ye nayeyera.

⁴⁷ Am tia kərəndu cadi samma kəla hangalkəjinju-a jaawunju-ayen ajapcana.

⁴⁸ Bawanju-a yanju-a tia kerunniya, jauru ajapcane yanjuye tiro: «Tadani, awiro adəa andiro seddəm? Wu-a bawanəm-a hangalnde nga cijəna nia manjiye,» yeno.

⁴⁹ Isaye tayiro: «Awiro wua masew? Fado Bawaniyedən naptudə wuro wajipdəro nonuwwi wa?» yeno.

⁵⁰ Amma mananju adəa asujanni.

⁵¹ Daji Isa tayia jəgane kallo bəla Najarattero waldane mananja ngoji kərga. Yanju awo ani sammaa karwunjun royeno.

⁵² Adəgaima Isa wuraji ye, rashiduji ye, na Alaye-a ambean ardiya cuwandi ye kərga.

DABBARDA KIDA ISAYE

[§] 2:42 2.42 *Isa kərwunju mewun yindin* - Kəla ada yaudiyayen kərwu adəman jairo yaudiyaye samma rakcane ibada dio badijai.

3

*Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Yah 1.19-28)*

¹ Nodo Kaisar* Tiberiyasse saa kænnewu wuria Buntus Bilatus gomna cidi Yahudiyaye, Hirudus ye mai Galileye, awanjugæna Filibus ye mai cidi Ituriyaye-a Tarakunitisse-aye, Lisaniyas ye mai Abileneye,

² koro Annas-a Kaifas-a ye wurawa rimannaye. Jaman adæn mana Alaye karaan Nawi Yahaya tada Jakariyayero jæpkeyeno.

³ Daji Yahaya cidi bæræm Jordaniye sammaa jægane jamaro kawuæi cædde kasala tuwaye biwuwa gawurduye mawoji kærge.

⁴ Adægaima awo Nawi Ishaya curo kitawunjuyen ruwujænadæ wakkayeno. Tiye:

*«Karaan kam laa kowo sapce:
“Kæmandero jawal dabbargænowo,
koduramnju cækko dewo!*

*⁵ Ngorsoræpkadaro walja,
kæri-a kau-aso ye sanaadaro walja.
Jawal kæriyadaso cækko walja,
batti ye tassa.*

*⁶ Ngainin adamgæna samma njækkawo Alayedæa carui,”
cæne mawoji.»†*

⁷ Jama kada na Yahayayero tayiro kasala tuwaye cæddoro isai duwon, Yahayaye tayiro: «Nayi kaduwu fusiayeso, wundu nayia ajawu isidæro kasoworo galanja?

⁸ Awo tuwa jireye fælejisoa dewo! Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wul-njagakki, Alaye kænduwonju dongur kauye anilan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

⁹ Akko kærmamaro bewodæ færdæ kæskayen gænaada. Kæska fi duwon tada ngæla cakkiwawodæa caljane kannuro fijagai,» yeno.

¹⁰ Daji jama captanadæye tiro: «Awi gæle diye?» cane tia keworo.

¹¹ Yahayaye tayiro: «Kam nanjun gæmajæ yindiadæ kam cædanniro fal co, koro kam nanjun kæmboadæ ye ngai cædo!» yeno.

¹² Akki mowomaso ye tayiro kasala tuwaye cæddoro nanjuro isane tiro: «Sayinna, awi gæle diye?» cane tia keworo.

* 3:1 3.1 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 3:6 3.4-6 Ish 40.3-5

13 Tayiro: «Bare awo wowom wulnjaanadæa kojænaro mowuwwi!» yeno.

14 Koro sojiya ye tiro: «Andi nda, awi gæle diye?» cane tia keworænniya, tayiro: «Bare dunon bi jirenambun wuri kambe mowuwwi, amma kæla biyandoyen danowo!» yeno.

15 Jamadæ tæmanjaa karwunjan Yahayama wa Almasiwudæ woro cawori duwon,

16 Yahayaye tayi sammaro: «Wu ingilan nayiro kasala ngeddækko, amma kam laa wua kænduwon kosæna je sunonjuye wuiduma tikkæni isi. Tidæ Ruhu Alaye-a kannu alan nayiro kasala njaddi.

17 Akko mukkonjun kæmo laladuramba na wasturamn-juyero ise algama-a kalæri-a firji. Algamanjudæa culore bæralan gænaji, amma kalaridæa kannu tæmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

18 Adægaima mana kadan Yahaya jamadæa galaje tayiro kawuri kæji Alayedæa wulyeyeno.

19 Calan Yahaya Mai Hirudusso kamu yanjugænaye Ya Hirudiyaa kamuro cæmowona-a awo diwi kada cædænadæa nangaro jækkadæna.

20 Daji Mai Hirudus biwunjuro biwu gade cærgane Yahayaa kosoro kekko.

Ruhu Alaye Isaro jæptuwu
(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11)

21 Jaman Nawi Yahaya jama sammaro kasala tuwaye cæddidæn, Isa yero kasala kiddo. Daji Isa moduwa cædi duwon, same farakko færamde

22 Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jæpciye samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njæraakkæna. Niramnin jouro karwuni kæjijæna!» yeno.

Kaariya Isaye
(Mat 1.1-17)

23 Isa kærwunju fiakku gai duwon, kidanju badiyeno. Jamadæ tia tada Isuwuyero ngoyera. Isuwudæ tada Eliye,

24 Eli ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye, Lewi ye tada Malkiye, Malki ye tada Jannaye, Janna ye tada Isuwuye,

25 Isuwu ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Amosse, Amos ye tada Nahumbe, Nahum ye tada Esliye, Esli ye tada Naggaiye,

26 Naggai ye tada Maatte, Maat ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Semeyinne, Semeyin ye tada Yosakke, Yosak ye tada Yodaye,

27 Yoda ye tada Yohanaye, Yohana ye tada Resaye, Resa ye tada Jerubabelle, Jerubabel ye tada Sheyaltiyelle, Sheyaltiyel ye tada Neriye,

28 Neri ye tada Malkiye, Malki ye tada Addiye, Addi ye tada Kosambe, Kosam ye tada Almadamaye, Almadama ye tada Yeriye,

29 Yeri ye tada Yoshuwaye, Yoshuwa ye tada Aliyejerre, Aliyejer ye tada Yerimaye, Yerima ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye,

30 Lewi ye tada Simiyonne, Simiyon ye tada Yahudaye, Yahuda ye tada Isuwuye, Isuwu ye tada Jonamiye, Jonami ye tada Aliyakimbe,

31 Aliyakim ye tada Malayaye, Malaya ye tada Mannaye, Manna ye tada Mattataye, Mattata ye tada Natanne, Natan ye tada Mai Daudaye,

32 Mai Dauda ye tada Yisaiye, Yisai ye tada Abidaye, Abida ye tada Bowosse, Bowos ye tada Salmonne, Salmon ye tada Nashonne,

33 Nashon ye tada Aminadabbe, Aminadab ye tada Adaminne, Adamin ye tada Arambe, Aram ye tada Hesronne, Hesron ye tada Feresse, Feres ye tada Yahudaye,

34 Yahuda ye tada Yakubaye, Yakuba ye tada Isakuye, Isaku ye tada Nawi Ibrahimbe, Nawi Ibrahim ye tada Tarahuye, Tarahu ye tada Nahorre,

35 Nahor ye tada Serukke, Seruk ye tada Rewuye, Rewu ye tada Feleкке, Felek ye tada Abiruye, Abiru ye tada Shelaye,

36 Shela ye tada Kenanne, Kenan ye tada Arfajadde, Arfajad ye tada Samuye, Samu ye tada Nawi Nuhuye, Nawi Nuhu ye tada Lamekke,

37 Lamek ye tada Matusalembe, Matusalem ye tada Idərisaye, Idərisa ye tada Jaredde, Jared ye tada Mahalalle, Mahalalel ye tada Kenanne,

38 Kenan ye tada Yenosse, Yenos ye tada Shituye, Shitu ye tada Nawi Adambe, Nawi Adam ye Alaye.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

1 Ruhu Alaye Isalan dəgana duwon, Isa bərəm Jordaniye kolje Ruhu Alaye tia simojiye karaa dəriro culuwe

2 kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Yim anin Isa awima juwunni, ngawo adəyen kəna tia kida.

3 Daji Yiwulisse tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye adəro wulgəne kəmboro waljo!» yeno.

4 Isaye: «A'a, kitawulan ruwuwada: "Kam kəmbo baslan gəni dəgai,"»† yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia na tori laaro cade samdən tiro larduwa duniaye sammaa fəleyeyenniya, tiro:

⁶ «Kənduwo-a daraja-a larduwa ani sammayedəa niro njikki. Awo ania wuro sadəna, wu ye kam raakkənarə tayia yikki.

⁷ Wuro sujada səddəmia, ani samma kaanəmbo waljai,» yeno.

⁸ Isaye: «A'a, kitawulan ruwuwada: "Ala Kəmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambətkəne!"»† yeno.

⁹ Koro yaye Yiwulis tia Jerujalembə cade loiloiram Fado Alayen gənayenniya, tiro: «Ni Tada Alayea, na adən səktəne cidiro yukkure!

¹⁰ Awoa kitawulan ruwuwada: "Ala malaiyawanjuro wada ce nia njariwi,"

¹¹ koro: "Nia mukkonjan kamnjagai bare sinəm kauro gəmdəgənniwo,»† yeno.

¹² Isaye tiro kalakciye: «A'a, kitawuye wuljəna: "Bare Ala Kəmandea rijamməmmi!"»† yeno.

¹³ Tia jarapce kerənniya, Yiwulis tia har sa gade laaro kolyeno.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Mar 1.14-15)

¹⁴ Daji Isa kənduwo Ruhə Alayea cidi Galileyero wallada. Lawarnju ye lardu sammaro tatargaada.

¹⁵ Dandal dandallo leje jamaa alamgenniya, wunduso tia jajakkeno.

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Mar 6.1-6)

¹⁶ Ngai duwon Isa Najarat bəla wurajənədəro kadio. Kəla adanjuyen yim tustuyea dandallo ngaye jamadəro kəra njəddoro cije dayeno.

¹⁷ Tiro kitawu Nawi Ishayaye cade kayenniya, na adə ruwuwadadəa kiwando. Tiye:

¹⁸ «Ruhə Kəmandeye wulan kərga,
tima kawuri kəji talaawaro wulgəkkoro
wua galasəna nangaro.

Am cadane kərearo waljanaro

nankam kəlaye cawandi,

kambuwa yero sim cawandi wulduwuro

wua sinodo.

Koro am curo jəktuyen dasaanaye asərnja jakturo

wua sinodo.

¹⁹ *Ngaima "Sa ser Kəmandeye fandoye cədəna!" jamaro wulgəkke mawoduro kadikko,»† yeno.*

²⁰ Daji kitawudəa jakce kistuwumadəro kalakciye napkeno.* Am samma dandaldən tiro sim fijaana duwon,

²¹ tayiro: «Kuma awo kitawulan ruwuwada səmondon fannuwwa adə wakkajəna,» yeno.

²² Tayi samma kəla mana serra cinjun culuwuna adəyen ajapcane tia jajakcane amanjaro: «A! Kam attə tada Isuwuyedəma, gəna?» canı.

²³ Daji Isaye tayiro: «Fagatto karau adəa sədduwe: "Karwunma, kəlanəm isangaane! Awo ajabba ajabba bəрни Kafarnaamben dimma fanniyenadəa bəlande yen de, ruiye!" nuwi.

²⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, nawi fima bəla wu-rəjənalən kasaccanni.

²⁵ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren jaman Nawi Iliyayen lardu Israyilayen kamuwa kwa faccaanaa kada mbeji, koro kərwu yakku redaaro ingi duro waje lardu sammaro kəna kura kərgawo.

²⁶ Adə yaye kamu kwa faccəgənaa laa bəla Sarepta lardu Sidonedəro† gənia, Ala Nawi Iliyaa na wundunjamayero cunodənni.

²⁷ Koro jaman Nawi Iliyasayen lardu Israyilayen am barasua kada mbeji. Adə yaye Naaman kam lardu Siriyea‡ gənia, Nawi Iliyasa wundunjamaa isangəjəgənni,» yeno.

²⁸ Adəa fangeranniya, am dandalnən dasaana samma tiro fum gərgayeyera.

²⁹ Cijane tia cadane ngawo bəlayero cattuluwe ci kau kura bəlanja kəladən garjanadəyero kesado. Nadən tia cidiyaro gəptuwu majai duwon,

³⁰ Isa dawunjayen reje koje leyeno.

*Isaye kam karuwaa isangaduwu
(Mar 1.21-28)*

³¹ Daji Isa bəрни Kafarnaambe cidi Galileyero kadio. Yim tustuye kidənniya, dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

³² Jamadə alamdunjudəa ajapkerə, kənduwoaro manaji nangaro.

³³ Curo dandaldəyen karuwama laa mbeji, kamdə burwu dunoaro cakke:

† 4:19 4.18-19 Ish 61.1-2 * 4:20 4.20 napkeno - Sayinna napcəna duwon, jamadəa alamji. † 4:26 4.26 lardu Sidonne - Lardu yaudiyaye gəni, kərdiyaye.

‡ 4:27 4.27 lardu Siriye - Lardu kərdiyaye.

³⁴ «A! Isa kam Najaratte, awi lambonəm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjëkkëna, nima Tayir Alayedə wo!» § yeno.

³⁵ Amma Isa sedandəro jëkkade mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno. Sedandə kamdəa dawunjan cidiro yapkeyenniya, tia lorujənnin kolje kiluwo.

³⁶ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə mana jiri fi? Kənduwoaro sedansoro wada ciya, caluwi!» cani.

³⁷ Lawar Isaye cididə ngaro tatargaada.

Isaye am ngəwua isangaduwu

(Mat 8.14-17; Mar 1.29-39)

³⁸ Isa dandaldən kiluwunniya, fado Simannero leyeno. Ya kəsai Simannedə dondi, kange tia jauro cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya,

³⁹ ise tiro ngujiye kangedəro kikkado. Kangedə tia kolje, ya kəsai ye sadəman cije tayia sosayeno.

⁴⁰ Kəngal kikkurənniya, amnja dondi kasuwa jiri jiria sammaa na Isayero kewudo. Wundunja yayero mukko gənajiye isangayeyeno.

⁴¹ Sedanna ye am ngəwun caluwe yiljaiaro: «A! Ni Tada Alaye!» cani. Amma Isa tayiro jëkkade manadu amarjəgənni, ti Almasiwuro nojana nangaro.

⁴² Wajənanjua suwa ləp Isa cije culuwe na wunduma baworo leyeno. Am ngəwu tia madaro keluwo. Kewandənniya, bare tayia koljənniro tia roduro mayera.

⁴³ Amma Isaye tayiro: «Dole bəlawə gadero lekke kawuri kəji nodo bargaa Alayedəa wulgəkki. Adəma nangaro Ala wua sinodo,» yeno.

⁴⁴ Adəgaima cidi Yahudiyaye yen dandalnjan jamaro kawuri kəjidəa wulyeyeno.

5

Isaye fuwurawanju burwoyeyə bowodu

(Mat 4.18-22; Mar 1.16-20)

¹ Yim laa Isa ci bərəm Genesaretten daada, am ngəwu ye mana Alaye fanduro gəgərəptagane tia kimiccagai ngai duwon,

² maara yindi ci ingidəyen tuwada kiro. Buni tawudə jəpcana, karenja buni taye tuldu cadi.

³ Daji Isa leje maara Simannedəro ngaye tiro: «Ci ingidəyen ganaro lene!» yeno. Ngai kidənniya, Isa ci maaradəyen napce koro yaye jamadəa alamdu badiyeno.

⁴ Mana cæde kerænnya, Simanno: «Maaradæa na kuruwuro yade, buni taramndo figənowo buni taiwo!» yeno.

⁵ Simanne tiro: «Maləm, bune farai ngənəptiye diye-nason, awima taiyende! Amma wulsəgəmmadəro, buni taramdæa ingidəro figəkki,» yeno.

⁶ Fiyeyerannya, buni kada kadami cadane, har buni taramnjadə kakamdu badiyeno.

⁷ Daji amanja maara toyedæa mukkon cəgapcane isa tayia banajaaro bowoyera. Isane maara yindi sammaa bunin kek casəmbəre, har maara yindiso ləpturo mayera.

⁸ Siman tiro Biturus canidə adæa kirunnya, fuwu Isayen tungurumje: «Kəma, marne nani kolle! Wu biwuma, diye!» yeno.

⁹ Awoa ti-a am rokkonjuye-aso kəla buni ngəwu cadanadəyen ajapkera.

¹⁰ Koro sawawanju kidaye Yakuba-a Yahaya-a tadawa Jabadiye ye ajapkera. Daji Isaye Simanno: «Bare rinəmmi, kua adən fuwun kam tamaro* walləmi!» yeno.

¹¹ Maaranja ci ingiyero kewudənniya, awonja sammaa koljane tia geya.

Isaye kam barasua isangaduwwu
(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹² Isa bəla laan duwon, kam laa tiyinju ngan barasua mbeji. Isaa kirunnya, fədəryero təmde tia lowoje: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

¹³ Isa mukko sajiye kamdæa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolyeno.

¹⁴ Daji Isa tiro wada ce: «Bare wundumaro adæa wulgəmmi, amma lene řimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadæa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

¹⁵ Adəson lawar Isaye cayea kojənarə ndarasoro tatar-gaada. Am kada kadami tia kərəndu-a kasuwanjan ngadaro nanjuro capkadara.

¹⁶ Amma Isa ngəwusoro karaa wunduma baworo leje moduwa cədi.

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwwu
(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁷ Yim laa Isa fado laan jamaa alamdu cədi duwon, Farisawa-a maləmba Attauraye-a nadən napkada ye

* 5:10 5.10 kam tama - Kam duwon am gade Isaa nojaro majidə.

mbeji. Tayidə bəlawə samma cidi Galileye-a Yahudiyaye-a bərni Jerujalembe-alan isana, koro na Isayen kənduwo Kəmandeye am dondi isangaduwoye mbeji.

18 Daji am laa kam tiyi nunaa kəla bənaramben ngojane kadira. Kamdəa cawude fuwu Isayen gənajai cane mayerason,

19 jama captana nangaro rakcane nanjuro isaiwawodə, daji sorodəro jawane kajane kamdəa kəla bənaramnjuyen dawu jamayen fuwu Isayero sayeyera.

20 Isa kambərsenja kirunniya, kamdəro: «Kam, biwunəm gawurdəna,» yeno.

21 Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-adə karwunjan: «Wundu gəle kam Alaa gaskajəna attə? Ala gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» cani.

22 Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon ngai wulluwidə?

23 Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma?

24 Nonowo, Tada Kambedə† nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro: «Niro wulnjəgəkki, cine bənaramməməngone fannəmbo lene!» yeno.

25 Sadəman kamdə fuwu jamadəyen cije bənaramnju ngoje Alaa cunqoriaro fannjuro leyeno.

26 Tayi samma jauru ajapcane rijane Alaa congorəne: «Ku awo ajabba ajabba ruiyena!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

27 Ngawo adəyen Isa culuwe akki mowoma laa cunju Lewi kidaramnjun napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya,

28 cije kare sammaa kolje tia giya.

29 Daji Lewi fannjun Isaro masəna kura dabbaryeyeno. Akki mowomaso-a am gadeso-a kada ye Isa-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera.

30 Farisawa-a maləmbanja Attauraye-a adəa kerunniya, karwunja waje fuwurawanjuro: «Awiro akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna diwidə?» yera.

31 Isaye tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo.

32 Jiremasoa gəni, biwumasoa bowokke tuwa cadoro kadikko,» yeno.

† 5:24 5.24 *Tada Kambe* - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

Kambiwu kəla asemben
(*Mat 9.14-17; Mar 2.18-22*)

³³ Am laaye Isaro: «Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a ngəwusoro asem[‡] cadai ye, moduwa cadi ye, amma kaanəm jawui ye, casai ye,» yera.

³⁴ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiyaa yakkuwe asem cadai wa?»

³⁵ A'a, amma sa ise mai larusayedəa dawunjan catuluwiya, sa adən duwon asem cadai.»

³⁶ Koro walde tayiro misal adəa cədde: «Wunduma kajəmu bərin karje guntu ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, kajəmu bərin ye kardəna, guntu bərin ye dinadəro candənni.

³⁷ Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyyawo. Ngai cədia, diben bəringdə satkidəa falje[§] cidiro fidiyi, satki ye bannadi.

³⁸ A'a, amso diben bəringdəa satki bərinno fijagai.

³⁹ Koro wunduma diben dina canadə bəringdəa majiwawo, tiye: "Diben dinadə kəji," cəni nangaro.»

6

Isa Kəma yim tustuye
(*Mat 12.1-8; Mar 2.23-28*)

¹ Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəla algamaye ficcane mukkonjan kəməssane ngəro badiyera.

² Farisawa laaye tayiro: «Awi nangaro awo yim tustuyea kəndoro haramdəa diwidə?» yera.

³ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədəa kitawulan kəranuwwi wa?»

⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»[†]

⁵ Daji Isaye tayiro: «Tada Kambədə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu
(*Mat 12.9-14; Mar 3.1-6*)

⁶ Koro yim tustuyea laa Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. Nadən kam laa mukkonju kəmboram canaa mbeji.

[‡] 5:33 5.33 asem - Faral gəni, nafila. [§] 5:37 5.37 diben bəringdə satkidəa falje - Diben bərin mojololje kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji. [†] 6:4 6.4 1Sam 21.1-6

⁷ Maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a Isaro ayau gənaduwu majai nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeaman kamdæa isangayeyenoaro.

⁸ Amma Isa awo karwunjaye asuje kam mukko canaadæro: «Cine dawunden dane!» yeno. Kamdæ cije dayenniya,

⁹ Isaye jamadæro: «Nayia njaworækki, yim tustuyea ser dio ra niadiwi dioma halal wo? Ro kambe njækkawo ra ro tuluwoma halal wo?»

¹⁰ Isa memejiaro tayi sammaa curui duwon, kamdæro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kælewa salairo walyeno.

¹¹ Maləm̄ba Attauraye-a Farisawa-a jairo gərgajane sawardane awo Isaro njæddoye mayera.

Isaye kəngayamba mewun yindindæa galadu

(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

¹² Yim anin Isa leje kæla kauyero juwane bune farai moduwa kido.

¹³ Dunia wayenniya, fuwurawanjua bowoje curonjan mewun yindin kæreje tayia kəngayambanjuro galayeno.

¹⁴ Tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənadæ, yanjugəna Andarawus, Yakuba, Yahaya, Filibus, Bartolomi,

¹⁵ Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro kam lardunju rawoma canidæ,

¹⁶ Yahusa tada Yakubaye, Yahusa Iskariyot kam fuwun aman bomaro waljənadæ.

Jawawi Isaye faya laan

(Mat 5.1-7.29)

¹⁷ Isa kəngayambanju-a rokko kaudəlan jəpce faya laan na fuwurawanju kada captanalan dayeno. Koro jama gade jairo ngəwu bəрни Jerujalembe-a lardu Yahudiyaye sammaa bəрниya ci tekuye Tir so, Sidon so-alan ye

¹⁸ mananju kərəndu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro kadira. Am duwon karuwa tayia basarjaidæ ngayera.

¹⁹ Jama samma Isaa leduro mayera, dalilnjudæ kənduwo tiyinjun culuwe tayi sammaa isangajiyi nangaro.

Barga-a kuttu-a

(Mat 5.3-12)

²⁰ Daji Isa fuwurawanjua niniyenniya, tayiro:

*«Bargando nayi talaawadæ,**

nodo bargaa Alayedæ nuwandodæro.

²¹ *Bargando nayi kərma kənandoadæ,*

* **6:20 6:20** *nayi talaawadæ* - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojannin Alaa mərəsajanadæ.

fuwun kulluwidaro.
Bargando nayi kərma yiruwidə,
fuwun kaasu diwidaro.

22 «Am Tada Kambedə nangaro nayia wanjane dunjane raranjane diwinda wuljaiya, bargando!

23 Sa adən kəji fannowo, bikke ye farnowo, dalilnjudə samelan mukowando jauro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman amwurawanja kureyeso nawiyaro keddo.

24 «*Kuttundo nayi gariwuwadə,*
nuwando dunialan fanduwwadəro.

25 *Kuttundo nayi kərma kulluwwadə,*
fuwun kəna fannuwidəro.
Kuttundo nayi kərma kaasu diwidə,
fuwun karwukutta nayia njadane yiruwidəro.

26 «Am samma ngəlando wuljaiya, kuttundo! Nonowo, adəgaiman amwurawanja kureyeso nawiya kattuwuyero keddo.

Kəladonəm rawo
(Mat 5.43-48)

27 «Amma nayi manani fannuwidəro wulnjagakki, kəladowandoa rawowo, waduwundoro ser yiddowo,

28 am nayia baskunjanadəro barga dəpkənowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo.

29 Kam feřinəm mařin bakcia, feři faldə yea fəlegəne. Koro kam kalwunəm gari ngojia, bare gəmajedəa dapkəmmi.

30 Wundu duwon njuworənadəro ye, koro bare kam karenəm ngojənadəa yukkorəmmi.

31 Jiři am nayiro njaddiya raawwadə gai, nayi ye tayiro yiddowo!

32 «Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye am tayia caraanadəa caraana.

33 Am nayiro ser njaddiro ser yidduwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye ngai cadi.

34 Am nayiro njakkəřəmbiro kasu yiwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye tayiro kalkal kalakcaaro amanjaro kasu cadi.

35 Amma nayidə, kəladowandoa rawowo, ser yid-dowo, kasu yiwiya, bare awima fanduwiro təmanuwwi. Daji mukowando ngəwuro walje, nayi ye tadawa Mai Samemayero walluwi, dalilnjudə ti am kəladowa so, ser-nambuwi soye serma nangaro.

36 Bawando kanjimařimadə gai, nayi ye amba njunonowo!»

Bare wundumaro shara yidduwwi!

(Mat 7.1-6)

37 «Bare wundumaro shara yidduwwi,[†] nayi yero shara njaddiwawo. Bare wundumaro ayau gənağəwwi, nayi yero ayau gənanjagaiwawo. Gawurnowo, nayi yea gawurnjai.

38 Yowo, nayi yero njadi, jakka kek cəmbəřəna, har fidun fidi gairo nayiro njadi. Jiri ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnagai.»

39 Daji Isa tayiro misal adəa ce: «Kambu kambu kamanjua jeji wa? Tayi yindi samma bəlaaro casukkuri, mare?

40 Fuwura maləmnjua kojənni. Amma fuwura fi yaye ngəlaro alamgadaro waljiya, maləmnju gairo walji.

41 «Awiro kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə?

42 Akkoni simməmlan karjəmbadə, awiawin gəle kamanəmbə: "Sawani, kolle kaləm simməmbedəa tuluwukke," nəmi? Mənafək! Karjəm simməmbedəa tuluwumiya duwon, daji ngəlaro rume kaləm sim kamanəmbedəa tuluwumi.

Kəska-a tadanju-a

(Mat 7.15-20; 12.33-37)

43 «Kəska ngəla tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwi ye tada ngəla cakkiwawo.

44 Kəska fi yaye tadanjuln asudi. Tarmu kolollan cadoriwawo, koro inab ye coccořilan njakcaiwawo.

45 Kam ngəladə awo ngəla karwunjulan dəgana nangaro ngəla cədi, koro kam diwidə ye awo diwi karwunjulan dəgana nangaro diwi cədi. Adəgaima awo karwulan dəganadəmaa ci manaji.

Misal fado tandowu yindiye

(Mat 7.24-29)

46 «Awiro wua Kəma, Kəmalan bowosuwi, amma awo wulləkkənadəa diwwawodə?

47 Wundu duwon naniro ise manani fanje jəganamadə, nayiro camunonju fəlenjagakki:

48 Ti alama kam soro cədandi cəne leje kuruwuro laje fərdudəa kəla kauyen gənajənadə gai. Ingi bəřəmbe ngəwuje fala tarje sorodəa babakkenniya, wurjənni, dalil-njudə sorodə ngəlaro tədandəna nangaro.

49 Amma kam duwon manani fanjəna jəgannimadə, ti alama kam soro fərdu bawo cidilan cədandənadə gai.

[†] 6:37 6.37 bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kəlandoa sharawu am gadeyero ngonuwwi.

Ingi bærəmbe ngəwuje fala tarje sorodəa bakkennyama, wurgada. Wurdu sorodəye jauro diwi,» yeno Isaye.

7

Isaye soji kura Rombeye kareea isangaduwu
(Mat 8.5-13; Yah 4.43-54)

¹ Isa mananju samma jamaro cədde kerənniya, bərni Kafarnaambero leyeno.

² Nadən soji kura Rombe laa kareanju jaumaro cəraana dondi no cədi mbeji.

³ Soji kuradə lawar Isaye fangenniya, amwurawa yaudiyaye laaa nanjuro cunode tia lowoja iso kareanju isangajuwo yeno.

⁴ Na Isayero kadiranniya, tia jauro lowojane: «Marne, adəa tiro yiddəmiya jussəna,

⁵ dalilnjudə jamande yaudidəa cəraana, har dandal andiro settando,» yera.

⁶ Daji Isa tayi-a rokko leyera. Isa fadodəa karəngenniya, soji kuradə sawawanju laaa na Isayero cunode tiro: «Soji kuraye yeno: «Kəma, bare suwoldəmmi, nia fannin sawo tikkəni.

⁷ Nanəmbo kəndema ye tikkəni. Biya wada ye, kareani ngaji.

⁸ Wudə cidiya kənduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjaro: 'Lene!' nəkkiya, leji. Fal laaro: 'Are!' nəkkiya, isi. Koro kareaniro: 'Adəa de!' nəkkiya, cədi.»

⁹ Isa adəa fangenniya, ajapce suworde jama tia jagaidəro: «Nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayeman kambərse kura adə gai fandəkkəni!» yeno.

¹⁰ Daji am soji kura cunodənədə fadodəro walladaranniya, kareadəa kəlewanju salai nayeyera.

Isaye tada kamu kwa faccəgənaayea roaro kalaktu

¹¹ Ngawo adəyen tussənni Isa bəla laa Nayin canidəro leyeno. Fuwurawanju-a am ngəwu-a ye tia casadduwe leyera.

¹² Ngaworam bəlayədəa karənjana duwon, kam laa nuna ngojana kaurilaro caadi. Yanjudə tada gade cədannin, kwanju ye faccəgəna, koro jama kada bəladəye yadəa casadduwi.

¹³ Kəmadə tia kirunniya, njunoje tiro: «Bare yirəmmi!» yeno.

¹⁴ Balangardəa karənje leje am tia ngojanədə gəm dayera. Isaye: «Jairo, niro wulnjəgəkki, cine!» yenniya,

15 kam nunadə cije napce mana badiyeno. Daji Isa tia yanjuro kalakkeyeno.

16 Am samma rijane Alaa congorəne: «Fagat, nawi kura curonden culuwuna, Ala jamanjua banaduwuro isəna!» yera.

17 Lawar Isaye adə cidi Yahudiyaye-a larduwa tia dirijane kəljana-a sammaro tatargaada.

Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a
(Mat 11.1-19)

18 Fuwurawa Nawi Yahayaye awo ani sammaa tiro wu-lyeyera. Daji Yahaya curonjan yindi bowoje

19 na Kəma Isayero koro adəa njəddoro kinodo: «Nima wa fuwun isimadə wo,* ra gade gureniye?»

20 Na Isayero kadiranniya, tiro: «Yahaya Kasalama andia nanəmbo koro adəa njəddoro sanodo: “Nima wa fuwun isimadə wo, ra gade gureniye?”» cane tia keworo.

21 Sa adən Isa am kəndondia-a kasuwaa-a karuwaa-a kada isangajiyi, koro kambuwa ngəwua simbaro cədi.

22 Daji Isaye fuwurawa Yahayayero: «Waldənowo, awo ruwwa-a fannuwwa-aa Yahayaro wulgənowo: Kambuwa sim cawandi, ngurdiyaya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kəjidəa fanjai.

23 Barganju kam wu nangaro taljiwawodə!» yeno.

24 Fuwurawa Yahayayedə sapkadaranniya, Isa kəla Yahayayen jamadəro mana njəddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngəlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cədi wa?

25 A'a. Awi gəle kuroro leyew? Kam kajəmu shawa cakkənaa wa? A'a, am kajəmu shawa casakke curo larasuyen dasaanadə mairilan kasarga.

26 To, awi gəle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojəna.

27 Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadadə: “Nin fuwunno kəngayammi nodəkke, niro jawalnəm cassai.”†

28 Nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna sam-mayen wunduma Yahayaa kojəna bawo. Amma curo nodo bargaa Alayen təngəridə tia kojəna.»

29 (Jama samma akki mowomason kundenno caman kawuri Yahayaye fanjanadə, Alaa jiremaro asujane kasac-cane tayiro kasala tuwaye kiddo.

* 7:19 7.19 fuwun isimadə - Almasiwu. † 7:27 7.27 Mal 3.1

³⁰ Amma Farisawa-a malamba Attauraye-a awo Ala tayiro nijagənadəa wajane kasala tuwaye Yahayayedəa kasac-canni.)

³¹ «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgəkki? Awi gəle tayi-a camun wo?

³² Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro: “Algaita nayiro funjagaiyena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,” cani gai.

³³ To, Yahaya Kasalama ise kəmbo ye juwunni, diben ye canni, “Ti karuwama!” yew.

³⁴ Koro Tada Kambədə ise juwui, cai, “Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!” yew.

³⁵ Amma nanrashidudə kəndonju ngan asudi.»

Isaye kamuro biwunju gawurduwu

³⁶ Farisa laa Isaa masəna dioro doyenniya, Isa fannjuro ngaye masənarə napkeno.

³⁷ Bəladən kamu biwuma laa mbeji. Isa fado Farisadəyen masəna cədiro fangenniya, səndal curonjun kawudi taman-naa ngoje ise

³⁸ ngawo Isayen daje ciriaro si Isayero simalo kokoljiye kanduri kəlanjuyen cinje ka cinjuye gənajiye kawudidəa fijiye samgeyeno.

³⁹ Adəa kirunniya, Farisa Isaa dojanədə karwunjun: «Ca kam adə nawia, kamu tia lejidə biwumaro noji,» yeno.

⁴⁰ Isaye tiro kalakciye: «Siman, awo laa niro wul-njəgəkkiya, raakkəna,» yenniya, tiye: «Sayinna, wulle!» yeno.

⁴¹ Isaye: «Am yindi kam laayen wuri tagariyera. Faldə kasuro dinariyus† yer uwu ngoyeno, faldə ye dinariyus fiwu ngoyeno.

⁴² Cawande carəmbənnidə, kamdə kasudəa tayi yindi sammaro wayeyeno. Wundunja gəle tia jaumaro cərayi?» cəne tia kiworo.

⁴³ Simanne: «Təmanidən kam tiro ngəwu wajəgənadəma,» yenniya, Isaye: «Jire wulləm,» yeno.

⁴⁴ Daji Isa kanji kamudəyero suworde Simanno: «Kamu adəa rumma, gəna? Fannəmbə ngaakkənadən, ingi si tuldaye sukkudəmmi, amma kamu adə simalonju siniro kokoljiye kanduri kəlanjuyelan cingeno.

⁴⁵ Kaptuwu darajaa ye səddəmmi, amma ngaakkənaman, ti wuro sinilan kərawo fəleduwu koljənni.

⁴⁶ Ni kəlaniro kəndawu jaitunnema figəmmi, amma ti siniro kawudi tamanna fijiye samgeyeno.

† 7:41 7.41 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

47 Adə nangaro niro wulnjəgəkki, biwunju ngəwu gawurdənarə kərawo kura wuro fəlesəgəna, amma kam biwu ganaa gawurdənədə kərawo ganama fəleji.»

48 Daji Isaye kamudəro: «Biwunəm gawurdəna,» yeno.

49 Am masəna dioro ti-a kallo napcanadəye amanjaro: «Wundu kam biwu gawurduma attə?» yera.

50 Daji Isaye kamudəro: «Kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma, kələwan lene!» yeno.

8

Kamuwa laa njadduwowu Isaye

1 Ngawo adəyen tussənni Isa bəla kuran ganansoa jəgane jamaro kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulyeyeno. Fuwurawanju mewun yindində-a

2 kamuwa laa karuwa so, kasuwa son isangajəgəna-a tia kesadduwo. Kamuwadə tayima Meram kamu tilan sedan tulur caluwuna tia Magdalan bowojai-a

3 Yanna kamu Ba Kuja cuwuramma Mai Hirudusse-a Susanna-a kamu gade ngəwu-a. Koro kamuwa laa gade ngəwu kəndanjalan Isa-a fuwurawanju-aa banajagai kasarga.

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.1-9; Mar 4.1-9)

4 Am kada kadami bəla bəlan isai duwon, jama ngəwu na Isayen capkadaranniya, tayiro misal adəa wulyeyeno.

5 Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji am koduwu guguwaccane ngudowa isane cotto gewo.

6 Kasuni laa ye na kau kauan fiyada. Riyenniya, nosonambu nangaro řimje ngamgeno.

7 Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə ti-a kallo řije algamadəa kimitkeyeno.

8 Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, řije tada mia mia kekko,» yeno. Isa adəa wulyenniya, kowo sapce: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwuye

(Mat 13.10-17; Mar 4.10-12)

9 Fuwurawanju maana misal adəyedəa keworənniya,

10 Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma am gadesodəro misalnin wuldiyi. Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo.”†

† 8:10 8.10 Ish 6.9

Maana misal kasuni jəjərdumaye
(*Mat 13.18-23; Mar 4.13-20*)

¹¹ «Akko maana misaldəye: Kasunidə mana Alaye.

¹² Kasuni kəla jawallen fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, bare kasaccane njəkkawo cawandənniwo, Yiwulis ise manadəa karwunjan cuttuluwidə wo.

¹³ Kasuni na kauan fidanasodə, tayima am manadəa fanjaiya, karwu kəjiaro camoyidə wo. Amma tayilan fərdu bawo nangaro, kawu ganaro kasaccai yaye, kəla manadəyen kuttu casaiya, wajane koljai.

¹⁴ Kasuni na ngiwian fidanasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so, duniaaram so karwunjaro ngasaye kun bərin manadəa kəpcane tayiro faidajiyawodə wo.

¹⁵ Amma kasuni na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunja ngəlan rojana tayiro faidajiyi, kanadin nema laa casakkidə wo.

Misal fatəlaye
(*Mar 4.21-25*)

¹⁶ «Wunduma fatəla wasse kəmon təmjiwawo bi cidिया dəgəllen gənajiwawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənaduramnjuyen gənaji.

¹⁷ Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

¹⁸ Adə nangaro jixi manani fannuwiro hangal gənanowo! Kam nanjun awoamadə,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədana təmajənədəmaa tilan camoyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a
(*Mat 12.46-50; Mar 3.31-35*)

¹⁹ Daji Isaye yanju-a yanjugənaso-a nanjuro kadira, amma jama ngəwu nangaro rakcane tia gərejanni.

²⁰ Am laaye tiro: «Yanəm-a yanəmgənaso-a deyan daada nia manjai,» yeranniya,

²¹ Isaye tayiro: «Nonowo, yani-a yanigənaso-adə,‡ tayima am mana Alaye fanjane jagaidə wo!» yeno.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(*Mat 8.23-27; Mar 4.35-41*)

* **8:18 8.18** kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † **8:18 8.18** kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganədəmaa tilan camoyi. ‡ **8:21 8.21** yani-a yanigənaso-a - Na Alayen nankəramidə buye gəni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

22 Yim laa Isa fuwurawanju-a rokko curo maarayero ngasaye tayiro: «Leniyo bərəmdəa falliyo ci ingiye todəro koniyo!» cəne ledu badiyera.

23 Lejai duwon, kənəm Isaa ngoyeno. Daji karuwa dunoa cije ingi maaradəa ləptu maje, har masiwa tayia fando karəngeno.

24 Fuwurawadə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Maləm, maləm, nuiye!» yera. Isa cije karuwadə-a cambaldu ingiyedə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbo walyeno.

25 Daji Isaye tayiro: «Nda kambərsendodə?» yeno. Fuwurawanjudə rijane ajapcane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a ingi-amaro wada ciya, jagai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

26 Daji Isa-a fuwurawanju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuye fuwu cidi Galileyero kadira.

27 Isa maaradəlan jəpkenniyama, karuwama laa bəladən ise tia kapkeyeno. Tussəna kamdə kajəmu ye lujənni, fado yen napcənni, kaurilalan kərga.

28 Kamdə Isaa kirunniya, burwu cakke fuwunjun tungurumje nguje dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno.

29 Adəa wuldunjudə, Isa burwoje sedandəro wada ce kamdəa koljo culuwo cənna nangaro. Calan ngəwuro sedandə kamdəa cədana. Mukkonju-a sinju-a sargasolan tikkerəna yaye, tayia tən kakamje sedandə tia karaaro cuttuluwi.

30 Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Kəwu Sojiyaye,»[§] yeno, sedan kada tiro ngasaana nangaro.

31 Bare tayia na ajawuyedəro dujəgənniro sedannadə Isaa lowoyera.

32 Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji. Koro sedannadə Isaa lowojane tayia koljo curo aladeyadəyero ngasaworo. Tayiro amarjiye

33 kamdən caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə ngəramjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

34 Səniya aladeyadə awo wakkajənadəa kerunniya, cagase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera.

§ 8:30 8.30 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai.

35 Daji amdə ye awo wakkajənadəa kuroro keluwo. Na Isayero isane kam duwon tilan sedanna caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna fuwu Isayen napkada nayeyeranniya, riyera.

36 Am lamar adəa carunadə jiri karuwamadə nanlewa cuwandənadəa tayiro wulyeyera.

37 Karwunja jauro kamdəna nangaro, am cidi Gərasawuye samma Isa cidinja koljoro tia lowoyera. Daji ci bərambe todəro walduro Isa maaradəro kərgawo.

38 Kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokko leja yeno. Amma Isa tia salamje:

39 «Waldəne fannəmbo, ser kura Ala niro njəddənadəa tayiro satkəne!» yeno. Daji kamdə leje bəlanja samman ser kura Isa tiro cəddənadəa ambo wulyeyeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen

(Mat 9.18-26; Mar 5.21-43)

40 Isa cidi Galileyero walladanniya, jamadə cijane mukko yindin tia kemowo, tayi samma tia gurejai nangaro.

41 Daji fuwuma dandalle laa cunju Jairus na Isayero ise fuwunjun tungurumje fannjuro isoro tia jauro lowoyeno,

42 dalilnjudə feronju tok tilo kərwu mewun yindinna gai no cədi nangaro. Isa ledu cədi duwon, jamadə jauro tiro kəkəldagane tia gəgərəpkeyera.

43 Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju* dajənni. Koro kəndanju sammaa karwunmasoyen cuwatkəna yaye, wunduma tia rakce isangajəgənni.

44 Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedəa leyeno. Sadəman bu fidunju dayeno.

45 Isaye: «Wundu wua lesə?» cəne kiworo. Wundu yaye ti gəni yenniya, Biturusse: «Maləm, jamadə nia dirinjane kəlnjana gəgərəmnjagai, diye!» yeno.

46 Amma Isaye: «Kam laa wua lesəna, kənduwo wulan culuwunaro asunəkkəna,» yeno.

47 Kamudə rakce gəradiwaworo kirunniya, lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro fuwu jama sammayen dalil tia lejəna-a jiri nanlewa sadəman cuwandəna-adəa wulyeyeno.

48 Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kələwan lene!» yeno.

49 Isa manaji ngai duwon, kam laa fado Jairussen ise tiro: «Feronəm bawojəna, bare gadero maləmdəa suwolləmmi,» yeno.

50 Amma Isa adəa fangenniya, tiro: «Bare rinəmmi, biya yasarai, ngaji,» yeno.

* 8:43 8.43 bu fidunju - Salanambu.

⁵¹ Fadodəro kadiranniya, Isaye Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ferodəye bawa-a ya-a ani gənia, bare wunduma ti-a rokko ngaanni yeno.

⁵² Sa adən am samma kəla ferodəyen karwukuttaro cesiri. Daji Isaye tayiro: «Bare yiruwwi. Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno.

⁵³ Amma ferodə nuna nojanadəro, tia rujane tiro kaasu keddo.

⁵⁴ Daji ferodəa mukkoyen cədane kowo sapce: «Feroma, cine!» yeno.

⁵⁵ Ferodə ro cuwande sadəman ciyeno. Isaye awo kəmboye ferodəro cado yeno.

⁵⁶ Bawanju-a yanju-a jauru ajapkeru. Amma Isa wada ce tayiro bare wundumaro awo wakkajənədəa wuljaganni yeno.

9

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo
(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

¹ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo sedan sammaa dudaye-a am kasuwaa isangaduwaye-a ce

² tayiro leja kawuri kəji nodo bargaa Alaye jamaro wuljaa am dondi yea isangajaa yeno.

³ Tayiro: «Bəlawurodəro bare awima ngonuwwi: ka, bi ngerwu, bi kəmbo, bi wuri, bi gəmajə yindi.

⁴ Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

⁵ Amma ndaran yaye nayia njamowonni, bəlanja kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

⁶ Adəgaima kəngayambanjudə saptane bəla bəlaro lejane kawuri kəji Alaye jamaro wulyeyera, koro ndarasolan am dondi isangayeyera.

Mai Hirudusse hangal cidu
(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29)

⁷ Mai Hirudus awo wakkajəna sammaa fangenniya, hangalnju caa cijəna, dalilnjudə am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo!» cani,

⁸ laaye: «Nawi Iliya ambo walde fəleduwo!» cani, laaye: «Nawiya kureye falnja roaro walje cijo!» cani.

⁹ Mai Hirudusse: «Wuma kəla Yahayayedəa kamməkko. Wundu gəle kam awo kada kəlanjun fakki attə?» yeno. Adəgaima Isaa kuroro maji.

* 9:5 9.5 katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

Isaye am dāwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Yah 6.1-15)

¹⁰ Kəngayambadə walladaranniya, awo cadəna sammaa Isaro wulyeyera. Daji tayi runjaa ngoje karaa bəla laa Baitsaida canidəyero leyerə.

¹¹ Amma jama adəa asuyəranniya, tia geya. Isa jamadəa cəməyē tayiro mana kəla nodo bargaa Alayen wuljiye amnja dondidəa isangayeyeno.

¹² Dunia ləmdu badiyenniya, tayi mewun yindində isane tiro: «Na dəgaiyenadə karaa. Jamadəa salamme, bəladəya-a bəla-asoro leja bənaram-a kəmbo-a maja!» yera.

¹³ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende. Leniye kəmbo jama ani sammaro yikkiwiye wa?» yera.

¹⁴ Nadən kongwa alama dəwu uwu gai mbeji. Isaye fuwurawanjuro: «Jamadəa yakkowo, kəwu fiwu fiwuyero napca,» yeno.

¹⁵ Adəgai cade am samma napkera.

¹⁶ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera.

¹⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu

(Mat 16.13-20; Mar 8.27-30)

¹⁸ Yim laa Isa runju moduwa cədi, fuwurawanju ye rokkonjun duwon, tayiro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cəne tayia kiworo.

¹⁹ Tayiye: «Am laa nima Yahaya Kasalama wo cani, laaye Nawi İliya cani, laaye nawiya kureye falnja roaro waljo cani,» yera.

²⁰ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwu Alayedə wo!» yeno.

²¹ Amma Isa səmonja kasse tayiro wada ce bare wundumaro adəa wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 16.21-28; Mar 8.31-9.1)

²² Koro Isa walde tayiro: «Ala kadarjəna Tada Kambədə kuttu tai dajē canē amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

23 Daji Isaye tayi sammaro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo wajisoro kəskanju karmoye ngojo wua səga.

24 Dalilnjudə wundu duwon ronju fiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəriwi.

25 Kam dunia adə ngaa jəgande ronju asarjiya, nda riwanju?

26 Wundu duwon kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambedə ye darajanju-a daraja Bawadəye-a malaiyawanjuye-aa isiya, tia nanguji.

27 Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alaye carui,» yeno.

Isaye darajanjua fəledu

(Mat 17.1-13; Mar 9.2-13)

28 Ngawo Isa awo ania wuljənayen kawu wuskua gai, moduwa dioro cije Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa.

29 Moduwa cədi duwon, alama fəkkanjuye falde kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno.

30 Sadəman am yindi Isa-a jandejai mbeji, tayima Nawi Musa-a Nawi Iliya-a.

31 Jauro nurra fəledane kəla karmo Isaye Jerujalemnin wakkajiyen manajai.

32 Biturus-a amanju-aa kənəm dama bawo ngojəna duwon, fayeranniya, Isaye darajanjudə-a am yindi nanjun daadadə-aa kero.

33 Sa am yindidə nanjun saptaidən, Biturusse Isaro: «Maləm, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno, amma awo wuljidəmaa nojənni.

34 Manaji ngai duwon, fofou ise tayia jakkeno. Fofou tayia jakcənaro kerunniya, riyera.

35 Daji curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia kərənəkkəna. Mananju fannowo!» yeno.

36 Kowodə nəmgenniya, Isaa tilonju lon kero. Yim anin wundumaro awo carunadəa wuljaganni gəm napkera.

Isaye tada karuwaa isangaduwu

(Mat 17.14-21; Mar 9.14-29)

37 Wajənanjua Isa-a fuwurawanju yakkudə-a kaudən jəpkeranniya, am kada kadami nanjuro isane tia kapkeyera.

38 Daji curo jamadəyen kam laa kowo sapce: «Sayinna, nia lowonjəkkəna, tadania njunone! Ti gənia, gade takkəni.

39 Sedan tia cədaia, sadəman burwu cakke cinju nga bilwua kar kar loloji. Tussənarə basarjənnia, tia koljiwawo.

40 Sedandə dujaro fuwurawanəmba lowoyekkəniya, tayiro katkero,» yeno.

41 Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwwu karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dəgakke nayia rannjakki?» yenniya, kamdərə: «Tadanəm kudel!» yeno.

42 Tadadə kəndə cədi duwon, sedandə tia babakce cure fərdaktu badiyeno. Amma Isa sedandəro jəkkadə tadadəa isangajiyə bawanjuro kalakkeyeno.

43 Jama samma kənduwo Alayedəa jaurə ajapkera.

Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 17.22-23; Mar 9.30-32)

Jamadə awo Isa cədi ngaa ajapcana duwon, Isaye fuwurawanjuro:

44 «Awo kərma wulnjagakkidəa ngəlarə kəlandon taiwo, Tada Kambedəa mukko ambero sərəccagai,» yeno.

45 Amma fuwurawadə mana adəa asujanni, maananju tayiro gəraaada, koro kəla mana adəyen tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?

(Mat 18.1-9; Mar 9.33-41)

46 Daji kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen ciyeno.

47 Isa awo karwunjaye asuje tadaana laaa ngoje gərenjun isadajiyə

48 tayiro: «Wundu duwon cunilan† tada adəa cəmowonamadə, wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səmowonamadə, ti wua sunodənamadəa cəmowo. Awoa kam curondon ganadə, tima kura wo,» yeno.

49 Yahayaye Isaro: «Maləm, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeyi!» yeno.

50 Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, awoa kam lawalamando gənidə kaando,» yeno.

ISA KƏLA JAWAL JERUJALEMBEN

Am cidi Samariyaye Isaa saworo wadu

51 Isaye sanju samero saptaye karəngenniya, nia Jerujalembə leduye tai dajə ngoyeno.

52 Kəngayamba tin fuwunno cunode tiro jəpturam dabarduwuro lejane bəla laa cidi Samariyayero kasargawo.

† 9:48 9.48 *cunilan* - Isaa gawwa nangaro.

53 Amma Jerujalemba leji nangaro, am bəladəye tia saworo wayera.‡

54 Fuwurawanju Yakuba-a Yahaya-a adəa kerunniya, tiro: «Kəma, wada yiye samelan kannu jəpce tayia juwuiya, raamma wa?» cane tia keworo.

55 Amma Isa suworde tayiro kikkado.

56 Daji bəla gadero koyera.

Isaa ga kəske gəni

(Mat 8.18-22)

57 Jawalnin lejai ngai duwon, kam laaye Isaro: «Ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.

58 Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanjaa, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambədəye nanju tustuyema bawo,» yeno.

59 Isaye kam laaro: «Wua səgai!» yenniya, kamdəye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.

60 Amma Isaye tiro: «Kolle am sanuna amanja sanunadəa sittərāja! Amma nidə, lene nodo bargaa Alayedəa ambo satkəne!» yeno.

61 Koro kam laaye Isaro: «Kəma, nia njəgakki, amma amarsəgəne lekke jamania alakəlewakkiya duwon,» yeno.

62 Daji Isaye tiro: «Kam barero ngujəna duwon ngawo curuimadə, nodo bargaa Alayedən faidanju bawo,» yeno.

10

Isaye fuwurawanjuyə fitulur yindin nodo

1 Ngawo adəyen Kəmadə curo fuwurawanjuyen am fitulur yindin gade kərəje tayia yindi yindiyan cunode bəla so, bəladəya so, na leji sammaro tin fuwunno leyerə.

2 Tayiro: «Kaladə ngəwu, amma kidawudə gana. Adə nangaro kəma kalayedəa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njəddoro cunodo!

3 Lenowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodəkki.

4 Bare wuri, bi ngərwu, bi suno gade ngonuwwi, koro bare kəla jawallen danuwe wundumaa lewanuwwi.

5 Fado fi yayero ngawuwiya, burwon ambo: “Fado adə bargə cuwando!” wulgənowo.

6 Kam nanlewaye nadən mbejia, bargandodə tilan dəgai. Amma bawoa, bargandodə nandoro waldi.

‡ 9:53 9.53 *am bəladəye tia saworo wayera* - Am cidi Samariyadə yaudi, amma ngalongawuri. Yaudiya ye tayia wayera, tayi ye yaudiyadəa wayera.

⁷ Fado adən jəmmowo nammowo, awo njadənadəa buiwo yaiwo, kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna nangaro. Bare fado adəa kolluwe fado fadoro lenuwwi.

⁸ Bəla fi yayero ngawuwe nayia njamoyiya, awo njadənadəa buiwo,

⁹ amnja dondi nadən isangagənowo, koro jamadəro: “Nodo bargaa Alaye nayia karənnjana!” wulgənowo.

¹⁰ Amma sa bəla laaro ngawuwe nayia mowo wajaiya, farsambo luwowo tayiro:

¹¹ “Katti bəlandoye sindero tandəgənədəmaa cinniye nayiro kolnjagaiye! Amma adəa nonowo, nodo bargaa Alaye karənjəna!” wulgənowo.

¹² Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bəla adəyedə am bəрни Sodombea* nanjaunin koji.

Isaye am ansiya Alayea wusadu
(Mat 11.20-24)

¹³ «Kuttundo am bəрни Korajinne! Kuttundo am bəрни Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənasodə bəрни Tirre-a Sidonne-alan† tədənaa, tən kuren amnja tuwa cade ajaja-a buwu-alan‡ napcana.

¹⁴ Amma kiyama wakkajiya, wowomndo am bəрни Tirre-a Sidonne-ayedəa§ nanjaunin koji.

¹⁵ Nayi ye am bəрни Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayew? A'a, kannuro kolnjagai.

¹⁶ «Kam manando ngojənamadə mananimaa ngojo. Kam nayia wanjanamadə wumaa waso. Koro kam wua wasənamadə ye ti wua sunodənədəmaa wajo,» yeno.

Fuwurawa fitulur yindindəye waldu

¹⁷ Fuwurawanju fitulur yindində karwu kəjiaro wal-ladaranniya, Isaro: «Kəma, cunəmlan sedannama man-ande jaana,» yera.

¹⁸ Isaye tayiro: «Yiwulis radu gai samelan curi kirukko.

¹⁹ Fannowo, nayiro kənduwo kadi so, kəlanji so guwat-tuye njadəkkəna, koro kənduwo kəla duno kəladodəye sammayen njadəkkəna. Awima njawandiwawo.

²⁰ Adə yaye bare sedanna manando jagaidəro karwundo kəjjjənni, cundo samelan ruwuwadadəro kəjjjo!»

Isaye karwunju kəjidu

* **10:12 10.12 bəрни Sodombe** - Am bəрни adəyedə jauro diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fijiyə siyeyeno. † **10:13 10.13 bəрни Tirre-a Sidonne-a** - Bəрниya kərdiyaye. ‡ **10:13 10.13 ajaja-a buwu-a** - Noduwuram lagaranne. § **10:14 10.14 bəрни Tirre-a Sidonne-a** - Am bəрниya aniyedə jauro diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno.

21 Sa adən Ruhu Alaye cakke karwu Isaye tai daje kajije: «Bawani, Kəma same-a dunia-aye, wusenjəkkəna, dalilnjudə awo ania rashiduwa so, ilmuwu soro gəraame tadawa sananaro isanogəmna nangaro. Aaa, Bawa, adəma awo raamma wo.

22 «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkəna. Ti gənia, wunduma Tadadəa nojənni. Koro wunduma Bawadəa nojənni, sai Tadadə-a am tayiro Tadadə isanojiiyiya, cəraana-a,» yeno.

23 Isa suworde fuwurawanju runjaro: «Sim duwon awo ruwwadəa caruidə, barganja!

24 Nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, maiya so kada awo ruwwadəa kuroro caraana, amma carunni. Koro awo fannuwadəa fanduro caraana, amma fanjanni,» yeno.

Misal kam kanjimərima cidi Samariyaye

25 Maləm Attauraye laa Isaa rijapturo cije tiro: «Sayinna, awi dikke ro sawisoye* fandəkki?», yenniya,

26 Isaye tiro: «Awi curo Attaurayen ruwuwadadə? Ndayiro tia kərayem?» yeno.

27 Tiye: «“Ala Kəmandəa karwunəm ngan, ronəm ngan, dunonəm ngan, hangalnəm ngan raye!† Koro kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”»† yeno.

28 Isaye: «Kalkallo wulyem. Adəa de, ro fandəmi,» yeno.

29 Amma maləm Attaurayedə ti jiremaro fəleduwuro maje Isaro: «To, wundu gəle kəmaskini wo?» yeno.

30 Daji Isaye tiro: «Kam laa Jerujalemnin cijəna bəla Jerikoyero leji duwon, jawalkorjimaso tia kapcagane rinjane babakcane tia nuna gai koljane leyerə.

31 Adəgai duwon, řiman† laa jawaldəyen ise kamdəa kirunniya, səgərije koje leyeno.

32 Lewi‡ laa ye nadəro ise tia kirunniya, səgərije koje leyeno.

33 Kam cidi Samariyaye laa ye bəlawuro cədi duwon, nadəro kadio. Tia kirunniya, jauru njunoje

34 ise tunowanjuro kəndawu-a diben-a karwunno fiyiye kəlekəleyeno. Daji tia koronjuro dam gənajiye kusotorambo cuwude tiro kiskeyeno.

35 Wajənanjua dinariyus yindi cuttuluwe kəma kusotorambo ce tiro: “Kam adəro kiskəne. Waldəkkiya, wuri kojənarə yejəmna sammaa niro kalannjəgəkki,» yeno.

* 10:25 10.25 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə.

† 10:27 10.27 SK 6.5 † 10:27 10.27 Lew 19.18 † 10:31 10.31 řiman - Kaduwu Nawi Harunaye. Kidanja Fado Alayen cadəna. ‡ 10:32 10.32 Lewi - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidə banawu řimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadəna.

³⁶ «To, maləm, niyen wa curo am yakku aniyen wundunja kəmaski kam jawalkorjimaso kapcaanadəye wo?» cəne tia kiworo.

³⁷ Maləm Attauraye: «Kam tia njunojənadəma,» yenniya, Isaye tiro: «Ni ye lene, ti gai de!» yeno.

Marta-a Meram-a

³⁸ Isa-a fuwuranju-a lejai duwon, bəla laaro kadiran-niya, kamu laa cunju Marta tia fannjun kisawo.

³⁹ Yanjugəna cunju Meram fuwu Kəmadəyen napkada mananju kərəndu cədi duwon,

⁴⁰ Martaro kida sosaye ngəwujiye hangalnju jauru jaada. Daji Marta na Isayero ise tiro: «Kəma, yanigəna wua kolsəna runi kida dikkidə, ni lambonəm gəni wa? Tiro wulgəne wua banasuwo!» yeno.

⁴¹ Kəmadəye tiro: «Marta, Marta, awo ngəwuro hangalnəm jadi,

⁴² amma awo faidaadə falma, diye! Meram awo ngal-wodəa kərejo, koro wunduma nanjun cəmojiwawo.»

11

Isaye kəla moduwayen alamdu (Mat 6.9-15; 7.7-12)

¹ Yim laa Isa na laan moduwa cəde kerənniya, fuwuranjuyə falnja tiro: «Kəma, andiro moduwa dio sakkarai, jiri Yahaya fuwuranjuro cəkkəranadə gai,» yeno.

² Isaye tayiro: «Sa moduwa diwiya, ngai wullowo:

«*“Bawa, cunəmbo daraja tio!
Nodonəm bargaa iso!*

³ *Yimbi yaye kəmbonde sade.*

⁴ *Biwunde gawursagane,
andi ye am biwu saddənadəa gawurniye nangaro.
Bare kolsame jaraptiyende.”»*

⁵ Koro Isa walde tayiro: «Kamndo laa sawanjua duwon dərdu fannjuro leje tiro: “Sawa, burodi yakku tagarisəgəne.

⁶ Kərmama sawani laa curo bəlawuroyen duwon, nanin jəpkeno, koro wu ye awima tiro yikke juwui bawo,» yenniya,

⁷ sawanjudə curo fadodəyen tiro: “Kolsəne, bare su-wolsəmmi! Cinna ye jakkada, koro wu-a yallani-a ye boniyena. Rangəkke cikke njikkiwawo,» cəni.

⁸ Nayiro wulnjagakki, nansawanja nangaro gəni, amma dolero cije awo cəraana sammaa ci. Dalilnjudə kamdə nangujənni tia cuworiya, cuwori nangaro.

9 «Koro nayiro wulnjagakki, korowo njadi, manowo fanduwu, cinna bangowo kanjagai.

10 Wundu duwon cuworimadæro cadi, kam majimadæ ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadæ yero kajagai.

11 Bawa fi curondon tadanju tia buniro cuworiya, cujun-juro kadi cidæ?

12 Bi ngæwullo cuworiya, kəlanji cidæ?

13 Nayi diwiso awowa ngəla tadawandoro njo nonuwaa, balle Bawa Mai Samema Ruhunjudəmaa am tia caworiro cidæ!» yeno.

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Mar 3.20-30)

14 Yim laa Isa sedan kam laaa muwaro cədənaa duje kiluwunniya, kamdæ mana badiyeno. Jamadæ ajapkera,

15 amma laaye: «Kənduwo Beljabul* mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

16 Laanja ye tia rijapturo alama laa sameye tayiro fəlejuworo mayera.

17 Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kərmai fi yaye kəlanjuro yaktəgənadæ dəgaiwawo, koro fado duwon kəlanjuro yaktəgənadæ dəgaiwawo.

18 Wu sedannaa kənduwo Beljabullen dukki nuwwa. To, Yiwulis ye kəlanjuro yaktiyia, ndayilan gəle kərmainjudæ dəgai?

19 Koro wudæ kənduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kənduwo wunduyen gəle sedannaa dujai? Adəmaro tayi sharawundoro waljai.

20 Amma kənduwo Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isəna, diye!

21 «Kam dunoa mukkon bərimia fannju gurejiya, kəndanju samma kəlewa.

22 Amma kam laa tia dunon kojəna ise tia lawalaje nasardiya, bəriminju ardiyənadəa cəmoje kəndanju sam-
maa ngoje dagarji.

23 Nonowo, kam wuro kəldəgənnidæ lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodæ tarduma.

Waldu sedanne

(Mat 12.43-45)

24 «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dəriyen na naptuye maji, cuwandiawodæ, daji kəlanjuro: “Nda fanni kolləkkənadæro waldəkke,” cəni.

25 Waldiya, fadodəa tas fəraada ye, tassana ye najiji.

* 11:15 11.15 *Beljabul* - Yiwulis.

²⁶ Daji leje sedan tulur gade tia nandiwin kojana capce cuwude ngasaye napcai. Adə nangaro naptu kam adəyedə cayemaa kojənarə kuttaji,» yeno.

²⁷ Isa manaji ngai duwon, kamu laa curo jamadəyen kowo sapce: «Bargaa kamu nia njambe təgam njinadə!» yeno.

²⁸ Isaye: «Attəroa, barganja am mana Alaye fanjane jaanadə!» yeno.

Alama Nawi Yunusse
(Mat 12.38-42)

²⁹ Jamadə na Isayen cacaptai adəgai duwon, Isaye: «Am jaman adəye jaurə diwi. Alama laa sameye majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo.

³⁰ Jiři Nawi Yunus kuren am bəрни Niniweyero alamaro waljənadə gai,† Tada Kambədə ye am jaman adəyero alamaro walji.

³¹ Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anəmbədə cije am jaman adəyedəa jirenambuuro shedaji, dalilnjudə ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isəna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojəna nadən mbeji.

³² Kiyama wakkajiya, am bəрни Niniweye ye cijane am jaman adəyedəa jirenambuuro shedajai, dalilnjudə tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadəna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojəna nadən mbeji.

Misal fatəla-a nurnju-aye
(Mat 5.16; 6.22-23)

³³ «Wunduma fatəla wasse na turuiwawolan bi kəmon təmjijawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənaduramnjuyen gənaji.

³⁴ Simməmdə tima fatəla tiyinəmbe wo. Simməm ngaa, tiyinəm samma ye nurraro walji. Amma simməm kuttua, tiyinəm samma ye duwuaro walji.

³⁵ To, hangal gənane, bare nur nilan dəganadə duwuro waljənniro!

³⁶ Tiyinəmlan ndarama duwu bawo samma nurraa, alama fatəla nurnjulən nia wasnjidə gai kərgam.»

Kuttunja Farisawa-a maləmba Attauraye-a!
(Mat 23.13-36)

³⁷ Isa mana cədi ngai duwon, Farisa laa fannjuro tia masəna dioro døyeno. Leje fadodəro ngaye masənarə napkera.

† 11:30 11.30 *Nawi Yunus gai* - Jiři Nawi Yunus kawu yakkuro curo buni mafəndiyen dəganadə gai, kamin Isayedə ye kawu yakkuro curo kauriyen dəgai.

38 Farisadə kəla Isa mukkonju tulje tayirro cədəninn masənarə narpənayen ajapkeno.

39 Daji Kəmaye tiro: «Nayi Farisawadə ngawo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curondodə kənda am gadeye luwaptu so, niadiwi dio solan cəmbərəna.

40 Nayi hangal kuttua! Ti ngawodəa alakənədə curodə yea alakənni wa?

41 Karwu tiloaro sadaa yowo, daji awiso nayiro tayirro walnjagai.

42 «Kuttundo nayi Farisawa! Bulu kaskasi so, nana so, kərijuwo samma solan jakka‡ tuluwuwi, amma jire dio so, Alaa rawo soa kolluwwa. Tayidəa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

43 Kuttundo nayi Farisawa! Dandallan napturam fuwuyea a kasuwulan lewa darajaa-a raawwa.

44 Kuttundo, nayi alama kauri noduram bawoa§ am nojannilan tia guwaccane kojaidə gai,» yeno.

45 Maləmba Attauraye falnjaye tiro: «Sayinna, adəgai wulləmiya, andi yea rasamma, diyel!» yeno.

46 Daji Isaye tiro: «Nayi ye kuttundo, maləmba Attauraye! Katkun kurwowu dama bawo ambo gənagəwi, amma nayi ngulondoma sanguwe tayia banagəwwawo.

47 Kuttundo! Kauriya nawiya kureye tanduwi, koro amwurawandodəma tayia ceyeso!

48 Ngainin awowa amwurawando cadəna sammaa kasad-duwwaro shedanuwi, dalilnjudə tayi nawiya ceyesəna, nayi ye kauriyanja tanduwwa!

49 Adə nangaro nanrashidunjulan Alaye: “Nawiya-a kəngayamba-a tayiro juwagəkki. Laanjaa ceyesi, laanja yea basarjai,” cənna.

50 Adəma nangaro bu nawiya sammaye kawu dunia alaktənaman am jaman adəyero cukkuri,

51 bu duwon jaman Nawi Haabilayen tamiya har jaman Nawi Jakariya katte laya duwadurambe-a Fado Alaye-ayen bawojənadəyero kudero samma fidənədə. Ai, nayiro wulnjagakki, kəla am jaman adəyemaro cukkuri.

52 Kuttundo, maləmba Attauraye! Awoa cuwuram ilmuye ngonuwwa, nayi kələndo ye ngawuwwi, koro am tiro ngaworo majaidə yero dapkəwwa.»

‡ 11:42 11.42 jakka - Jire dio so, Alaa rawo sodə jakka kaluyedəa faidan kojana.

§ 11:44 11.44 kauri noduram bawoa - Jiri kauri guwattudə amba tayir gəniro kalakcidə gai, Farisawa-a adanja-adə ye amba na Alayen kuruwunno kalakcai.

⁵³ Isa nadæa kolyenniya, malæmba Attauraye-a Farisawa-a tiro jauru gærgajagane koro kæla awo ngæwuyelan tia jækane

⁵⁴ jawal mananjulan tia taye madu badiyera.

12

Yis Farisawaye

¹ Sa adæn am kada kadami isane captane, har amanjaa guguwaccai duwon, Isa burwolan fuwurawanjuro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Farisawadæro hangal gænanowo, nanmænafæknja yis gai.

² Awima gæraada federo culuwawodæ bawo, koro awima asærræ isanodiawodæ ye bawo.

³ Adægaima awo curo buneyen wulluwadæa kausulan fanjai, koro awo curo ngimben tatapkæwwadæa farsamlan kurukcai.

Kamba gæni, Alaa rinowo!

(Mat 10.26-31)

⁴ «Sawawani, nayiro wulnjagakki, bare am ro kambe cattuluwe ngawo adæyen awima gade rakcane cadiwawodæa rinuwwi.

⁵ Amma ti rinuwimadæa nayiro fælenjagakki: Ti duwon ngawo ro kambe cuttuluwunayen kænduwo tia kannu jaanamayero njakkoye cædanadæa rinowo. Aaa, nayiro wulnjagakki, Alaa rinowo!

⁶ Binaru uwu gursu yindiro caladi, gæna? Adæ yaye Ala falnjamaa cæpciyiwawo.

⁷ Nonowo, kanduri kælandoyema samma komgada. Bare rinuwwi, binaru ngæwua darajan konuwwa.

Almasiwua fuwu amben kasattu

(Mat 10.32-33)

⁸ «Nayiro wulnjagakki, wundu duwon fuwu amben ti kakke cænnamadæ, Tada Kambedæ ye fuwu malaiyawa Alayen kamdæ kaanju cæni.

⁹ Amma kam duwon fuwu amben wua angærsænamadæ fuwu malaiyawa Alayen angærdi.

¹⁰ Wundu duwon kæla Tada Kambedæyen manakuttu wuljidæ, tiro gawurdiy. Amma kam Ruhu Alayea bassimadæ, tiro gawurdiyiwawo.

¹¹ Sa nayia dandallo, bi shararambo, bi mairiro njasadiya, kæla awo wulluwiyen bi jiri kælando mowuwiyen bare hangalndo cijenni,

¹² dalilnjudæ sa adæn Ruhu Alayæ awo wulduyedæa nayiro njakkærai nangaro,» yeno.

Misal gaŕiwu hangal bawoaye

13 Curo jamadāyen kam laaye Isaro: «Sayinna, yeiyaniro wulgāne, curo warasandeyen nuwani sio!» yenniya,

14 Isaye tiro: «A! Wundu wua shara kamdamandoro bi warasa dagardumandoro sēdo?» yeno.

15 Daji jamadāro: «Hangal gānanowo! Arsiyi luwapturo kanowo, kam lēman ngāwu jēgandēna nangaro gāni roa dēgai,» yeno.

16 Daji tayiro misal cēdde: «Gaŕiwu laa kulonju nema jauro kekkāniya,

17 kēlanjuro: “Na nemani adēa cammāme njakkoye bawodē, awi gāle dikki?” yeno.

18 Daji walde: “Akko awo dikkidē: Jawuwanisoa wurnākke gade kura tandākke curonjan algamani-a awo gade gandākkēna samma-a cammākke yakkākki.

19 Daji wuye karwunin: ‘Akko kēmboso kērwu kadaye takkēna. Garal nammākke bukke yakke, kēji fakki!’ nākki.”

20 Amma Alaye tiro: “Ni hangal bawoa! Bune adēman kawunēm dajē numi! Daji awo ani kēlanēmbo capkēmmadē, wundu gāle tayia jēgandi?” yeno.

21 Ngaima kam kēlanjuro arsiyi capcēgēna, amma na Alayen gaŕiwuro waljēnnimadē, tī yero wakkajiyi,» yeno.

*Bare karwungai diwwi!**(Mat 6.25-34)*

22 Daji Isaye fuwurawanjuro: «Adē nangaro nayiro wulnjagakki, bare kēla awo rondoro buwiyen bi kēla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi.

23 Rodē kēmbōa kojēna, koro tiyidē ye kajēmua kojēna.

24 Ngawusoa ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro ngajiram-a jawu-a ye cadanni yaye, Ala tayia ambaji. Nayidē jauro ngudowaa darajan konuwwa, diye!

25 Wundundo gāle rakce karwungainjulan sa fal kawunjuro cērgai?

26 To, ranguwe awo kēske adēmaa diwwawoa, awiro gāle kēla awowa gadedāyen karwungai diwi?

27 «Fāreso jiri rijaidēa ruiwo, ngēnēpcaiwawo, koro caa cadiwawo. Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauro darajaa yaye, ngaltema kajēmu fāre aniye falnjaa nanshawan najēgēna cakkāni.

28 Ala fāreso ku karaan rijai bari kannuro fijagai ania ngai jakcidē, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambēse ganaadē!

29 Bare awo buwi-a yawi-aa manuwwi, bare karwungai diwwi.

30 Jama duniaye samma awo ania majai, amma Bawando nayi ye awo anin mēradundoaro nojēna.

³¹ Attæroa, nodonju manowo duwon, awo ani yea nayiro njadi.

³² «Nayi jama gana, bare rinuwwi, Bawando nodonju bargaa nayiro njoro cæraana nangaro.

³³ Kændando ladowo, wuridæa talaawaro yowo. Kældoro aritta dinjiwawo yikkududowo, arsiyindo samelan har abadaro ceriwawo, na duwon barwu ye lejiwawo, kanam ye juwuiwawodæ.

³⁴ Nonowo, na arsiyindo dæganadæman karwundo ye kærga.

*Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye
(Mat 24.45-51)*

³⁵ «Canjando ye gerowo, fatælawando ye waskada kollowo!

³⁶ Wolodiya waldu kæmanjaye gurejai gairo dabbardænowo. Sa kæmanja larusaramlan ise cinnadæa bakciyama, tiro kajagai.

³⁷ Barganja wolodiya kæmanja ise tayia faada najiyidæ! Jiremaro nayiro wulnjagakki, dabbarde tayia cakke masæna dioro napcane ise ti kælanju kæmbo tayiro sajiyi.

³⁸ Bune dærdu bi dærdu kojænaman kadioro walyenoa, tayia faada najiyia, barganja!

³⁹ Amma adæa nonowo, ca kæma fadoyedæ sa barwu fannjuro isidæa nojænaa, tia kolje fannjuro ngayiwawo.

⁴⁰ Nayi ye faadaro dægaiwo, dalilnjudæ sa tæmanuwwilan Tada Kambedæ isi nangaro,» yeno.

⁴¹ Daji Biturusse: «Kæma, misal adæa andiro wa wul-sagami, ra jama sammaro?» cæne tia kiworo.

⁴² Kæmaye tiro: «Wundu gæle wolodi amanna ye, hangalla yedæ wo, ti duwon kæmanja tia kæreje wolodiya amanjuro nuwanja kæmboye sa tæraanan njoro galajidæ?

⁴³ Kæjinju wolodi kæmanju waldiya, ngai cædi najiyidæ!

⁴⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kæmadæ kændanju sam-maa mukko wolodi adæyero cakki.

⁴⁵ Amma wolodi adæ karwunjun: «Kæmani duwan isi-wawo,» cæne wolodiya amanjua kamun kwan babaktu badije juwe diben cane sagarandi kærgaro walyenoa,

⁴⁶ daji wolodi adæye kæmanju yim tæmajænni-a sa nojænni-alan ise tia kirwolan jajarje curo aman bowuyero cakki.

⁴⁷ Wolodi mæradu kæmanjuyæ nojæna duwon dabbarduro bi mæradu kæmanjuyedæa galduro wajænamadæ, jauro tia kowojai.

⁴⁸ Amma wolodi awo kæmanju cæraana nojænni duwon awo tiro wowom gænaduwyæ cædænamadæ, tia ganamaro kowojai. Wundu duwon tiro awo ngæwu cædænadæ, nanjun

ngəwu cawori. Koro kam mukkonjuro awo jauro ngəwu casakkənədə, nanjun ngəwudəmaa kojəna cawori.

Nanlewa gəni, firda
(Mat 10.34-36)

⁴⁹ «Kannu duniaro njəttaro kadikko. Kannudə kərmaman cambənaa, jauro raakko!

⁵⁰ Wuro kasala laaa* saddi mbeji. Kawu ceridəro, kasala adəye kurwowunju jauro jau fakki.

⁵¹ Duniaro nanlewa wa kudoro kadikkoro təmayew? A'a, nayiro wulnjagakki, nanlewa gəni, firda.

⁵² Na adən fuwun fado falnin kam uwu firdai, yakkudə kəlado am yindiyero waljai, yindidə ye kəlado am yakkuyero waljai.

⁵³ Adəgaima firdai, bawa kəlado tadanjuyero walji, tada ye bawanjuyero, ya kəlado feronjuyero walji, fero ye yanjuyero, ya kəsai kəlado kamu tadanjuyero walji, kamu tadaye ye kəsainjuyero.»

Sheda jamannedəa fisardu
(Mat 5.25-26; 16.2-3)

⁵⁴ Daji Isaye jamadəro: «Keyera fəden cijəna ruwiya, sadəman nayiye: “Ingi fandiye,” nuwi, adəgaima wakkaji.

⁵⁵ Koro karuwa anəmbe cijəna ruwiya, nayiye: “Ku jauro kausuaro walji,” nuwi, adəgaima wakkaji.

⁵⁶ Nayi mənafəkkaso, awo same-a cidi-alan fəledidəa fisardu nonuwwadə, awiro gəle awo jaman adən wakkajidəa fisardu nonuwwidə?

⁵⁷ «Awi nangaro nayidə kəlandoro kommuwe awo dioye jussənədəa nonuwwawodə?

⁵⁸ Sa lawalamanəm-a rokko shararambo lenuwiya, kəla jawalledəman kowəri de tawaktəne, bare nia fuwu alkaliyero njadənniro. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

⁵⁹ Niro wulnjəgəkki, nadən təmmaro luwumbawo, sai wuridəa cotto rəmbəmiya duwon,» yeno.

13

Tuwa dewo!

¹ Sa adən am laa na Isayero isane lawar am cidi Galileye bu fida cadi duwon, Gomna Bilatus cakke tayia ceyesənayedəa tiro kekkudo.

² Isaye tayiro: «Galilewu ani bone ngai casana nangaro, Galilewu gade sammaa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?

* 12:50 12.50 kasala laa - Bone cane nui.

³ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.

⁴ Ra, am mewun wuskun soro kuruwu lakka Silowambe wurde kəlanjaro cukkure sanunadə, am gade Jerujalemnin dasaanadəa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?

⁵ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.»

Misal ya tarmuye tada bawoaye

⁶ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Kam laa curo jərwunju inabben ya tarmuye kəkəna duwon, tada madaro kadinniya, cuwandənni.

⁷ Daji jərwu njattomadəro: “Akko ku kərwu yakku kəska adən tada madaro isəkkiya, awima fandəkkiwawodə. Calle tia! Awiro bowuro na cəmoyi?”

⁸ Amma jərwu njattomadəye tiro: “Bani ngimba, kasadde kəməne adə tia kolle, fərdunju tamməkko muři figəkko.

⁹ Bariminna tada kekkoa, ngəla. Bawoa, calləmi,» yeno.

Isaye kamu karuwaa isangaduwu

¹⁰ Yim tustuyea laa Isa dandalnin jamaa alamji duwon,

¹¹ kamu laa nadən mbeji, karuwa tia leje maskinno cədəna kərwu mewun wuskunno nguwada rakce cəkko dajiwawo.

¹² Isa tia kirunniya, bowoje tiro: «Ya, nanmaskinnəm-a faiduwwa!» yeno.

¹³ Tiro mukkonju gənayeyenniyama, kamudə cije cəkko daje Alaa jajaktu badiyeno.

¹⁴ Amma Isa yim tustuyea kamudəa isangajəgəna nangaro, kura dandaldəye gərgaje jamaro: «Curo mawuyen kawu arakku kidaye kambo amardəgəna. Yim tustuyea gəni, yim animaa arowo isanganjaa!» yeno.

¹⁵ Kəmaye tiro kalakciye: «Mənafəkka, wundundo yaye yim tustuyea dalonju bi koronju wuije cade catti, gəna?

¹⁶ To, kamu adə, kaduwu Nawi Ibrahimbe duwon Yiwulis kərwu mewun wuskunno tia cikkerənadə nda? Yim tustuyea tia wuidu wuro wajimsəgənni wa?» yeno.

¹⁷ Adəa wulyenniya, waduwanju sammaa nangu kida, amma jama gade samma awo ajabba ajabba cədidəye kəji fanjai.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye
(Mat 13.31-35; Mar 4.30-34)

¹⁸ Daji Isaye: «Nodo bargaa Alayedə, awi camunonju wo? Awiro tia rattaləkki?

¹⁹ Alamanjudə kasuni mutarre kam laa ngoje jərwunjulan fije riye kəska kuraro walje, har ngudoso dələmbanjun fannja cadandənədə gai,» yeno.

²⁰ Koro Isa walde tayiro: «Awiro nodo bargaa Alayedəa rattalgəkki?»

²¹ Alamanjudə yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kəlje dije, har fum fujənədə gai,» yeno.

Cinna jəkkayen ngawowo!

(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Isa jawal Jerujalembe jəgaialan bəla kuran ganansolan jamadəa alamji ngai duwon,

²³ kam laaye tiro: «Kəma, am ganama wa njəkkawo cawandi?» cəne tia kiworo. Isaye jamaro:

²⁴ «Cinna jəkkadəyen jəktənowo ngawowo, nayiro wuln-jagakki, am kada ngaworo majai, amma rakcaiwawo.

²⁵ Fannowo, sa kəma fadəye cije cinnadəa kərəp jakciya, nayi deyan daadadə cinna banguwe: “Kəma, kasagane!” nuwi, amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro,” cəni.

²⁶ Daji nayi ye: “A! Ni-a kallo buiyena ye, yaiyena ye, koro farsamndesolan jamaa alamməmma, diye!” nuwi,

²⁷ amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro. Wun kuruwunno lenowo, nayi diwi diomaso!” cəne kalannjagai.

²⁸ «Nadən so ye tədi, sheri ye naldi, sa adən Nawı Ibrahim-a Nawı Isaku-a Nawı Yakuba-a nawiya gade samma-a nodo bargaa Alayen ruwi, amma nayi kələndodəa deyaro gəmnjagai.

²⁹ Am laa adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane* tayi ye nodo bargaa Alayen masəna dioro napcai.

³⁰ Adəgaima am laa daryeyədə burwoyero waljai, koro laa burwoyədə ye daryeyero waljai,» yeno.

Karwukutta Isaye Jerujalembo

(Mat 23.37-39)

³¹ Sa adən Farisawa laa na Isayero isane tiro: «Lene, na adəa kolle! Mai Hirudus nia njejoro manji,» yera.

³² Isaye tayiro: «Lenowo, dəla jambamadəro: “Akko ku-a bari-a sedanna dukki, am yea isangagəkki, kawu yakkua kidanidəa tumogəkki,” wulgənowo.

³³ Fagatto ku-a bari-a waare-a jawalni gakki. Jerujalemlan gənia, na gaden nawi fimaa ceyesiwawo,» yeno.

³⁴ Koro Isa walde: «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawayadəa roro yejuwe am juwanjaanadəro dongur kauye

* 13:29 13.29 am adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane - Kərdiya.

gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwui tadawanju fefedowan-
jun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin capturo raakkəna,
amma wayew.

³⁵ Akko fanndo de sul kolnjaana.† Nayiro wulnjagakki,
wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen
isimadə!” wulluwiro.»

14

Isaye kam dondia isangaduwu

¹ Yim tustuyea laa Isa masəna dioro fado Farisawaye
kuranja laayero leyenniya, amdə jauro Isaa ninijai duwon,
² kam laa tiyinju nga fuwadaa fuwunjun kiro.

³ Isaye maləmba Attauraye-a Farisawa-aro: «Yim tustuyea
kamba isangaduwwuma halal ra haram?» cəne tayia kiworo.

⁴ Gəm kedənniya, Isa kamdəa cədane isangajiye salamje
leyeno.

⁵ Daji tayiro: «Wundundo tadanju bi dalonju yim tustuyea
barambo cukkuriya, sadəman cuttuluwiwawodə?» yeno.

⁶ Koro mana tiro kalaktuwuye tayiro katkeru.

Alamdu kəla sosama-a kusotto-ayen

⁷ Isa am masəna dioro dojanadə na darajaa kərejane
napcai kirunniya, tayiro misal cədde:

⁸ «Kam laa masəna larusayero nia donjiya, bare na
darajaadən namməmmi, dalilnjudə waneye sosamanəm
kam nia darajan konjəna laaa dojəna.

⁹ Adəgaia, sosamandodə nanəmbo ise niro: “Cine nadəa
tiro kolgəne!” cəni. Daji nangunəbaro cinəme lenəme na
daraja bawodəlan namməmi.

¹⁰ Amma kam laa nia donjiya, lene na daraja bawolan
namme. Daji sosamanəmdə isiya, niro: “Sawani, are na
darajaan namme!” cəne fuwu jama dojəna sammayen
daraja fandəmi.

¹¹ Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənamadə, tia
awimaro ngojaiwawo. Koro kam duwon kəlanjua awimaro
ngojənnimadə, tia jajakcai.»

¹² Daji Isaye sosamanjudəro: «Ngəməri masəna
kausuye bi lesaye dabbarnəmiya, bare sawawanəm,
bi yanəmgənawa, bi kəramiyanəm, bi kəmaskiyanəm
gariwuwa donəmmi. Adəgai kidəmba, tayi ye nia donjane
njakkərəmbi.

¹³ Amma ngəməri masəna dioye dabbarnəmiya, ngudiya
so, maskinna so, ngurdiiya so, kambuwa soa done.

† 13:35 13.35 fanndo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna.

14 Adəgainin bargaaro walləmi, tayi rakcane niro njakkərəmbiwawo nangaro. Yim cinowo jirewuyea Ala niro njəkkərəmbi.»

Misal masəna ngəməriye
(Mat 22.1-14)

15 Curo masənawuyen falnja adəa fangenniya, Isaro: «Barganju kam nodo bargaa Alayen masəna juwuidə!» yeno.

16 Isaye tiro: «Kam laa masəna ngəməriye cədi cəne am kada doyenə.»

17 Sa masənayedə kidənniya, wolodinjuwa cunode am dojanədəro: «Arowo, awiso kərma dabbargada!» yeno.

18 Amma tayi samma wajane fal fallen gawara koro ngəskera. Burwoyedə tiro: «Lowonjəkkəna kanadi tai, kulo yuwukkəna dolero lekke rukki,» yeno.

19 Fal ye: «Lowonjəkkəna kanadi tai, dalo bareye mewu yuwukkəna lekke tayia rijamməkki,» yeno.

20 Faldə ye: «Bərinmaro laruwa kidəkko. Adəmaro rangəkke lekkiwawodə,» yeno.

21 Daji wolodidə na kəmanjuwero walde awo ani sammaa wulyeyeno. Adəa fangenniya, kəma fadoyedə gərgaje wolodinjudəro: «Duwan luwe bəlaye farsam farsam so, lai lai so gai, talaawa-a maskinna-a kambuwa-a ngurdiyiyaya sammaa mane kude!»

22 Daji wolodidə walde tiro: «Kəmani, awo wulləmmadə tədəna, amma koro yaye na gapcəna mbeji,» yeno.

23 Koro kəmadəye wolodinjuwo: «Bəlan luwe jawal kuran gananso gai amba yakke isa, fanni cəppo təmbəro!»

24 Nayiro wulnjagakki, am burwon dokkənədəye faln-jama masənani juwuiwawo, diye!»

Fuwura Isayero waldu

25 Am kada kadami Isaa casadduwuna kallo ledu cadi duwon, Isa suworde tayiro:

26 «Kam laa naniro ise bawanju-a yanju-a, kamunju-a yallanju-a, yeiyawanju-a kannawanju-a, har ronjudəmaa wajənnia, rakce fuwuraniro waljiwawo.

27 Koro wundu duwon kəskanju karmoye ngoje wua səgannimadə, rakce fuwuraniro waljiwawo.

28 Wundundo gəle soro sameye tando cəraana duwon, dunonju koji ra kojiwaworo nojoro napce wuri ceji sammaa burwon komjənni tando badijidə?

29 Ngai gənia, fərdudəa gənaje rakce sorodəa tu-mojəgənniro walyenoa, am caruna samma rudu tiro gənajagane:

30 “Ruiwo, kam adə soro tando badijəna duwon, tumoduwu tiro katkeru!” canı.

31 Koro mai laa amnju dəwu mewua duwon mai kamanju am dəwu findiario kəriwu njəkkado majia, burwon napce rakce tayia kəriwun juwui ra juwuiwawodəa curui, mare?

32 Tia jawuiro kiroa, lawalamanju kuruwunin duwon, naptu nanlewaye kororo am cukkunodi.

33 Adəgaima kam duwon kəndanju ngaa wəjənnidə rakce fuwuranıro waljiwawo.

34 «Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji?

35 Manda kəlamdə kattiro bi muřiro fiduwuro faidaa gəni, tia deyan yirjai. Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

15

Misal dimi faccəgənyaye

(Mat 18.10-14)

1 Yim laa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a Isaa kərənduro nanjuro isai duwon,

2 Farisawa-a maləmba Attauraye-a adəa kutturo carune kattenjan: «Kam adə biwumaso kasacce, har tayi-a rokko masəna cadi,» yera.

3 Daji Isa tayiro misal adəa cədde:

4 «Kamndo laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filəgar ləgaridəa karaalan kolje leje fal faccəgənadəa maje, har cuwandi, mare?

5 Cuwandiya, karwu kəjiaro ngawanan ngoje

6 fannjuro waldi. Daji sawawanju-a kəmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukəjinde kallo fəleniyo, dimini faccəgənadəa fandəkkəna nangaro,» cəni.

7 Nayiro wulnjagakki, adəgaima samelan karwukəji duwon kəla biwuma fal tuwa cədənayen tədide, kəla jirewu filəgar ləgari jawallan caluwunnidəmayen kojənarə tədi.

Misal cungo faccəgənyaye

8 «Koro kamu laa cunjonju mewua duwon, fal fatkeyenoa, fatəla wasse fadodəa fəraje hangallayen kulasse, har cuwandi, mare?

9 Cuwandiya, koiyanju-a kəmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukəjinde kallo fəleniyo, cungoni faccəgənadəa fandəkkəna nangaro,» cəni.

10 Nayiro wulnjagakki, adəgaima biwuma fal tuwa cədiya, malaiyawa Alaye ye kəji fanjai.»

Misal tada faccəgənyaye

11 Koro Isa walde: «Kam laa tada yindia duwon,

12 tængərimadəye tiro: “Bawa, nuwani warasaye se!” yenniya, bawadə tayiro kəndanju dagaryeyeno.

13 Ngawo kawu ganayen tængərimadə awonju sammaa capce lardu kuruwu laaro leje nadən nanjairo cəde kəndanju basaryeno.

14 Wuřinju sammaa ceje cot kerənniya, kəna jau lardudəro ngaye lambimaro walyeno.

15 Daji cije kam larduye laaro napciye aladeya neworo kulowanjuro tia kinodo.

16 Tada kəskaye aladeya jawuidən curonjun njəmbəro juro mangarjəna, amma wunduma tiro cinni.

17 «Daji kəla naptunju adəyen tuwore karwunjun: “Kai! Kidama bawaniye fi yaye kəmbo juwe, har kulji, amma akko wua na adən kənaye sesi.

18 Kolle cikke bawaniyero lekke tiro: ‘Bawa, Mai Samema yero biwu yiddəkkəna, ni yero biwu njəddəkkəna.

19 Kua wua tadanəmlan bowoduro yittəkkəni. Marne, kasadde kidawunəmbe falnja gairo walləkko!’ nəkki.”

20 Daji cije na bawanjuro leyeno. Amma bawanjudə kuruwun tia kirunniya, juro njunoje cəgase daunjuro kamdiye lewa kərawoye tiro kiddo.

21 Daji tadadəye tiro: “Bawa, Mai Samema yero biwu yiddəkkəna, ni yero biwu njəddəkkəna. Kua wua tadanəmlan bowoduro yittəkkəni,” yeno.

22 Amma bawadəye wolodiyanjuro: “Duwan lenowo, kalwu gari ngalwodəa kudowo tiro luwunowo. Ngulondonjuro kulum yakkowo, sinju yero suno yakkowo.

23 Koro kəna kaisuadəa kudowo duwanowo. Bəri ngəməriye buiyo, bikke diyo,

24 dalilnjudə tadani adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandəkko nangaro,” yeno. Daji karwunja juro kəjije ngəməri badiyera.

25 «Sa adən tada kuramadə kulon. Fado karəngenniya, ganga-a algaita-a nukcai fangeno.

26 Wolodi laa bowoje awo wakkajənadəa kiworo.

27 Tiye: “Kannanəm diye walde iso. Bawanəm tia kələwa salai cuwandəna nangaro, kəna kaisuadəa duwajəna,” yeno.

28 Daji tada kuramadə gərgaje fadodəro ngawo wayeno. Bawanju cije culuwe tia lowodu ngəskeno.

29 Amma tiye bawanjuro: “Akko kərwu kadaro kərəa gairo ngənəptəkke niro kida njəddəkki, koro sawiso mananəm ngokki yaye, ngaltema wuro kani tængərima sime sawawani-a ngəməri diyende.

³⁰ Amma tadanəm adə, arsiyinəm sammaa jawarraro rəməs cikkeje basarje walde kadinniyama, tiro kænna kaisuadəa duwayeyem!”

³¹ Daji bawadəye tiro: “Tadani, ni sawiso nanin kərgam, koro awo kakke samma kaanəm.

³² Ngəməri dio-a kəji fanda-a ani andiro wajimsaana diye, dalilnjudə kannanəm adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandiye nangaro,” yeno.»

16

Misal wakkil nangaaye

¹ Koro Isa walde fuwurawadəro: «Gariwu laa wakkilnjua duwon, am nanjuro isane wakkilnjudəa ngadarjane arsiyinju basarji yera.

² Gariwudə tia bowoje: “Awi kəlanəmlan wuljai fakkənadə? Balas sədde, kua adən fuwun ni wakkilni gəni,” yeno.

³ Daji wakkildəye karwunjun: “Bani ngimba nanwakkilnin wua suttuluwunadə, awi gəle dikki? Dunoni bareye bawo, koro lowo dio ye wuro nangua.

⁴ To, awo wua kidanin suttuluwiya dikke am fannjan samoyidəa nokkəna,” yeno.

⁵ «Daji am duwon banju ngimba kasuro jəgai sammaa tilo tiloyen bowoje burwoyedəro: “Ndawuro bani ngimba nia njəgai?” cəne tia kiworo.

⁶ Tiye: “Kəndawu jaitunne tono miaro,” yenniya, wakkildəye tiro: “Kakkadunəm kasuye ngone duwan namme fiwu ruwune.”

⁷ Koro kam gadero: “Ni nda, ndawuro nia njəgai?” yeno. “Algama buwu miaro,” yenniya, wakkildəye: “Kakkadunəm ngone fisku ruwune,” yeno.

⁸ Banju ngimbadə wakkil jire bawoadəa kəla nanganju adəyen kingoro, dalilnjudə am duniaye arsiyinjalan nanga kam fandoyen am nurrea kojana nangaro.

⁹ Nayiro wulnjagakki, arsiyi dunia adəyelan sawawa fandowo. Sa dajənalən, nayia kəndəgairam sawisoyen ngəlaro njamoyi.

¹⁰ «Kam awo ganən jireadə, ngəwu yen jirea. Koro kam awo ganən jire bawoadə, ngəwu yen jire bawoa.

¹¹ Arsiyi dunia adəyen jirenambu diwwaa, wundu gəle arsiyi jireye sameyedəa mukkondoro cakki?

¹² Koro ləman kaando gənidləlan jirenambu diwwaa, wundu gəle nayiro nuwa kaando njadi?

¹³ Wolodi fima rakce wolodi kəma yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cərayi, bi fal bərsəmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.»

Attaura Nawi Musaye-a nodo bargaa Alaye-a

¹⁴ Farisawa tayi wuri rawowu nangaro awo ani sammaa fangeranniya, Isaro rudu gənayeyera.

¹⁵ Isaye tayiro: «Nayi fuwu amben kəlandoa jirewuro ngonuwwa, amma Ala awo karwundoye nojəna. Awo fuwu amben ngəlaro jajakcaidə na Alayen waada.

¹⁶ «Attaura-a kitawuwa nawiyaye-adə dasaana duwon har jaman Yahaya Kasalamaye kadio. Tən sa adən kawuri kəji nodo bargaa Alaye ambo wuldiyi, koro wundu yaye tiro ngaworo məldi.

¹⁷ Adə yaye səkkal fal Attauraye baworo waldudəro same-a cidi-a baworo walduma budu wo.

¹⁸ Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənədə kənjəna cədəna. Koro kam duwon kamu dəpkadaa niyajənədə, ti ye kənjəna cədəna.

Misal gəriwu laa-a Lajarus-aye

¹⁹ «Gəriwu laa mbeji, yim nguson kajəmu kime so, kare linne ngalwo so luji ye, kullum tamtam-a daraja-alan napci ye.

²⁰ Cinna fannjuyen ngudi laa ye bowada tiyinju samman tunoa mbeji, cunju Lajarus.

²¹ Kənanjuadəro, kəmbo tewur gəriwudəyen cidiro fidənədə boro mangarji kərga, koro kəriyama isane tunowanjudəa məməlaccai.

²² Ngudidə bawoyenniya, malaiyawa tia ngojane gərə Nawi Ibrahimero kesado. Gəriwudə ye bawoje tia sittərayera.

²³ «Curo kannuyen ajawu jauru cai duwon, kəla sapkeniya, kuruwun Nawi Ibrahimba gərenjun Lajarus kiro.

²⁴ Daji yilje: “Bawa Ibrahim, wua njunosəne Lajarus node ci ngulondonjuye ingiro ləpcuwo təlammı samjo, curo kannu adəyen jauru bone yakki, diye!” yeno.

²⁵ Amma Nawi Ibrahimbe tiro: “Tadani, tange sa dunialan jauru kəji yamidə, Lajarus ye jauru kuttu caidə. Amma kərma ti na adən ronju bowada, ni ye curo boneyen kərgam.

²⁶ Koro ngawo adəyeman kattenden bəlaa kura kuruwu fetta, bare nanden wunduma cije nandoro lejənni, bi nando yen wunduma nandero isənni nangaro!” yeno.

²⁷ Tiye: “Marne, Bawa, lowonjəkkəna, Lajarus fado bawaniyero node,

28 yaanani uwu mbeji. Tayia galajo, bare tayi ye na ajawuye adëro isanniro!”

29 Amma Nawi Ibrahimbe tiro: “Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a nanjan mbeji. Kolle tayia fanja!” yeno.

30 Koro tiye: “A'a, Bawa Ibrahim! Amma kam laa karmolan cije nanjaro leyenoa, tuwa cadì,” yenniya,

31 Nawi Ibrahimbe: “Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a fanduro wayeraa, kam nuna roaro walje cijënama kasac-caiwawo.”»

17

Bare kamba karwulan tawwi!

1 Daji Isaye fuwurawanjuro: «Awowa casakke am taljane biwu cadidë kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidë!

2 Kamdëye daunjuro kau neduram mafëndi lujagane bërëmbo gëpcaanama tiro ngalwo, tadawa sanana aniye falnjaa cakke talje biwu cëdidëro.

3 Hangal gënanowo! Këraminëm biwu niro njëddia, tiro wulgëne. Tëmjia, tia gawurne.

4 Curo kawu fallen tulurro biwu ngiddo yaye, tulurro walde ise niro: “Tëmmëkkëna,” cënia, tia gawurne.»

5 Daji këngayambadëye Këmadëro: «Kambërsendedëa yirgai!» yeranniya,

6 Këmaye tayiro: «Ca kambërsendo mbejia, kasuni mutarre gai tëngërima yaye, ranguwe këska kura adëro: “Mëktëne, curo bërëmben koktëne!” wulgëwiya, manando jëgai.

7 «Kamndo laa kareanju kulo baredu bi lëman neworo leje karaan walde isiya, tiro: “Duwan are namme bëri bui!” cëni wa? A'a!

8 Tiro: “Bëri desëgëne, kajëmunëm kadawu bawoa yakkëmiya, are këboni kude fisëgëne. Bukke yakkiya duwon, ni ye bui yai,” cëni.

9 Koro kareanju awo tiro wuljëgënadëa cëdëna nangaro, tia wuseji wa? A'a!

10 To, nayi ye awo Ala wulnjaana sammaa diwe ceriya, adëgai wulowo: “Andi kareawa faida bawoa, awo wajim-saana bas kidiye!”»

Isaye am barasua mewu isangaduwu

11 Isa bërni Jerujalëbero ledu cëdi duwon, karangi katte cidi Samariyaye-a Galileye-aa giya.

12 Bëladëya laa karëngënniya, kongwa barasua mewu tia kapkeyera. Kuruwun dajane

13 kowo sapcane tiro: «Sayinna Isa, marne andia njunosane!» yera.

14 Isa tayia kirunniya, tayiro: «Lenowo, rimannadəro fəledəgənowo!» yeno. Lejai ngai duwon, ngajane tayirro walyera.

15 Falnja ngajənaro asuyenniya, kowo sapce Alaa cunɡo-riaro walde

16 fuwu Isayen tungurumje ngumnju cidin gənjaje tia wuseyeno. Tidə kam Samariyaye.

17 Daji Isaye: «Tayi mewu samma ngajana, mare? To, nda tayi ləgardə?»

18 Kusotto adəro kajia, wundunjama walde Alaa wuseji bawo wa?»

19 Daji kamdəro: «Cine lene! Kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma,» yeno.

Kənde nodo bargaa Alaye

(Mat 24.15-28, 36-44; Mar 13.14-23, 32-37)

20 Yim laa Farisawaso Isaro kəla yimbi nodo bargaa Alaye duniaro isiyen keworənniya, tayiro: «Nodo bargaa Alaye asuduramsolan gəni isi,

21 koro wundumaye: “Akko ti!” bi “Towo ti!” wuljiwawo. Nonowo, nodo bargaa Alayedə dawundoman kərga,» yeno.

22 Daji Isaye fuwurawadəro: «Sa ise kawu fal yayero Tada Kambedəa kuroro jauru raawwa, amma tia ruwwawo.

23 Amsoye nayiro: “Akkonju!” bi “Towonju!” caniya, bare lenuwe tayia gawwi.

24 Jiri same ci fallan har todəro cuwalde wassidə gai, yim kəndenjuyedən Tada Kambedə ye ngai.

25 Amma Ala kadarjəna, sai jauru bone cane am jaman adəyedə tia wajaiya duwon.

26 «Jaman Tada Kambedəye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

27 Sadən amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim Nawi Nuhu maaradəro ngaye ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno.

28 Koro alamanjudə jaman Nawi Lutuye gai. Amso jawui ye, casai ye, kasuwun luwa so, lado so cadi ye, kulo barejai, fado cadandi ye kasarga.

29 Daji yim Nawi Lutu bəрни Sodomben culuwunadən, dəlawu kannuye-a kauwa kannuaye-a samən cudure tayi sammaa siyeyeno.

30 Yim duwon Tada Kambedə fəlediyidən adəgaima wakkaji.

31 «Yim adən kam duwon kəla soronjuyen karenju ye curo soroyen dəganadə bare jəpce kare ngoje leji cəne curo

sorodayero ngaanni! Koro kam kulolan daganadæ ye bare fadoro waldænni!

³² Tangowo kamu Lutuyea!

³³ Wundu duwon ronju fiwo cæraanamadæ ronjudæa cuwatki, amma wundu duwon ronju cuwatkænamadæ ronjudæa cæriwi.*

³⁴ Nayiro wulnjagakki, yim adæn bune am yindi dægæl tilon bowada duwon, fal ngojane fal koljai.

³⁵ Koro kamu yindi ye kallo nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

³⁶ [Kongwa yindi ye kulon duwon, fal ngojane fal koljai.]»

³⁷ Daji fuwuranjuye tiro: «Kæma, ndaran awo adæ wakkaji?» cane tia keworænniya, tayiro: «Na fiwa daganalan kowuwaso ye captai,» yeno.

18

Misal kamu kwa faccægænaa-a alkali-aye

¹ Daji Isa fuwuranjuro kæla sawiso tæma koljannilan moduwa cadoyen misal adæa kiddo.

² Tayiro: «Bæla laan alkali laa Ala yea rijænni, kam yea nangujænni mbeji.

³ Koro curo bæla adæyen kamu kwa faccægænaa laa ye mbeji. Kullum na alkalidayero ise tia lowoje: “Wuro shara kæla kæladoniyen sædde!” cæni.

⁴ Tussæna sonju cæmowonni, amma ngawo adæyen alkalidæ karwunjun: “Ala yea rikkæni, kam yea nangunækkæni yaye,

⁵ kamu adæ kullum wua suwolsæna nangaro, tiro shara yiddækki, bare kænde ngæwunjudæn karwuni tægæmbo jadænniro!” yeno.»

⁶ Daji Kæmadæye: «Awo alkali jirenambuma adæ wuljænadæa fannowo!

⁷ To, Ala nda, am kærejæna bune-a kausu-aro tiro sonja caddidæro shara kæla kæladowanjayen cæddiwawo wa? Ra, kawu kadaro tussæna duwon, tayia banajiyi?

⁸ Nayiro wulnjagakki, duwaman sharanja kamji. Adæ yaye sa Tada Kæbedæ duniaro walde isiya, koro yaye kæmbæse dunialan cuwandi wa?»

Misal Farisa-a akki mowoma-aye

⁹ Daji Isa am tayi kælanjaa jirewuro ngojane am gadea rujanaro misal adæa kiddo:

* **17:33 17:33** ro fiwo bi fattuwu - Kam rakce ronju cæriwiwawo, amma kam duwon Isa nangaro ronju dunian cuwatkænamadæ na Alayen tia cæriwi.

10 «Am yindi moduwa dioro Fado Alayero lejane kasar-gawo. Kam faldə Farisa, faldə ye akki mowoma.

11 Farisadə cije daje karwunjun moduwa cəde: «Ala, wu am gade-a gade nangaro wusenjəkkəna. Wu barwu gəni, diwi dioma gəni, kənjənama gəni, bi akki mowoma adə gai gəni.

12 Wudə curo mawuyen yindiro asem dikki, koro awo fandəkkəna ngan fal curo mewuyen sadaaro yikki,» yeno.

13 Amma ti akki mowomadə, ngawolan daada kəlama sapcənnin nganjingu bakciaro:* «Ala, wu biwuma, wua njunosəne!» yeno.

14 Nayiro wulnjagakki, Farisadəa gəni, akki mowomadəa Ala jiremaro ngojo. Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakcənamadə, tia awimaro ngojaiwawo. Koro kam duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai,» yeno.

Isaye yalla sananaro barga dəptuwu
(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

15 Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejero nanjuro cawudi duwon, fuwurawadə adəa kerunniya, amdəa wusayera.

16 Amma Isa yalla sananadəa bowoje fuwurawanjuro: «Yalladəa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkəwwi! Nodo bargaa Alayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!

17 Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedəa kasaccənnidə təmmaro ngayiwawo!» yeno.

Kam kura laaye ro sawisoye mada
(Mat 19.16-30; Mar 10.17-31)

18 Kam kura laaye Isaro: «Maləm ngəlama, awi dikke ro sawisoye fandəkki?» cəne tia kiworo.

19 Isaye tiro: «Awiro wua ngəlaman bowosəmi? Ala gənia, wunduma ngəla bawo.

20 Wadawadəa† nonəmma: Bare kənjəna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!»† yeno.

21 Kamdəye: «Tən gananiyan wada ani sammaa gakkəna,» yeno.

22 Isa adəa fangenniya, tiro: «Koro yaye awo fal nia maunjəna. Kəndanəm sammaa lade talaawaro dagargəne, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

* 18:13 18.13 nganji bakta - Noduwuram karwukuttaye. † 18:20 18.20 wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † 18:20 18.20 NL 20.12-16; SK 5.16-20

23 Kamdä adäa fangenniya, ti jauro gariwu nangaro karwukutta tia tai daje kida.

24 Isa karwukuttanjudäa kirunniya, tiye: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauro jau, diye!

25 Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudäro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

26 Am adäa fanjanadäye tiro: «Assha! Adägaia, wundu gäle njäkkawo cuwandi?» yera.

27 Isaye: «Awo kambo yojiwawodä Alaro yoji!» yeno.

28 Daji Biturusse tiro: «Akkonde awindeso kolliye nia njägaiyena,» yenniya,

29 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma nodo bargaa Alaye nangaro fado, bi kamu, bi yaana, bi bawa, bi ya, bi yalla koljänadä,

30 dunia adäman awo koljänadämaa ngäwuro kojäna cuwandiawodäma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi,» yeno.

Isaye kënyakkuyero këla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)

31 Isa mewun yindindäa sägäriro cuttuluwe tayiro: «Fanowu, Jerujalembu leniye, koro awo nawiyaso këla Tada Kambedäyen ruwujana samma wakkaji.

32 Am tia cadane mukko kärdiyayero casakke, tayi ye tia rujane rarajane tiro lallari täwajagane

33 kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

34 Amma fuwurawadä awima asujanni. Maananju tayiro gäraaada nangaro, awo wuljänadäa nojanni.

Isaye kambua isangaduwu

(Mat 20.29-34; Mar 10.46-52)

35 Isa bëla Jerikoye karängenniya, kambu laa ci jawallen napkada lowo cädi mbeji.

36 Jama kojairo fangenniya, awi wakkajoro kiworo.

37 Tiro: «Isa kam Najaratte kodu cädi,» yera.

38 Daji kowo sapce: «Isa Tada Mai Daudaye,‡ wua njunosäne!» yeno.

39 Am fuwu gärijana lejaidä tiro jakkade mädäk napco yera, amma cayea kojänaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosäne!» yeno.

40 Daji Isa daje tia nanjuro cawudo yeno. Kewudänniya, tiro:

‡ 18:38 18.38 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidä kaduwu Mai Daudaye.

⁴¹ «Awi niro njëddækkiya, raam?» cæne tia kiworo. Tiye: «Këma, sim fandækkiya, raakko!» yeno.

⁴² Daji Isaye tiro: «Sim fände! Kambørsenëm nangaro nanlewa fandëmma,» yeno.

⁴³ Sadëman sim cuwande Alaa cungoriaro Isaa giya. Jama samma adëa kerunniya, tayi ye Alaa jajaktu badiyera.

19

Isa-a Jakaya-a

¹ Isa bëla Jerikoyero ngaye reje kodu badiyeno.

² Bëladën kam laa mbeji, cunju Jakaya. Ti kura akki mowomasoye ye, jauru gariwu ye.

³ Wundu ti Isa wo cæne tia kuroro maji, amma këla jama kadayen rangëme kuroro tiro katkeru, ti kori nangaro.

⁴ Daji Isaa kuroro cëgase fuwuro leje na Isa kojidëyen këla tarmu laayero tatkeno.

⁵ Isa nadëro kadinniya, këla sapce tiro: «Jakaya, duwan jëmme, ku sai fannëmlan jëmmækkiya!» yeno.

⁶ Jakaya ganje jëpce karwu këjiaro tia kapciye sosayeno.

⁷ Jamadë adëa kerunniya, karwunja waje: «Fado biwu-mayen jëpcëna!» cani.

⁸ Amma Jakaya cije daje Këmadëro: «Këma, reda këndaniyedëa talaawaro yikki. Koro kam laayen wuri cukkowonaro mowökkënaa, kawak dewu tiro kalakkëkki,» yeno.

⁹ Daji Isaye: «Ku fado adën njëkkawo jëpcëna, dalilnjudë kam adë ye kaduwu Nawi Ibrahimbe* nangaro.

¹⁰ Nonowo, Tada Kambedë am faccaanaa maje njëkkaworo kadio,» yeno.

Misal mai-a wolodiyanju-aye (Mat 25.14-30)

¹¹ Jamadë awo ania kërënjai ngai duwon, Isa tayiro misal wulduwu badiyeno, dalilnjudë Jerujalemba karënjëna ye, koro tayidë nodo bargaa Alaye sadëman duniaro jëpciyero tëmajana ye nangaro.

¹² Tayiro: «Maina laa lardu kuruwu laaro leje kërmai lardunjuye cuwande walde isi cæne sapturo ciyeno.

¹³ Daji wolodiyanju mewu bowoje wundunja yayero mina† fal fal ce tayiro: “Kawu waldëkke isëkkiro tilan sawur dewo,» yeno.

* **19:9 19.9** kaduwu Nawi Ibrahimbe - Nawi Ibrahim gai, Jakaya ye Alaa mërsaje na Alayen njëkkawo kiwando. Adëgainin tidë kaduwu jireye Nawi Ibrahimbe.

† **19:13 19.13** mina - Ngäl wuriye. Mina faldë alama alwasi kida kawu miaye.

14 Amma am lardudäye tia wajane, har ngawonjun am canode: “Kam adä maindero waljiro rayiyende!” yera.

15 «Maije kadinniya, wada ce wolodiyanju tayiro wuri cinadäa bowoja isa awiso sawurlan cawandoro nojo yeno.

16 Burwoyedä ise tiro: “Barganëmmmin, akko mina simmadän mina gade mewu fandäkke,” yeno.

17 Maiye tiro: “Wuse, wolodi ngälama! Awo ganan aman dimma nangaro, nia lawan bëla mewuyero galanjækki,” yeno.

18 Yindiyedä ye ise tiro: “Barganëmmmin, mina simmadän gade uwu fandäkke,” yenniya,

19 Maiye: “Nia lawan bëla uwuyero galanjækki,” yeno.

20 Daji wolodi gade ye ise tiro: “Barganëmmmin, akko minanëm. Tia kesolan kërnekke dam gënayekko.

21 Ni kam jau nangaro, ringekko. Awo gënanëmmidäa ngonëmi, awo nadëmmidä yea kalanëmi,” yeno.

22 Maiye tiro: “Mana cinëmben shara njëddækki, wolodi kälado! Wu kam jau, awo gënakëni ngokki, koro awo nadëkkëni kalanëkkïro nonëmma, gëna?”

23 To, awiro gäle wufinidäa bankilan gënanëmmidä? Ca ngai dimmaa, waldunidän wufini riwanjua mowokkëna,” yeno.

24 Daji maiye am nadän daadadëro: “Minadäa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadëro yowo!” yeno.

25 Tayiye: “A! Barganëmmmin, nanjun mewu mbeji, diye!” yeranniya,

26 Maiye: “Nayiro wulnjagakki, wundu duwon nanjun awoamadä,‡ tiro casargai, amma kam nanjun bawomadä,§ awo cëdanadëmaa tilan camoyi.

27 Këladowani mainjaro wallëkkïro wajanadäa kudowo fuwunin roro yejowo!” yeno.»

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

Isaye mai gai Jerujalemba ngawo

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Yah 12.12-19)

28 Ngawo Isa adäa wuljänayen, koro walde këla fuwunna Jerujalemba ledu badiyeno.

29 Gëre bëla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunne canidäa karëngeranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

30 tayiro: «Bëla fuwundoyedëro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagëwi. Fërangowo kudowo!

‡ 19:26 19.26 wundu duwon nanjun awoamadä - Kam mana Isaye fanjidä, nodunju cërgane caye kojënaro asuji. § 19:26 19.26 kam nanjun bawomadä - Kam mana Isaye fanjiwawodä, nodunju ganadëmaa tilan camoyi.

31 Kam laaye: “Awiro fərangui?” cəne nayia njaworia, tiro: “Kəmadə tilan məradunjua,” wulgənowo!»

32 Daji am tayia cunodənədə lejane Isa tayiro wuljəgənədə gai nayeyera.

33 Kuttadəa fərakcai duwon, kəmanjusoye tayiro: «Awiro fərangui?» yeranniya,

34 tayiye: «Kəmadə tilan məradunjua,» yera.

35 Daji kuttadəa* na Isayero cawude kalwuwanja kəladəro ferjagane tia ngoyeyera.

36 Leji adəgai duwon, am kalwuwanja kəla jawallen feryera.

37 Na jawal Kau Jaitunnedən jəpcidəa karəngenniya, fuwurawanju samma karwu kəjiaro kowo sapcane kəla awo əjabba əjabba carunayen Alaa njungoro badiyera.

38 Tayiye: «Bargaa mai cu Kəmandeyen isimadə! Kərma duwon kätte Ala-a amnju-ayen nanlewa kərga, Mai Samemaro daraja tio!»† cani.

39 Curo jamadəyen Fərisawa laaye Isaro: «Sayinna, fuwurawanəmbo wulgəne gəm cado!» yeranniya,

40 tiye: «Nayiro wulnjagakki, nəmgeraa, dongur kauyeyesoma burwu casakki,» yeno.

Isaye Jerujalemba njikkiri

41 Isa Jerujalemba del karənje bərnidəa kirunniya, tiro kikkiri.

42 Bərnidəro: «Kai! Ca ku awo nanlewa njukkudidəa nonəmmaa, amma kərma nodu adə niro gəraaadaro waljəna.

43 Adə nangaro yim laa ise kəladəwanəm dirinjane kəlnjane kanji fi yayen kikiminjagane garunəmbo cidi capcagane tiyen kojane

44 ni-a am curonəmlan dasaana-a sammaa təgəmbo sinjagai, har kau falma kəla kamanjuyen gənaada baworo cadi, dalilnjudə sa Kəmande amnjua cəkkayiyeyen isənaro nonəmmi nangaro,» yeno.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Yah 2.13-22)

45 Daji Isa balballa Fado Alayero kərgaanniya, kare ladomasoa dudu badiyeno.

46 Tayiro: «Kitawulan ruuwada: “Fannidə fado moduwaye!”† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

* 19:35 19.35 *kuttadəa* - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewalan rokura bawoa kənde cədiyədə. † 19:38 19.38 Jaw 118.26 † 19:46 19.46 Ish 56.7 † 19:46 19.46 Iri 7.11

47 Yim nguson Isa Fado Alayen jamaa alamdu cædi duwon, wurawa řimannaye-a malamba Attauraye-a amwurawa jamaye-a tia njejoro majai,

48 amma jawal cawandænni, dalilnjudæ jama samma hangalnja nanjun tia fanjana nangaro.

20

Kænduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 21.23-27; Mar 11.27-33)

1 Yim laa Isa Fado Alayen jamaa alamje tayiro kawuri kæji Alayedæa wuljiyi duwon, wurawa řimannaye-a malamba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

2 tiro: «Andiro wulsagane, kænduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kænduwo adæa njo?» cane tia keworo.

3 Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddækki, wulsægænowo!»

4 Kasala Yahaya jamaro cæddænadæ, sameyen kadio ra kamben?» cæne tayia kiworo.

5 Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gæle tia kasadduwwidæ?” cæne sawori.

6 Amma “Kamben” wulliyea, jama samma andiro kau gægæmsagane seyesi, dalilnjudæ Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

7 Daji Isaro ndaran kadiomaro nojanni yera.

8 Isaye tayiro: «Wu ye kænduwo filan awo ania dikkidæa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal jærwu agæriduwu kæladowaye

(Mat 21.33-46; Mar 12.1-12)

9 Daji Isa misal adæa jamaro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Kam laa jærwu inabbe cæde jærwuwu laaro agærijiye bælawuro kawu kadayero sapkada.

10 Sa færdoye kidænnya, nuwanju cuwandoro kææanju laa na jærwuwudæyero kinodo. Amma jærwuwudæ tia cadane bakcane mukko dea duyera.

11 Koro walde kææa gade kinodo. Ti yea cadane bakcane basarjane mukko dea duyera.

12 Koro walde kææa yakkuye kinodænnya, caye gai ti yea lorujane duyera.

13 Daji kæma jærwudæye: “Awi gæle dikki? Tadani raakkænadæmaa nodækki. Waneye tiro daraja cadi,” yeno.

14 Amma jærwuwudæ tadanjudæa kerunnya, kattenjan: “Adæma warasamadæ wo! Tia yejiyo, warasadæ kaandero waljo!” yera.

15 Daji tia cadane jærwudælan cattuluwe roro keyeso.

«To, kæma jærwuyedæ awi cædi?»

16 Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwunjudəa ci,» yeno. Jamadə adəa fangeranniya, tayiye: «Suwana! Bare ngairo waljenni!»

17 Amma Isa tayia ninije: «To, awi maana awo kitawulan ruwuwada adəye?»

«*“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljanadə wo.”*†

18 «Nonowo, kam kəla kau adəyero cukkurənamadə nanamdi, koro kaudə kambo cukkuriya, kəluwuro kalakci,» yeno.

19 Maləmba Attauraye-a wurawa řimannaye-a jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro.

Kambiwu kəla akki njoyen

(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)

20 Daji wurawa adinwuye ani Isaa mələstu badijane curo mananjuyen cada mukko gomnayero casakkoro am laa jirewu gairo kəlanja kalakcanaa nanjuro kenodo.

21 Tiro: «Sayinna, mana wuldunəm-a jamaa alamdunəm-a samma jirero noniyena, koro wundumaa gayirnəmbawo ye, jawal Alaye kalkallo yikkərami ye.

22 To, Kaisarro* akki njodə, andiro halal ra haram?» cane tia keworo.

23 Amma Isa niadiwinjadəa asuje tayiro:

24 «Wuro dinariyus† fələsəgənowo rukke! Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya, tiro «Kaisarre,» yera.

25 Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno.

26 Adəgaima rakcane fuwu jamayen Isaa curo mananjuyen cadanni. Jaawunjudəa jauru ajarpəcane mədək napkera.

Kambiwu kəla cinowo duniayen

(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)

27 Sadusiya laa, tayi cinowo duniayea kasaccannidə, na Isayero isane

28 tiro koro cadde: «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugəna tada bawoa bawoje kamu koljia, kamu yanjugəna faccəgənayədəa niyajo yanjugənarə kaduwu majuwo!”† ruwujəna.

† 20:17 20.17 Jaw 118.22 * 20:22 20.22 Kaisar - Gomna kura Rombe † 20:24 20.24 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai. † 20:28 20.28 SK 25.5

29 Akko yaana tulus mbeji. Burwoyedə kamu ngoje tada cuwandənnin bawoyeno.

30 Yindiyedə ye kamudəa niyayenniya, ngai.

31 Yakkuyedə ye ngai. Adəgaima tayi tulus samma tada cawandənnin bawoyera.

32 Ngawo adəyen kamudə ye bawoyeno.

33 To, tayi tuluso tia camowonadə, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

34 Isaye tayiro: «Am jaman adəye larusa so, niya so cadi,

35 amma am duwon leira-a karmolan cidu-aa cawandənadə larusa so, niya so cadiwawo.

36 Karmolan cidudən nuwanjaa nangaro, tayidə tadawa Alaye, malaiyawa gai‡ rakkane gadero sanuiwawo.

37 Koro Nawi Musa kəlanjuma kitawulan na kannu dawu coccəri cambiyedən am bawojana cijaidəa tabbaccəgəna. Tidə Kəmandəa Ala Ibrahimbe-a Ala Isakuye-a Ala Yakubaye-alan bowoyeno.†

38 Kəmandedə Ala am sanunaye gəni, am roaye, nanjun tayi samma ronjaa nangaro,» yeno.

39 Daji maləmba Attauraye laaye tiro: «Sayinna, jaawunəmdə kalkal!» yera,

40 Adəgaima wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mat 22.41-46; Mar 12.35-37)

41 Daji Isaye tayiro: «Ndayilan Almasiwudə Tada Mai Daudaye§ canidə?

42 Mai Dauda kəlanjuma kitawu Jawurayelan manaje: “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon,

43 kəladowanəmba cidiya sinəmbəro yakkəkko!’ cəna.”†

44 Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənadə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno.

Hal maləmba Attauraye

(Mat 23.1-12; Mar 12.38-40)

45 Jama samma tia kərənjai duwon, Isaye fuwurawanjuro:

46 «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana.

‡ 20:36 20.36 malaiyawa gai - Tayidə sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adə nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 20:37 20.37 NL

3.6 § 20:41 20.41 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. † 20:43 20.42-43 Jaw 110.1

⁴⁷ Kamu kwa faccægənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniyə ajawunja leiran jauro kura!» yeno.

21

Sadaa kamu kwa faccægənaaye

(Mar 12.41-44)

¹ Isa kəla sapkenniya, arsiyiwu laa curo sanduwu sadaa fidarambedəro wuri fijagai kiro.

² Koro kamu ngudi kwa faccægənaa laa ye gursu kime* yindi fijiyi kiro.

³ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccægənaa adə tayi sammaa kojənaro fijəgəna.

⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mat 24.1-25.46; Mar 13.1-37)

Wurdu Fado Alaye

(Mat 24.3-14; Mar 13.3-13)

⁵ Fuwurawanju laaye kəla jiri Fado Alayedəa kauwanju shawa shawa-a sadaa Alaro sadakcaana-alan janejanadəyen manajai duwon, Isaye:

⁶ «Awo ruwi anidə, sanja cəde kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

⁷ Tayiye: «Sayinna, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁸ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! Am ngəwu cunilan† isane: “Wuma ti wo!” koro “Sadə cədəna!” cani. Bare tayia gawwi!

⁹ Kəriwu so, hangalsango soye lawar fannuwiya, bare yaanuwwi! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.»

¹⁰ Koro Isa walde tayiro: «Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai.

¹¹ Cidi ye na gadegaden jauro loloji, wowa-a kəna-a ye na naro ngasayi. Koro awowa riduye-a alama ajabba ajabba-a ye samelan fəledai.

¹² Amma kawu awo ani samma wakkajaidəro, nayia njadane basarnjane dandalnin sərənnjagai, kosoro

* **21:2 21:2** *gursu kime* - Wuri yaudiyaye. Tamannju ganama. † **21:8 21:8** *cunilan* - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani.

njasakki, koro cuni nangaro[‡] fuwu mai so, gomna so yero njasadi.

¹³ Ngainin dama shedaro walduye fanduiwi.

¹⁴ Adə nangaro kawudəro nia ngonowo, bare kəla awo kəlando moworo wulluwiyen karwungai diwwi,

¹⁵ dalilnjudə wuma awo kalkal wulluwidəa njadəkki, koro curo waduwundoyen wundunjama rakce nayia kambiwun-jaiwawo.

¹⁶ Bawando-a yando-a so, yaanawando so, kəramiyando so, sawawando so nayia njadane laandoa roro ceyesi.

¹⁷ Cuni nangaro am samma nayia wanjai,

¹⁸ amma kanduři kəlandoyema facciyiwawo.

¹⁹ Nedduwiya, njəkkawo fanduiwi.

Wurdu Jerujalembe

(Mat 24.15-28; Mar 13.14-23)

²⁰ «Sa kəwuwa kəriwuye isane bəрни Jerujalembea dirijane kəljana ruwiya, wurdunju karənjənarə nonowo.

²¹ Sa adən am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja! Am curo bərnidəyen dasaanadə ye caluwo, koro am karaalan dasaanadə ye bare bərnidəro ngasaanni!

²² Dalilnjudə adəma sa ajawu gənaduwyedə wo, ngainin awo kitawulan ruwuwada samma wakkajai.†

²³ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja! Masiwa kura lardudəro ngayi, Ala jama adəro gərgajəgəna nangaro.

²⁴ Laanja kashagarsolan ceyesi, laanja yea cadane karea gai larduwa gade samməro caadi. Kərdiyadə Jerujalembe guguwaccai, har sa Ala tayiro kədarjəgənədə cədiya.

Kənde Tada Kəmbədəye

(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

²⁵ «Samelan alamaso kəngal-a kumbal-a sillowuwa-alan tarui, dunia yelan nuktu tekuye-a cambaldunju-a casakke jama larduwaye hangalnja ciji.

²⁶ Kəla awo dunialan wakkajiyen ambe karwunja kamde, har muwajai, kənduwowa sameye jaurə lolojai nangaro.

²⁷ Daji Tada Kəmbədə kənduwoa-a jaurə darajaa-a curo fofouyen isi carui.†

²⁸ Awo ani wakkadu badijaiya, danowo kəlando sangowo, sa nayia meruduye karənjəna nangaro.»

Misal ya tarmuye

(Mat 24.32-35; Mar 13.28-31)

‡ 21:12 21.12 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. † 21:22 21.22 Hos 9.7

† 21:27 21.27 Dan 7.13-14

²⁹ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Akko ya tarmuye-a kəska gadeso samma-a ruiwo!

³⁰ Sa kaluwanja řidu badijana ruwiya, nayi kəlando nangəři karənjənarə nonuwwa.

³¹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, nodo bargaa Alaye karənjənarə nonowo!

³² Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

³³ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo waljiwawo.

Faadaro dəgaiwo!

(Mat 24.36-44; Mar 13.32-37)

³⁴ «Hangal gənanowo! Bare curo njəmbəro so, sagarandu so, duniasuwol so hangalndo ngojane yim adə ise kel gai tadu bawo nayia rəp njadanni.

³⁵ Nonowo, yim adə am dunialan dasaana sammaro cukkuri.

³⁶ Faadaro dəgaiwo, duno awo wakkaji sammaro kanuwe fuwu Tada Kambədəyen daduye fandoworo sawisoro Alaa korowo,» yeno Isaye.

³⁷ Adəgaima yim nguson kausu Isa Fado Alayen jamaa alamji, bune bərnidən culuwe leje na Kau Jaitunne canidəyen waji.

³⁸ Koro jama samma tawajane tia kərənduro Fado Alayero isai kasarga.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

22

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Sala Burodi Yis Bawoaye tia sala Laya Njəkkayiramben* bowojaidə karənjəna.

² Koro wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a jawal Isaa njejoye majai, amma jamadəa rijana.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma

(Mat 26.14-16; Mar 14.10-11)

³ Daji Yiwulis Yahusa kam tiro Iskariyot cani mewun yindindəye falnjarə kərgawo.

⁴ Yahusa leje wurawa řimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a rokko jande kəla jawal Isaa mukkonjarə sərəttuwuyen kedo.

⁵ Karwunja jaurə kəjije tiro wurə cadi yeranniya,

* **22:1 22.1** sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen.

6 Yahusa kasacce dama Isaa tayiro jama nojannilan sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe

(*Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Yah 13.21-30*)

7 Sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngəlaro Laya Njəkkayirambedəa[†] duwajaidə kidənnya,

8 Isa Biturus-a Yahaya-aa cunode tayiro: «Lenowo, masəna layayedəa andiro dabbarsaganowo, buiyoy!» yeno.

9 Tiro: «Ndaran tia dabbarniyeya, raam?» cane tia keworo.

10 Isaye tayiro: «Akko bərnidəro ngawuwiya, kam laa bule ingia ngojəna-a kəla kəlluwi. Fado ngayidəro tia gaiwo ngawowo,

11 kəma fadoyedəro wulgənowo: “Sayinnaye kusotoram na fuwuranju-a rokko masəna layayedəa cadidə ndaran?”

12 Nayiro soro sameye ngim kura curon karea fəlenjagai. Nadən masənədəa dabbarnowo!» yeno.

13 Daji fuwurawadə lejane jiri Isa tayiro wuljəgənədə gai awiso kewando. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

Masəna Kəmaye

(*Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1Kor 11.23-34*)

14 Sa kidənnya, Isa kəngayambanju-a rokko masənaro napkera.

15 Isaye tayiro: «Caman masəna Laya Njəkkayirambe adəa kawu bone yakkidəro nayi-a rokko buiyeya, jaumaro raakkəna.

16 Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun tia bukkiwawo, sai jiremaro nodo bargaa Alayelan maananju wakkajiya duwon,» yeno.

17 Kənjaram curon dibenna ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro: «Kənjaram adəa taiwo, wundundo yaye ca!

18 Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun ingi inabbe[‡] yakkiwawo, har nodo bargaa Alaye napciro,» yeno.

19 Daji burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» yeno.

20 Adəgai koro ngawo masənayen kənjaram ngoje tayiro ce: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada,[§] bu duwon nayi nangaro fidənədə.

21 Kam duwon wua sərənsiyidə, akkonju wu-a rokko masəna diye.

[†] 22:7 22.7 ngəlaro Laya Njəkkayirambe - Ngəlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidə. [‡] 22:18 22.18 ingi inabbe - Diben. [§] 22:20 22.20 aman bərin bunilan ndəpkada - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-adamgəna-ayea tabbacciyidə.

22 Tada Kambedə saptidəma,* jiri Ala kadarjənədə gai, amma kam duwon tia sərəcciyidə, kuttunju!»

23 Daji kattenjan kəla wundunja awo adəa dioma woyen koro badiyera.

Wundunja kura wo?

24 Daji fuwurawadə kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadi duwon,

25 Isaye tayiro: «Maiya dunia adəye talaawanjaa raccagai, koro am tayiro serma canidə ye kənduwonja fələjai.

26 Amma nayidə, ngai gəni. Kuramandodə təngəri gairo waljo, koro kam nayia njanodimadə wolodi gairo waljo!

27 Wundu gəle kura wo? Kam masənarə napcənamadə ra wolodinjudə? Kam masənarə napcənamadə, mare? Amma wudə curondon wolodindo gai.

28 «Curo jaraptani sammayen nayima gərenin nammuw.

29 Jiri Bawani wuro kərmai sinadə gai, wu ye nayiro njadəkke

30 curo kərmainiyen wu-a rokko buwe yawe, koro kuris kərmaiye nammuwe jiri mewun yindin Israyilawuyero shara yidduwi.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Yah 13.36-38*)

31 «Siman, Siman, fanne! Yiwulis jiri am argəm lalajaidə gairo nayia laladuro† Alaa cuworəna,

32 amma bare kambərsenəm kolləmmiro Alaa ngikkorəkko. Ni ye waldəmiya, kəramiyanəmdəa isadunoagəne!»

33 Biturusse tiro: «Kəma, koso bi karmoro dab-bardəkkəna, ni-a rokko leniyol!» yenniya,

34 tiye: «Biturus, niro wulnjəgəkki, gudowom ku kokkore cakkiwawo, sai yakkuro wua angərsəmiya,» yeno.

35 Koro Isa walde tayiro: «Sa nayia wuri bawoa, ngərwu bawoa, suno gade ye bawoa njanodəkkənədən, awo laa maunjana wa?» cəne tayia kiworənniya, «Mausanni,» yera.

36 Daji tayiro: «To, amma kərma kam wuřinjuadə ngojo, kam ngərwuñjuadə ye ngai, koro kam kashagarnju bawoadə ye kalwunju gari cəlado fal ciwo.

37 Nayiro wulnjagakki, sai awo kitawulan ruwuwada adə wulan wakkajiya: “Amso tia biwumaro ngoyera.”† Aaa, awo kəlanin ruwuwadadə wakkaji,» yeno.

* 22:22 22.22 Tada Kambedə sapti - Isa nui. † 22:31 22.31 nayia laladu - Yiwulis tayia rijapturo cəraana. † 22:37 22.37 Ish 53.12

38 Tiro: «Kəma, akko kashagar yindi,» yeranniya, tayiro: «Kollowo, cədəna,» yeno.

Moduwa Isaye

(*Mat 26.36-46; Mar 14.32-42*)

39 Isa bərnilan culuwe cayedə gairo Kau Jaitunnero leyeno, fuwuranju ye tia गया.

40 Nadəro kadinniya, tayiro: «Bare jaraptuwwiro moduwa dewo!» yeno.

41 Daji tayia kolje gana laa kuruwuje tungurumje moduwa dio badiyeno.

42 Tiye: «Bawa, kasaddəmmaa, kənjaram adə[‡] wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno.

43 [Daji malaiya laa samelan ise tiro fəlediye karwunju kibbayeyeno.

44 Isa jəktu dama baworo fanji duwon, cayea kojənarə tai daje moduwa kido, har kəmuwunju bu cidiro fidiyi gairo tok tok fiyadan.]

45 Ngai moduwa kidənniya, cije na fuwuranjuyero walde ise tayia karwukuttaro casambarəna kənəm cadi najiye

46 tayiro: «Awiro kənəm diwidə? Cinowo, bare jaraptuwwiro moduwa dewo!» yeno.

Isaa Ta

(*Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Yah 18.1-11*)

47 Isa mana cədi ngai duwon, jama kada kam tiro Yahusa canı mewun yındındəye falnja fuwu gərjiaro kadira. Yahusadə Isaro lewa kərawoye njəddoro tia karəngenniya,

48 Isaye tiro: «Yahusa, lewa kərawoyelan wa Tada Kambədə sərətkəmi?» yeno.

49 Am nanjuyedə awo wakkajidə kerunniya, tiro: «Kəma, kashagarlan tayia cacalliyea, nda!» cane

50 falnja wolodi řiman kurayea bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno.

51 Amma Isaye tayiro: «Danowo! Cədəna!» yenniya, səmonju leje isangayeyeno.

52 Daji Isaye wurawa řimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a amwurawa jamaye-a tia taro isanadəro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro kadiw?

53 Yim nguson nayi-a rokko Fado Alayen dəgaiye duwon, wua sədawwi. Amma adəma sando wo, sa duwon duwu kərmainju cunodidə.»

‡ 22:42 22.42 *kənjaram adə* - Kənjaram bone njaye.

*Biturusse Isaa angərdu**(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Yah 18.15-18)*

54 Daji Isaa cadane balballa fado řiman kurayedəro kesado. Biturus ye katte kaskadaaro tayia giya.

55 Dawu balballayen kannu fujane napkeranniya, Biturus ye dawunjan napkeno.

56 Daji kir laa Biturussa nur kannuyedən napkada kiruniya, tia ngəlaro ninije: «Kam adə ye Isa-a rokko,» yeno.

57 Amma Biturus angərje: «Feroma, wu tia nokkəni!» yeno.

58 Gana sam kidənniya, kam laa ye tia cure: «Ni ye falnja!» yeno. Biturusse: «Kai! Wu gəni!» yeno.

59 Alama sa fal gai cəde kam laa gade: «Fagatto kam adə ye Isa-a rokko, ti ye kam cidi Galileye nangaro!» yenniya,

60 Biturusse tiro: «Kam, awo wulləmidəa nokkəni!» yeno. Sadəman manaji ngai duwon, gudowom kokkore kekko.

61 Daji Kəmadə suworde Biturussa niniyeno. Biturus ye awo Kəma tiro wuljəgənədə takkeno. Kəmaye: «Ku kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna.

62 Takkənniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

63 Adəgai duwon am Isaa gurejaidə tia rurujane babaktu badiyera.

64 Simnju jakcane tiro: «Nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

65 Koro radu kada tiro keddo.

*Isa fuwu majilis kura adinwuyen**(Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Yah 18.12-14)*

66 Dunia wayenniya, amwurawa jamaye-a wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a majilislən captane casakke Isaa fuwunjaro kewudo.

67 Tiro: «Nima wa Almasiwudə wo? Andiro wulsagane!» cane tia keworo. Amma Isaye tayiro: «Wulnjagakkia, kasadduwwawo.

68 Koro njaddəkkia, jaawu siwwawo.

69 Amma kua adən fuwun Tada Kəmbədə mukko kəmboram Ala Kənduwomayen napkada dəgai,»† yeno.

70 Daji tayi sammaye tiro: «Nima gəle Tada Alayedə wo?» yeranniya, tayiro: «Nayima wulluw, wuma!» yeno.

71 Daji tayiye: «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Andi kəlande mana cinjulan culuwuna adəa fanniye,» yera.

23*Isa fuwu Gomna Bilatussen**(Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Yah 18.28-38a)*

† 22:69 22.69 Dan 7.13-14

¹ Daji majiliswu samma cijane Isaa fuwu Gomna Bilatussero caade

² ayau gənaduwu badiyera. Tayiye: «Kam adə jamandea turu cadoro təmbaljiyi nayeyeyiye. Kaisarro akki njo dapciyi, koro tima Almasiwu maidə wo cəni,» yera.

³ Bilatusse tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

⁴ Daji Bilatusse wurawa řimannaye-a jama captanadəaro: «Kam adəlan ayau fima fandəkkəni,» yeno.

⁵ Amma amdə cayea kojənarə kowo sapcane: «Alamdunjun jamande cidi Yahudiyaye sammaa jawallan cuttuluwi, cidi Galileyen badije har na adəro kadio,» yera.

Isa fuwu Mai Hirudussen

⁶ Bilatus adəa fangenniya, Isa kam Galileye waro kiworo.

⁷ Isa kam Galile cidi duwon Mai Hirudus cunodidəyero asuyenniya, cakke Isaa na Maidəyero kesado, sa adən ti ye Jerujalemnin nangaro.

⁸ Mai Hirudus Isaa kirunniya, karwunju jauro kəjiyeno. Tussəna ti-a tado cəraana, dalilnjudə calan lawarnju fanjəna, koro alama laa sameye tiyen kuroro təmajəna nangaro.

⁹ Koro kada tiro kiddo, amma Isa awima tiro kalaccəgənni.

¹⁰ Wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a ye nadən daada tia jauro burwujai.

¹¹ Mai Hirudus ye sojiyanju-a rokko tiro rudu gənajagane rarayera. Daji kalwu darajaa tiro lujagane na Bilatussero kalakera.

¹² Caman Mai Hirudus-a Gomna Bilatus-aye kattenja kuttu duwon, yim adəman kəjjiane sawaro walyera.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Yah 18.38b-19.16a)

¹³ Daji Gomna Bilatus wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a jamadə-aa bowoje

¹⁴ tayiro: «Kam adə jamadəa turu cadoro təmbaljiyi nuwe naniri kiwuduw. Fuwundon tiro koro kiddəkkəniya, ayau tiro gənagəwwadən falma fandəkkəni.

¹⁵ Koro Mai Hirudus ye cuwandənni nangaro, cakke tia kalakera. Akko awima tia roro njejoye cədəna bawo.

¹⁶ Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

¹⁷ [Caman kəla adayen sala adən kosoma fal tayiro salamjiyi.]

18 Daji jama samma ci tiloaro kowo sapcane: «A'a! Kam adəye ronju tuluwe! Barabbassa andiro salamsagane!» yera.

19 Ti Barabbasdə, bərnilan tuɾu cade kam laaa ceyesənadəro, tia kosoro casakkəna.

20 Bilatus Isaa salamduro cəraanadə, walde tayiro man-ayeyeno,

21 amma kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» cani.

22 Yakkuyedən walde tayiro: «Awiro? Ayau awiye cədo? Awima roro njejoye tilan fandəkkəni. Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

23 Amma jamadə caye baworo kowo sapcane Isaa kəskaro jajuwo no cane, har kowonjan nasargadara.

24 Daji Bilatus shara kamje awo caworənadə tədi yeno.

25 Kam tia caworəna, kam duwon tuɾu-a kam njejo-a nangaro kosoro casakkənadəa salamgeno, amma Isaa awo caraanadəa cadoro mukkonjaro kekko.

Isaa kəskaro jaduwo

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Yah 19.16b-27)

26 Sojiya Isaa caadi duwon, kam laa bəla Kuraneye cunju Siman karaan isidəa cadane kəska karmoyedəa ngoje ngawo Isaye jəgane leyera.

27 Curo jama tərəm ngawonju jagaidəyen kamuwa kada ti nangaro karwukuttaro nganji bakcai ye, cesiri ye mbeji.

28 Daji Isa suworde tayiro: «Kamuwa Jerujalembe, bare wu nangaro yiruwwi! Kələndo-a njuriyando-aro yikkirowo!

29 Nonowo, sa laa cəde ambe: “Barganja kamuwa rakcane casambiwawodə! Barganja kamuwa ngaltema casambəne təgam cadənnidə!” cani.

30 Sadən kauwa kuruwuro: “Kələndero yukkurowo!” koro kəriso yero: “Andia jansanowo!” wuldu badijai.

31 Awoa kəska kəridəro ngai caddia, awi gəle kəska ngamdudəro wakkajiyi?»

32 Sojiyadə gəndewu yindi yea ti-a rokko njejoro kesado.

33 Na tiro Buwo Kəlaye canidəro kadiranniya, nadən Isaa kəskadəro jayeyera. Gəndewu yindidə yea jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

34 Daji Isaye: «Bawa, tayia gawurne, awo cadi nojanni nangaro,» yeno. Sojiyadə kajəmunju ngojane walawala cade dagaryera.

35 Jamadə nadən daada carui ngai duwon, amwurawadə tiro rudu gənajagane: «Am gadea cəkkaana. Tima Almasiwu Ala kərejənaa, nda kələnju cəmowo!» cani.

36 Sojiyadə ye tia rujane nanjuro isane tiro diben comcom saɟagane:

37 «Ni Mai Yaudiyayedəa, kəlanəm moye!» cani.

38 Kəlakajinjūn adə allolan ruwuwada: TI ADƏMA MAI YAUDIYAYE WO.

39 Gəndewu yindi jajaanadəye falnja Isaro manakuttu cədde: «Nima gəna Almasiwudə wo? Nda kəlanəm moye, andi yea sakkaye!»

40 Amma faldə ye kamanjuro jəkkade: «A! Ni yero shara ro tuluwoye njaddənama, Alaa rinəmbawodə?»

41 Kaandedə jussəna, diwi diyena nangaro ajawu gənasaana, amma kam adə awima diwi cədənni,» yeno.

42 Daji walde: «Isa, kərmainəm fandəmiya, wua kəlan sədai,» yenniya,

43 Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kumarō wu-a rokko jannalan dəgaiye,» yeno.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Yah 19.28-37*)

44 Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado,

45 kəngal ye wasturo wayeno. Sa adən juwa curo Fado Alayen* dəganadə farak yindiro kargadan.†

46 Daji Isa kowo dunoaro sapce: «Bawa, roni curo mukkonəmbero yakkəkki,» yenniya, ro kirəmbo.

47 Kajalla sojiyayedə awo wakkajəna sammaa kirunniya, Alaa jajakce: «Fagatto kam adə jirema!» yeno.

48 Jama kada na lamar adəyen captanadə ye awo wakkajəna sammaa kerunniya, karwukuttaro nganji bakcajaro walladara.

49 Amma am Isaa nojanadə-a kamuwa tia cidi Galileyen jaane isanadə-a samma kuruwunin daada awo ania lawar-jai kasarga.

Sittəra Isaye

(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Yah 19.38-42*)

50 Kam laa nadən mbeji, cunju Isuwu. Tidə kam ngələma ye, jirema ye,

51 kam Arimatiya cidi Yahudiyaye, koro nodo bargaa Alayedəa gureji. Ti majiliswudəye falnja yaye, awo amanju niajane Isaro caddənadəa kasaccənni.

52 Daji Isuwu na Gomna Bilatussero leje kamin Isayedəa kiworo.

* 23:45 23.45 *Fado Alaye* - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemmnin kərga.

† 23:45 23.45 *juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan* - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada.

⁵³ Kamindæa kæskadælan cəsaye lowowon batta linnen kækærje kauri duwon curo kauyen lajana laa wundumaa casakkænno cakke sənayeno.

⁵⁴ Yimdæ yim dabbarduye,‡ koro yim tustuye badidunju del karænjenja.

⁵⁵ Kamuwa duwon Isa-a rokko cidi Galileyen isanadæ ye jaane kauridæa lawarjane jiri kaminnju sənajanadæa kero.

⁵⁶ Daji waldane kawudi-a kændawu-a dabbaryera. Yim tustuyea kæla wadayen tuskera.

24

Karmolan cidu Isaye

(*Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Yah 20.1-10*)

¹ Mawuye yim burwoyæ* suwa læp kamuwadæ kawudi-a kændawu-a dabbarjanadæa ngojane kauridæro leyeranniya,

² kau kuradæ ci kauriyedæn tæmallada nayeyera.

³ Kasargaanniya, kamin Kæma Isayedæa cawandænni.

⁴ Kæla adæyen hangalnja cijæna duwon, kongwa yindi kajæmu yiyiljia gærenjan daada tayiro fæleyaadara.

⁵ Karwunja kamde kæla cidiyaro kesakkæranniya, kongwawadæye tayiro: «Awi nangaro kam roa curo am sanunayen manuwidæ?»

⁶ Ti na adæn bawo, cijæna! Awo Isa sa ti cidi Galileyen nayiro wulnjaanadæa tangowo:

⁷ “Ala kadjænna, Tada Kambedæa mukko biwumasoyero casakke kæskaro jajagane ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji.”»

⁸ Daji mananjudæa takkera.

⁹ Kauridæn walladaranniya, awo ani sammaa mewun tilondæ-a fuwurawa gadesodæ-aro wulyeyera.

¹⁰ Kamuwa awo ania kængayambadæro wuljaanadæ tayima Meram Magdala-a Yanna-a Meram ya Yakubaye-a kamuwa gadeso-a wo.

¹¹ Amma mananjadæa kæla bawoaro ngojane tayia njasarairo wayera.

¹² Adæ yaye Biturus cije cægase kauridæro leyeno. Nguje lotkeyenniya, batta linne gænna, awima gade curunni.† Daji awo wakkajænadæa jauru ajapce fadoro walladan.

Isaye fuwurawanjuye yindiro fæleduwu

¹³ Yim adæman fuwurawanjuye yindinja cijane bæla laa Imawus cani kilometær mewun yindin gai Jerujalemlan dæganadæro lejai duwon,

‡ 23:54 23.54 yim dabbarduye - Jæmma. Yim tustuyedæ sæbdu. * 24:1 24.1 mawuye yim burwoyæ - Ladu. † 24:12 24.12 awima gade curunni - Kamin Isayedæa curunni.

14 kəla awo wakkajana ani sammayen jande badiyera.

15 Jandejane gasipcai duwon, Isa kəlanju karənje tayi-a rokko leyera.

16 Amma simnjan tia carunama, ti wunduro asuduro dapkaada.

17 Isaye tayiro: «Kəla awiyen jawallan jandenuwidə?» cəne tayia kiworənniya, karwu kuttua gəm dayera.

18 Falnja cunju Kəleyofas tiro: «Curo kusottowa Jerujalembe sammayen ni tilonəm awo kawu anin wakkajənədə nonəmmi wo?» yeno.

19 Tayiro: «Awi gəle wakkajo?» yenniya, tiro: «Awo Isa kam Najarattero wakkajəgənədə! Ti nawi kura fuwu Ala-a jama samma-ayen awo cədi-a manaji-a samma kənduwoa duwon,

20 wurawande řimannaye-a amwurawande-a wowom karmoye tiro gənajaaro tia sərəccagane kəskaro jayeyera.

21 Amma tima kam duwon jama Israyilayea merujimadə woro təmaniyena. Akko awo ani wakkajanadə ku kawu yakku.

22 Koro kamuwa laa curonden lawar ajabba andiro sakkudəna. Ku suwa ləp kauridəro leyeranniya,

23 kaminjudəa cawandənni. Daji waldane isane andiro malaiyawa tayiro nadən fəledagane ti ronjua cane wulseyera.

24 Adəgaima amnde laa ye kauridəro leyeranniya, kamuwadə wuljanadə gai, awo sammaa kalkallo nayeyera, amma tidəa carunni!»

25 Daji Isaye tayiro: «Am hangal bawoa! Kua yaye awo nawiyaso wulnjaanadəa njasarairo wanuwwa.

26 Ala kədarjəna, ti Almasiwudə bone adəa cane duwon daraja na Alayen cuwandiawo wa?» yeno.

27 Daji Attaura Nawi Musayen tamiya har kitawuwa nawiyaye gadedəro kudero awo kəlanjun kitawu samman ruwuwadadəa tayiro fisaryeyeno.

28 Bəla lejaidəa karəngeranniya, Isa fuwuro koji gairo kido.

29 Amma tia lowojane: «Marne, andi-a rokko jəmmiyo! Kəngal njukkuro cədi, dunia ləmdu maji,» yeranniya, ngaye tayi-a rokko jəpkera.

30 Masəna dioro napkeranniya, burodi ngoje Alaro ardije fəsakce tayiro kaino.

31 Daji kəlanja fərəmde tia asuyera, amma tayiro fatkeyeno.

32 Kattenjan: «Kəla jawallen mana sadde kitawu Alaye fisarsagai duwon, karwunde tai dajə kəjjənni wa?» yera.

³³ Sadəman cijane Jerujalemba waldane kəngayamba mewun tilondə-a amanja gade-a captana nayeyeranniya,

³⁴ jamaye tayiro: «Jiremaro Kəmadə karmolan cijəna, har Simanno fəledəgəna!» yera.

³⁵ Daji tayi yindidə ye awo kəla jawallen wakkajəna-a jiri burodi fəsakce dagarjənalana tia asujana-adəa wulyeyera.

Isaye fuwurawanju sammaro fəleduwu

(Mar 16.9-13; Yah 20.19-23)

³⁶ Fuwurawadə kəla awo aniyen jande cadı ngai duwon, Isa kəlanju dawunjan dajə tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

³⁷ Kaime kam nunaye laa caro cane karwunja pət kam-gada.

³⁸ Amma Isaye tayiro: «Awiro hangalndo cijənədə? Awi nangaro kəla wuyen danguwı?»

³⁹ Akko mukkonı-a sını-a ruiwo, wu kəlanıma! Lesənowo ruiwo, kaimelan silla-a da-a bawo, amma wu takkənaro ruwi,» yeno.

⁴⁰ Adəa wulyenniya, mukkonju-a sinju-a tayiro fəleyeyeno.

⁴¹ Daji karwunja tai dajə kəjjinə yaye, ajarpəne tia mərsajannidə, Isaye: «Na adən awo laa kəmboye mbeji wa?» cəne tayia kiworo.

⁴² Njango buni wargadaye tiro kekkudəranniya,

⁴³ cəmoje fuwunjan gigəro.

⁴⁴ Daji Isaye tayiro: «Akko manani sa dawundon dəgakkənədən nayiro wulnjagakkənədə: “Ala kədarjəna, awowa duwon kəlanin curo Attaura Nawı Musaye-a kitawuwa nawiyaye-a Jawura-ayen ruwuwadədə sai wakkajaiya,»» yeno.

⁴⁵ Daji Isa kəlanja fərəmje kitawuwadəa tayiro bayınduwu badiyeno.

⁴⁶ Tayiro: «Akko awo kitawulan ruwuwadədə: “Almasiwudə bone cai, kawu yakkua karmolan ciji,

⁴⁷ koro Jerujalemnin tamiya har jama duniaye sammaro kudero cunjulan kawuri tuwa dio-a gawara fəndo-ayedəa wuljagai.”

⁴⁸ Nayıma shedawu awo anıye wo.

⁴⁹ Wudə awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cənnədəa‡ juwanjagakki. Nayı ye bərnı adən nammowo duwon, har samelan kənduwu nayiro jəm njagairo,» yeno.

Isaye samero ledu

(Mar 16.19-20)

‡ 24:49 24.49 awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cənnədə - Ruhı Alaye.

⁵⁰ Daji Isa tayia bərnidən cuttuluwe karən bəla Baitaniyero kiwudənniya, mukkonju yindi sapce tayiro barga dəpkeyeno.

⁵¹ Tayiro barga dəpciyi ngai duwon, nanja kolje tia samero kesado.

⁵² Tiro ambətkeyeranniya, karwukəji dama bawoa Jerujalembowalladara.

⁵³ Adəgaima kullum Fado Alayen Kəmandea congori kasarga.

YAHAYA

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənədə Linjila Yahayaye

Kitawu Yahayayedə Linjila kəndewuye wo. Yahayadə, ti Nawi Yahaya Kasalama gəni, kəngayamba mewun yindin Isaye falnja, koro tiro fuwura Isa tia jauro cəraanaa cani. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada ambo wuljəgənədə fangeno. Saa fiwu bi firakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-aa ambo ruwuyeyeno. Amma kitawunjudə kitawuwa Matiyu-a Markus-a Luka-aye gai gəni, gadegade. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanədə:

Badiduram (1.1-18)

Kida Isaye dunialan (1.19-12.50)

Kida Isaye dawu kəngayambanjuyen (13.1-17.26)

Bone-a daraja-a Isaye (18.1-21.25)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənədə BADIDURAM

Isa Kalma Alaye

¹ Badiduramnin Kalma, Kalmadə Ala-a rokko, Kalmadə Ala kəlanjudəma.

² Badiduramnin Ala-a rokko kasarga.

³ Awiso tiyelan alaktəna. Curo awo alaktəna sammayen, tiyen gənia, awo alaktəna falma bawo.

⁴ Tilan ro kərga,* rodə tima nur kambe wo.

⁵ Nurdə curo duwuyen yiyilji, amma duwudə tia cəmowonni.

⁶ Kam laa Ala cunodəna mbeji, cunju Yahaya.†

⁷ Tidə shedaro kadio. Am samma tiyelan kasaccaro, nurdəa shedajoro kadio.

⁸ Ti kəlanju gəni nurdə wo, amma nurdəa shedajoro kadio.

⁹ Nur adə tima nur jireye wo, duniaro ise am sammaa wassimadə.

* 1:4 1.4 tilan ro kərga - Kalmadə tima fərdü roye wo. † 1:6 1.6 Yahaya - Nawi Yahaya Kasalama.

10 Tidə dunialan duwon, duniadə ye tiyelan alaktəna yaye, duniadə tia nojənni.

11 Na jamanjuyero kadio, amma jamanju tia camowonni.

12 Amma am duwon tia camoye cunju kasaccanama-sodəro kənduwo tadawa Alayero walduye kaino.

13 Tayidə buyen gəni, bi kərawo tiyiyen gəni, bi kərawo kamben gəni, Alayen katambəra.

14 Kalmadə kambo walje dawunden napkeno. Ti jauru serra ye, jirea ye. Koro darajanjua ruiyena, daraja duwon daraja Tada tilo lok na Bawayen isənayədə gai.

15 Yahaya tia shedaje kowo sapce: «Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,” wulləkkənədə.»

16 Barga dəptuwunju dama bawodəro andi samma ser cinju bawo kiwandiye.

17 Wadadə Nawi Musayen kadio, amma ser-a jire-adə Isa Almasiwuyen kadira.

18 Wunduma ngalte Alaa curuna bawo, amma Tada tilo lok, tidə Ala ye, na Bawayen dəganama ye, tima Aladəa andiro isanosaa.

KIDA ISAYE DUNIALAN

Sheda Nawi Yahayaye

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Luk 3.1-20)

19 Sa yaudiya Jerujalemnin na Yahayayero rimanna-a Lewiya-aa[‡] ti wunduro kororo canodənadən, akko sheda Nawi Yahayayedə.

20 Angərjənnin federo wulje tayiro: «Wu gəni Almasiwudə wo!» yeno.

21 Daji tiro: «Ni wundu gəle? Nima wa Nawi Iliya wo?» cane tia keworo. Tayiro: «A'a, wu gəni,» yeno. Tiro: «Ni nawidə wa?» yeranniya, tayiro: «A'a,» yeno.

22 Daji tiro: «To, ni wundu gəle? Jaawu am andia sanodənadəro yadiyoro, awi gəle kəlanəmlan wulləmi?» cane keworo.

23 Yahayaye tayiro: «Wuma “kam karaan kowo sapce: ‘Jawal Kəmandeye cəkko dewo!’ cəni,»[†] Nawi Ishaya wuljənədə gai,» yeno.

24 Curo kəwu Farisawaye yen am laaa canodəna.

25 Tayiye Yahayaro: «Ni Almasiwu gəni, Nawi Iliya ye gəni, nawidə ye gəni, awiro gəle ambo kasala[§] yiddəmi?» cane tia keworo.

26 Tayiro: «Wudə ingilan ambo kasala kiddəkko, amma dawundən kam laa daada nonuwwi mbeji,

[‡] 1:19 1.19 Lewi - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidə banawu rimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadəna. [†] 1:23 1.23 Ish 40.3 [§] 1:25 1.25 kasala - Kasala tuwaye.

27 tidə kam je sunonjuye wuiduma tikkəni ngawonin isi,» yeno.

28 Awo ani bəla Baitani ci bərəm Jordaniye todən na duwon Yahaya ambo kasala cəddidən wakkayera.

Isa Tama Alaye

29 Wajənanjua Nawi Yahaya nanjuro Isa kənde cədi kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye* biwu duniaye ngojimadə!

30 Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,» wulləkkənədə.

31 Wu kəlani tia nokkəni, amma ingilan ambo kasala njəddoro kadikko, ti jama Israyilayero fəleduworo.»

32 Yahaya shedaje: «Ruhu Alaye alama bullam gai same-lan jəpce kəlanjun napci kirukko.

33 Wu kəlani tia nokkəni, amma Ala wua ingilan ambo kasala yiddəkkoro sunodənədəye wuro: “Ruhudə samelan jəpce kəla kam laayen napci rumi. Tidə Ruhu Alayen ambo kasala cəddi,» cənna.

34 Wu kəlani rukkəna ye, shedanəkkəna ye, tima Tada Alayedə wo!» yeno.

Fuwurawa burwoye Isaye

35 Wajənanjua Nawi Yahaya fuwurawanjuye yindi-a rokko nadən dajana duwon,

36 Yahaya Isa koji kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye!» yeno.

37 Fuwurawa yindidə mana adəa fanjane Isaa geya.

38 Isa suworde tia jagai kirunniya, tayiro: «Awi manuwi?» cəne kiworo. Tiro: «Rabbi, ndaran kərgam?» cane tia keworo. Maana rabbiyedə sayinna.

39 Isaye tayiro: «Arowo ruiwo!» cəne lejane na dəganədəa carune nadən ti-a rokko dabduyera. Sadə ye sa dewu kajiriye gai.

40 Tayi yindi mana Yahayayedəa fanjane Isaa jaanədəye falnjaye cunju Andarawus, yaana Siman Biturusse.

41 Burwon leje yaananju Simanna maje tiro: «Almasiwudəa fandiye-na!» yeno. Maana Almasiwuyədə kam tiro Kəristi canı.

42 Daji Simanna na Isayero kiwudo. Isa tia kirunniya, tiro: «Nima Siman tada Yahayaye, na adən fuwun nia Kefaslan bowonjai,» yeno. Maana Kefassedə Biturus.†

43 Wajənanjua Isa cidi Galileyero leduro nia ngoyeno. Filibuska kiwandənniya, tiro: «Wua səgai!» yeno.

44 Filibusdə kam Baitsaidaye bəla Andarawus-a Biturus-aye.

* 1:29 1.29 Tama Alaye - Ngəlaro Laya Njəkkayirambe. † 1:42 1.42 Biturus - Maana cu adəyedə kau.

45 Daji Filibus ye leje Nataniyella maje tiro: «Kam duwon kəlanjun Nawi Musa curo Attaurayen ruwuje nawiya kitawulan ruwujanadəa fandiyena! Tidə Isa kam Najaratte, tada Isuwuye,» yeno.

46 Nataniyelle tiro: «A! Najaratlan awo laa ngəla culuwi wa?» yenniya, Filibusse: «Are rui!» yeno.

47 Isa Nataniyel nanjuro kənde cədi kirunniya, kəlanjun manaje: «Akko Israyilama jireye, tilan awo jirenambuye bawo!» yeno.

48 Nataniyelle tiro: «Ndayin wua nosem?» cəne tia kiworo. Isaye tiro: «Kawu Filibus nia bowonjimaro, ni cidiya tarmuyen duwon, njurukkəna,» yeno.

49 Daji Nataniyelle tiro: «Sayinna, nima Tada Alayedə wo! Nima Mai Israyilawuyedə wo!» yeno.

50 Isaye tiro: «Cidiya ya tarmuyen njurukkəna niro wulnjəgəkkənədəro wa wua kasansəm? Awo ania kojana rumi,» yeno.

51 Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, same kaada malaiyawa Alaye kəla Tada Kambədəyen‡ taccai ye, jəpcai ye ruwi,» yeno.

2

Isaye ingia dibenno kalaktu

1 Yimbe yakkua bəla Kana cidi Galileyen larusa kedo. Ya Isaye nadən mbeji,

2 koro Isa-a fuwurawanju-a yea larusadəro dojana.

3 Diben cotto kerənniya, ya Isaye tiro: «Diben bawo cerəna,» yeno.

4 Amma Isaye: «Yani, awiro naniro kadim? Sani koroma cədənni, diye!» yeno.

5 Yanjuye wolodiyadəro: «Awi yaye nayiro wulnjagaidəa dewo!» yeno.

6 Nadən gəmdo kauye arakku gənaada mbeji. Yaudiyaye adanja tayirro walduyero faidada, gəmdo fi yaye alama bule yindi bi yakku gai ngoji.

7 Daji Isaye wolodiyadəro: «Gəmdowadəa ingilan yimbərowo!» cəne tayia fer ferro kesəmbəro.

8 Isaye tayiro: «Kərma kurummowo, kəma ngəməriyedəro yadowo!» cəne kurumjane kekkiado.

9 Kəma ngəməriyedə ingi dibenno waljənadəa kidambənniya, ndaran kewudomaro nojənni, amma wolodiya ingidəa kurumjanadə nojana. Daji mai larusayedəa bowoje

‡ 1:51 1.51 *Tada Kambe* - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

10 tiro: «Wundu yaye burwon diben kəji con ci, sagarandaiya, diben burwoyedəa najəgənni ci. Amma nide har kərmaro diben kəji condəa gənayem!» yeno.

11 Adəma awo Isa bəla Kana cidi Galileyelan cədənədə, tima alamanju ajabba burwoye wo. Adəgainin darajanju fəlejiye fuwuranju tia kasatkera.

12 Ngawo adəyen ti-a yanju-a yanjugənaso-a fuwuranju-a rokko bərni Kafarnaamero lejane kawu ganaro nadən napkera.

Isaye Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Luk 19.45-48)

13 Sala yaudiyaye Laya Njəkkayirambe sanju karəngenniya, Isa Jerujalembo leyeno.

14 Curo Fado Alayen am dalo so, ngəlaro so, tattawar so caladi ye, canjimaso napkada yea nayeyeno.

15 Daji Isa jelan kirwo catte tayi sammaa ngəlaro-a dalo-an kundenno Fado Alayedən duyeno. Koro wuri canjimasoyedəa cidiro fijiye tewurnjadəa təmbalje

16 tattawar ladomasodəro: «Ngonowo ani ngaa na adən tuluwowo! Bare Fado Bawaniyedəa kasuwuro kalanguwwi!» yeno.

17 Daji fuwuranjudə awo kitawulan ruwuwada adəa takkera: «Rawo fannəmbədə kannu gai wua sesi.»†

18 Daji yaudiyadəye* tiro: «Awo ania dionəmdə, alama fi andiro fəlesagami?» cane tia keworo.

19 Isaye tayiro: «Fado Alaye adəa wurnowo, wu ye curo kawu yakkuyen waldəkke tia tandəkki,» yeno.

20 Daji yaudiyadəye tiro: «A! Fado Alaye adəa tandoro kərwu fidewun arakkun cado duwon, ni curo kawu yakkuyen waldəme tandəmi?» yera.

21 Amma fado duwon Isa kəlanjun mana cədənədə tiyinju.

22 Adə nangaro Isa walde karmolan cijənyaye ngawon, fuwuranju ye mana adəa wuljənədəa takcane awo kitawulan ruwuwadadə-a mana Isayedə-aa kasatkera.

Isa karwu am sammaye nodu

23 Adəgaima Isa sala Laya Njəkkayiramero Jerujalemnin dəgana duwon, am kada alama ajabba ajabba cədidəa carune tia kasatkera.

24 Amma Isa am sammaa jauru nojəna nangaro, tayia mərsajənni.

25 Koro kəla kamben shedaro wundumaa majənni, ti kəlanju awo karwu kambədəa nojəna nangaro.

† 2:17 2.17 Jaw 69.9 * 2:18 2.18 yaudiyadə - Wurawa adinwu yaudiyaye.

3

Isa-a Nikodimus-a

¹ Kəwu Farisawayen kam laa kura yaudiyaye mbeji, cunju Nikodimus.

² Curo buneyen na Isayero ise tiro: «Sayinna, nidə maləm na Alayen kadimbo noniyena, dalilnjudə wunduma Ala-a rokko gənia, rakce alama dimi ania cədiwawo,» yeno.

³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon bərinno tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəa curuiwawo,» yeno.

⁴ Nikodimusse: «Ndayin gəle kam kiarijenadəa rakcane casambi? Curo yanjuyero wa walde yindiyero ngaye tia cambi?» yeno.

⁵ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kam duwon ingi-a Ruhu Alaye-alan tambənnidə, rakce nodo bargaa Alayedəro ngayiwawo.

⁶ Awo kamben tambənamadə kamdəma, amma awo Ruhu Alayen tambənamadə ruhudəma.

⁷ Bare ajamməmmi kəla “Sai bərinno tambuwiya,” wulnjəgəkkəna adəyen.

⁸ Karuwa cijiya, na cəraanaro fuji. Kowonju fannəmi, amma na culuwuna-a na leji-adəa nonəmmi. Adəgaima kam duwon Ruhu Alayen tambənamadə ye.»

⁹ Nikodimusse tiro: «Jiri filan attə yoji?» cəne kiworo.

¹⁰ Isaye tiro: «Ni maləm nowada Israyilawuye duwon awo ania nonəmmi?

¹¹ Jiremaro niro wulnjəgəkki, andi awo noniyena mananiye, koro awo ruiyena shedaniye, amma nayi kua yaye shedandedəa kasatturo wanuwwa.

¹² Nayiro awowa duniayeso wulnjagakkəna kasadduwwi duwon, sameyesodəa wulnjagakkia, ndayilan gəle kasadduwi?

¹³ Wunduma samero lejənni, Tada Kambe samelan jəpcənadə gənia.

¹⁴ Jiri Nawi Musa karaan kadi rojəgənadə gai, sai ngairo Tada Kambədə yea rojagaiya,

¹⁵ kəla adəyen wundu duwon tia kasaccənamadə ro sawisoye* cuwandi.

¹⁶ «Awoa Ala duniadəa jaumaro cəraye Tadanju tilo lok kaino, wundu duwon tia kasaccənamadə bare faccəgənni, amma ro sawisoye cuwando nangaro.

¹⁷ Ala duniaro shara njəddoro gəni Tadanjudəa kinodo, amma tiyen duniadəa cəkkaworo.

¹⁸ Wundu duwon tia kasaccənamadə, tia shara cədaiwawo, amma wundu duwon tia kasaccənnimadə,

* 3:15 3.15 ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə.

caman tia shara cədana, dalilnjudə cu Tada tilo lok Alayedəa kasaccənni nangaro.

¹⁹ Adəma sharadə wo: Nurdə duniaro isəna, amma am nurdəa wajane duwudəa kerawo, kəndonjaso diwi nangaro.

²⁰ Diwi dioma fi yaye nurdəa waje na nurdəyero isiwawo, bare kəndonju diwidəa am federo carunniro.

²¹ Amma jire diomadə na nurdəyero isi, kəndonjudə Alayen tədoro fəledi nangaro.»

Isa-a Nawi Yahaya-a

²² Ngawo adəyen Isa-a fuwurawanju-a cidi Yahudiyayero lejane kawu ganaro tayi-a rokko napce ambo kasala kiddo.

²³ Nawi Yahaya ye na Aionon cani karən bəla Salimben ambo kasala cəddi, nadən ingi ngəwu mbeji nangaro. Am nanjuro isane tayiro kasala cəddi.

²⁴ Sadən Yahayaa kosoro casakkənni duwon.

²⁵ Daji fuwurawa Yahayaye laa-a yaudi laa-a kəla tayirro walduyen kambiwu badiyera.

²⁶ Na Yahayayero isane tiro: «Sayinna, kam ni-a rokko ci bərəm Jordaniye todəyen, koro kəlanjun shedanəmmadə, akkonju ambo kasala cəddi, koro am samma nanjuro lejai,» yera.

²⁷ Yahayaye tayiro: «Kam rakce awima cuwandiawo, awo samelan tiro tinadə gənia.

²⁸ Nayi kəlandoma wu adəa wulləkkənarə shedasuwi: “Wu gəni Almasiwudə wo, amma wu kam Ala tin fuwunno cunodənadə.”

²⁹ Kam njuduamadə tima mai larusayedə wo. Koro sawa gərenjun daada tia kərənjimadə kowo sawanjuye fanjiya, karwunju jaurə kəjiji. Adə nangaro karwukəjini adə kalkallo waljəna.

³⁰ Sai tidə kuraje, wu ye təngərinəkkiya.

³¹ «Kam duwon samelan isənamadə sammaa kojəna. Kam duwon cidilan dəganamadə cidiyedəma, koro awo cidiyedəmaa manaji. Kam duwon samelan isənamadə sammaa kojəna.

³² Awo curuna-a fanjəna-aa shedaji, amma wunduma shedanju kasacciwawo.

³³ Kam duwon shedanju kasaccənamadə Alaa jiremaro tabbaccəgəna.

³⁴ Awoa kam Ala cunodənamadə mana Alaye manaji, Ala tiro Ruhunju dadu bawoaro cina nangaro.

³⁵ Bawadə Tadadəa cəraana, koro awo sammaa mukkonjuro cakkəna.

³⁶ Kam Tadadæa kasaccenamadæ ro sawisoye cuwandæna. Amma kam Tadadæa kasattu wajenamadæ ro cuwandi-wawo, gærgadu Alaye tilan dægai,» yeno.

4

Isa-a kamu cidi Samariyaye-a

¹ Isa Yahayaa kojænaro fuwurawa cuwande tayiro kasala cæddidæa Farisawa fanjanaro Isa asuyeno.

² Adæ yaye Isa ti kælänju gæni, fuwurawanju ambo kasala caddi.

³ Daji cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyero wallada.

⁴ Amma sai cidi Samariyayen reje kojiya duwon.

⁵ Adægaima Isa bæla laa cidi Samariyaye tiro Sakar cani karæn kulo Nawi Yakuba tadanju Nawi Isuwuro cinadæro kadio.

⁶ Nadæn baram Yakubaye mbeji, koro kausu kæla dawu, Isa ye bælawuroro cæmbaræna, ise ci baramdæyen napkeno.

⁷ Kamu Samariyaye laa ingi gudoro kadio. Isaye tiro: «Ingi se yakke!» yeno.

⁸ Sa adæn fuwurawanju awo kæmboye njuworo bælaro lejana.

⁹ Amma kamu Samariyayedæye tiro: «Ni yaudi, wu ye kamu Samariyaye, awiawin wua ingi kænjayero suworæmi?» Awoa caman yaudiya-a Samariyawu-a tawaktai-wawo.

¹⁰ Isaye tiro: «Ca kænjo Alayea-a wundu ingi kænjayero njuworænæa-a nonæmmaa, nima tia koræme ingi roye niro nji,» yeno.

¹¹ Kamudæye tiro: «Kæma, karwi ye tammi, baram ye kuruwu. Ndaran ingi roye adæa fandæmi?»

¹² Ra, nidæ kaarinde Nawi Yakuba ti duwon andiro baram adæa sade ingi ti kælänju cane tadawanju-a læmannanju-a ye casanadæmaro wa kura wo?»

¹³ Isaye tiro: «Wundu duwon ingi adæa canadæ nanggadembo ngudu fanji,

¹⁴ amma wundu duwon ingi tiro yikkidæa canadæ tæmmaro ngudu fanjiwawo. Ingi tiro yikkidæ curonjun sim ingi royero walje har ro sawisoyero bælbældi.»

¹⁵ Kamudæye tiro: «Kæma, ingi adæa wuro se, kua adæn fuwun bare ngudu fakke ingi gudoro na adæro waldække isækkæniro,» yeno.

¹⁶ Isaye tiro: «Lene kwanæm bowone, na adæro arowo!» yeno.

¹⁷ Kamudæye: «Kwa takkæni,» yenniya, Isaye tiro: «“Kwa takkæni,” næmmadæ, jirenæm.»

18 Amma kwa uwu dim, koro ti kərma rokko dəgawwadə kwanəm gəni. Awo wulləmmadə jire,» yeno.

19 Daji kamudəye tiro: «Kəma, ni nawiro asunəkkəna.

20 Kaariyandeso* kəla kau kuruwu adəyen Alaro ambətkeyera, amma nayidə† na Alaro ambəttuwuyedə sai Jerujalemnin nuwi.»

21 Isaye kamudəro: «Wua sasarai, sa laa ise Bawadəro kəla kau kuruwu adəyen gəni bi Jerujalemlan gəni ambətkəwi.

22 Nayidə awo nonuwuiro ambətkəwi. Andidə awo noniyenaro ambətkəyiye, awoa njəkkawodə yaudiyayen isi.

23 Amma sadə isi har isənama, ambəttuwuwu jireyedə Bawadəro curo ruhu-a jire-ayen ambəccagai, dalilnjudə Bawadə am jiri anima tiro ambəccaaro maji nangaro.

24 Aladə Ruhu, am tiro ambəccagaidə sai curo ruhu-a jire-ayen ambəccaa!»

25 Kamudəye tiro: «Almasiwu kam tiro Kəristi canidə isiro nokkəna. Isiya, andiro awo sammaa isanosagai,» yeno.

26 Daji Isaye tiro: «Wu niro mananjəgəkkidə, wuma ti wo!» yeno.

27 Sa adən fuwurawanju isane Isa kamuro mana cəddidəa ajapkera, amma wundunjama kamudəro: «Awi raam?» bi Isaro: «Awiro tiro managəmi?» wuljənni.

28 Daji kamudə bulenju kolje bəlaro walde ambo:

29 «Arowo, kam awo dikkəna sammaa wulsəgənaa ruiwo! Waneye tima Almasiwudə wo?» yeno.

30 Jamadə na Isayero leduro bəladən keluwo.

31 Sa adən fuwurawadə tia lowojane: «Sayinna, masəna de!» cani.

32 Amma tayiro: «Kəmboni nonuwui mbeji,» yenniya,

33 fuwurawadə kattenjan: «Kam laa tiro kəmbo cukkudəna wa?» cani.

34 Isaye tayiro: «Kəmbonidə tima awo ti wua sun-odənamadə cəraanadəa dio-a kidanju tumoduwu-adə wo.

35 Nayiye: “Kaladəro kəndawu dewu gapco,” nuwi, gəna? Wu nayiro wulnjagakki, kəla sammowo kulowadə kaladəro basawunaro ruiwo!

36 Kam kalajimadə alwasi cuwande nema ro sawisoyero capciyi. Adəgaima kam cənadimadə-a kam kalajimadə-a rokko karwunja kəjiji.

37 Kəla adəyen awo wuldənadə jire: “Kam laa cənadi, kam laa ye kalaji.”

38 Nayia awo kidanuwwi kaladuro ngenodəkkə. Am gade kidadəa cado, nayi ye barga kidanjaye kiwanduw.»

* 4:20 4.20 kaariyandeso - Am cidi Samariyayedə yaudi, amma ngalongawuri.

† 4:20 4.20 nayidə - Yaudiya.

39 Samariyawu bəla adən dasaana kada Isaa kasatkera, kamudəye shedaje: «Awo dikkəna sammaa wulsəgəna!» cənna nangaro.

40 Nanjuro kadiranniya, nanjan napcoro tia lowojane Isa kawu yindiro napkeno.

41 Mananju nangaro am kada ye cayemaa kojənaro tia kasatkera.

42 Daji kamudəro: «Kərma awo wulləmmadə gəni nangaro tia kasatkeiye. Andi kəlandema ye tia fanniyena, koro jiremaro tima Njəkkayima duniayedə woro noniyena!» yera.

Isaye kowonaye tada isangaduwu

(Mat 8.5-13; Luk 7.1-10)

43 Ngawo kawu yindiye Isa bəladəa kolje cidi Galileyero leyeno.

44 Caman Isa kəlanjuma nawi bəlanjan daraja cədanni cənna.

45 Cidi Galileyero kadinniya, am cididəye tia ngəlaro sosayera. Tayidə awo Isa Jerujalemnin sa salayen cədəna sammaa caruna, dalilnjudə tayi ye saladəro lejana nangaro.

46 Daji Isa walde bəla Kana cidi Galileye na ingia dibenno kalakcənədəro kadio. Bərni Kafarnaambelan kowona laa mbeji, tadanju dondi.

47 Kowonadə Isa cidi Yahudiyayea kolje Galilero isənaro fangenniya, nanjuro leje tia lowoje iso tadanju no cədidəa isangajuwo yeno.

48 Isaye tiro: «Alama so, awo ajabba so kiruw gənia, təmmaro yasarawwawo!» yeno.

49 Kowonadəye tiro: «Kəma, kawu tadani nuiro are!» yeno.

50 Isaye tiro: «Lene, tadanəm ronjua!» yenniya, kamdə mana Isa tiro wuljəgənədəa kasacce leyeno.

51 Ledu cədi duwon, wolodiyanju tia kapcagane tiro: «Tadanəm ronjua,» yera.

52 Sa tadanju ngajənədəa kiworənniya, tiro: «Bikka sa fal kausuyen kangedə tia kolyeno,» yera.

53 Bawadə sa adəman Isaye tiro: «Tadanəm ronjua!» cənnədəro asuyeno. Daji ti-a am fannjuye samma-a Isaa kasatkera.

54 Adəma alama ajabba yindiye Isa ngawo cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyero isənayen cədənədə wo.

5

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

1 Ngawo adəyen ngəməri yaudiyaye laa kidənniya, Isa Jerujalemba leyeno.

² Jerujalemlan karən Ngaworam Dimiyayedən falwu ingiye* ngurwo uwua mbeji, təlam yauidyaudin tiro Baitsata cani.

³ Ngurwo anin am dondi kada bowada mbeji: kam-buwa so, ngurdiyaya so, am tiyinja nuna so. [Ingidəye bəljəmdunju gurejai,

⁴ dalilnjudə sa laa sa laan malaiya Kəmandeye jəpce ingidəa bəljəmji nangaro. Wundu duwon ingi bəljəmjanadəro burwon ngaanamadə, kəndondi jiri fi tilan dəga yaye, ngaji.]

⁵ Nadən kam laa kərwu fiakkun wuskunno dondi mbeji.

⁶ Isa kamdəa bowada kirunniya, koro nadən jauru tussənaro nojənadə, tiro: «Ngadu raamma wa?» cəne kiworo.

⁷ Kam dondidəye tiro: «Kəma, sa ingidə bəljəmjiya, kam nanin wua ingidəro sakki bawo. Koro ledu dikki duwon, kam gade wua burwose ngayi,» yeno.

⁸ Isaye tiro: «Cine bənaramməm ngone lene!» yeno.

⁹ Sadəman kamdə ngaje bənaramnju ngoje ledu badiyeno.

Yim adə yim tustuye.

¹⁰ Adə nangaro yauidyadəye kam ngajənadəro: «Yim tustuyea bənaramməm ngodu niro amardəgənni,» yera.

¹¹ Tayiro: «Kam duwon wua isangasəgənadə, tima wuro: “Bənaramməm ngone lene!”» yeno.

¹² Tayiye tiro: «Wundu kam duwon niro bənaramməm ngone lene cənnadə?» cəne keworo.

¹³ Amma kam ngajənadə ti wundumaro nojənni, Isa curo jamadəyero kəldəgəna nangaro.

¹⁴ Ngawo adəyen Isa kamdəa Fado Alayen najiye tiro: «Akko nganəmma! To, biwu dio kolle, bare awo laa jauru diwi adəa kojəna nia njuwandənni,» yeno.

¹⁵ Daji kamdə leje yauidyadəro Isama tia isangajuwo yeno.

¹⁶ Isa awo ania yim tustuyea cədəna nangaro, yauidyadə tiro niadiwi fəleduwu badiyera.

¹⁷ Amma Isaye tayiro: «Bawani ku kundenno kida cədi, wu ye kida dikki,» yeno.

¹⁸ Adə nangaro yauidyadə cayemaa kojənaro tia roro njejoro mayera. Yim tustuyea awo dioro dapkada runju gəni cədo, koro Aladəma Bawanju wo cəne Alaa gaskayeno.

Kənduwo Tadadəye

* 5:2 5.2 *falwu ingiye* - Bəlaa kura cidin laada curon ingi raia, cidianju kaulan tədandəna, koro tiro butturam cani.

19 Daji Isaye yaudiyadəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Tadadə kəlanju awima rakce cədiwawo, sai awo Bawadə cədi curunadəa. Koro awi yaye Bawadə cədidəa Tadadə ye cədi.

20 Awoa Bawadə Tadadəa cəraana awo ti kəlanju cədi sammaa tiro fəlejiyi. Koro kəndo animaa kojəna tiro fəlejiyi, nayi ye jauru ajammoworo.

21 Jiri Bawadə am sanunaa cəsange tayiro ro cidə gai, Tadadə ye kam cəraanaro ro ci.

22 Bawadə wundumaro shara cəddiwawo, amma shara sammaa mukko Tadadəyero cakkəna,

23 am nga Tadadəro daraja cado, jiri Bawadəro daraja cadidə gai. Kam Tadadəro daraja ciwawomadə Bawa tia cunodənadəro daraja ciwawo.

24 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam manani fanje ti wua sunodənadəa kasaccənamadə ro sawisoye cuwandəna. Shara tia cədaiwawo, amma karmoro kaje ro cuwandəna.

25 «Jiremaro nayiro wulnjagakki, sadə isi har isənama, sa duwon am sanuna kowo Tada Alayedəa fanjai, koro tayi fanjanamadə roa dasayi.

26 Jiri Bawadə fərdu royedə gai, ngaima cakke Tadadə ye fərdu royero waljəna.

27 Koro kənduwo shara kamdaye tiro cina, dalilnjudə tima Tada Kambedə wo nangaro.

28 Bare adəa ajammuwwi, sa ise am kaurilan samma kowonju fanjane

29 caluwi. Am duwon awo ngəla cadənamasodə roaro cijai, amma am duwon awo diwi cadənamasodə shararo cijai.

30 «Wu runi awima rangəkke dikkiwawo. Jiri fakkidə gai, shara dikki. Koro sharani ye jire, dalilnjudə awo raakkəna gəni, awo ti wua sunodənamadə cəraanaa dioro makki nangaro.

Shedawu Isaye

31 «Wu kəlanin kəlani shedamaro walyekkoa, shedanidə jire gəni.

32 Shedamani gade mbeji, koro sheda kəlanin cədidə jirero nokkəna.

33 Yahayaro am yikkunoduwwa, ti ye jiredəa shedajo.

34 Wudə kamben gəni sheda makki, amma njəkkawo fandoworo awo ania wulləkki.

35 Yahayadə fatəla waskada nur ci. Sa ganaro karwukəjia curo nurnjuyen nammuwwa.

36 Amma shedani sheda Yahayayea nankuran kojəna, dalilnjudə kəndo Bawadə wuro tumogəkkoro sinadə, wotte

kəndo dikkidəma Bawadə wua sunodənarə kəlanin shedasi nangaro.

³⁷ Koro Bawa wua sunodənədə, tima kəlanin shedajo. Amma nayidə ngaltema kowonju fannuwwi, fasalnju ye ruwwi,

³⁸ koro mananju ye karwundon napcənni, dalilnjudə kam cunodənədəa kasadduwwi nangaro.

³⁹ Kitawuwadəa kəla hangallayen kəranuwi, tayilan ro sawisoye fanduwiro təmanuwwa nangaro, amma kitawu anima kəlanin sheda cado!

⁴⁰ Adə yaye naniro isuwe ro sawisoye fandoro wayew.

⁴¹ «Amben gəni daraja makki.

⁴² Amma nayia nonjakkəna, kərawo Alaye karwundon bawo.

⁴³ Cu Bawaniyen kadikko, amma wua moworo wasew. Kam gade cu kəlanjuyen kadioa, tia mowuwi.

⁴⁴ Nayi daraja kattendon manuwwi, amma daraja Ala runjuyen isidəa manuwawodə, ndayilan gəle ranguwe wua sasarawi?

⁴⁵ Bare wuma nayia na Bawadəyen ngadarnjakkiro təmanuwwi. Ngadarmandodə tima Nawu Musa wo, kam duwon təmando tiro yakkuwadə.

⁴⁶ Ca Nawu Musaa jiremaro yasarawwaa, wu yea sasarawi, kəlanin ruwujəna nangaro.

⁴⁷ Amma awo ruwujənədəa yasarawwia, ndayin gəle manani yasarawi?» yeno.

6

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ngawo adəyen Isa bərəm Galileye tia bərəm Tiberiyaselan bowojaidəye cinju todəro koyeno.

² Jama kada ye tia geya, alama ajabba ajabba kəla am dondiyən cədi caruna nangaro.

³ Daji Isa kəla kau kuruwu laayero juwane fuwurawanju-a rokko napkera.

⁴ Akko sala Laya Njəkkayirambe sala yaudiyayedə karənjəna.

⁵ Isa kəla sapce jama kada nanjuro isairo kirunniya, Filibusso: «Ndaran burodi yuwiye am ani jagaroro?» cəne kiworo.

⁶ Adəa wuldunjudə, Filibussa rijapturo, dalilnjudə Isa kəlanjuma awo cədidəa nojəna nangaro.

⁷ Daji Filibusse tiro: «Wundunja yaye burodi gana laa cuwandro dinariyus* yer yindima cædiwawo!»

⁸ Fuwurawadæye falnja Andarawus yaana Siman Bituruse tiro:

⁹ «Akko na adæn tadaana laa burodi sayirre uwu-a buni yindi-a cædana mbeji, amma am ngæwu aniro awi cæddi?» yeno.

¹⁰ Isaye tayiro: «Jamadæa yakkowo napca,» yeno. Nadæn kajim kæri tænas mbeji nangaro, amdæ napkera. Tayi kongwadæ alama dæwu uwu gai.

¹¹ Daji burodidæa ngoje Alaro ardiyenniya, am napkadadæro dagaryeyeno. Bunidæ yen ngai cæde, har mæradunja galyeno.

¹² Jawune kulyeranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Njongowa gapcanadæa cammowo, bare awima faccægænni,» yeno.

¹³ Adægaima njongo burodi uwu sayirre am jawune koljanayedæa capcane jowo mewun yindin kesæmbæro.

¹⁴ Jamadæ alama ajabba Isa cædænadæa kerunniya, tayiye: «Jiremaro kam adæ tima nawi duniaro isimadæ† wo!» canî.

¹⁵ Adæ nangaro isane tia dunodunon cadane mairo cadiro asuyenniya, Isa tayia kolje runju tok kæla kaudæyero walde giwa.

Isaye kæla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Mar 6.45-56)

¹⁶ Dunia kajiriyenniya, fuwurawa Isayedæ ci bæræmbero jæpcagane

¹⁷ maararo ngasaye kanji bærnî Kafarnaambero faljane kodu badiyera. Dunia læmjæna, Isa ye koroma tayia najægænni.

¹⁸ Karuwa dunoa cije fuje, har bæræmdæ jauro cambal-ladan.

¹⁹ Kilometær uwu bi arakku gairo ledu kedænniya, Isa kæla ingiyen silan leje maaradæa karænji kero. Kerunniya, jauro riyera.

²⁰ Amma Isaye tayiro: «Wuma, bare rinuwwi!» yeno.

²¹ Daji fuwurawadæ karwu kæjiaro curo maaradæyen tia camoye kærgeanniyama, maaradæ na lejaidæro kadio.

²² Wajænanjua jama ci bæræmbe todæn napcanadæ maara falma nadæn dægaro asuyera. Koro Isa maaradæro fuwurawanju-a rokko ngaanni, amma runja leyeraro no-jana.

* **6:7 6.7** *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldæ alwasi kida kawu falle.

† **6:14 6.14** *nawi duniaro isimadæ* - Almasiwu.

23 Daji maarawa gade bəla Tiberiyasselan karən na Kəma Isa Alaro ardije burodi jagərənadəyero kadira.

24 Jamadə Isa ye bawo, fuwurawanju ye baworo kerunniya, daji maarawadəro ngasaye bərnı Kafarnaamero tia maduro leyera.

Isa kəmbo ro fandoye

25 Jamadə ci bərəmbe todən Isaa kewandənniya, tiro: «Sayinna, sawi na adəro kadim?» cane keworo.

26 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama ajabba ajabba ruwwa nangaro gəni, burodi ngəruwe kulluwwa nangaro wua masuwi.

27 Bare kəmbo njəpci adəro kida diwwi, amma kəmbo ro sawisoyero kida dewo, kəmbo duwon Tada Kambədə nayiro njadidə, awoa Ala Bawadə tawa kənduwonjuyedəa Tada Kambədəro gənajəgəna.»

28 Daji tiro: «Kida Alayedəa dioro awi gəle diye?» cane keworo.

29 Isaye tayiro: «Kida Alayedə tima kam cunodənədə kasaddowo!» yeno.

30 Tiro: «Alama ajabba jiri fi dime ruiye nia kasannjiye? Awi gəle dimi?»

31 Kaariyande kəmbo tiro man[‡] canidəa karaalan jawuna, kitawulan ruwuwadadə gai: “Tayiro kəmbo samelan isənədəa jaworo kaino.”[†]

32 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Nawı Musa gəni kəmbo samelan isənədəa njado, amma Bawanima nayiro kəmbo jireye sameyedəa njadi.

33 Awoa kəmbo Alayedə, tima kam samelan jəpce duniaro ro sawisoye cimadə wo!»

34 Daji tiro: «Kəma, sawisoro kəmbo adəa andiro sadəne!» yera.

35 Isaye tayiro: «Wuma kəmbo ro fandoyedə wo! Kam nanıro isənamadə təmmaro kəna fanjiwawo, koro kam wua mərsasənamadə ye təmmaro ngudu fanjiwawo.

36 Amma nayiro wulnjagakkena, wua suruwwa duwon, njasarairo wayew.

37 Am duwon Bawadə wuro sina samma nanıro isai, koro kam nanıro isənədəa təmmaro wakkiwawo.

38 Awo karwuni cəraana gəni, awo ti wua sunodənədə cəraana dioro samelan jəpkekko.

39 Awo ti wua sunodənədə cəraanədə tima am wuro sinadəye falmaa fuddəkkiwawo, amma yim daryeyea[§] tayia karmolan sangəkki.

[‡] 6:31 6.31 man - Kəmbo samelan isənədə. [†] 6:31 6.31 Neh 9.15 [§] 6:39 6.39 yim daryeyea - Cinowo duniaye.

40 Akko awo Bawani cəraanadə, wundu duwon Tadadəa cure kasaccənadə ro sawisoye cuwandi, koro yim daryeyea wu ye tia karmolan sangəkki,» yeno.

41 Tima kəmbo samelan isənadə wo cənna nangaro, yaudiyadə karwunja waje:

42 «Ti adə Isa tada Isuwuye, gəna? Bawanju-a yanju-aa noniyena, gəna? Ndayin gəle samelan kadikko cəni?» yera.

43 Isaye tayiro: «Bare karwundo wajənni!

44 Wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawa wua sunodənamadə tia gərjiyiya. Wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

45 Akko awo curo kitawuwa nawayayen ruwuwadadə: «Tayi sammaa Ala alamji.»† Wundu duwon Bawadəa fanje asujənamadə naniro isi.

46 Ti Alayen isənadəro kajia, wunduma Bawadəa curunni. Tidə Bawadəa curuna.

47 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua mərsasənamadə ro sawisoye cuwandi.

48 «Wuma kəmbo ro fandoyedə wo!

49 Kaariyando kəmbo tiro man canidəa karaan jawuna, koro sanuna.

50 Amma kam duwon kəmbo samelan isidəa juwuidə, nuiwawo.

51 Wuma kəmbo ro fandoye samelan isənadə wo. Kam kəmbo adəa juwuia, sawisoro dəgai. Kəmbo duwon duniaro ro sawisoye cawandoro yikkidə, tima da tiyiniye wo.»

52 Adə nangaro yaudiya kattenjan kambiwu cade: «Ndayin gəle rakce da tiyinjuye sade ngəriyo?» cani.

53 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, da tiyi Tada Kambədəa ngəruwwawoa, bunju ye yawwawoa, nayilan ro bawo.

54 Kam duwon dani jəgəre buni caimadə ro sawisoye cuwandəna, koro wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

55 Dani ye kəmbo jireye, buni ye kənja jireye.

56 Kam dani jəgəre buni caimadə wulan dəgai, wu ye tilan dəgakki.

57 Jiři Bawa Kəndəgaima wua sunode ti nangaro wu ye roa dəgakkidə gai, kam duwon wu kəmbonju womadə, wu nangaro ti ye roa dəgai.

58 Adəma kəmbo jireye samelan isənadə wo, jiři kaariyandoso jawune sanunadə gai gəni. Kam kəmbo adəa juwunamadə sawisoro dəgai,» yeno.

59 Curo dandal bəрни Kafarnaamben jamadəa alamji duwon, Isa awo ania wulyeyeno.

Mana ro sawisoye

⁶⁰ Fuwurawa Isaye ngəwunja adəa fangeranniya, tayiye: «A! Mana adə jauru jau! Wundu gəle rakce tia fanji?» yera.

⁶¹ Isa karwunja mana adəa wajiro asuyenniya, tayiro: «Adə cakke talluwi wa?

⁶² To, Tada Kambədə nanju caye dəganadəro walde leji ruwia, nda?

⁶³ Ruhu Alaye tima ro njomadə wo, kənduwo kambədə awimaro faidajiwawo. Mana nayiro wulnjagakkənadə ruhu ye, ro ye.

⁶⁴ Amma curondon am laa kasaccanni mbeji,» yeno. Tən badiduramnin Isa am tia kasaccannidə-a kam tia sərəcciyidə-aa nojəna.

⁶⁵ Daji Isaye: «Adəma nangaro nayiro wulngeyerakko, wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawadə tiro amarjiyiya duwon,» yeno.

⁶⁶ Kəla adəyen fuwurawa Isaye ngəwunja tia ga koljane ngaworo walladara.

⁶⁷ Daji Isaye mewun yindindəro: «Nayi ye wua kolsuwiya, raawwa wa?» cəne tayia kiworo.

⁶⁸ Siman Biturusse tiro: «Kəma, na wunduyero gəle leniye? Nima mana ro sawisoyea wo!

⁶⁹ Yasaraiyena ye, noniyena ye, nima Tayir Alayedə* wo!» yeno.

⁷⁰ Isaye tayiro: «Wu gəna nayi mewun yindindəa kərənjakko? Amma kamndo fal sedan!» yeno.

⁷¹ Adəa kəla Yahusa tada Siman Iskariyotten wulyeno, dalilnjudə tima mewun yindindəye falnja mukko kəladowayero Isaa sərəcciyidə wo.

7*Kasattunambu yaanawa Isaye*

¹ Ngawo adəyen Isa cidi Galileyen didiriyeno. Cidi Yahudiyayen didiridu cəraanni, yaudiyadə tia roro njejoro majai nangaro.

² Ngəməri Leimaye sanju karəngenniya,

³ yaanawa Isaye tiro: «Na adən cine cidi Yahudiyayero lene, fuwurawanəmsodə ye kida dimidəa caroro.

⁴ Kam nowadaro waldu cəraanamadə awo cədidəa gərajawo. Awo ania dimia, duniaro fəledəgəne!» yera.

⁵ Ase, yaananjudəma tia kasaccanni.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Sani koroma cədənni, amma sandodə sawiso dabbargada.

* **6:69 6.69** *Tayir Alayedə* - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

⁷ Duniadə rakce nayia wanjaiwawo, amma wua wasəna, dalilnjudə kəndonju diwi wulləkki nangaro.

⁸ Nayidə na ngəmərīdəyero lenowo, wudə ngəməri adəro lekkiwawo, sani koroma cədənni nangaro,» yeno.

⁹ Awo ania tayiro wulyeyenniya, cidi Galileyen napkeno.

Isa Ngəməri Leimayen

¹⁰ Amma yaanawanjudə na ngəmərīdəyero leyeranniya, Isa ye federo gəni, asərlan cije leyeno.

¹¹ Yaudiyadə na ngəmərīdəyən tia majane: «Ti ndaran?» cani.

¹² Koro curo jamadəyən am kada kəlanjun kambiwu kedo. Laaye: «Ti kam ngəla,» cani, laa ye: «A'a, amba cuwatki,» cani.

¹³ Amma wunduma kəla Isayen federo mana cədiwawo, yaudiyadəa rijana nangaro.

¹⁴ Daji ngəmərīdə dawunjun duwon, Isa Fado Alayero ngaye jamaa alamdu badiyeno.

¹⁵ Yaudiyadə ajapcane: «Kam adə ngaltema kərajənnidə, ndayin kitawudəa noyeno?» cani.

¹⁶ Isaye tayiro: «Alamdunidə wuye gəni, ti wua sunodənadəye.

¹⁷ Kam awo Ala cəraanadəa dio cəraanaa, alamdudə wuye gəni, Alayero noji.

¹⁸ Kam ngumnjun mana cədimadə daraja kəlanjuye maji, amma kam tia cunodənadəye daraja majidə, tidə jirema, koro tilan jirenambu bawo.

¹⁹ Nawī Musa nayiro Attauradəa njadəna, gəna? Amma wundundoma wadawanjudəa jəgaiwawo. Awiro wua roro njejoro manuwi?» yeno.

²⁰ Jamadə tiro: «Ni karuwama! Wundu nia njejoro maji?» yera.

²¹ Isaye tayiro: «Awo ajabba fal kidəkkəniya, nayi samma ajapkw!

²² Nawī Musa wada kajaduye njadəna, adə yaye kajadə tiyən gəni, kaariyadəyən kadio, koro yim tustuyea kam kajanuwi.

²³ Bare wada Nawī Musaye ganambu tədənniro yim tustuyea kam kajanuwia, awiro gəle kəla yim tustuyea kam səramba isangagəkkənayen wuro gərgasəgəwi?

²⁴ Bare kuro simben shara diwwi, amma kəla jireyən shara dewo!» yeno.

Isama Almasiwu Alayedə wo?

²⁵ Daji am Jerujalembe laaye: «Tima gəna kam duwon tia roro njejoro majaidə?

²⁶ Akkonju federo mana cædi duwon, awima tiro wuljaganni. Ra, jiremaro wurawandedæ tia Almasiwuro asujana wa?

²⁷ Na kam adæ isænadæa noniyena. Amma Almasiwudæ isiya, wunduma na isænadæa nojiwawo,» yera.

²⁸ Daji Isa Fado Alayen jamadæa alamdu cædi duwon, kowo sapce: «Wua nosuwwa, koro na isækkænadæ yea nonuwwa. Ngumnin gæni kadikko, amma ti wua sunodænamadæ jirema. Tia nonuwwi.

²⁹ Wu tia nokkæna, dalilnjudæ nanjun kadikko, koro tima wua sunodo,» yeno.

³⁰ Adæ nangaro Isaa taro mayera, amma wunduma tiro mukko gænajægænni, sanju koroma cædænni nangaro.

³¹ Curo jamadæyen ngæwunja tia kasaccane: «Almasiwu isiya, alamaso kam adæ cædænadæa kojæna cædi wa?» cani.

Gureduwuye Isaa taro madu

³² Farisawa jamadæ awo ania kæla Isayen wuljai fangeraniya, wurawa rimannaye-a Farisawa-a Isaa taro gureduwu Fado Alayea juwayera.

³³ Isaye tayiro: «Kawu ganaro nayi-a rokko dægakki, ngawo adæyen na ti wua sunodænadæyero waldækki.

³⁴ Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dægakkiro ranguwe isuwwawo.»

³⁵ Daji yaudiyadæ kattenjan: «Ndara leji na duwon rangiye tia fandiyewawodæ? Ra, yaudiya curo am lardu Gæressero tatardaanadæyero wa leje am Gæressedæa alamji?

³⁶ Awi maana awo wuljænadæye? “Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dægakkiro ranguwe isuwwawo.”»

Ingi ro fandoye bæræm gai

³⁷ Yim daryeye yim kura ngæmæridæyæa Isa cije dæje kowo sapce: «Kam duwon ngudunjuamadæ, naniro iso ca!

³⁸ Kam wua kasansænamadæ, kitawulan ruwuwadadæ gai: “Ingi ro fandoye bæræm gai karwunjun culuwe falalaji!”»

³⁹ Adæa wuldunjudæ, kæla Ruhu Alayæ am tia kasaccanamadæ fuwun cawandiyen wulyeno. Amma sa adæn Ruhudæ koroma tinni, dalilnjudæ Isa koroma darajanjuro ngaanni nangaro.

Yaktu jamaye kæla Isayen

⁴⁰ Jamadæ mana ania fangeraniya, laanjaye: «Kam adæ tima jiremaro nawidæ wo!» cani.

⁴¹ Laaye: «Kam adæ tima Almasiwudæ wo!» cani. Amma laaye koro: «Almasiwudæ cidid Galileyen wa isi?

42 Ra, kitawulan Almasiwudə ti kaduwu Mai Daudaye, koro bəla Baitalami na Mai Dauda dəganadən isi† cənna, gəna?»

43 Adəgaima kəla Isayen jamadə kəwu yindiro yakkadara.

44 Curonjan laanja tia taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənajəgənni.

Kasattunambu wurawa yaudiyaye

45 Gureduwu Fado Alaye walladaranniya, wurawa rimannaye-a Farisawa-a tayiro: «Awiro Isaa kuduwwidə?» cane keworo.

46 Gureduwuye: «Ngalte wunduma kam adə gairo mana cədənni!» yera.

47 Daji Farisawaye tayiro: «Nayi yea jambanjana wa?

48 Wurawa adinwuye* bi Farisawaye kam laa tia kasaccəna mbeji wa?

49 Amma jama Attaura Nawi Musaye nojanni adə baskuwada!» yera.

50 Daji Nikodimus, ti duwon Farisawaye falnja na Isayero calan lejənadə, tayiro:

51 «Kəla wadandeyen kambe cinjun fanniye awo cədidəa noniyendelan tiro shara yiddiyewawo, gəna?» cəne kiworo.

52 Amma tiro: «Ni ye kam Galileye wa? Kitawudəa kərane rui, nawi fima cidi Galileyen culuwunni!»

Kamu kənjəna cədilan ta

53 [Daji wundu yaye fannjuro walladan.

8

1 Isa Kau Jaitunnero leyeno.

2 Suwa ləp koro walde Fado Alayero leyeno. Am samma nanjuro isai duwon, napce tayia alamdu badiyeno.

3 Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-a kamu laa kənjəna dio cədi cadanaa cawude dawunjan tia casakke dayeno.

4 Tayiye Isaro: «Sayinna, kamu adə kənjəna dio cədi duwon, tia keda.

5 Attauralan Nawi Musaye andiro wada sade jiri aniro kau gəgəpkəiyo tayia roro yejiyo cənna.† To, ni nda, awi wulləm?» cane tia keworo.

6 Adəa wuldunjadə, Isaa rijapturo awo laa tia burwuduye cawandoro. Amma Isa nguje ngulondon cidi kurda badiyeno.

7 Tiro dama baworo koro caddi duwon, cije tayiro: «Kam curondon biwu bawomadə kamudəro burwon kau gəpcuwo!» yeno.

† 7:42 7.42 Mik 5.2 * 7:48 7.48 wurawa adinwuye - Fuwuwu kəwu gadegade yaudiyaye. † 8:5 8.5 Lew 20.10; SK 22.22-24

⁸ Koro walde nguje cidi kurda badiyeno.

⁹ Adæa fangeranniya, kuran tamiya ganaro kudero fal fallen saptane, har Isa runju kamu fuwunjun daadadæa kolyera.

¹⁰ Isa cije dayenniya, kamudæro: «Ndaran tayi? Wunduma niro wowom gənanjəgənni wa?» cæne tia kiworo.

¹¹ Tiye: «Kæma, wunduma wowomsənni,» yeno. Daji Isaye tiro: «Wu ye niro wowom gənanjəgəkkiwawo. Lene, amma adən fuwun bare gadero biwu dimmi!» yeno.]

Isa nur duniaye

¹² Koro Isa walde jamadæro mana cædde: «Wu nur duniaye. Wundu duwon wua səganamadæ təmmaro curo duwuyen lejiwawo, nur roye cuwandi,» yeno.

¹³ Farisawaye tiro: «Ni kəlanəmlan kəlanəm shedanəmi nangaro, shedanəmdæ jire gəni,» yera.

¹⁴ Isaye tayiro: «Sheda kəlaniyə dikki yaye, shedanidæ jire, dalilnjudæ na isəkkəna-a na lekki-adæa nokkəna nangaro. Amma nayidæ na isəkkəna-a na lekki-adæa nonuwwi.

¹⁵ Nayidæ ambo shara kuro kamben yidduwi, amma wu kam fimaro shara yiddəkkiwawo.

¹⁶ Amma shara dikki yaye, sharanidæ jire, dalilnjudæ wu runi gəni, Bawa wua sunodənadæ-a rokko sharaniye nangaro.

¹⁷ Wadandoman ruwuwada sheda kam yindiyedæ jire.†

¹⁸ Wuma sheda kəlaniyə dikki, koro Bawa wua sunodənadæ ye kəlanin sheda cædi,» yeno.

¹⁹ Daji tiro: «Bawanəmdæ ndaran?» yeranniya, Isaye: «Wua nosuwwi, Bawani yea nonuwwi. Ca wua nosuwwa, Bawani yea nonuwwa,» yeno.

²⁰ Isa Fado Alayen alamdu cædi duwon, na sadaa fidaramben mana ania wulyeno. Amma wunduma tia cədanni, sanju koroma cədənni nangaro.

²¹ Koro Isa walde tayiro: «Wu lekki, koro wua masuwi, koro curo biwundayen nuwi. Na lekkidæro nayidæ ranguwe lenuwwawo,» yeno.

²² Kəla adəyen yaudiyaðaye: «Kəlanju ceji wa? Adəmaro wa: “Na lekkidæro nayidæ ranguwe lenuwwawo,” cənidə?” yera.

²³ Isaye tayiro: «Nayi cidiye, amma wu sameye. Nayi dunia adəye, amma wu dunia adəye gəni.

²⁴ Adəma nangaro nayiro curo biwuwandoyen nuwi wulngeyerakko. Wuma ti woro kasadduwwia, curo biwuwandoyen nuwi,» yeno.

† 8:17 8.17 SK 19.15

25 Tiro: «Ni wundu?» cane keworənniya, Isaye tayiro: «Awo tən badiduramnin wulnjagakkənədəma.

26 Awo ngəwu kəlandon wulduye-a sharaduye-a takkəna, amma ti wua sunodənədə jirema, koro awo tiyen fakkənədəmaa duniaro wulgəkki,» yeno.

27 Amma kəla Bawadəyen tayiro manajiyidəro asujanni.

28 Daji Isaye tayiro: «Tada Kambədə kəskaro rogəwiya, wuma ti woro nonuwi, koro awima kəlaniro dikkiwawo, amma Bawa wua alamsənədə gai, awo ania wulləkkiro nonuwi.

29 Ti wua sunodənədə wu-a rokko. Wua runi kolsənni, dalilnjudə sawisoye awowa cəraanədə dikki nangaro,» yeno.

30 Sa Isa adəa wuljidən, am kada tia kasatkera.

Tadawa jireye Nawi Ibrahimbe

31 Daji Isaye yaudiya tia kasaccanamadəro: «Manani gawia, nayi jiremaro fuwurawani.

32 Jiredəa nonuwi, jiredə ye nayiro nankam kəlaye njadi,» yeno.

33 Tiro: «Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe, koro karea wunduyemaro ngaltema walliyende! Ndayin nankam kəlaye fandiye nəmi?» yera.

34 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon biwu cədimədə karea biwuye.

35 Kareadə sawisoro gəni fadon dəgai, amma tadadə sawisoro dəgai.

36 Adə nangaro Tadadə nankam kəlaye njadiya, nankam kəlayədəa fanduwi, diye!

37 Nayi kaduwu Nawi Ibrahimbero nokkəna, amma wua njejoro manuwi, dalilnjudə karwundoro manani ngayiwawo nangaro.

38 Wu awo na Bawaniyen rukkənədəa wulləkki, amma nayi awo bawandoyen fannuwwadəa diwi,» yeno.

39 Tiro: «Bawandədə tima Nawi Ibrahimdə wo!» yera. Isaye tayiro: «Ca nayi kaduwu Nawi Ibrahimbea, kəndo Nawi Ibrahim cədənədəa diwi.

40 Kərma wu nayiro jire Alayen fakke wulnjagakkəna duwon, wua njejoro manuwi. Nawi Ibrahim ngaltema adəa cədənni!

41 Nayi kəndo bawandoyədəa diwi,» yenniya, tiro: «Andia ngəriwu gəni sesambo, bawande tilo Ala kəlanjudəma!» yera.

42 Isaye tayiro: «Ca Ala bawandəa, wua səraawi, dalilnjudə akkoni na Alayen kadikko. Kəlani nangaro gəni kadikko, tima wua sunodo.

43 Awiro awo nayiro wulnjagakkidëa asunuwwawodë? Dalilnjudë mananidëa ranguwe fannuwwawo nangaro.

44 Bawando tima Yiwulis wo, awo bawando cëraanadëa diwiya, raawwa. Tën badiduramnin ti kamceji, koro këla jireyen dajënni, tilan jire bawo nangaro. Kattuwo kamjiya, halnju fëleji, dalilnjudë ti kattuwwa, koro bawo kattuwwaye nangaro.

45 Amma wudë jire wullëkkidëro, wua kasansuwwawo.

46 Wundundo biwu dikkënaro shedaji? Jire wullëkkia, awiro wua kasansuwwawo?

47 Kam Alayedë mana Alayedëa fanji. Dalil nayi fannuwwawoyedë, nayi Alaye gëni nangaro,» yeno.

Isa-a Nawi Ibrahim-a

48 Daji yaudiyaðëye tiro: «Ni kam Samariya ye karuwama niyenadë, jirende, gëna?» yera.

49 Isaye tayiro: «A'a, wulan sedan bawo. Bawaniro daraja yikki, amma nayi wuro daraja njo wanuwwa.

50 Këlaniro darajadëa magëkkiwawo, amma Fal laa tia maji mbeji, tima sharamadë wo.

51 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon mananidëa ngojënamadë tëmmaro nuiwawo,» yeno.

52 Yaudiyaðëye tiro: «Kërma nilan sedannaro noniyena! Nawi Ibrahim nuna, nawiya gade ye sanuna, amma niye: "Kam mananidëa ngojënamadë tëmmaro nuiwawo!" nëmi.

53 Ni bawande Nawi Ibrahimdëa konëmma wa? Ti nuna, nawiya gade ye sanuna. Ni wunduro këlanëm ngoyem?» yeranniya,

54 Isaye: «Këlaniro daraja yikkia, darajani faidanju bawo. Bawani daraja wuro si, ti duwon tiro Alando nuwidë.

55 Tia ngaltema nonuwwi, amma wu tia nokkëna. "Tia nokkëni," wullëkkia, kattuwwa nayi gairo wallëkki. Amma tia nokkëna, koro mananju ngokki.

56 Bawando Nawi Ibrahim karwu jauru këjiaro jamanni kuroro cëraana. Tia cure karwunju këjjëna,» yeno.

57 Daji yaudiyaðëye tiro: «Kërwu fiwwa tammi duwon, Nawi Ibrahimba rumma?»

58 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Nawi Ibrahim tambimaro, wu mbeji!» yeno.

59 Adë nangaro dongur kauye tiro gëptuwuro ngoyera, amma Isa gërade Fado Alayen kiluwo.

9

Isaye kam kambu tambënaa isangaduwo

1 Isa kodu cëdi duwon, kam laa kambu tambënaa kiro.

² Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, wundu biwu cæde kam adə kambu katambo? Tima ra bawanju-a yanju-a?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Biwunju nangaro gəni bi biwu bawanjuye-a yanjuye-a nangaro gəni, Ala tilan kəndonju fəlejoro kam adə kambu katambo.

⁴ Kausu duwon, dole kida ti sunodənadəyedəa diyo! Bunejiya, wunduma rakce kida cədiwawo.

⁵ Wu dunialan dəgakki duwon, wu nur duniaye,» yeno.

⁶ Awo ania wulyenniya, kanduri cidiro təwajiye dije ngoje sim kambudəyero cingeyeno.

⁷ Isaye tiro: «Lene, falwu ingi Silowamben* lamdəne!» yeno. Maana Silowambədə tunodəna. Daji kambudə leje lamgadanniya, sim cuwande walladan.

⁸ Kəmaskiyanju-a am calan tia lowo cədi caruna-adəye: «Tima gəna kam napkada lowo cədidə?» cane keworo.

⁹ Laaye: «Tima!» cani, laa ye: «A'a, ti gəni, camunonju,» cani. Amma kamdəye: «Wuma, diye!» cəni.

¹⁰ Adə nangaro tiro: «Ndayin gəle sim kiwandəm?» cane keworo.

¹¹ Tayiro: «Kam tiro Isa canidə cidi dije simmiro cinjiye wuro: “Lene, Silowamlan lamdəne!” yeno. Daji lekke lamgadakkəniya, sim kiwandəkko!» yeno.

¹² Tiro: «Kam attə ndaran?» yeranniya, tayiro: «Nokkəni,» yeno.

Farisawaye kambu sim cuwandənadəro koro njəddo

¹³ Daji kam calan kambudəa na Farisawayero kewudo.

¹⁴ Yim duwon Isa cididəa dije sim kambudəye kajənadə yim tustuye.

¹⁵ Koro Farisawadə waldane kamdəa jiri fin sim kiwandoro keworo. Tayiro: «Cidi dije simmiro cinjiye lamgadakkəniya, rukki,» yeno.

¹⁶ Farisawadəye laanjaye: «Kam adə Alayen gəni kadio, yim tustuyero daraja cinni nangaro,» cani. Amma laanjaye: «Awiawin biwuma rakce alamaso ngai cədi?» cani. Daji tayi kəwu yindiro yakkadara.

¹⁷ Koro Farisawadə waldane kambudəro: «Awi kəla kam simməm kajənadəyen wulləmi?» cane keworənniya, tiye: «Ti nawi,» yeno.

¹⁸ Amma yaudiyadə ti kambu duwon curuiro waljənadəa njasarairo wajane har bawanju-a yanju-aa bowoyera.

¹⁹ Tayiro: «Adə tadando wa? Ti kambu katambo nuwidə? To, awiawin kərma curuiro walyeno?» cane keworo.

* 9:7 9.7 *falwu ingi Silowambe* - Bəlaa kura cidin laada curon ingi raia, cidiyanju kaulan tədandəna, koro tiro butturam cani.

20 Bawanju-a yanju-aye: «Ti tadande ye, kambu katambo yero noniyena.

21 Amma jiri fin kərma curuiro bi wundu simnju kajoro noniyende. Ti tadaana gəni, tia korowo! Cinjuman wulji,» yera.

22 Bawanju-a yanju-a adəa wuldujadə, yaudiyadəa rijaana nangaro. Caman tayidə wundu duwon Isa Almasiwuro kasaccidəa dandallan cattuluwi canna.

23 Adəma nangaro bawanju-a yanju-adəye: «Ti tadaana gəni, tia korowo!» yera.

24 Koro caye baworo waldane yaudiyadə kam calan kambudəa bowojane tiro: «Alaro daraja ye!† Noniyena, kam adə biwuma,» yera.

25 Tayiro: «Ti biwuma bi biwuma gəniro nokkəni. Awo fal nokkəna, wu kambu duwon kərma rukki,» yeno.

26 Daji tiro: «Awi niro njəddo? Ndayin simməm kayeno?» cane keworənniya,

27 tayiro: «Wulnjagakkənama, fannuwwi. Awiro gademinno fandu rawuw? Nayi ye fuwurawanjuro wa waldu rawuw?» yeno.

28 Tia rarajane tiro: «Nima fuwuranju wo, amma andidə fuwurawa Nawi Musaye!

29 Ala Nawi Musaro mana cəddənarə noniyena, amma ti adə ndaran kadiomaro noniyende!» yera.

30 Kamdəye tayiro: «Simmi kajənama, ndaran kadioro nonuwwidə jaurə ajabba!

31 Ala biwuwua kərənjiwaworo noniyena, amma wundu duwon Alaro daraja ce awo cəraanaa cədimadə, Ala tia kərənji.

32 Tən dunia alaktənayeman wunduma kam kambu tambənaye sim kajənadəa ngalte fanjənni.

33 Kam adə Alayen gəni kadioa, awima rakce cədiwawo!» yeno.

34 Tayiye tiro: «A! Ni curo biwuyen tambəmma duwon andia alamsami!» cane tia deyaro kettuluwo.

Kambuwa jireye

35 Isa kamdəa dandaldən cattuluwunaro fangeno. Ti-a kattadəranniya, tiro: «Tada Kambədəa kasaddəmna wa?» yeno.

36 Kamdəye: «Kəma, wundu ti wo duwon tia kasaddəkkidə?» cəne kiworo.

37 Isaye tiro: «Tia rumma, koro tima niro mananjyidə wo!» yenniya,

† 9:24 9.24 Alaro daraja ye! - jire wulle!

³⁸ daji kamdäye: «Käma, kasaddëkkëna,» cäne tiro ambätkeyeno.

³⁹ Daji Isaye: «Shara kamduro dunia adëro kadikko, am caruiwawomadë caroro, koro am caruimadë kamburo waljaro!» yeno.

⁴⁰ Farisawa nanjun dasaana laa mana adëa fangeranniya, tiro: «A! Andi ye kambu wa?» yera.

⁴¹ Isaye tayiro: «Ca nayi kambua, biwundo bawo, amma kärma: “Ruiye!” nuwi nangaro, biwundoa dëgawi,» yeno.

10

Misal bëri dimiyaye

¹ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon bëri dimiyayero cinnayen ngayiwawo na gadeyen tacce ngayimadë, ti barwu ye, jawalkorjima ye.

² Amma kam cinnayen ngayimadë, tima sëni dimiyadëyedë wo.

³ Cinna guredumadë tiro kajiyi, dimiyadë ye kowonju fanjai. Dimiya kaanjua cunjalan bowoje cuttuluwi.

⁴ Kaanju sammaa cuttuluwiya, fuwunjaro koje dimiyadë tia jagai, kowonju nojana nangaro.

⁵ Tëmmaro kusotto jagaiwawo, tin kuruwunno ngërëmjai, kowo kusottowaye nojanni nangaro,» yeno.

⁶ Isa tayiro misal adëa wulyeyeno, amma maananjudëa asujanni.

Isa sëni ngälama

⁷ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wuma cinna dimiyayedë wo.

⁸ Am burwosane isanadë samma barwuso ye, jawalkorjimaso ye, amma dimiyadë tayia fanjanni.

⁹ Wudë cinna. Kam wuyen ngayia, njëkkawo cuwandi. Ngaye culuwi, sëniram ye cuwandi.

¹⁰ Barwudë ndaldu so, njejo so, bannadu soro gënia, awima gade dioro isiwawo. Amma wudë am ro har tayilan gapcëna cawandoro kadikko.

¹¹ «Wu sëni ngälama. Sëni ngälamadë dimiya nangaro ronju ci.

¹² Kidamadë sëni gëni, dimiyadë ye kaanju gëni. Buldu kënde cëdi curuiya, dimiyadëa kolje cëgasi, daji buldudë ise tayia cëdane tatarji.

¹³ Tidë kidama nangaro, dimiyadëro lambonju bawo.

¹⁴ «Wu sëni ngälama. Dimiyanidëa nokkëna, tayi ye wua nosana,

¹⁵ jiri Bawa wua nosëna, wu ye tia nokkënadë gai. Dimiyadë nangaro roni yikki.

16 Koro dimiya gade bəri adəye gəni takkəna. Tayi yea dole kudəkki, koro kowoni fanjai. Daji bəri fal ye, səni fal yero waljai.

17 Bawadə wua səraana, roni yikkiya, waldəkke mowokki nangaro.

18 Wunduma rakce roni ngojiwawo, amma rawonin tia yikki. Kənduwo nanin tia njoye mbeji, koro kənduwo nanin tia mowoye mbeji. Adəma wada Bawaniyen fandəkkənədə,» yeno.

19 Kəla mana aniyen yaudiyadə caye baworo kəwu yindiro yakkadara.

20 Ngəwunjaye: «Kai! Ti karuwama, jori! Awiro tia kərənnuwi?» cani.

21 Am laaye: «Adə mana karuwamaye gəni. Karuwama rakce kambuye sim kaji wa?» cani.

Isa Ngəməri Barga Dəptuwuyen

22 Binəm Jerujalemnin Ngəməri Barga Dəptuwuye* cadi duwon,

23 Isa balballa Fado Alayen tiro Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canilan dadaji.

24 Daji yaudiyadə tia dirijane kəljane tiro: «Har sawiro andia curo duwuyen kolsami? Nima Almasiwudə woa, federo wulsagane!» yera.

25 Isaye tayiro: «Nayiro wulnjagakkəna, amma wua kasansuwwi. Kəndo cu Bawaniyen dikkidə wua shedasi.

26 Amma wua kasansuwawo, nayi curo dimiyaniyen bawo nangaro.

27 Dimiyanidə kowoni fanjai. Tayia nokkəna, wua sagai.

28 Tayiro ro sawisoye yikki, koro təmmaro sanuiwawo. Wunduma tayia mukkonin cəmoyiwawo.

29 Bawani tayia wuro sinadə awo sammaa nankuran kojəna. Wunduma rakce tayia mukko Bawadəyen cəmoyiwawo.

30 Wu-a Bawadə-a tilo,» yeno.

31 Daji yaudiyadə tia roro njejoro waldane dongur kauye tiro gəgəptuwuro ngoyera.

32 Isaye tayiro: «Kəndo ngəla kada Bawaniye nayiro fəljenjagakkəna. Finja nangaro wuro dongur kauye gəgəmsuwe sesuwi?» cəne kiworo.

33 Yaudiyadəye tiro: «Kəla kəndo ngəlayen gəni, kəla Alaa gaskadunəmben njejiye. Ni kam duwon kəlanəm Alaro ngonəmidə!»

* **10:22 10.22** *Ngəməri Barga Dəptuwuye* - Saanduri duwon yim Israyilawu kənnasar kəla Siriwuyen cawande waldane sadaa so, laya so Alaro caddənyədə.

³⁴ Isaye tayiro: «Kitawundon ngai ruuwada, gəna? “Wuye: Nayi alawa!”† cənna.

³⁵ Kitawu Alayedə rakce baworo tədiwawo. Ala am duwon tayiro mananju cinadəro alawa cənnaa,

³⁶ awiro wu duwon Ala kərese duniaro sunodənadəro Alaa gaskanəkkəna nuwi, wu Tada Alaye nəkkənadəro?

³⁷ Kəndo Bawaniyedəa dikkiwawoa, bare wua kasan-suwwi.

³⁸ Amma tayia dikkia, kasansuwawo yaye, kəndodəa kasaddowo, nonowo asunowo Bawadə wulan kərga, wu ye Bawadən kərgakkoro.»

³⁹ Koro waldane tia taro mayera, amma mukkonjan kiluwo.

⁴⁰ Koro Isa walde ngawo bəram Jordaniyen na Nawi Yahaya kasala tuwaye cədənadəro leje napkeno.

⁴¹ Daji am kada nanjuro isane: «Nawi Yahaya awo ajabba falma cədənni, amma awo kəla kam adəyen wuljəna samma jire!» yera.

⁴² Adəgaima am kada nadən Isaa kasatkera.

11

Karmo Lajarusse

¹ Curo bəla Baitaniyen na Meram-a yanjugəna Marta-a dasaanadən kam laa dondi mbeji, cunju Lajarus.

² Ti Lajarusdə yanjugəna Meram kamu duwon kawudi si Kəmayədəro fiyiye kanduri kəlanjuyen cinjənadəye.

³ Yaana yindidə kam laa na Isayero canode: «Kəma, kam raammadə dondi,» yeno.

⁴ Adəa fangenniya, Isaye: «Kəndondi adəye njeroramnju karmo gəni, Alaro daraja ci, koro Tada Alaye ye tiyen daraja cuwandro!» yeno.

⁵ Isa Marta-a yanjugəna-a Lajarus-aa cəraana.

⁶ Daji Lajarus dondiro fangenniya, na dəganadən koro kawu yindiro napkeno.

⁷ Ngawo adəyen Isaye fuwuranjuro: «Ciniyo, cidi Yahudiyayero waldiyo!» yeno.

⁸ Fuwuranjuyə tiro: «Sayinna, tussənni yaudiyadə nia dongur kauyen njeoro mangera, koro nadəro waldəmi?» yera.

⁹ Isaye tayiro: «Dabdulan sa mewun yindin dəga, mare? Kam kausu lejia, taljiwawo, nur dunia adəyedəa curui nangaro.

¹⁰ Amma kam bune lejia, talji, tilan nur bawo nangaro,» yeno.

11 Adəa wulyenniya, Isaye tayiro: «Sawande Lajarus kənəm cədi, lekke tia sangəkki,» yeno.

12 Fuwurawadəye tiro: «Kəma, kənəm cədia, ngaji,» yera.

13 Isa kəla karmo Lajarusen manajəna, amma tayidə kəla kənəmben manajiro təmayera.

14 Daji Isaye federo tayiro: «Lajarus nuna.

15 Nayi nangaro wu nadən bawodəro kəji fakki, wua kasansoworo. Cinowo nanjuro leniyo!»

16 Daji Toma kam tiro Kawu canidə fuwurawa gadedəro: «Andi ye leniyo Isa-a rokko nuiyo!» yeno.

Isa kəma cinowo duniaye-a ro sawisoye-aye

17 Isa kadinniya, ase Lajarus kawunju dewu rai curo kauriyen.

18 Bəla Baitaniyedə karən Jerujalēben, kattenja alama kilometər yakku gai,

19 koro yaudiya kada na Marta-a Meram-ayero kəla karmo yanjagənayen tayia tajiduro isana.

20 Marta Isa kənde cədiro fangenniya, cije tia kapkeyeno, amma Meram fadon napkeno.

21 Martaye Isaro: «Kəma, ca ni na adəna, yanigəna bawojənni.

22 Amma kərmamaro awi yaye Alaa korəmiya, Ala njiro nokkəna,» yeno.

23 Isaye tiro: «Yanəmgəna karmolan walje ciji,» yeno.

24 Martaye: «Yim daryeye yim cinowo duniayea karmolan walje cijiro nokkəna,» yeno.

25 Isaye tiro: «Wuma cinowo duniaye-a ro-adə wo! Kam wua kasansənamadə, bawoji yaye, roa dəgai.*

26 Koro wundu duwon roa dəgane wua kasansənamadə təmmaro nuiwawo. Adəa yasaramma wa?» yenniya,

27 tiro: «Aaa, Kəma, nima Almasiwu Tada Alaye duniaro isənadə woro kasaddəkkəna,» yeno.

28 Adəa wulyenniya, Marta leje yanjugəna Meramba bowoje asərlan tiro: «Sayinna isəna, nia bowonji,» yeno.

29 Meram adəa fangenniya, nagatto cije nanjuro leyeno.

30 Isadə bəlaro ngaanni, kuamison na Marta tia kapcəgənadən kərga.

31 Yaudiya duwon curo fadoyen tia tajijanadə Meram nagatto cije culuwunaro kerunniya, tia geya. Kauriro so dioro lejiro təmayera.

32 Daji Meram na Isa dəganadəro ise tia kirunniya, fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, ca ni na adəna, yanigəna bawojənni,» yeno.

* 11:25 11.25 roa dəgai - Ro sawisoye cuwandi.

33 Isa Meram-a yaudiya ti-a rokko isanadə-a cesiriro kirunniya, karwunju kuttaje hangalnju caa ciyeno.

34 Tayiro: «Ndararo tia kekkuw?» cəne kiworənniya, tayiye tiro: «Kəma, are rui!» yera.

35 Daji Isa so ngoyeno.

36 Yaudiyaye: «Jiri tia cəraanadəa ruiwo!» yera.

37 Amma laanjaye: «Ti kambuye sim kajənadə rakce Lajarussa karmoro cəkkayiwawo wa?» yera.

Isaye Lajarussa karmolan sango

38 Koro Isa karwunju jauru bannadəna duwon, kauridəro leyeno. Kauridə kul kauye, koro cinju kau kuralan jakkada.

39 Isaye: «Kaudəa tuluwowo!» yeno. Marta yaana kam bawojənadəye tiro: «Kəma, jauru kinaji. Bawojənadə, kawunju dewu rai, diye!» yeno.

40 Isaye tiro: «Wulnjəgəkkəni wa? Yasarammaa, daraja Alaye rumi,» yeno.

41 Daji kaudəa kettuluwo. Isa kəla samero sapce: «Bawa, wua kərənsəmmadəro wusenjəkkəna.

42 Sawiso wua kərənsəmiro nokkəna, amma jama na adən dajanadə nangaro adəa wulyekko, nima wua sunodəmbo kasaccaro,» yeno.

43 Adəa wulyenniya, kowo dunoaro sapce: «Lajarus, luwe!» yeno.

44 Daji kam bawojənadə kiluwo, si-a mukko-a batta linnen tikkerəna, fəkka ye batta linnen jakkada. Isaye tayiro: «Tia wuinowo, lejo!» yeno.

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Luk 22.1-2)

45 Adə nangaro yaudiya kada na Merambero isana duwon awo Isa cədənaa carunadə tia kasatkera.

46 Amma curonjan laa na Farisawayero lejane awo Isa cədənadəa tayiro wulyeyera.

47 Daji wurawa řimannaye-a Farisawa-a majilisdəa capcane tayiro: «Kam adə alama ajabba ajabba kada cədidə, awi gəle diye?

48 Tia kolliye adəgai cədia, wundu yaye tia kasacci. Daji Romanwudə isane nandə-a jamandə-a sammaa camoyi,» yera.

49 Daji falnja cunju Kaifas, tima saa adən řiman kura wo, tayiro: «Awima nonuwwi.

50 Jamadə samma sanuiro kam fal nunama nayiro ngalworo asunuwwi wa?» yeno.

51 Mana adəa ngumnjun gəni wulyeno, amma saa adən ti řiman kuradə, nawinawi cəde Isa fuwun jamadə nangaro nui yeno,

⁵² koro jamadə runju gəni nangaro, tadawa Alaye tatar-danadəa capce fallo waljaro.

⁵³ Daji tən yim adən nia Isaa roro njejoye ngoyera.

⁵⁴ Adəma nangaro Isa federo fuwu yaudiyayen culuwawo, amma cidi karən karaayedəro leje bəla laa Ifərayim canidən fuwurawanju-a rokko napkeno.

⁵⁵ Ngəməri yaudiyaye sala Laya Njəkkayirambedə karəngenniya, am kada bələdeyalan cijane Jerujalembə kəlanja tayirro kalakcaro leyera.

⁵⁶ Fado Alayen dajana Isaa majai duwon, kattenjan: «Awi təmanuw? Ngəmərīdəro isiwawo wa?» canī.

⁵⁷ Caman wurawa řimannaye-a Farisawa-a wada cade kam laa na Isa dəganadəa nojənaa, iso tayiro wuljuwo tia cada canna.

12

Merambe Isaa sittəranjuro dabbarduwu
(Mat 26.6-13; Mar 14.3-9)

¹ Sala Laya Njəkkayirambero kawu arakku gapcoa, Isa bəla Baitaniye na Lajarus kam duwon karmolan cəsangənadə dəganadəro leyeno.

² Nadən Isaro masəna dabbaryeyera. Marta masənadəa dagarji, Lajarus ye am Isa-a rokko masəna boro napcanadəye falnja.

³ Daji Meram səndal curonjun kawudi jauro tamanna cunju nardi ngoje si Isayero fiijiye kandurī kəlanjuyen cinje, har buwuttu kawudidəyedə fado ngaa kimowo.

⁴ Fuwurawanjuyə falnja Yahusa Iskariyot canī kam duwon tia fuwun kələdowanjuro sərəcciyidəye:

⁵ «Awiro kawudi adəa dinariyus* yer yakkuro calade wuridəa talaawaro cadənnidə?» yeno.

⁶ Adəa wuldunjudə, talaawaro kissəgəna gəni, ti barwu, koro arittanja ye mukkonjun awo curodəro casakkidəa ndalji nangaro.

⁷ Isaye tiro: «Tia kolle! Kawudi adəa gənadunjudə, yim sittəraniyero wua dabbarduwuro adəa kido.

⁸ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki,» yeno.

Lajarussa roro njejoro mada

⁹ Jama yaudiya kada kadami Isa nadən mbejiro fangeranniya, cijane ti runjua gəni, Lajarus kam karmolan cəsangənadə yea kuroro kadira.

* 12:5 12.5 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

10 Daji wurawa řimannaye nia Lajarus yea roro njejoye ngoyera,

11 dalilnjudə yaudiya kada kəla tiyen tayia koljane Isaa kasaccana nangaro.

Isaye mai gai Jerujalembo ngawo
(*Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Luk 19.28-40*)

12 Wajənanjua jama kada ngəməridəro isanadə Isa Jerujalembo isiro fangeranniya,

13 ngəlai diwinoye ngojane tia kaptuwuro keluwo. Kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə! Bargaa Mai Israyilayedə!»† canı.

14 Daji Isa kutta koroye cuwande juwane kəlanjun napkeno, kitawulan ruwuwadadə gai:

15 «Fero Siyonne,‡ bare rinəmmi! Akko mainəm kəla kutta koroyen§ napkada kənde cədi.»†

16 Fuwurawanju awo ania awimaro burwon asujanni, amma Ala Isaro daraja kenniya, daji awo ani kəlanjun kitawulan ruwudəna ye, tiro caddəna yea takkera.

17 Jama duwon Isa-a rokko sa Lajarusso curo kauriyen bowoje karmolan cəsangənadən dasaanadə sheda cadi.

18 Dalil jama kada tia kaptuwuro caluwunayedə alama adəa cədəna fanjana nangaro.

19 Daji Farisawaye kattenjan: «Ruwi wa? Awima ranguwe diwwawo. Akko dunia nga ngawonju jaana!» yera.

Am lardu Gəresse laaye Isaa madu

20 Curo am Alaro ambəttuwuro sa ngəməriye Jerujalembo isanadəyen am lardu Gəresse laa ye mbeji.

21 Na Filibus kam Baitsaida cidi Galileyero isane tiro: «Maləm, Isaa kuroro maniye,» yera.

22 Filibus leje Andarawusso wuljiye, Andarawus-a Filibus-a ye na Isayero lejane tiro wulyeyera.

23 Isaye tayiro: «Sa cədəna, sa duwon Tada Kambe daraja cuwandidə.

24 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kasuni algamaye cidiro cure nuiwawoa, runju napci. Amma nuia, nema kada cakki.

25 Kam duwon ronju cəraanamadə ronjudəa cuwatki, koro kam duwon dunia adən ronjua wajənamadə tia har ro sawisoyero cəřiwi.

† 12:13 12.13 *Hosanna!* - Kalma təlam yauidiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † 12:13 12.13 Jaw 118.25-26 ‡ 12:15 12.15 *Fero Siyonne* - Am Jerujalembe, wotte jama Alaye. § 12:15 12.15 *kəla kutta koroyen* - Noduwuram Isa Mai Yauidiyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kənde cədiyədə. † 12:15 12.15 Jak 9.9

26 Kam laa nanwolodi wuro sæddia, wua sæga! Koro na dægakkænadæn wolodini ye dægai. Kam laa nanwolodi wuro sæddia, Bawadæ daraja tiro ci.

27 «Kærma karwuni kuttu. Awi gæle wullækki? Bawa, sa adæro* wua sækkiye? A'a, adæma nangaro sa adæro kadikko.

28 Bawa, cunæmbo daraja ye!» yeno. Daji kowo samelan nukce: «Tiro daraja yikkæna, koro yaye daraja yikki,» yeno.

29 Jama nadæn daadadæ kowodæa fangeranniya, gærdu keyeraye cani, laaye: «Malaiya laa tiro mana cæddo,» cani.

30 Isaye tayiro: «Kowo adæ wu nangaro gæni, nayi nangaro nukkeno.

31 Kærmama dunia adæro shara kamdiyi, kærma mai dunia adæyedæ† dujane culuwi.

32 Wudæ, wua rosægæwiya, am sammaa naniro gærgækki,» yeno.

33 Adæa wuldunjudæ, karmo jiri fin fuwun nuidæa fæleyeno.

34 Daji jamadæye tiro: «Curo Attaurayen Almasiwudæ sawisoro dægairo fanniyena.† Ndayin gæle Tada Kambedæa kæskaro rojagai næmi? Wundu Tada Kambe adæ?» yera.

35 Daji Isaye tayiro: «Nurdæ koro yaye dawundon sa ganaro mbeji. Nur tawwa duwon, dadanowo, bare duwu nayia njawandænniro. Kam duwon curo duwuyen lejimadæ na leji nojænni.

36 Nurdæa tawwa duwon, nurdæa kasaddowo, tadawa nurrero walloworo,» yeno. Isa awo ania wulyenniya, nadæa kolje tayilan gæraadan.

Kasattunambu yaudiyaye

37 Isa fuwu jamayen alama ajabba ajabba kada cædæna yaye, tia kasaccanni.

38 Adægaima awo Nawi Ishaya kitawulan wuljænadæ wakkayeno. Tiye: «Kæmande, wundu kawurinde kasacco? Koro wunduro Kæmande mukkonju kænduwoa fælejuwo?»† cænna.

39 Adæma nangaro rakcane kasaccaiwawo. Koro yaye Nawi Ishayaye:

40 «Ala simnja jakce kælanja kibbajægæna,
bare simnjan carunni, koro karwunjan asujanni.
Ngai gænia, naniro waldane tuwa cade,
tayia isangagækki,»† cænna.

* 12:27 12.27 sa adæro - Kæska Almasiwuyedæ sa bone njaye, amma nanngæla Alaye nangaro, sa adæ sa daraja fandoye yero waljæna. † 12:31 12.31 mai dunia adæyedæ - Yiwulis. † 12:34 12.34 Jaw 110.4; Ish 9.7; Ejk 37.25; Dan 7.14 † 12:38 12.38 Ish 53.1 † 12:40 12.40 Ish 6.10

41 Nawi Ishaya daraja Isaye curuna ye, kəlanjun manajəna ye nangaro, awo ania wulyeno.

42 Adə yaye curo wurawa yaudiyadəyen ngəwu Isaa kasaccana. Amma Farisawa nangaro federo wuljaiwawo, bare Farisawadə tayia dandallan cattuluwunniro,

43 awoa daraja kambədəa Alayemaa kojənarə caraana.

44 Daji Isaye kowo sapce: «Kam wua kasansənamadə, wua gəni, ti wua sunodənadəa kasacco!

45 Koro kam wua suruimadə ti wua sunodənadəa curui.

46 Wu duniaro nur gai kadikko, wundu duwon wua kasansənamadə, bare curo duwuyen dəganniyo.

47 Kam duwon manani fanje ngoduro wajənamadə, wu gəni shara tiro yiddəkki, dalilnjudə am duniayero shara njəddoro gəni, duniadəa njəkkaworo kadikko nangaro.

48 Kam duwon wua wase manani ngoduro wajənamadə sharamanju mbeji. Mana wulləkkənədə yim daryeyea tia sharaji.

49 Kəlanin gəni mana kidəkko, amma Bawa wua sunodənadə awo wulləkkidə-a jiri tia wulləkkidə-aye wada wuro sina.

50 Koro wadanjudə ro sawisoyero nökkəna. Adəma nangaro awo wulləkkidə, jiri Bawa wulsəgənədə gairo wulləkki,» yeno.

KIDA ISAYE DAWU KƏNGAYAMBANJUYEN

13

Isaye si fuwuranjuye tuldu

1 Kawu sala Laya Njəkkayirambedəro,* Isa sanju dunia adəa kolləme na Bawanjuyero leduye cədənaro nojəna duwon, jamanju dunia adəyeyea cəraana nangaro, tayiro kərawonju cotto fəleyeyeno.

2 Yiwulis calan nia Isaa sərəttuwuye curo karwu Yahusa Iskariyot tada Simannero cakkəna. Bəri lesayelan,

3 Isa Bawadə awo sammaa mukkonjuro cakkəna ye, na Alayen kadio na Alayero waldi yero nojəna duwon,

4 daji cije kajəmunju gənaje batta laa ngoje canjanjuro kikkero.

5 Ngawo adəyen ingi tasaro fijiye si fuwuranjuyedəa tuldu badije batta canjanjuro cikkerənədən cinji ngai duwon,

6 na Siman Biturussero kadinniya, Biturusse tiro: «Kəma, nima wa sini tulləmi?» yeno.

* 13:1 13.1 sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen.

⁷ Isaye tiro: «Awo dikkidëa kërma asunëmbawo, amma fuwun asunëmi,» yeno.

⁸ Biturusse tiro: «A'a, tëmmaro sini tullëmbawo!» yenniya, Isaye: «Tulnjëkkënia, nanilan nuwanëm bawo,» yeno.

⁹ Siman Biturusse: «Këma, sini runju gëni, mukkonii-a këlani-a yea tulle!» yeno.

¹⁰ Isaye tiro: «Kam kasaldënadë, sinju tulda gënia, kadawu tilan bawo. Nayi tayir, amma nayi samma gëni,» yeno.

¹¹ Isa sërëttuwumanjudëa nojëna, adëma nangaro tiye: «Nayi samma gëni tayir wo,» yeno.

¹² Sinja tulje kerënniya, Isa kajëmunju ngoje luje walde napce tayiro: «Awo njaddëkkënadëa asunuwwa wa?»

¹³ Wua sayinna-a Këma-alan bowosuwi, jirendoa, wuma ti wo nangaro.

¹⁴ Daji wu Këmando ye, sayinnando ye duwon sindo tullëkkënadë, si amandoye tulda nayi yero wajimnjaana.

¹⁵ Nayiro misal ngeddëkko, nayi ye jiri njaddëkkënadë gai amandoro yiddowo!

¹⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wolodi banju ngimbaa kojiwawo, koro kadunoma ye kam duwon tia cunodënadëa kojiwawo.

¹⁷ Awo ania nonuwwadë, tayia diwia, bargando.

¹⁸ Këla nayi sammayen gëni mananëkki, am kërënkëkkënadëa nokkëna. Amma dole sai awo kitawulan ruwuwadadë wakkajiya: “Kam wu-a rokko masëna diyedë këladoniro waljëna.”†

¹⁹ Kërma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakki, sa wakkajiya, wuma ti woro kasaddoworo.

²⁰ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kam nodëkkëkkënadëa cëmowonadë wumaa sëmowo. Koro wundu duwon wua sëmowonadë ti wua sunodënamaa cëmowo,» yeno.

Masëna sala Laya Njëkkayirambe

(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Luk 22.7-13)

²¹ Awo ania wulje kerënniya, Isa hangalnju jauru cijë: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo laa wua mukko këladowaniyero sërënsiyi,» yeno.

²² Fuwurawadë kattenjan ninidane këla wunduyen manajimaro nojanni.

²³ Falnja ti duwon Isa jauru cëraanadë gëre Isayen giriskada mbeji.

²⁴ Daji Siman Biturus këla wunduyen manajiro tia cuwororo bëlaana kam giriskadadëro kiddo.

† 13:18 13.18 Jaw 41.9

²⁵ Daji Isaa karənje tiro: «Kəma, wundu?» cəne kiworo.

²⁶ Isaye: «Kam duwon tiro burodi adəa yigapəkəkke yikkimadə, tima!» yeno. Burodidəa kigapəkenniya, Yahusa tada Siman Iskariyottero kaino.

²⁷ Njangodəa kimowonniya, Yiwulis karwunjuro kərgawo. Isaye tiro: «Awo dimidəa duwan de!» yeno.

²⁸ Amma curo am masənaro napcanayen falnjama awiro adəa tiro wulyeyenoro asujənni.

²⁹ Yahusa arittadə mukkonjun nangaro, laanja Isaye tiro lejo kare ngəməriyedəa cuwo bi awo laa talaawaro co wuljoro təmayera.

³⁰ Yahusa njangodəa kimowonniyama, kiluwo. Sadə bune.

Wada bərin

³¹ Yahusa kiluwunniya, Isaye: «Kərma duwon Tada Kambədə daraja cuwandi, koro Ala ye tiyen daraja cuwandi.

³² Tiyen Ala daraja cuwandi, Ala kəlanju ye tiro daraja ci, koro sadəman tiro daraja ci.

³³ Tadawani sanana, sa gana laaro curondon dəgakki. Wua masuwi, koro yaudiyarə wulgəkkənadə gai nayi yero kərma wulnjagakki, na lekkidəro ranguwe lenuwwawo.

³⁴ Nayiro wada bərin njadəkki: Amandoa rawowo! Jiri nayia njaraakkənadə gai, nayi ye amandoa rawowo!

³⁵ Amandoa raawwaa, adəgainin am samma nayi fuwu-rawaniri nojai,» yeno.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(*Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Luk 22.31-38*)

³⁶ Siman Biturusse tiro: «Kəma, ndararo lenəmi?» cəne kiworənniya, Isaye tiro: «Na lekkidəro rangəme kərma wua səgambawo, amma fuwun səgami,» yeno.

³⁷ Biturusse tiro: «Kəma, awiro kərma rangəkke njəgakkiwawodə? Ni nangaro roni yikki,» yeno.

³⁸ Isaye tiro: «Wu nangaro ronəm yimi? Jiremaro niro wulnjəgakki, ku kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

14

Isa jawal Alaye

¹ «Bare karwundo kuttajənni. Alaa kasaddowo, wu yea kasansənowo!

² Fado Bawaniyen na naptuye kada mbeji. Adə gənia, wulnjagakkiwawo. Lekke nayiro na dabbarnjagakki.

³ Lekke na dabbarnjagakkiya, waldəkke isəkke naniri njasadəkki, na wu dəgakkidən nayi ye dəgaiworo.

⁴ Koro jawal na lekkiyedəa nonuwwa,» yeno.

⁵ Tomaye tiro: «Kəma, na lenəmidəa noniyende. Ndayilan rangiye jawaldəa noniye?» yeno.

⁶ Isaye tiro: «Wuma jawaldə wo, wuma jiredə wo, wuma rodə wo. Wuyen gənia, wunduma na Bawadəyero isiwawo.

⁷ Wua nosuwaa, Bawani yea nonuwi. Na adən fuwun tia nonuwwa ye, ruwwa ye,» yeno.

⁸ Filibusse tiro: «Kəma, Bawadəa fəlesagane, adə mərədunde galji,» yenniya,

⁹ Isaye tiro: «Filibus, wu tussəna nayi-a rokko duwon, koroma wua nosəmmi? Kam wua surunadə Bawadəa curuna. To, ndayin gəle Bawadəa fəlesagane nəmi?

¹⁰ Wu Bawadəlan kərgakko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddəmmi wa? Mana wu wulnjagakkidəa ngummin gəni wulləkki, amma Bawa wulan dəganadə kəndonju cədi.

¹¹ Wu Bawadəlan kərgakko, Bawadə ye wulan kərgaro kasaddowo, bi kəndodə nangaro kasaddowo!

¹² «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua kasansənamadə ye kəndo dikkidəa cədi. Koro kəndo animaa kojəna cədi, na Bawadəyero lekki nangaro.

¹³ Awi yaye cunilan koruwiya, dikki, Bawadə Tadadən daraja cuwandoro.

¹⁴ Awo laaro cunilan wua suworuwia, dikki.

Kənsio Ruhu Alaye

¹⁵ «Wua səraawaa, wadawani gawi.

¹⁶ Daji Bawadəa korəkke nayiro Banama gade nayi-a rokko sawisoro dəgaro njadi.

¹⁷ Tima Ruhu jireyedə wo. Duniadə rakce tia cəmoyiwawo, tia carunni bi nojanni nangaro. Amma nayidə tia nonuwwa, dalilnjudə nayi-a rokko kərga, koro karwundon dəgai.

¹⁸ «Nayia ngəni kolnjakkiwawo, waldəkke nandoro isəkki.

¹⁹ Sa gana cədiya, duniadə gadero suruiwawo, amma nayi wua suruwi. Wu roa dəgakki nangaro, nayi ye roa dəgawi.

²⁰ Yim adən wu Bawadəlan kərgakkoro nonuwi, nayi ye wulan kərgaw, wu ye nayin kərgakkoro nonuwi.

²¹ Kam wadawani ngoje jəgaimadə, tima kam wua səraanadə wo. Koro kam wua səraanadəa Bawani cərayi, wu ye tia raakke tiro fəledəgəkki,» yeno.

²² Yahusa tada Iskariyotte gənidə tiro: «Kəma, ndayilan duniadəro gəni, andiro fəledəgəmi?» cəne kiworo.

²³ Isaye tiro: «Kam laa wua səraanaa, manani jəgai. Bawani tia cərayi, nanjuro isiye ti-a rokko nammiye.

²⁴ Kam wua səraanimadə manani jəgaiwawo. Koro mana fannuwidə kakke gəni, Bawa wua sunodənadəye.

25 «Awo ania wu curondon dægakkəna duwon nayiro wulngeyerakko.

26 Banamadə, Ruhu Alaye ti duwon Bawa cunilan cunodidə, nayiro awisoa alamnjagai, koro awo wulnjagakkəna sammaa isatannjagai.

27 Nanlewa kolnjagakki, nanlewani nayiro njadəkki. Jiri dunia cidə gainin gəni nayiro njadəkki. Bare hangalndo cijənni bi rinuwwi!

28 Nayiro: “Wu lekki, koro waldəkke nandoro isəkki,” wulnjagakkənadəa fannuwwa. Wua səraawwaa, na Bawadəyero lekkiro kəji fannuwi, Bawadə wua kosəna nangaro.

29 Kərma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakkəna, sa wakkajənadən, kasaddoworo.

30 Ngəwuro nayiro mananjagakkiwawo, mai dunia adəyedə* kənde cədi nangaro. Kəlanin kənduwo cədanni.

31 Amma duniadə Bawadəa raakkənaro nojoro awo Bawadə wua sakkənadəa dikki. Cinowo, leniyo!» yeno.

15

Isa ya inabbe jireye

1 «Wuma ya inabbe jireyedə wo, Bawanidə tima jərwumadə wo.

2 Dəlam wulan tada cakkiwawo fi yayea calji, koro dəlam tada cakki fi yayea tada kada cakko sərakci.

3 Nayidə mana wulnjagakkənadə nangaro kərmadəma tayirro walluwwa.

4 Wulan dəgaiwo, wu ye nayilan dəgakki. Jiri dəlam runju ya inabbero tandəgənnin rakce tada cakkiwawodə gai, nayi ye wulan dəgawwawoa, ranguwe tada yakkuwwawo.

5 Wuma ya inabbedə wo, nayima dəlambadə wo. Kam wulan dəgana koro wu ye tilan dəgakkənamadə tada kada cakki, dalilnjudə wulan gəni kərgawwa, awima ranguwe diwwawo nangaro.

6 Kam duwon wulan dəgannimadə, tia dəlam gai deyaro gəpcagane ngamji. Daji tayia capcane kannuro fijagane warjai.

7 Amma nayi wulan dəgawe manani ye nayilan dəgaia, awo raawwaa korowo, fanduwu.

8 Akko awo Bawaniro daraja cidə: Tada kada yakkuwiya, adəgainin nayi fuwurawani jireyero walluwi.

9 Jiri Bawadə wua səraanadə gai, wu ye njaraakkəna. Curo kərawoniyen dəgaiwo!

* 14:30 14.30 mai dunia adəyedə - Yiwulis.

10 Wadawani gawia, curo kərawoniyen dəgawi, jiri wu ye wadawa Bawaniye gakke curo kərawonjuyen dəgakkənədə gai.

11 Karwukəjini nayilan dəga, karwukəjindo ye kalkallo waljoro adəa nayiro wulnjagakkəna.

12 «Akko wadanidə: Amandoa rawowo, jiri wu ye nayia njaraakkənədə gai.

13 Sawawanju nangaro ronju njodə, kərawo adəa nankuran kojəna bawo.

14 Wada nayiro njadəkkənədəa gawia, nayi sawawani.

15 Nayia wolodiyalan gadero bowonjakkiwawo, wolodi awo banju ngimba cədidəa nojənni nangaro. Amma nayia sawawalan bowonjakki, awo Bawaniyen fakkəna sammaa isanonjagakkəna nangaro.

16 Nayi gəni wua kəresuw, wuma nayia kərenjakke lenowo tada yakkowo tadando dəgaro galangerakko. Daji awi yaye cunilan Bawadəa koruwi ngaa nayiro njadi.

17 Akko wada nayiro njadəkkənədə: Amandoa rawowo!

Duniaye jama Isayea wadu

18 «Duniadə nayia wanjanaa, wumaa nayin burwonno wasoro nonowo!

19 Ca nayidə duniayea, duniadə kaanjudəa cərayi. Amma nayi duniaye gəni, curo duniayen nayia kərenjakkəna nangaro, duniadə nayia wanjana.

20 Mana wulnjagakkənədəa tangowo: “Wolodi banju ngimbaa kojiwawo.” Wua basarsanaa, nayi yea basarnjai. Manani jaanaa, kaando yea jagai.

21 Amma awo ani sammaa kəla cuniyen nayiro njaddi, ti wua sunodənədəa nojanni nangaro.

22 Ca isəkke mana tayiro yiddəkkənia, biwunja bawo. Amma kərma dalil biwunja bawo caniye bawo.

23 Kam wua wasənamadə Bawani yea wajəna.

24 Ca kəndo wunduma gade cədənni curonjan dikkənia, biwunja bawo. Amma kərma wu-a Bawani-aa saruna ye, wasana ye,

25 mana wadanjalan ruwuwadadə wakkajoro: “Dalil bawoalan wua wasera.”†

26 «Banama na Bawadəyen nayiro njakkunodəkkidə, tima Ruhu jireye na Bawadəyen isidə wo. Isiya, kəla wuyen sheda ci.

27 Nayi ye kəla wuyen sheda yiwi, dalilnjudə tən badiduramnin wu-a rokko dəgawwa nangaro.

16

1 «Bare talluwwiwo awo ania wulnjagakkəna.

² Dandallan nayia njattuluwi. Ai, sa ise wundu duwon nayia roro njeyesidə kida Alaye cəđoro təmaji.

³ Bawadəa nojanni bi wua nosanni nangaro ngai cadi.

⁴ Amma awo ania nayiro wulduwunidə, sanja cədiya, tayia wulnjagakkənarə tangowo.

Kida Ruhu Alaye

«Badiduramnin awo ania nayiro wulnjagakkəni, wu-a nayi-a rokko dəgaiye nangaro.

⁵ Amma kərma na ti wua sunodənadəyero waldəkki, koro wundundoma wuro: “Ndararo lenəmi?” cəne suworənni.

⁶ Amma awo ania wulnjagakkəna nangaro, karwundo ngaso kuttajəna.

⁷ Adə yaye jire wulnjagakki, waldəkkənama nayiro ngalwo. Waldəkkiwawoa, Banama nandoro isiwawo. Amma waldəkki, tia nayiro juwanjagakki.

⁸ Isiya, duniadəro kəla biwu-a jire-a shara-ayen kəndonja diwiro tabbacciyi.

⁹ Kəla biwuyen, wua kasansanni nangaro.

¹⁰ Kəla jireyen, na Bawadəyero waldəkki, koro gadero suruwawo nangaro.

¹¹ Kəla sharayen, mai dunia adəyedəro* shara kamdəgəna nangaro.

¹² «Koro yaye awo kada nayiro wulduwuye takkəna, amma kərmadəro ranguwe tayia ngonuwawo.

¹³ Ruhu jireye isiya, nayia jawal jireye sammaro simonjagai. Ti ngumnjun gəni manaji, awo fanjəna runju manaji, koro awo fuwun wakkaji ye nayiro wulnjagai.

¹⁴ Wuro daraja si, dalilnjudə awo kakke ngoje nayiro isanonjagai nangaro.

¹⁵ Awo Bawaye samma kakke. Adəma nangaro awo kakke ngoje nayiro isanonjagai yekko.

Karwukutta fuwurawaye karwukəjiro waldu

¹⁶ «Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

¹⁷ Daji fuwurawanjuye laanja kattenjan: «Awi maana awo wulsagaiyedə wo? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,” koro “Na Bawadəyero waldəkki nangaro,» yera.

¹⁸ Daji tayiye: «Awi maana awo wulji adəye wo? “Gana tussiya,» kəla awiyen manajimaro noniyende!» yera.

¹⁹ Isa kəla adəyen tia koro caraanaro asuje tayiro: «Kəla adəyeman wa amandoa kokoruwi? “Gana tussiya, gadero

* 16:11 16.11 mai dunia adəyedə - Yiwulis.

wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

²⁰ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, yiruwi ye, njëmmuwi ye, amma duniadë këji fanji. Karwundo kuttaji, amma karwukuttando karwukëjïro walji.

²¹ Kamu tada cambiya, jauru leiya cai, sanju cädëna nangaro. Amma tadadëa cambiya, leiya canadëa takciwawo, karwukëji tada tambënadëye nangaro.

²² Nayi ye kërma karwundo kuttaji. Amma gademinno nayia njarukkiya, karwundo jauru këjiji, koro wunduma karwukëjïndo adëa cuttuluwiwawo.

²³ Yim adën awimaro wua suworuwawo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi yaye Bawadëa cunilan koruwwadëa nayiro njadi.

²⁴ Koroma awima cunilan koruwwi. Korowo fanduwi, karwukëjïndo kalkallo waljo!

²⁵ «Awo ania misalnin wulnjagakkëna. Sa ise nayiro misalnin wulnjagakkiwawo, amma federo këla Bawadëyen wulnjagakki.

²⁶ Yim adën cunilan koruwi, koro nayiro Bawadëa njakkorëkki nëkkiwawo,

²⁷ awoa Bawa këlanju nayia njaraana, dalilnjudë wua sëraawwa ye, wu Alayen kadikkoro kasadduwwa ye nangaro.

²⁸ Bawadëyen isëkke duniaro kadikko, koro duniadëa kollëkke na Bawadëyero waldëkki,» yeno.

²⁹ Daji fuwurawanjuye tiro: «Akko kërma misalnin gëni, federo wullëmi.

³⁰ Kërma awisoa nonëmma ye, koro kam niro koro njëddoro mërädunëm bawo yero noniyëna. Adëmaro Alayen kadimbo kasaddiyëna,» yera.

³¹ Isaye tayiro: «Kërma kasadduwwa wa?

³² Akko sa isi har isënama, sa duwon nayia tatarnjane wundundo yaye fannjuro leje wua runi kolsidë. Amma wudë runi gëni, Bawadë rokkonin nangaro.

³³ Awo ania nayiro wulnjagakkëna, wulan nanlewa fandoworo. Dunialan bone yawi, amma karwundo gerowo! Këla duniayen kënnasar fandëkkëna,» yeno.

17

Moduwa Isaye fuwurawanjuro

¹ Isa awo ania wulyenniya, këla samero sapce: «Bawa, sadë cädëna. Tadanëm daraja niro njoro tiro daraja ye,

² awoa am tiro yimma sammaro ro sawisoye coro, tiro kënduwo këla adamgëna fiye yayen kem.

³ Ro sawisoyedə, tima ni Ala jireye tok tilodəa nodu, koro Isa Almasiwu ti nodəmmadə yea nodu.

⁴ Kida dioro simmadəa tumogəkkilan dunialan daraja njikkəna.

⁵ To, Bawa, daraja duwon ni-a rokko kawu dunia alaktənaman takkənədəa wuro se!

⁶ «Am dunia adən wuro simmadəro cunəm isanogəkkəna. Tayi kaanəm, tayia wuro sime mananəm jaana.

⁷ Kərma awo wuro simma samma nanəmnin kadioro nojana.

⁸ Mana wulsəgəmmadəa tayiro wulgəkkəna. Manadəa camoye wu nanəmnin kadikkoro jiremaro nojana, koro nima wua sunodəmbo kasaccana.

⁹ Tayiro moduwa yiddəkki. Duniadəro gəni, tayi duwon wuro simmadəro moduwa yiddəkki, tayi kaanəm nangaro.

¹⁰ Awo kakke samma kaanəm, awo kaanəm samma ye kakke. Koro tayilan daraja fandəkkəna.

¹¹ Wudə dunialan gadero dəgakkiwawo, amma tayidə koro yaye dunialan dasayi, koro wu ye nanəmbo isəkki. Bawa Tayir,* cunəmlan tayia rone, cu duwon wuro simmadə! Tayi tiloro walja, jiri andi tilodə gai.

¹² Sa wu tayi-a rokkodə, cunəm duwon wuro simmalan tayia royekko. Tayia rokkəna, koro awo kitawulan ruwuwadadə wakkajoro ti faccəgənamadəro kajia, faln-jama faccəgənni.

¹³ Amma kərma nanəmbo isəkki, koro karwukəjini jauru tayilan dəgaro awo ania curo duniayen wulləkki.

¹⁴ Tayiro mananəm yikkəna. Duniadə tayia wayeno, tayi duniaye gəni nangaro, jiri wu ye duniaye gənidə gai.

¹⁵ Tayia dunialan tuluwero gəni njuworəkki, amma tayia ti Kəladolan† kanero njuworəkki.

¹⁶ Tayi duniaye gəni, jiri wu ye duniaye gənidə gai.

¹⁷ Jirelan tayia tayirro kalange.‡ Mananəmdə tima jiredə wo.

¹⁸ Jiri wua duniaro sunodəmmadə gai, wu ye tayia duniaro kinodəkko.

¹⁹ Tayi nangaro kəlania niro njikkəna, tayi ye jirelan tayirro waljaro!

²⁰ «Tayi runjaro gəni, koro tayi duwon mananjalan wua kasansaidə yero moduwa yiddəkki.

²¹ Bawa, tayi samma tiloro walja, jiri ni wulan, wu ye nilandə gai. Tayi ye andilan tiloro walja, duniadə nima wua sunodəmbo kasaccoro.

* 17:11 17.11 *Bawa Tayir* - Biwubawoma, am-a gade. † 17:15 17.15 *Kəlado* - Yiwulis. ‡ 17:17 17.17 *jirelan tayia tayirro kalange* - Jirelan tayia biwu bawoa ye, am gade-a gade yero kalange.

²² Koro daraja wuro simmadəa tayiro yikkəna, tayi tiloro walja, jiri andi tilodə gai.

²³ Wu tayilan, ni ye wulan. Adəgainin tiloro walja, duniadə nima wua sunodəm ye, koro jiri wua səraammadə gai tayia raamma yero nojoro.

²⁴ Bawa, tayi wuro simmadə yea wu-a rokko na dəgakkənadən napcaiya, raakko. Adəgaima darajani carui, daraja duwon wuro simma, kawu dunia alaktiman wua səraamma nangaro.

²⁵ Bawa Jirema, duniadə nia nonjənni. Amma wu nia nonjəkkəna, koro tayi ani nima wua sunodəmbo nojana.

²⁶ Cunəm tayiro isanogəkkəna, koro fuwun isanogəkki, kərawo tilan səraammadə curonjan dəgaro, wu ye tayilan dəgakkoro,» yeno Isaye.

BONE-A DARAJA-A ISAYE

18

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Luk 22.47-53)

¹ Isa awo ania wulyenniya, fuwurawanju-a rokko cijane ngawo ngor tiro Kidəron caniyen na duwon jərwu laa mbejidəro lejane kasargawo.

² Yahusa sərəttuwumanjudə ye nadəa nojəna, Isa-a fuwurawanju-a nadən ngəwuro captana nangaro.

³ Daji Yahusa kəwu laa sojiyaye-a gureduwu wurawa rimannaye-a Farisawaye-aa ngoje jərwudəro fatəla so, ka cambi so, bərimi so mukkonna kadira.

⁴ Daji Isa awo tiro wakkajiyi ngaa nojənadə karənje tayiro: «Wundua manuwi?» yeno.

⁵ Tiro: «Isa kam Najarattea,» yeranniya, tayiro: «Wuma,» yeno. Yahusa tia sərəccəgənamadə ye tayi-a rokko daada.

⁶ Isaye tayiro: «Wuma,» yenniya, ngawosəsəm cade cidiro kesuro.

⁷ Koro Isa walde tayiro: «Wundua manuwi?» cəne kiworənniya, tiro: «Isa kam Najarattea,» yera.

⁸ Isaye tayiro: «Wuma ti woro wulnjagakkəna. Wumaa masuwia, am ania kollowo leja!» yeno.

⁹ Adəgaima mana wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Curo am wuro simmadəyen falma yuwatkəkkəni,» cənna.

¹⁰ Daji Siman Biturus mukkon kashagarra ficce wolodi riman kuradəyea bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno. Wolodidəye cunju Malkus.

¹¹ Amma Isaye Biturusso: «Kashagarnəmba fannjuro kalange! Kənjaram Bawadə wuro sinadən yakkiwawo wa?» yeno.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(*Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Luk 22.66-71*)

¹² Daji kəwu sojiyayedə-a kajallanja-a gureduwu yaudiyayedə-a Isaa cadane kekero.

¹³ Burwon tia na Annas ba kəsai Kaifassero kesado. Saa adən Kaifasdə řiman kura,

¹⁴ koro tima yaudiyadəro gala ce kam fal jamadəro nunama tayiro ngalwo cənnadə wo.

Biturusse Isaa angərdu

(*Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Luk 22.54-65*)

¹⁵ Daji Siman Biturus-a fuwura gade-a Isaa geya. Riman kuradə fuwura adəa nojəna nangaro, ti ye Isa-a rokko balballa fado řiman kuradəyero kasargawo,

¹⁶ amma Biturus deyan cinna fadoyedən dayeno. Daji fuwura duwon řiman kura tia nojənadə walde kir cinna guredumadəro manajiye Biturussa fadodəro kekko.

¹⁷ Kir cinna guredumadəye Biturusso: «Ni ye fuwurawa kam adəye falnja gəni?» yenniya, tiye: «A'a, wu gəni!» yeno.

¹⁸ Dunia kakua nangaro, wolodiya-a gureduwu-a kannu fujane nadən daada jagatti. Biturus ye tayi-a rokko daada kannu jəgətti.

Riman kuradəye Isaro koro njəddo

¹⁹ Daji řiman kuradə Isaro kəla fuwurawanju-a alamdunju-ayen koro njəddo badiyeno.

²⁰ Isaye tiro: «Federo duniadəro wulgəkkəna. Kullum dandalla-a Fado Alaye-alan na yaudiya samma captaidən alamməkkəna. Awima asərlan wulləkkəni.

²¹ Awiro koro səddəmi? Am kərənsanaro kəla awo tayiro wulgəkkənayen koro yidde! Ai, awo wulləkkənadəa nojana,» yeno.

²² Awo ania wulyenniya, gureduma laa nadən daada Isaa marin bakce tiro: «Adəgainin řiman kuradəro jaawu kalakkəmi?» yeno.

²³ Isaye tiro: «Awo wulləkkənadə diwia, kəla diwidəyen shedane. Amma jirea, awiro wua bansəmi?» yeno.

²⁴ Daji Annas Isaa tikkerəna na Kaifas řiman kuradəyero juwayeyeno.

Biturusse waldəme Isaa angərdu

²⁵ Siman Biturus nadən daada kannu jəgətti duwon, tiro: «Ni ye fuwurawanjuye falnja gəni?» yera. Biturusse angərje: «Wu gəni!» yeno.

²⁶ Wolodiya řiman kuraye falnja kərəmi kam duwon Biturus səmo kamjənadəye tiro: «Curo jərwudəyen ti-a rokko njarukkəni wa?» yenniya,

27 koro Biturus walde angäryeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Daji suwa ləp Isaa fado Kaifassen cattuluwe gomnariro kesado. Tayi kəlanja gomnaridəro ngasaanni, bare tayir gəniro waljane masəna salayedəa tayiro bo tiyerənni.

29 Adəma nangaro Gomna Bilatus culuwe nanjaro ise tayiro: «Awi burwundo kəla kam adəyen?» yeno.

30 Tiro: «Kam adə diwi dioma gənia, tia niro sərənnjiyewawo!» yera.

31 Daji Bilatusse tayiro: «Nayi kəlandoma tia taiwo, wadandolan tiro shara yiddowo!» yeno. Yaudiyadəye tiro: «Andiro kam roro njejoro amardəgənni,» yera.

32 Adəgaima mana Isa kəla jiri nuiyen wuljənədə jirero walyeno.

33 Koro Bilatus walde gomnariro ngaye Isaa bowoje tiro: «Nima wa Mai Yaudiyadə wo?» yeno.

34 Isaye tiro: «Ni kəlanəm adəa wulləm ra am laa kəlanin adəa wulngeyera?» yeno.

35 Bilatusse: «Wu yaudi wa? Am lardunəmbe-a wurawa rimannaye-a nia mukkoniro ngesakko. To, awi gəle dim?» yeno.

36 Isaye: «Nodoni bargaadə dunia adəye gəni. Ca nodoni dunia adəyea, wolodiyani cijane bare wua mukko yaudiyayero sasakkənni lawala cadəna. Amma nodoni dunia adəye gəni,» yeno.

37 Daji Bilatusse tiro: «Adəgaimaa, ni mai?» yenniya, Isaye tiro: «Nima wulləm, wu mai. Dalil tamboni-a duniaro kəndeni-adə jiredəa sattuuro. Wundu duwon jiredəyedə kowoni fanji,» yeno.

38 Bilatusse tiro: «Awi jiredə wo?» yeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Luk 23.13-25)

Bilatus adəa wulyenniya, koro walde na yaudiyadəyero culuwe tayiro: «Ayau fima kam adən fandəkkəni.

39 Amma kəla adandoyen kosoma fal sala Laya Njəkkayirambədən nayiro salamn jagakki. Mai Yaudiyadəa wa nayiro salamn jagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

40 Koro waldane yiljane: «A'a, ti gəni, Barabbas!» yera. Ti Barabbasdə jawalkorjima.

2 Sojjiyadə ariawu kariyiye* kələjane kəlanjuro gənajagane kalwu kime† tiro luyeyera.

3 Daji nanjuro isane tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» cane marin babakera.

4 Koro Bilatus walde na yaudiyadəyero culuwe tayiro: «Akko tia nandoro tuluwukki, ayau fima tilan fandəkkəniro nonowo!» yeno.

5 Daji Isa ariawu kariyiyədə-a kalwu kimedə-a luwadaa kiluwunniya, Bilatusse tayiro: «Akko kamdə!» yeno.

6 Wurawa rimannaye-a gureduwudə-a tia kerunniya, kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» yera. Bilatusse tayiro: «Nayi kəlando tia ngonowo, kəskaro jagənowo! Wudə ayau tilan fandəkkəni,» yeno.

7 Yaudiyadəye tiro: «Wadande mbeji, kəla wadadəyen karmo tiro wajipcəgəna, ti kəlanjua Tada Alayero ngojəna nangaro,» yera.

8 Bilatus mana adəa fangenniya, cayea kojənarə riyeno.

9 Koro gəmnariro walde ngaye Isaro: «Ndaran kadim?» cəne kiworo. Amma Isa awima tiro kalakcəgənni.

10 Daji Bilatusse tiro: «Wuro manasəgəmbawo wa? Nanilan kənduwo nia kolduye-a kənduwo nia kəskaro jaduwyue-a mbejiro nonəmmi wa?» cəne kiworo.

11 Isaye tiro: «Sameyen njadənnia, kənduwonəm kəlanin bawo. Adəmaro kam niro sərənsəgənadəye biwunju kaanəmdəa kojəna,» yeno.

12 Sa adən fuwun Bilatus Isaa salamdu mayeno, amma yaudiyadə kowo sapcane: «Kam adəa salamməmia, ni sawa Kaisarre gəni! Wundu duwon kəlanjua mairo ngojənamadə Kaisarra wajəna,» yera.

13 Mana adəa fangenniya, Bilatus deyaro Isaa cuttuluwe kəla kurisnju sharayen na farsam kaulan tədəna təlam yaudiyaudin tiro Gabbata canidən napkeno.

14 Yimdə yim dabbardu sala Laya Njəkkayirambe, kausu kəla dawu gai. Bilatusse yaudiyadəro: «Akko maindo!» yeno.

15 Amma kowo sapcane: «Ronju tuluwe! Ronju tuluwe! Kəskaro tia jagəne!» yera. Bilatusse tayiro: «A! Maindoa kəskaro jagəkki?» yenniya, wurawa rimannaye tiro: «Kaisar gənia, mainde gade bawo!» yera.

16 Daji Bilatus Isaa kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Isaa kəskaro jaduwu

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Luk 23.26-43)

Daji Isaa cadane kesado.

* 19:2 19.2 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. † 19:2 19.2 kalwu kime - Kalwu maila.

17 Isa kəlanjuma kəskanju karmoye ngoje na tia Buwo Kəlayelan bowojai təlam yaudiyaudin tiro Golgota canidəro leyeno.

18 Nadən ti-a am gade yindi-a rokko kəskaro jayeyera, səgəri fi yayen kam fal fal, ti Isadə dawunjan.

19 Bilatus kəla alloyen ruwuje kəskadəro royeyeno. Akko awo ruwuwadadə: ISA KAM NAJARATTE, MAI YAUDIYAYE.

20 Yaudiya kada awo allo adən ruwuwadadəa kərayera, na Isaa kəskaro jajaanadə karən bərnidəyen, koro awo adəa təlam yaudiyaye-a Rombe-a Gəresse-alan ruwujana nangaro.

21 Daji wurawa rimanna yaudiyaye Bilatusso: «Bare “Mai Yaudiyaye” ruwunəmmi, “Kam adəye wu Mai Yaudiyaye cənna” ruwune,» yera.

22 Bilatusse tayiro: «Awo ruwunəkkənadəa ruwunəkkəna,» yeno.

23 Sojiyadə Isaa kəskaro jayeyeranniya, kajəmünju ngojane ci dewuro yakcane soji fi yaye nuwanju ngoyeno. Kalwunju kuruwu tududənni samən tai cidiyaro yadero caaadadə yea ngoyera.

24 Sojiyadəye kattenjan: «Bare karniyende, walawala diyo, kam cuwandidəa ruiyo!» yera. Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Kajəmuni kattenjan yakkerə, koro kalwuniro walawala kedo,»† cənna. Akko awo sojiyadə cadənadə.

25 Karən kəska Isayedən yanju-a yaana yanjuyə-a Meram kamu Kəlofasse-a Meram Magdala-a daada mbeji.

26 Isa yanju-a fuwura jauru cəraanadə-a nadən daada kirunniya, yanjudəro: «Yani, akko tadanəm!» yeno.

27 Daji fuwuradəro: «Akko yanəm!» yeno. Tən sa adən fuwuradə tia fannjuro kiwudo.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Luk 23.44-49*)

28 Ngawo adəyen awo samma kərma cəranaro asuyeniya, awo kitawulan ruwuwada wakkajoro, Isaye: «Ngudu fakki,»† yeno.

29 Nadən kalwo curonjun diben comcom mbeji. Daji sojiyadə soso ngojane dibendəro ləpcagane cattuluwe karo lassagane cinjuro sayeyera.

30 Isa cujungenniya, tiye: «Cədəna!» yeno. Daji kəla cidiyaro cakke ro kirəmbo.

31 Yim adə yim dabbarduye,‡ koro wajənanjua yim tustuye kura. Bare kaminna kəla kəskayen yim tustuyea

† 19:24 19.24 Jaw 22.18 † 19:28 19.28 Jaw 69.21 ‡ 19:31 19.31 yim dabbarduye - Jəmma. Yim tustuyədə səbdu.

dasaanniro, yaudiyaðe siyelñjadæa nanamja kaminnaðæa caadoro Bilatussa keworo.

³² Daji sojiyaðe isane kam burwoye ti-a rokko kæskaro jajaanadæye siyelñju namgera, yindiyedæye ye ngai.

³³ Na Isayero kadiranniya, siyelñju namjanni, ti bawo bawojenaro caruna nangaro.

³⁴ Amma sojiyaðe falnja sisinjua kajaalan sukkeno. Sadæman bu-a ingi-a keluwo.

³⁵ Kam awo adæa curunadæ nayi ye kasaddoworo sheda cæðæna. Shedanju jire, koro awo wuljenadæa jirero nojæna.

³⁶ Adægaima awo ani wakkajana, kitawulan ruwuwadadæ gai: «Sillanju falma namjaiwawo,»[†]

³⁷ koro na gade yen kitawulan ruwuwada: «Ti sukcanadæa carui,»[†] cænna.

Sittæra Isaye

(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Luk 23.50-56*)

³⁸ Ngawo adæyen Isuwu kam Arimatiyaye leje kamin Isayedæa ngojoro Gomna Bilatussa kiworo. Ti ye fuwura Isaye, amma asærlan, yaudiyaðæa rijæna nangaro. Daji Bilatus amari tiro kenniya, ise kamindæa ngoyeno.

³⁹ Nikodimus kam calan na Isayero bune isænadæ ye ise kawudi laa mir-a[§] alus-a kællaada kilo fiakku gai kiwudo.

⁴⁰ Daji kamin Isayedæa ngojane kæla adanja sittæra yaudiyaðedæn kawudidæ-a rokko batta linnen kæleyera.

⁴¹ Na Isaa kæskaro jajaanadæyen jærwu laa mbeji, koro curo jærwudæyen kauri bærin laa curonjuro wundumaa casakkænmi mbeji.

⁴² Yimdæ yim dabbarduye, koro kauridæ karænnin dægana nangaro, curonjuro Isaa kesakko.

20

Karmolan cidu Isaye

(*Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Luk 24.1-12*)

¹ Mawuye yim burwoyæa* fajar Meram Magdala kauridæro leje kau kuradæ ci kauridæyen tæmballada kiro.

² Daji cægase na Siman Biturus-a fuwura gade Isa jauru cæraanadæ-ayero leje tayiro: «Kæmadæa kauridæn ngojana, koro na casakkænadæa noniyende!» yeno.

³ Daji Biturus-a fuwura gadedæ-a kæla kauridænna leyera.

⁴ Tayi yindi samma cagasi lejai ngai, amma fuwura faldæ Biturussa ngæræmnin koje burwoje kauridæro kadio.

[†] 19:36 19.36 NL 12.46; KI 9.12; Jaw 34.20 [†] 19:37 19.37 Jak 12.10 [§] 19:39

19.39 mir - Cu kawudiye, jauru buwucci. * 20:1 20.1 mawuye yim burwoyæa - Ladu.

⁵ Nguje lotkeyenniya, batta linnedæa nadæn gænaada kiro, amma curodæro ngaanni.

⁶ Daji Siman Biturus tia jægaidæ ye ise kauridæro kærgawo. Batta linnedæa nadæn gænaada kiro,

⁷ koro batta duwon kæla Isayero casakkænadæ batta gade-a rokko gæni, na gaden kæriyada.

⁸ Daji fuwura duwon burwon isænadæ ye kauridæro ngaye cure kasatkeno.

⁹ Amma Ala kadarjæna Isa karmolan cijidæa kitawulan ruwuwadadæ gairo koroma asujanni.

¹⁰ Daji fuwurawadæ fannjaro walladara.

Isaye Meram Magdalaro fæleduwu

¹¹ Meram deyan ci kauridæyen daada so badiyeno. Ciri ngai duwon, nguje kauridæa lotkeyenniya,

¹² malaiya yindi kajæmu bulla na calan kamin Isaye gænajanadæn napkada kiro, faldæ kælakajinjulan, faldæ ye sinjulan.

¹³ Tayiye: «Kamu, awiro yiræmi?» cane tia keworo. Tiye: «Kæmania ngojana, koro na tia casakkænadæa nokkæni nangaro,» yeno.

¹⁴ Adæa wulyenniya, suworde Isaa nadæn daada kiro, amma tiro asujænni.

¹⁵ Isaye tiro: «Kamu, awiro yiræmi? Wundua manæmi?» cæne kiworo. Amma ti jærwumadæro tæmajæ tiro: «Malæm, nima tia ngonæmbo walyenoa, na tia yakkæmmadæa wulsægæne, wu ye tia ngokki,» yeno.

¹⁶ Isaye tiro: «Meram!» yenniya, kanji Isayero suworde tælæm yaudiyaudin: «Rabbuni!» yeno, maananjudæ Sayinna.

¹⁷ Isaye tiro: «Bare rosæmmi, koroma na Bawadæyero waldækkæni nangaro. Amma lene kæramiyaniro: “Na Bawani-a Bawando-ayero, Alani-a Alando-ayero waldækki,” wulgæne!» yeno.

¹⁸ Daji Meram Magdala na fuwurawadæyero leje tayiro: «Kæmadæa rukkæna!» cæne awo tiro wuljægænadæa tayiro wulyeyeno.

Isaye fuwurawanjuro fæleduwu

(Mar 16.9-13; Luk 24.36-49)

¹⁹ Yim adæ yim burwoyæ mawuyæ dunia kajiriyenniya, cinna na fuwurawa dasaanayedæ yauidiyadæa riduro cuwuramnin jakkada duwon, Isa ise dawunjan daje tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

²⁰ Adæa wulyenniya, tayiro mukkonju-a sisinju-a fæleyeyeno. Fuwurawadæ kæla Kæmadæa carunadæyen karwunja jauru kæjiyeno.

²¹ Koro Isa walde tayiro: «Salam aleikum! Bawadə wua sunodənadə gai, wu ye nayia njanodəkki,» yeno.

²² Adəa wulyenniya, tayiro kasam fujiye: «Ruhu Alayedəa mowowo!

²³ Am tayiro biwunja gawurnuwia, biwunja gawurdəna. Am tayiro biwunja gawurdu wanuwia, biwunja gawurdənni,» yeno.

Isaye Tomaro fəleduwu

²⁴ Fuwurawa mewun yindindəye falnja cunju Toma kam tiro Kawu canidə sa Isa isənadən ti nanjan bawo.

²⁵ Daji fuwurawa gadedəye tiro: «Kəmadəa ruiyena!» yera. Amma Tomaye tayiro: «Balo kusaye mukkonjun rukke ngulondoni curo balo kusayedəro yakkəkke mukkonni ye sisinjuro yakkəkkənia, təmmaro kasaddəkkiwawo,» yeno.

²⁶ Ngawo kawu wuskuyen fuwurawa Isaye caye gai curo fadodəyen duwon, Toma ye tayi-a rokko mbeji. Cinna fadoyedə cuwuramnin jakkada yaye, Isa ise dawunjan daje tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

²⁷ Daji Tomaro: «Ngulondonəm na adəro yakke, mukkonni rui, mukkonəm sane sisiniro yakke! Bare shekku dimmi, kasadde!» yeno.

²⁸ Tomaye tiro: «Kəmani ye, Alani ye!» yeno.

²⁹ Isaye tiro: «Wua surumma nangaro, kasatkem? Barganja am carunni kasaccanamadə!» yeno.

³⁰ Isa fuwu fuwurawanjuyen alama kada kitawu adən ruwudənni kido.

³¹ Amma dalil awo ani ruwudənayədə, Isadə tima Almasiwu Tada Alayedə woro kasaddowo, kasadduwilan ro sawisoye cunjulan fadowo nangaro.

21

Isaye fuwurawanjuye tulurro fəleduwu

¹ Ngawo adəyen Isa koro walde fuwurawanjuro ci bərəm tiro Tiberiyas canidəyen* fəleyaada. Akko jiri tayiro fəledəgənadə:

² Sadən Siman Biturus-a Toma kam tiro Kawu canidə-a Nataniyel kam Kana cidil Galileyedə-a tadawa Jabadiye-a fuwura Isaye gade yindi-a rokko mbeji.

³ Siman Biturusse tayiro: «Buni taro lekki,» yenniya, tiro: «Andi ye ni-a rokko leniye!» yera. Daji caluwe maararo kasargawo, amma bune adən awima cadanni.

⁴ Dunia wayenniya, Isa ci bərəmdəyen dayeno, amma fuwurawadə ti Isaro asujanni.

* 21:1 21.1 bərəm tiro Tiberiyas cani - Bərəm Galileye.

⁵ Daji Isaye tayiro: «Tadawa, buni tawwa wa?» cæne kiworënniya, tiro: «A'a,» yera.

⁶ Tayiro: «Buni taramdæa kæmboram maaradæyero gæpkænowo, fanduwî,» yeno. Gæpkeyeranniya, nanngæwu bunidæyedæro tuluwo tiyero.

⁷ Daji fuwura Isa tia jauro cæraanadæye Biturusso: «Tima Kæmadæ wo!» yeno. Siman Biturus ti Kæmadæ woro fan-genniya, ringada nangaro kalwunju luje sækte bæramdæro gæpkaadano.

⁸ Fuwurawa gapcanadæ tayi ci ingiyen kuruwun gæni metær mia gai nangaro maaradæn taram buniadæa gærjane kadira.

⁹ Cidiro jæpkeranniya, nadæn kannu kanduwalle buni kælanjun gænaada-a burodi-a mbeji kero.

¹⁰ Isaye tayiro: «Buni kæрма tawwadæye laanja kudowo!» yeno.

¹¹ Daji Siman Biturus juwane buni taramnja bunin cap cæmbæranadæa cidiro gæryeno. Curodæn buni kura kura mian fiwun yakkun mbeji. Buni kada kadami yaye, buni taramdæ kardænni.

¹² Isaye tayiro: «Arowo buiwo!» yeno. Wundunjamaye tiro: «Ni wundu?» cæne cuworænni, ti Kæmadæro asujana nangaro.

¹³ Daji Isa ise burodidæa ngoje tayiro kaino, buni ye ngai.

¹⁴ Isa karmolan cijænaye ngawon, adæma yakkuyero fuwurawadæro fæleduwunjudæ wo.

Isa-a Biturus-a

¹⁵ Gewunniya, Isaye Siman Biturusso: «Siman tada Yahayaye, tayi ania kojænaro wua særaamma wa?» cæne kiworo. Biturusse tiro: «Aaa, Kæma. Nia njæraakkænaro nonæmma,» yeno. Isaye tiro: «Dimiyania ambane!» yeno.

¹⁶ Koro Isa kænyindiyero tiro: «Siman tada Yahayaye, særaamma wa?» cæne kiworo. Tiye: «Aaa, Kæma. Nia njæraakkænaro nonæmma,» yeno. Isaye: «Dimiyaniro kiskæne!» yeno.

¹⁷ Koro Isa kænyakkuyero tiro: «Siman tada Yahayaye, særaamma wa?» cæne kiworënniya, Biturusse karwu kuttayeno, Isa kænyakkuyero tiro: «Særaamma wa?» cænna nangaro. Tiye: «Kæma, ni awi yaye nonæmma, nia njæraakkænaro nonæmma,» yenniya, Isaye tiro: «Dimiyania ambane!»

¹⁸ Jiremaro niro wulnjægækki, gananæmlan ni kælanæmbo kalwu lugæme na raammaro lenæmi. Amma kiarinæmiya, mukko sagæme kam gade kalwu lunjiye na raammiro njadi,» yeno.

¹⁹ Isa adəa wuldunjudə, karmo jiri fiyen Biturus daraja Alaro cidəa tiro fəleyeyeno. Adəa wulyenniya, Isaye tiro: «Wua səgai!» yeno.

Isa-a fuwuranju jauro cəraana-a

²⁰ Biturus suworgadanniya, fuwura Isa jauro cəraanadə tayia jəgai kiro, ti duwon sa masəna cadidən karənje Isaro: «Kəma, wundu nia sərənñiyi?» cəne cuworənadə.

²¹ Biturus tia kirunniya, Isaro: «Kəma, ti adə ye nda?» yeno.

²² Isaye tiro: «Kawu waldəkke isəkkiro roa dəgaro raakkənaa, awi lambonəm? Ni wua səgai!» yeno.

²³ Adəma nangaro lawar fuwura adə nuiwawoye kəramiyadəro tatargaada. Adə yaye Isaye Biturusso kamdə nuiwawo cənni, amma tiye: «Kawu waldəkke isəkkiro roa dəgaro raakkənaa, awi lambonəm?» cənnadə.

²⁴ Fuwura adəma kam kəla awo aniyen sheda ce kitawulan ruwujənadə wo. Koro shedanju jirero noniyena.

²⁵ Awo gade kada Isa cədəna ye mbeji. Ca fal fallen ruwujaja, təmakəna duniamə rakce kitawuwa ruwudənadəa ngojiwawo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE
Kida duwon kəngayamba Isa
Almasiwuye kənduwo Ruhu Alayen
cadənədə
Badiduram

Luka, ti lowotor lardu Gəresse, sawanju Tiyo falasso Linjila kənyakkuye tiro Luka cani ye, kitawu adə tiro Kida Kəngayamba Isaye cani yea ruwujəgəna. Linjilanjudəa alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro tussənni ngawon kitawu adəa ruwuyeno. Linjilanjun lawar kəla kəndəgai-a karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro kitawu adən lawar kəla kəngayamba Isaye-a Ruhu Alaye-a kawuri kəji ndaran yaye ambo wulduwu-ayen ruwuyeno. Kəla kawuri kəjidəyen kam biwunju wulje təmje Isama Almasiwudə woro kasacciya, Ala tiro biwunjudəa gawurjiye Ruhunjua ci, koro Isa nangaro ro sawisoye cuwandi.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

Dəlwu kitawu adəa ruwuduye (1.1-26)

Kida kəngayamba Isaye Jerujalemnin (2.1-8.1a)

Kida kəngayamba Isaye cidi Yahudiyaye-a Samariyaye-alan (8.1b-12.25)

Kida kəngayamba Isaye larduwa kərdiyayen (13.1-20.38)

Kida kəngayamba Isaye Romnin (21.1-28.31)

Kida duwon kəngayamba Isa
Almasiwuye kənduwo Ruhu Alayen
cadənədə
DƏLWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Wuse, Tiyo falas! Curo kitawuni burwoyedəlan kəla awo Isa dio-a alamdu-a badijəna sammayen ruwungeyekko,

² har yim duwon Ruhu Alayen kəngayambanju kərejənədəro wada ce tia samero caadənədəro.

³ Ngawo bone cane nunayen, kawu fidewuro tayiro fəlediye mana kəla nodo bargaa Alayen cədi. Adəgaima fudu kadan tayiro roaro tabbacciyə fəleyaada.

Wadu Ala Ruhunjua njoye

⁴ Isa kəngayambanju-a rokko duwon, tayiro wada ce: «Bare Jerujalemlan saptuwwi, awo Bawadə njadi cəne wulnjagakkənədəa gurenowo!

5 Awoa Yahayadə ingilan kasala tuwaye ambo kiddo, amma kawu ganaa Ruhu Alayen kasala nayiro njaddi,» yeno.

Isaye samero ledu

6 Daji tayi nanjun captanadəye tiro: «Kəma, sa adən wa jama Israyilayero kərmaidəa kalakkəmi?» cane keworo.

7 Isaye tayiro: «Yim bi sa Bawadə kənduwonjun kadarjənədəa nodudə kaando gəni.

8 Amma sa Ruhu Alaye nayiro jəmñjagaiya, kənduwo fanduwe Jerujalem-a cidi Yahudiyaye samma-a cidi Samariyaye-a har ci dajiram duniaye-alan shedawuniro walluwi,» yeno.

9 Adəa wulyenniya, tia carui ngai duwon, samero caade fofou laa kuronjan tia kimowo.

10 Same na lejidəa carui duwon, akko am yindi kajəmu bulla gərenjan dajane

11 tayiro: «Am cidi Galileye, awiro danuwwa same ruwidə? Isa kam nandon samero camowona adə, jiri samero lejəna ruwwadə gaiman walde isi,» yera.

Cuju Yahusayero kəngayam kərəda

12 Daji kəngayambadə kau duwon tiro Kau Jaitunne canı Jerujalemba karən ledu yim tustuyelan* dəganadən waldane bərnidəro kasargawo.

13 Kasargaanniya, soro sameye na napcanadəro gewa. Tayima Biturus, Yahaya, Yakuba, Andarawus, Filibus, Toma, Bartolomi, Matiyu, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro lardunju rawoma canı, Yahusa tada Yakubaye.

14 Tayi ani samma kamuwadə-a Meram ya Isaye-a yanjugənaso-a rokko karwu tiloaro moduwa cadi kasarga.

15 Yim anin kəramiya Isaa gawudəye nanngəwunja alama mian findin gai duwon, Biturus dawunjan daje tayiro:

16 «Kəramiya, mana duwon Ruhu Alaye kuren ci Nawi Daudayen kəla Yahusa jeduma am Isaa cadanayedəyen cəde kitawulan ruwwadadə sai wakkajiya.

17 Yahusadə kəngayam dawunden kərga, ti ye nuwanju kidandedən cuwandəna.

18 Calan kam adə alwasi jirenambuyelan kulo ciwe fədəryero cure curonju falde kaləmnju samma fiyada.

19 Am Jerujalembe samma lamar adəa fangeranniya, təlamnjalan kulo adəa Akeldamalan bowoyera, maananjudə Kulo Buye.

* 1:12 1.12 ledu yim tustuye - Kilometər fal gai.

²⁰ Awoa kitawu Jawurayelan ruuwada: “Fannju de sul napco, bare wunduma curonjun dəganni,”† koro “Kaalanjudəa kam gadero cado.”†

²¹ «Adə nangaro dole curo am andi-a rokko kərgaiyedəyen sa Kəma Isa dawunden dəgana samman,

²² kasala Yahayayelan tai har yim Isaa nanden camowon-adəro kudero, falnja andiro kəlduwo, ti ye shedama kar-molan cidu Isayero waljo,» yeno.

²³ Am yindi kesangəra, tayima Isuwu kam duwon tia Barsabaslan bowojai koro tiro Justus canidə-a Matiyas-a.

²⁴ Daji tayi samma moduwa cade: «Kəma, ni karwu am sammaye nodumadə, tayi yindi anilan kam kərenəmmadəa isanosagane

²⁵ nuwanju kida nankəngayam adəyen cuwando, kida duwon Yahusa nanju kadargəmmaro lejero koljənadə,» yera.

²⁶ Walawala kedənniya, kəla Matiyassero kikkuro. Daji tia kəngayamba mewun tilondəro kəlyeyera.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE JERUJALEMNIN

2

Jəptuwu Ruhu Alaye

¹ Yim ngəməri tiro Fentikos* canidə kidənniya, Isaa gawudə samma na tilon captana duwon,

² sadəman awo laa karuwa jauro cəgasi gai samelan nukce fado na napcanadə sammaa kimowo.

³ Awo laa alama təlamba kannuye gai tayiro fəledagane fafaidane kəla wundunja yayen napkeno.

⁴ Ngainin Ruhu Alaye tayi sammaro jəpəciye cakke təlamba gadegaden manadu badiyera.

⁵ Sa adə yen yaudiya muminna laa larduwa dunia sammaye Jerujalemba isane dasaana mbeji.

⁶ Nuktu adəa fangeranniya, jama isane captane hangal-nja ciyeno, dalilnjudə wundunja yaye təlamnjun jandejai fanjəna nangaro.

⁷ Jaumaro ajapcane kattenjan: «Am jandejai ani samma am cidi Galileye, gəna?»

⁸ To, jiri fin gəle wundunde yaye awo wuljaidəa təlamnju tamboyeman fanjidə?

† 1:20 1.20 Jaw 69.25 † 1:20 1.20 Jaw 109.8 * 2:1 2.1 Fentikos - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənaye kawu fiwua.

9 «Curonden am Fartiyaye-a Mediyaye-a Elambe-a mbeji. Laande ye Mesofotamiya-a Yahudiya-a Kafadokiya-a Fantus-a Asiya-a†

10 Firijiya-a Bamfliya-a Masar-a kərye Libiye kanji bəla Kuraneyen-a bərnı Rombe-alan kasarga.

11 Gadende yaudi yen kal, kərdi duwon yaudio walyeno yen kal, Kəret-a Arabiya-alan kadira. Təlamnden awo ajabba ajabba Ala cədənədə am ani wuljai fanniye!»

12 Tayi samma jaumaro ajapcane hangalnja cije wunduye kamanjuro: «Awo attə, awi maananju wo?» cəni.

13 Amma laa ye tayia rujane: «Diben lele diye casane sagarandana!» canı.

Jawawi Biturusse kəla karmolan cidu Isa Almasiwuyen

14 Daji Biturus kəngayamba mewun tilondə-a rokko cije daje kowo sapce jamadəro: «Am lardu Yahudiyaye-a nayi Jerujalemlan dəgawwa samma-a manani fannowo, awo adəa asunowo!

15 Am ani sagarandanaro təmanuwwa duwon, ngai gəni, kərmədə sa ləgar suwaye.

16 Amma adəma awo Ala ci Nawi Yowellen wuljənədə:

17 «*“Jaman daryeyen adamgəna sammaro Ruhunidəa figəkke tadawando-a ferowando-a nawinawi cade, jairowando ye wahayi:carui, kiariyando ye kənnasim cadi.*

18 *Yim anin har kanjiyani kwa-a kamu-aro Ruhunidəa figəkke nawinawi cadi.*

19 *Awo ajabba ajabba samelan dikki, alamaso ye cidilan dikki: bu-a kannu-a kange cələm samero cirijiyi-a.*

20 *Kəngal ye cələmbo walji, kumbal ye buro walji.*

Ngawo adəyen yim kura darajaa KəmandeyedəŞisi.

21 *Daji wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.”†*

22 «Jama Israyilaye, mana adəa fannowo! Nayima dam nonuwwa, Ala Isa kam Najarattedəlan kənduwo so, awo ajabba so, alama so dawundon cədiaro tia ardijənaro fəleyeno.

23 Nodunjun caman tagənasso kədarjənədə gai, timaa mukondoro sərəccagane, nayi ye mukko am diwiyelan tia kəskaro jawuwe kejuw.

† 2:9 2.9 Asiya - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirkı canidəyen kərga. ‡ 2:17 2.17 wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba

cakke kənəm cədəninnı curuidə. § 2:20 2.20 yim kura darajaa Kəmandeyedə - Kiyama. † 2:21 2.17-21 Yow 2.28-32

24 Amma Ala tia ajawu karmoyero cəkkaye roaro kisango, karmodə təmmaro rakce tia rojiwawo nangaro.

25 Awoa Nawi Dauda kəla tiyen adəa wulyeno:

«*Kullum Kəmandea fuwunin rukki,
ti kəmborammin dəgana nangaro awima loloduro sakki-
wawo.*

26 *Adəma nangaro karwuni kəjiji,
cini yelan aiya yekki.*

Tiyini ye təmaa dəgai,

27 *dalilnjudə roni kannulan kolləmbawo,*

Ti Tayirnəmdəa yakkəme njəpciwawo nangaro.

28 *Jawal ro fandoye isanosəgəmma,*

koro fuwunəmnin karwukəji dadu bawo simi.»†

29 «Kəramiyani, kəla kaarinde Nawi Daudayen nayiro farakko wulnjagakki, bawoje tia sittərayera, kaurinju ye kumaro nanden kərga.

30 To, ti nawi duwon, koro Ala tiro kaduwunju fal mairo galajiro kansi jəbbunadəa nojənadə,

31 caman karmolan cidu Almasiwuyedəa cure kəladən tiye kannulan tia koljənni, tiyinju ye njəpcənni cənna.

32 Ti Isa adəmaa Ala roaro kalakco, kəla adəyen andi samma shedawu.

33 Tia kəmboram Alayero sapcane, Ruhu Alaye duwon Bawadə ci cəne wadu ngojənadəa cəmowona adə, awo ruwwa-a fannuwwa-adəa fiyeyeno.

34 Awoa Nawi Dauda samero lejənni, amma ti kəlanjuye: «Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammiilan duwon,

35 kəladowanəmba si gənaduramməmba dikki!’ cənna.»†

36 Adə nangaro jama Israyilaye samma adəa fagatto noja: Isa kam kəskaro jajagəwwadə, Ala timaa Kəma ye, Almasiwu yero cədo!» yeno Biturusse.

37 Jamadə adəa fangeranniya, karwunja kamde Biturusa kəngayamba gadedə-aro: «Kəramiyandeso, awi gəle diye?» cane keworo.

38 Biturusse tayiro: «Təmmowo, biwundo cindoro wundundo yayero cu Isa Almasiwuyen kasala caddo, ngainin Ala Ruhunjudəa njadi.

39 Awoa wadu adəmadə kaando ye, kaduwundoye ye, am kuruwun dasaana sammaye ye, wotte wundu duwon Ala Kəmande bowojidəye.»

40 Biturus mana gade ngəwulan səmonja kasse gala cədde: «Jaman diwi adəlan kəlandəa yəkkawowo!» cəni.

41 Daji am mananju ngojanadəro kasala keddo. Yim adən alama am dəwu yakku gai Isaa gawudəro kəllaadara.

Kəndəgai jama Isaa gawuye

42 Sawiso karwu tiloaro Isaa gawudə alamdu kəngayambayedəa kərənjai, naptu nanyaanaye cadı, burodi fəsakcane kallo jagari, moduwa ye rokko cadı kasarga.

43 Mukko kəngayambadəyen awo ajabba so, alama so kada tadi nangaro, am samma riya.

44 Isaa gawu samma na tilon dasaana, awonja sammaa kallo cadai,

45 koro kəndanja calade wufidəa dagarjane mərədu wunduye yaye galjai.

46 Yimbi yaye karwu tiloaro Fado Alayen captai, fado fadolan burodi fəsakcane karwu kəjiaro rokura bawoalan kəmbonjadəa kallo jawui,

47 Alaa congori, koro na jama sammayen ardiya cawandi kasarga. Yim nguson Kəmande am njəkkawo cawandidəa tayiro kəljiyi.

3

Cu Isa Almasiwuyen ngurdiyi isangaduwu

1 Yim laa Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero moduwa sa yakku kajiriyero lejai duwon,

2 ngaworam Fado Alaye tiro Cinna Shawa canidən kam laa tən tambonjuyen ngurdiyi mbeji. Am Fado Alayero ngasayidəa sadaaro cuwororo yim nguson tia cawude cinnadən gənajai.

3 Kamdə Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero ngawo cadı kirunniya, tayia sadaaro kiworo.

4 Amma Biturus-a Yahaya-a simnin tia cappo carune Biturusse tiro: «Sarui!» yenniya,

5 kamdə tayia cəkko kiro, awo laa tayilan təmajəna nangaro.

6 Biturusse: «Riwulla so, dinar so takkəni, amma awo takkənadəa njikki. Cu Isa Almasiwu kam Najaratten cine dadane!» yeno.

7 Daji ngurdiyidəa mukko kəmboramben cədanə kisangənniyama, sinju-a dau sinjuye-a dunoaro waljane

8 wup cije daje ledu badiyeno. Leji ye, səkti ye, Alaa cun- gori ye ngai duwon, tayi-a rokko Fado Alayero kasargawo.

9 Daji jama samma ti dadaji ye, Alaa cun gori yedəa kero.

10 Tima kam duwon Cinna Shawadən napkada lowo cədidəro asuyerranniya, awo tiro wakkajəgənadəa tai da- jane ajapkera.

Jawawi Biturusse balballa Fado Alayen

11 Kamdə Biturus-a Yahaya-aro kərdəgəna ngai duwon, ajapkadaro jama samma nanjaro cagase na duwon Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canidəro isane capkadara.

12 Biturus adəa kirunniya, tayiro: «Jama Israyilaye, awiro kəla adəyen ajammuwidə? Awiro kənduwonden bi nanmuminnden kam adəa yakkiye lejiro təmanuwe andia ninisawidə?

13 Ala kaariyandeye, Ala Nawi Ibrahimbe-a Nawi Isakuye-a Nawi Yakubaye-adə wakkilnju Isaro daraja cina, ti duwon Gomna Bilatus koldu niajənama, fuwu gomnadəyen tia wanuwe sərətkəwwadə.

14 Nayidə ti tayir ye, jirema yedəa wanuwe kamceji nayiro salamnjaaro kiworuw.

15 Kəma royedəa kejuw, ti duwon Ala karmolan cəsangənədə. Kəla adəyen andi ye shedawu.

16 Cu Isayen kambərsenjua nangaro kam ruwi ye, nonuwwa ye adə duno kiwando. Kambərse adəmadə fuwu nayi sammayen cakke nga cirro walyeno.

17 «To, kəramiyani, nayi-a wurawando-a nodunambulan adəa diwwaro nokkəna,

18 amma ngainin awo Ala kuren ci nawiya sammayen wuljənədə wakkajəna. Tiye sai Almasiwunju bone caiya, cəna.

19 Adə nangaro təmmowo, Alaro waldəgənowo, biwuwando cinjoro,

20 sa kasam fandoye ye na Kəmandəyen isoro, koro Isa kam duwon Almasiwuro galanjaanədə yea nayiro juwanjaaro.

21 Ala kuren ci nawiyanju tayirren wuljənədə gai, Almasiwudə dolero samelan napci, har sa awo samma sawiyadaro waljidəro.

22 Ngaima Nawi Musaye: “Ala Kəmande curo kəramiyandoyen nawi laa wu gai nayiro njasangi. Awo nayiro wulnjagai samman tia kərənnowo!

23 Wundu duwon nawi adəa kərənjiwawodə curo jamadəyen sulat baworo walji,”† cəna.

24 Koro Nawi Samailayen tamiya har tayi ngawonju jaanaro kudero, nawiya manajana samma ye kawu ania mawojana.

25 Nayima tadawa nawiya dəye, koro warasawu aman duwon Ala kaariyando-a ndəpcanadəye wo. Tiye Nawi Ibrahimbo: “Kaduwunəmben jama duniaye sammaro barga dəpkəkki,”† cəna.

26 Daji tia wakkilnjuro galayenniya, nayimaro duwon juwangeyera, barga dəmnjaa, wundundoa yaye jawalnju diwilan cuttuluworo,» yeno Biturusse.

4

Biturus-a Yahaya-a fuwu majilissen

1 Biturus-a Yahaya-a jamadəro manajai ngai duwon, rimanna-a kura Fado Alaye gureduwuye-a Sadusiya-a* nanjaro isane

2 jauro gərgajana, dalilnjudə Biturus-a Yahaya-a jamadəa alamjai ye, Isa cijənədə gai karmolan cidu mbeji mawojai ye nangaro.

3 Kadiranniya, tayia cadane dunia ləmjəna nangaro kosoro casakke koljane wayera.

4 Adə yaye am manadəa fanjanadəye ngəwunja kasacane, am Isaa gawudə alama dəwu uwu gairo walyera.

5 Wajənanjua fuwuwu-a amwurawa-a maləmba Attauraye-a Jerujalemnin capkadara.†

6 Curonjan Annas řiman kura-a Kaifas-a Yahaya-a Aleksanda-a am gade fado řiman kuraye samma-a mbeji.

7 Biturus-a Yahaya-aa casakke dawunjan dayeranniya, tayiro: «Kənduwo fin bi cu wunduyen awo adəa kiduw?» cane keworo.

8 Daji Ruhu Alaye Biturussa cakke tayiro: «Nayi fuwuwu jamaye-a amwurawa-a,

9 ku ser ngurdiyiro njəddo-a jiri fin kam adə ngajəna-aye kəlan andia saworuwia,

10 nayi-a jama Israyilaye samma-a ngəlaro nonowo, cu Isa Almasiwu kam Najaratte, kam duwon nayi kəskaro jaawe Ala ye tia karmolan cəsangənədə, ti nangaro kam adə kəlewa salai fuwundon daada.

11 Isadə tima kau duwon nayi fado tandomaso wanuwe kau tandoye sammaro faidaaro waljənədə wo.†

12 Tilan gənia, na wunduma gadeyen njəkkawo fando bawo! Dunia ngaman cu gade ambo amardəgəna tilan njəkkawo fandiyədə bawo!» yeno.

13 Biturus-a Yahaya-aye karwukibbanjadəa carune tayidə ilmuwu gəni, talaawaro asuyeranniya, ajapkera. Koro tayi Isa-a rokkoro asuyera.

14 Amma kam ngajənədə gərə Biturus-a Yahaya-ayen daadaa carui nangaro, awo kalaktuwuye tayiro katkero.

15 Daji majilisdən tayiro caluwo cane sawardane kattenjan:

* 4:1 4.1 Sadusiya - Kəwu laa wurawa adinwu yaudiyaye. † 4:5 4.5 Jerujalemnin capkadara - Majilis duwon Jerujalemnin dəganadən capkadara.

† 4:11 4.11 Jaw 118.22

16 «Awi gəle am aniro yiddiye? Tabbat, am Jerujalemnin dasaana samma alama ajabba tayiyen tədənədə dam nojana, andi ye rangiye kattuwu niyewawo.

17 Bare lawar adə jama sammaro tatardəgənniyo tayia wusaniyo, kua adən fuwun bare wundumaro cu adəyen mana cadənni,» yera.

18 Daji tayia bowojane bare jande bi alamdu fimaa cu Isayen cadənni yera.

19 Amma Biturus-a Yahaya-aye tayiro kalakcagane: «Alayedənna, nayia ga ra Alaa gadəma kalkal woro sharanowo!

20 Andidə kəla awo ruiyena-a fanniyena-ayen rangiye nəmmiyewawo,» yera.

21 Koro nangadembo majiliswudə tayia wusayeranniya, kolyera. Jawal tayiro wowom gənaduwwuye cawandənni, dalilnjudə jama samma kəla awo wakkajənədəyen Alaa congori nangaro.

22 Kam tiro alama adə tədde ngajənədə kərwunju fidewu-maa kojəna.

Moduwa jama Isaa gawuye

23 Biturus-a Yahaya-aa kolyeranniya, lejane amnjaro awo wurawa řimannaye-a amwurawa-a tayiro wuljaana sam-maa wulyeyera.

24 Adə fangeranniya, kəla tilonna kowo sapcane Alaro: «Kəma, nima same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa alangəm!

25 Nima Ruhunəmlan ci wakkilnəm kaarinde Nawi Daudayen wulyem:

*«“Awiro jama kərdiyaso hangalsango cadəna,
jama duniaye ye bowuro sawardanadə?*

*26 Maiya duniaye dabbargadara, fuwuwuso ye capkadara,
Kəmande-a Almasiwunju-aro turu caddi yera.”†*

27 «Jiremaro curo bəрни adəyen Mai Hirudus-a Gomna Buntus Bilatus-a am larduwa gadesoye-a jama Israyilaye-a Isa wakkilnəm tayir galanəmmadəro turu caddi cane capkadara.

28 Ngaima awo calan kənduwonəmnin kadarnəmma sam-maa kedo.

29 Kərma Kəmande, marmareanjadə rui, andi kərəawanəmdəro mananəm karwukibbuaro wulduro sade!

30 Mukkonəm ye sane, cu wakkilnəm tayir Isayen am isangaduwwu so, alama so, awo ajabba so wakkaja!» yera.

³¹ Alaa lowojane keserənniya, na captanadə loloje Ruhu Alaye tayi sammaro jəpciye karwukibbuaro mana Alayedəa wuldu badiyera.

Hangaltilo jama Isaa gawuye

³² Jama Isaa gawudə samma karwunja ye tilo, hangalnja ye tilo. Wunduma kəndanju ti runjuye cəniwawo, amma awonja sammaa kallo cadai.

³³ Kəngayambadə kənduwo dama bawoaro sheda kəla karmolan cidu Kəma Isayen cadı, koro ser kura tayi sammalan dəgai.

³⁴ Ngaima curonjan kam curo lambiyen dəgana falma bawo. Am samma kuloso bi fadoso cadanadə calade wuřidəa cawude

³⁵ mukko kəngayambayero casakki, tayi ye wundu yayero kəla mərədunjuyen dagarjagai.

³⁶ Adəgaima kam laa kaduwu Lewiye cuku Kuwirussen tambəna tiro Isuwu canı mbeji. Kəngayambadə tia Barnabaslan bowojai, maananjudə kowori njoma.

³⁷ Kulo cədana laaa cəlade wuřidəa cuwude mukko kəngayambayero kekko.

5

Ananiya-a Safiratu-a

¹ Amma kam laa cunju Ananiya kamunju Safiratu-a rokko kulo cəlade

² nodu kamunjuyelan wuřidəye laaa roje laaa cuwude mukko kəngayambadəyero kekko.

³ Daji Biturusse tiro: «Ananiya, awiro Yiwulissa kolləme karwunəmbo ngaye har Ruhu Alayero kattuwu kamgəme wuři kulodəye laaa royem?»

⁴ Kawu ladəmidəro kulodə kaanəm, gəna? Koro ladəmmaye ngawon, wuřidə ye mukkonəmnin, mare? Awiro gəle karwunəmlan nianəme awo adəa kidəm? Kambo gəni, Alaro diye kattuwu kamgeyem!»

⁵ Ananiya mana adəa fangenniyama, bəp cure kano. Am lawar adəa fanjanadə samma jauru riyera.

⁶ Daji jairowa laa isane kaminnjudəa jakcane ngojane caade sittərayera.

⁷ Sa yakku gai kojənaye ngawon, kamunju awo wakkajənədəa nojənnin kadio.

⁸ Biturusse tiro: «Wulsəgəne, wuři adəmaro wa kulodəa kiladu?» cəne kiworənniya, kamudəye: «Aaa, wuři adəmaro,» yeno.

⁹ Daji Biturusse tiro: «Awirowo Ruhu Kəmandeyea rijapturo citilo kiduw? Akko am kwanəmba sittərajanadə cinnalan, ni yea njasadi!» yeno.

¹⁰ Sadəman fuwu Biturussen bəp cure kano. Jairowadə kasargaanniya, nuna najagane caade gəre kwanjuyen sittərayera.

¹¹ Jama Isaa gawudə-a am lawar adəa fanjana samma-a jauro riyera.

Kəngayamba Isaye awo ajabba ajabba dio

¹² Kəngayambadə dawu jamayen alama so, awo ajabba so kada cadı. Koro Isaa gawudə samma Ngurwo Nawi Mai Sulemanayen* karwu tiloaro captai.

¹³ Amma curo am gapcanadəyen wunduma kowəri cəde tayiro kəldəgənni, adə yaye amdə tayiro daraja cadı.

¹⁴ Cayemaa kojənarə am Kəmaa kasaccana kwan kamun kada kadami jamanjuro kəldəgai.

¹⁵ Adə cakke bərnıwu am dondi lairo cattuluwe kəla dəgəl so, buji soyen gənajai. Ngaima Biturus kojiya, waneye kaudınju am anıye laanjaa jakci.

¹⁶ Am kada ye bəlamaskiya Jerujaləmben isane anja dondi-a karuwamaso-aa cawude tayi samma nanlewa cawandi.

Kəngayamba Isayea ta

¹⁷ Daji řıman kura-a am ngawonjuye kəwu Sadusiyaye-a nandəri tayia kek cədana duwon cijane

¹⁸ kəngayambadəa mukkon cadane kosoro kesakko.

¹⁹ Amma bune malaiya Kəmandeyea laa cinna koso-rambedəa kaje kəngayambadəa cattuluwe tayiro:

²⁰ «Lenowo, Fado Alayen danowo, jamaro kawuri ro fando adəye mananju sammaa wulgənowo!» yeno.

²¹ Adəa fangeranniya, suwa ləp Fado Alayero ngasaye alamdu badiyera.

Rıman kura-a am ngawonjuye-a majilisso kadiranniya, majilıswu-a amwurawa jama İsrayılaye samma-aa capcane kəngayambadəa kudoro gureduwu Fado Alayea kosorambo kenodo.

²² Amma gureduwudə leyeranniya, tayia najaganni. Daji waldane lawar cawude

²³ majilıswudəro: «Kosoramdə ye kərəp jakkada, gureduwudə ye cinnalan daada nayeyeyıye. Amma kayeyıyendeya, curon wundumaa fandiyyende!» yera.

* 5:12 5.12 Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye - Ngurwo adə balballa Fado Alayen kərga.

24 Kura gureduwu Fado Alaye-a wurawa řimannaye-a adəa fangeranniya, kəla tayiyen awi wakkajiro hangalnja caa cijəna duwon,

25 kam laa ise tayiro: «Akko am kosoro yakkuwwadə Fado Alayen daada jamadəa alamdu cadı,» yeno.

26 Daji kura gureduwu Fado Alayedə sojiyanju-a lejane tayia kewudo, amma dunodunon gəni, dalilnjudə jamaa rijana bare tayiro kau gəgəpcagane ceyesənniro.

Kəngayamba Isaye fuwu majilissen

27 Tayia kewudənniya, fuwu majiliswuyero casakke da-jane řiman kuradə tayia koro badiyeno.

28 Tayiro: «Ngəlamaro nayiro cu adəlan alamdu damn-jagaiyena, gəna? Akko alamdu Jerujalem sammaro tatargəwwa, koro bu kam adəye andiro gərduwu manuwi!»

29 Amma Biturus-a kəngayamba gadedə-aye tayiro: «Kam gəni, Alaa ga andiro wajimsaa!»

30 Ala Kəma kaariyandeyedə Isa kam duwon kəskaro jaawe yejuwwadəa karmolan cəsange

31 kəmboramnjulan sapce jama Israyilaye tuwa cado biwunja cinjoro tia Mai ye, Njəkkayima yero kido.

32 Kəla lamar aniyen andi ye shedawu, Ruhu duwon Ala am tia jaanaro cinadə ye shedama,» yera.

33 Majiliswudə adəa fangeranniya, jauru gərgajane tayia njejoro mayera.

34 Amma Farisa laa cunju Gamaliyel goni Attauraye jama samma tiro daraja cadənadə dawu majilissen cije wada ce amdəa sa ganaro cattuluwo yeno.

35 Daji majiliswudəro: «Jama Israyilaye, awo am aniro yidduwidəro hangal gənanowo!»

36 Tussənnin Taudas ise kəlanjua kam laaro ngoje am yer dewu gai ngawonjuro kasargawo. Amma awimaro waljənni, tia roro ceyese am tiro kəldaana samma tatar-gadara.

37 Ngawo tiyen Yahusa kam Galileye jaman kom jamayen ise am laaa cakke ngawonju geya. Amma ti ye bawoje am tia jaana samma tatar-gadara.

38 To, nayiro wulnjagakki, bare am aniro suwolduwwi, kollowo leja! Nia adə bi kəndo adə kamben kadioa, baworo walji.

39 Amma Alayen kadioa, tayia ranguwawo. Bare duwunwu Alayero walluwwi,» yeno.

Majiliswudə gala Gamaliyelledəa ngojane

40 kəngayambadəa bowoyeranniya, tayia babakcane wada cade bare cu Isayen manajanni cane tayia koljane leyera.

41 Majilisdən sapkadaranniya, Ala tayiro kəla cu Isayen martawa nangu njaye cinaro karwunja kəjjiyeno.

42 Yim nguson Fado Alayen kal, fado fadolan kal, kawuři kəji jamaro Isadə tima Almasiwu woro wuljagane alanjai kasarga.

6

Banawu tular kəreda

1 Yim anin nanngəwu fuwurawadəye tərgai duwon, curonjan am təlam Gəresse manajidə kamuwanja kwa faccəgənaa dagar wajisoyen cəpcagai cane kəla am təlam yaudiyaye manajidəyen kesiro.

2 Kəngayamba mewun yindində fuwurawa sammaa capkeranniya, tayiro: «Mana Alaye wuldu kolləme dagar kəmboyero kistuwudə andiro jussənni.

3 Adə nangaro, kəramiyənde, curondon am rashidu, amanna, Ruhu Alayea tular kərenowo, kida adəa mukkonjaro yakkiyo,

4 andi ye moduwa-a kidənde kawuři Alaye wuldu-alan fuwu buiye,» yera.

5 Jama captana samma awo wuljanadəye kəjinju fanjane, daji Istifanus kam jauro kambərsea koro Ruhu Alayea, Filibus, Burokorus, Nikanor, Timon, Barminas, Nikolas kam bərnə Antakiyaye fərdunju kərdi duwon yaudio waljanadəa kəreyera.

6 Daji tayia fuwu kəngayambayero cawude moduwa cade tayiro mukko gənayeyera.*

7 Mana Alaye cayea kojənarə tatarde fuwurawadə Jerujalemnin jauro ngəwujane, koro rimanna kada ye kambərsədəa kasatkera.

Istifanussa ta

8 Istifanusdə jauro ser-a kənduwo-aa awo əjabba so, əlama so kada dawu jamayen cədi.

9 Daji yauidiya laa dandal tiro Kəreawa Nankam Kəlaye Cawandəna canidəye Istifanussa kambiwudu badiyera. Am aniyə laanja bəla Kuraneyə-a bərnə Aleksandariyayə-a, laanja ye cidi Kilikiyayə-a Asiyayə-a.

10 Amma nanrashidu-a Ruhu-alan manaji nangaro rakcane tia yapcagəiwawo.

11 Daji am laaa əsərlan casakke tayiyə: «Istifanus Nawi Musa-a Ala-aa bassi fanniyəna!» cane

12 jama-a amwurawa-a maləmba Attaurayə-ayə hangal kesango. Daji isane tia dunodunon cadane majilisso kesado.

* 6:6 6.6 moduwa cade tayiro mukko gənayeyera - Kəndo aniyen am tular ania kida Alayero tagənasso kəreyera.

13 Shedawu kattuwuye yea cawude tayiye: «Kam adə dadu baworo mana kuttu kuttu kəla na tayir adə-a† Attaura-ayen cədi.

14 Tiye Isa kam Najarattedə na adəa wurje ada Nawı Musa sadənadəa falji cəne fanniyena,» yera.

15 Tayi majilıslan napkada samma simnin İstifanusca cəppo kerunniya, fəkkanjudəa fəkkə malaiyaye gairo kero.

7

Jawawi İstifanusse

1 Dajı řıman kuradəye İstifanusso: «Awo kəlanəmlan wuljaidə jire wa?» cəne kiworo.

2 Tiye: «Kəramiyani so, bawani so, fannowo! Kaarinde Nawı İbrahim cidi Mesofotamiyayen duwon, kawu bərnı Harannen dəgaidəro, Ala Darajayedə tiro fəlediye:

3 “Lardunəm-a kəramıyanəm-aa kolle, lardu niro fəlenjəgəkkidəro lene!”† yeno.

4 Adəgaima Nawı İbrahim cidi Kaldıyawuyea* kolje leje Haranlan napkeno. Ngawo bawanju bawojənayen, Ala tia lardu na ku dəgawwa adəro kiwudo.

5 Amma Ala cididən tiro warasa guwattu falma cinni. Adə yaye Ala tiro wadu ngojiye cididəa ti-a kaduwunju-aro ci cənna. Sa adən tada fımaa cambənnı.

6 Dajı Alaye tiro: “Kaduwunəm lardu gadero lejane sikudoro waljai. Nadən kəřeəro waljane saa yer dewuro tayia basarjai.

7 Amma wudə jama tayia kəřeənjaro cadənadəro wowom gənagəkki. Ngawo adəyən lardudən caluwe isane na adən wuro ambənsagai,”† yeno.

8 Dajı Nawı İbrahimbo aman kajaye kaino. Adəgaima Nawı İbrahim Isakua cambe kawu wuskua kajayeno, Nawı Isaku ye tadanju Yakubaa, Nawı Yakuba ye kaariya mewun yindin İsrayılawuyea.

9 «Kaariyadə Nawı İsuwuro nandəři cadde calade lardu Masarřero kesado. Amma Ala tia koljənnı,

10 curo bonenju sammayen tia kittuluwo. Ala cakke jauru rashiduro walje Fira'auna Mai Masarředə tia kasacce, har wajirinju galaje Masar-a mairi samma-a cunodiro walyeno.

11 Dajı kəna so, bone kura so lardu Masarře-a Kan'anaye-a sammaro ngasaye, kaariyandero awo kəmboye fandoro katkero.

† 6:13 6.13 na tayir adə - Fado Alaye. † 7:3 7.3 Bad 12.1 * 7:4 7.4 cidi Kaldıyawuyeye - Cidi Mesofotamiyaye. Bərnınja kuradə Babila. † 7:7 7.6-7 Bad 15.13-14

12 Nawi Yakuba Masarnin algamaaro fangenniya, kaariyandedəa kinodo. Adə ledunja burwoye.

13 Ledunja yindiyedən Nawi Isuwu awaanawanjuro asudiye, Fira'auna ye fərdu Isuwuye noyeno.

14 Daji Nawi Isuwu cunode bawanju Nawi Yakuba-a jamanju samma-a bowoyera. Nanngəwunja am fitulur lukko uwun.

15 Adəgaima Nawi Yakuba Masarro leje ti-a kaariyande-a nadən bawoyera.

16 Tayia bəрни Sikembero cawude kauri duwon Nawi Ibrahim wuřinjun na kaduwu Hamorren Sikemnin cuwənadən sittərayera.

17 «Wadu Ala Nawi Ibrahimbo ngojəgənadəye sanju karəngenniya, jamadə Masarnin tasargane ngəwujai kasarga duwon,

18 har mai gade Nawi Isuwua ti wunduro nojənni Masarnin kərmai kiwando.

19 Jamandero nanga cədde kaariyandea basarje cakke timallanja koljane kasuno.

20 Jaman adən Nawi Musa katambo, tidə jauru shawa. Kəndawu yakkuro fado bawanjuyen tia keriwu.

21 Kolyeranniya, fero Fira'aunaye tia ngoje tadanju gairo kifiwo.

22 Ngaima Nawi Musaa ilmu Masarwuye samman alam-jane mananju-a kəndonju-alan kənduwoaro walyeno.

23 «Kərwunju fidewua duwon, Nawi Musa amnju Israyilawudəa kuroro nia ngoyeno.

24 Kam Masarre laa falnjaa basarji kirunniya, kam jəktənadəa banajiye nguwanjuro ngaye Masarmadəa bakce kejo.

25 Amnjudə Ala tayia mukkonjuyen cəkkayiro asujai təmayeno, amma asujanni.

26 Wajənanjua Israyilawu yindi lawala cadi nayeyenniya, tayia soloduro maje: “Kəramiyani, nayidə jifindo tilo. Awiro gəle kattendon basarduwidə?” yeno.

27 Amma kam kamanjua basarjidə Nawi Musaa təmbalje tiro: “Wundu nia fuwumande-a alkalinde-aro galanjo?”

28 Ra, bikka kam Masarredəa yejəmmadə gai, wu yea roro njejoro masəmi?”

29 Kəla mana adəyen Nawi Musa cəgase leje cidi Midiyan-nen sikudoro walje napkeno. Nadən tada yindi kembo.

30 «Kərwu fidewu kojənyaye ngawon, malaiya laa karaa dəri kau kuruwu Sinaiyen dawu kannu coccori cambiyedən

tiro fəleyaadan.†

31 Nawi Musa adəa kirunniya, ajapkeno. Kuroro karənji duwon, kowo Kəmandeye nukce:

32 “Wuma Ala kaariyanəmbe, Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-adə wo,” yeno. Nawi Musa loloje riduro curunni.

33 Daji Kəmandeye tiro: “Sunonəm sinəmlan fidde, na danəmmadə cidi tayir nangaro.

34 Ajawu jamani Masarnin casaidəa fagat rukkəna, njəmdunja ye fakkəna. Tayia njəkkaworo jəpkekko. Kərma are, nia Masarro njunodəkke!”†

35 «Nawi Musa adə, kam duwon Israyilawu wajane tiro: “Wundu nia fuwuma-a alkali-aro galanjo?” wuljaanadə, tidəmaa Ala mukko malaiya dawu coccəriyen tiro fəledəgənədəyen fuwuma-a meruduma-a gairo cunodo.

36 Tima lardu Masarre-a Bərəm Maliyaye-a karaa dəri- alan kərwu fidewuro awo ajabba so, alama so cədiaro tayia cuttuluwo.

37 Koro ti Nawi Musa adəma jama Israyilayero: “Ala curo kəramiyandoyen nawi laa wu gai nayiro njasangi,”† cəne wuljuwo.

38 Sa jama karaan captanadən, tima‡ kaariyande-a malaiya kəla kau Sinaiyen tiro manajəgənədə-a rokko dasaanadə wo. Koro kawuri ro fandoye andiro isanosaaro kiwando.

39 «Amma kaariyandeso tia fandu wajane təmbaljane karwunjan Masarro waljane

40 Nawi Harunaro: “Andiro sənəmbe fuwunde gərjai sattande! Musa andia lardu Masarren sattuluwuna adə, awo tia cuwandəna noniyende,”† yera.

41 «Yim anin kəna laa gumkiro cagare tiro bu fida cadde kəndo mukkonjaye kəjinju fangera.

42 Daji Ala tayiro ngawo ce sillowusoro ambəccaaro tayia salamgeno, kitawuwa nawiyaen ruwuwadadə gai: “Jama Israyilaye, wu nangaro wa saa fidewuro curo karaa dəriyen bu fida so, sadaa so kiduw?

43 A'a, leima Molekke-a sillowu sənəm tiro Refan caniyee- aa ngonuwe kallo dadayew, sənəmbe duwon nayima tayiro ambəttuwuro tanduwwadə. Adə nangaro wu ye nayia ngawo bərni Babilayero dunjagakki!”†

† **7:30 7.30** malaiya laa dawu kannu coccəri cambiyedən tiro fəleyaadan - Istifanus waduwa duwon Ala jamanjuro ngojəgəna-a jiri tayia Masarnin cuttuluwuna-adəa wulji. Lamar adə curo Aman Cayen kərga. † **7:34 7.32-34** NL 3.1-10 † **7:37 7.37** SK 18.15 ‡ **7:38 7.38** tima - Nawi Musa. Tidə soloma katte Ala-a jamadə-ayen. † **7:40 7.40** NL 32.1, 23 † **7:43 7.42-43** Amo 5.25-27

44 «Kaariyandə karaan leima shedaye[§] cadana, jiri Ala Nawi Musaro wada ce tia kəla fasalnju curunayen kalkallo cədadənaro wuljəgənədə gai.

45 Jaman Nawi Yoshuwayen sa duwon Ala fuwunjan jama-soa duje lardunja camowonadən, kaariyandə ye leimadəa ngojane na adəro kewudo, har jaman Nawi Mai Daudayero kudero.

46 Nawi Mai Dudadə ardiya Alaye cuwande amari kəndəgairam Ala Kəma jama Israyilayero yittandoye cuworəna,

47 amma Nawi Mai Sulemanama fadodəa Alaro cəttando.

48 «Adə yaye Ala Mai Samema fadowa mukkon tadandənalən gəni kərga. Nawi wuljənədə gai:

49 «*Kəmandəye: Samedə kurisni kərmaiye, cididə ye si gənadurammi.*

Fado jiri fi gəle wuro səttanduwi?

Ndara gəle nani tustuyero walji?

50 *Wuma gəna mukkoniyen awo ani sammaa alangəkko?»[†]*
cəna.

51 «Nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadanidə,^{*} kullum Ruhu Alaye-a məlduwi! Nayidə kaariyandoso gai!

52 Nawayadəyen finjaa kaariyando basarjanni wo? Koro am kuren kəla kənde ti Jiremayen manajanadə yea roro keyeso. Kərma nayi ye ti Jiremadəye sərəttuwumanjusə ye, kamcejinjuso yero walyew,

53 nayi duwon malaiyawayen Attauraa fanduwwa, amma kasatturo wanuwwadə!»

Ro tuluwo Istifanusse

54 Majilisiwudə awo ania fangeranniya, karwunjan Istifanusso fum gərgajane sherinja gegaro.

55 Amma Istifanus, Ruhu Alaye tia simojiyi duwon, simnju samero fijiye daraja Alaye-a Isa kəmboramnjun daada-a kirunniya,

56 tiye: «Akko same kaada-a Tada Kambe kəmboram Alayen daada-aa rukki!» yeno.

57 Amma kowo dunoaro sapcane səmonja jakcane tayi samma kəla tilonna tiro fidagane

58 ngawo bəlayero cattuluwe tia njejoro kaulan gəgəptu badiyera. Shedawudə kalwuwanjaa na jairo laa tiro Shawulu canidəyen gənayera.

§ 7:44 7.44 leima shedaye - Na Ala-a tadoye. † 7:50 7.49-50 Ish 66.1-2 * 7:51 7.51 nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadannidə - Tayi duwon rawo Alaye-a mananju-aa səmolən fanjaiwawo bi karwulan camoyiwawodə.

⁵⁹ Tiro kau gəgəpcağai duwon, Istifanus moduwa cəde: «Kəma Isa, roni moye!» yeno.

⁶⁰ Daji tungurumje kowo dunoaro sapce: «Kəma, kəla biwu adəyen bare tayia korəmmi!» yeno. Adəa wulyeniya, ro kirəmbo.

8

¹ Shawulu Istifanusse ro tuluwo ardiyeno.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE CIDI YAHUDIYAYE-A SAMARIYAYE-ALAN

Shawuluye jama Isaa gawua basardu

Yim adən basari kura kəla jama Isaa gawu Jerujalemlan dasaanadəyen ciyeno. Kəngayambadəro kajia, tayi samma cidi Yahudiyaye-a Samariyaye-aro tatargaadara.

² Muminna laa Istifanusse sittärajane tai dajane ti nangaro kesiro.

³ Amma Shawuludə jama Isaa gawudəa baworo dio majialan, fado fadoro leje tayia kwan kamun cədanə kosoro cakki.

Jama cidi Samariyaye Isaa kasattu

⁴ Ngai duwon am tatardanadə bəla bəlaro lejane kawuridəa wuljai,

⁵ Filibus ye bərni laa cidi Samariyayero leje Almasiwudəa tayiro manaduwu badiyeno.

⁶ Jamadə samma awo Filibus wuljidəa fanjane alama ajabba ajabba cədidəa kerunniya, karwu tiloaro hangalnja gənaada tia kərənjai.

⁷ Sedanso burwu dunoaro caşakkiaro karuwama kadan caluwi, am tiyi nunaa so, ngurdiyi so kada ye ngajana.

⁸ Adəgaima bərnidən karwunja jauro kəjiyeno.

⁹ Kam laa tiro Siman cani mbeji. Calan bəladən sagawu cəde am cidi Samariyaye tia ajapcai, koro kəlanjua kam kuraro ngoji.

¹⁰ Tayi samma kuran ganan hangal gənaadaaro tia kərəniane: «Tima kənduwo Alaye tiro Kura canidə wo!» cani.

¹¹ Tussəna kəla sagawunjuyen tia ajapcana nangaro, hangalnja samma kanjijnulan.

¹² Amma kawuri kəji duwon Filibus tayiro kəla nodo bargaa Alaye-a cu Isa Almasiwuyeyəyən wuljəgənədəa kasatkeranniya, Filibus kwan kamunno tayiro kasala kiddo.

¹³ Siman kəlanjuma kawuri kəjidəa kasacce tiro kasala keddənniya, Filibusso kəldiyə alama so, awo ajabba so tədidəa ajapkeno.

14 Kəngayambadə Jerujalemnin duwon, am cidi Samariyaye mana Alayea kasaccanaro fangeranniya, tayiro Biturus-a Yahaya-aa juwayeyera.

15 Kadiranniya, Ruhu Alaye cawandoro tayiro moduwa keddo,

16 dalilnjudə tayiro cu Kəma Isayen kasala caddəna yaye, Ruhu Alaye wundunjamaro koroma jəpcəgənni.

17 Daji tayiro mukko gənajagane Ruhu Alaye kewando.

18 Simandə Ruhu Alaye mukko gənada kəngayambayen tinadəa kirunniya, wuri ci cəne

19 tayiro: «Kənduwo adəa wu yero sewo, wundu duwon tiro mukko gənagəkkənədə Ruhu Alayea cuwando!» yeno.

20 Amma Biturusse tiro: «Kənjo Alaye kungunalan moworo təmanəmna nangaro, ni-a wurinəm-a kannuye njawo!

21 Lamar adən nuwanəm ye bawo, lambonəm ye bawo, karwunəm na Alayen kalkal gəni nangaro.

22 Təmmə niadiwinəm adəa kolle Kəmandea lowone, waneye awo karwunəmbe gawurnjiyi.

23 Nidə, karwunəm cələm fədək, koro biwun tikkerəmmaro ngirukko,» yeno.

24 Koro Siman walde tayiro: «Alaa wuro sukkorowo, bare awo wulluwwa adəye falma wua suwandənni!» yeno.

25 Daji sheda cade mana Kəmaye ambo satkeyeranniya, Biturus-a Yahaya-a kawuri kəjidəa bəla kada Samariyawuyen wuljaiaro Jerujalemba walladara.

Filibus-a adim lardu Habashaye-a

26 Malaiya Kəmandeye laa Filibusso: «Cine kəla anəmninna lene jawal Jerujalemlan culuwe bəрни Gajayero lejidəa gai!» yeno. Jawal adə karaa dəri.

27 Daji cije jawal kidanniya, akko adim laa lardu Habashaye. Tidə kowona kura Kandatu Mai kamuye Habashawuye ye, baitəmbalmanju ye. Jerujalemba Alaro ambəttuwuro isəna duwon,

28 amalenkenju kəmbayen napkada waldu cədi, koro kitawu Nawi Ishayaye kəraji.

29 Daji Ruhu Alaye Filibusso: «Lene amalenkedəa nagəne!» yeno.

30 Filibus cəgase tia nayeyenniya, kitawu Nawi Ishayaye kəraji fanje tiro: «Awo kəranəmidəa asunəmi wa?» cəne tia kiworo.

31 Tiye: «Kam laa gəni bayinsuwoa, awiawin rangəkki?» cəne Filibussa juwa rokko napcaro dojeno.

32 Curo kitawuyen na kərajidə tima:

«Dimi duwarambo caadi gai,
koro tama fuwu gərəptawunjuyen nukciwawo gai,
tidə ye mədək cinju kajənni.

³³ Nanguro casakke jirenju dapkeyera.
Wundu rakce kaduwunjuye mana cədi?
Awoa ronju dunian cattuluwuna.»[†]

³⁴ Adim Habashayedə Filibusso: «Marne, wulsəgəne kəla wunduyen nawidə mana adəa cədi? Kəlanjun ra kəla kam gadeyen?»

³⁵ Daji Filibus cinju kaje awo kitawulan ruwuwada adən tiro kawuri kəji Isaye wulduwu badiyeno.

³⁶ Ledu cadi duwon, na laa ingiaro kadiranniya, adimdə Filibusso: «Akko ingi! Awi wuro kasala njəddoro damsiyi?» yeno.

³⁷ [Filibusse: «Karwunəmnin kasaddəmmaa, yoji,» yenniya, tiye: «Isa Almasiwuma Tada Alayedə woro kasaddəkkəna,» yeno.]

³⁸ Daji wada ce amalenke dajo yenniya, Filibus-a adimdə a tayi yindi samma jəpcane ingiro ngasaye Filibus tiro kasala kiddo.

³⁹ Ingilan keluwunniya, Ruhu Kəmandeye Filibusna gadero kiado. Adimdə gadero tia curunni, amma karwu kəjiaro jawalnju jəgane leyeno.

⁴⁰ Filibusdə bəрни A jotussen duwon bəla bəlaro leje kawuri kəji wulji, har bəрни Kaisariyayero kadio.

9

Shawuluye Isaa gamaro waldu

¹ Shawuludə kua yaye fuwurawa Kəmayero yikkado-a njejo-a majiaro na řiman kurayero leje

² wotiya dandalla bəрни Damasselan dasaanaro ruwujaaro kiworo. Nianjudə nadən am Jawaldəa* jaana, kwa yen kal, kamu yen kal kiwandoa, tayia tikkerəna Jerujalembokudo.

³ Jawal cədanə Damassa karənjəna duwon, sadəman nur samelan yiyilje tia dirije kəlyeno.

⁴ Daji cidiro bəp cure kowo laa tiro: «Shawulu, Shawulu, awiwo wua basarsəmidə?» cəne fangeno.

⁵ «Kəma, ni wundu?» cəne kiworənniya, tiye: «Wuma Isa basarsəmidə wo.

⁶ Cine bərniri ngaye, nadən kam laa niro awo dimidəa wulnjiji,» yeno.

[†] 8:33 8.32-33 Ish 53.7-8 * 9:2 9.2 Jawaldə - Jama Isaa gawudə kambərselan ro fando adəro jawal ro fandoye cani.

⁷ Am tia casadduwunadə gəm dayera. Kowodəa fanjana duwon, wundumaa carunni.

⁸ Shawulu cidin ciyenniya, simnju kaada yaye, awima curuiwawo. Daji tia jejane Damasso kasargawo.

⁹ Kawu yakkuro ti kambu, koro awima juwunni ye, canni ye.

¹⁰ Damaslan fuwura laa Ananiya cani mbeji. Kəmadə wahayilan† tiro: «Ananiya!» yenniya, tiye: «Akkoni, Kəma!» yeno.

¹¹ Kəmaye tiro: «Cine lai tiro cək canidəro lene fado Yahusayen kam laa bəрни Tarsusse Shawulu cani kore! Tidə moduwa cədi,

¹² koro wahayilan kam laa Ananiya cani ngaye sim cuwandoro mukko tiro gənajiyi curuna,» yeno.

¹³ Ananiya kalakciye: «Kəma, kəla kam adəyen, jiri kuttu kada Jerujalemnin muminnanəmbo cəddənadəa am ngəwuyen fakkəna.

¹⁴ Koro na adən kənduwo mukko wurawa rimannayen am cunəmba bowojaimaso sammaa geroye cuwandəna.»

¹⁵ Amma Kəmaye tiro: «Lene, fuwu jama kərđiya-a maiya-a jama Israyilaye-ayelan cunidəa mawojoro tia kidamaniro kərənəkkəna.

¹⁶ Wu kəlani bone cuni nangaro cai sammaa tiro fəlegəkki,» yeno.

¹⁷ Daji Ananiya leje fadodəro kərgaanniya, Shawuluro mukko gənajiyi tiro: «Kəramini Shawulu, Kəma Isa duwon niro kəla jawal tilan isəmmadəyen fəledəgənadə sim fandəme Ruhu Alaye jəmnjuworo wua sunodo.»

¹⁸ Sadəman awo laa kaskasi buniye gai simnjun casure sim kiwando. Daji cije tiro kasala keddo.

¹⁹ Ngawo adəyen kəmbo juwe duno kiwando.

Shawuluye Isama Almasiwudə woro bəрни Damasselan wuldu

Shawulu bəрни Damasselan fuwurawadə-a rokko kawu ganaro napkenniyama,

²⁰ dandal dandallo leje Isama Tada Alayedə wo cəne kawurɨnju wuldu badiyeno.

²¹ Am tia fanjana samma ajarpəne: «Tima gəna kam Jerujalemnin am cu adəa bowojaimasoa‡ basarjide wo? Koro tayia tikkerəna wurawa rimannayero njadoro na adəro isəna, gəna?» cani.

† 9:10 9.10 *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədəninn curuidə. ‡ 9:21 9.21 *am cu adəa bowojaimaso* - Jama Isaa gawu.

22 Amma Shawulu cayemaa kojənarə duno cuwande, har yaudiya Damaslan dasaanadəro mana tiro kalaktuwuye katkero. Tabbat Isama Almasiwudə woro tayiro isanojiyi.

23 Ngawo kawu kadayen yaudiyadə sawardane nia Shawulua njejoye ngoyera,

24 amma Shawulu nianjadəa fangeno. Bune-a kausu-a tia njejoro cinnawa bərniedəa gurejai,

25 amma bune fuwuranju tia ngojane curo jowoyen garuyen talaryera.

Shawulu Jerujalemnin

26 Shawulu Jerujalembə kadinniya, fuwurawadəro kəlduwuro mayeno, amma tayi samma tia riyera, dalilnjudə tia fuwuraro mərsajanni nangaro.

27 Daji Barnabas tia na kəngayambayero cuwude tayiro jiri kəla jawallen Kəma tiro fəlediye mana cəddəna ye, koro Damaslan ridu bawoaro cu Isayen manajəna yedəa isanoyeyeno.

28 Sa adən Shawulu tayi-a rokko Jerujalemnin lenəmare cadı, cu Kəmayen ridu bawoaro manaji.

29 Koro yaudiya təlam Gəresse jandejaidəro mana cədde kambiwu cadı, amma tayidə tia njejoro majai.

30 Daji kəramiyadə adəa fangeranniya, tia bəрни Kaisariyayero caade bəрни Tarsussero juwayeyera.

31 Adəgaima jama Isaa gawu cidi Yahudiyaye-a Galileye-a Samariyaye-a samma dunoajane naptu nanlewaye cadı, koro Kəmaa ridanja-a bana Ruhu Alaye-alan fuwu jawune ngəwujai kasarga.

Biturusse kam tiyi nunaa isangaduwu

32 Biturus lardu sammaa diriji duwon, na muminna bəla Liddayen dasaanadə yero kadio.

33 Bəladən kam laa cunju Iniyas tiyinju nga nuna kərwu wuskuro kəla bujiyen bowada mbeji.

34 Biturusse tiro: «Iniyas, Isa Almasiwu nia isanganjəgəna. Cine bujinəm kərine!» yeno. Sadəman Iniyas wup ciyeno.

35 Am samma bəla Liddaye-a faya Saronne-alan dasaanadə Iniyassa kerunniya, Kəmaa gawuro walyera.

Biturusse kamu nunaa roaro kalaktu

36 Bəрни Yafayelan fuwura laa kamuye Tabita canı mbeji, təlam Gəresselan cunju Dokas. § Surro ser ngəwu cədi ye, talaawaa banajiyi ye.

³⁷ Yim anin kasuwa laa tia cədane bawoyeno. Tia kasalyeranniya, curo soro sameyen gənayera.

³⁸ Bəla Liddayedə karən bərni Yafayelan nangaro, koro fuwurawadə Biturus bəladən mbejiro fangeranniya, am yindi juwajagane tia lowojane: «Nandero duwan are!» yera.

³⁹ Daji Biturus cije tayi-a rokko leyera. Kadiranniya, tia soro sameyedəro kesado. Kamuwa kwa faccaanaa samma cesiriaro gərenjun dajane tiro kalwu so, gəmajə so Dokas sa tayi-a rokkodəlan cududənaa fəfəlejagai.

⁴⁰ Biturus jamadəa ngimdən cuttuluwe tungurumje mod-uwa kido. Daji kamindəro suwordiye: «Tabita, cine!» yeno. Sim kaje Biturussa kirunniya, cije napkeno.

⁴¹ Biturus muk koyen tia cədane kisango. Daji kamuwa kwa faccaanaadə so, muminna gadedə soa bowoje tia ronjua tayiro kalakkeyeno.

⁴² Lawar adə bərni Yafaye ngaro tatardiye am ngəwu Kəmaa kasatkera.

⁴³ Daji Biturus bərnidən fado məndəlma laa tiro Siman canidəyen jəpce kawu kadaro napkeno.

10

Biturus-a Korneliyus-a

¹ Bərni Kaisariyayelan kam laa cunju Korneliyus, ti soji kura Rombe curo kəwu Italiyaye caniyen kərga.

² Ti-a am fannjuyə-a adinwu ye, Ala ridawu ye. Sadaa ngəwu jamaro ci, koro sawiso Alaa lowoji.

³ Yim laa kanji sa yakku kajiriyen wahayilan* malaiya Alaye laa nanjuro ise tiro: «Korneliyus!» cəni kiro.

⁴ Tia riyadaro simnin cappo cure tiro: «Kəma, awi?» yenniya, malaiyadəye: «Moduwanəm-a sadaanəm-a awo taktuyero fuwu Alayero isana.

⁵ To, kərma am bərni Yafayero juwagəne, kam laa Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

⁶ Fado məndəlma laa Siman caniyen jəpcəna. Fannjudə ci tekuyen.»

⁷ Malaiya tiro jandəjəgənədə sapkadanniya, Korneliyus curo wolodiyanjuyen yindi-a koro curo sojiyanju tiro kida caddiyen mumin fal-aa bowoyeno.

⁸ Tayiro awo wakkajəna sammaa wuljiye bərni Yafayero kinodo.

Wahayi Biturusse

* **10:3 10.3** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənnin curuidə.

⁹ Wajənanjua dunia kausu dawu gai am Korneliyus cunodənadə kəla jawallen bərnidəa karənjana duwon, Biturus moduwa dioro kəla sorodəyero tatkeno.

¹⁰ Daji kəna fanje masəna dio kirawo. Kəmbo dejai duwon, wahayi laa tia kida.

¹¹ Akko same fərəmdə awo laa alama batta kura-a camun talgəmonju dewuyen tədana cidiyaro jəpci kiro.

¹² Curonjun ləmanna si dewua so, nganjın gərdawu so, ngudowa so jiri nguson mbeji.

¹³ Kowo laa nukce tiro: «Biturus, cine! Duwane ngəre!» yeno.

¹⁴ Amma Biturusse: «A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so bukkəni,» yeno.

¹⁵ Koro kowodə walde tiro: «Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!» yeno.

¹⁶ Adə yakkuro wakkayenniya, sadəman battadə kəla samənnaro ciyeno.

¹⁷ Biturus kəla maana wahayidəyən hangalnju caa cijəna duwon, akko am Korneliyus cunodənadə fado Simanne cawore cawande cinnadən dajane

¹⁸ kowo sapcane: «Siman kam tiro Biturus canidə na adən wa kərga?» cane keworo.

¹⁹ Biturus kua yaye kəla wahayidəyən juwula cədi duwon, Ruhu Alaye tiro: «Akko am yakku nia manjai.

²⁰ Cine jəmme shekku bawoaro tayi-a rokko lenowo, wu kəlani tayia nodəkkəna nangaro,» yeno.

²¹ Daji Biturus jəpce tayiro: «Wuma kam manuwidə wo. Awi njawudo?» cəne kiworənniya,

²² tayiye: «Soji kura Rombe cunju Korneliyus kam duwon jirema ye, Ala ridama ye, koro na jama yaudiya sammayen darajaadə, malaiya Alaye laa tiro nia fannjuro njuwudo mananəm fanjo yeno.»

²³ Daji Biturus tayia fadodən cəsaye sosayeno. Wayenniya, cije kallo leyera. Koro kərəmiya bəрни Yafaye laa ye tia kesadduwo.

²⁴ Wajənanjua bəрни Kaisariyayero kadio. Korneliyusdə calan am fannjuyə-a sawawanju-aa bowoje captana tayia gurejai.

²⁵ Biturus kadinniyama, Korneliyus tia kapciye fuwunjun nguje tiro sujada kiddo.

²⁶ Amma Biturus tia cəsange: «Cine! Wu ye adamgəna, diyel!» yeno.

²⁷ Jandəjiyiaro fadodəro ngaye am kada capkada nayeyeno.

²⁸ Tayiro: «Yaudiro kam jiri gadero kəlduwu-a fannjuro ngawo-a haramdə nayi kəlando nonuwuwa, amma Ala

wuro bare wundumaa tayir gəni bi harambo ngokkəniro isanosəgəna.

²⁹ Adə nangaro sa wua bowosuwwadəman garda ba-woaro kadikko. To, nayia njaworəkki, awi dəlwu bowodundoye wo?» cəne kiworo.

³⁰ Korneliyusse tiro: «Ku kawu dewu sa adə gai fannin moduwa sa yakkuye dikki duwon, kam laa kajəmu yiyiljia fuwunin fəledəne

³¹ wuro: “Korneliyus, Ala moduwanəm ye fanjəna, sadaanəm ye takcəna.

³² Bərni Yafayero am node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso! Ci tekuyen fado Siman məndəlməyen jəpkeno,” yeno.

³³ Sadəman niro am njukkunodəkko, ni ye kasaddəme isəmmadə, jauro ngəla. Adə nangaro kərma andi samma fuwu Alayen awo Kəmande wulsagane cəna sammaa fanduro captiyena,» yeno.

Jawawi Biturusse fado Korneliyussen

³⁴ Daji Biturus cinju kaje tayiro: «Jiremaro Ala amba gayirduma gəni,

³⁵ curo jama fiye yayen kam duwon tia riye jire cədidəa ardijiro asunəkkəna.

³⁶ Ala mananju jama Israyilayero cədde Isa Almasiwuyen kawuri kəji nanlewaye tayiro wulyeyeno. Isama Kəma am sammaye wo!

³⁷ Ngawo Nawi Yahaya kawuri kəla kasala tuwayen jamaro cəddənayen, awo duwon cidi Galileyen badije cidi Yahudiyaye ngaro tatardəgənədəa nayi kəlendo nonuwwa:

³⁸ Ala Isa kam Najarattea galaje tiro Ruhunju-a kənduwo-a kekko. Ala ti-a rokko nangaro dadaje ser cəde am dondi kənduwo Yiwulissen dasaana sammaa isangayeyeno.

³⁹ Awo cidi yaudiyayen-a Jerujalemnin-a cədəna sam-maye andima shedawu wo. Kəskaro jajagane keyeso yaye,

⁴⁰ kawu yakkua Ala tia cəsange cakke fəleyaadan,

⁴¹ amma jama sammaro gəni, andi Ala calan shedawuro kəresanadəro, andi duwon ngawo Ala tia karmolan cəsangənayen ti-a rokko buiyena ye, yaiyena yedə.

⁴² Isaye andiro wada sade jamaro kawuriŋju yiddiyo, tayiro timaa diye Ala sharama am roaye-a sanunaye-aro galajənədə wodəa satkəiyo yeno.

⁴³ Caman nawiya samma kələnjun shedajane wundu duwon tia kasaccənamadə cunjulan gawara biwuwanjuye cuwandi canna.»

Ruhu Alaye kərdiyaro jəptuwu

44 Biturus mana ania wulji ngai duwon, Ruhu Alaye am kawuridəa fanjai sammaro jəpkəyeno.

45 Yaudiya Isaa gawu kajanjaa Biturus-a kallo isanadə ajapkera, dalilnjudə Ala Ruhunjudəa kərđiya yero cina nangaro.

46 Awoa təlam gadegaden mana cade Alaa congoridəa fangera. Daji Biturusse:

47 «Am ani ye andi gai Ruhu Alaye cawandənədə, wundu gəle tayiro kasala ingilan njəddo dapciyi?» cəne

48 wada ce cu Isa Almasiwuyen tayiro kasala keddo. Daji Biturussa kawu ganaro dawunjan napcoro lowoyera.

11

Bayin Biturusse Jerujalemnin

1 Kəngayambadə-a kərəmiya cidi Yahudiyayelan dasaanadə-a kərđiya ye mana Alaye kasaccanaro fangera.

2 Biturus Jerujalemba kadinniya, kəwu am kajaadayədə* tiro jakkade:

3 «Jəmbələmbayero ngaame, har tayi-a rokko masəna kiduw!» yera.

4 Daji Biturus lamardəa sawije tayiro wulduwu badije:

5 «Wu bərni Yafayelan moduwa dikki duwon, wahayi laaa kirukko. Akko awo laa batta kura gai talgəmonju dewuyen tədana samən naniro jəpkəno.

6 Hangal gənaadaro kirukkəniya, curonjun ləmanna si dewua so, nganjin gərdawu so, bundiya karaaye so, ngudowa so mbeji.

7 Daji kowo laa nukce wuro: “Biturus, cine! Duwane ngəre!” cəni fangekko.

8 Amma wuye: “A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so ciniro ngaanni!” yekko.

9 Koro kowodə walde samən nukce: “Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!” yeno.

10 Adə yakkuro wakkayenniya, awo samma walde kəla samənnaro ciyeno.

11 «Sadəman am yakku bərni Kaisariyayelan naniro canodənədə fado dəgaiyenədəro kadira.

12 Ruhu Alaye wuro shekku bawoaro tayi-a rokko leniyo yeno. Daji kərəmi arakku ani wua sasadduwe fado kamdəyero kərgayiye.

13 Jiri malaiya laa fannjun daada curunadəa andiro wulseyera. Malaiyadəye tiro: “Am laa Yafaro node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

* 11:2 11.2 kəwu am kajaadayədə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

14 Mana duwon tilan ni-a am fannəmbe samma-a njəkkawo fanduwidəa niro wulnjiyi," cənna.

15 Ngaima mana dio ngəssəkkəna duwon, Ruhu Alaye andiro burwon jəmsaanadə gai, tayiro jəpkeyeno.

16 Daji mana Kəmaye adəa takkekko: "Yahaya ingilan ambo kasala kiddo, amma Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi," cənna.

17 To, Ala kənjo duwon andi Kəma Isa Almasiwua kasad-diyenadəro sadənadə gairo tayi yero kalkallo cinadə, wu wundu duwon rangəkke Alaro dapkəkkidə?»

18 Adəa fangeranniya, karwunja fasse Alaa congərəne: «Ala kərđiya yero amarjiye tuwa cade ro cawandi, diye!» yera.

Jama Isaa gawu bərni Antakiyayen

19 Tayi duwon kəla basari Istifanus nangaro cijənayen tatardanadə har lardu Fenisiye-a cuku Kuwirusse-a bərni Antakiyaye-aro leyerə. Yaudiyarə kajia, kam gaderə mana Alaye wuljaganni.

20 Adə yaye amnja laa cuku Kuwirusse-a bəla Kuraneye-adə bərni Antakiyayero leyeranniya, am təlām Gəresse manajidə yero kawuri kəji kəla Kəma Isayen wulyeyera.

21 Kənduwo Alaye tayilan kərga nangaro, am kada kasaccanadə Kəmaa gawuro walyera.

22 Jama Isaa gawudə Jerujalemlan lamar adəa fangeranniya, Barnabassa bərni Antakiyayero kenodo.

23 Bərnidəro ise ser Ala tayiro cəddənadəa kirunniya, karwunju kəjije tayi samməro kowəri ce karwu tiloaro Kəmaa jaa yeno.

24 Barnabasdə kam ngəlama, Ruhu Alaye-a kambərse-a tilan kasarga. Koro am gənagəni Kəmaro kəllaadara.

25 Ngawo adəyən Barnabas Shawulua madaro bərni Tarsussero leyeno.

26 Nayeyenniya, tia bərni Antakiyayero kiwudo. Saa fal latto jama Isaa gawudəro kəldagane am kadaa alamgera. Bərni Antakiyayelaman fuwurawadəa kərıstalan bowodu badiyera.

27 Yim anin nawiya laa Jerujalemlan bərni Antakiyayero kadira.

28 Falnja Agabus canı cije Ruhu Alaye tia cakke kəna kura laa dunia ngaro ngayi yeno. Kənadə jaman Kaisar Kəlodiyussen wakkayeno.

29 Fuwurawadə nia ngojane wundunja yaye kəla raktunjuyen bana laa kəramiya cidi Yahudiyayen dasaanadəro juwajiyi yera.

³⁰ Ngainin kənjonja mukko Barnabasse-a Shawuluye-aro casakke amwurawadəro juwayeyera.

12

Mai Hirudusse jama Isaa gawua basardu

¹ Jaman adən Mai Hirudus jama Isaa gawuye laanja basardu badije

² Yakuba yaana Yahayaya kashagarlan roro kejo.

³ Yaudiya adəa caraanaro kirunniya, Biturus yea kida. Adə sa sala Burodi Yis Bawoayen wakkayeno.

⁴ Kidanniya, kosoro cakke tia gureduro mukko kəwu dewu soji dewu dewuyero kekko. Nianjudə ngawo sala Laya Njəkkayiramben tia fuwu jamayen burwudu.

⁵ Biturussa kosolan rojana ngai duwon, jama Isaa gawudə ti nangaro tai dajane Alaa lowojai kasarga.

Malaiyaye Biturussa kosolan tuluwo

⁶ Yim wajiya Mai Hirudus tia cuttuluwidəye bunenjua Biturus katte soji yindiyen sarga yindilan tikkerəna kənəm cədi. Koro cinnalan kosoram gureduwu ye mbeji.

⁷ Sadəman malaiya Kəmandeye laa gərenjun daje nur sullurudəa waskeno. Biturussa sisilan bakce cəsange tiro: «Duwan cine!» yeno. Sərgawadə mukkonjun fiyadara.

⁸ Daji malaiyadəye tiro: «Kajəmunəm lune, sunonəm yakke!» yeno. Ngai kidənniya, walde tiro: «Barmusnəm lune, wua səgai!» yeno.

⁹ Biturus culuwe tia giya. Awo malaiyadə cədənədə jirero ngojənni, wahayi curuiro təmayeno.

¹⁰ Daji kəwu gureduwu burwoye-a yindiye-aa koyeranniya, cinna suye bərnidəa wujidəro kadira. Cinnadə kəlanjuman fərəmdə caluwe lai fal geya. Sadəman malaiyadə tiro fatkeyeno.

¹¹ Biturus hangalnjurowo walladanniya, karwunjun: «Kərma Kəmande malaiyanju cunode wua mukko Mai Hirudusse-a niadiwi jama yaudiyaye samma-alan suttuluwunadəa jiremaro nokkəna.»

¹² Biturus adəa asuyenniya, fado Meram ya Yahaya tiro Markus caniyero leyeno. Fadodən am kada captana Alaa lowojai.

¹³ Biturus cinna ngaworambədəa bakkenniya, fero ki-dama laa Roda canı kaduro kadıo.

¹⁴ Kowo Biturusse asuyenniya, jauru kəji fanje cinnadəa kajənnin ngərəmje jamadəro: «Biturus cinnan daada!» yeno.

¹⁵ Tayiye tiro: «Jərinəmma!» yera. Amma kəladən daje ngaima yenniya, daji tayiye: «Malaiyanjurowo walji,» yera.

16 Biturusdə baktu koljənni. Kayəranniya, tia carune ajapkera.

17 Dajı gəm cadoro mukko sapce tayiro jiri Kəmande tia kosolan cuttuluwunadəa wulyeyeno. Koro walde: «Yakuba-a kəramiyadə-aro awo ania wulgənowo!» cəne culuwe na gadero leyeno.

18 Dunia wayenniya, dawu sojiyadəyən hangalsango gənağəni kəla awi Biturussa cuwandoyən ciyeno.

19 Mai Hirudus tia maji cuwandənnidə, kosoram gureduwudəro koro cədde wada ce tayia roro ceyeso yeno. Dajı Mai Hirudus cidi Yahudiyayelan cije bərnı Kaisariyayero leje napkeno.

Karmo Mai Hirudusse

20 Mai Hirudus am bərnı Tirre-a Sidonne-aro jaumaro gərgajəgəna. Tayidə karwu tiloaro fuwunjuro isane bana kowonanju Bilastus caniye kewandənniya, naptu nanlewaye keworo, dalilnjudə cidi maiyedə cidinjaa ambajı nangaro.

21 Sardu kamdəgənədə kidənniya, Mai Hirudus kalwunju maila cakke kuris kərmaiyən napce tayiro jawawi kiddo.

22 Jamadə kowo sapkadaaro: «Kowo kambe gəni, ala laaye!» canı.

23 Alaro darajadəa cinni nangaro, sadəman malaiya Kəmandeye laa tia bakkeno. Dajı kuriso jawune ro kirəmbo.

24 Mana Alayedə fuwu juwe cayemaa kojənaro tatardiyı kərga.

25 Barnabas-a Shawulu-a kidanja bana kudoye Jeru-jalemnin keserənniya, Yahaya tiro Markus canidəa ngojane walladara.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE LARDUWA KƏRDIYAYEN

13

Barnabas-a Shawulu-aa galanəme nodo

1 Curo jama Isaa gawu bərnı Antakiyayelan dasaanadəyən nawiya-a maləmba-a mbeji, tayima Barnabas, Siman tiro Cələm canidə, Lusiyas bəla Kuraneye, Manayi kam Mai Hirudus-a gananja rokko cijana, Shawulu.

2 Asem cadana Kəmandero ambəccagai duwon, Ruhı Alaye tayiro: «Barnabas-a Shawulu-aa galasəgənowo, kida duwon ti nangaro tayia bowokkənədəa cado!» yeno.

3 Dajı asem-a moduwa-a cade tayiro mukkonja gənayeyeranniya, salamgera.

Barnabas-a Shawulu-a cuku Kuwirussero ledu

⁴ Ruhu Alaye Barnabas-a Shawulu-aa cunodənadəro, bəla Salukiyayero lejane nadən maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyerə.

⁵ Bərnı Salamissero kadiranniya, dandalla yaudiyayen mana Alaye jamaro wulduwu badiyera. Yahaya* ye rokkonjan tayiro banajiyi.

⁶ Cukudə sammaa rejane kojane har bəla Bafossero kadiranniya, kam laa sagawuma nawi kattuwuye yaudi tiro Bar-Isa cania nayeyera.

⁷ Tidə gomnadə-a rokko. Gomnadə hangalla cunju Sarjiyus Bulus. Mana Alaye fandu cəraana nangaro, Barnabas-a Shawulu-aa bowoyeno.

⁸ Amma Bar-Isa tiro Alimas ye canı maananju sagawumadə tayia wayeno, gomnadəa kambərsədəlan suwordu maji nangaro.

⁹ Daji Ruhu Alaye Shawulu tiro Bulus ye canidəa cakke tia simnin cappo cure

¹⁰ tiro: «Ni tada Yiwulisse, jire wadama, nanga so, jamba so sammalan təmbəřəmmadə, jawal jireye Kəmandeyedəa kattuwuyero kalaktu kolləmbawo wa?

¹¹ Akko kərma mukko Kəmandeye kəlanəmnin, kamburo walləme kawu ganaro kəngal rumbawo!» yeno. Sadəman bandəgəne so, duwu so tiro jəpcagane fofomje jeduma mayeno.

¹² Gomnadə awo wakkajəna adəa kirunniya, Isaa kasatkeno, alamdu kəla Kəmayedəa ajəpcəna nangaro.

Jawawi Bulusse bərnı Antakiya cidi Bisidiyayen

¹³ Daji Bulus-a am tia casadduwuna-a bəla Bafossen maararo ngasaye bəla Fərga lardu Bamfiliyayero leyerə. Nadən Yahaya tayia kolje Jerujalemba wallada.

¹⁴ Tayidə Fərgayen kojane bərnı Antakiya cidi Bisidiyayero kadira. Yim tustuyea dandallo ngasaye napkera.

¹⁵ Curo Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiya-ayen kərayeranniya, wurawa dandalledə tayiro: «Kəramiya, mana galgaldaye laa jamaro njəddoye tawwaa, wullowo!» yera.

¹⁶ Daji Bulus cije mukkonju sapce tayiro: «Jama İsrayilaye-a nayi Ala ridawu-a, fannowo!

¹⁷ Ala Kəma jama İsrayilaye kaariyandea kəreje sa Masarnin naptu nansikudoye cadidən tayia isangəwujiye dunoaro cəde mukko kənduwoalan tayia lardudən kituluwo.

* 13:5 13.5 Yahaya - Tiro Markus ye canı.

18 Kəla halnjayen kərwu fidewu gairo karaa dəřilan kanadi kida.

19 Jama gadegade tulur lardu Kan'anayen siyeyenniya, cidinjadəa warasaro tayiro kaino.

20 Awo ani samma kərwu yer dewun fiwun gainin wakkayeno.

«Ngawo adəyen tayiro alkaliya kaino, har jaman Nawi Samailayero.

21 Daji mai keworənniya, Ala tayiro Shawulu tada Kisse jiri Biliyaminuyedəa ce kərwu fidewuro tayia kinodo.

22 Daji tia səlyenniya, Nawi Daudaa mairo galaje kəlanjun shedaje: “Dauda tada Yisaiyea fandəkkəna, tima kam karwuni cəraanadə wo, awo raakkəna sammaa cədi,”† yeno.

23 Wadu ngojənadə gai, Ala kaduwu kam adəyen jama Israyilayero Njəkkayima kisango. Tima Isa wo.

24 Kawu isidəro, Nawi Yahaya jama Israyilaye sammaro kawuri kasala tuwaye mawoyeyeno.

25 Kidanju njero cədi duwon, tiye: “Wunduro wua ngosew? Wu gəni ti wo! Nonowo, ti duwon je sunonjuye wuiduma tikkənidə ngawonin isi,” yeno.

26 «Kəramiyani, nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe-a nayi Ala ridawu-a, fannowo! Andimaro Ala kawuri njəkkawo fandoye adəa isanoseyera.

27 Am Jerujalemnin dasaana-a amwurawanja-a Isaa Njəkkayimadəro asujanni, mana nawayaye yim tustuye fin yaye dandalnin kərajaidə yea asujanni. Adə nangaro tiro shara karmoye cadde ngainin casakke awowa nawiya ani wuljanadə wakkayera.

28 Ayau roro njejoye tilan cawandənni yaye, Gomna Bilatussa lowojane tia cejo yera.

29 Daji awo kəlanjun ruwuwada sammaa cade ke-serənniya, tia kəskadən casaye curo kauriyen gənayera.

30 Amma Ala tia karmolan cəsange

31 kawu kadaro Isa am cidi Galileyelan Jerujalemba tia casadduwunadəro fəleyaada. Tayi ye kərma jamaro shedawu.

32 Andi ye nayiro kawuri kəji wadu duwon Ala kaariyan-dero ngojəgənadəye wulnjagaiye.

33 Kərma Ala andi kaduwunjadəro Isaa karmolan san-goyen wadu adəa saddəna. Kitawu Jawuraye sura yindiyeen ruwuwadadə gai: “Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna!”†

34 «Tia karmolan cəsange təmmaro walde njəpciwawodə, Alaye ngai cəna: “Barga duwon

Daudaro waduro ngogəkke tabbatkəkkənədəa nayiro dəmɲjagakki.”†

35 Koro Jawuralan sura gaden tiye: “Ti Tayirnəmdəa yakkəme njəpciwawo,”† cənna.

36 To, ti Nawı Daudadə jamannju kida Ala tiro kadarjəgənədəa cəde tumoyeyenniya, ro cərəmbe gərə kaarinjusoyen sittərajane kaminnju njəpkeno.

37 Amma ti Ala cəsangənədə təmmaro njəpcənni.

38 «Kərəmiyani, adəa ngələro nonowo! Kam adəyen kawuri gawara biwuwandoye nayiro njaddiyena.

39 Tilaman diye kam tia kasaccənamadə gawara biwuye duwon wada Attaura Nawı Musaye gawilan ranguwe fan-duwwawodəa cuwande jiremaro walji.

40 Adə nangaro hangal gənanowo! Bare kolluwe awo kitawuwa nawiyayen ruwuwadadə nayiro wakkanjaganni:

41 “Nayi rudu gənaduwwumasodə, ruiwo! Ajammowo, nuiwo! Dalilnjudə kəndo laa jamannɲon dikki, kəndo duwon kam laa wulnjanaman, yasarawwawo!”†

42 Bulus-a Barnabas-a dandalnin luwo cadi duwon, amdə yim tustuye fuwuyen awo ania tayiro wuljaaro lowoyera.

43 Jamadə sapkadaranniya, yaudiya-a adinwu yaudiyaro waljana-a kada Bulus-a Barnabas-aa geya. Tayi ye tayiro gala cadde curo ser Alayen dasaa yera.

Bulus-a Barnabas-aye kərdiyaro kawuri Alaye wulduwu

44 Yim tustuye dirije kadinniya, bərnıwudəye ngəwunja kawuri Kəmandeyea fanduro capkudara.

45 Yaudiyadə jama kada kadamidəa kerunniya, nandəri tayia cədanə awo Bulus wuljidəa kambıwujane tia rarayera.

46 Amma Bulus-a Barnabas-a ridu bawoaro tayiro: «Bur-won nayiro mana Alaye njəddodə wajipco, amma tia wanuwe martawa ro sawisoye fandoye yittuwwiwo nayi kələndoa ngonuwwadəro, akko kanji kərdiyayero su-wordiye!

47 Akko wada Kəmande sadənədə: “Nia kərdiyaro nur njukkudomaro njədəkkəna, dajiram duniayero njəkkawo yadəmiro.”†

48 Kərdiyadə adəa fangeranniya, kəjinju fanjane mana Kəmandeyero daraja njo badiyera. Am duwon Ala tayia ro sawisoye kadarjəgəna samma kasatkera.

49 Mana Kəmandeyə cididə ngaro tatargaada.

50 Amma yaudiyadə hangal kamuwa darajaa Ala ridawu-a fuwuwu bərnıdəye-aye casange Bulus-a Barnabas-aa basarjane tayia cidinjan duyera.

† 13:34 13.34 Ish 55.3 † 13:35 13.35 Jaw 16.10 † 13:41 13.41 Hab 1.5 † 13:47 13.47 Ish 49.6

⁵¹ Daji Bulus-a Barnabas-a tayiro katti sinjaye kagakcane†
bərni İkoniyayero leyera.

⁵² Fuwurawadə karwunja jauro kəji ye, Ruhu Alaye
tayilan kərga ye.

14

Bulus-a Barnabas-a bərni İkoniyayelan

¹ Bərni İkoniyaye yen Bulus-a Barnabas-a dandal
yaudiyayero ngasaye mana cade har yaudiya-a am Gəresse-
a kada kadami İsaə kasatkera.

² Amma yaudiya kasattu wajanadə hangal kərdiyayea
casange casakke kəramiyadəə ngukkera.

³ Ngai duwon, kawu ngəwuro napcane ridu bawoaro
kənduwo Kəmandeyen kawuri kedo. Kəmande ye alama
so, awo ajabba so dio tayiro amarjiye mananju ser fan-
doyedəə jirero tabbacciye kərga.

⁴ Amma bərnıwudə yaktane laa yaudiyadəə geya, laa ye
kəngayambadəə geya.

⁵ Daji kərdiya so, yaudiya so fuwuwunja-a rokko sawar-
dane tayia basarjane dongur kauyen ceyesi yera.

⁶ Kəngayambadə adəə fangeranniya, cagase bərniya cidi
Likoniyaye Listəra-a Darbe-a bəlamaskıyanja-aro leyera.

⁷ Na ani yen kawuri kəjidəə ambo wulyeyera.

Bulus-a Barnabas-a bərni Listərayelan

⁸ Bərni Listərayelan kam laa si canaa mbeji. Tən
tambənayen ti ngurdiyi, koro ngaltema sinjun lejənni.

⁹ Kamdə mana Bulusseə kərənji duwon, Bulus tia simnin
cappo cure kambərsenju ngaduyea kirunniya,

¹⁰ kowo sapce tiro: «Cine, sinəmlan cəkko dane!» yeno.
Sadəman kamdə wup cije dadadu badiyeno.

¹¹ Jamadə awo Bulus cədənədəə kerunniya, təlamnja
Likoniyayen kowo sapcane: «Akko alawa laa camuno
kamben samelan jəmsaana!» cane

¹² Barnabassa Jewuslan bowojane Bulus yea Hermeslan*
bowoyera, tima mana diomadə wo nangaro.

¹³ Daji rıman Jewusse ti duwon fado sənəmınjuyə
fuwu bəlayen dəganədə dalowa-a fəreya-a ngaworam
bərnıdəyero kiwudo, ti-a jamadə-a rokko bu fida dio
caraana nangaro.

† 13:51 13.51 tayiro katti sinjaye kagakcane - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia
koljagai. * 14:12 14.12 Jewus-a Hermes-a - Cuwa sənəmıbanjaye. Jewusdə
sənəm kura, koro Hermesdə wakkılınju.

¹⁴ Amma kəngayamba Barnabas-a Bulus-adə adəa fanger-anniya, kalwunja karjane† dəgaljane dawu jamadəyero ngasaye kowo dunoaro sapcane

¹⁵ tayiro: «Jama, awiro awo ania diwi? Andi ye am nayi gai, diye! Koro nayiro kawuri kəji wulduwuro kadiye. Awo bowu ania kollowo, Ala Kəndəgaima ti same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa alakənədəro təmdəgənowo!

¹⁶ Jaman kureyen jama sammaa kolje jawalnja caraanaa ngoyera.

¹⁷ Adəson sawiso awo ngəla cədidə shedanjuro waljəna. Ngaima samelan ingi cudduri, koro nemadəa sanjulan fanduwi. Kəmbo njade karwundo kəjiji,» yera.

¹⁸ Mana ania caddima, kiaddin jama capkadadəro bu fida adəa tayi nangaro dio dapkeyera.

¹⁹ Daji yaudiya laa bəрни Antakiyaye-a Ikoniyyaye-alan isane jamadəa kaanjaro kedənniya, Bulusso dongur kauye gəgəpcagane nuna cane gərjane ngawo bəlayen kolyera.

²⁰ Amma fuwurawadə isane tia dirijane kəyeranniya, cije walde bərnidəro kərgawo. Wajənanjua Barnabas-a rokko bəрни Darbeyero leyerə.

Bulus-a Barnabas-aye bəрни Antakiya cidi Siriyero waldu

²¹ Bulus-a Barnabas-a kawuri kəjidəa bəрни Darbeyelan wuljane am kada Isaa gawuro walyeranniya, bəрни Listəraye-a Ikoniyyaye-a Antakiyaye-aro walladara.

²² Karwu fuwurawadəyero duno casakke kambərsenjan fuwu jaworo kowuri cade tayiro: «Sai jauru bone yayiyeya duwon, nodo bargaa Alayero ngayiye,» yera.

²³ Curo jama Isaa gawu fiye yayen amwurawa galayeranniya, moduwa-a asem-a cade tayia mukko Kəma mərsajanadəyero kesakko.

²⁴ Daji cidi Bisidiyaya rejane kojane lardu Bamfiliyayero leyerə.

²⁵ Bəla Fərgayelan kawuridəa wulyeranniya, bəla Ataliyayero koyera.

²⁶ Nadən maararo ngasaye bəрни Antakiya cidi Siriyero kadira. Caman bərnidən Isaa gawudə tayiro kida kərna tumojaanədəro ser Alaye cakkorəna.

²⁷ Kadiranniya, jama Isaa gawudəa capcane awo Ala tayi yindiye cədəna samma-a jiri kərđiyaro cinna kambərse fandoye kajəgəna-aa tayiro wulyeyera.

²⁸ Bulus-a Barnabas-a kawu kadaro dawu fuwurawadəyen napkera.

† 14:14 14.14 kalwunja karjane - Noduwuram karwukuttaye.

15

Sawari Jerujalemlan

1 Am laa cidi Yahudiyayen bərni Antakiyayero isane kəramiyadəa alamdu badiyera. Tayiro: «Ada Nawi Musaye gawe nayia kajanjannia, ranguwe njəkkawo fanduwawo,» yera.

2 Bulus-a Barnabas-a mananjadəa kasatturo wajane kambiwu jau fit kedənniya, jama sawardane Bulus-a Barnabas-a amnja gade laa-a Jerujalembo na kəngayamba-a amwurawa-ayero leja kəla mana adəyen gasipca yera.

3 Jama Isaa gawudə tayia kenodənniya, lardu Fenisiye-a Samariyaye-a rejane kojai duwon, kəramiyadəro lawar Alaro waldu kərdiyayedəa wuljagane tayi samma jauru kəji fangera.

4 Jerujalembo kadiranniya, jama Isaa gawu-a kəngayamba-a amwurawa-adə tayia mukko yindin kemowo. Daji awo Ala tayiyen cədəna sammaa wulyera.

5 Amma Isaa gawu kəwu Farisawaye laa cijane tayiro: «Sai tayia kajajane Attaura Nawi Musayea jaaro tayiro wada cadiya duwon,» yera.

6 Daji kəngayambadə-a amwurawadə-a kəla lamar adəyen sawariro capkadara.

7 Ngəwuro gasipkeranniya, Biturus cije tayiro: «Kəramiya, tussəna Ala wua curondon kəresəna kərdiyaso cinilan kawuri kəji fanja kasaccaro nayi nonuwwa.

8 Koro Ala ti karwu nodumadə Ruhunju andiro sadənadə gai, tayi yero ce tayia ardijənadəa shedayeno.

9 Andi-a tayi-a gayirsanni, kambərsenja nangaro karwun-jaa tulje tayirro walyera.

10 To, awiro Alaa rijammuwe kurwowu duwon bi kaariyandema bi andima rangiye ngoniyendedəa fuwura-wa aniro gənagəwidə?

11 A'a! Tayi ser Kəma Isayen njəkkawo cawandənadə gai, andi ye ngaiman fandiyyenaro kasaddiyena.»

12 Jama captanadə samma gəm cadəna kərənjai duwon, Barnabas-a Bulus-a alama so, awo ajabba so Ala tayiyen dawu kərdiyayen cədəna sammaa tayiro wulyeyera.

13 Mananja cade keseranniya, Yakubaye tayiro: «Kəramiya, manani fannowo!

14 Siman jiri Ala burwoman kərdiyaa njunoje curonjan am jamanjuro waljaro kərejənadəa wulsaana.

15 Koro mana nawiyaye ye adəa tabbaccaana, akko awo kitawulan ruwuwadadə:

16 “Alaye: ‘Ngawo adəyen isəkke leima Daudaye curənadəa waldəkke tandəkki. Awo wurdənadəa bərinno səgapkəkke tandəkki.

17 Adəgaima adamgəna gapcanadə, har kərdiya samma duwon tayia cunilan bowojaidə, wu Kəmanjaa masai,’ yeno Kəmande awo ania cəde

18 tən kuren ambo isanojəgənadə.”†

19 «Adəma nangaro, kəramiyani, wuyenna, bare am jama kərdiyaye Alaa gawuro waldu cadidəa suwolliyende,

20 amma sai da sənəmbo tina ngəro so, kənjəna dio so, ləman duwadənni ngəro so, bu nja soa wajaro tayiro ruwuniyo.

21 Awoa tən jaman kureyen yim tustuye nguson bəрни fin yaye dandalnin Attaura Nawi Musayedəa jamaro kərajagane alamjai.»

Kəramiya fərdunja kərđiro wotiya juwaduwu

22 Daji kəngayamba-a amwurawa-a jama Isaa gawu samma-a am curonjan kərənəme Bulus-a Barnabas-aro kəlgəme bəрни Antakiyayero juwaduwwuro ngəlaro kero. Am jamadəlan darajaa Yahusa tiro Barsabas cani-a Silas-aa kərejane

23 wotiya ngai ruwuwada mukkonjaro kesakko: «Andi kəramiya kəngayamba-a amwurawa-a nayi kəramiyande fərdundo kərđi bəрни Antakiyaye-a cidi Siriye-a Kilikiyayearo, salam!

24 Am laa amari yiyende duwon curonden caluwe alamdunjan nayia suwolnjane hangalndo casangənadəa fan-niyena nangaro,

25 andi samma ci tiloaro am laaa kərənəme sawawande Barnabas-a Bulus-a jauru rayiyenadəro kəlgəme nandoro juwaduwwuro ngəlaro kiruiye,

26 tayi duwon cu Kəmande Isa Almasiwuye nangaro ronja caladənadə.

27 Adə nangaro Yahusa-a Silas-aa kinodiye, tayi ye awo ruwuniyenadəa cinjalan wulnjagai.

28 Ruhu Alaye-a andi-a kurwowu gade nayiro gənanjagaiyewaworo ngəlaro ruiyena, sai awo nayiro wajip ani, tayima

29 da sənəmbo tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wanowo! Awo aniro kanuwia, ngəla diwwa. Kəlewan dəgaiwo!»

30 Daji jama tayia salamgeranniya, bəрни Antakiyayero lejane jama Isaa gawudəa capcane tayiro wotiyadəa kedo.

31 Kərayeranniya, kowori njodəro kəji fangera.

† 15:18 15.16-18 Amo 9.11-12

³² Yahusa-a Silas-a tayi kəlanjama nawiyadə kəramiyadəro kowəri cade mana kadan karwunjaro duno kesakko.

³³ Kawu ganaro bərnidən napkeranniya, kəramiyadə na jama tayia juwajaanayedəro waldaro tayia alakəlewayera.

³⁴ [Amma Silas nadən napci yeno, Yahusa runju Jeru-jalembo walladan.]

³⁵ Bulus-a Barnabas-a bəрни Antakiyayelan napcane am gade ngəwu-a rokko kawuri kəji kəla mana Kəmandeyen alamjane wuljai kasarga.

Bulus-a Barnabas-aye firda

³⁶ Ngawo kawu ganayen Bulusse Barnabasso: «Waldiyo, kəramiya bəlawə na mana Kəmandeye wulliyena sam-mayedəa dalliyo, naptunja ruiyo!» yeno.

³⁷ Barnabasdə Yahaya tiro Markus canidə yea ngojane rokko lejaiya, cəraana,

³⁸ amma Bulusse kam tayi-a rokko kidaro lejai duwon cidi Bamfiliyayen tayia koljənadəa bare ngojanni yeno.

³⁹ Kambiwu jau fit cade, har firdadara. Barnabas Markussa ngoje maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyerə.

⁴⁰ Bulus ye Silassa kəreje kəramiyadə Kəmandeyen tayiro ser cakkorəne alakəlewajane leyerə.

⁴¹ Daji Bulus larduwa Siriye-a Kilikiyaye-aa jəgane jama Isaa gawudəye karwunjaro duno cakki kərga.

16

Timotiye Bulus-a Silas-aro kəlduwu

¹ Bulus bəрни Darbeye-a Listəraye-aro leyeno. Nadən fuwura laa cunju Timoti mbeji. Ti tada kamu laa yaudi Isaa gamaye, amma bawanjudə kam lardu Gəresse.

² Kəramiya bəрни Listəraye-a Ikoniyyaye-alan dasaanadə Timotiye ngəlanju wuljai.

³ Bulus ti-a kallo lejaro cəraye yaudiya na anin dasaana samma bawanju kam Gəressero nojana nangaro tia ka-jayeno.

⁴ Bəрни bərniri lejai duwon, sawari kəngayamba-a amwurawa-a Jerujalemnin dasaanaye kamjanadəa tayiro cadəne jaa yera.

⁵ Adəgaima jama Isaa gawu kambərsenjan duno cawande yim nguson nanngəwunja tərgai kərga.

Wahayi Bulusse

⁶ Ruhə Alayə Bulus-a Silas-aro cidi Asiyayelan mana Kəmaye wuldu dapcəgənadə, larduwa Firijiyaye-a Galatiyyaye-ayen rejane koyera.

⁷ Karən cidi Misiyayero kadiranniya, cidi Bitiniyayero ledu mayera, amma Ruhu Isaye tayiro amarjəgənni.

⁸ Daji cidi Misiyayen kojane bərni Taruwassero leyera.

⁹ Curo buneyen Bulusso wahayi fəlediye, kam laa lardu Makidoniya daada tiro: «Are Makidoniyo, andiro banasagane!» cəne tia lowoji kiro.

¹⁰ Wahayidəa kirunniyama, Makidoniyo ledu mayeie, Ala tayiro kawuəri kəjidəa wulduwuro bowosanaro noniyena nangaro.

Kamu fərdu kərđiye Isaa gamaro waldu

¹¹ Daji bərni Taruwassen maararo ngayiye cuku Samotəraki caniyero cəkko leyeie. Wajənanjua bərni Niyabolissero kadiyendeya,

¹² nadən bərni Romanwuye duwon bərni kura lardu Makidoniya Filibi canidəro isiye kawu ganaro napkeiye.

¹³ Yim tustuyea ngaworam bərnidəyen luwiye ci bərəmbe na moduwa cadi təmaniyenadəro leyeie. Napkeiyendeya, kamuwa captanadəro manaduwu badiyeie.

¹⁴ Kamu Ala ridama laa batta kime ladoma bərni Tiyatiraye tiro Lidiya cani manadəa kərənji, Ala awo Bulus wuljidəa kasatturo karwunjuro kekko.

¹⁵ Ti-a am fannjuye-aro kasala kiddiyendeya, andia lowosane: «Wu Kəmaa mərsadumaro ngosuwaa, arowo fannin jəmmowo!» cəne andia sasakke leyeie.

Gureduma kosorambe-a am fannjuye-aye Isaa gawuro waldu

¹⁶ Yim laa na moduwa dioyedəro ledu diye duwon, kir laa karuwama ise andia kamseyera. Sedandə tia cakke kuro cəde ngainin kəmawanjuro wuəri kada cukkudi.

¹⁷ Daji Bulus-a andi-aa ga ngəsse kowo sapce: «Am ani kadunowu Ala Kəma Samemaye, nayiro jawal njəkkawo fandoyedəa wulnjagai,» cəni.

¹⁸ Kawu kadaro ngai cədidə, kəla Bulussen njən culuwe suworde sedandəro: «Cu Isa Almasiwuyen niro wulnjəgəkki, tia kolle luwe!» yeno. Sadəman tia kolyeno.

¹⁹ Amma kəmawanjudə təmanja wuəri fandoye baworo waljənarə asuyəranniya, Bulus-a Silas-aa cadane gərjane farsambo na fuwuwuyero kesado.

²⁰ Daji fuwu alkaliyayero kewudənniya, tayiro: «Am ani yaudiya, bərnindəro fitəna cawudi,

²¹ ada duwon kasattunju bi ganju wowom andi Romanwuro damsaanaa cakkarai.»

²² Jamadə ye Bulus-a Silas-aro capkaadara. Daji alkaliyadə kajəmu Bulus-a Silas-ayea dunon rinjane wada cade kalan bakkerə.

²³ Ngəwuro tayia bakkeranniya, kosoro casakke guredumadəro wada cade fərəstaiwaworo rojo yera.

²⁴ Wada adəa kiwandənniya, tayia curo kosoramben sulluru daryeyədəro cakke sinjaa dəmbəllə tuyeyeno.

²⁵ Bune dərdu Bulus-a Silas-a moduwa cadi Alaro aiya njungoroye yejagai, kosowu gade ye tayia kərənjai ngai duwon,

²⁶ cidi dama baworo loloje fərdu kosoramdəye moji badiyeno. Sadəman cinnaso samma fərəmdane sarga kosowu sammaye wuiyadara.

²⁷ Guredumadə kənəmnin cije cinna samma kaada kirunniya, kosowu nga cagasəna cəne kəlanju njejoro kashagar fitkeno.

²⁸ Amma Bulus kowo sapce: «Bare kəlanəm lorunəmmi! Andi samma menna,» yeno.

²⁹ Guredumadə fatəla cuwore gangadaro ngaye lolojiaro fuwu Bulus-a Silas-ayen tungurumje nguyeno.

³⁰ Tayia deyaro cuttuluwe: «Maləmba, awi dikke njəkkawo fandəkki?» cəne kiworənniya,

³¹ tiro: «Kəma Isaa mərsane, ni-a am fannəmbe samma-a njəkkawo fanduwı,» yera.

³² Daji ti-a am fannjuye samma-aro kawuri Kəmayea wulyeyera.

³³ Bune sa adəman tayia cade tunonjaso tulyeno. Tulyenniyama, Bulus-a Silas-adə ti-a am fannjuye samma-aro kasala* keddo.

³⁴ Tayia fannjuro kiwudənniya, masəna tayiro kaino, koro Alaa mərsajəna nangaro ti-a am fannjuye-aye karwunja jairo kəjiyeno.

³⁵ Dunia wayenniya, alkaliyadə sojiya canode: «Am ania kolle leja!» yera.

³⁶ Daji guredumadə mana ania Bulusso wuljiye tiro: «Alkaliyaye nayia kolnjakko canna. Adə nangaro luwowo, kəlewan lenowo!» yeno.

³⁷ Amma Bulusse tayiro: «A! Andi Romanwu duwon, shara saddənnin fuwu jamayen bansane kosoro sesakko! Kərma asərlan andia koldu majai wa? Suwana! Tayi kəlanjama isa kolsa!» yenniya,

³⁸ sojiyadə waldane alkaliyadəro mana Bulussedəa wulyeyera. Alkaliyadə ye Bulus-a Silas-aa Romanwuro fangeranniya, rijane

³⁹ isane nanjan gawara cawore kosolan cattuluwe tayia lowojane bərnidən caluwo yera.

* **16:33 16.33** *kasala* - Noduwuram biwulan sanune Almasiwuro kəldagane roaro cijanaye.

⁴⁰ Bulus-a Silas-a kosolan keluwunniya, fado Lidiyayero leyera. Nadən kərəmiya-a tade tayiro kowori cade sapkadara.

17

Hangalsango bərni Tasalonikayelan

¹ Bulus-a Silas-a bərni Amfibolis-a Aboloniya-ayen rejane koyeranniya, Tasalonika bərni duwon curonjun dandal yaudiyaye laa dəganadəro kadira.

² Kəla adanjuyen Bulus nanjaro ngaye yim tustuye gade-gade yakkuro awo kitawulan ruwuwadadəa tayiro fisarjiye

³ Ala kədarjəna Almasiwudə bone cane nune karmolan ciji adəa bayinje tabbacciye tayiro: «Isa kam kəlanjun mana njaddəkkidə, tima Almasiwudə wo!» yeno.

⁴ Yaudiyadəye laanja-a am Gəresse Ala ridawu kada-a kamuwa darajaa gənagəni-a mananjudəa kasaccane Bulus-a Silas-aro kəllaadara.

⁵ Amma yaudiya laa kəndurijane kəladowa am bowuye farsamnin majane təmbaljagane hangalsango bərnidən casange Bulus-a Silas-aa fuwu jamayero kudoro fado Jason-nero cagase leyera.

⁶ Tayia najagannidə, Jason-a kərəmiya gade laa-aa fuwu fuwuwu bərnidəyero gərjane kowo sapcane: «Am dunia ngan hangalsango cadidə na adə yero isane,

⁷ Jason ye tayia fannjun cəsaana. Tayi samma wowom Kaisar* ga wajane mai gade Isa canı menna wuljai,» yera.

⁸ Jama-a fuwuwudə-a adəa fangeranniya, hangalnja ciyeno.

⁹ Jasonsoyen beli kemowonniya, koljane leyera.

Bulus-a Silas-a bərni Biriya yelan

¹⁰ Dünya ləmgənniyama, kərəmiyadə Bulus-a Silas-aa casakke bərni Biriya yero leyera. Kadiranniya, dandal yaudiyayero kasargawo.

¹¹ Yaudiya ani am bərni Tasalonikayedəro kəla fərəmgadaa wo. Kawuridəa mukko yindin camoye, har awo ani jire waro noduro yim nguson kitawudəa fəsanjane carui.

¹² Adə nangaro amnja ngəwu Isaa kasatkera, koro curo am Gəressedən kamuwa darajaa-a kongwawa-a gənagəni ye kasatkera.

¹³ Amma yaudiya Tasalonikayedə Bulus Biriya yelan mana Alaye wuljidəa fangeranniya, na adə yero isane jamaa təmbaljagane fitəna kewudo.

* 17:7 17.7 Kaisar - Gomna kura Rombe.

14 Sadəman kəramiyadə Bulusso ci tekuyədəro lejo cane sapkadan, amma Silas-a Timoti-a nadən napkera.

15 Am Bulussa casadduwunadə tia har bərnı Atinayero kesado. Daji Bulus tayiro wada ce Silas-a Timoti-a nanjuro duwaduwan isa yenniya, sapkadara.

Jawawi Bulusse bərnı Atinayelan

16 Bulus bərnı Atinayen Silas-a Timoti-aa guredu cədi duwon, bəladən ndaran yaye gumkiyaaro curunadə, karwunju kuttayeno.

17 Adə nangaro Bulus curo dandalle yen yaudiya-a Ala ridawu-a manadai, farsam yen yim nguson am tادیdə-a ngai cadi.

18 Koro ilmuwu laa kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a† ye ti-a jandedu badiyera. Laanjaye: «Kam kalala ngəwua adə, awi gəle wulji?» canı, laa ye: «Alamanju sənəmba lardu gadeye mawoduma,» canı. Adəa wuldunjadə, Bulus kawuri kəji kəla Isa-a karmolan cidu-ayen wulji nangaro.

19 Daji tia ngojane fuwu majilis na duwon tiro Kəri Arasaye‡ caniyədəro caade tiro: «Nda awo bərin alamməmidəa andiro wulsagane, ngəlaro fanniyo!

20 Ilmu yikkərami kaande-a gade adəye maananju noduro maniye,» yera.

21 Awoa am bərnı Atinaye samma-a kusottowa bərnidən dasaana-adə ilmu bərin wuldu-a fandu-a gənia, awima gade cadiwawo.

22 Daji Bulus cije dawu majilisdəyən daje tayiro: «Am bərnı Atinaye, nayi jiri fin yaye jauru adinwuro rukkəna.

23 Bərnindon dadanəkke gumkiyando rukki duwon, curonjan har laya duwaduram laa kəlanjun adə kur-gadaa kirukko: “Ala laa nodənniye.” Awo nonuwwilan ambətkəwi adə, timaa isanonjagakki.

24 Ala duwon dunia-a awowa curonjun dasaana samma-aa alakənadə, ti Kəma same-a cidi-aye nangaro, curo fadowa kam cədandənayen gəni kərga.

25 Koro mərədunju bawo nangaro, mukko adamgənayen gəni kistiye, tima wundu yayero ro-a sindu-a awo gade samma-aa njoma wo.

26 Kam falnin jama gadegade sammaa alakkeno, duni-aye ndaranjun yaye dasaaro. Jama sammaro jaman kəndəgainjaye kamjiye koro cidinjaro karangi kiddo.

† 17:18 17.18 kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a - Kəwuwa ilmuwuye. Abikuriyadə kəji fanda majai, koro Sitokiyadə kəla riwo majai. ‡ 17:19 17.19 Kəri Arasaye - Majilis kureye bərnı Atinaye. Tidə jauru nowada, koro kəla kəri laa tiro Kəri Arasaye caniyen kərga.

²⁷ Adəa dionjudə, farafaraja tia maja, yoyenoa, cawandoro. Jiremaro katte ti-a wundundeye-a kuruwu gəni.

²⁸ Manawundo laasomaye cannadə gai: "Tiyen ro kiwandiye, dadaniye, kərgaiye," koro: "Andi ye kaduwunju."

²⁹ «To, andi kaduwunjudə, bare tia gumki dinarre so, řiwullaye so, kauye so awo duwon amso ilmunja-nangoninja-anin cadandənadəye camunno ngoniyende.

³⁰ Jaman nodunambuyen Ala wowom gənaduwu wajəna yaye, kərmadə am samma ndaran kasarga yaye tuwa cado yeno,

³¹ dalilnjudə kam shara diomaro galajənayen duniaro yim falnin shara jireye cəddi cəne sardu kamjəgəna. Nianju adəa wundu yayero tabbattuwuro kamdəa karmolan kisango.»

³² Mana kəla karmolan ciduyedən fangeranniya, laanja rudu gənayera, amma laa ye: «Gademinno kəla adəyen nia kərənñjiye,» yera.

³³ Daji Bulus nanjan sapkadan.

³⁴ Amma am laa tiro kəldagane Isaa kasatkera. Curonjan Diyonisias tima majilisma-a kamu laa Damaris cania am gade-a.

18

Bulus bərni Korintiyelan

¹ Ngawo adəyen Bulus bərni Atinayedəa kolje bərni Korintiyero leyeno.

² Nadən yaudi laa cidi Fantussen tambəna Akila cania-kattado. Ti-a kamunju Bilkisu-a tussənni lardu Italiyayen isana, Kaisar Kəlodiyus wada ce yaudiya samma bərni Rombea kolja cəna nangaro. Daji Bulus nanjaro leje,

³ tayi samma sanianja tilo leima tandodə, tayiro kəldiye fannjan napce rokko kida kedo.

⁴ Yim tustuye nguson Bulus dandallan jama-a manadai, yaudiya-a am Gəresse-a Isaa gawuro waljaro maji.

⁵ Daji Silas-a Timoti-a lardu Makidoniyayen kadiranniya, Bulus mana Alaye sattuwuro kəlanju ce yaudiyaro Isadə tima Almasiwu wo cəne shedaji kərga.

⁶ Amma yauidiyadə tia wajane rarayeranniya, kajəmunju kagakce* tayiro: «Ala bundo kəlandoro kalakcuwo, wu dawun bawo! Kua adən fuwun na kərdiyayero lekki,» yeno.

⁷ Daji nadən sapte fado kam laa Ala ridama tiro Titus Justus caniyero leyeno. Fannjudə gərə dandaldəyen kərga.

* **18:6 18.6** kajəmunju kagaktu - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

⁸ Kərifus kura dandaldəye-a am fannjuye samma-a Kəmaa kasatkera. Koro Korintiwu kada ye fangeranniya, kasaccane tayiro kasala keddo.

⁹ Bune laa wahayilan Kəmaye Bulusso: «Bare rinəmmi! Manane, bare gəm dimmi!

¹⁰ Wu ni-a rokko. Wunduma nia lenje basarnjiwawo, bəla adən ammi ngəwu mbeji nangaro,» yeno.

¹¹ Daji kərwu fal redaaro napce curonjan mana Alayea alanji kərga.

¹² Jaman Gomna Galiyo lardu Akayaye cunodidən, yaudiyadə citilo cade Bulussa cadane shararambo caade

¹³ tiro: «Kam adə jiri wowom amarjəgənnin amba Alaro ambəttuwuro təmbaljiyi,» yera.

¹⁴ Bulus cinju kaji duwon, Gomnaye yaudiyadəro: «Ca ayau laa bi biwu kura laaro walyenoa, dalil nayi yaudiyadəa kərənduye menna.

¹⁵ Amma lamar kalma so, cu so, wadando so wujənadə, nayima awondo nonuw! Wudə alkali awo aniyero waldu wakkəna,» cəne

¹⁶ shararamdəlan tayia duyeno.

¹⁷ Daji tayi samma Sastanisu fuwuma dandalledəa cadane fuwu shararamdəyeman babakkera, amma Gonnaye kistuwanjuma cuwudənni.

Bulusse bərni Antakiya cidi Siriyero waldu

¹⁸ Bulus kawu kadaro bərni Korintiyelan napkenniya, cije kəramiyadəa alakəlewaje Ya Bilkisu-a Akila-a rokko cidi Siriyero leduro maararo kasargawo. Bəla Kankariyayen Bulus kansu juwuna nangaro kəlanju kilaro.

¹⁹ Bərni Afisayero kadiranniya, Bulus tayia nadən kolje ti kəlanju dandallo ngaye yaudiya-a kəla mana Alayen manaadara.

²⁰ Tia kawu kadaro napcoro lowoyeranniya, waje

²¹ tayiro: «Alaye cədia, nandoro waldəkke isəkki,» cəne maararo ngaye bərni Afisayedəa kolyeno.

²² Bərni Kaisariyayen jəpce Jerujalembu leje jama Isaa gawua lewayenniya, bərni Antakiyayero koyeno.

²³ Antakiyanin kawu ganaro napkenniya, cije bəla bəlaso lardu Galatiyaye-a Firijiyaye-a jəgane fuwurawadəye karwunjaro duno kekko.

Ya Bilkisu-a kwanju Akila-a Afolus-a bərni Afisayelan

²⁴ Adəgaima yaudi laa bərni Aleksandariyayelan tambəna tiro Afolus canu bərni Afisayero kadio. Tidə manama kura, koro kitawuwa Alayedəa ngəlaro nojəna.

²⁵ Jawal Kəmaye ga cərəna, koro jauro karwu kəjiaro kalkallo kəla awowa Isaa wujanayen amba alamji, amma kasala Nawi Yahayaye runjuma nojo.

²⁶ Daji ridu bawoaro dandallan mana badiyeno. Ya Bilkisu-a Akila-a tia fangeranniya, tia ngojane cayea kojənaro kalkallo jawal Alayea bayingeyera.

²⁷ Afolus lardu Akayayero ledu mayenniya, kəramiyadə tiro kowori cade fuwurawa cididəyero wotiya ruwujagane tia ngəlaro sosaja yera. Kadinniya, am duwon ser Alayen Isaa gawuro waljanadəa jauro banayeyeno,

²⁸ awoa Isama Almasiwudə woro kitawuyen tabbacciye fuwu jamayen yaudiya dəa kənduwoaro manan yapkeyeno.

19

Bulus bərni Afisayelan

¹ Afolus bərni Korintiyelan duwon, Bulus cidi kau kaua koje bərni Afisayero kadinniya, fuwurawa laaa najiye

² tayiro: «Sa Isaa kasadduwwadən, Ruhu Alayə jəmnjaana wa?» cəne kiworo. Tiro: «A'a, andi Ruhu Alayə mbejimarə fanniyende,» yera.

³ Bulusse: «Kasala fi gələ nayiro njaddo?» cəne kiworənniya, tayiye: «Kasala Nawi Yahayaye,» yera.

⁴ Daji Bulusse: «Nawi Yahaya ambo kasala tuwaye cədde tayiro kam ngawonjun isidəa kasacca jaa cəni. Kamdə tima Isa wo.»

⁵ Adəa fangeranniya, cu Kəma Isayen tayiro kasala keddo.

⁶ Daji Bulus tayiro mukko gənayeyenniya, Ruhu Alayə tayiro jəpciye təlamba gadegaden manajane nawinawi dio badiyera.

⁷ Am ani, tayi alama kongwa mewun yindin gai.

⁸ Bulus dandallo ngaye kəndawu yakkuro ridu bawoaro kambiwuje kəla nodo bargaa Alayen jamaa alamje kasacaro maji.

⁹ Amma laanja kəlakibbu cade kasattu wajane fuwu jamayen Jawaldəro rudu gənayeyeranniya, Bulus tayia kolje fuwurawadəa ngoje leje yim nguson alamduram kam tiro Tiranus caniyen tayia alamji kərga.

¹⁰ Kərwu yindiro alamji ngai duwon, am cidi Asiyayen dasaana samma mana Kəmadəye fangera, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal.

Tadawa tulur Sibaye

¹¹ Ala mukko Bulussen awo jauro ajabba ajabba cəde

¹² har batta so, kajəmu so tia lejanadəa cawude am dondiro gənajagaiya, kasuwanjan ngajai, sedanso ye tayilan caluwi.

13 Yaudiya sedan dudawu dadajaiso laa ye cu Kəma Isayen sedanna dudu majane tayiro: «Cu Isa kam Bulus mawojidəyen wulnjagakki, luwowo!» canı.

14 Riman kura laa tiro Siba canıye tadawanju tulur ngai cadi duwon,

15 sedandəye tayiro: «Isadəa nokkəna, Bulus yea nokkəna, amma nayidə wunduso?» cəne

16 karuwamadə kəlanjaro səktiye dunonja koje nasarje, har de sul loruwada cagase fadodəlan keluwo.

17 Am bəрни Afisayelan dasaana samma, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal, lawar adəa fangeranniya, tayi samma rijane cu Kəma Isayero daraja kedo.

18 Am Isaa kasaccanadəye ngəwunja isane awo diwi diwi cadənadəa fuwu jamayen wulyera,

19 koro am ngəwu sagawu cadənadə ye kitawunja cawude capcane fuwu jama sammayen kannu ketta. Tamannja isapkeranniya, cunjo riwullaye dəwu fiwu.

20 Adəgaima mana Kəmaye tatardiye kənduwoaro walji kərga.

Hangalsango bəрни Afisayelan

21 Ngawo awo ani wakkajanayen, kənduwo Ruhu Alayen Bulus nia larduwa Makidoniya-a Akaya-ayen renəme konəme Jerujalemba leduye ngoje kəlanjuro: «Ngawo na aniro lekkənayen, sai bəрни Rombe yea rukkiya!» yeno.

22 Daji banawunjuyə yindi Timoti-a Erastus-aa lardu Makidoniyayero kinodo, amma ti kəlanju kawu ganaro cidi Asiyayen napkeno.

23 Jaman adən hangalsango kura Jawaldə nangaro ciyeno.

24 Riwulla karoma laa tiro Dimitəriyus canı mbeji. Tidə fado sənəm Ya Artimasse riwullan cədande saniawuro riwa gənagəni cukkudi.

25 Daji saniawudə-a am kidanja kaanja-a camun-aa capce tayiro: «Jama, saniande adən fandinde diyero nonuwwa.

26 Ruwe fannuwwadə gai, bəрни Afisaye runjun gəni, na ganaro kajia, Asiya samman Bulus adə gumkiya mukkon tagarənadə alawa jireye gəni cəne am ngəwu mananju ngojane jawallan caluwuna.

27 Adə cakke saniandero diwi wulduwu runju gəni, har sənəm kura Ya Artimas ti duwon am Asiyaye so, dunia ngaye so samma ambəccagaidəye fannju ye awima gəniro walji, darajanju ye baworo walji,» yeno.

28 Adəa fangeranniya, tai dajane gərgajane kowo sapcane: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

29 Daji hangalsangodə bəрни ngaro tatargaada. Jamadə Gayus-a Aristarkus-a am lardu Makidoniyaye Bulussa

casadduwunadəa cadane kəla tilonna farsambo gangadaro kesado.

³⁰ Bulus curo cammodəyero ngawo cəraana duwon, fuwurawadə tiro dapkeyera,

³¹ koro fuwuwu kura kura cidi Asiyaye laa tayi duwon sawawanjudə tiro am cakkunode bare farsamdəro lejənni lowoyera.

³² Am captanadəye hangalnja cijəna nangaro, laanja awo laa yiljane wuljai, laadə ye awo gade yiljane wuljai. Koro ngəwunja awiro capkadaramaro nojanni.

³³ Daji yaudiyadə Aleksandaa təmbaljagane am laa jamadəye tia casakke fuwuro koje dayenniya, mukko sapce jamadəro jawawi cəddi yeno.

³⁴ Amma ti yaudio asuyeranniya, tayi samma kəla tilonna sa yindi gairo yiljaiaro: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

³⁵ Kakkaduma bərnidəye jamadəa cakke nəmgeranniya, tayiro: «Am bərnı Afisaye, wundu gəle bərnı Afisaye tima gureduma fado Ya Artimas darajaadəye-a gumkinju kauye samelan curənadəye-a nojənnidə?»

³⁶ To, wunduma awo ania rakce angərjiwawodə, kədək nammowo, bare hangal bawolan awima diwwi.

³⁷ Am ania na adəro kuduwwa, amma awima diwi fado Ya Artimassen cadənnı ye, tia rajanni ye.

³⁸ Dimitəriyus-a saniawu amanju-a kəla kam laayen sonjaaa, shararam menna, alkaliya ye menna. Kattenjan burwuda!

³⁹ Koro manando gade laa menna, jama majilisso cap-taiya, lamardəa sharajai.

⁴⁰ Hangal gənanowo, awo ku wakkajəna adə hangalsango cane burwusaiya, rangiye dəlwu jussəna falma cammonde adəye yiyewawo.»

⁴¹ Adəa wulyenniya, jamadəa salamgeno.

20

Bulus larduwa Makidoniyaye-a Gəresse-alan

¹ Ngawo hangalsangodə cerənayen, Bulus fuwurawadəa bowoje karwunjaro kowori ce tayia alakəlewayenniya, lardu Makidoniyayero leduro sapkadan.

² Lardudəa jəgane mana kadan tayi yero kowori kenniya, lardu Gəressero leje

³ kəndawu yakkuro napkeno. Cidi Siriyo maaralan ledu maji duwon, yaudiya laa tiro niadiwi caddi cane ci kəlyera. Daji lardu Makidoniyayen renəme koduro nia ngoyeno.

4 Am tia casadduwunadə tayima Sofata tada Firusse kam bəрни Biriyaе, Aristarkus-a Sakundus-a bəрни Tasa-lonikaye, Gayus kam bəрни Darbeye, Timoti, koro Tikikus-a Tarofimus-a cidi Asiyaye.

5 Tayi ani andin fuwunno lejane bəрни Taruwasselan guresera.

6 Andidə ye ngawo sala Burodi Yis Bawoayen bəрни Fili-biyen maararo ngayiye sapkadaiye. Ngawo kawu uwuyen tayia Taruwasnin nagəyiye mawuro napkeiye.

Bulus bəрни Taruwasselan

7 Mawuye yim burwoyea* burodi fəsakturo capkadaiyendeya, har dərdu Bulus jamadəro kuruwuro jandeyeyeno, dalilnjudə wajiya leji cəнна nangaro.

8 Soro sameye na captiyenadən fatəla kada waskada duwon,

9 jairo laa cunju Yutikus kəla takayen napkada kənəm dio badiyeno. Bulus manaji manaji duwon, kənəm jairodəa cotto ngoje soro sameye kənyakkuyen cidiro kikkuro. Kesangəranniya, ro bawo nuna.

10 Daji Bulus jəpce ngujiye tia ngoje nganjiro fakciye tayiro: «Bare hangalndo cijənni, ronjua, diye!» yeno.

11 Bulus walde tacce burodi fəsakce gigərənniya, ngəwuro manajiyi duwon, har dunia waje sapkadan.

12 Jairodəa ronjua caade karwunja jauro kəjiyeno.

Bulusse amwurawa Afisayea alakəlewadu

13 Andidə fuwuniye bəla Assosero leduro maararo kərgayiye. Bulus calan wuljənadə gai, nadən tia ngoniye niye, ti silan leji cəнна nangaro.

14 Andia Assoslan naseyeranniya, tia maaradən ngoniye bəрни Mitileyro leyeiye.

15 Nadən ciyeiyendeya, wajənanjua gəre cuku Kiyossero kadiye. Waarenjua cuku Samossen koniye, waarendonjua duwon bəрни Militussero isiye jəpkeiye.

16 Bare cidi Asiyayen tussənniyo Bulus caman bəрни Afisayelan dajənnin koji cəne nia ngojəna. Gandunju adə, yojia, ngəməri Fentikosse† tia Jerujalemlan najiyi cərawo.

17 Bulus bəрни Militusselan duwon, am cunode amwurawa jama Isaa gawu bəрни Afisayedəa bowoja isa yeno.

18 Kadiranniya, tayiro: «Tən yim burwoyen cidi Asiyayero isəkkənadən naptu curondon kullum dikkənadəa nonuwwa.

* 20:7 20.7 mawuye yim burwoyea - Ladu. † 20:16 20.16 ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənaye kawu fiwua. KKI 2.1 mane.

19 Kida Kəmaye rokura bawoalan dikke har soma dikkəna, koro yaudiya laa wuro citilo saddənadəro leiya ye yakkəna.

20 Koro nayiro awima gəranjagakkəniro awi yaye nayiro faidaa wulnjagakke farsam yen, fado fado yen alamn-jakkənarə nonuwwa.

21 Ai, wuye yaudiya-a am Gəresse-a samməro Alaro walda tuwa cado Kəmande Isaa mərsajaro wulgəkke shedanəkkəna yero nonuwwa.

22 «Akko kərma Ruhu Alaye wua sakke Jerujalembə lekki, awo nadən wua suwandidəa nokkəni,

23 sai bərnə fin yaye Ruhu Alaye wuro koso-a leiya nja-a guresaidəa tabbansiya kərga.

24 Adə yaye ronidəa awiməro ngokkəni, nanin tamannju bawo, sai kida duwon Kəma Isa wuro sina, wotte kawuri kəji ser Alaye shedadudəa tumogəkkiya bas, raakko!

25 «To, nayi duwon dawundolan dəgakke kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulləkkənədə samma wua gadero suruwaworo nokkəna.

26 Adəma nangaro ku nayiro shedanəkki, bu wundundoyema kəlanin bawo,‡

27 dalilnjudə nia Alaye samma falma gəranjagakkəniro wulnjagakkəna.

28 Kəlando-a bəri duwon kəlanjun Ruhu Alaye nayia səniyarə galanjanədə samma-a ngəlarə ronowo! Jama Alaa gawuro kiskənowo, jama duwon bunjulən kaanjuro cədənədə.

29 Ngawo saptəkkənayən, buldu diwi diwi curondoro ngasaye bəridəa basarjairo nokkəna.

30 Koro curondoman am laa cijane fuwurawaa ngawonjan gərduro jiredəa kattuwuro kalakcai.

31 Adə nangaro faadaro dəgaiwo! Saa yakkuro bunəa kausu-aro har simmin simaloaro wundundoyema səmo kasta kolləkkənidəa tangowo!

32 «To, kərma nayia mukko Ala-a mananju ser fandoye-ayero njasakkəkkəna, mana duwon rakce nayia isawuran-jagai§ ye, curo am Ala kaanjuro cədəna sammayən warasa njadi yedə.

33 Riwulla, bi dinar, bi kajəmu wunduyemaa luwamməkkəni.

34 Nayi kəlandoma nonuwwa, mukkonin kida dikke wu-a am rokko leniye-aye mərədunde galyekko.

‡ 20:26 20.26 bu wundundoyema kəlanin bawo - Laando fuwun yeskeraa, wu dawun bawo. § 20:32 20.32 nayia isawuranjagai - Njasakke kambərselan fuwu buwi.

³⁵ Curo awo aniyen nayiro dole ngənəptowo kida dewo talaawaa bananoworo fəlenjagakkəna. Mana Kəma Isa ti kəlanju wuljənədəa tangowo: “Njoma moworo bargaa wo.”»

³⁶ Bulus awo ania wulyenniya, tungurumje tayi samma-a rokko moduwa kedo.

³⁷ Cesiriaro Bulusso kərdagane lewa kərawoye keddo.

³⁸ Bulusse mana wulje tia gadero caruiwawo cənnadəro, karwunja jaumaro kuttayeno. Daji tia na maaradəyero kesadduwo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE ROMNIN

21

Bulusse Jerujalembu waldu

¹ Ngawo tayia alakəlewaniyenayen, maararo ngayiye cəkko cuku Kossero leyeiye. Wajənanjua cuku Rudassero koniye nadən bəрни Fatarayero kadiye.

² Fataralan maara lardu Fenisiyero leduma laa ki-wandiyendeya, tiro ngayiye sapkadaiye.

³ Cuku Kuwirusse ruiye wailanden kolyeyendeya, cidi Siriye leniye bəрни Tirren jəpkeiye, nadən kare maarayedəa casayi nangaro.

⁴ Fuwurawa laa fandiye nanjan mawuro napkeiye, tayidə Ruhu Alayen Bulusso bare Jerujalembu lejənni yera.

⁵ Adə yaye sande ciduye kidənniya, ciyeiye. Tayi samma kamuwanja-a yallanja-a andia har ngawo bərnidəyero sasadduwo. Ci tekuyen tungurummiye moduwa kidiyendeya,

⁶ alakəlewadaiye. Daji andi maararo ngayiye, tayi ye fannjaro walladara.

⁷ Bəlawuronde bəрни Tirren kerənniya, bəрни Tolemayissen jəmmiye kəramiyadəa lewaniye kawu fallo nanjan napkeiye.

⁸ Wajənanjua saptiye bəрни Kaisariyayero kadiyendeya, fado Filibus kawuri kəji Alaye wuldumadəyen jəpkeiye. Tidə am tuldəy falnja.*

⁹ Ferowanju dewu ngaltema kwa nojanni nawinawi cadi mbeji.

¹⁰ Kawu ngəwuro nammiyena duwon, nawi laa tiro Agabus cani cidi Yahudiyayen kadio.

¹¹ Nandero ise ngiri Bulusse cəməy ti kəlanju si-a mukko-aro cikkere andiro: «Akko awo Ruhu Alaye wuljənədə:

* **21:8 21:8** *tidə am tuldəy falnja* - Calan am tuldur Jerujalemlan kəmbo dagarduwuro galajanadəy falnja. KKI 6.1-7 mane.

“Adəgainin yaudiya Jerujalemlan kəma ngiri adəyedəa cakkere mukko kərdiyayero sərəccagai,”» yeno.

¹² Adəa fangeiyendeya, andi-a am nadəye-a Bulussa bare Jerujalemba lejənniro lowoyeiyə.

¹³ Dajı Bulusse andiro: «Attə awi diwidə? Sondolan dauni namdu wa rawuw? Cu Kəma Isaye nangaro, wudə koso runju gəni, karmoma Jerujalemlan kasaddəkkəna,» yeno.

¹⁴ Rangiyə tia jawalndero yakkiyewaworo kiruiyendeya, manadəa kolliye: «Awo Kəma cəraanadə tədö!» yeiyə.

¹⁵ Ngawo kawu aniyen dabbardiye Jerujalemba leyeiyə.

¹⁶ Fuwurawa bəрни Kaisariyaye laa ye andia sasadduwe fado Manason kam cuku Kuwirusselan jəmmiyoro nanjuro seado. Manasondə fuwurawa burwoyedəye falnja.

Bulusse Yakuba-a amwurawa-aa daldu

¹⁷ Jerujalemba kadiyendeya, kəramiyadə andia karwu kəjjaro semowo.

¹⁸ Wəjənanjua Bulus andi-a rokko na Yakubayero† leyeiyə, amwurawa samma ye capkadara.

¹⁹ Bulus tayia lewayenniya, awo Ala kidanjuyen dawu kərdiyayen cədənədə fal fallen tayiro wulyeyeno.

²⁰ Adəa fangeranniya, Alaa kengoro. Dajı Bulusso: «Kərami, yaudiya kada kadami Isaa kasaccanaro rumma, koro tayi samma karwu tiloan Attauraa jaana.

²¹ Amma nidə yaudiya larduwa kərdiyayen dasaana sammaa alamməme wada Nawi Musaye ga kolja, bare tadawanjaa kajajanni bi adadəa jaanni nəmiro fangera.

²² To, awi gəle diye? Ni na adəro isəmmadəa fagatto fanjai.

²³ Ngo awo wulnjəgəiyə adəa de. Curonden am dewu Alaro kansı‡ jabbuna mbeji.

²⁴ Am ania ngone lamar tayirro walduyedəa tayi-a rokko dewo, wuwinjadəa biyane kəlanja calaroro. Adəgainin tayi samma awo kəlanəmlan wuldidə awima gəni, ni yea Attauraa gamaro nonjai.

²⁵ Amma kərdiya Isaa kasaccanadə, nia ngoniye tayiro da sənəmbo tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wəjaro wotiya ruwugəiyəna.»

²⁶ Wayenniya, Bulus am dewudəa ngoje lejane lamar tayirro walduyedəa kallo kedo. Dajı Fado Alayero ngaye sardu yimnja tayirro waljai ye, sadaa wundunja yayero caddidə yea isanoyeyeno.

Bulussa Fado Alayen ta

† 21:18 21.18 Yakuba - Yaana Yahayaye gəni, yaana Isaye. ‡ 21:23 21.23 kansı - Kansinja tayirro walduye nangaro kəla laro so, sadaa so cadi.

²⁷ Kawu tulurdə njeronju del karənjəna duwon, yaudiya laa cidi Asiyaye Bulussa Fado Alayen kerunniya, jama sammaa casange tia cadane

²⁸ yiljane: «Jama Israyilaye, banasaganowo! Akko kam duwon alamdunjun ndaran yaye jamande-a Attaura-a na adə-a sammaro rudu gənajiye, har kərdiyamaa Fado Alayero cuwude nadəa tayir gəniro cədənədə!» yera.

²⁹ Awoa Tarofimus kam Afisaye ti-a kallo bərnidən carune Bulus tia Fado Alayero cuwudənaro təmayera.

³⁰ Hangal bəрни sammaye caa cije, jama cagasiaro isane Bulussa cadane gərjane Fado Alayen kettuluwunniyama, cinnadəa jakkera.

³¹ Tia njeoro majai duwon, kajalla sojiya Rombe lawar hangalsango Jerujalem ngan cijənayedəa fangeno.

³² Sadəman kəwuwa sojiyaye-a kuranja-aa ngoje jamadəyero ngərəmbaro kadira. Jamadə tayia kerunniya, Bulussa baktu kolyera.

³³ Daji kajalladə karənje tia cədanə wada ce tia sarga yindin cakkerə yeno. Ti wundu, koro awi cədo cəne kiworo.

³⁴ Curo jamadəyen laanja awo laa yiljane wuljai, laa ye awo gade yiljane wuljai. Hangalsangodəro awima rakce asujiwawodə, wada ce Bulussa sojidiro caado yeno.

³⁵ Bulus kəmbaramdəro kadinniya, gərgadu jamadəye nangaro sojiyadə tia samero ngoyera.

³⁶ Jama samma yiljaiaro: «Yeje tia!» canə tayia geya.

Bulusse kəla mowo fuwu cammo yauidiyayen

³⁷ Sa Bulussa sojidiro casakkidən, kajalladəro: «Amarsəgəne, awo laa wulnjəgəkke,» yeno. Tiro: «Ase, təlām Gəresse nonəmma wa?»

³⁸ Ni gəni wa kam Masarre tussənni tuřu cəde karaaro kamceji dəwu dewu cadənədə?» cəne kiworo.

³⁹ Bulusse: «Wu yaudi bəрни Tarsus cidi Kilikiyaye, kam bəladəyaye gəni. Lowonjəkkəna, kolsəne jamaro jandegəkko,» yeno.

⁴⁰ Amari kenniya, Bulus kəmbaramdəlan daje jamaro mukko sapkeyeno. Tayi samma gəm kedənniya, təlām yauidiyudin tayiro:

22

¹ «Kəramiya so, bawani so, awo kəlani moworo kərma wulnjagakkidəa fannowo!» yeno.

² Təlām yauidiyudin tayiro jandəjiyiro fangeranniya, cayemaa kojənarə gəm kedo. Daji Bulusse tayiro:

³ «Wu yaudi, bəрни Tarsus cidi Kilikiyayen katambəkko, amma bəрни adən wurayekko. Fuwura Gamaliyello* walləkke wadawa kaariyandeye sammaa taldu bawoaro ga kirəkko. Caman wuye Alaa kasattuni dama bawo, ku nayi diwidə gai.

⁴ Am jawal Isayea jagaidəa basarnəkke har laa sanuna, laa yea kwan kamun gerəkke kosoro kekkəkko,

⁵ riman kura-a majiliswu samma-a ye kəlanin shedajaidə gai. Nanjan wotiyawa kəramiya yaudiyarə ruwuwada kimowokkəniya, tayi bəрни Damassen dasaana yea Jeru-jalembə tikkerəna kudəkke ajawu tayiro gənajagai nəkke jawal kidakko.

Bulusse kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

⁶ «Kausu dawu gai ledu dikki duwon, Damassa karəngəkkəniya, sadəman nur kura sameye laa yiyilje wua dirise kəlseno.

⁷ Cidiro bəp yurukke kowo laa nukce wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə?” cəne fangekko.

⁸ Wuye: “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, tiye: “Wuma Isa kam Najaratte basarsəmidə wo,” yeno.

⁹ Am wua sasadduwidə nurdəa caruna, amma kowo ti wuro jandesiyidəyedəa fanjanni.

¹⁰ Daji wuye: “Awi gəle dikki, Kəma?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye wuro: “Cine Damasso lene, na todən awo Ala niro kadarnjəgəna dimi sammaa wulnjagai,” yeno.

¹¹ Nur kuradə cakke har rukkiwaworo walləkkəna nangaro, am wua sasadduwidə mukkojen jesane Damasso kadikko.

¹² «Damaslan kam laa tiro Ananiya cani mbeji. Tidə Attaura Nawi Musayelan mumin, koro yaudiya bərnidən dasaana samma ngəlanju wuljai.

¹³ Daji naniro ise dajə: “Kəramini Shawulu, sim fande!” yeno. Sadəman sim fandəkke tia kirukko.

¹⁴ Koro walde wuro: “Ala kaariyandeyedə rawonjua none, Jiremadəa rui, koro kowo cinjuyedəa fannero nia kərenjəna,

¹⁵ dalilnjudə shedamanjuro walləme adamgəna sammaro awo rumma-a fannəmma-aa wulgəmi nangaro.

¹⁶ Kərma, awi gurenəmi? Cine, cunju bowonəmiaro kasala njaddo, biwuwanəm tulja!” yeno.

Bulusse na kərdiyayero nodo

* 22:3 22.3 Gamaliyel - Farisa goni Attauraye jama samma tiro daraja cadənədə. KKI 5.34 mane.

¹⁷ «Jerujalemba walladakkəniya, Fado Alayen moduwa dikki duwon, wahayi laa wua sədane

¹⁸ Kəmaye wuro: “Jəktəgəne, duwaduwan Jerujalemlan luwe, shedanəm kəla wuyen ngojaiwawo nangaro,” cəni kirukko.

¹⁹ Wuye: “Kəma, calan wudə dandal dandalnin am nia kasannjanaa kosoro yakkəkke kowonəkkidəa tayi kəlanjama nojana.

²⁰ Koro sa Istifanus shedamanəmdəye bunju fijanadən, wu ye nanjan danəkke kasaddəkke, har kalwu am tia ceyesiyedəa gureyekko.”

²¹ Daji Kəmaye wuro: “Lene, kuruwuro na kərdiyayero njunodəkki!” yeno.»

Bulus sojidilan

²² Jamadə Bulussa kərənjai ngai duwon, mana kəla kərdiyayen wulyenniya, kowo sapcane yiljane: «Yeje, tia dunian sigəne! Tia roa koldu jussənni!» yera.

²³ Yiljane kalwunja gəpcane katti samero yiyirjagai ngai duwon,

²⁴ dalil jamadə kəlanjun yiljaidəa nodu cəraana nangaro, kajalladə wada ce sojiyadə tia cada sojididəro casakko kowoja yeno.

²⁵ Tia kowojaro kekkerənniya, Bulus soji kura fuwunjun daadadəro: «Wowom Rombe amarnjagane shara yiduwwilan kam Rombea kowonuwi wa?» cəne kiworo.

²⁶ Soji kuradə adəa fangenniya, leje kajalladəro: «Awi dio manəmi? Kam adə kam Rombe, diye!»

²⁷ Daji kajalladə na Bulussero ise tiro: «Wulsəgəne, ni kam Rombe wa?» cəne kiworənniya, tiro: «Aaa,» yeno.

²⁸ Kajalladəye: «Wu wuri kadan kam Rombero walyekko,» yenniya, Bulusse: «Wudə, kam Rombe katambəkko!» yeno.

²⁹ Sadəman am tia kororo dabbardanadə koljane sapkadara. Kajalladə ye riyeno, dalilnjudə ti kam Rombe, koro tia cikkerəna nangaro.

Bulus fuwu majilissen

³⁰ Wayenniya, kajalla Rombedə dalil yaudiya Bulusso ayau gənajaanadəyeya tabbato noduro maji nangaro, wurawa rimannaye-a majilisuw samma-aro wada captuye ce Bulussa wuije caade fuwunjan dayeno.

23

¹ Bulus majilisuwudəa ninije tayiro: «Kəramiyani, har kuro karwunin sarıwu bawoaro fuwu Alayen kərgakko,» yeno.

² Riman kura Ananiya am gərə Bulussen daadadəro cinju bakca yeno.

³ Daji Bulusse tiro: «Ala nia bannji, ni garu garuda bullan cingadadə!»* Attauraa gamilan shara səddero napkadanəm duwon, wua bansa nəmə Attaura ga wayem!»

⁴ Am nadən daadadəye tiro: «Riman kura Alayedəa ranəmi wa?» yeranniya,

⁵ Bulusse: «Kərəmiyani, tima řiman kura woro nokkəni, kitawulan ruwuwada: “Bare kəla fuwuma jamanəmben manakuttu wulləmmi!”»† yeno.

⁶ Bulus laanja Sadusiya, laa ye Farisawaro asuyenniya, majilislən kowo sapce: «Kərəmiya, wu Farisa, tada Farisawaye. Kəla karmolan cidu mbejiro təmakkənayen wuro shara saddi,» yeno.

⁷ Adəa wulyenniya, katte Farisawa-a Sadusiya-ayen kam-biwu cije majilisdə yakkadan.

⁸ Awoa Sadusiyadə cinowo ye bawo, malaiya so, jinni so ye bawo canı, amma Farisawadə awo ani samma mennaro kasaccana.

⁹ Daji kalala ngəwu ciyeno. Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa cijane mana jau cade: «Kam adən awıma diwi fandiyende. Jinni bi malaiya laa tiro jandəjəgənaa, nda?» yera.

¹⁰ Kambiwudə tai daje jaujənarə walyenniya, kajalladə Bulussa njanjakcairo rijəna nangaro, wada ce kəwu sojiyaye ngasawo tia dawunjan cada sojididəro kalakca yeno.

¹¹ Buneyenniya, Kəma gərənjun daje tiro: «Karwunəm gere! Jerujalemnin kəlanin shedanəmmadə gai, sai bərne Rombe yen shedanəmiya!» yeno.

Bulussa roro njejoro mada

¹² Wayenniya, yaudiya laa ci kəljane awıma jawuiwawo casaiwaworo kansı jawune sai Bulussa roro ceyesiya duwon yera.

¹³ Am ci kəlda adəa cadənadə tayı fidewumaa kojəna.

¹⁴ Daji na wurawa řimannaye-a amwurawa-ayero lejane tayiro: «Awıma buiyewawo yayıwaworo kansı jau buiyena, sai Bulussa roro yejiyeya duwon!»

¹⁵ To, kərma nayidə majilıswu-a rokko lamarnju kalkallo koruwi gairo kajalladəro tia nandoro cuwudo wullowo. Andi ye kawu isımaro, tia njejoro dabbardiyena,» yera.

¹⁶ Amma Bulusse tadanju tiro rawama wo ci kəlda adəa fangenniya, sojididəro leje ngaye Bulusso wulyeyeno.

* 23:3 23.3 ni garu garuda bullan cingadadə! - Curo dəla, ngawo kani. † 23:5 23.5 NL 22.28

17 Daji Bulus sojiya kuraye falnja bowoje tiro: «Jairo adəa kajalladəyero yade, awo laa tiro wulduwuye cədana,» yeno.

18 Daji sojidə tia ngoje na kajalladəyero cade tiro: «Bulus kosoma wua bowose jairo adəa nanəmbo kudəkko yeno, awo laa niro wulnjiyi mbeji nangaro.»

19 Kajalladə jairodəa mukkoyen cədane səgəriro cut-tuluwe tiro: «Awi wuro wulduwuye tam?» cəne kiworo.

20 Tiye: «Yaudiya laa kəla Bulussen kalkallo cawori gairo bəri majilisso yadero njawori cane cinja kəljana.

21 Amma bare tayia kasaddəmmi, curonjan am fidewu-maa kojana cinja kəlJane tia ceyesənnin awima jawuiwawo casaiwaworo kansı jawuna. Kərmadə tayi dabbardana, amarinəm bas gurejai,» yeno.

22 Daji kajalladə jairodəro: «Bare wundumaro awo ania wulsəgəmmaro wulgəmmi!» cəne tia kolje leyeno.

Bulussa mukko Gomna Felissero njakko

23 Kajalladə soji kura yindi bowoje tayiro: «Soji yer yindi-a soji fərwu fitulur-a soji kajaaa yer yindi-a cammowo, sa ləgar buneyen bərni Kaisariyayero leduro dabbardənowo!

24 Fər kəmbaye ye dabbarnowo, Bulus tiro juwa kəlewa salainin tia na Gomna Felissero yadowo!» cəne

25 wotiya ngai ruwuyeno:

26 «Barganəmmin Gomna Felis, ngəwuro dəgai! Wuma Kəlodiys Lisiyas.

27 Kam adəa yaudiya cadana roro ceyesi duwon, ti kam Rombero fangekkəniya, wu-a sojiyani-a isiye tia mukkon-jalan kimowokko.

28 Ayau fi tiro gənajagaidəa nokkoro tia majilisinjaro kiadəkko.

29 Kəla mana laa wadanjayan ayau gənajaaro asuyekko, amma ayaunju fima karmo bi kosoro njakkoye wajipcənni.

30 Kəlanjun ci kəlda mbejiro fangekkəniya, sadəman tia juwanjəgəkke am tiro ayau gənajaanadə yero fuwunəmnin sonja njaddo yekko.»

31 Daji sojiyadə wadanja jaane Bulussa ngojane curo buneyen bərni Antifatirissero kesado.

32 Wajənanjua fərwudə tia casadduworu kolJane soji-didəro walladara.

33 Soji fərwudə bərni Kaisariyayero isane wotiyadəa Gəmnaro kedənniya, Bulus yea mukkonjuro kesakko.

34 Gomna wotiyadəa kərayenniya, Bulusso ti lardu fiye cəne kiworo. Ti lardu Kilikiyayero fangenniya,

35 tiye: «Am niro ayau gənənanjaanadə isaiya, mananəm fakki,» yeno. Daji Bulussa mairi Mai Hirudussero caado gureja yeno.

24

Bulusso ayau gənaduwu

¹ Ngawo kawu uwuyen řiman kura Ananiya-a amwu-rawa laa-a goninja sharaye tiro Tartulus cani-a bəрни Kaisariyayero isane sonja kəla Bulussen Gomnaro keddo.

² Bulussa kewudənniya, Tartulus tiro ayau gənaduwu badiyeno. Gomnaro: «Barganəmmın, kərmainəmlan naptu nanlewayen kərgaiye. Curo nanrashidunəmben awowa bəřin nianəme jamandero yiddəmmadə casakke kəjiro lardu adə tai daje fuwu juwuna.

³ Ndaran yaye sa fin yaye, Gomna, awowa dimma ani nga nangaro nia jaumaro wusenjiyena!

⁴ Barganəmmın, manani kuruwujiwawo. Adə nangaro marne lowonjəkkəna, kanadinəmbo kanadi yirgai, gana laaro kərənsane.

⁵ Kam adəa fitənama kuraro kiruiye, dunia ngan curo yaudiyayen hangalsango cəsangi, koro ti kəwu adin kat-tuwuye tiro Najaratwu* canidəye fuwuma.

⁶ Fado Alayedəmaa tayir gəniro dio majəna duwon, tia kidaiye. [Kəla wadandeyen tiro shara njəddoro kiraiye,

⁷ amma Lisiyas kajalladə ise duno bul foknin tia mukkon-den cəmoje

⁸ am tiro ayau gənajaanadəro nanəmbo isa yeno.] Tia korəmia, ni kəlanəmma awo kəlanjun wulliyena sammaa nonəmi.»

⁹ Yaudiyadə ye ayaudəro duno cade jirero tabbatkeyera.

Bulusse kəla mowo fuwu Gomna Felissen

¹⁰ Daji Gomna tiro manajoro alama kenniya, Bulusse: «Ku kərwu kada jama adəro shara yiddəmi nokkənadəro, karwu kəjiaro fuwunəmnin kəlani mowokki.

¹¹ Barganəmmın, rangəme tabbatto nonəmidə gai, ku kawu mewun yindin kojənni Jerujalemba Alaro ambəttuwuro lekkəna.

¹² Fado Alayen, bi curo dandallayen, bi curo bəřniyen kambiwu wunduma-a diye ye sarunni, jamaa yakkəkke hangalsango cadı ye nasaganni.

¹³ Koro awo kərma kərsaanadəa rakcane fuwunəmnin tabbaccagaiwawo.

¹⁴ Amma adəa federo wulnjəgəkki, Ala kaariyandeyero ambətkəkke Jawal duwon tayi adin jireye gəni canidəa gakki. Awo Attaura-a kitawuwa nawiya-alan ruwuwada sammaa kasaddəkkəna.

¹⁵ Koro cinowo jirewu-a jirenambu-wu-a sammaye mbejiro Alalan təmania, təma duwon tayi kəlanja kasaccanadə.

* 24:5 24.5 Najaratwu - Jama Isaa gawu.

16 Adə nangaro sawi yaye koworinəkke karwunin sariwu bawoaro fuwu Ala-a jama-ayen kərgakko.

17 «Ngawo kərwu kadayen wuri sadaaye jamandero kudəme bu fida Alaro njəddoro waldəkke kadikko.

18 Ngaima duwon, Fado Alayen lamar tayirro walduye dikkənaye ngawon naseyera. Nanilan jama ye bawo, hangalsango ye bawo.

19 Amma yaudiya laa cidi Asiyaye mbeji. Awo laa wuro kərduwuye cadanaa, ngəlanjudə tayima nanəmbo isa wuro kərsaa.

20 Bi am anima sa fuwu majilissen dakkənadən ayau wulan cawandənadəa wulja.

21 Ra, fuwunjan danəkke kowo dunoaro samməkke mana fal adəa dikke: «Kəla cinowo am sanunayen ku sharasuwi,» wulləkkənadə?»

22 Daji Gomna Felis Jawaldəa ngəlaro nojənadə, manadəa fuwuro gərje tayiro: «Yim Lisiyas kajalladə isiya, shara njaddəkki,» cəne

23 soji kura laaro wada ce Bulussa kosoramlan roja, amma tiro kasam cado koro bare amnjuro isəme meradunju galdu dapcaganni yeno.

Bulus fuwu Gomna Felis-a kamunju Durusila-ayen

24 Ngawo kawu ganayen Gomna Felis kamunju yaudi tiro Durusila cani-a rokko kadinniya, cunode Bulussa cawude tia kəla Isa Almasiwua kasattuyen manaje kərəngeno.

25 Kəla jire dio so, kəla riwo so, shara Alaye fuwun isi soyen jandeyi ngai duwon, Gomna riye tiro: «Kərma kolle lene, dama fandəkkiya, bowonjəkki,» yeno.

26 Sa adə yen Bulus tiro wuri ciro təmajəna nangaro, ngəwuro tia bowoje jandejai.

27 Kərwu yindi kidənniya, Gomna Felis jəpce cujunjuro Fokiyus Festus giwa. Yaudiyadəro ser njəddo cəraana nangaro, Gomna Felis Bulussa curo kosoyen kolyeno.

25

Bulus fuwu Gomna Festussen

1 Gomna Festus lardudəro isənaye kawu yakkua, bərni Kaisariyayen cije Jerujalemba leyeno.

2 Wurawa řimannaye-a fuwuwu yaudiyaye-a nanjuro isane Bulusso ayau gənajagane lowojane

3 tayiro ser laa cəddo Bulussa Jerujalemba kalakcoro ke-woro, tia jawallan kapkəgəme njejoye nia ngojana nangaro.

4 Amma Gonnaye tayiro: «Bulussa bərni Kaisariyayen rojai, koro wu kəlani tussəkkiwawo bərnidəro waldəkki.

⁵ Fuwuwundo laa wua saa leniyo, kamdən awo laa diwi mennaa, tia burwuja!» yeno.

⁶ Gomna dawunjan kawu wusku bi mewua kojənniwo napkenniya, bəрни Kaisariyayero walladan. Wajənanjua shararambo leje napce Bulussa cawudo yeno.

⁷ Kewudənniya, yaudiya Jerujalemlan isanadə tia dirijane kəljane ayau kada jau fit gənayeyera, amma tayiro tabbatuwu katkero.

⁸ Bulusse kəlanju moworo: «Wada yaudiyayero, bi Fado Alayero, bi Kaisarro biwu fimaa yiddəkkəni!» yeno.

⁹ Gomna yaudiyaro ser njəddo cəraana nangaro, Bulusso: «Jerujalembə lenəme na todən kəla awo adəyen shara njəddəkki raamma wa?» cəne tia kiworo.

¹⁰ Bulusse: «Akkoni shararam Kaisarren daada, na adəman sharani kamduma jussəna wo. Awima diwi yaudiyaro yiddəkkəniwo ni kəlanəm dam nonəmma.

¹¹ Jireni bawoa, bi awo laa diwi shara karmoye dikkənaa, karmoro kadəkkiwawo. Amma ayau am ani wuro gənasaanadə jire gənia, wundumaro wua mukkonjaro njakko amardəgənni. Kaisar wuro shara səddo!» yeno.

¹² Daji Gomna Festus galawunju-a sawargadaranniya, tiro: «Kaisar niwo shara njəddiwa, raam? To, na Kaisarrero lenəmi!» yeno.

Sawari Gomna Festus-a Mai Agarifa-aye kəla Bulussen

¹³ Kawu gana koyenniya, Mai Agarifa-a Mairam Baniyatua lewa Gomna Festussero bəрни Kaisariyayero kadira.

¹⁴ Bərnidən kawu kadaro napcana duwon, Gomna Festus awo Bulussa wujənaa maidəro wuljiye tiro: «Na adən curo kosoyen kam laa Gomna Felis koljəna mbeji.

¹⁵ Jerujalembə leyəkkəniya, wurawa řimannaye-a amwura yaudiyaye-a kəlanjun sonja sakkude tiro shara karmoye kekkoro.

¹⁶ Wuye tayiro kam burwujanadə fuwu am tia burwujanayen kəlanju moworo sonjaye kəlan dama mana dioye cuwandənnin sharanju kamdudə ada am Rombe gəni yekko.

¹⁷ «Daji bəрни adəro kadiranniya, wajənanjua dəgalləkke shararambo lekke namməkke kamdəa cawudo yekko.

¹⁸ Am burwujanadə mana dioro dayeranniya, ayau jau təmakkanadəa gəni gənajaa,

¹⁹ biya kəla adinnja-a kam laa cunju Isa nuna duwon Bulusse ti roa cəni-ayen kambiwudai.

²⁰ Wu ye jiri dikke awo ania kokorəkkiro nokkənidə, Bulusso Jerujalembə leje na todən tiro shara yiddəkki cəraana wa nəkke tia kiworəkkə.

²¹ Amma waje Bargaanju Kaisar sharanju cəddoro tia roja yenniya, har kawu na Kaisarrero juwagəkkiro tia kosolan roja yekko.»

²² Mai Agarifaye: «Wu ye kam adəa kərənnəkkiya, raakko,» yenniya, Gomna Festusse tiro: «Bəri tia kərənnəmi,» yeno.

²³ Wajənanjua Mai Agarifa-a Mairam Baniyatu-a ngawomaila jauro darajaalan isane tayi-a kajallawa-a fuwuwu bərnidəye-a soro kura majilissero kasargawo. Gomna Festus wada kenniya, Bulus yea kewudo.

²⁴ Daji Gomnaye: «Mai Agarifa-a nayi captuwwa samma-a, akko kam kəlanjun jama yaudiya samma Jerujalemnin kal, bərni adən kal lowosane dunoaro kowo sapcane dunian baworo waljiya, jusso cannadəa ruwi.

²⁵ Wudə, awima tia roro njejoye cədənni ro asunəkkəna. Amma Bargaanju Kaisar tiro shara cəddiya cərawo cənnadəro, nia ngokke tia nanjuro juwagəkki yekko.

²⁶ Mana kibbu kəlanjun kəmaniro ruwudu wuye takkəni. Adəma nangaro tia fuwundoro kiwudəkko, tagənasso fuwunəmbə, Mai Agarifa, tia kokoriyeya, awo ruwuduye fandəkkoro,

²⁷ dalilnjudə kosoma ayaunju ruwudənni duwon juwaduwudə jussənni kirukko.»

26

Bulusse kəla mowo fuwu Mai Agarifayen

¹ Daji Mai Agarifaye Bulusso: «Kəlanəmnin mana dioro niro amardəgəna,» yenniya, Bulus mukko sapce kəlanju moworo mana badiyeno:

² «Barganəmmi, ku kəla ayau yaudiya gənasaana sammayen kəlani moworo fuwunəmlan mana dikkidə, kəji fakki,

³ tagənasso ada so, kambiwu so yaudiyaye ngaa ngəlamaro nonəmmadəro. Adə nangaro lowonjəkkəna, marne wua kanadilan kərənsəne.

⁴ «Yaudiya samma tən ganani lan dawu jamandeye yen, Jerujalem yen kəndəgaini dikkənadəa nojana.

⁵ Tussəna wua nosanadə, caraanaa, wu kəwu adinnde jau fit Farisawayedəa gakkənarə rakcane shedasai.

⁶ Koro kərma wadu duwon Ala kaariyandero ngojəgənədəyen təmania nangaro, shara kamsagai.

⁷ Jirinde mewun yindin ye wadu adən təmanjaa bune-a kausu-a dadu baworo Alaro ambəccagai. Barganəmmi, wadu adəma nangaro yaudiya wuro ayau gənaseyera!

⁸ A! Awiro gəle nayiye Ala amba karmolan cəsangidəro təmmaro yojiwawo nuwidə?

⁹ «Calan wu kəlanidə cu Isa kam Najarattea baworo dioro awo ngəwu dikkoro ngəlaro kirukko.

¹⁰ Adəmaa Jerujalemlan dikko. Na wurawa rimannayen amari fandəkke muminna kada kosoro kekkəkko. Koro sa tayia roro ceyesənadən, wu ye kasaddəkkəna.

¹¹ Dandal samman ngəwuro Isaa bassaro tayiro wowom gənagəkki. Karwuni tayia wul wajəna nangaro, har bərnija lardu gadeyero lekke tayia basarnəkki.

Bulusse waldəme kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

¹² «Adəgaima kənduwo-a amari-a wurawa rimannayealan bərnə Damassero lekki duwon,

¹³ Barganəmmin, kausu kəla dawu gai jawallan nur sameye laa kəngalma yiyildun kojəna wu-a am sasadduwi-aa wasse dirisane kəlsana kirukko.

¹⁴ Andi samma cidiro kikkuruiyendəya, kowo laa təlam yaudiyaudin wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə? Ka satəran baktu* niro jau,” cəne fangekko.

¹⁵ “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye: “Wuma Isa basarsəmidə wo.

¹⁶ Kua cine, dane! Dalil niro fəledəgəkkənayedə, tima kadunomani ye, shedamani awo ku rumma-a fuwun fəlenjəgəkki-aye yero njədəkkoro.

¹⁷ Mukko jamanəm-a jama kərdiyaye-ayen nia njəmowokki. Kərdiyadəyero juwanjəgəkke

¹⁸ simnja kanəmi, tayia curo duwuyen tuluwume nurro yakkəmi, koro tayia kənduwo Yiwulissen tuluwume Alayero kalakkəmi. Adəgaima gawara biwuye cawandi, koro curo am duwon kambərsenja nangaro tayirro waljanadəyen nuwanja ye cawandi.”

¹⁹ «Barganəmmin, adə nangaro wahayi sameye adəa ga wakkəni,

²⁰ amma burwon am Damassero mana Alaye wulyeyekko, daji am Jerujalembe-a cidi Yahudiyaye sammaye-aro, har jama kərdiyaro wulyeyekko. Tayiro təmja, na Alayero walda, koro kəndo tuwa jireye fəlejisoa cado yekko.

²¹ Adəma nangaro yaudiya laa Fado Alayen wua sadane njejoro masera.

²² Amma har kumaro bana Alaye fandəkkəna, nadən danəkke am kuran ganan sammaro shedagəkki. Awima gade wulləkkiwawo, sai awo Nawi Musa-a nawiya gade-a wakkaji cannadə:

* 26:14 26.14 ka satəran baktu - Awo Ala cəraanaa dioro wadu.

23 Almasiwu bone cai, tima burwon karmolan ciji, koro amnde-a jama kərđiya-aro nur mawojiyi.»

Bulusse Mai Agarifaa Isaa garo dodu

24 Bulus awo ania kəlanju moworo wuldu cədi ngai duwon, Gomna Festus kowo sapce tiro: «Bulus, ni jori! Kəranəm ngəwu nia njakke jorinəmma!» yenniya,

25 Bulusse tiro: «Barganəmmin Gomna Festus, wu jori gəni. Hangalnia cor jire bas makki.

26 Mai Agarifa awo ani sammaa nojəna, koro tiro ridu bawoaro jandegəkki. Asərramben gəni wakkajanadəro, awo maidə nojənni falma baworo nokkəna.

27 Barganəmmin Mai Agarifa, nawiyadəa kasaddəmma wa? Kasaddəmmaro nokkəna!»

28 Daji maidəye Bulusso: «A! Sam falnin wa wua kərıstaro sədəmi təmanəm?» yenniya,

29 Bulusse tiro: «Sam falnin yaye, ngəwun yaye, ni runəm gəni, am ku wua kərənsai samma sərğa aniro kajia, wu gairo waljaro Alaa korəkki.»

30 Daji maidə-a gomnadə-a Mairam Baniyatı-a am tayi-a rokko napkada-a cijane

31 keluwunniya, kattenjan: «Kam adə awima karmo bi kosoro njakkoye wajipcəna cədi bawo,» canı.

32 Daji Mai Agarifaye Gomna Festusso: «Ca Kaisar tiro shara cəddo cənnia, rangiye tia kolliye,» yeno.

27

Bulusse bərni Rombero ledu

1 Lardu Italiyayero maaran leniyero nia ngoyeranniya, Bulus-a kosowu gade laa-a mukko Juliyus soji kura laa kəwu sojiya Kaisarrero kesakko.

2 Maara bərni Adəramitiyaye laa bərniya jarara cidi Asiyayea jəgairo ngayiye leyeiye. Curonden kam laa bərni Tasalonika lardu Makidoniya tiro Aristarkus canı mbeji.

3 Wajənanjua bərni Sidonero kadiyendeya, Juliyus nannəla Bulusso fəlejiye tia kolje sawawanjuyero mərədunju galjaro leyeno.

4 Na adən sapkadaiyendeya, karuwa ledu damsagaidəro, kanji karuwa duno bawoa cuku Kuwirussen gaiye koyeiye.

5 Daji kanji lardu Kilikiyaye-a Bamfiliiyaye-a kaduniyero tekudəa falliye koniye bərni Mira lardu Lisiiyayero kadiye.

6 Nadən soji kuradə maara laa bərni Aleksandariyaye lardu Italiyayero leji cuwande andia curonjuro sesakko.

7 Kawu kadaro yila yilayen fuwuniye duwon, kiaddin bərni Kinidusse karəngeiye. Karuwa kolsane kəla fuwunna

leniyewawodə, kanji karuwa duno bawoa cuku Kərettero leniye niye fuwu bəla Salmoniyen diriniye koyeiye.

⁸ Jararadəa gaiyero kiaddin fuwuro leniye duwon, na tiro Daduram Ngəla Maara Ingiye cani karən bərnə Lasiyayero kadiye.

⁹ Bəlawuronde kawu ngəwu juwe asemdə kojəna* nangaro maaran ledudə jauru masiwaaro walyeno. Adə nangaro Bulus am ti-a kallo lejaiye səmo kasse

¹⁰ tayiro: «Jama, bəlawurodə maara-a kare-a runja gəni, rondemaro banna so, asar kura so cukkudiro rukki.»

¹¹ Amma soji kuradə awo Bulus wulji yayero mana kura maara kəriduwuye-a kəma maaramaye-ayedəmaa ardijo.

¹² Nangərilan daduram maaraye adən naptudə kəji gəni nangaro, amdəye ngəwunja nadən saptuye nia ngoyera. Yojia, Fenisso lejane nadən nangəri kojai yera, Fenisdə daduram maaraye cuku Kərette anəmfəde-a yalafəde-aro ci.

Karuwa dunoa tekuye

¹³ Kasam laa anəmbə fudu badiyenniya, maarawudə awo majaidəa cawandəna cane sunu ingilan cattuluwe jarara cuku Kərette jaane leyera.

¹⁴ Amma sam kidənniya, karuwa dunoa tiro Karuwa Yalagədimi cani kanji cukudəyen tai daje fuje

¹⁵ maaradəa dap kida. Kanji karuwadəyero suwordu tiyero nangaro, kolliye karuwadə andia seado.

¹⁶ Cuku təngəri laa tiro Kauda canidəye kanjinju karuwa gana fuludənədəro koyeyiyendeya, kiaddin maara ganadəa kanjindəro gərnaye

¹⁷ maaradəro isatatkeyeiye, maarawudə jalan maara kuradəa cidiya samennaro dirijane kəljane mit kekkeero. Bare Sirtisdəro† gəmdaganniro batta maara judaramdəa casaye koljane karuwadə maaradəa təmbalyeno.

¹⁸ Karuwadə jaumaro bansaidə, dunia wayenniya, kare curo tekuyero gəptuwu badiyera.

¹⁹ Koro yimbe yakkua kare kidaye maaradəyeya mukkon-jaman ingidəro gəpkeyera.

²⁰ Keyera dama bawodəro kawu kadaro kəngal bi sillowu ruiyende, har təmande njəkkawoye sammaa kolyeiye.

²¹ Tussəna kəmbə jawunnidə, Bulus dawunjan daje tayiro: «Jama, ca manani bare cuku Kərette kolliyendedəa ngonuwəa, banna-a asar-a ani ngaro kaniyena.

* 27:9 27.9 asemdə kojəna - Asem kojiya, sa karuwayedə isi, koro maaran ledudə jauru jau. † 27:17 27.17 Sirtis - Curo tekuyen na duwon ingidə kuruwu gəni, koro cididə rakce maarawaa cədanə gədəro fuwu jawuiwawodə.

²² Amma kərma marnowo, karwundo gerowo! Wundundoma nuiwawo, maaradə runjumaa fuddiye.

²³ Fannowo, bune adəman malaiya Ala duwon wu kaanju ye, gakki yedəye gərenin daje

²⁴ wuro: "Bulus, bare rinəmmi! Dole fuwu Kaisarren danəmi, koro akko Ala njunonje njadduwowunəm sam-maye ro cəkkayi," yeno.

²⁵ To, jama, karwundo gerowo! Wulsəgənədə gai kalkallo wakkajiro Alaa mərsanəkkəna.

²⁶ Amma sai cuku laaro gəmdiyiyeya,» yeno.

²⁷ Kawu mewu deri kidənniya, bunenjua karuwa dunoədə andia kəla teku Adariyayen təmbaldu cədi duwon, dərdu yindi gai maarawudə cidi karənniyenaro təmayera.

²⁸ Nankuruwu ingiye ngalyeranniya, nganji findi kewando. Gana fuwujane gademinno ngalyeranniya, mewu wuri kewando.

²⁹ Maaradə kauwasoro gəgəmdiyiro rijanədə, sunu dewu ngawo maaradəyen ingiro talarjagane wadu duniaye wary-
era.

³⁰ Daji maarawudə kəlanja njəkkaworo gərinjagane fuwu maaradəyen sunuwa ingiro talarjagai cane maara ganadəa ingiro kolduwu badiyera.

³¹ Bulusse soji kuradə-a sojiyadə-aro: «Maarawu ani maaradən napcaiwawoa, ranguwe rondo yikkawuwawo!»

³² Daji sojiyadə je maara ganayedəa kamjane koljane kikkuro.

³³ Fajar Bulus kəmbo jaworo tayi sammaa lowoje: «Akko ku kawundo mewu deri awima buwwi awo wakkaji gurenuwidə!

³⁴ To, lowonjakkəna, nanlewandoro buiwo! Ai, kanduri kəla wundundoyema facciyiwwawo.»

³⁵ Adəa wulyenniya, Bulus burodi ngoje fuwu tayi sam-mayen Alaro ardije fəsakce ngəro badiyeno.

³⁶ Daji tayi samma ye duno cawande gewo.

³⁷ Curo maaradəyen andi am yer yindin fitulurnin lukko arakkun.

³⁸ Jawune kulyeranniya, maaradə kamboijoro algamadəa tekuro fiyeyera.

Ləptu maaraye

³⁹ Dunia wayenniya, maarawudə cididəa nojanni, amma ci bərəmbe na laa kattia kero. Rakcaia, maaradəa nadəro njadoro majai yera.

⁴⁰ Daji sunuwadəa suwuccane tekun kolyera. Sadəman je kəriduramsodəa rojənaa wuijane batta maara judaramdəa karuwaro casangiye na kattiadəro gərdu badiyera.

⁴¹ Amma na laa ingi kuruwu gəniro isane maaradəa cidiro gəmgeranniya, fuwunjudə kak daje, ngawonjudə ye duno təmbariyaye cakke nanamdu badiyeno.

⁴² Bare wundunjama kambi cəde ngərəmjənni, sojiyadə kosowu sammaa njejoro nia ngoyera.

⁴³ Amma kuranjadə Bulussa njəkkawo cəraana nangaro, tayiro awo niajanadəa dapkeyeno. Am kambi nojanadəro wada ce burwon səkta ingiro gəpta kambi cado ci tekuyero leja cəne

⁴⁴ am gadedə ye katako so, njongo maaraye soyen kəlan leja yeno. Adəgainin wundu yaye kəlewa salainin ci tekuyero kadio.

28

Bulus cuku Malitayen

¹ Kəlewa salainin kadiyendeya, cukudəro Malita canı fangeiye.

² Am nadən dəsənadə andiro ser dama baworo fəlesejera. Ingi cuduri koro kakua nangaro, kannu fujane andi sammaa sosasera.

³ Bulus kəska kəla fal capce kannuro fiyeyenniya, fusi laa kannu fanje culuwe mukkonjua calje tangaadan.

⁴ Am nadəyedə kadi mukkonjuro tangaada talarji kerunniya, kattenjan: «Jiremaro, kam adə kamceji! Tekun ronju kajəna yaye, shara roa koljiwawo!» yera.

⁵ Daji Bulus kadidəa secce kannuro gəpciye kuttu fima tia cuwandənni.

⁶ Fuji bi ro bawoa bəp curiro təmajana duwon, ngəwuro gurejane awima tia cuwandənnidə, kuronja faljane ti sənəm canı badijera.

⁷ Karən na adəyen cidi laa lawan cukudəye Faliyus caniye mbeji. Tidə andia kəjiro kamsagane fannjun kawu yakkuro sosasera.

⁸ Bawa Faliyusedə dondi bowada, kange-a njarwo-a tia cadana. Bulus nanjuro leyenniya, mukko gənajiye moduwa cəde isangayeyeno.

⁹ Ngawo adəyen am dondi cukudəye gapcana isane tayi ye ngayera.

¹⁰ Adə nangaro andiro jauru bərsəm sade har sa cidundeye kidənni, awo mərədundero faidaa sammaa sedo.

Bulusse bəрни Rombero kənsio

¹¹ Ngawo kəndawu yakkuyen maara laa bəрни Aleksandariyaye cukudən nangəri kojəna kəlanjun alama Kawuwa Sənəmbe cəgarənadəro ngayiye sapkadaiye.

¹² Bəрни Sirakussero kadiyendeya, kawu yakkuro napkeiye.

13 Nadən jararadəa gaiye duwon, tekudəa falliye bərni Rigiumbero kadiye. Wajənanjua karuwa anəmbe fudu badiyenniya, kəla fuwunna ciniye kawu yindin duwon bərni Futiyoli canidəro isiye jəpkeiye.

14 Nadən kəramiya laaa nayeyeiye. Andia dosane dawunjan mawuro napkeiye. Adəgainin bərni Rombero leyeiye.

15 Kəramiya Rombedə isiyero fangeranniya, andia kaptuwuro har Kasuwu Afiyusse-a Kusottoram Yakku-aro kadira. Bulus tayia kirunniya, Alaro ardije karwunjun duno kiwando.

16 Rombo kadiyendeya, koljane Bulus runju soji gadimanju-a rokko napkeno.

Bulusse kawuri nodo bargaa Alaye bərni Romben alamdu

17 Ngawo kawu yakkuyen Bulus fuwuwu yaudiyayea bowoje capkadaranniya, tayiro: «Kəramiya, awima diwi jamande-a ada kaariyandeye-aro yiddəkkəni yaye, Jerujalemlan kosoma gai wua sadane mukko am Rombero sərənseyera.

18 Koro seddəranniya, ayau fima njejoye wulan bawo nangaro wua koldu kerawo.

19 Amma yaudiyadə wajanadəro, ayau jamaniro gənaduwuye takkəni yaye, doleniro sai Kaisar wuro shara səddiya yekko.

20 Adəmaro nayia njarukke mana njaddəkke nəkke bowongerakko. Nonowo, təma Israyilawuye nangaro wu sarga adəlan tikkerəkkənədə!»

21 Daji tayiye tiro: «Andidə, wotiya falma lardu Yahudiyaye kəlanəmlan fandiyyende, koro curo kəramiyande na todən isanayen wunduma diwinəm wulji fanniyende.

22 Amma niyen awo təmanəmma fanduro rayiyena, dalil-njudə ndaran yaye kəwu adəa wajanaro noniyena,» yera.

23 Daji Bulusso sardu kamgeyeranniya, tayi nanngəwun cayemaa kojənarə nanjuro kadira. Suwan tai har kajiro kude, Bulus nodo bargaa Alayea shedaje Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyyaye-alan njuttiye awo Isaa wujənaa kasaccaro tayiro kawuri kiddo.

24 Awo wuljənədəa laanja kasatkera, laa ye kasattu wayera.

25 Fandannin duwon, kawu lejaidəro Bulusse tayiro mana fal cədde: «Awo Ruhu Alaye ci Nawi Ishayayen kaariyandoro wuljəgənədə jire.

26 Tiye:

«*Lene, jama adəro wulle:*

*Ngəlaro fannuwi duwon,
 kəlandoro təmmaro ngayiwawo.
 Koro ngəlaro ruwi duwon,
 təmmaro asunuwwawo.
 27 Awoa karwu jama adəyedə kibbajəna,
 kiaddin səmonja fanjai,
 simnja yea jakcana,
 bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,
 koro karwunjan asujanniro.
 Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade
 tayia isangagəkki.”†*

²⁸ «To, fannowo, lawar njəkkawo Alaye adə jama kərdiyayero juwadəgəna. Tayidə fanjai!»

²⁹ [Adəa wulyenniya, yaudiya kattenjan kambiwu cadiaro sapkadara.]

³⁰ Kərwu yindi latto Bulus fannju agəriyen napce, am tia kuroro isai sammaa mukko yindin kapciye,

³¹ wunduma tiro dapcəgənnin tayiro federo kawuři nodo bargaa Alaye cədde awo Kəma Isa Almasiwua wujənaa alanji kərga.

ROMANWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bèrni Rombero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bèrni Rombero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya Bulusse samman ti adə kuruwu wo, koro curonjun kəla njəkkawo Alayedəyen federo ruwujəna. Akko isəp laa tayiro Jawal Romanwuye cani: Am samma biwu cadəna ye, daraja Alaye najaganni ye (Rom 3.23); Alwasi biwuyedə karmo, amma kənjə Alayedə Kəmande Isa Almasiwuyen ro sawisoye (Rom 6.23); Ala andiro kərawonju ngainin fəlesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano (Rom 5.8); Cinəmlan «Isama Kəmadə wo!» nəme karwunəmlan Ala tia karmolan cəsangənaro kasatkemma, njəkkawo fandəmi (Rom 10.9).

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanədə:

Lewa (1.1-17)

Adamgəna samma biwuwu (1.18-3.20)

Kambərselan jiremaro waldu (3.21-5.21)

Ser Alaye biwuro cadi wa? Jaawu Bulusse (6.1-8.39)

Ser Alaye wadunju bowuro kalakci wa? Jaawu Bulusse (9.1-11.36)

Kəndəgai jama Isaa gawuye (12.1-15.13)

Lewa daryeye (15.14-16.27)

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bèrni Rombero ruwujəgənədə

LEWA

¹ Wuma Bulus wolodi Isa Almasiwuye ye, kəngayambo walduro bowowada ye, kawuri kəji Alaye wulduro galaada ye,

² kawuri kəji duwon Ala kuren nawiyanjuyen kitawuwa* darajaalan ci cəne wadu ngojənədə.

³ Kawuri kəjidə kəla Tadanjuyen, ti duwon naptunju adamgənəyən kaduwu Nawi Daudaye,

⁴ koro kəla Ruhu Alayen karmolan cidunju nangaro kənduwoaro Tada Alayero tabbaccanədə, tima Kəmande Isa Almasiwu wo.

* 1:2 1.2 *kitawuwa* - Kitawuwa darajaa yaudiyaye. Tayia Aman Caye yelan bowojai.

⁵ Tilaman ser-a nankəngayam-aa kiwandiye, cunju nangaro amso curo kərđiya sammayen tia kasacca jaaro.

⁶ Curonjan nayi ye jama Isa Almasiwuyero walduro bowowada.

⁷ Nayi duwon Ala njaraana ye, mumunno walduro bowon-jana ye bərni Romben dəgawwa sammaro: Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Bulusse Isaa gawu bərni Rombea kuroro rawo

⁸ Burwo sallammin Isa Almasiwuyen nayi samma nangaro Alania wusenəkki, mana kambərsendoye dunia ngalan cadidəro.

⁹ Ala shedamani, ti duwon ronilan ambətkəkke kawuri kəji Tadanjuyea mawonəkkiđə, dadu baworo nayia tannjakke

¹⁰ kullum moduwa njaddəkki, koro Alaye cədia, dama nandoro leduye fandəkkoro tia korəkki.

¹¹ Nayia kuroro jauro raakkəna, kənjə serre Ruhu Alayen karwundoro duno njoma laa nayiro njaddəkkoro,

¹² wotte kattenden kambərse kaando-a kakke-ayen andi samma duno fandiyo.

¹³ Kəramiya, adəa nonuwiya, raakko: Kərđiya larduwa gadeyen gai, curondo yen nema laa fandəkkoro ngəwuro nia nandoro leduye ngokkəna, amma har kuro fandəkke lekkəni.

¹⁴ Am kəla fərəmgada yen kal, fərəmdənni yen kal, ilmuwu yen kal, ilmuwu gəni yen kal, tayi sammaro kawuri kəji wulduwuro kəlaro ngokkəna.

¹⁵ Adəma nangaro nayi bərni Romben dəgawwadə yero kawuri kəji wulduwu jauro raakənadə.

Kənduwo kawuri kəjiye

¹⁶ Kəla kawuri kəjidəyen nangukkəni, tima kənduwo Alaye kam tia kasaccənama fi yayero njəkkawo kudomadə wo, burwon yaudiyo, koro yaudiya gəni yero.

¹⁷ Curo kawuri kəjidəyen nanjire Alaye fəledi, nanjire duwon kambərseyen isi ye, kambərsero simojiyi yedə, kitawulan ruwuwadadə gai: «Kam jiremadə kambərseyen roa dəgai.»†

ADAMGƏNA SAMMA BIWUWU

Kərđiya na Alayen biwuwu

¹⁸ Gərgadu Alaye samən kəla awo nanmuminne gəni so, jirenambu so samma am jirenambulan jiredə gərajaidəyen fəledi,

† 1:17 1.17 Hab 2.4

19 dalilnjudə awo kəla Alayen nodidə tayiro farak, Ala tayiro isanojəgəna.

20 Tən dunia alaktənayen awowa Alaye taruiwawodə nowada, awo alaktənadəyeman federo tarui nangaro, tayima kənduwonju sawisoye-a naptunju Alaye-a wo. Adəgaima amdəye dalilnja Alaa nodunambuye bawo,

21 dalilnjudə Alaa nojana yaye, tiro daraja cadənni bi tia wusejanni, amma hangalnja ye bowuro walje karwunja hangal bawoadə ye duwuro waljəna nangaro.

22 Hangal kəjiaro kəlanjaa ngoyera, amma joriyaro waljane

23 daraja Ala təmmaro nuiwawoyedəa gumkiya adamgəna so, ngudowa so, ləmanna si dewua so, nganjin gərdawu soye camunolan falyera.

24 Adə nangaro mangar diwi karwunjayen Ala tayia curo tayirnambuyen kolje tiyinjan faidadane awo nangua kattenjan kedo.

25 Jire Alayedəa kattuwulan faljane Alaktuma yayero awo alaktənaro ambəccagane sujada keddo. Ala Alaktumadəmaro har abadaro njungoro tio! Amin.

26 Adəmaro Ala tayia curo jarawa nanguayen kolyeno. Kamuwanja kəndo kalkaldəa awo kalkal gənilan falyera,

27 koro jiri adəgainin kongwawa ye kamuwa-a kəndo kalkal koljane mərədu kamanjaye jauru cadane katte kongwawayen awo nangua cade ajawu jawallan luwonjaye wajipcənadə kəlanjaro kikkuro.

28 Alaa nodudəa awo ngəlaro ngoduro wajana nangaro, Ala tayia hangal yeskadaro awo jussənni cadoro kolyeyeno.

29 Karwunjadə jirenambu so, nankəlado so, mangar diwi so, niadiwi so samma yen cəmbəərəna, mandəna so, kam njejo so, lawala so, curoyindi so, awo diwi diwi so yen rapkada. Tayi tarwawu,

30 ngadarwu, kəladowa Alaye, am jau, rokurawu, kəla fəleduwu, diwi dioro masku, amwurawanjaa ganambuwu,

31 hangalnja bawo, nan'adal so, kərawo so, kanjimari so ye bawo.

32 Shara Alaye duwon am kəndo aniso gai cadimadəro wowom karmoye wajipcəgənadəa dam nojana yaye, tayi runjua gəni cadi, koro am cadidə yea ardijai.

2

¹ Adə nangaro, ni duwon ambo shara yiddəmidə, wunduro walyem yaye, dalilnəm adəa dioye falma bawo, dalilnjudə ni am gadero shara yiddəmiya, kəlanəm sharanəmi, awo cadidəmaa dimidəro.

² Shara Alaye kəla am kəndo ania cadimadəyedə jirero noniyena.

³ Ni kam, am awo ania cadimadəro shara yiddəmi duwon ni ye tayi gai dimidə, wowom Alayero kanəmi wa təmanəm?

⁴ Ra, Alaye nanngəlanju-a afunju-a kanadinju-a tərəmdəa ruyem? Nanngəlanjudə tuwa dioro simonjiyidəa nonəmmi wa?

⁵ Kəlakibbunəm-a tuwanambu karwunəmbe-a nangaro yim gərgadu Alaye-a sharanju jireye fəledidə-aro ajawu jau fit kəlanəmbo capkəgəmi.

⁶ Ala wundu yayero kəla kəndonjuyen kalkallo ci:

⁷ Am duwon kəndo ngəla diolan neccane daraja-a bərsəm-a ro njəpəciwawodə-aa majaimadəro ro sawisoye ci,

⁸ amma am duwon kəla rawon jiredəa wajane jirenambu jagaimadəro gərgadu-a karwujau-a fəlejjiyi.

⁹ Wundu duwon awo diwi diomadə, basari-a bone-a tia cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi,

¹⁰ amma daraja-a bərsəm-a nanlewa-a ti ngəla diomadəa cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi.

¹¹ Nonowo, Ala amba gayirjiwawo.

¹² Am samma Attauraa nojannin biwu cadimadə Attaura bawolan sanui, koro am samma fərdu kənduwo Attaurayen duwon biwu cadimadə, Attauralan tayia sharajai.

¹³ Attauraa kərəndumaso fuwu Alayen jirewu gəni, amma Attauraa gamasoma jirewuro waljai wo.

¹⁴ Awoa kərđiya Attaura cadanni duwon halnja tayia simojiye awo Attauraye amarjənədəa cadiya, cadanni yaye, awo cadidə naptu wadanjayero walji.

¹⁵ Naptunjayen awo Attaura amarjənədə karwunjan ruwuwadaro fəlejjai, halnja ye ngai shedaji, koro karwunja sa laan tayia sariwuji, sa laa yen jirewuro asujiyi.

¹⁶ Kəla kawuri kəji mawonəkkiđeyen yim duwon Ala Isa Almasiwuyen asər ambea sharajidən awo ani wakkajai.

Yaudiya na Alayen biwuwu

¹⁷ To, ni kəlanəmbo yaudi nəmidə, Attauraro njuttəgəmi, Alalan awulo bumi,

¹⁸ rawo Alayədəa nonəmma, Attauradəa kəranəmma nangaro awo ngələdəa gayirnəmi,

¹⁹ nima tabbato kambuwaye jeduma woro nonəmma, nima koro am curo duwuyen dasaanaro nur kudoma,

20 am hangal bawoaye alamduma, yallaye maləm woro nonəmma, ni Attauralan ilmu-a jire-a sammaa kalkallo tammadə,

21 to, am gadero yikkərami duwon, kəlanəmbo yikkərambawo wa? Ni duwon bare nambarwu cadənni wulləmidə, nambarwu dimbawo wa?

22 Ni duwon bare kənjəna cadənni nəmidə, kənjəna dimbawo wa? Ni duwon gumkiyaa haramgadaro ngonəmidə, kare fadowa sənəmbe ndalləmbawo wa?

23 Ni kəla Attaurayen awulo bumidə, ganambunəmlan Alaro daraja njo wanəmi.

24 Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nayi nangaro kərđiya cu Alayedəa bassai.»†

25 Wada Attauraye gamia, kajadə* faidaa, amma Attauraa ganambumaro walləmia, kajanəmdə kajanamburo waljəna.

26 Ngaima jəmbələm wada Attauraye jəgaia, kajanambunju kajaro ngojaiwawo wa?

27 Koro kam tiyilan jəmbələm duwon awo Attauraye amarjənədə cədidə nia sharanji, ni kitawu so, kaja so tamma duwon Attauraa ganambumadə.

28 Yaudidə kam deyan yaudiro fəlediyi gəni, koro kaja jireyedə awo tiyiye turui gəni,

29 amma yaudidə kam curon yaudi wo, koro kajadə ye awo karwuye wo, arawuyen gəni, Ruhu Alayen kadio. Njungoronju na amben gəni, na Alayen wo.

3

Adamgəna samma na Alayen biwuwu

1 Adə nangaro naptu yaudiyedə awi faidanju wo? Awi kajadəye riwanju wo?

2 Jiři fin yaye ngəwu mbeji. Kuranjudə, mukko yaudiyadəyero kawuři Alaye casakkəna.

3 To, nda? Laanja kasaccannia, kasattunambunjadə aman Alaye baworo cədi wa?

4 A'a, təmmaro ngai gəni! Kam fi yaye kattuwumaro walji yaye, Aladə jirema dəgai, kitawulan ruwuwadadə gai:

«Mananəmlan jiremaro nonjai ye, sharanjaiya, kənnasar fandəmi.»†

† 2:24 2.24 Ish 52.5 * 2:25 2.25 kajadə - Noduwuram aman caye katte Ala-a jamanju yaudiya-ayennedə. † 3:4 3.4 Jaw 51.4

⁵ Amma jirenambundedə nanjire Alaye fəleja, awi wuliyē? Ala ajawu gənaduwumadə jirenambuma wa? Kəla mana kamben manayekko.

⁶ A'a, təmmaro ngai gəni! Adə gənia, ndayin gəle Ala am duniayea sharaji?

⁷ Kattuwunilan jire Alaye ngəwuro tərgane Alaro daraja cadia, awiro gəle koro yaye wua biwumaro sharasai?

⁸ Koro awiro gəle har ngai wuldiwawodə: Nda diwi diyo, ngəla isoro? Am laa manande cadi adəmaa yikkəraiye cani. Tayidə, wowomnja jussəna!

Jirema falma bawo

⁹ Awi gəle? Andi yaudiyadə am gadero wa ngalwo? A'a, təmmaro ngai gəni! Yaudiya-a kərđiya-a samma fərdu kənduwo biwuyen dasaanaro calan fəleniyena.

¹⁰ Kitawulan ruwuwadadə gai:

«*Jirema bawo, falma bawo,*

¹¹ *kam asujəna bawo, Alaa madama bawo.*

¹² *Tayi samma jawal koljana, kəla tilonna faida baworo waljana,*

kam ngəla dioma bawo, falma bawo.†

¹³ *Ngowoljonja kauri kaada gai, təlamnjan amba jambajai.†*
Fərdu ka cinjayen dawi fusiyea.†

¹⁴ *Cinja baskudu-a manakuttu-an cəmbəərəna.†*

¹⁵ *Sinja kam njejoro doi,*

¹⁶ *jawalnjan masiwa-a kudəra-aa,*

¹⁷ *koro jawal nanlewaye nojanni.†*

¹⁸ *Adəgaima Ala rida karwunjan bawo.»†*

¹⁹ Awi yaye Attaura wuljidə, am fərdu kənduwo Attaurayen dasaanaro wuljiyiro noniyena, ngainin ci wunduye yaye gəm cədo, dunia sammaa shara Alayero caado.

²⁰ Ai, nodu biwuyedə Attaurayen isi, adə nangaro wunduma wada Attauraye galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawo.

KAMBƏRSELAN JIREMARO WALDU

Wada Attaurayen gəni, kambərselan

²¹ Amma kərmadə nanjire Alaye wada Attauraye galan gəni tuwandi, Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a tia shedajana.

²² Nanjire Alayedə Isa Almasiwuye mərsaduyen am kasattuwu sammaro isi, gayirdu bawo.

† 3:12 3.10-12 Jaw 14.1-3; 53.1-3 † 3:13 3.13 Jaw 5.9 † 3:13 3.13 Jaw 140.3

† 3:14 3.14 Jaw 10.7 † 3:17 3.15-17 Ish 59.7-8 † 3:18 3.18 Jaw 36.1

²³ Tayi samma biwu cadəna ye, daraja Alaye najaganni ye,

²⁴ amma merudu Isa Almasiwulan tuwandidəyen dero sernjulan jirewuro waljai.

²⁵ Ala nanjirenju fəlejoro, Almasiwua laya fastu gərgadunjuyero kaino, koro ngainin tia bunjuyen* kambərselan kasaccane jirewuro waljai. Awoa Ala afunju nangaro biwuwa kureye wowomjənni.

²⁶ Adəa dionjudə, jaman kərmayen nanjirenju fəlejoro, ngainin Aladəma jire ye, kam Isaa kasattumadəa jiremaro cədima ye wo.

²⁷ Nda gəle awulo bodə? Bawo! Kəla wada jiri fiyen? Kəla wada kidayen? A'a, kəla wada kambərseyen.

²⁸ Nonowo, kam wada galan gəni, kambərselan jiremaro waljiro tabbatkeyeie.

²⁹ Ra, Aladə Ala yaudiya runjaye wa? Kərdiyaye ye, gəna? Aaa, kərdiyaye ye,

³⁰ Aladə falma nangaro, ti duwon am kajaadaa kambərseyen jirewuro cədi, koro jəmbəlamba yea kambərseyen jirewuro cədidə.

³¹ Adə nangaro kəla kambərseyen Attauradəa baworo diye wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Attauradəa tabbatkeyeie.

4

Misal Nawi Ibrahimbe

¹ To, kaarinde Nawi Ibrahimdə, awi gəle wulliye? Nap-tunju adamgənayen, kəla kambərseyen awi asujo?

² Ca Nawi Ibrahim kida diolan jiremaro walyenoa, dalil awulo boye cədana, amma fuwu Alayen gəni.

³ To, awi kitawu wuljo? «Nawi Ibrahim Alaa mərsajəna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno.»†

⁴ Kam kida cədidəro biyanjudə kənjo gəni, alwasi.

⁵ Adə yaye kam duwon kida cədiwawo, amma Ala am diwia jirewuro diomaa mərsajidə, kambərsenju nangaro tia jiremaro ngoji.

⁶ Nawi Dauda ye kam duwon Ala tia kidanju gəni nangaro jiremaro ngojidəye barganju wuljənadə gai:

⁷ «*Barganja am ayauwanja ye gawurdəna, biwuwanja ye jakkadadə.*

⁸ *Barganju kam Kəmande tiro biwunju təmmaro gənajiyiwawodə.*»†

* 3:25 3.25 *bunjuyen* - Karmonju kəla kəskayen nangaro. † 4:3 4.3 Bad 15.6

† 4:8 4.7-8 Jaw 32.1-2

⁹ Barga adə am kajaada runjayema wa? Ra, jəmbələm̄ba ye cawandi? Kambərse Nawī Ibrahimbe nangaro Ala tia jiremaro ngojənarō wulliye.

¹⁰ Dəlwu filan tia jiremaro ngoyera? Kajanjualan ra jəmbələmlan? Sa ti kajaadalan gəni, jəmbələmdəlaman.

¹¹ Kajadəa alama gairo kiwando, alama duwon sa kajadənnin kambərsenju nangaro nanjire cuwandənadəa tabbacciyidə. Ngainin Nawī Ibrahim bawa am kambərsea jəmbələm̄ dasaana sammayero walyeno, tayi yea kambərsenja nangaro jirewuro ngojaro.

¹² Koro bawa am kajaadaye yero walyeno, tayi duwon kajaada runju gəni, jawal kambərseye bawande Nawī Ibrahim sa jəmbələmlan jəganadə yea jagaidə.

Wadu Alaye-a kambərse kame-a

¹³ Ala Nawī Ibrahim-a kaduwunju-aro warasama duniayero walji cəne wadu ngoyeno, wadu duwon wada Attauraye galan gəni, nanjire kambərselan isidəyen tiro cinadə.

¹⁴ Ca wada galan amso warasawuro walyeraa, kambərsedə ye bowu fat, wadudə ye faidanju baworo waljəna,

¹⁵ wadadə gərgadu Alaye cuwudi nangaro. Na wada bawolan wada ganambu ye bawo.

¹⁶ Adəma nangaro wadudə awo kambərseye wo. Dalil wadu serlan isidə, tima kaduwu sammaro tabbaccuworo, kam wada jəganama runjuro gəni, kam kambərse Nawī Ibrahimbea jəganama yero, ti duwon bawa andi sammayedə.

¹⁷ Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nia bawa jama kada kadamiyero ngidəkko.»† Tidə Alaa kasaccəna, Ala duwon am sanunaro ro cakke awo bawoa mennaro cədidə.

¹⁸ Təma bawo yaye, Nawī Ibrahim təmajə Alaa mərsajə ngainin bawa jama kadayero walyeno, Alaye tiro: «Kaduwunəm̄ ngəwujai,»† cənnadə gai.

¹⁹ Ti kər̄wunju mia gai duwon, kiarijəna ye, koro Saratu ye cambiaworo curuna yaye, kambərsenju duno baworo waljənni.

²⁰ Wadu Alaye shekku bawoalan kasacce kambərsenjulan dunoaro walyeno, koro Alaro daraja kaino,

²¹ awo Ala cədi cənnadəa cədiro tabbatto mərsajəna nangaro.

²² Ngainin kambərsenju nangaro Ala tia jiremaro ngoyeno.

²³ Mana ruwuwada adə: «Tia jiremaro ngoyeno,» ti runjuro gəni,

²⁴ andi yero ruwuwaada. Ala andi yea jirewuro ngo-sai, ti duwon Kəmande Isaa karmolan cəsangənadəa mərsaniyena nangaro.

²⁵ Isadəa biwuwande nangaro sərəccagane kano, koro jirewuro walliyoro karmolan ciyeno.

5

Nanlewa Alaye fando

¹ Adə nangaro, kambərselan jirewuro walliyenadə, Kəmande Isa Almasiwuyen katte andi-a Ala-ayen naptu nanlewayea.

² Isa nangaro jawal kambərseyen ser curonjun dəgaiyena adəro ngawo fandiye, koro karwunde curo təma daraja Alayen kəjjinə.

³ Koro adəa kojənaro curo boneyeman karwunde kəjjinə, bonedə kanadi cuwudiro noniyenadəro.

⁴ Kanadidə ye hal ngəla cuwudi, koro hal ngəladə ye təma cuwudi.

⁵ Təmadə tiyisam cuwudiwawo, Ala karwundero Ruhunju sadənayen kərawonju cakkənadəro.

⁶ Awima rangiyena bawoalan Almasiwu am Alaa ga wajana nangaro sa kalkalnin kano.

⁷ Kiaddin kam laa kam jirema nangaro ronju ci, waneye kam laa kam ngəla nangaro rakce ronju ci.

⁸ Amma Ala andiro kərawonju ngainin fəlesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano.

⁹ To, andi kərma bunjuyen* jirewuro walliyenadəro, adəa kojənaro tiyen gərgadu Alayero kaniye.

¹⁰ Sa andi kəladowadən karmo Tada Alayen Ala-a solodiyenaa, adəa kojənaro solodiyenadə ronjuyen njəkkawo fandiye.

¹¹ Koro adə runju gəni, Kəmande Isa Almasiwuyen na Alayen karwunde kəjjinə, tiyen kərma solo fandiye.

Nawi Adam-a Isa Almasiwu-a

¹² Adə nangaro, jiri kam fallen† biwu duniaro ngaye biwuyen karmo ngaanadə gai, ngainin karmodə am sammaro tatargaada, tayi samma biwu cadənadəro.

¹³ Kawu Ala Attaura ciro, dunialan biwu mbeji, amma sa Attaura bawodən wowom gənadiyiawo.

¹⁴ Adə yaye jaman Nawi Adamben tai Nawi Musayero kudero karmodə kəla am sammayen kərga, har am biwuwa

* 5:9 5.9 *bunjuyen* - Karmonju kəla kəskayen nangaro. † 5:12 5.12 *kam fal* - Nawi Adam.

yestu Nawi Adambe-a camun cadənnidəmaa lejəna. Nawi Adamdə camuno ti fuwun kəndemadəye.‡

¹⁵ Amma kənjodə ayaudə-a camun gəni. Ayau kam faldəye nangaro am ngəwu kasunoa, adəa kojənarō ser Alaye-a kənjō ser Isa Almasiwu kam faldəye-a am ngəwuro tasargaana.

¹⁶ Koro kənjodə awo ayau kam faldəye cuwudənədə-a camun gəni. Awoa shara ayau fal jəganədə wowom kiwudo, amma kənjō ayau kadaa jəganədə nanjire kiwudo.

¹⁷ Kam fal nangaro kəla ayau kam faldəyen karmo kəla am sammayen kərmai cunodi, adəa kojənarō am ser ngəwu-a kənjō nanjireye-a camoyimasodə Isa Almasiwu wotte kam faldəyen roa dasaane kərmai canodi.

¹⁸ Adə nangaro, jiri ayau kam falle am sammaro wowom cuwudidə gai, ngainin kəndo nanjireye kam falle am sammaro jiremaro waldu-a ro-a cuwudi.

¹⁹ Awoa ganambu kam fallen am ngəwu biwuwuro waljanədə gai, ngainin ga kam fallen am ngəwu jirewuro waljai.

²⁰ Koro ayaudə ngəwujoro Attaura kadio, amma na biwu ngəwujənədən, ser Alaye tia jaurō kojirō ngəwuyeno.

²¹ Ngainin jiri biwudə karmolan kərmai cunodənədə gai, ngaiman ser Alaye nanjireyen kərmai cunode ro sawisoye Kəmande Isa Almasiwuyen cuwudi.

SER ALAYE BIWURO CADI WA? JAAWU BULUSSE

6

Biwuro no, Almasiwulan daga

¹ To, awi gəle wulliyē? Ser Alaye ngəwujoro curo biwuyen wa dəgaiye?

² A'a, təmmaro ngai gəni! Andi biwuro nuiyenədə, jiri fin gəle curodən koro dəgaiye?

³ Wundunde yayero kasala sadde Isa Almasiwuro kəlsaənədə, karmonjuro kəlsaənaro nonuwwi wa?

⁴ Adə nangaro, kasala karmonjuro kəlsaənədəlan ti-a rokko sittərasənədə, ngainin jiri Almasiwudə daraja Bawadəyen karmolan cijənədə gai, andi ye kəndəgai bərin diye.

⁵ Karmonju-a camunno tiro kəldiyiyənədə, tabbatto karmolan cidunju-a camunno tiro kəldiyiye.

⁶ Halnde caye dəgaiyenədə ti-a rokko kəskaro jajaanaro noniyena, duno biwuyədə baworo waljo, bare gadero kərəa biwuyero walliyendero.

‡ 5:14 5.14 ti fuwun kəndemadə - Almasiwu.

7 Kam nunadə biwu-a firdane nankam kəlaye cuwandəna.

8 Almasiwu-a kallo nuiyenadə, ti-a kallo roa dəgaiyero mərsaniyena,

9 koro Almasiwu karmolan cijəna nangaro, gadero nuiwaworo noniyena. Kənduwo karmoyedə kəlanjun bawo.

10 Nonjudə, tilo lonno biwua baworo dioro kano, amma ronjudə, Alaro daraja njoro roa dəgai.

11 Jiri adəgainin nayi ye nuwe kənduwo biwuye kəlandon baworo waljəna ye, koro Isa Almasiwulan roa dəgawe Alaro daraja yiwi yero kəlandoa ngonowo.

12 Adəma nangaro bare biwu kəla tiyindo nomayen kərmai cunode mangarnjua gawwi.

13 Bare tiyindo kare kida jirenambu dioye gai mukko biwuyero yakkuwwi, amma karmolan roa cinuwwadə, kəlandoa Alaro yowo, tiyindo ye kare kida nanjire dioye gai Alaro yowo.

14 Kənduwo biwuyedə gadero kəlandon bawo, nayidə fərdu wadayen gəni, fərdu ser Alayen dəgawi nangaro.

Kəreawa nanjireye

15 To, awi gəle? Andi fərdu kənduwo wadayen gəni, fərdu ser Alayen dəgaiyenadə, koro yaye biwu diye wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

16 Kamba garo tiro kərea gai kəlando kewwa, ti gawidəye kəreawaro walluwiro nonuwwi wa? Biwu gadə karmoro cadi, koro Alaa gadə nanjire cuwudi.

17 Amma Alaa wuseniyoy! Nayi calan kəreawa biwuyedə kərma karwundo samman alamdu jiri njasakkəranadə gawe

18 biwu-a firduwe nankam kəlaye fanduwe kəreawa nanjireyero walluwwa.

19 Naptundo adamgənayə nangaro mana kamben manayekko. Jiri calan tiyindo tayirnambu so, nandiwi soro kərea gai kəlando yiwe na kojənarə nandiwiwo cadənadə gai, adəgainin kərma kərea gai tiyindo nanjirero yowo tayirro walloworo.

20 Sa nayi kəreawa biwuyedən, nayi fərdu kənduwo nanjireyen bawo.

21 Awowa duwon kərma tayia nangunuwidə, sadən awi faidanja wo? Awowa awo aniye leduwuramnja karmo.

22 Amma kərma biwu-a firduwe nankam kəlaye fanduwe kəreawa Alayero walluwwadə, faidanjudə tima nantayir wo, leduwuramnju ye ro sawisoye.

23 Awowa alwasi biwuyedə karmo, amma kənjo Alayedə Kəmande Isa Almasiwuyen ro sawisoye.

7

Misal larusaye

¹ Kɛramiya, nayi Attaura nonuwwasoro wulnjagakki, kam ronjualan, kɛnduwo wadayedɛ kɛlanjun mennaro nonuwwi wa?

² Misallo kamu kwaadɛ tiro wadalan kɛllaada kwadɛ ronjuamaa. Amma kwadɛ kanoa, wadadɛ kɛlanjun bawo.

³ Adɛ nangaro kwadɛ ronjua duwon kwa gade kidoa, tia kɛnjɛnamaro ngojai. Amma kwanju kanoa, wada adɛ kɛlanjun bawo, kwa gade kido yaye, ti kɛnjɛnama gɛni.

⁴ Kɛramiyani, jiri adɛgainin nayi ye tiyi Almasiwuyen wadaro nuwwa, ngainin kam gadeyero walluwi, ti karmolan cijɛnadɛyero, koro nema Alaro yakkiye.*

⁵ Sa hal tiyiyelan† dɛgaiyenadɛn, jarawande biwuye wada cɛsangɛnadɛ tiyindea cakke nema karmoye kekkiye.

⁶ Amma awo calan rosanadɛ-a firidiye nuiyena nangaro, kɛrma wadadɛ kɛlanden bawo, ngainin jawal caye wada ruwuwadaye gɛni, jawal bɛrin Ruhuyen wolodiya Alayero walliye.

Hal biwuye

⁷ To, awi gɛle wulliye? Wada Attaurayedɛ biwu wa? A'a, tɛmmaro ngai gɛni! Wadayen gɛnia, biwu nokkiwawo. Misallo ca wadaye: «Bare mangar dimmi,»† cɛnnia, mangardɛa asukkɛni.

⁸ Amma biwudɛ wadayen dama kiwandɛnniya, mangar jiri jiri karwuniro kekko, wada bawonin biwu nuna nangaro.

⁹ Calan sa wada bawolan ronia kɛrgakko, amma wadadɛ kadinniya, biwudɛ roaro walje wudɛ kanukko.

¹⁰ Wada ro kudomadɛ wuro karmo sukkudo.

¹¹ Biwudɛ wadayen dama cuwande wua jambase wadadɛyen roro seso.

¹² Adɛgaima Attauradɛ tayir, koro wadanjudɛ tayir ye, jire ye, ngɛla ye.

Karwunden biwua

¹³ To, awo ngɛla adɛ wuro karmo wa sukkudo? A'a, tɛmmaro ngai gɛni! Biwudɛma biwuro fɛledoro awo ngɛladɛyen kidanju karmoye wulan cɛdo, wadadɛyen biwudɛ na kojɛnaro biwuro waljoro.

¹⁴ Wadadɛ awo Ruhuyero noniyena, amma wudɛ awo tiyiye, kɛrea fɛrdu biwuye gai saladɛna.

* 7:4 7.4 nema Alaro yakkiye - Alaro faidaaro walliye. † 7:5 7.5 hal tiyiye - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujɛna, koro curo biwuyen dɛgana. † 7:7 7.7 NL 20.17

15 Kəndonidəmaa asunəkkiwawo. Awo awo raakkənadəa gəni, awo wakkənadəmaa dikki.

16 Awo wakkənadəa dikkia, wadadə awo ngəlaro ardinəkkəna.

17 Ngaima kərma wu gəni, biwu wulan dəganamadə awo ania cədi.

18 Wulan, wotte naptuni adamgənayelan, awo ngəla fima dəganniro nokkəna. Akko nia awo ngəla dioye nanin mbeji, amma duno tia dioye bawo.

19 Ngəla raakkənadəa dikkiwawo, amma diwi wakkənadə tima awo dikkidə wo.

20 Awo wakkənadəa dikkia, kərma wu gəni dikki, amma biwu wulan dəganamadə cədi.

21 Adə nangaro wada adəa wulan fandəkki: Awo ngəla dio raakkəna duwon, diwi ye nanin mbeji.

22 Karwunin wada Alaye tai dakke raakkəna,

23 amma wada laa gade tiyinin rukki. Wada adə wada hangalniyero kəriwu cəkkade wua kosoma wada biwuye tiyinin dəganadəye səddi.

24 Kuttuni, awo njunoduye wu! Wundu gəle wua tiyi karmoye adəlan səmoyi wo?

25 Kəmande Isa Almasiwuyen Alaa wuseniyo! Ai, hangalnin wada Alaye gakki, amma naptuni adamgənayelan wada biwuye gakki.

8

Ruhu Alayen kəndəgai bərin dio

1 Adə nangaro kərma am Isa Almasiwua gawudəro wowom fima bawo,

2 dalilnjudə wada Ruhuye duwon Isa Almasiwuyen ro njomadə wu-a wada biwuye-a karmoye-a firsane nankam kəlaye sina nangaro.*

3 Awo duwon wada naptu adamgənaye nangaro lawu rakce cədənndəa Ala kido. Biwu nangaro Tadanjua alama tiyinde biwumaye gainin juwajiye tiyilan biwudəro wowom gənayeyeno.

4 Adəa dionjudə, nanjire wada wuljənədə andi duwon naptu tiyiyen gəni, Ruhuyen dəgaiyenadəlan tədo.

5 Am duwon hal tiyiyen dasaanamadə hangalnja kəla awo tiyiyen kərga, amma am duwon hal Ruhuyen dasaanamadə hangalnja kəla awo Ruhuyen kərga.

6 Hal tiyiyədə karmo, amma hal Ruhuyədə ro-a nanlewa-a.

* 8:2 8.2 wu-a - Ruwuwa mukkoje kureyedəye laanja wu cani, laa ni cani, laa ye andi cani.

⁷ Awoa hal tiyiyedə kəlado Alaye, dalilnjudə wada Alaye jəgaiwawo, təmmaro rakce jəgaiwawo.

⁸ Am hal tiyiyea gawudə rakcane ardiya Alaye cawandi-wawo.

⁹ Amma nayidə hal tiyiyen gəni, Ruhuyen kərgaw, Ruhu Alaye nayilan dəgana nangaro. Kam duwon Ruhu Almasiwuye tilan dəgannidə, tidə Almasiwuye gəni.

¹⁰ Almasiwudə nayilan kərgaa, tiyidə biwu nangaro nuna, amma Ruhudə nanjire nangaro ro ci.

¹¹ Koro ti Isaa karmolan cəsangənədəye Ruhunju nayilan kərgaa, daji ti Almasiwua karmolan cəsangənədə Ruhunju nayin dəganadəyen tiyindo nomadə yero ro cakki.

¹² Kəramiya, adəma nangaro wajipnde mbeji, amma hal tiyiyen dəgaro gəni,

¹³ awoa hal tiyiyen dəgawwaa, nuwi, amma Ruhudəyen kəndo tiyiyedəa yejuwwaa, roa dəgawi.

¹⁴ Am duwon Ruhu Alaye tayia simojimadə tayima tadawa Alayedə wo.

¹⁵ Ruhu fanduwwadə nayia kareawaro gəni ngedo har walduwe rinuwidə, amma Ruhu nayia tadawa Alayero diomadəa fanduwwa, tilan kowo sammiye: «Abba, Bawa!» niye.

¹⁶ Ruhu Alaye kəlanjudə karwunde-a rokko andi tadawa Alaye woro shedaji,

¹⁷ koro andi tadawadəro, andi ye warasawu, warasawu Alaye ye, wotte Almasiwu-a rokko warasawu. Ti-a kallo bone kiaiyea, ti-a kallo ye daraja fandiye.

Təma darajaye

¹⁸ Wuyenna bone jaman kərmayedə martawa daraja andiro fuwun fəlediyidəyeya najjiywawo.

¹⁹ Awowa alaktəna samma fəledu tadawa Alayea gangadaaro gurejai.

²⁰ Awo alakkadadə faida baworo kalaktəna, amma rawonjun gəni, Ala duwon tia kalakcənədə nangaro. Alaye rawonjudə tima

²¹ awo alakkada kəlanjudə nankərea njəptuye-a firdane nankam kəlaye darajaa tadawa Alayedəyen nuwanju ye cuwandi.

²² Kua yaye awo alakkada samma kəla tilonna njəmje bone kənjambiye cairo noniyena.

²³ Awo alakkada runju gəni, andi duwon Ruhu Alaye nema burwoyero fandiyeədə, andi ye karwunden njəmmiye tadawa Alayero waldunde,† wotte tiyindea merududəa gangadaaro gureniye.

† 8:23 8.23 *tadawa Alayero waldunde* - Ala damsane tadawanjuro walliye.

24 Təma taiyena adəlan njəkkawo fandiye, awoa təma turuidə təma gəni. Wundu gəle awo curuidəa təmaji?

25 Amma awo ruiyewawodəa təmaniyenaa, neddiye kanadilan tia gurenije.

26 Koro ngaiman Ruhudə dawu nanlawundeyen banasagai, jiri moduwa ngəlaro diyedəa noniyende, amma Ruhudə kəlanju andiro mana wuldiwawolan Alaa sakkori.

27 Ti awo karwun dəgana kuromadə nia Ruhuye nojəna, ti Ruhudə kəla awo Ala cəraanayen muminnaro cukkori.

28 Koro Ala am tia caraana ye, kəla fasalnjuyen bowojəna yero awi yaye ngəlaro cəddiro noniyena.

29 Awoa am duwon Ala caman tayia nojənədə, tayi ye camuno Tadanjuero waljaro kadarjəna, ti karu tadawa ngəwuyero waljoro.

30 Tayi kadarjənədəa bowoyeno, koro tayi bowojənədəa jirewuro kido, koro tayi jirewuro cədənədəro daraja kaino.

Kərawo Alaye

31 To, kəla awo aniyen awi gəle wullije? Aladə kaandea, wundu wadumandero walji?

32 Ti duwon Tadanjudəmaa koljənni andi samma nangaro cinadə, ndayin gəle andiro ti-a kallo awo sammaa serraro sadiwawo?

33 Wundu am Ala kərejənəa ngadarji? Aladəma tayia jirewuro dioma wo!

34 Wundu gəle ti duwon wowom gənajiyidə? Isa Almasiwudə tima nunadə wo, adəa kojənarə tima karmolan cijəna ye, kəmboram Alayen andiro Alaa sakkori yedə wo.

35 Wundu andia kərawo Almasiwuye-a firsagai? Bone wa, ra kuttu, ra basari, ra kəna, ra kajəmunambu, ra masiwa, ra kashagar wa?

36 Kitawulan ruwuwadadə gai:

«Ni nangaro andia dabdu sərambo roro seyesi.

Dimiya duwarambo njadoye gairo andia ngosana.»†

37 Amma curo awo ani sammayen ti andia saraanadəyen kənnasarwumaa kojənarə walliyena.

38 Tabbatto nokkəna, karmo bi ro, malaiyawa bi kərmaiya, lamarra kərmaye bi fuwuye, bi kənduwowa,

39 awo sameye bi cidiye, bi awo alakkada gade fima rakce andia kərawo Alaye Kəmande Isa Almasiwulan tuwandidəa firsaiwawo.

SER ALAYE WADUNJU BOWURO KALAKCI WA? JAAWU BULUSSE

† 8:36 8.36 Jaw 44.22

9

Kadara Alaye Israyilawuro

¹ Almasiwulan jire wullækki, kattuwu gëni, halni ye Ruhu Alayen shedasi,

² karwukutta kura-a jëktu ceriwawo-a curo karwuniyen fakki.

³ Ca yojia, këramiyani jama tilon tambiyena nangaro* wu këlani baskuwada ye, Almasiwu-a faiyada yero raakko.

⁴ Tayidë Israyilawu, koro Ala tayia dapce tadawan-juro cãde daraja ce aman ndëpcane Attaura so, kida ambëttuwuye so tayiro waduwa ngoyeyeno.

⁵ Kaariyadë kaanja, Almasiwudë ye këla naptunju adamgënanayen tayiyeman kadio, tima Ala sawisoro bargaa same awo fiyen yaye kërgadë wo! Amin.

⁶ Mana Alaye faida baworo waljëna wa? A'a. Awoa kaduwu Israyilaye samma gëni Israyiladë wo,

⁷ koro tadawa Nawi Ibrahimbe samma gëni kaduwunju wo. Alaye: «Am Isakuyen tasambidëmaa kaduwunëmlan bowojai,»† cënnä.

⁸ Maana adëyedë tima tadawa tiyiye gëni tadawa Alayedë, amma tadawa waduyedëmaa kaduwuro ngojai wo.

⁹ Akko mana waduyedë: «Bařiminna kua gai isækki, Saratu tada cambi.»†

¹⁰ Adë runju gëni, Rabeka ye kam fal kaarinde Nawi Isakuyen curo ngoyenniya,

¹¹ kawu kawuwadë tasambe ngëla bi diwi cadiro, fasal Alaye kedarjënadë tabbaccuworo,

¹² Rabekadëro: «Karudë kareä kannadëyero walji,»† yeno. Ngaiman fasal Alayedë këla kidayen gëni, këla ti bowojidëyen kërğa.

¹³ Kitawulan ruwuwadadë gai: «Yakubaa raakko, Yesawua wayekko.»†

¹⁴ To, awi gële wulliye? Na Alayen jirenambua wa? A'a, tëmmaro ngai gëni!

¹⁵ Tiye Nawi Musaro: «Kam tiro kanjimari fëlegëkkidëro kanjimari fëlegëkki, koro kam tia njunokkidëä njunokki,»† cënnä.

¹⁶ Adë nangaro rawo bi kowëri kamben gëni, Ala kanjimari fëlejiyidëman kërğa.

¹⁷ Kitawulan Alaye Fira'aunaro: «Dalil nia galanjëkkënadë, tima kënduwoni nilan fëlegëkko, koro cuni dunia ngan culuworo,»† cënnä.

* 9:3 9.3 jama tilon tambiyena nangaro - Tayi ye njëkkawo cawandoro. † 9:7 9.7 Bad 21.12 † 9:9 9.9 Bad 18.10, 14 † 9:12 9.12 Bad 25.23 † 9:13 9.13 Mal 1.2-3 † 9:15 9.15 NL 33.19 † 9:17 9.17 NL 9.16

18 Adəma nangaro kam kərejənaro kanjiməri fəlejiyi, koro kam kərejənaye kəlanju kibbajiyi.

Wowom-a kanjiməri-a Alaye

19 Daji niye wuro: «To, ngairo walyenoa, awiro kua yaye ayau gənajidə? Wundu gəle rakce rawonju wajidə?» neme suworəmi.

20 Amma ni kam, ni wundu duwon Alaro mana kalakkəmidə? Awo tədandənədəye ti tia cədandənədəro: «Awiro wua ngai sədəm?» cəni wa?

21 Duwuramma kənduwo kəla tulo kamatkadayen kalwo laa darajaa-a laa ye daraja bawoa-a tandoye cədanni wa?

22 To, Ala gərgadunju fəledu-a dunonju isanoduwu-a cəraye tayi gərgadunjuyey duwon siduwuro dabbargadadəa jairo kanadilan mərjənaa, nda?

23 Adəa dionjudə, darajanju tərəm tayi kanjiməriye duwon darajaro dabbargadadəro isanoduwu cəraanaa, nda?

24 Andimaa curo yaudiya runjayen gəni, curo kərdiyayen bowosana,

25 curo kitawu Nawi Hosiyayen wuljənədə gai: «Tayi duwon jamani gənidəa jamanilan bowokki, ti duwon tərəannidə yea tərəanalan bowokki.»†

26 Koro: «Na duwon tayiro: “Nayi jamani gəni,” wuljanadəman tayia tadawa Ala Kəndəgaimayelan bowojai.»†

27 Nawi Ishayaye kəla Israyilawuyen kowo sapce: «Tadawa Israyilaye nanngəwunja cidi kesa ci tekuyea cadəna yaye, amnjaye ganama njəkkawo cawandi,

28 tussiwawo Kəmande dunia ngaro sharanju cotto kamjiyi,»† cəna.

29 Nawi Ishaya calan kawu wakkajidəro wuljənədə gai: «Ala Kəmande Martawama kaduwu laa kolsaganniro walyenoa, andi bəрни Sodombe gairo walliye, bəрни Gomorre-a camuniyena.»†

Kambərsenambu Israyilawuye

30 To, awi gəle wulliye? Kərdiya nanjire majannimasodə nanjire cawandəna, wotte nanjire kambərsəyən isidə,

31 amma jama Israyilaye wada nanjireye majaidəa cawandənni.

32 Awiro? Kambərsəlan gəni, kida diolan gai tia majana nangaro. Tayidə kəla kau talduyədən taljana,

33 kitawulan ruwuwadadə gai: «Akko Siyonnin† kau talduye ye, takkalduma ye gənanəkki, kam tia‡ mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

† 9:25 9.25 Hos 2.23 † 9:26 9.26 Hos 1.10 † 9:28 9.27-28 Ish 10.22-23 † 9:29

9.29 Ish 1.9 † 9:33 9.33 Siyonnin - Jerualemnin, wotte dawu jama Israyilayen.

‡ 9:33 9.33 tia - Almasiwu. † 9:33 9.33 Ish 28.16

10

¹ Kəramiya, awo jauru karwuni cəraana ye, moduwa dikki yedə, tima Israyilawu njəkkawo cawando.

² Jaumaro Alaa jagairo tayia shedanəkki, amma kəla noduyen gəni,

³ awoa nanjire Alayedəa nojannin nanjire kaanja majana, wotte nanjire Alayedəa kasaccane jaanni,

⁴ dalilnjudə Almasiwudə tima leduwuram wadayedə wo, wundu duwon kambərseadə nanjire cuwandoro.

Njəkkawo fando

⁵ Nawi Musa kəla nanjire wadalan isidəyen ngai ruwujəna: «Kam awo ania cədimadə tayiyen roa dəgai.»†

⁶ Amma nanjire kambərselan isidə ngai cəni: Bare karwunəmlan: «Wundu samero leji?» wotte Almasiwua saworo,

⁷ bi: «Wundu bəlaa daduram bawoaro jəpciyi?» wotte Almasiwua karmolan sangoro wulləmmi.

⁸ Amma awi gəle wuljidə? «Manadə karənnəm delnin, ti curo cinəmben ye, curo karwunəmben ye,»† wotte mana kambərseye mawoniyedə.

⁹ Cinəmlan «Isama Kəmadə wo!» nəme karwunəmlan Ala tia karmolan cəsangənarə kasatkemma, njəkkawo fandəmi.

¹⁰ Awoa karwulaman kam mərsaje jiremaro walji, koro cilaman kasacce njəkkawo cuwandi,

¹¹ kitawulan ruwuwadadə gai: «Wundu duwon tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

¹² Awima yaudi-a yaudi gəni-a gayirji bawo, ti Kəma am dunia sammayedə tayi duwon tia bowojai sammaro jauru barga dəpciyi,

¹³ awoa: «Wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.»†

¹⁴ To, ndayin gəle ti mərsajannidəa bowojai? Koro ndayin ti kəlanjun fanjannidəa mərsajai? Koro ndayin mawoduma bawoa fanjai?

¹⁵ Koro tayia canode lejannia, ndayin mawojai? Kitawulan ruwuwadadə gai: «Si am lawar kəji kudomasoyedə jauru shawa!»*†

¹⁶ Amma am samma gəni kawuri kəjidəa jaa. Nawi Ishayaye: «Kəmande, wundu kawurinde kasacco?»† cəna.

† 10:5 10.5 Lew 18.5 † 10:8 10.8 SK 30.14 † 10:11 10.11 Ish 28.16 † 10:13

10.13 Yow 2.32 * 10:15 10.15 Si am lawar kəji kudomasoyedə jauru shawa! - Kəndenjadə awo bargaa. † 10:15 10.15 Ish 52.7 † 10:16 10.16 Ish 53.1

17 Ngaima kambørsedə kawuri fandayen isi, kawuri fandadə ye mana Almasiwuyen† isi.

18 Amma wuye: «Fanjanni wa?» nəkke korəkki. Tabbatto fanjana! «Kowonja dunia ngan nukcəna, mananja har ci dajiram duniayero lejəna.»†

19 Amma wuye: «Jama Israyilaye asujanni wa?» nəkke korəkki. Burwon Nawi Musaye: «Am jama gənia yakkəkke nandəri nayia njadai, jama hangal bawoalan faidədəkke njasakke gərganuwi,»† cəna.

20 Daji ridu bawoaro Nawi Ishayaye: «Am wua masanni wua sewando, am wua saworənni kəlani fəleyekko,»†

21 amma kəla jama Israyilayen tiye: «Dabdu sərəmbo jama ganambuma koro turumaro mukkonni sayeyekko,»† cəna.

11

Gapto Israyilawuye

1 Adə nangaro korəkki: «Ala jamanjua wayeno wa?» A'a, təmmaro ngai gəni! Wu kəlanima Israyilama, kaduwu Nawi Ibrahimbe, jiri Biliyaminuye.

2 Ala jamanju caman nojənədə wajənni. Ra, awo kitawu kəla Nawi Iliyayen wuljəna, jiri sonju kəla Israyilawuyen Alaro cəddənədə nonuwwi wa?

3 Tiye: «Kəmande, nawiyanəmbe ceyesəna, laya duwaduramməm wurjana, wu runima gamməkko, koro wua njejoro masai,»† cəna.

4 Awi Ala jaawuro co? «Am fuwu Ba'allen* tungurum-janni dəwu tulur kəlaniro gənayekko,»† cəna.

5 Jaman kərmayen ye ngaima, am laa gana gapcana Ala sernjun kərejəna mbeji.

6 Amma kərenjudə kəla serren nangaro, tidə kəla kidayen gəni tədi. Adə gənia, ser Alayedə gadero ser gəni.

7 To, awi gəle? Jama Israyilaye awo majidə cuwandənni. Adə yaye tayi duwon Ala kərejənədə cawandəna, tayi gadedəye Ala kələnja kibbajəgəna,

8 kitawulan ruwuwadadə gai: «Ala karwunjaa jakcəna, tayiro sim caruiwawo ye, səmo fanjaiwawo ye cina, har kumaro.»†

9 Koro Nawi Daudaye: «Masənanja kel-a kutti-a takkal-aro waljo, nianja ye kələnjaro waljo!

† 10:17 10.17 mana Almasiwuye - Linjila. Kawuri kəji kəla Isa Almasiwuyen.

† 10:18 10.18 Jaw 19.4 † 10:19 10.19 SK 32.21 † 10:20 10.20 Ish 65.1 † 10:21

10.21 Ish 65.2 † 11:3 11.3 1Mai 19.10 * 11:4 11.4 Ba'al - Sənəm jama

Kan'anaye. † 11:4 11.4 1Mai 19.18 † 11:8 11.8 SK 29.4; Ish 29.10

10 Simnja duwuario waljo bare curunniro, ngawonja ye kullumbo nguwaro waljo!»† cænna.

Kærdiyaye njækkawo fando

11 Daji korækki: «Jama Israyilaye taldunjadæ, casuræna cijaiwawo wa?» A'a, tæmmaro ngai gæni! Amma ayaunjaye-man njækkawodæ kærdiyaro kadio, nandæri jama Israyilayea cædaro.

12 Taldunjadæ barga duniaro kikkudoa, koro njuronjadæ barga kærdiyaro kikkudoa, balle Alaro waldunja!

13 Nayi færdundo kærdidæro wulnjagakki, wu kængayam kærdiyayedæro, kidanidæa jajangækki,

14 ngainin kæramiyania yakkække nandæri tayia cædai, laanja njækkawo cawandoro.

15 Tayia sægæriro njakkodæ solo duniaye kiwudoa, awi gæle mowonja ye cuwudi? Karmolan roaro cidu, gæna?

16 Sadaa rungo nema burwoyedæ tayirdæro, rungodæ samma ngai, koro si kæskayedæ tayirdæro, dælambadæ ye ngai.

17 Dælamba laaa kæska jaitun fadoyen kamjane, ni ye dælami ya jaitun karaaye duwon tiro tannjagane, nuwanæm si ambaduma ya jaitunnedælan kiwandæmba,

18 bare kæla dælamba aniyen kælænæm jajangæmmi! Amma jajangæmiro walyenaa, ni gæni sidæa ronæmi, sidæ nia ronjiro tange!

19 Daji niye: «Wua kæskadæro tansaaro dælambadæa kamjana,» næmi.

20 Jiremaro, kambærsenambunja nangaro kamgera, amma nidæ kambærsenæm nangaro danæmma. To, bare rokuramaro wallæmmi, biya rine!

21 Ala dælamba alaladæa koljænniro walyenaa, ni yea sam kolnjiwawo.

22 Nanngæla-a nanjau-a Alayea rui, nanjau kanji am casurænayen, amma nanngælanju kanjinæmlan. Sai nanngælanjudælan dægamiya, adæ gænia, ni yea kamnjai.

23 Koro tayi ye, kambærsenambulan dasaanni ro walyenaa, waldane tayia tanjai, na Alayen kænduwo tayia tanduye mbeji.

24 Nidæ, dælami ya jaitun karaayelan kamnjane ya jaitun fadoyero tanngeyera, niro alala gæni. Balle tayi dælamba kæska fadoyedæ, ya jaitun kaanjayero tanduwudæ jau wa?

Israyila sammaye njækkawo fando

25 Kæramiya, asæ adæa nonuwiya, raakko, bare ilmuwuro kælandoa ngonuwwi: Kælakibbu jama Israyilaye laanja

† 11:10 11.9-10 Jaw 69.22-23

cədana, har curo kərdiyayen nanngəwunja samma† Alaro isairo.

26 Ngainin jama Israyilaye samma njəkkawo cawandi, kitawulan ruwuwadadə gai: «Njəkkayima Siyonlan isi, kaduwu Yakubaye-a awo nanmuminne gənidə-a faiji.

27 Adəma aman tayi-a ndəmmyiedə: Biwuwanja cinnəkki.»†

28 Kanji kawuri kəjidəyən nayi nangaro tayidə kəlado Alaye, amma kanji kərə Alayedəyən kaariyadə‡ nangaro tayidə taraana.

29 Awoa Ala kənjonju-a bowodunju-aa təmmaro falji-wawo.

30 Nayidə calan Alaa ganambuwo duwon kərma ganambunja nangaro nayia njunonjana.

31 Ngaiman tayidə ye kərma ganambuwo nangaro kanjimarī fanduwwa, tayi ye kərma kanjimarī cawandoro.

32 Ala kanjimarīnju am sammaro fəlejuworo, tayia cakke kosowu ganambuyero walyera.

33 Alaye nanrashidunju-a ilmunju-adə jaumaro kura, cinjama bawo! Wowomnju ye nodiwawo, jawalnju ye asudiwawo!

34 «Wundu gəle nia Kəmandeye nojo? Wundu gəle galamanjuro waljo?»†

35 «Wundu gəle burwon Alaro awo laa co, tiro cəkkərəmbiro?»†

36 Awoa awo samma tilan ye, tiyen ye, ti nangaro ye dəgai. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

KƏNDƏGAI JAMA ISAA GAWUYE

12

Ibada jireye

1 Adə nangaro, kərəmiya, kəla kanjimarī Alayen nayia lowonjakki, tiyindo laya roa gai tayir ye, Ala ardiyəna yero yowo, ngaiman jiri wajipcənalān tiro ambətkəwi, awoa adəma ambəttuwundo jireye wo.

2 Bare camuno jaman adəyero walluwwi, amma hangal bərin ngonowo, faldənowo, ngainin awo Ala cəraana, wotte awo ngəla ye, təraana ye, kalkal yedəa asunuwi.

3 Kəla ser Ala sinadəyən wuye wundundo yayero wulgəkki, bare kəlāndoa awo jussənaa kojənarō ngonuwwi, amma Ala wundundo yayero nuwanju kambərseye dagarjəgənādə gai, hangal ngəlān təmanowo.

† 11:25 11.25 curo kərdiyayen nanngəwunja samma - Nanngəwu kərdiyaye Ala kədarjənādə cotto tuwandəna. † 11:27 11.26-27 Ish 59.20-21 ‡ 11:28 11.28 kaariyadə - Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a. † 11:34 11.34 Ish 40.13 † 11:35 11.35 Ayu 41.11

⁴ Jiri andi tiyi falnin nasha ngəwu taiyena kidanja tilo gənidə gai,

⁵ jiri adəgainin andi ngəwu yaye, Almasiwulan andi tiyi fal, koro wundunde yaye nasha kamanjuye.

⁶ Kəla ser Ala sadənadəyen, kənjonde gadegade. Kam laa kənjonju nawinawi dioro walyenoa, duno kambərsenjuyen cədo.

⁷ Kida banayero walyenoa, kida adəa cədo. Alamdumaro walyenoa, alamjo.

⁸ Karwuro duno njomaa, duno co, bana njomaa, karwu tilon co, fuwumaa, kasaduaru cunodo, koro kanjimarimaa, karwu kəjiaro cədo.

Noduram jama Isaa gawuye

⁹ Kərawondodə nanmənafək bawoaro waljo! Awo diwidəa wanowo, awo ngəladəa taiwo.

¹⁰ Kattendon kərawo nanyaanayelan tərawowo, kaman-doro daraja yowo, nayiro ngalworo ngonowo.

¹¹ Bare kasadulan lusurro walluwwi, nia ngonowo karwundo samman Kəmandea gaiwo.

¹² Təmandolan karwundo kəjijo, bone njalan neddowo, moduwa diolan dəgaiwo.

¹³ Məradu muminnaye gallowo, mukko yindin kusotto sawowo.

¹⁴ Am nayia basarnjanadəro barga dəpkənowo. Aaa, tayiro barga dəpkənowo, bare tayia baskunuwwi.

¹⁵ Am karwunja kəji-a rokko karwundo kəjijo, am cesiri-a rokko yirowo.

¹⁶ Kattendon hangalndo tilojo. Bare rokura diwwi, talaawaro kəldəgənowo. Bare kəlandoa rashiduro ngonuwwi.

¹⁷ Bare wundumaro kuttua kuttun yikkərambuwwi, amma hangal gənanowo awo duwon fuwu am sammayen ngəladəa dewo.

¹⁸ Yojia, nayiro mowonjiyiro walyenoa, am samma-a rokko nanlewan dəgaiwo.

¹⁹ Kərawowuni, bare kəlandoro koro mowuwwi, kollowo gərgadu Alaye dama cuwando, kitawulan ruwuwadadə gai: «Kəmandeye: “Wowom gənaduwudə kakke, wuma rəmbəkki,” cənna.»†

²⁰ Amma wadumanəm kənanjuaa, awo kəmboye ye juwo. Ngudunjuaa, awo kənjaye ye ca. Ngai dimilan kařimi kannua kəlanjuro lapkəmi.†

²¹ Bare kolləme nandiwi ranjəgənni, amma awo ngəla diolan kəla diwidəyen nasardəne.

13

Fuwuwua ga

¹ Wundu yaye fuwuwu kərmai canodidəro dau koljuwo, kənduwo duwon Alayen isiwawodə falma bawo, koro tayi dasaanadəa Ala galajo.

² Adə nangaro kam fuwumaa ga wajimadə awo Ala galajənadəa ga wajəna, koro tayi wajanamadə wowom kəlanjaro gərjagai.

³ Awoa fuwuwudə am ngəla cadisoro gəni, am diwi cadisoro awo riduye wo. Fuwumadəa ridu raammi? To, awo ngəla de, ardiya nanjun fandəmi.

⁴ Tidə kidama Alaye nanlewanəm nangaro. Amma diwi dimiro walyenoa, tia rine, bowuro gəni kashagarnjuadə. Aaa, tidə Alaye kidamanju, tima rəmboma duwon gərgadu Alaye kam diwi cədənaro gərjiyimadə wo.

⁵ To, dolero fuwuwudəro dau kolgəwi, gərgadu Alaye rida runjuro gəni, səriwu karwundoye nangaro.

⁶ Kəla adəyeman akki biyanuwidə, awoa fuwuwudə kidawu Alaye awo mukkonjaro cakkənaa kissagai.

⁷ Wundu yayero awo wajipnjudəa yowo. Akkia, akki biyanowo. Julaa, jula biyanowo. Martawaa, martawa yowo. Darajaa, daraja yowo.

Kərawo kəramiyaye

⁸ Wundu yaye kamanjua rawo gənia, bare wunduma tia awo laaro jəganni, kam kamanjua cəraanadə awo wadaye sammaa cədəna nangaro.

⁹ Wadawa ani: «Bare kənjəna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambarwu dimmi, bare mangar dimmi,»† koro wada gade samma curo mana adəyeman tuwandəna: «Kəmaskinəmba kəlanəm gairo raye!»†

¹⁰ Kərawodə diwi kamanjuro cəddiwawo. Kərawodə tima awo wadaye sammaa diodə wo.

Yim Almasiwuye karənjəna

¹¹ Jaman filan kərgaiyero nonuwwa. Sa kənəmlan ciduye cədəna, njəkkawodə kərma sa kasattu badiniyenadə yayero gərende del karənjəna nangaro.

¹² Bune ye kodu cədi, dunia wadu ye karənjəna. Kida duwuye waniyo, barimi nurre ngoniyo.

¹³ Kəndəgai jussəna kausu gairo diyo, kəlarəiwonambu-a sagarandu-alan gəni, kənjəna-a nanjane-alan gəni, koro lawala-a nandəri-alan gəni.

14 Amma hal Kəmande Isa Almasiwuyea ngonowo, bare mangar tiyiye galdu dabbarnuwwi.

14

Bare kəraminəmbo shara yiddəmmi!

1 Kam kambərsenju duno bawoa mukko yindin mowowo, bare kəla raayinjuyen kambiwu diwwi.

2 Kam laa awo sammaa juwuiro mərsajəna, laa ye kambərsenju duno bawoadəro kərijuwo runju juwui.

3 Bare kam juwuidə kam juwuiwawodəa rujənni, koro bare kam juwuiwawodə kam juwuidəa sharajənni, Ala kam juwuidə yea ardiyəna nangaro.

4 Ni wundu duwon wolodi kam gadeyēa sharanəmidə? Dajəna bi dajənni, adə awo kəmanjuyē, koro daji, na Kəmandeyen kənduwo tia isadaduwyē mbeji.

5 Kam laa yim laa yim gadea kojənarō təmajəna, kam laa ye yim samma tiloro təmajəna. Wundu yayē awo karwunjuyedəa tabbato kasacco.

6 Kam yimdəa jəgaimadə Kəmande nangaro jəgai. Kam juwuimadə ye Kəmande nangaro juwe Alaa wuseji. Koro kam juwuiwawomadə ye Kəmande nangaro juwuiwawo, Alaa wuseji.

7 Wunduma curonden kəlanjuro gəni roa dəgai, koro wunduma curonden kəlanjuro gəni nui,

8 dalilnjudə roa kərgaiyēa, Kəmande nangaro dəgaiyē, koro kanuiyēa, Kəmande nangaro nuiyē. Ngaima roa dəgaiyē bi nuiyē, andidə Kəmandeyē.

9 Dalil Almasiwu nune walde roaro cijənadə tima Kəma am sanuna-a roa-a sammayero waljo.

10 To, ni, awiro kəraminəmba sharanəmidə? Ra ni, awiro kəraminəmba runəmidə? Awoa andi samma fuwu shararam Alayen daniyē,

11 kitawulan ruwuwadadə gai:

«Kəmandeyē: “Wu mbejidə jiredə gai, ngurumngurum fi yayē fuwunin fidi, koro təlam fi yayē wuma Ala woro sacci,” cəna.»†

12 Ngainin wundunde yayē kəla awo cədəna sammayen Alaro wuljiyi.

Bare kəraminəmba yakkəme taljənni!

13 Adə nangaro bare gadero kattenden shara diyende, cuju adəyero nia ngonowo bare jawal kəramiyero takkal bi awo talduyē gənağəwwi.

† 14:11 14.11 Ish 45.23

14 Kəma Isa nangaro nokkəna, koro tabbatto ardinəkkəna, awo duwon ciduramnjun tayir gənədə bawo, amma kam duwon awo laaa tayir gənəro ngojənədə, tiro awodə tayir gəni.

15 Kəla awo bumiyen yakkəme karwu kəraminəmbe kuttayenoa, daji jawal kərawoyen luwumma. Bare kəla awo bumiyen kam duwon ti nangaro Almasiwu nunadə faccəgənni,

16 bi awo nayiro kəjidəro diwi wuljanni,

17 awoa nodo bargaa Alayedə awo kəmbo-a kənja-ayen gəni kərga, tidə awo nanjire-a nanlewa-a karwukəji-a Ruhu Alaye cuwudiyen kərga.

18 Kam nanwolodi Almasiwuro ngainin cəddidə, Ala tia cəraana, koro am ye tia ardijana.

19 Daji ngainin awo duwon nanlewa cuwudi ye, amba cakke kattenjan isadunoajagai yedəa maniyo!

20 Bare kəla kəmboyen kida Alaye wurnəmmi. Awi yaye tayir, amma jawal kam gadeyero kəla awo juwuiyen awo talduye laa gənəduwudə, diwi.

21 Awo ngələdə tima da ngəro so, diben nja so, awo gade samman yakkəme kəraminəm taljidəa wadu.

22 Nidə, kambərse kəla awo aniyen tammədəa katte ni-a Ala-ayen rone. Barganju kam duwon kəla awo ardijenayen kəlanju sharajiwawodə.

23 Amma kam shekkunjuadə, juwuiro walyenoa, Ala tiro shara kamjiyi, awo cədidə kambərseyen gəni kadio nangaro, koro awo kambərseyen isənni samma biwu.

15

Kəlanəmbe gəni, kamanəmbe ardiya mane!

1 Andi kambərsende dunoadə, ardiya kəlandero mada gəni, am kambərsenja duno bawoadəa nettu andiro wajim-saana.

2 Wundunde yaye kambərse kamanjuyero duno njakkoro nanlewanju nangaro ardiya tiro majuwo.

3 Awoa Almasiwuma ardiya kəlanjuro majəgənni, amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Radu am nia ranjaidəye kəlaniro casukkurəna.»†

4 Awo kuren kitawulan ruwuwada samma andia alam-saro ruwuyera, ngainin nettu yen, duno njo kitawuye yen təma fandiye.

5 Ala nettu-a duno-a njomadə cakko kəla Isa Almasiwuyen hangalndo tilojo,

6 ngainin karwu falnin ci tiloaro Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuyero daraja yiwi.

Almasiwudə təma yaudiya-a kərđiya-aye

⁷ Adə nangaro Almasiwu nayia njamowonadə gai, wundo yaye kamanjua cəmowo, Alaro daraja tiro.

⁸ Nayiro wulnjagakki, jire Alaye fəleduro Almasiwu wolodi am kajaadayero walyeno. Adəa dionjudə, wadu duwon Ala kaariyaro ngojəgənadəa tabbaccuworo,

⁹ koro kərđiya ye kanjimari Alaye nangaro tiro daraja cadoro, kitawulan ruwuwadadə gai: «Adə nangaro dawu kərđiyayen nia njungorəkki, cunəmbo aiya yegəkki.»†

¹⁰ Koro walde: «Nayi kərđiyaso, jamanju-a rokko kəji fannowo!»†

¹¹ Koro walde: «Nayi kərđiya samma, Kəmandedəa yungorowo! Jama samma tia congoro!»†

¹² Adəgaima koro Nawi Ishayaye: «Kaduwu Yisaiye isi, ti duwon kərđiyaa nodoro cijidə, koro timaro kərđiyadə təmanja casakki.»†

¹³ Ala təma njomadə nayiro karwukəji-a nanlewa-a samma kambərseyen na kojənarə njado, təmando kənduwo Ruhū Alayen ngəwuro tərğa.

LEWA DARYEYE*Kida Bulusse dawu kərđiyayen*

¹⁴ Kəramiyani, nayi awo ngəlan kek təmbəruwwa ye, ilmu sammaa tawwa ye, koro ranguwe kattendon alamduwi yero wu kəlani tabbatto nokkəna.

¹⁵ Adə yaye nayiro isatannjagakkoro kəla awowa laayen ridu bawoaro ruwunjagakkəna, Ala wuro ser sədde

¹⁶ kərđiyadəro kidama Isa Almasiwuyero walləkkəna nangaro. Kərđiyadə sadaa laa Ala ardijənarə walja, Ruhū Alaye tayia tayirro cədorə, řiman gai kida kawuři kəji Alaye dikki.

¹⁷ Adə nangaro Isa Almasiwuyen kidani Alaye dikki adən dalil awulo boye takkəna.

¹⁸ Awo Almasiwu kərđiya Alaa jaaro wuyen cədənədə gənia, awo gade wulləkkiwawo, mana-a kəndo-alan,

¹⁹ kənduwo alama so, awo ajabba soye yen, koro kənduwo Ruhunjuye yen adəa kido. Ngainin Jerujalemlan tai cidi Ilirikumbero* yadəro dirikke kawuři kəji Almasiwuyedəa wulləkke tumogəkkəna.

²⁰ Nianidə kawuři kəjidəa na cu Almasiwuye koro yaye nojannin mawodu, bare kəla fərdu kam gade gənajənayen tandəkkəniro.

† 15:9 15.9 2Sam 22.50; Jaw 18.49 † 15:10 15.10 SK 32.43 † 15:11 15.11 Jaw

117.1 † 15:12 15.12 Ish 11.10 * 15:19 15.19 cidi Ilirikumbe - Kərye Rombe.

Tidə adinnam bərni Romben, koro yala lardu Gəresse kuyelan kərğa.

²¹ Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Am duwon tayiro mana kəlanjun wuljagannidə carui, koro am fanjannidə asujai.»†

Bulusse bərni Rombero leduro mada

²² Dəlwu adəma nangaro nandoro ngəwuro ledu raakkənama fandəkke lekkəni.

²³ Amma kərma nani kidaye cidi anin gadero bawodə, koro saa kada nandoro leduro makkidə,

²⁴ sa kokke lardu Espaniyayero lekkiya, nayia njarukkiro təmačkəna, koro mərəduni sa ganaro nayia kuroye galləčkənayə ngawon, lardudəro lekkoro banasəgəwi yero təmačkəna.

²⁵ Kərmadəro Jerujalembə kida muminnadəro njəddoro lekki,

²⁶ awoa kəramiya lardu Makidoniyaye-a Akayaye-ayedə talaawa muminna Jerujalemlan dasaanadəro bana laa kudoro ngəlaro caruna.

²⁷ Aaa, adəa nanngəlanjan kedo, koro wajipdə kəlanjan mbeji. Kərdiyadə curo awowa Ruhuyen nuwanja kewandə, daji kanji kareyayen banadudə tayi yero wajipcəgəna.

²⁸ Adə nangaro, sa kida adəa yerəkke awo capcanadəa tayiro yikkiya, nandoyen lardu Espaniyayero lekki.

²⁹ Nandoro isəkkiya, barga Almasiwuyen cap isəkkiro nokkəna.

³⁰ Kəramiya, Kəmande Isa Almasiwu-a kərawo Ruhuye-a nangaro nayia lowonjakki, wu-a rokko məldənəwə wuro Alaa sukkorowə.

³¹ Ala wua mukko ganambuwo cidi Yahudiyayero səmowə, koro muminnadə bana tayiro Jerujalemlan yadəkkidəa kəjiro cawandoro moduwa dewo.

³² Ngainin Alaye cədia, nandoro karwu kəjiaro isəkki, nandon tustu fandəkki.

³³ Ala nanlewaye nayi sammalan dəga! Amin.

16

Lewa daryeye

¹ Kəraminde Ya Fibi banama jama Isaa gawu bəla Kankariyayedəa nayiro asunjagakki.

² Kəmande nangaro jiri muminnaro jussənalən tia mukko yindin mowowə, lamar fin yaye nayin mərədunjuadən tiro banagənowə, tima am ngəwu wun kundenno bana sadəna nangaro.

³ Ya Bilkisu-a kwanju Akila-aa lewanowə, wu-a rokko Isa Almasiwuye kidawu,

⁴ tayi duwon roni nangaro kaanja caladənadə. Wu runi gəni, jama Isaa gawu fərdunja kərđi samma ye tayia arđijana.

⁵ Jama Isaa gawu fannjan captaisodə yea lewanowo. Afanitus raakkənadəa lewanowo, tima Isaa gama burwoye cidi Asiyaye wo.

⁶ Meram nayi nangaro jauru ngənəptənadəa lewanowo.

⁷ Andaronikus-a Ya Yuniyatu-a, kəramiyani ye, sawawani kosoye yedəa lewanowo, tayidə dawu kəngayambayen nowada, koro wun burwonno Almasiwua jaana.

⁸ Amfiliyatus Kəmande nangaro raakkənadəa lewanowo.

⁹ Urbanus sawande kida Almasiwuyen-a Sitakis raakkənadə-aa lewanowo.

¹⁰ Afalus Almasiwulan arđiyadadəa lewanowo. Am fado Aristabulussea lewanowo.

¹¹ Kəramini Hirudiyanna lewanowo. Am Kəmaa gawu fado Narkisussea lewanowo.

¹² Ya Tarafina-a Ya Tarafosa-a kida Kəmandeyen jauru ngənəptənadəa lewanowo. Ya Farsi təraanadəa lewanowo, ti ye kida Kəmandeyen jauru ngənəptəna.

¹³ Rufus kam Kəmande tia kərejənadə-a yanju ti yani gai yedə-aa lewanowo.

¹⁴ Asinkərit-a Filegon-a Hermes-a Fatərobas-a Hermas-a kəramiya tayi-a rokkodə-aa lewanowo.

¹⁵ Filologus-a Ya Yuliyatu-a Niriyus-a yanjugəna kamuye-a Olimfas-a muminna tayi-a rokko samma-aa lewanowo.

¹⁶ Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo. Jama Almasiwua gawu samma nayia lewanjai.

¹⁷ Kəramiya, lowonjakki, am alamdu fanduwwadəa wəjane yaktu cadimaso, takkal cakkimaso hangaldənowo, tayiro kadənowo!

¹⁸ Am ani gai Kəmande Almasiwuro gəni, curonjamaro kida caddi, koro manakəjinja-a jajaktunja-an karwu am awo diwi asujaiwawoyedəa jambajai.

¹⁹ Lawar gandoyedəa wundu yaye nojəna. Nayi nangaro karwuni kəjijəna, amma kəla awo ngəlayen rashiduro walluwe kəla awo diwiyen biwu bawoaro walluwiya, raakko.

²⁰ Ala nanlewaye tussənnin cidiya sindoyen Yiwulissa gərneji. Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

²¹ Timoti sawani kidayedə nayia lewanjai, adəgaima Lusiyas-a Jason-a Sosifata-a kəramiyanidə ye lewanjai.

²² Wu Tartiyus wotiya adəa ruwunəkkənadə* cu Kəmandeyen nayia lewanjakki.

* 16:22 16.22 *wu Tartiyus wotiya adəa ruwunəkkənadə* - Bulusdə wulduma, Tartiyusdə ruwuduma.

²³ Gayus ti duwon wu-a jama Isaa gawu samma-aye sosamandedə lewanjai. Erastus asusuma bəlaye kəraminde Kartus-a rokko ye lewanjai.

²⁴ [Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dəga! Amin.]

Barga daryeye

²⁵ [To, Alaro daraja tio, kəla kawuri kəji Isa Almasiwuye mawonəkkiyen kənduwo nayiro duno njoye nanjun mbeji. Koro kəla fasal Alaye kərdiyaa wujəna tən jaman kureyen jaktəna duwon,

²⁶ kərma awo nawiya ruwujana nangaro jama duniaye sammaro bayinjiye isanojaanayen, koro wada Ala Sawiso-maye, wada duwon tayi tia mərsaja jaaro cinadə yen,

²⁷ Ala tilo nanrashidu cədanadəro Isa Almasiwuyen har abada abadinno daraja tio! Amin.]

1 KORINTIWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Jamannjan bəрни Korintiyedə bəрни kura sawurwu ngəwua nangaro, nadən kabila so, adin so jiri jiri mbeji, koro kattuwu kamda so, jamba so, ndaldu so, risuwa so, kənjəna so kada ye mbeji. Bare awo ani jama Isaa gawudəa yakcanniro, Bulus kəladən wotiya adəa tayiro ruwuyeyeno. Karwunjaro duno ce tayiro Almasiwulan hangalnja-a nianja-a tilojo, kəlanja kida Kəmayero ngəlaro casakko yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanədə:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-9)

Jaawu Bulusse kəla awo fanjənədəyen (1.10-6.20)

Jaawu Bulusse kəla awo tiro ruwujaanədəyen (7.1-16.12)

Gala-a lewa-a daryeye (16.13-24)

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuyero walduro bowowada-a kəraminde Sastanisu-adə

² jama Alaye bəрни Korintiyen dasaana, wotte am duwon Isa Almasiwulan tayir ye, mumin yero walduro bowowadadəro, koro am na fin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuye Kəmanja ye, kaande yea bowojai samma yero:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Sawi yaye nayi nangaro Alania wusenəkki, dalilnjudə nayiro Isa Almasiwulan ser njadəna nangaro.

⁵ Jiri fin yaye mana samma-a ilmu samma-alan arsiyi jireye tilan fanduwwa,

⁶ sheda kəla Almasiwuyen dawundon tabbatkaadadə gai,

⁷ ngainin kəngo Ruhu Alaye falma nayia maunjannin fəledu Kəmande Isa Almasiwuye gangadaaro gurenuwi.

8 Ti kəlanju har sa njerorambero duno njade yim Kəmande Isa Almasiwuyen* sariwu bawoaro walluwi.

9 Ala amanma, ti duwon Tadanju Isa Almasiwu Kəmandedə-a rokko naptu nanyaanaye deworo bowon-janadə.

JAAWU BULUSSE KĒLA AWO FANJĒNADĒYEN

Yaktu jama Isaa gawuye

10 Kəramiya, cu Kəmande Isa Almasiwuyen nayia lowon-jakki, nayi sammaye cindo tilojo, bare kattendon yaktu mbejiro waljenni, amma hangalndo tilojo, niando ye tilojo.

11 To, kəramiyani, am fado Ya Kəlowuye wuro dawundon kambiwuaro wulsaana.

12 Awo wulləkkidə tima wundundo yaye: «Wudə Bulusse,» laaye: «Wudə Afolusse,» laaye: «Wudə Kefasse,»† laaye: «Wudə Almasiwuye,» cəni.

13 Almasiwudə yakkada wa? Bulussa wa nayi nangaro kəska karmoyero jajaa? Ra, cu Bulussen wa nayiro kasala ngeddo?

14 Kərifus-a Gayus-aro gənia, wundundomaro kasala yiddəkkəniro Alaa wusenəkkəna,

15 bare wunduma kasala nayiro cunilan njaddənaro wuljenni.

16 Ase, am fado Istifanusse yero kasala yiddəkkəna, amma tayin ngawon am gadero kasala yiddəkkənaa nokkəni.

17 Almasiwu wua ambo kasala njəddoro gəni, kawuri kəji wulduwuro sunodo, koro mana nanrashiduyen gəni, bare kəska karmoye Almasiwuyedə bowuro waljenni.

Almasiwudə nanrashidu Alaye

18 Am faccagaidəro kawuri kəska karmoyedə hangal-nambu, amma andi njəkkawo fandiyeđero ti kənduwo Alaye,

19 kitawulan ruwuwadadə gai: «Nanrashidu rashiduwayedəa baworo dikki, ilmu ilmuwuyedə yea baworo kalangəkki.»†

20 To, nda kam rashidudə? Nda goni Attaurayedə? Nda manama jaman adəyedə? Ala nanrashidu dunia adəyedəa hangalnamburo kalakcənni wa?

21 Awoa nanrashidu Alayen am duniaye nan-rashidunjalan tia nojannidə, Ala dəlwu hangalnambu mawoniyedəyen kambərsewua njəkkaworo ngəlaro kiro.

* 1:8 1.8 yim Kəmande Isa Almasiwuye - Kiyama. † 1:12 1.12 Kefas - Siman Biturus. Təlam Gəresselan cu Biturussedə Kefas, maananjudə kau. Koro 1Kor 3.22; 9.5; 15.5 mane. † 1:19 1.19 Ish 29.14

22 Yaudiya alama cawori, am Gæresse ye nanrashidu majai,

23 amma andi Almasiwu kaskaro jaadaa mawoniye, yaudiyadëro awo talduye, yaudiya gænidëro awo hangal-nambuye.

24 Amma am Alaye bowojænadë, yaudiya yen kal, yaudiya gæni yen kal, Almasiwudë kænduwo Alaye ye, nanrashidu Alaye ye,

25 dalilnjudë awo na Alayen hangalnamburo caruidë kamba nanrashidun kojëna, koro awo na Alayen nanlawuro tæmajanadë ye kamba dunon kojëna nangaro.

26 Kæramiya, bowodundo ruiwo: Këla naptu nan'adamgænayen dawundon rashidu ngæwu bawo, kænduwoa ye ngæwu bawo, am darajaa ye ngæwu bawo.

27 Amma Ala rashiduwaa nanguro cakkoro awo dunian hangalnambuyedëa kærejëna, am dunoaa nanguro cakkoro awo dunian lawudë yea kærejëna,

28 koro awowa mennaa baworo dioro awo dunian batti ye, waada ye, bawo yedëa kærejëna,

29 bare adamgæna fima fuwu Alayen awulo juwunniro.

30 Tiyeman nayidë Isa Almasiwuyero walyew, ti duwon Alayen nanrashidundero waljænadë, nanjire-a nantayir-a merudu-an kundenno.

31 Ngainin kitawulan ruwuwadadë gai: «Kam awulo juwuimadë Kæmanden awulo juwo!»†

2

Kaska karmoye Almasiwuye mawodu

1 Wudë, kæramiya, sa nandoro isækkænadë, mana nodu-a nanrashidu-alan gæni asër Alaye wulduro kadikko.

2 Isa Almasiwu, ti duwon kaskaro jaadadëro kajia, awima gade curondon nokkiwaworo nia ngokkëna.

3 Wudë, duno bawoa-a ridua-a lolodu ngæwua-alan nandoro kadikko,

4 koro kawuḥini-a mawoduni-adëa mana faiduye-a nanrashiduye-an gæni, tabbattuwo Ruhu Alaye-a kænduwoye-alan kidækko,

5 ngainin kambærsendodë nanrashidu kamben gæni, kænduwo Alayen kërگا.

Bayin Ruhu Alaye

6 Adë yaye curo am kambærsenjan wurajanayen mana nanrashiduye wulliye, amma nanrashidu dunia adëye bi kænduwowu dunia adëye* faccagaidëye gæni,

† 1:31 1.31 Iri 9.24 * 2:6 2.6 kænduwowu dunia adëye - Sedanna diwi diwi duwon am tayia jaanayen duniaa canodidë.

7 nanrashidu Alaye asərlan gəraada wulliye, nanrashidu duwon Ala kawu dunia alaktiman darajandero kadarjənadə.

8 Kənduwowu dunia adəye wundunjama adəa asujənni, ca asujanaa, Kəma Darajayedəa kəskaro jajaganni.

9 Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Awo sim curunni, səmo fanjənni, karwu kambero ngaannidə, awo ania Ala am tia caraanaro dabbarjəgəna.»†

10 Andiro Ala awo ania Ruhunjuyen isanosaa. Awoa Ruhudə awo sammaa noduma, har awowa Alaye nodu jauadəmaa.

11 Wundu gəle awo karwu kamben dəganadəa nojo, ruhu kambe tilan dəganadəro kajia? Ngaima Ruhu Alayero kajia, wunduma awowa Alaye nojiwawo.

12 Andi ruhu dunia adəye gəni, Ruhu Alaye fandiyea, ngainin kənjə serre Ala andiro sadənadəa noniye.

13 Koro awo animaa mananiye, mana duwon nanrashidu kamben gəni, Ruhu Alaye alamjənadəlan wulliye, awo Ruhuyedəa am Ruhuyedəro fisargəiye.

14 Kam Ruhu tilan dəganimadə awo Ruhu Alayedəa kasacciwawo, dalilnjudə tiro awo hangalnambuye, koro rakce asujiwawo, Ruhuyen asudai nangaro.

15 Kam tilan Ruhu dəgaimadə awi yayea rijapci, amma ti kəlanjudəa wunduma rijapciwawo.

16 «Wundu gəle nia Kəmandeye nojo, har tia galaji?»† Amma andidə nia Almasiwuye taiyena.

3

Sawawa kida Alaye

1 Kərəmiya, wudə rangəkke nayiro am Ruhu tayia simoji gairo mananjagakkəni, sai am hal tiyiyen dasaana, wotte am Almasiwulan timal gairo.

2 Kəmbo gəni, kiam nayiro njadəkke yaw, ranguwwa-wodəro. Koro yaye tia ranguwwawo,

3 kuamison nayi hal tiyiyen kərgaw nangaro. Dawundon nandəri-a lawala-aadə, hal tiyiyen dəgawe kəla kəndəgai adamgənayen diwi, gəna?

4 Kam laaye: «Wu Bulusse,» laaye: «Wu Afolusse,» cəniya, kəndəgai adamgənayə diwwawo wa?

5 To, Afolusdə wundu? Bulusdə wundu? Tayidə wolodiya tayiyen mərsanuwwadə, Kəmande finja yayero kida cinadə gai.

6 Wu nadəkko, Afolus ketto, amma Ala cakke wurajo.

⁷ Adə nangaro kam cənadimadə-a cattimadə-a awima gəni, sai Ala cakke wurajimadə.

⁸ Kam cənadimadə-a cattimadə-a samma tilo, wundunja yaye alwasi kidanjuyə kalkal cuwandi.

⁹ Andidə sawawa kida Alayə, nayidə ye kulo Alayə, tando Alayə.

¹⁰ Kəla ser Ala wuro sinadəyen, goni soro tandoye gai fərdu gənayekko, kam laa gade kəladən cəndandi. Amma wundu yaye jiri cəttandiro hangal gənajo!

¹¹ Awoa wunduma rakce fərdu gade gənajiwawo, ti gənaadadəro kajia, tima Isa Almasiwu wo.

¹² Wundu duwon kəla fərdudəyen dinarlan, bi riwullan, bi kau tamanna tamannalan, bi kəskalan, bi kangalelan, bi kajəmlan tando cədimadə,

¹³ kidanju federo culuwi, yim kiyamaa tia isanojii, koro kannun kida wunduyə yaye rijapte jirinju fəledi nangaro.

¹⁴ Kam laayə kidanju cəttandənədə napkenoa, mukowa cuwandi.

¹⁵ Kam kidanju kannuyə juwunadə tia fucci. Ti kəlanju njəkkawo cuwandi, amma dawu kannuyən kojəna gai.

¹⁶ Nayidə Fado Alayə ye, Ruhu Alayə nayilan kərga yero nonuwwi wa?

¹⁷ Kam laa Fado Alayə wuryənoa, Ala tia sijiyi, awoa Fado Alayədə tayir, koro Fadodə nayima.

¹⁸ Bare wunduma jambadənni. Kamndo laa kəla dunia adəyen kəlanju rashiduro ngoyənoa, hangal bawoa gairo waljo, rashiduro waljoro.

¹⁹ Awoa nanrashidu dunia adəye na Alayən hangal-nambu, kitawulan ruwuwadadə gai: «Ala rashiduwaa nanganjan cə dai,»†

²⁰ koro: «Kəmande hangal rashiduwayedə bowuro nojəna.»†

²¹ Adəma nangaro bare wunduma kəla kamben awulo juwunni, awoa awo samma kaando,

²² Bulus, bi Afolus, bi Kefas, bi dunia, bi ro, bi karmo, bi awowa kərmayə, bi awowa fuwuyə. Ai, awo samma kaando,

²³ nayi ye Almasiwuyə, Almasiwu ye Alayə.

4

Kida Kəngayəmbayə

¹ Adəgainin andidəa wolodiya Almasiwuyə-a kistuwuwu asər Alayə-aro ngosa.

² Kəla adəyen dole kistuwumadə amannaro waljo.

³ Wuyenna shara wuro sədduwiya, bi alkali adamgənanaye laa səddiya, awima gəni. Ai, kəlanimarō shara yiddəkkiwawo.

⁴ Karwunilan sariwuario təmakkəni, amma adə gəni wua jiremaro sədi, sharamanidə Kəmande.

⁵ Adə nangaro bare kawu sanju cədiro wundumaro shara yidduwwi, sai Kəmande isiya, ti duwon awo curo duwuyen gəraada ye fəleji, nia karwu kamben dəgana ye federo cuttuluwidə. Sadən wundu yaye jajaktunju kalkal na Alayen cuwandi.

⁶ To, kərəmiya, kəndəgaindeyen bare awo kitawulan ruwuwadaa konuwuwirowo, nayi nangaro awo ania wu kəlani-a Afolus-aa wusanaro ngokkəna. Ngainin wundundoma rokura cəde kam laaa cuju kam gadeyero jəgaiwawo.

⁷ Wundu amba konəmmaro nia njədo? Awi tamma duwon mowommi wo? Mowommaa, awi nangaro mowommi gai awulo bumi?

⁸ Har kulluwwa! Har gəriwunuwwa! Nayi andi-a rokko gəni maiyaro walluwwa! Ca maiyaro walluwwaa, andi ye nayi-a rokko kərmai nodiye!

⁹ Amma kuroniyen Ala andi kəngayambadəa na kəndaryeyero gənasaana, am duwon tayiro shara karmoye caddənadə gai. Fuwu dunia-a malaiyawa-a amso-ayen awo manayero walliyena.

¹⁰ Almasiwu nangaro andidə hangalnambuwu, amma nayidə Almasiwulan rashiduwa! Andidə dunonde bawo, amma nayidə dunondoa! Nayidə darajaa, andidə ruwada.

¹¹ Har kərmaro kəna-a ngudu-a fanniye, kare dina luwadaa, babakkada, fado bawoa ye kərgaiye,

¹² koro ngənəptiye mukkonnden kida diye. Rarasaiya, barga dəpkəiye, basarsaiya, neddiye,

¹³ manakuttu andiro wulsagaiya, ser yiddiye. Andi jambo duniaye gairo walliyena, ngabdula am sammaye gairo, har kumaro.

¹⁴ Nayiro adəa ruwudunidə, nayia nanguro njakkoro gəni, tadawani jairo raakkəna gai səmondo kasturo.

¹⁵ Awoa maləmba dəwu kada Almasiwulan fanduwi yaye, bawa kada gəni taw. Wuma kawuri kəjiyen Isa Almasiwulan bawandoro walyekko.

¹⁶ Adə nangaro nayia lowonjakki, misalni gaiwo.

¹⁷ Dalil adəro Timoti tadani jairo raakkəna ye, Kəmanden amanna yedəa juwangeyerakko. Tidə kəndəgaini duwon Almasiwulan dikke ndaran yaye, dawu jama Isaa gawu fiyen yaye yikkərakkidəa nayiro isatannjagai.

¹⁸ Am laa nandoro isəkkiwaworo təmajane rokurawuro waljana,

19 amma Kəmande kasaccia, tussənnin nandoro isəkke rokurawu aniye mananja gəni, kənduwonja nokki,

20 awoa nodo bargaa Alayedə manan gəni, kənduwon kərga.

21 Awi rawuw? Kaaa wa nandoro isəkki, ra kərawoa fəkka farakkan isəkki?

5

Kam diwidəa dawundon tuluwowo!

1 Dawundon kənjəna cadi cani fanniyena, koro kənjəna duwon jirinju na kərdiyayeman tədiwawodə: Har kam laa kamu bawanjuyea maji.

2 Koro rokura diwi! Karwukutta diwe kam awo adəa cədənadəa dawundon tuluwwama ngəla wo!

3 Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, koro kəla kam awo adəa cədənadəyen wu mbeji gairo shara kamməkkəna,

4 sa cu Kəmande Isayen captuwiya, ruhuni ye kənduwo Kəmande Isayen kundenno mbeji duwon,

5 kam adəa mukko Yiwulissero yakkowo,* tiyinjua cejo, yim Kəmandea ruhunju njəkkawo cuwandoro.

6 Awulo bondodə ngəla gəni! Yis təngəri rungo sammaa isafujiyiro nonuwwi wa?

7 Nayidə rungo yis bawoa gai, yis dinadəa tuluwowo, rungo bərinno wallowo, awoa ngəlaro Layande Njəkkayirambədə duwaada, tima Almasiwu wo.

8 Adə nangaro ngəmərīdəa diyo, yis dina, wotte yis nankəladoye-a nandiyiye-alan gəni, burodi yis bawoa, wotte nantayir-a jire-alan diyo.

9 Curo wotiyaniyen† nayiro jawal kənjənawuyen luworo ruwunjagakkəna,

10 amma awo wuldu raakkənadə kənjənama dunia adəye gəni, bi mangarduma, bi ndalduma, bi sənəm gama, adə gənia, sai dunian luwuwīya.

11 A'a, awo ruwunjagakkənadə tima kam Isaa gama cəni duwon kənjənama, bi mangarduma, bi sənəm gama, bi raraduma, bi mbalma, bi ndaldumaa, bare tiro kəldəgəwwi, bare kam adəgai-a masənama diwwi.

12 Awi lamboni am deyəyedəa‡ sharaduro? Am curoyedəmaa sharanuwi, mare?

13 Am deyəyedəa Ala sharaji. «Kam diwidəa dawundon tuluwowo!»†

* 5:5 5.5 mukko Yiwulissero yakkowo - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni. † 5:9 5.9 wotiyani - Wotiya adə gəni, wotiya gade Bulus tayiro ruwujəgəna. ‡ 5:12 5.12 am deyəye - Am Isaa gawu gəni. † 5:13 5.13 SK 13.5; 17.7

6

Bare karamindoa fuwu sharayero yaduwwi!

¹ Kamndo laa sonju kɛla kamanjuyen cɛdanaa, ndayin na muminnayero gɛni, na kɛrdiyayero lenuwe shara njad-didɛ?

² Ra, muminnadɛ duniaro shara caddiro nonuwwi wa? Koro nayima duniaro shara yidduwia, martawa lamar tɛngɛrimaa sharaduye nagɛwwi wa?

³ Malaiyawaro shara yiddiyero nonuwwi wa? Balle lamarra dunia adɛye?

⁴ Adɛ nangaro lamarra ani gai shararo tawwaa, awiro am duwon na jama Isaa gawuyen awima gɛnidɛro sondu yaduwidɛ?

⁵ Nangunoworo wullɛkki. Ngaima rashidu dawundon rakce katte kɛramiyayen shara kamji falma bawo wa?

⁶ Kɛrami laa kɛrami kamanjua shararo cadi, koro adɛ fuwu ganambuwayen!

⁷ Awiro walyeno yaye, shara kattendon diodɛ njurondo. Jirenambu nayiro njaddiyama ngalwo, gɛna? Kɛndando jawuiyama ngalwo, gɛna?

⁸ Amma nayi kɛlando jirenambu so, kɛnda bo so, har kɛramiyamaro yidduwi!

⁹ Ra, jirenambuwo nodo bargaa Alayen warasa cawandi-waworo nonuwwi wa? Bare jambaduwwi! Am diwi, bi sɛnɛm gawu, bi kɛnjɛnawu, bi kamukamu, bi luttuwu,

¹⁰ bi barwuwa, bi mangarduwu, bi mbalwu, bi raraduwu, bi jambawu fima nodo bargaa Alayea warasajaiwawo.

¹¹ Calan laandoma ngai. Amma nayia kasalnjana, tayirro walluwwa, koro cu Kɛmande Isa Almasiwuye-a Ruhu Alande-ayen jirewuro walluwwa.

Tiyindolan Alaro daraja yowo!

¹² «Awo samma wuro amardɛgɛna,» nuwi, amma awo samma gɛni faidaa wo. «Awo samma wuro amardɛgɛna,» amma wu kollɛkke awima sunodiwawo.

¹³ «Kɛmbodɛ curoye, curo ye kɛmboye,» nuwi, koro Ala tayi yindisoa baworo cɛdi. Tiyidɛ awo kɛnjɛnaye gɛni, tidɛ Kɛmandeye, koro Kɛmande ye tiyiye.

¹⁴ Ala karmolan Kɛmadɛa cɛsangɛna, koro andi yea kɛnduwonjun sasangi.

¹⁵ Tiyindodɛ nasha Almasiwuyero nonuwwi wa? To, nasha Almasiwuye ngokke nasha jawarrero dikki wa? A'a, tɛmmaro ngai gɛni!

16 Ra, kam jawarro kældəgənamadə ti-a rokko tiyi fallo waljanaro nonuwwi wa? Akko awo kitawu wuljənadə: «Tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

17 Amma kam Kəmandero kældəgənamadə ti-a rokko ruhu fallo waljai.

18 Kənjənarə kadənowo! Biwu kam cədəna samma deya tiyiyen kərga, amma kənjənama tiyinjumaro biwu cəddi.

19 Ra, tiyindodə fado Ruhə Alayə, tidə nayin dəgana, koro Alayen isiro nonuwwi wa? Nayidə kaando gəni,

20 Ala nayia tamanlan njasuwuna. Adə nangaro tiyindolan Alaro daraja yowo!

JAAWU BULUSSE KƏLA AWO TIRO RUWUJAANADƏYEN

7

Kəla larusa so, niya soyen

1 Kəla awowa wuro ruwusuwwadəyen: «Kongwaye kamu ngodunambudəma ngəla wo.»

2 Amma kənjəna wadarə, kongwa fi yaye kamu ngojo, koro kamu fi yaye kwa cədo.

3 Kwadə kamunjuro wajipnju co, koro kamudə ye kwanjuro ngai cəddo.

4 Kamudə tiyinjulan kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kwanjuyen kərga. Ngaima kwadə ye tiyinjulan kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kamunjuyen kərga.

5 Bare wundundoma kamanjuro tiyinju dapcəgənni, sai kasadduwe kawu ganaro kələndo moduwa deworo faiduwiro kajia, daji kallo waldənowo, bare kəlariwonambundo nangaro Yiwulis nayia jaramnjanniro.

6 Adəa wuldunidə, wada gəni, jawal laa.

7 Am samma wu gairo waljaiya raakkəna, amma kam fi yaye na Alayen kənjonju cəmowona, laa ngai, laa ye ngai.

8 Am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-adəro wulgəkki, naptu wu gailan dasaanama tayiro ngalwo.

9 Amma rakcane kəlanja cariwawoa, niya cado, jarawadəroa niya diodəma ngalwo.

10 Am niya cadənadəro wada adəa yikki, wu gəni, amma Kəmande: Bare kamudə kwanju-a faidanni.

11 Amma kwanju-a faidanaro walyenoa, niya bawoa napco, bi kwanju-a soloda. Koro kwadə ye bare kamunjua dəpcənni.

† 6:16 6.16 Bad 2.24

¹² Am gapcanadəro wuma adəa wulgəkki, Kəmande gəni: Kərami laa kamu Isaa gama gəni cədanaa, koro kamudə ti-a rokko naptu kasaccənaa, bare kamudəa dəpcənni.

¹³ Koro kamu laa kwa Isaa gama gəni cədanaa, koro kwadə ti-a naptu kasaccənaa, bare kwadəa wajənni.

¹⁴ Awoa kwa Isaa gama gənidə kamunjuyen tayirro waljəna, koro kamu Isaa gama gənidə kwanjuyen tayirro waljəna. Adə gənia, yallando tayir gəni, amma ngainin tayidə tayir.

¹⁵ Amma ti Isaa gama gənidə faidu kirawoa, faida. Ngairo walyenoa, kərami kongwa bi kamudə tikkerənni, awoa nanlewan dəgaro Ala nayia bowongera.

¹⁶ Ni kamu, ndayin gəle kwanəmba yikkagəmiro nonəmi? Koro ni kwa, ndayin gəle kamunəmba yikkagəmiro nonəmi?

Wundu yaye naptunjun dəga!

¹⁷ Biya wundu yaye, Ala tia bowojənadə gai, naptu duwon Kəmande tiro amarjəgənadəlan dəga. Adəma wada jama Isaa gawu sammayero yikkidə wo.

¹⁸ Kam duwon sa tia bowojanalan kajanjuadə,* bare kajadənni waljənni. Ti jəmbələmlan bowojanadə,† bare kajadənni.

¹⁹ Kajadə awima gəni, kajanambudə ye awima gəni, wada Alaye ga faidaa wo.

²⁰ Wundu yaye naptunju sa tia bowojanadəyen dəga.

²¹ Ni kərea duwon bowongeraa, bare suwoldəmmi, amma dama nankam kəlaye fandəmia, faidadəne.

²² Kam ti kərea duwon Kəma tia bowojənadə, na Kəmayen ti nankam kəlaye cədana. Jiri adəgainin kam duwon Kəma tia nankam kəlayea bowojənadə, ti kərea Almasiwuye.

²³ Ala nayia tamanlan njasuwuna, bare kərea kambero walluwwi.

²⁴ Kəramiya, wundu yaye naptu duwon Ala tia bowojənadən na Alayen dəga.

Kəla am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-ayen

²⁵ Kəla ferowa kwa nojanniyen wada Kəmandeye takkəni, amma kam duwon kanjimari Kəmandeyen amanadə gai, kuro ni yikki.

²⁶ Awo rukkidə tima suwol kərmayedəro ngai naptudəma kambo ngalwo.

²⁷ Ni kamuaa, bare faidu manəmmi. Kamu bawoaa, bare kamu ngonəmmi.

* 7:18 7.18 kam kajanjuadə - Yaudi. † 7:18 7.18 ti jəmbələmdə - Kərdi.

²⁸ Amma kamu ngonəmiro walyenoa, biwu dimmi. Koro fero kwa nojənni kwa cədiro walyenoa, biwu cədənni. Adə yaye am ani gai dunia adən bone casai, amma wudə adəro kanuwiya, raakko.

²⁹ Kəramiya, awo wulləkkidə: Sa karənjəna. Kua adən fuwun am kamu cadanadə kamu cadanni gairo walja,

³⁰ am cesiridə ye cesiriwawo gairo walja, am karwukəji cadidə ye karwukəji cadiwawo gairo walja, am casuwidə ye awima cadanni gairo walja,

³¹ koro am dunia adən faidadaidə ye tiro duno cədənni gairo walja, alama dunia adəye baworo tədi nangaro.

³² Nayi suwol bawoaro walluwiya, raakko. Kam kamu cədannidə awowa Kəmayero suwolde jiri cəde ardiyanju cuwandoro maji.

³³ Amma kam kamuadə kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kamunjuye cuwandoro maji,

³⁴ hangalnju yaktəna. Koro kamu kwa bawoadə-a fero kwa nojənnidə-a kəla awowa Kəmandeyen suwoldai, tiyi yelan, ruhu yelan tayir napcaro. Amma kamu kwaadə kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kwanjuye cuwandoro maji.

³⁵ Adəa wuldunidə, katkun gənaduwo gəni, nayia banaduwo, naptu jussəna dewo, hangal yaktənnin Kəmandea gaiwo.

³⁶ Kam laa təmajinjuro awo jussənni cəddiro təmajənaa, koro jairo mərədunjua duwon lamardə ngai wajipcənaa, awo cəraanadəa cədo, niya cado, biwuro waljiwawo.

³⁷ Amma kam curo karwunjuyen nia dunoa ngojəna, tiro dolero waljənni, rawonju, koro tia təmajinju gai roduro karwunjun nia ngojənadə, awo ngəla cədi.

³⁸ Jiri adəgainin kam təmajinju ngojənadə awo ngəla cədi, koro kam ngojənnimadə adəa kojəna cədi.

³⁹ Kamudə kwanju roaa tiro kəllaada, amma kwadə bawoyenoa, rakce kam cəraanaa niyaji, amma Kəmaa gamaro waljo.

⁴⁰ Amma wuyenna ngai naptudəma tiro bargaa wo, koro kuronin wu yelan Ruhu Alayea.

8

Kəla da sənəmbo tinayen

¹ Kəla da sənəmbo tinayen, andi samma ilmu taiyenaro noniyena. Ilmudə kamba fujiyi, amma kərawodə dunoaro cədi.

² Kam duwon kəlanjua awo laa nojənarə ngoyenoa, koroma jiri wajipcənadə gairo nojənni,

³ amma kam laa Alaa kirawoa, Ala tia nojəna.

⁴ To, kəla da sənəmbo tinaa ngəroyen, sənəm dunialan awima gəni ye, Ala tilodəro kajia, gade bawo yero noniyena.

⁵ Awoa alawa laa same yen kal, cidiya yen kal mbeji cani yaye, alawa kada-a kəmawa kada-a mbejidə gai,

⁶ adə yaye nanden Aladə tilo, ti Bawa, tilan awi yaye isi, ti nangaro kərgaiye, koro Kəmande Isa Almasiwudə ye tilo, tiyen awi yaye isi, tiyen kərgaiye.

⁷ Amma am samma gəni ilmu adəa cada. Laanja gumkiyaa carinadəro har kərməro da jagariya, sənəmbo tinadə gairo jagari, koro karwunja kibbajənnidə tayir gəniro walji.

⁸ Kəmbo gəni sasakke Alaa karənniye. Bo waniyea, təgərdiyewawo. Buiyea, tərgaiyewawo.

⁹ Amma hangal gənanowo, bare nankam kəlayendo adə am lawudəa cakke taljanni.

¹⁰ Kam laa karwunju kibbajənni duwon ni ilmuadə fado sənəmben masəna dimi ngiroa, adə cakke da sənəmbo tinaa jəgəriwawo wa?

¹¹ Ngainin kəla ilmunəmben kərami lawu duwon ti nangaro Almasiwu nunadə facciyi.

¹² Kəramiyandoro biwu ngainin yidduwiya, koro karwunja kibbajənnidəa lorunuwiya, Almasiwumaro biwu kidduw.

¹³ Adəma nangaro da ngərodə cakke kəramini taljiro walyenoa, gadero da ngərəkkiwawo, bare kəraminia yakkəkke taljənniwo.

9

Awo kəngayambaro amardəgəna

¹ Wu kambe, gəna? Wu kəngayam, gəna? Isa Kəmandea rukkəni wa? Nayima gəna kidani Kəmandelan dikkənadə wo?

² Am gade nankəngayammidəa kasaccaiwawo yaye, fagat nandon wu kəngayam, Kəmandelan nayima tawa* nankəngayammi tabbacciyidə wo.

³ Adəma awo am ayau gənasəgaidəro kalangəkkidə:

⁴ Kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye† taiyende wa?

⁵ Kənduwo kamunde Isaa gama-a rokko bəlawuroduye kəngayamba gade so, yaanawa Kəmaye so, Kefas so cadidə gai taiyende wa?

⁶ Wu-a Barnabas-a runde wa kənduwo kida dionambuye taiyende wo?

* 9:2 9.2 tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidə. † 9:4 9.4 kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye - Alwasi.

7 Wundu ngalte yaye kida sojiye cædi duwon wuřinjalan ambadidæ? Wundu ya inabbe kokci duwon tadanju caiwawodæ? Wundu ləmanna cæneyi duwon kiam ləmannyedæa caiwawodæ?

8 Kæla mana kamben wa awo ania wullækki? Attaura ye ngai wuljænni wa?

9 Akko awo Attaura Nawi Musayen ruwuwadadæ: «Bare dalo wastu cædi duwon cinjuro cambu yakkæmmi.»† Ala daloro wa lambonjua wo?

10 Fagat andi nangaro adæa wulji, mare? Aaa, andi nangaro awo adæ ruwuwada: «Baremada tæmanjualan bare cædo, wastumada ye nuwanju cuwandiro tæmajo cædo.»

11 Awowa Ruhuye karwundolan nadiyenadæ, awo duniaye nandon kaladundedæ awo laa kura wa?

12 Am gade kænduwo nuwanja nandon mowoye cadanaa, andidæ tayia kojænaro taiyena, gæna? Adæ yaye kænduwo adælan faidadiyende, curo jæktu fiyen yaye mærneiyæ, bare kawuri kæji Almasiwuyedæro takkal fima yakkiyendero.

13 Am kida Fado Alayen cadidæ kæmbo Fado Alayen jawui, koro am laya duwaduramnin kida cadidæ nuwanja laya duwaduramdælan cawandiro nonuwwi wa?

14 Jiři adægai Kæmande wada ce am kawuri kæji mawodumaso kida kawuri kæjiyen awo kændægainjaye cawando cænna.

15 Amma wudæ kænduwo aniye falnjamalan faidadækkæni, koro nuwani fandro gæni awo ania ruwunækki. Awulo boni cattuluwiro nukkænana ngalwo.

16 Kawuri kæji wuldunidæ dalil awulo boye gæni, wuldunjudæ wajimsægæna. Kawuri kæjidæa wullækkiwaworo walyenoa, kuttuni!

17 Awo adæa rawonin dikkia, alwasi fandækki, amma rawonin gænia, nanwakkil mukkoniro casakkæna.

18 To, awi gæle alwasini wo? Kawuri kæji wullækkidæa kænduwo duwon kawuri kæji adæ sinadæn faidadækkænin dero kænoro.

19 Na am sammayen wu kambe duwon, ngæwunjaa mowokkoro kælania kareya tayi sammayero kalakkeko.

20 Na yaudiyayen, yaudiya njækkawo cawandoro, yaudi gairo walyekko. Na am færdi wada Attaurayen dasaanayen, wu kælani færdi wadayen dægakkæni yaye, kam færdi wadayen dægana gairo walyekko, am færdi wadayen dasaana njækkawo cawandoro.

† 9:9 9.9 SK 25.4

²¹ Am wada cadannidëa mowokkoro, wu ye kam wada cëdanni gairo walyekko, amma wudë kam wada Alaye cëdanni gëni, fërdü wada Almasiwuyen kërgakko.

²² Na am lawuyen lawuro walyekko, tayi lawudë njëkkawo cawandoro. Adëgaima na am sammayen awo sammaro wallëkkëna, jiri fin yaye laanjaa yikkagëkkoro.

²³ Kawuri këji nangaro ani sammaa dikki, tilan nuwani fandëkkoro.

²⁴ Curo ngërëm siyen ngërëmgü samma ngërëmjai yaye, tilo lon ladadëa cuwandiro nonuwwi wa? Jiri diwe fanduwiro ngërëmmowo!

²⁵ Am bikkëlan ngënëptaidë jawal samman këlanja cariwi. Tayidë ariawu kënnasarre dëgaiwawo moworo adëa cadi, amma andidë ariawu sawisoro dëgai moworo diye.

²⁶ Wudë kam na leduye bawo gairo gëni ngërëmmëkki, koro dambenidë kam kasam bakci gairo gëni bangëkki,

²⁷ amma bare ngawo kawuri am gadero wulgëkkënyen wu këlani curonjan baworo wallëkkëniro tiyini jauru ngënëmmëkke këlani riwukki.

10

Misal këla turu Israyilawuyen

¹ Këramiya, adëa nonuwiya, raakko: Kaariyande samma cidiya fofouyen dasaana, tayi samma bërëm faljane kojana,

² koro tayi sammaro curo fofoudë-a bërëmdë-ayen kasala cadde Nawi Musaro këlyeyera.

³ Tayi samma këmbo Ruhuyedëmaa gewo,

⁴ koro tayi samma kënja Ruhuyedëmaa kesa, awoa kau Ruhuye tayia jëgaidëyen casana, kau adë tima Almasiwu wo.

⁵ Adë yaye Ala ngëwunjaye këjinja fanjënni, koro karaa dëriro kaminjiaa tataryeyeno.

⁶ Lamarra ani andiro misallo walseyera, jiri awo diwi mangarjanadë gai, bare mangarniyendero.

⁷ Bare sënëm gawu amnja laa gairo walluwwi, kitawulan ruwuwadadë gai: «Jamadë këmbo-a kënja-aro napkera, koro bikke randoro ciyera.»†

⁸ Bare kënjëna diyende, amnja laa cade yim falnin am dëwu findin yakkun sanunadë gai.

⁹ Bare Almasiwua jarammiyende, amnja laa cade kadiya tayia ceyesënadë gai.

¹⁰ Bare karwukutta fëlenuwwi, amnja laa cade siduwuma tayia sijëgënadë gai.

† 10:7 10.7 NL 32.6

11 Lamarra ani tayiro misallo wakkajaana, koro səmonde kasturo ruwuyera, andi duwon sa njeroramben dægaiyenadə.

12 Adə nangaro wundu duwon ti daadaro təmajənədə bare curənniro hangal gənajo!

13 Jaraptu am sammaa cuwandəna gənia, jaraptu fima nayia njawandənni. Ala amanma, kolje dunondo kojənaro jaramnjaiwawo, amma jaraptu isiya, ranguwe nedduwiro jawal luwoye njadi.

Kəla sənəm gayen

14 Adə nangaro, kərawowuni, sənəm garo kadənowo!

15 Nayiro am hangalla gairo jandenjagakki. Nayi kəlando awo wulləkkidəa sharanowo!

16 Kənjaram bargaa ti nangaro Alaa wusenedə, tilan gəna bu Almasiwuyero kəldiyiye? Koro burodi fəsangiyedə, tilan gəna tiyi Almasiwuyero kəldiyiye?

17 Burodi fal dəgadə, andi ngəwu yaye, tiyinde falma, awoa andi samma burodi faldəa ngəriye.

18 Israyilawua tangowo: Tayi laya jagaridə laya duwadurandəro kəldaana, gəna?

19 To, awi wulləkki? Da sənəmbo tinadə-a sənəmdəma-a awo laa wo?

20 A'a, amma layanjadə Alaro gəni, sedannaro duwajagai. Sedannaro kəldəgəwiya, raakkəni.

21 Ranguwe kənjaram Kəmaye-a kənjaram sedannaye-ayen yawwawo. Ranguwe tewur Kəmaye-a tewur sedannaye-alan masəna diwwawo.

22 Ra, yakkiye Kəmaa nandəri cəda? Tia dunon koniyena wa?

Awin yaye daraja Alaro tio!

23 «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni faidaa wo. «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni kamba dunoaji.

24 Wundu yaye awo ngəla kəlanjuro gəni, am gadeyero majuwo!

25 Awo haumadin caladi sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi,

26 «Dunia-a awowa curonjun dasaana samma-a Kəmandeye,»† nangaro.

27 Kam laa Isaa gama gəni nayia donjane kasadduwe lenuwiya, awo fuwundoro casakkəna sammaa buiwo, bare sariwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi.

† 10:26 10.26 Jaw 24.1

²⁸ Amma kam laa nayiro: «Adə sənəmbo tina,» cənia, kam nayiro isanonjaanadə-a sariwu karwuye-a nangaro bare buwwi.

²⁹ Karwu kaando gəni, kaanju wulləkki. Awiro gəle sariwu karwu kam gadeye nankam kəlayeni sharaji?

³⁰ Alaa wusenəkke bukkia, awiro gəle kəla awo duwon ti nangaro Alaa wusenəkkənədəyen wua sharasai?

³¹ Buwi yen kal, yawi yen kal, awo diwi samma yen kal, awi yaye daraja Alayero dewo.

³² Bare yaudiya-a yaudiya gəni-a jama Alaye-aa yakkuwe taljanni,

³³ wu ye jawal fin yaye ardiya am sammaye makkidə gai. Awoa wuro gəni, am ngəwuro awo faidaa makki, njəkkawo cawandoro.

11

¹ Halnia gaiwo, jiri wu ye hal Almasiwuyea gakkidə gai.

Kəla Alaro ambəttuwu-a kəla jakta-ayen

² Awi yayen wua tansuwe alamdu jiri nayiro njaddəkkənədəə ngəlaro gawi nangaro nayia wusenjakki.

³ Adə yaye awo adəə nonuwiya, raakko: Fuwuma kongwa sammayedə tima Almasiwu wo, fuwuma kamuyedə tima kwanju wo, koro fuwuma Almasiwuyedə tima Ala wo.

⁴ Kongwa duwon moduwa bi nawinawi kəla jakkadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki.

⁵ Amma kamu duwon moduwa bi nawinawi kəla kaadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki, kəlanju təlarəna-a kal wo.

⁶ Awoa kamu kəlanju jakciwawoa, gərəpca. Kəla gərəptu bi larodə na kamuyen awo nanguyea, kəlanju jakco.

⁷ Kongwaye kəla jaktudə jussənni, ti camuno-a daraja-a Alaye nangaro, amma kamudə daraja kongwaye.

⁸ Awoa kongwa gəni kamuyen culuwo, amma kamu kongwayen culuwo.

⁹ Koro kongwaa gəni kamu nangaro alakca, amma kamudəə kongwa nangaro alakca.

¹⁰ Dalil adəro alama kənduwoye kəlanjun gənədudə malaiyawa nangaro kamuro wajipcəgəna.

¹¹ Adə yaye na Kəmandeyen kamudə kongwa-a faiyada gəni, kongwadə ye kamu-a faiyada gəni.

¹² Jiri kamudə kongwayen isənədə gai, kongwadə ye tambo kamuyen isi, adəgaima awi yaye Alayen isi.

¹³ Nayi kəlandoma sharanowo: Kamu kəla jəkənnin Alaa cuworidə jussəna wa?

¹⁴ Kəla kəndəgai duniayen, kongwaye kandurɨnju kuruwua tiro awo nangua yaye,

15 kamuye kandurɪnju kuruwuro řijiya, tiro awo darajaye, gəna? Awoa kandurɪnjudəa jakturam gairo tiro cadəna.

16 Kam laa kəla adəyen kambiwudu cəraanaa, alamdu gade taiyende, jama Alaye gadegadeso ye cadanni.

Cammonja ngəla gəni

17 Amma kəla wada adəyen nayia wusenjakkiwawo, serro gəni, sernamburo captuwi nangaro.

18 Burwon cammo jama Alayero captuwiya, kattendon yaktuwwa cani fakkəna, koro gana jirero ngokkəna.

19 Ai, sai kattendon yaktuaro waljiya, ngainin am curondon ardiyadadə nowadaro waljai!

20 Ase, sa captuwiya, masəna Kəmaye gəni buwi.

21 Sa masənadəyen wundundo yaye namuje kəmbonju ngoje juwui, ngainin kam laa kənaa, kam laa ye sagarandəna.

22 A! Kəmbo-a kənja-adəro fanndo bawo wa? Ra, jama Alayero rudu gənağəwe am awima cadannidəa nanguro yakkuwi? To, awi gəle nayiro wulnjagakki? Nayia wusenjakki? A'a, kəla adəyen nayia wusenjakkiwawo.

Masəna Kəmaye

23 Awo Kəmandeyen mowokkənadəa nayi yero njaddəkkəna: Kəmande Isa bune tia sərəccaanadən burodi ngoje

24 Alaro ardiyenniya, fəsakce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» cəna.

25 Jiři adəgainin koro ngawo masənayen kənjaram ngoje: «Kənjaram adə aman bəřin bunilan ndəpkada. Yimbi yaye tia yawiya, wua takturo dewo!» cəna.

26 Awoa yimbi yaye burodidəa ngəruwe kənjaramdəyen yawiya, karmo Kəmandeye mawonuwi, har kawu walde isiro.

27 To, kam jiři jussənnin burodidəa jəgəri bi kənjaram Kəmayen caidə tiyi-a bu-a Kəmandeyero biwu cəddo.

28 Wundu yaye kəlanju jarapco duwon, ngainin burodidəa jəgəro, kənjaramdə yen ca.

29 Awoa kam tiyi Kəmayea asujənnin jəgəri bi caidə, bonju-a kənjanju-ayen wowom kəlanjuro gərjiyi.

30 Adəmaro curondon am ngəwu duno bawoa ye, dondi ye, kada ye sanuna.

31 Jiremaro kəlande jarammiyero walyenoa, andiro shara saddiwawo,

32 amma Kəmadə andiro shara saddiya, andia jawallo sasakki, ngainin am duniaye-a rokko andiro wowom gənasagaiwawo.

³³ To, kəramiyani, masəna dioro captuwiya, wundu yaye kamanjua gurejo.

³⁴ Kam laa kənanjuua, fadon juwo, ngainin captuwiya, nayiro shara njaddiwawo. Waldəkke isəkkiya, kəla awo gəpcənədəyen gala yikki.

12

Kəla kənjowa Ruhu Alayen

¹ Kəramiya, kəla kənjowa Ruhu Alayen, curo nanjayillen dəgawiya, raakkəni.

² Sa nayi kərdiyadən, kolluwe jawal sənəmba mana cadiwawoyero təmbalnjaanaro nonuwwa.

³ Adəmaro nayiro isanonjagakki, wundumaye Ruhu Alayen: «Isa baskuwada,» cəniwawo, koro Ruhu Alayen gənia, wunduma rakce: «Isama Kəma wo,» cəniwawo.

⁴ Kənjo jiri jiri mbeji, amma Ruhudə falma,

⁵ kida jiri jiri ye mbeji, amma Kəmadə falma,

⁶ koro kəndo jiri jiri ye mbeji, amma Aladə falma, ti duwon tayi sammaa am sammalan kidajidə.

⁷ Faida jamaye nangaro Ruhu Alaye kam fi yayen kənjo laan fəledi.

⁸ Kam laaro Ruhudəyen mana nanrashiduye cadi, laa yero Ruhudəyeman mana ilmuye cadi,

⁹ laa yero Ruhu faldəyeman kambərse cadi, laa yero Ruhudəyeman kənjowa amba ngaduye cadi,

¹⁰ laa yero awo ajabba ajabba dioye, laa yero nawinawi dioye, laa yero ruhuwaa gayirduye, laa yero təlam jiri jiri wulduye, laa yero təlamba fisarduye.

¹¹ Ruhu faldəma awo ani sammaa kidaje kam fi yayero kənjo kalkallo ci, jiri cəraanadə gai.

Tiyidə falma, nasha gadegade kada

¹² Jiri tiyidə falma, nashawanju kada, koro nashawa tiyiye samma ngəwu duwon, tiyidə falmadə gai, Almasiwudə ye ngai.

¹³ Yaudi yen kal, yaudi gəni yen kal, kərea yen kal, kambe yen kal, Ruhu faldəyen andi sammaro kasala sadde tiyi faldəro kəlsejera, koro andi sammaa sasakke Ruhu faldəyeman kiaye.

¹⁴ Awoa tiyidə nasha fal gəni, kada.

¹⁵ Siye: «Wu mukko gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

¹⁶ Koro səmoye: «Wu sim gəni nangaro, wu nasha tiyiye gəni,» cənia, adə cakke nasha tiyiye gəniro walji wa?

17 Tiyyidə samma simba, səmon fandudə ndaran? Samma səmoa, kinjan fandudə ndaran?

18 Amma Ala kəla rawonjuyen nasha fi yayea tiyilan gənayeno.

19 Tayi samma nasha falla, tiyyidə ndaran?

20 Awoa nashawadə kada, amma tiyyidə falma.

21 Sim rakce mukkoru: «Nin məraduni bawo!» cəniwawo, kəla ye rakce siro: «Nin məraduni bawo!» cəniwawo.

22 Ngai gəni, amma nashawa tiyyiye lawuro caruidə jauru faidaa.

23 Nashawa tiyyiye duwon ruwadaru ngoniyenadəro jauru daraja yiye, koro nashawande nanguadəro ngəlaru kissiyyiye,

24 nashawande kururu ngələdəro sai awo laa təddiya gəni. Amma Ala tiyyidəa alakce nashawa daraja bawoadəro jauru daraja kaino,

25 bare tiyilan yakta wakkajənni, amma nashawadə kattenjaro kissaa.

26 Nasha laa jau fanjiya, nasha samma ye rokko jau fanjai. Nasha laa daraja cuwandiya, nasha samma ye rokko kəji fanjai.

27 Nayidə tiyi Almasiwuye, wundundo yaye tiyyidəye nashanju.

28 Koro Ala curo jamanjuyen burwon kəngayamba galajəna, kənyindiyen nawiya, kənyakkuyen maləmba, ngawo adəyen kənjo awo ajabba ajabba dioye, daji kənjowa amba ngaduye so, banaduwuye so, nodoye so, koro kənjowa təlam jiri jiri jandeduye so.

29 Tayi samma kəngayamba wa? Samma nawiya wa? Samma maləmba wa? Samma awo ajabba ajabba cadi wa?

30 Samma kənjo isangaduwuye cadana wa? Samma təlambalan jandejai wa? Samma fisarjai wa?

31 Amma kənjowa ngalwodəa jauru rawowo! Koro nayiro jawal awi yayea kojənaa fəlenjagakki.

13

Jawal kərawoye

1 Tələmba ambe-a malaiyawaye-alan jandenəkki yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə nuku suye kalala ngəwua bas.

2 Koro nawinawi dikke asər-a ilmu-a sammaa asukke kambərse har kau kuruwu sənaktuye takkəna yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə awima gəni.

³ Koro kændani takkæna sammaa sadaaro yikke tiyini ye warduro sërætkækki yaye, amma kæræwo wulan baworo walyenoa, riwani bawo.

⁴ Kæræwodæ kanadia ye, serra ye. Kæræwodæ, nandæri tia cædaiwawo, awulo juwuiwawo, rokura ye cædiwawo,

⁵ tidæ awima candænni cædiwawo, kælänjuro majiwawo, duwan gærgajiwawo, awo diwi karwun rojiwawo,

⁶ tidæ kæla nandiwiyen karwukæji fælejiwawo, amma kæla awo jireyen karwukæji fæleji.

⁷ Kæræwodæ awo sammaa gawurji, awo sammaa mærsaji, awo samman tæmaji, awo samman necci.

⁸ Kæræwodæ tæmmaro ceriwawo. Nawinawi diodæ, baworo walji. Tælamba gaden mana diodæ, ceri. Ilmudæ, baworo walji.

⁹ Awoa ilmudedæ ye cinjua, koro nawinawindedæ ye cinjua,

¹⁰ amma awo kalkaldæ isiya, sadæn awo cinjuadæ baworo walji.

¹¹ Gananilan jandenidæ jande tadaanaye, hangalnidæ ye hangal tadaanaye, koro tæmanidæ ye tadaanaye. Wu-rayekkæniya, awowa tadaanayedæa kolyekko.

¹² Kærma misal kudæramben gainin buji buji ruiye, amma sadæn sim-a sim-alan ruiye. Kærma nodunidæ cinjua, amma sadæn Ala wua kalkallo nosænadæ gai kalkallo nokki.

¹³ Kærma awo yakku ani dasayi: kambærsæ-a tæma-a kæræwo-a, amma tayi sammalan kæræwodæ tima kura wo.

14

Kæla nawinawi-a tælam jiri jiri-ayen

¹ Kæræwo manowo, kænjowa Ruhu Alaye fando jaurorawowo, masammanno nawinawi dio.

² Kam tælam gaden jandejimadæ ambo gæni, Alaro jandejiyi, awoa wunduma awo wuljidæa asujiwawo, dalilnjudæ Ruhu Alayen awowa asærræ jandejijangaro.

³ Amma kam nawinawi cædimadæ ambo jandejijeyetayia isadunoajiyi, karwunjaro duno ci, kæræwolan ronja ye isabojiyi.

⁴ Kam tælam gaden jandejimadæ kælänjuro duno ci, amma kam nawinawi cædimadæ jama Isaa gawuro duno ci.

⁵ Nayi samma tælamba gaden jandenuwiya, raakko, amma adæa kojænaro nawinawi diwiyama, raakko. Kam nawinawi cædimadæ kam tælambalan jandejimadæa kojæna, kam laa fisarje jamadæro duno ci gænia.

⁶ To, kərəmiya, nandoro isəkke nayiro wahayi so, ilmu so, nawinawi so, alamdu solan gəni, təlambalan jandengeyerakkoa, awi gəle nayiro faidanju wo?

⁷ Awowa ro bawoa algaida bi kumbi gai kowonja kalkallo nukcawawoa, ndayin gəle awo fujai bi jajaidə asudi?

⁸ Koro kangadi kalkallo fujaiwawoa, wundu gəle kəriwuro dabbardi?

⁹ Nayi ye ngai. Təlamndon mana kalkal gəni diwia, ndayin gəle awo wulluwidə asudi? Mana karaa dero yidduwi.

¹⁰ Dunian təlamba jiri jiri kada mbeji, koro təlam maananju bawoa falma bawo.

¹¹ Adə nangaro təlambe maananju nokkəniro walyenoa, kamdəro kusottoro walləkkəna, kamdə ye wuro kusottoro waljəna.

¹² Nayi ye ngai. Kənjowa Ruhuyedəa fando jauro raawwa nangaro, awo jama Alayea isadunoajiyidəa ngəwuro manowo.

¹³ Adəma nangaro kam təlam gaden jandejimadə kənjo fisarduye cuwandoro moduwa cədo.

¹⁴ Təlam gaden moduwa dikkia, ruhunidə moduwa cədəna, amma hangalnidə awimaro faidajənni.

¹⁵ To, awi gəle dikki? Ruhunin moduwa dikki, koro hangalni yen moduwa dikki. Ruhunin aiya njungoroye yekki, koro hangalni yen aiya njungoroye yekki.

¹⁶ Adə gənia, ruhunəmlan Alaa wusenəmiya, kam duwon awo ania nojənnidə awo wulləmmadəa asujiwawoa, ndayin gəle wusedunəmdəro «Amin!» cəni?

¹⁷ Ngəlaro Alaa wusenəmi yaye, kamanəmdəye karwunju dunoajiwawo.

¹⁸ Təlamba gaden jandedun nayi sammaa konjakkəna nangaro Alaa wusenəkki,

¹⁹ amma dawu jama Alayen kalma dəwu mewu təlamlan wulləkki yayero am gadea alamməkkoro kalma uwuma hangalnilan wulləkkiya, raakko.

²⁰ Kərəmiya, kəla hangallen bare yallaro walluwwi. Kəla awo diwiyen yalla sananaro wallowo, amma kəla hangaldəyen rashiduwaro wallowo!

²¹ Akko awo Attauralan ruwuwadadə: «Kəmandeye: “Jama adəro am təlam gadeye-a ci kusottowaye-ayen jandegəkki, amma adəson wua kərənsaiwawo,” yeno.»†

²² Ase, təlambadə naptu alamaye cadi, Isaa gawuro gəni, ganambuuro, nawinawidə ye ganambuuro gəni, Isaa gawuro.

† 14:21 14.21 Ish 28.11-12

²³ Adə nangaro, jama Isaa gawu samma captane təlamba gaden jandejai duwon, am awo ania nojanni bi Isaa gawu gəni isane nadəro ngasayia, nayia jofiyaro ngonjaiwawo wa?

²⁴ Amma cammodən am samma nawinawi cadi duwon, kam Isaa gama gəni bi awo ania nojənni laa nadəro ngayia, tayi samma nangaro ti biwumaro tabbato noji, tayi samma nangaro shara tia cə dai,

²⁵ asər karwunjuye kaadaro walje, fədəryero təmde Alaro ambəcciye: «Jiremaro Ala dawundon!» cəni.

Cammo jama Isaa gawuye sawiyada

²⁶ To, kəramiya, awi gai gəle? Captuwiya, wundundo yaye aiya njungoroye bi alamdu, bi wahayi cuwudi, bi mana təlamlan cədi, bi fisarji. Awo samma jamadəa isadunoajuworo tədo.

²⁷ Am laa təlamlan jandajaia, bare yindi bi yakku kojənaro mana cadənni, fal fallen cado, koro kam laa fisarjo.

²⁸ Fisarduma baworo walyenoa, wundunja yaye dawu cammodəyen gəm cədo, kəlanju-a Ala-aro jandəjuwo.

²⁹ Nawiya yindi bi yakku mana cado, am gade ye manadəa gayirja.

³⁰ Wahayi laa kam gade nadən napkadaro bayindiya, burwoye mana cədidə gəm cədo.

³¹ Am samma caəro, duno cawandoro, nayi samma ran-
guwe fal fallen nawinawi diwi.

³² Nawiya ruhunja nawinawiyedəa cəriwi,

³³ awoa Aladə Ala hangalsangoye gəni, Ala nanlewaye.

Jama muminna sammayen tədidə gai,

³⁴ kamuwadə curo cammoyen gəm cado, awoa jandedu tayiro amardəgənni, amma Attaura ye wuljənədə gai, kəngaaro napca.

³⁵ Awo laaa nodu caraanaa, kwawanjaa fadon caworo. Curo cammoyen kamuye mana diodə jauru nangua.

³⁶ Mana Alayedə nayilaman wa badiyeno? Ra, nayi rundomaa nanjaa?

³⁷ Kam laa ti nawi bi tilan kənjo Ruhuyearo təmayenoa, awo ruwunjagakkənədə wada Kəmandeye woro asujo.

³⁸ Kam laa adəa kistuwwuro wajia, tiro kissagaiwawo.

³⁹ To, kəramiyani, nawinawi dio jauru rawowo, bare təlamba gaden jandedu dapkəwwi,

⁴⁰ amma awi yaye jiri jussəna-a sawiyada-alan tədiro waljo.

15

Karmolan cidu Almasiwuye

¹ Kəramiya, kawuri kəji wulnjagakkənədə isatann-jagakki, kawuri kəji duwon mowuwwa ye, kəlanjun danuwwa ye.

² Kawuri nayiro wulnjagakkənədə ronuwia, tilan njəkkawo fanduwu. Adə gənia, bowu fatto kasadduwwa.

³ Awison fuwunno kawuri wu ye mowokkənədə nayiro njaddəkkəna: Kitawulan ruwuwadadə gai, Almasiwu biwuwande nangaro kano,

⁴ tia sittərayera, daji yimbe yakkua karmolan ciyeno, kitawulan ruwuwadadə gai.

⁵ Kefasso* fəleyaada, koro tayi mewun yindindəro,†

⁶ daji kəramiya yer uwumaa kojənarə na tilon fəleyaada. Ngəwunja har kuro mbeji, amma laanja ro carəmbəna.

⁷ Ngawo adəyen Yakubarə‡ fəleyaada, koro kəngayamba sammaro.

⁸ Daryerambo, kam sa cədənnin tambəna gairo, wu yero fəleyaada.

⁹ Kəngayamba samman wuma gana wo, wu kəngayamlan bowodu tikkəni, jama Alayedə basarnəkkəna nangaro.

¹⁰ Amma awo walləkkənədə ser Alayen walyekko, koro serdəa bowuro gəni fəlesuwo. Ai, kəngayamba sammaa kojənarə ngənəptəkkəna, amma wu gəni, ser Alaye wulan dəganadə.

¹¹ Adə nangaro wuro bi tayiro walyeno yaye, akko awo mawoniye kasadduwwadə.

Karmolan cidu am sanunaye

¹² To, Almasiwu karmolan cijənarə mawojaidə, ndayin gəle amndo laa karmolan cidu bawo canı?

¹³ Amma karmolan cidu bawoa, Almasiwu ye cijənni.

¹⁴ Koro Almasiwu cijənniro walyenoa, mawodundedə ye bowu, kambərsendodə ye bowu,

¹⁵ har Alaro shedawu kattuwuyero walliyena, dalilnjudə Ala Almasiwua karmolan cəsangəna niyena, amma am sanuna karmolan cijaiwaworo walyenoa, ase tia cəsangənni.

¹⁶ Awoa am sanunadə karmolan cijaiwawoa, Almasiwu ye cijənni.

¹⁷ Koro Almasiwu karmolan cijənnia, kambərsendodə faida bawo, koro yaye nayi curo biwuwandoyen.

* 15:5 15.5 Kefas - Biturus. † 15:5 15.5 mewun yindində - Kəngayamba Isaye burwoye. ‡ 15:7 15.7 Yakuba - Yaana Yahayaye gəni, yaana Isaye.

18 Adəgaima am Almasiwuye ro carəmbənadə ye faccaana.

19 Dunia adə runjumaro təmande Almasiwuro kekkiyea, dunia samman andima awo njunoduye wo.

20 Amma jiremaro Almasiwu karmolan cijəna, koro tayi ro carəmbəna sammayen tima burwon cijo.

21 Karmodə kamben isəna nangaro, karmolan cidudə ye kamben kadio.

22 Am samma Nawı Adamlan sanuidə gai, ngainin samma Almasiwulan ro cawandi,

23 amma kəwu kəwuro, burwon Almasiwu, daji kəndənjun am Almasiwuye,

24 ngawo adəyen sa njerorambe cədi. Sadən Almasiwu maiya samma-a kərmai so, kənduwo so samma-aa baworo cəde kərmaidəa Ala Bawadəro ci.

25 Awoa Almasiwudə har kawu Ala kəladowanju sammaa cidiya sinjuyero cakkıro, sai kərmai cunodiya.

26 Kəlado daryeye baworo waljidə tima karmo wo,

27 awoa: «Ala awo sammaa cidiya sinjuyero cakkəna.»†

Amma tiye: «Awo sammaa cidiyanjuro cakkəna,» cənnadə, farakko ti duwon awo sammaa cidiyanjuro cakkənadə dawun bawo.

28 Koro sa awo samma cidiyanjunno waljiya, daji Tadađə kəlanju cidiya ti awo sammaa cidiyanjuro cakkənadəyero walji, ngainin Ala awo samman awi yayero walji.

29 Ngai duwon, am duwon cuju am sanunayero tayiro kasala caddənadə, awi gəle maananju wo? Ca jiremaro am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, awiro cunjaro kasala caddi?

30 Andi ye, awiro sa fi yaye tajirwan dəgaiyenadə?

31 Tabbat, kəla nayi kəramiyaniyen Kəmande Isa Almasiwulan awulo bonidə jiredə gai, yimbi yaye roni karmoro salamgəkkəna.

32 Bərni Afisayelan bundiya-a məldəkkənadə, awi kəla kuro kamben wuro faidanju wo? Ca am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, «Nda buiyo yayiyo, bəri nuiye nangaro.»†

33 Bare jambaduwwi: Am diwi-a dəgadə hal ngəla bannaji.

34 Hangalndoro waldənowo, biwu dio kollowo, nangunoworo wulləkki: Laando Alaa nojanni.

Karmolan cidu tiyiye

35 Amma kam laaye: «Ndayin am sanunadə karmolan cijai? Koro tiyi jixi fia caluwi?» cəne cuwori.

³⁶ Ni hangal bawoa! Awo nadəmmadə řijiwawo, sai nuiya duwon.

³⁷ Koro awo nadəmidə, kajim fuwun řijidəa gəni nadəmi, kasuni runju, bi algamaye, bi awo gadeye.

³⁸ Daji Ala tiro tiyi řiri cəraanaro ci, kasuni fi yayero řiri kaanju ci.

³⁹ Da tiyiye samma tilo gəni, kambe runju, ləmanne runju, ngudoye runju, buniye runju.

⁴⁰ Tiyiya sameye mbeji, cidiye ye mbeji, amma daraja tiyiya sameye-a cidiye-a gadegade.

⁴¹ Daraja kəngalle gade, kumballe gade, sillowuwaye gade, koro sillowuwadə ye darajanja gadegade.

⁴² Cinowo am sanunayedə ye ngai. Karmolan tənadəna, ro njəpciawolan ciji.

⁴³ Daraja bawoalan tənadəna, darajaalan ciji. Duno bawoalan tənadəna, dunoalan ciji.

⁴⁴ Tiyi adamgənayelan tənadəna, ruhulan ciji. Tiyi adamgənaye mbejidə, tiyi ruhuye ye mbeji.

⁴⁵ Kitawulan ngai ruwuwada: «Nawi Adam kam burwoyedə alau roaro waljəna.»† Adam daryeyedə ruhu ro njomaro waljo.

⁴⁶ Amma awo ruhuyedə awo burwoye gəni. Awo adamgənaye burwon isi, daji awo ruhuye.

⁴⁷ Kam burwoye cidin tədənadə, ti cidiye. Kam kənyindiyedə, ti sameye.

⁴⁸ Jiri kam cidiyedə gai, tayi cidiye ye ngai. Koro jiri kam sameyedə gai, tayi sameye ye ngai.

⁴⁹ Jiri camuno kam cidiyedəro walliyenadə gai, camuno kam sameyedə yero walliye.

⁵⁰ Kəramiya, awo wulləkkidə tima tiyi-a bu-a nodo bargaa Alayea warasajiwawo, awo nomadə ye ro njəpciawodəa warasajiwawo.

⁵¹ Fannowo, asər laa wulnjagakki: Andi samma gəni ro rəmbiye,§ amma andi samma falladaro walliye,

⁵² sam falnin, kəmət simben, nuktu daryeye kangadiyen. Awoa kangadidə nukci, am sanunadə karmolan cijane gadero njəpcaiwawo, koro andi samma falladaro walliye.

⁵³ Adəgaima tiyi njəpci adə gadero njəpciaworo waljo, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljo.

⁵⁴ Sa duwon tiyi njəpci adə gadero njəpciaworo walji, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljidən, daji awo kitawulan ruwuwadadə wakkaji: «Karmoa kənnasar cundəna!»†

† 15:45 15.45 Bad 2.7 § 15:51 15.51 *andi samma gəni ro rəmbiye* - Andi sammaye gəni kawu kənde Kəmande Isayero nuiye. † 15:54 15.54 Ish 25.8

55 «Karmo, nda kənnasarnəm? Karmo, nda kəniwunəm?»†

56 Kəniwu karmoyedə biwu, koro kənduwo biwuyedə wada.

57 Ala ti duwon andiro Kəmande Isa Almasiwuyen kənnasar sadidəa wuseniyō!

58 Adəma nangaro, kəramiyani njaraakkənaso, dunoaro danowo, bare awima nayia təmbalnjanji, sawi yaye curo kida Kəmandeyen fuwu buiwo. Nonowo, Kəmandero ngənəptundodə bowuro waljiwawo.

16

Kəla wuri muminna Jerujalebero captuyen

1 Kəla wuri muminnaro captuyen, wada jama Isaa gawu lardu Galatiyayero yikkənadə gairo, nayi ye dewo!

2 Mawuye yim burwoyeya wundundo yaye kəla riwanjuyen awo laa ajajo. Daji isəkkiya, mərədu awo laa captuye bawo.

3 Sa isəkkiya, am mərsanuwwadəa wotiya mukonna juwagəkke kənjondodəa Jerujalebo caadi.

4 Ledunidə ye jussənaro walyenoa, daji tayi-a rokko leniye.

Bulusse nanjaro leduro mada

5 Ngawo lardu Makidoniyayen kokkənayen, nandoro isəkki, lardu Makidoniyayen kokki nangaro.

6 Waneye nandon kawu ganaro bi nangərimaro namməkki, ngainin ndara lekki yaye banasuwe bəlawuro dikki.

7 Awoa kərma kodu dikki runjun gəni kurondo raakko, dalilnjudə, Kəmande amarseyenoa, kawu ganaro nandon dəgakkiro təmani mbeji.

8 Amma har ngəməri Fentikossero* bəрни Afisayen namməkki,

9 cinna kida faidaaye wuro farakko fərəmsəgəna nangaro, amma waduwu ngəwua.

10 Timoti isiya, tiro kiskənowo ridu bawoaro dawundon napco, kida Kəmandeye wu gai cədi nangaro.

11 Bare wunduma tia rujənni. Naniro isoro tia kəlewan salammowo, kəramiya-a rokko gurekki nangaro.

12 Kəraminde Afolusdə, nandoro kəramiya-a rokko lejaro jaumaro tia lowonəkkəna, amma kərma ledu sam cəraanni. Dama cuwandiya, leji.

GALA-A LEWA-A DARYEYE

† 15:55 15.55 Hos 13.14 * 16:8 16.8 ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənaye kawu fiwua. KKI 2.1 mane.

¹³ Faadaro dægaiwo, kambərsendon dunoaro danowo, karwundo gerowo, dunoaro wallowo.

¹⁴ Awo sammaa kərawolan dewo.

¹⁵ Istifanus-a am fannjuye-a burwon lardu Akayayen Isaa kasaccana ye, muminnaro kida njəddoro duno cadəna yero nonuwwa. Kəramiya, nayia lowonjakkəna,

¹⁶ am ani gai gaiwo, am ngənəptane kida cadənadən kundenno.

¹⁷ Kənde Istifanus-a Fortunatus-a Akayikus-aye karwuni kəjjəna, dalilnjudə nayi bawo yaye, cunjodoro waljana nangaro.

¹⁸ Awoa roni-a kaando-a jauro isabojaana. Am ani gairo bərsəm yowo.

¹⁹ Jama Isaa gawu lardu Asiyayedə† lewanjai. Akila-a Ya Bilkisu-a ye jaumaro Kəmande nangaro lewanjai, koro jama fannjan captaidə ye lewanjai.

²⁰ Kəramiya samma lewanjai. Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

²¹ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko.

²² Wundu duwon Kəmandea cəraannidə, baskuwadaro waljo! Kəmande, are!‡

²³ Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

²⁴ Kərawoni Isa Almasiwu nangaro nayi sammalan dəga.

† **16:19 16.19** *lardu Asiyaye* - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. ‡ **16:22 16.22** *Kəmande, are!* - Ruwuwa mukkoje kureyedə kalma təlām yauidiyaudiye «Maranatha!» ruwujana, maananjudə «Kəmande, are!»

2 KORINTIWU

Wotiya kënyindiye Bulusse jama Isaa gawu bërni Korintiyero ruwujëgënadë Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyëa jama Isaa gawu bërni Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adëa tayiro tussënni ngawo wotiyanju burwoyë ruwujëgënayen ruwuyeyeno. Sadën këngayamba kattuwuyeso laa Bulus-a nankëngayamnju-aa rujane mananju ye awima gëni wuljai. Ti bone cai. Adë nangaro wotiya adën Bulus nankëngayamnjudë-a mananjudë-a jirero fëleje dalil bone njanjuyedë, tima kambërsenju duno kaanjuro gëni, Almasiwuyero cakkoro yeno. Nonowo, jiri bone Almasiwu canadëa ni ye jaumaro yamidë gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngëwu fandëmi.

Akko nashawa curo wotiya adëyen dasaanadë:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-11)

Jaawu Bulusse këla waduwanjuyen (1.12-2.13)

Jaawu Bulusse këla kida aman bërinnen (2.14-7.4)

Bulus lardu Makidoniyyen (7.5-16)

Wuri capta talaawa Isaa gawu Jerujalembe nangaro (8.1-9.15)

Dabbarda kënde Bulusse kënyakkuyero (10.1-12.21)

Marmarea-a lewa-a daryeye (13.1-14)

Wotiya kënyindiye Bulusse jama Isaa gawu bërni Korintiyero ruwujëgënadë LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen këngayam Isa Almasiwuyë-a këraminde Timoti-adë jama Alayë bërni Korintiyen dasaana-a muminna lardu Akayayë ngalan dasaana sammaro:

² Ala Bawandë-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Ala ro boda sammayedëa wusedu

³ Bargaa Ala Bawa Këmandë Isa Almasiwuyë, Bawa kanjimariyë, Ala ro boda fiyë yayë,

⁴ ti duwon basarinde samman ronde isabojiyidë. Adëa dionjudë, andi ye ro boda na Alayen fandiyenadëlan rangiyë am basari fin yayë dasaanadëyë ronja isabogëiyë.

⁵ Jiři bone Almasiwu canadæa andi ye jaumaro yaiyedæ gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngæwu fandiye.

⁶ Basari kiyaiyea, adæ ro bodando-a njækkawo fandondo-a nangaro, koro ronde boyenoa, bone yaiyenadæa nayi ye nedduwe yawwaa, rondo bodaro.

⁷ Koro tæmande kanjindon dunoa, bonedæn nuwando mbejidæ gai, ro bodadæ yen nuwando mbejiro noniyena.

⁸ Kæramiya, basari lardu Asiyayelan andia sawandænadæa nonuwiya, rayiye. Tai daje dunonde koje, kutturo wal-sagane, har rondema fuddiyero tæmaniyena.

⁹ Ai, andi kælandeman wowom karmoye gai fan-niyena, ngaima tæmande kælanden gæni, Ala am sanunaa cæsangidæn kærga,

¹⁰ ti duwon karmo jiři adæn samowona, fuwu yen samoyidæ, timaro tæmande njækkawoye kekkiye.

¹¹ Nayi ye moduwalan banasanowo, ngainin moduwa am ngæwuyen barga fandiye, kæladæn andi nangaro Alaa wusejai.

JAAWU BULUSSE KÆLA WADUWUNJUYEN

Kænsio Bulusse fuwuro gærduwu

¹² Karwunde shedajænadæ gai, andidæ nanrashidu adamgænayen gæni, ser Alayen, koro karwu tiloa-a nantayir Alaye-alan kændægai dunian diyena, masammanno nandon. Adæma dælwu awulo bondeyedæ wo.

¹³ Awo gade gæni nayiro ruwunjagaiye, sai awo kæranuwe asunuwi bas. Koro cotto asunuwiro tæmakkæna,

¹⁴ calan ganaro asunuwwadæ gai. Awo ruwunjagaiyedæ tima yim Kæmande Isayen* nayidæ dælwunde awulo boyedæ gai, andi ye dælwundo awulo boye.

¹⁵ Adæa mærsanækkæna nangaro, barga kawakyindi fandoworo nandoro burwon leduro raakko.

¹⁶ Ai, nandoyen lardu Makidoniyayero lekko, koro Maki-doniyalan waldække nandoro isække cidi Yahudiyayero lekkoro banasægæwiya, raakko.

¹⁷ Nia ngoduni adæ, kæskero dikkæna wa? Ra, awo dikkidæa kæla hal kamben wa nianække wuye: «Aaa,» nække koro waldække: «A'a,» nækki wa?

¹⁸ Ala amanmadæ gai, kawurinde nandon mana jambaye gæni.

¹⁹ Isa Almasiwu Tada Alaye ti duwon wu-a Silas-a Timoti-a nandon mawoniyenadæ awo jireye-a kattuwuye-a gæni, tilan kullum jirero waljæna.

* 1:14 1.14 yim Kæmande Isaye - Kiyama.

20 Ai, tilan waduwa Alaye samma jirero waljana, koro daraja Alayero tiyen andiye: «Amin!» niye.

21 Ala kəlanjuma andi-a nayi-aa Almasiwulan kəresane duno sade

22 tawanju gənasagane koro karwundero naptu rannero Ruhunju kekko.

23 Wu kəla roniyeman, Aladəma shedamani wo, bare hangalndo sangəkkəniro bəрни Korintiyero waldəkke kənde wayekko.

24 Kambəsendo raddiye gəni, amma karwukəjindoro sawawando kidayero walliyena, awoa kambəsendon dunoaro danuwwa.

2

1 Wu kəlani gadero nangi rəpta karwukutta kudoma njaddəkkiwaworo nia ngoyekko.

2 Karwundoa yakkəkke kuttajia, wundu gəle cakke karwuni kəjiji, kam yakkəkke karwunju kuttajənadə gənia?

3 Dalil ngainin ruwunəkkənadə,* tima nandoro isəkkiya, bare kəla am tayiro karwunia isəkəjiduwu wajipcəgənədəyen karwukutta dikkəni. Awoa kəla nayi sammayen karwukəji fakkidəa nayi ye fannuwiro mərsanəkkəna.

4 Basari kada-a jəktu karwuye-a simalo ngəwua-an nayiro ruwungeyerakko, karwukutta fannoworo gəni, nayia dama baworo njaraakkənaro nonoworo.

Bulusse biwumaro gawurduwu

5 Kam laa karwukutta kiwudoa, bare lamardəa na kojənaro wulləkkəniro wu runiro gəni, jiri laan nayi sammaro gəkkudo.

6 Wowom jama mewu kam adəgaidəro gənajaanadə cədəna,

7 kərma cuju adəyero tia gawurnowo ronjua yakkowo bojo, bare na kojənaro karwukutta canniro.

8 Adə nangaro lowonjakki, kərawondo tiro fəlegənowo,

9 awoa dalil ruwunjagakkənadə, tima jaramnjakko gando curo lamar sammayen rukkoro.

10 Wundu duwon gawurnuwwadəa wu ye gawurnəkkəna. Koro awo duwon gawurnəkkənadə, awo laa gawurnəkkənaro walyenoa, nayi nangaro fuwu Almasiwuyen gawuryekko,

11 bare Yiwulis andia jambasanni, awoa nanganju noniyena.

* 2:3 2.3 dalil ngainin ruwunəkkənadə - Awo duwon Bulus tayiro curo wotiya gadeyen ruwujəgənadə.

Karwungai-a ro boda-a Bulusse

12 Bærni Taruwassero kawuri kaji Almasiwuye mawoduro leyekkaniya, Kemande wuro cinna kasagena yaye,

13 karamini Titussa nadan nagakkani nangaro roni bojanni, daji tayia alakalewakke lardu Makidoniyaero koyekko.

JAAWU BULUSSE KĒLA KIDA AMAN BĒRINNEN

14 Amma Alaa wuseniyo, ti duwon sawi yaye andia kennasar Almasiwuyen fuwuro saadi ye, koro ndara yayero andiyen kala Almasiwua noduye tatarjiyi yedā!

15 Awoa na Alayen dawu am njakkawo cawandiye yen, koro dawu am faccagaiye yen andima kawudi Almasiwuye wo,

16 am laaro andi kala karmoye karmo kudoma, am laa gadero kala roye ro kudoma. Wundu gale martawa awo ania dioye najagena wo?

17 Nonowo, andidā am ngawu mana Alayen riwa majaidā gai gani, amma am na Alayen isana gai, fuwu Alayen koro Almasiwulan manadā curo tiloan mawoniye.

3

Kidawu aman bærinne

1 Koro yaye kalande jajaktu badiniye wa? Ra, am laa gai wotiyawa shedaye mukkondon ruwuwada bi nayiro ruwuwadalan mēradundēa wa?

2 Nayima wotiyandedā wo, karwunden ruwuwada, na am sammayen nowada ye, keraada ye.

3 Nayidā farakko wotiya Almasiwuye kidandeyen isēna, tadduwalan gani, Ruhu Ala Kēndēgaimayen ruwuwada, allowa kauyen gani, karwu kamben ruwuwada.

4 Fuwu Alayen kēla Isa Almasiwuyen adēma mērsadunde wo.

5 Andi kalande rangiye awo laa raktunden tēdēnaro wulliyewawo, raktundedā na Alayen isi,

6 ti duwon andiro raktu kida aman bærin dioye sadēnadē. Amandē arawuye gani, Ruhuye, awoa arawudē karmo cuwudi, amma Ruhudē ro cuwudi.

7 Wada karmo kudoma* arawulan kēla allo kauyen ruwuwadadē darajaaro walje har Israyilawu fēkka Nawi Musaye yiyiljidēa rakcane cappo caruiwaworo waljēnadē, yiyildudē koji yaye,

* 3:7 3.7 wada karmo kudoma - Wada Attaura Nawi Musaye andia sasakke mēradunde njakkawoye asuniye.

⁸ ndayin gæle kida Ruhu Alayed† tia kojənarə darajaaro waljiwawo?

⁹ Wada wowom gənadumadə darajaaro walyenoa, kida nanjire kudomadə tərgane tia darajalan jauro koji.

¹⁰ Adəgaima kəla daraja dama bawo adəyen daraja calan yiyiljidə awima gəni.

¹¹ Awo kodumadə darajaaa, awo dəgaidə tia darajalan koji.

¹² Təma adə gai taiyenadə, ridu falma taiyende,

¹³ Nawi Musa gai gəni, ti duwon bare Israyilawu njeroram awo kodumayedəa carunniro fəkkanju battalan jakcənadə.

¹⁴ Amma hangalnjadə kibbajəna, har kuro sa aman caye kərajaiya, batta adəma dəga, kadiwawo, Almasiwu baslan baworo walji nangaro.

¹⁵ Aaa, har kuro Attaura Nawi Musayea kərajaiya, batta laa karwunja jakci.

¹⁶ Amma kam təmje Kəmandero waldiyiya, battadə kadi.

¹⁷ Kəmandedə tima Ruhudə wo, koro na Ruhu Kəmandeye dəganadən nankam kəlaye kərga.

¹⁸ Andi samma fəkkə kaadaa kudəram gai daraja Kəmandeye fəleniye, darajalan daraja tərgaiaro faldiye camunonjuro walliye. Kəmande ti Ruhudə cakke awo adə tədi.

4

Arsiyi curo kalwowa tuloyen

¹ Adə nangaro, kanjimari Alayen kida adəa moyiyenadə, təma kolliyewawo.

² Awowa gəraada-a nangua-a waniyena, jamba dio yen dəgaiyewawo, koro mana Alaye yea falliyewawo, amma jiredəa federo fəleniye, ngainin karwu am sammaye fuwu Alayen jirende shedajai.

³ Kawurinde jakkadaro walyenoa, na am faccagaidəyen jakkada.

⁴ Yiwulis mai dunia adəyedə hangal kasattunambuwyeya isakambujəgəna, bare nur kawuri kəji daraja Almasiwuyedəa carunniro, ti Almasiwudə camuno Alaye.

⁵ Andi kələndea gəni, Isa Almasiwu tima Kəma woro mawoniye, andi ye Isa nangaro kareawando.

⁶ Ala duwon tiye: «Nur curo duwuyen yiyiljo!»† cənnadə daraja Alaye fəkkə Almasiwuyen turuidə nodoro karwunden nurnju yiyiljəna.

† **3:8 3.8** *kida Ruhu Alayed* - Kida aman bərinne. † **4:6 4.6** Bad 1.3

⁷ Arsiyi adæa curo kalwowa tuloyen* taiyena, ngainin kænduwo ci bawoadæ nanden gæni, na Alayen isiro fæledi.

⁸ Kanji fin yaye andi curo jæktuyen, amma gærnesanni, hangalnde cijæna, amma tæma kolliyende,

⁹ basarsai, amma Ala andia kolsanni, yapkaada, amma sidiyende.

¹⁰ Sawiso karmo Isaye tiyilan ngoniyæ, ro Isaye ye tiyinden fæleduworo.

¹¹ Awoa andi roadæa sawiso Isa nangaro karmoro særænsagai, ro Isaye ye tiyinde nomayen fæleduworo.

¹² Ngainin karmodæ andilan kidanju cædi, amma rodæ nayilan kidanju cædi.

¹³ Kitawulan ruwuwadadæ gai: «Mærnanækkæna nangaro manayekko.»† Kæladæn, andi ye Ruhu kambærseye adæmaa taiyenadæ, andi ye mærsaniyena mananiyæ,

¹⁴ dalilnjudæ ti duwon Kæma Isaa karmolan cæsangænadæ andi yea Isa-a rokko sasange nayin kundænno fuwunjuro sawudiro noniyena.

¹⁵ Awo ani samma nayi nangaro, adægainin ser Alaye tærgane am kadaro tatarjiyiya, tayia cakke Alaa ngæwuro wusejane tiro daraja cadi.

Kambærselan ro fando

¹⁶ Adæma nangaro tæma kolliyewawo. Tiyinde siduwu cædi yaye, ruhunde kun bærin bærinno walji.

¹⁷ Awoa basarinde kæske kærmayedæ andiro daraja kura ye, sawisoye ye, cinjuma bawo yea dabbarsagai.

¹⁸ Simnde awo turuiro gæni, awo turuiwaworo fiyiye. Ai, awo turuidæ tussiwawo, amma awo turuiwawodæ sawisoro dægai.

5

¹ Noniyena, kændægairam dunia adæye wotte tiyinde adæ sidiyiya, samelan kændægairam sawisoye mukko kamben tædandæna gæni na Alayen taiyena.

² Ai, kændægairamnde adælan njæmmye, kændægairam sameyelan jaktiyero mæradundea,

³ jaktiyeya, dero walliyewawo.

⁴ Ai, jæktunde nangaro kændægairam adælan njæmmye, rindiyoro gæni, cayea kojænaro jaktiyoro rayiyena nangaro, awo karmoyedæa rodæ cundoro.

⁵ Aladæma andia awo adæro dabbarsaa, ti duwon Ruhunju ran gairo andiro sadænadæ.

* 4:7 4.7 kalwowa tuloye - Tiyinde dunia adæye. † 4:13 4.13 Jaw 116.10

⁶ Adə nangaro sawiso karwunde geriye. Noniyena, tiyilan dəgaiyeya, andi na Kəmandeyen bawo,

⁷ awoa kurolan gəni, kambərselan dəgaiye.

⁸ Ai, karwunde tikkerəna, tiyilan dəgaiye yayero na Kəmandeyen dəgaiyeya, rayiye.

⁹ Amma andi tiyilan yen kal, tiyilan gəni yen kal, niandedə tima Kəmande kəjinde fanjo,

¹⁰ awoa andi samma kadu baworo fuwu shararam Almasiwuyen daniye, ngainin wundunde yaye alwasi awo tiyilan cədənaye cuwandi, ngəla yen kal, diwi yen kal.

Kida soloye

¹¹ Adə nangaro, maana Kəmande ridaye noniyenadə, amba jawallo njakko maniye. Na Alayen andi federo nowada, koro karwundo yen ngairo təmakkəna.

¹² Koro yaye fuwundon kəlande jajangiyewawo, amma nayiro dalil kəla andiyen awulo boye njadiye. Ngainin am duwon kəla awo karwuyen gəni, kəla awo sim curuiyen awulo jawuidəro awo kalaktuwuye fanduwi.

¹³ Hangalnde baworo walyenoa, Aladəma nangaro. Hangalnde kalkaljənaro walyenoa, nayi nangaro.

¹⁴ Awoa kərəwo Almasiwuyedə andia simosai, adəa tabbato noniyena: Kam fal* am samma nangaro nunadə, am samma sanuna,

¹⁵ koro am sammaro nonjudə, tayi roadə gadero kəlanjaro gəni, ti duwon tayi nangaro nune karmolan cijənədəro kəndəgai cadoro.

¹⁶ Adəgaima adən fuwun wundumaa kəla kuro adamgənayen ruiyewawo. Almasiwua calan kəla kuro adamgənayen ruiyena yaye, kərma gadero tia ngainin ruiyewawo.

¹⁷ Adə nangaro wundu duwon Almasiwulan dəganamadə alaktu bərin. Awowa dinadə kojana, akko bərin isana.

¹⁸ Adə samma na Alayen isi, ti duwon Almasiwuyen kəlanjuro solosagane kida soloye andiro sadənadə.

¹⁹ Aladəma Almasiwuyen am duniayero biwuwanja gənajəgənnin tayi-a kəlanju-a soloje kawuri soloye mukkəndero cakko.

²⁰ Adə nangaro andi wakkilla Almasiwuye, Ala andiyen bowodu cədi gai. Almasiwu nangaro lowonjaiye, Ala-a solodənowo!

²¹ Ala kam duwon biwu cədənənidə andi nangaro biwuro kalakkeno, nanjire Alayedəa tilan fandiyo.

* 5:14 5.14 kam fal - Almasiwu.

6

¹ Andidə sawawa kida Alaye nangaro, nayia lowonjaiye, bare bowuro ser Alayedəa mowuwwi.

² Awoa tiye: «Sa kalkalnin nia kərənnjəkkəna, koro yim njəkkawoyea bananjəgəkkəna.»† Akko kərmama sa kalkaldə wo, kərmama yim njəkkawoye wo!

³ Kidande sariwu bawoaro napcoro, jawal wunduyemaro takkal fimaa yakkiyewawo,

⁴ amma jawal fin yaye andi kidawu Alaye jireyero fəlediye, nettulan, basari njalan, curo jəktu so, masiwa soyen,

⁵ kowodulan, kosolan, hangalsangolan, ngənəptulan, faada dəgalan, kəmbo bonambulan,

⁶ nantayirren, ilmuyen, kanadi tayen, nandəgallen, Ruhu Alayen, kərawo nanmənəfək bawoayen,

⁷ mana jireyen, kənduwo Alayen, bərimi nanjireye mukko kəmboram-a waila-ayen,

⁸ curo daraja-a darajanambu-ayen, curo adəlamdu-a njungoro-ayen. Jambawu gairo ngosana yaye, andi jirewu,

⁹ nosanni gai yaye, ngəlamaro nosana, nuiyena gai yaye, akko rondea, wowomsai gai yaye, roro seyesənni,

¹⁰ karwu jaadaa gai yaye, sawi yaye karwu kəjia, talaawa gai yaye, am kadaa gariwuro diye, awima taiyende gai yaye, awiso kaande.

¹¹ Nayi Korintiwu, federo mana njaddiyena, karwunde farakko kaada.

¹² Andi gəni nayia njasaraiyende wo, nayima karwundo kanuwe andia sasarawwi wo.

¹³ Tadawani gairo nayiro jandenjagakki, kalkallo kalansanowo, nayi ye karwundoa farakko kanowo.

Fado Ala Kəndəgaimayedə

¹⁴ Bare kolluwe nayi-a ganambuwu-a lamarndo tilojənni. Nanngəla, awi lambonju nandiwiro? Koro nurdə, awi lambonju duwuro?

¹⁵ Katte Almasiwu-a Yiwulis-ayen kəlakəl fi mbeji wo? Ra, awi Isaa gama-a ganambuma-a kəlji?

¹⁶ Fado Alaye-a gumkiya-a ardiya fi cada? Andima Fado Ala Kəndəgaimayedə wo. Alaye wuljənədə gai: «Dawunjan dəgakke dadanəkki, Alanjaro walləkki, tayi ye jamaniro waljai.»†

¹⁷ Adə nangaro Kəmandeye: «Dawunjan luwowo, səgəriro waldənowo, bare awima tayir gəni lenuwwi, daji wu ye nayia ardinjakki.»†

18 «Wu ye bawandoro wallækki, nayi ye tadawani-a ferowani-aro walluwi,»† yeno Kəmande Martawama.

7

1 Adə nangaro kərawowuni, wadu ania ngosaanadə, kadawu tiyiye-a ruhuye-a fi yayen kəlande tulliyoy, Ala ridalan tayir sərambo walliyoy!

Karwukəji Bulusse kəla təmdu jama Isaa gawuyen

2 Karwundo kasaganowo. Wundumaro jirenambu yid-diyende, wundumaro diwi yiddiyende, wundumaa jam-baniyende.

3 Adəa wuldunidə, nayiro wowom gənaduwo gəni, calan wulləkkənədə gai, nayidə curo karwundeyen, karmo yen kal, roa yen kal, rokko dəgaiye.

4 Aman njadəkkənədə kura, awulo boni kəlandon ye kura, karwuni dunoajəna, basarinde samman tai dakke karwukəji fakki.

BULUS LARDU MAKIDONIYAYEN

5 Lardu Makidoniyaero kadiyendeya, tiyinde tustu cuwandənni, ndaran yaye basari yayiyena, deyan sai lawala, curo sai ridu.

6 Amma Ala ti duwon ro am karwunja duno bawoaye isabojiyimadə kəndə Titussen ronde isaboyeyeno,

7 koro kəndənju runjun gəni, ro boda kəlandon cuwandənədə yelan. Titusdə andiro məradundo wua kuroye-a sondo-a kəla wuyen kowofindo-aa wulsaana. Adə nangaro cayeə kojənarə karwukəji dikkəna.

8 Wotiyani* yakkəkke karwundo kuttajəna yaye, nadimməkkəni. Calan nadimməkkəna, wotiyadə sam ganaro rondo kuttajənarə rukkəna nangaro.

9 Amma kərma karwuni kəjjəna, karwundo kuttajənədəro gəni, amma karwukuttando cakke təmmuwwadəro. Awoa rawo Alaye kəlan kuttu fannuwwa, ngaima andi nangaro awima asarnuwwi.

10 Awoa karwukutta kəla rawo Alayedə kamba cakke nadimjənnin təmje njəkkawo cuwandi, amma karwukutta duniayedə karmo cuwudi.

11 Akko ruiwo, karwukuttando kəla rawo Alayedə nayia njasakke kasadu-a kəlando mowo-a diwwa! Koro njasakke gərganuwwa, rinuwwa! Ase, məradu-a kowori-a shara rawo-a jaurə fəlenuwwa! Adəgaima jiri fin yaye lamar adəlan nayi biwu bawoaro kəlando fəlenuwwa.

† 6:18 6.18 2Sam 7.14 * 7:8 7.8 wotiyani - Wotiya laa gade duwon Bulus tayiro ruwujəgənədə. 2Kor 2.3 mane.

¹² To, wotiya ruwunjagakkəna yaye, kam biwu cədənədə bi kam tiro biwu caddənədə gəni nangaro ruwuyekko, amma fuwu Alayen kasadu andiro sadduwidəa nonuwiro.

¹³ Adə nangaro ronde bojəna.

Ro bodande adə ngawon, kəla karwukəji Titussen andi ye karwukəji cayemaa kojənarə diyena, nayi samma hangalnjua isabogəwwa nangaro.

¹⁴ Wudə fuwunjun kəlandon awulo bo gana dikkəna yaye, nanguro sakkuwwi. Jiři awo nayiro wulnjagaiyena samma jiredə gai, ngaima awulo bo fuwu Titussen diyenədə ye jirero waljəna.

¹⁵ Nayi sammaye gandodəa takciya, jiři ridu-a lolodu-antia kapkəwwadə, kərawonju nayi nangaro tai dajə tərgai.

¹⁶ Awın yaye nayia mərsanjakkənədəro karwukəji dikki.

WURI CAPTA TALAAWA ISAA GAWU JERUJALEMBE NANGARO

8

Bana muminna bərni Jerujalebero kudo

¹ Kəramiya, ser Alaye jama Isaa gawu lardu Makidoniyayero cadənədəa nayiro isanoduwu rayiye.

² Curo rijaptu kada jau fitten karwukəjinja ci bawo-a nantalaanja duno kojəna-a tasargane har nankərə tai dajane fəleyera.

³ Awo cadənədə dunonjalan har dunonjamaa kojənarə cadoro tayia shedanəkki, koro rawonjan

⁴ tayi ye bana muminnao kudodəro* kangurno mukkonja njakkoye cawandoro jauro andia lowosera.

⁵ Awo təmaniyenamaa kojənarə burwon Kəmandero, koro rawo Alaye kəlan andi yero kəlanja kedo.

⁶ Adə nangaro, Titus kida serre adəa nandon badijənədə gai, tumojuworo tia lowoyeiye.

⁷ To, nayidə kambərse so, kawuri so, nodu so, kasadu so, kərawo nanden mowuwwa solan, wotte awo sammalan fuwunuwidə gai, ser adə yelan fuwunowo!

⁸ Wadaro gəni wulləkki, amma kasadu am gadeyen kərawondodə jireyero tabbatkəkki,

⁹ awoa ser Kəmande Isa Almasiwuye nonuwwa, ti gariwu duwon, nayi nangaro ngudiro walyeno, nayi ye nanngudinjudəyen gariwuro walloworo.

* **8:4 8.4** *bana muminnao kudodə* - Jama Isaa gawu lardu Makidoniyaye-a Akayaye-ayedə talaawa muminna Jerujalemlan dasaanaro bana laa juwaduro niajana. Rom 15.26 mane.

10 Kɛla lamar adɛyɛn galani yikki, awoa nayiro faidaa, nayi duwon tɛn mɛndɛ awo adɛa dio runju gɛni, tia dio rawo badinuwwadɛ,

11 kɛrma ye dionju tumogɛnowo. Jiri karwundo samman raawwadɛ gai, ngainin kɛla awo tawwadɛyɛn tumogɛnowo.

12 Karwu samman njodɛ kɛla awo kam cɛdanniyɛn gɛni, kɛla awo cɛdanayɛn Ala ardiji.

13 Nayidɛ basari yawe am gade kasam cawandi gɛni, lamar nankalkalle.

14 Kɛrma lɛman ngɛwu ganduwwadɛ, awo tayia maujɛnadɛa yirgawi, yim laa ye ngɛwudu lɛmannjayɛn awo nayia maunjanadɛa casargai, adɛgainin lamardɛ kalkalji,

15 kitawulan ruwuwadadɛ gai: «Kam ngɛwu capcɛnadɛ tiro ngɛwujɛgɛnni, koro kam gana capcɛnadɛ ye tia maujɛnni.»†

Titus-a sawawanju kidaye-a

16 Alaa wuseniyo, ti duwon, kasadu nayiro njaddɛkkidɛ gai, karwu Titusse yero nia nayiro njɛddoyɛ cakkɛnadɛ.

17 Awoa Titus lowondɛdɛa kasacce ti kɛlanju jauru kasaduadɛro rawonjuman nandoro leji.

18 Koro kɛrami duwon dawu jama Isaa gawu sammayɛn kidanju kawuri kɛjiye nangaro nowadadɛ ti-a rokko juwagɛiye.

19 Adɛa kojɛnaro, bana serre adɛa yadiyeya, jama Isaa gawudɛ andia sasadduwo ro tia galayera, bana serre duwon Kɛmandɛa njungororo ye, niandɛ ngɛla fɛlejoro ye tiro kissiyiyɛdɛ.

20 Adɛa diondɛdɛ, bare wunduma kɛla kɛnjo nankɛreyɛ adɛro kistuwundeyɛn sarɛwusanni,

21 awoa fuwu Kɛmandɛyɛ runjun gɛni, fuwu ambe yɛn awo ngɛla dioro rayiye.

22 Koro kɛramindɛ duwon gɛnagɛniro lamar kadan rijammiye kasaduaro tabbatkɛiyɛnadɛa tayi-a rokko juwaniye, koro kɛrma nayia jauru mɛrsanjana nangaro cayemaa kojɛnaro kasadunjua.

23 Titusdɛ, ti sawani kidaye, wu-a ti-a nayi nangaro kida adɛa diye. Kɛramiyandɛdɛ, tayi daraja Almasiwuyero kadunowu jama Isaa gawuyɛ.

24 Adɛ nangaro fuwu jama Isaa gawudɛyɛn am aniro shɛda kɛrawondoyɛ so, dalil kɛla nayiyɛn awulo bondeyɛ soa fɛlegɛnowo.

† 8:15 8.15 NL 16.18

9

Karwu kajiaro njo

¹ Kəla bana muminnaro kudodəyen, wotiya nayiro ruwunjagakkoro mərədundo bawo,

² awoa kasadundodəa nokkəna. Kəladən nayi nangaro fuwu Makidoniyawuyen* awulo bukke tayiro nayi Akayawudə† tən mənde dabbarduwwa nəkkəna, koro kasadundodə ngəwunjaro duno cina.

³ Amma kəramiyadəa juwagəkki, bare lamar adəlan awulo bonde kəlandon bowuyero waljənniro, koro wulləkkənədə gai, nayi dabbargadaro walloworo.

⁴ Am Makidoniyaye wu-a rokko isiye nayia dabbarduwwi nanjayiyea, kəla mərsadunde adəyen nangu fanniye, balle nayi.

⁵ Adə nangaro kəramiyadə wua burwosa nandoro leja kənjo serre duwon yiwi wulluwwadəa dabbarjaro tayia lowoduro ngəlaro rukkəna. Ngainin dabbargadaro walji, koro awo doleye gəni, serre.

⁶ Adəa nonowo: Kam gana cənadidə gana kalaji, koro kam ngəwu cənadidə ngəwu kalaji.

⁷ Wundu yaye karwunjun niajənədə gairo co, karwukuttaalan bi jəktulan gəni, awoa Ala kam karwu kajiaro cidəa cəraana.

⁸ Na Alayen kənduwo nayiro barga serre sammaa dəptuwuye mbeji, kida ngəla samma na kojənaro deworo, sawi yaye, jifi fin yaye mərədundo sammaa galji.

⁹ Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nanjaijanjun talaawaro cina, nanjirenju sawisoro dəgai.»†

¹⁰ Ti duwon nadomaro kasuni ci, burodi ye kəmboro cidəa nayi yero kasuni njade kawakce cakke nema nanjirendoye ngəwuji.

¹¹ Jaijaro walloworo, dəlwu fin yaye gəriwuro njadi, koro adə cakke muminnadə andiyen Alaa jauru wusejai,

¹² dalilnjudə kida bana kudoye adə mərədu muminnaye runju gəni galji, koro adə cakke Alaa wusedu jauru ngəwuji nangaro.

¹³ Kawuri kəji Almasiwuye yasarawe gawwadəro, koro nanjaija tayi-a am samma-aro yidduwidəro, kəla bana kudo adəyen daraja Alaro cadi.

¹⁴ Ser ci bawoa Ala karwundoro cakkənədəro, nayi curo karwunjayen nangaro moduwa njaddi.

¹⁵ Kənjonju wuldumaa kojənədəro Alaa wuseniyoi!

* 9:2 9.2 *Makidoniyawu* - Bulus lardu Makidoniyayelan duwon wotiya adəa ruwuyeno. † 9:2 9.2 *nayi Akayawudə* - Bəрни Korintiyedə lardu Akayayen dəgana. † 9:9 9.9 Jaw 112.9

DABBARDA KĒNDE BULUSSE KĒNYAKKUYERO

10

Bulusse kidanjua səriwodu

¹ Wu Bulus kəlani, wu duwon fuwundon nayiro rokura bawoa, nayin kuruwunna nayiro jau canidə, rokuranambu-a nanngəla-a Almasiwuye nangaro lowonjakki,

² marnowo, isəkkiya, bare sakkuwwe tayi duwon andi kəla hal tiyiye dəgaiye canidəro nanjau fəleduwu təmakkənadəa fəlegəkkəni.

³ Tiyilan dəgaiye yaye, kəla hal tiyiye gəni kəriwu yikkadiye,

⁴ awoa bariminde kəriwuyedə tiyiye gəni, amma nanjan kənduwo Alaye bərni gargadaa wurduye mbeji. Manawa rokurayea baworo diye,

⁵ angəsa samma Alaa nodu dapciyidən kundənno. Nia fi yaye Almasiwua jəgaro, tia kosoma gairo taiye,

⁶ koro gandodə tabbattiyiya, ganambu sammaro wowom gənaduwo dabbardiyena.

⁷ Awo fuwundoyedəa ruiwo! Kam laa kəlanjua Almasiwuyero ngojia, adəa takco: Ti Almasiwuyedə gai, andi ye ngai.

⁸ Wudə kəla kənduwonde duwon Kəmande nayia wurduro gəni, duno njoro sadənadəyen ngəwuro awulo bukki yaye, nangukkiwawo.

⁹ Bare wotiyawanin nayia riduro njakko raakkənaro təmanuwwi,

¹⁰ awoa tayiye: «Wotiyawanju kurwowu ye, dunoa ye, amma ti dawundenna kamboi, mananju ye awima gəni,» cani.

¹¹ Kam jiri adə nojo, jiri andi dawundon bawo wotiyawayen mananiyedə gairo, isiyeya, ngaima diye.

¹² Am duwon kəlanja jajakcaidəro kəlände kalkalliye-wawo bi rattalgəiyewawo. Amma ngalduram kəlanjayen ngaldane kattenjan rattaldaiya, hangalnja asujiwawo.

¹³ Andidə na kojənaro awulo buiyewawo, sai curo kidaram Ala andiro kamsaanadəyen, kidaram duwon har nayi yea nanjagaidə.

¹⁴ Kidaram kamsaanadəa koniyewawo, nandoro isiyende gairo, awoa andidə kawuri kəji Almasiwuyea har nandoro isiyena.

¹⁵ Na kojənaro wotte kəla kida am gadeyen awulo buiyewawo, amma təmandedə tima kambərsendo fuwu juwuiya, kidaramnde dawundon jauru tərgai,

¹⁶ ngainin kawuri kaji har cidiya nayin fuwunnin dasaano mawoniye, koro kela kida am gade kidaramnjan cadanayen awulo buiyewawo.

¹⁷ Amma kitawulan ruwuwadada gai: «Kam awulo juwuimada kela Kamandeyen awulo juwo,»†

¹⁸ awoa kam kelanju jajakcima gani, kam Kamandeye jajakcimada ardiyada wo.

11

Bulus-a kangayamba kattuwuye-a

¹ A! Hangalnambu gana laa nandon dio raakko, kanadi taiwo!

² Kalandon nandari karawoye dikki, nandari kura adaye Alayen isida, nayia kwa fallo niyaduwuro wadu ngokkana, nayia fero kelayakku tayir kwa nojanni gai Almasiwuro njoro.

³ Amma kadida nanganjulan Auwaa jambajenada gai, hangalndo ye Almasiwua karwu tiloa-a tayir-alan ga kolje jawal gade jegauro rikkana,

⁴ dalilnjuda kam laa ise Isa mawoniyende laaa mawojia, bi Ruhu mowuwadada gade bi kawuri kaji kasaduwuwadada gade mowuwia, mukko yindin tawi nangaro.

⁵ Ada yaye, kangayamba kura ani wua awiman kosanniro tamakkana.

⁶ Manalan goni ganiro walyekko yaye, nodulan ngai gani. Ai, jawal fin yaye, jiri fin yaye adaa nayiro felenjagaiyena.

⁷ Ra, nayia sapturo kelasan awimaro ngokkani kawuri kaji dero wulnjagakkana, biwu wa dikko?

⁸ Kida nayiro njaddakkoro jama Isaa gawu gade batarammakke* alwasi kasaddakkana.

⁹ Sa wu dawundon curo lambiyen dagakkana, wundumaro kurwowuro wallakkani, karamiya lardu Maki-doniyayen isane meradunida galjana nangaro. Awo saman nayiro kurwowuro walduwuro kelasan kanakkana, fuwu yen kanakki.

¹⁰ Jire Almasiwuye wulan deganada nangaro, lardu Akayayen awulo boni adaa wunduma damsiiyawo.

¹¹ Awiro adaa wulyekko? Nayia njaraakkaniro wa? A'a, nayia njaraakkana Aladama nojana.

¹² Awo dikkida koroma dikki, ngainin am duwon awulo bonjan dama andi-a kalkallo walduye majaidero dama fando dapkakki.

† 10:17 10.17 Iri 9.24 * 11:8 11.8 batarammakke - Bulus jama Isaa gawu gade jiremaro bataramjena wa? A! A'a, Bulus biwuma gani bi barwu gani. Wuri jama Isaa gawu gadeyen camowona nangaro, rakce dero tayiro kida caddi.

13 Awoa am ani gai kəngayamba kattuwuye, kidawu jambawu, kəlanjaa kəngayamba Almasiwuyero kalakcai.

14 Koro adə awo aɟabbe ɟəni, Yiwulisdəma kəlanjua malaiya nurrero kalakci nangaro.

15 Kidawunju ye kəlanjaa kidawu nanjireye gairo kalakcaiya, awima ɟəni. Njeroramnja kəndonja-a kalkallo walji.

Bone nankəngayam Bulusse

16 Koro waldəkke wulləkki, bare wunduma wua hangal-nambumaro ngosənni. Adə ɟənia, hangalnambuma gairo kasansənowo, ngainin wu ye gana laaro awulo bukki.

17 Awo kəla lamar awulo bo adəyen wulləkkiɟə, Kəmande gairo ɟəni, hangalnambuma gairo wulləkki.

18 Am kada kəla hal tiyiyen awulo jawuidəro, wu ye awulo bukki.

19 Nayi rashiduwa duwon, karwu kəjiaro hangalnambuwua kasadduwi,

20 awoa kam laa nayia kərearo kalannjaia, bi kəndando juwuia, bi nayilan faidadia, bi kəlanju jajakcia, bi nayia marin bakcia, ase kasadduwi.

21 Wuldunidə nangua yaye, andidə dunonde ngai dioye bawo.

Awo duwon kam laa gade tilan ridu bawoaro awulo juwuidə, hangalnambuma gairo wulləkki, wu ye ridu bawoaro tilan awulo bukki.

22 Tayidə yaudiya wa? Wu ye ngai. Tayidə Israyilawu wa? Wu ye ngai. Tayidə kaduwu Nawi Ibrahimbe wa? Wu ye ngai.

23 Tayidə kidawu Almasiwuye wa? Joɟi gai wulləkki! Wu ye tayia kokkənarə ngənəptu so, koso so, kowodu so yakkəna, koro ngəwuro tajirwa karmoyen kadəkkəna.

24 Gadegade uwuro baktu fidewuro fal bawo mukko Yaudiyayen yakkəna,

25 yakkuro kalan bansana, fallo dongur kauye ɟəgəmsaana, yakkuro ləptu maaraye yakkəna, bune fal-a dabdu fal-a curo tekuyen dikkəna.

26 Silan bəlawuro ngəwu dikkəna, akko masiwa bəreəmbe-a jawalkorjimasoye-a mbeji, masiwa dawu kərəmiyani jirinde tiloa-a kərdiya-ayen, masiwa curo bərnə-a karaa-ayen, masiwa kəla tekuyen, masiwa dawu kərəmiya kattuwuyen.

27 Njəmbəro-a ngənəwu-a, ngəwuro faada dəga-a, kəna-a ngudu-a, ngəwuro kəmbə bonambu-a, kaku-a kajəmunambu-a,

28 awowa ɟapcana gade dawun bawo, wadu nguson kurwowu jama Isaa ɟawu samməro kistuwuye kəlanin mbeji.

29 Wundu lawujo, wu ye lawunëkkëni wo? Wundua casakke taljo, wudë jaunju fakkëni wo?

30 Dole awulo bukkiro walyenoa, këla nanlawuniyen awulo bukki.

31 Ala Bawa Këmande Isaye sawisoro bargaadë kattuwo gëni kammëkkiro nojëna.

32 Bëрни Damassen Mai Aretas gomnanjudë cakke wua taro bëрни Damaswuyedëa gureyera,

33 amma taka laa garuyen curo jowoyen talarsane mukkonjun fëraskekko.

12

Kuro-a wahayi-a

1 Awulo bodë dole. Faidanju bawo yaye, fuwu bukke këla kuro-a wahayi-a* Këmandeyen mana dikki.

2 Kam laa Almasiwulan kërga nokkëna, ku kërwu mewu deri tia har same kënyakkuyero† kesado. Tiyilan bi tiyilan gëni nokkëni, Ala nojo.

3 Koro kam adë, tiyilan bi tiyilan gëni nokkëni, Ala nojo,

4 tia jannaro caade mana bayinduro yojiwawo wuldunja kambo daptëgëna fangeno.

5 Këla kam adë gaiyen awulo bukki, amma nanlawuniro kajia, këlanin awulo bukkiwawo.

6 A! Ca awulo bo raakkënaa, jire wullëkkidëro, hangal-nambumaro wallëkkiwawo. Amma kollëkkëna, bare awo nilan turui bi wulan fandi kojënaro wua awo laaro ngosanni.

7 Bare këla wahayi jauru ajabbadëyen këlani na kojënaro jajangëkkëniro, kariyi laa tiyiniro casakkëna, wotte kadunoma Yiwulisse wua babaktuma, bare këlani na kojënaro jajangëkkëniro.

8 Këla adëyen wun tia cuttuluworo yakkuro Këmandea lowoyekko,

9 amma tiye wuro: «Sëрни njëdëna, curo nanlawuyen kënduwoni kalkallo fëledi,» yeno. Adë nangaro karwu këjialan cayemaa kojënaro këla nanlawuniyen awulo bukki, ngainin kënduwo Almasiwuye wulan dëgai.

10 To, Almasiwu nangaro nanlawu so, manakuttu so, masiwa so, basari so, kuttu so karwu këjialan kasaddëkkëna, awoa sa wu lawudë, sadën wu dunoa.

Kistuwo Bulusse jama Isaa gawu bëрни Korintiyero

* 12:1 12.1 *wahayi* - Awo laa kënnasim gai Ala kamba cakke kënëm cëdënnin curuidë. † 12:2 12.2 *har same kënyakkuyero* - Same kënyakkuyedë loiloiram.

¹¹ Hangalnambumaro wallëkkëna, nayima wua sakkuw! Ca wua jajansuwwama wajipco, awoa wudë awima gëni yaye, këngayamba kura ani wua awiman kosanni.

¹² Kanadilan shedawa këngayambe alama so, awo ajabba so, kënduwo so dawundon tädëna.

¹³ Jiri fin gële nayia kojënaro jama Isaa gawu gadedëa ngurnoyekko, nayiro kurwowuro walnjagakkëni gënia? Jirenambu adëa gawursëgënowo!

¹⁴ Akko nandoro këndeni kënyakkuyero dabbardëkkëna, nayiro kurwowuro wallëkkiwawo. Këndando gëni, nayimaa makki, awoa yalla gëni yanja-a bawanja-aye kurwowu ngojai, amma ya-a bawa-a kurwowu yallaye ngojai.

¹⁵ Wudë, rondo nangaro jairo karwu këjiaro këndani-a këlani-a yikki. Nayia rawonidë tërgaia, wua rawondo fuludi wa?

¹⁶ Ngairo walyeno yaye, nayiro kurwowuro walnjagakkëni, amma wu burwoadë, nangalan nayia ngedakko cani.

¹⁷ Am juwanjagakkënadëyen nayilan faidadëkkëna wa?

¹⁸ Titussa nandoro lejero lowökke këramidëa ti-a rokko juwangeyerakko. Titus nayilan faidadëna wa? Wu-a ti-a hal tilon dëgaiyende wa? Jawalnde tilojënni wa?

¹⁹ Tussëna andi fuwundon këlandë moyiye tëmanuwwa. To, kërawowunde, fuwu Alayen Almasiwulan mananiye, awo diye samma nayia isadunoaduwuro diye.

²⁰ Isëkkiya, waneye nayia jiri raakkënadë gairo gëni njawandëkki, nayi ye wua jiri raawwadë gairo gëni suwanduwiro rikkëna. Waneye lawala-a nandëri-a gërgadua këla rawo-a yarsëm-a tarwa-a rokura-a hangalsango-a mbeji.

²¹ Ai, waldëkke isëkkiya, Alani fuwundon nanguro sakke amndo kada duwon calan biwu cadëna, koro tëmjanë tayirnambu so, kënjëna so, nanjanë so koljannidë nangaro karwuni kuttajiro rikkëna.

MARMAREA-A LEWA-A DARYEYE

13

¹ To, adë kënyakkuyero nandoro isëkkidë. «Mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiya.»[†]

² Caman këndeni kënyindiyen wullëkkënadë gai, kërma wu bawodën am calan biwu cadëna-a am gade sammaro caye baworo wulgëkki: Waldëkke isëkkiya, tayia kollëkkiwawo,

³ Almasiwu wulan manajidëye shedanju manuwidë. Tidë dawundon lawu gëni, kënduwoa.

[†] 13:1 13.1 SK 19.15

⁴ Curo nanlawuyen tia kəska karmoyero jajaana, adə yaye kənduwo Alayen roa dəgai. Andi ye tilan lawu, amma kəndo nayiro njaddiyelan kənduwo Alayen ti-a rokko roa dəgaiyero ruwi.

⁵ Kəlandoa rijammowo, kambərselan dəgawiro kəlando ruiwo! Isa Almasiwu nayilan dəgairo asunuwwi wa? Ra, nayidə ardiyada gəni?

⁶ Andidə ardiyadaro asunuwiro təmakkəna.

⁷ Bare awo diwi diwwiro Alaa koriye. Niandedə kəlände ardiyadaro bayindu gəni, amma amso andia ardidənniro saruiro walyeno yaye, awo ngəla deworo.

⁸ Rangiyə jiredəa angərnijewawo, amma kəla jiredəyen daniye.

⁹ Sa andi ye lawu, nayi ye dunoədə, karwunde kəjijəna. Koro kəndəgaindo kalkaljoro moduwa diye.

¹⁰ Dalil wu nandon bawolan awo ania ruwunəkkidə, tima isəkkiya, bare kənduwo duwon Kəmande wurduro gəni, duno njoro sinadən nanjaunin faidadəkkəniro.

¹¹ Daryerambo, kəramiya, karwundo kəjijjo!* Kəndəgaindolan jawallo waldənowo, karwundon dunoədənowo, hangalndo tilojo, nanlewan dəgaiwo. Adəgaima Ala kərawo-a nanlewa-aye dawundon dəgai.

¹² Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

¹³ Muminna samma nayia lewanjai.

¹⁴ Ser Kəmande Isa Almasiwuyə-a kərawo Alayə-a naptu nanyaana Ruhu Alayə-a nayi sammalan dəga!

* **13:11 13.11** *karwundo kəjijjo!* - Fisarduwu laaye: «Sai yim laa!» cani.

GALATIYAWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu Galatijayero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu lardu Galatijayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, koro sa gana laa kawu sawari Jerujalemboro ruwuyeyeno. Bulus jama ani lardu Galatijayen kokcəna, amma saptənaye ngawon, maləmba kattuwuye yaudiyaudi laa dawu jamadəyero ngasaye Bulus-a kawuŋju-aa rarayera. Misallo kəla kaja-a ngəməri yaudiyaye-ayen dole kam wadawa Attaura Nawi Musayea jəga yera. Adə nangaro Bulus jamadəro wotiya adəa ruwujaye wadawa Attaurayea galan gəni, Isaa mərsadu runjulan kam fuwu Alayen jiremaro walji yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu Galatijayero ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus kəngayam ambe gəni, bi adamgəna laayen gəni, wudə Isa Almasiwu-a Ala Bawa tia karmolan cəsangəna-ayen kəngayambo walyekko.

² Wu-a kəramiya samma wu-a rokkodə-a jama Isaa gawu lardu Galatijayesoru:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Almasiwudə biwuwande nangaro jaman diwi adəro andia sakkaworo kəlanju kaino, jiri Ala Bawande cəraanadə gai.

⁵ Aladəmaro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Kawuri kəji gade bawo

⁶ Jiri duwaman ti duwon nayia ser Almasiwuyen bowonjanadəa kolluwe kawuri kəji gadea ga manuwidəa ajamməkkəna.

⁷ Ai, kawuri kəji gade bawo, amma am laa hangalndo casange kawuri kəji Almasiwuyedəa faldu caraana mbeji.

⁸ Amma wundu duwon kawuri kəji wulnjagaiyenadə-a gade wulnjagaidə, andi bi malaiya sameyero walyeno yaye, baskuwadaro waljo!

9 Caman wulliyenadə gai, koro kərma ye waldəkke wulləkki: Kam laa nayiro kawuři kəji mowuwwadə-a gade wulduwu cədia, baskuwadaro waljo!

10 Kərma ardiya kambe ra Alaye makki? Ra, kərwo ambe makki? Ca kərwo ambe kua yaye makkia, wolodi Almasiwuyero walləkkiwawo.

Bulussa kəngayambo kəredu

11 Kəramiyani, nayiro isanonjagakki, kawuři kəji wulləkkənadə kamben gəni kadio.

12 Kamben gəni tia kiwandəkko bi kirəkko, amma Isa Almasiwu wahayilan* bayinsuwo.

13 Naptuni caye curo adin yaudiyayen, jiri jama Alayea basardun basarnəkke siduwuro makkidəa fannuwwa.

14 Ada kaariyaniye jaumaro raakke roni yikkənadəro, curo jamandeyen am ngəwu kawunde tiloa adin yaudiyayenin kokkəna.

15 Amma Ala tən curo yaniyen wua kərese sernjun bowosəna. Ai, sa duwon ardije

16 Tadanjua kərdiyaro mawogəkkoro tia wuro bayinsəgənadən, gannəkke amsoa sawarnəkkəni,

17 bi Jerujalemba na tayi wun burwonno kəngayambaro waljanadəro lekkəni, amma cidi Arabiyayero lekke daji waldəkke bəрни Damassero nangadembo kərgaakko.

18 Koro ngawo saa yakkuyen Jerujalemba Kefassa† noduro lekke ti-a rokko kawu wuriro napkeiye.

19 Yakuba yaana Kəmayero kajia, kəngayam gade fimaa rukkəni.

20 Awo ruwunjagakki adə kattuwu gəni, fuwu Alayen tabbatkəkki.

21 Daji cidi Siriye-a Kilikiyaye-aro leyekko.

22 Jama Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayedə sadən wua nosanni,

23 adə runjumaa wuljai fanja: «Kam calan andia basarsanadə kərma kambərse duwon tia siduwuro majidəa ambo wuljiyi.»

24 Adəgaima wu nangaro Alaa congori.

2

Bulus-a kəngayamba gade-a Jerujalemlan

1 Daji ngawo saa mewu deriyen waldəkke Jerujalemba Barnabas-a rokko leyekko, koro Titus yea ngokke yadəkkəna.

* **1:12 1.12** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cəđənnin curuidə. † **1:18 1.18** *Kefas* - Siman Biturus. Təlam Gəresselan cu Biturussedə Kefas, maananjudə kau.

² Awo Ala wahayilan fəlesəgəna nangaro leyekko, koro tayiro kawuri kəji kərdiyaro wulgəkkidəa bayingeyekko, amma am duwon jama tayia fuwuwuro ngojanadə runjaro, bare kida dikkəna-a fuwun dikki-a bowuro waljənni.

³ Amma Titus wu-a rokkodə, ti kam lardu Gəresse* yaye, tia casakke kajadənni.

⁴ Lamar adə kəramiya kattuwuye asərlan cawudəna nangaro ciyeno. Kənsionjadə, nankam kəlaye na Isa Almasiwuyen fandiyanadəa səri cado andia karearo sadoro.†

⁵ Amma am aniro sa ganamaro dama yiyende, jire kawuri kəjiyedə nayi nangaro dəgaro.

⁶ Koro fuwuwudə, naptunjaro lamboni bawo, Ala amba gayirjiwawo, awima kawuriniro casarganni.

⁷ Ai, jiri Ala kida am kajaadaro kawuri kəjidəa wulduwuye mukko Biturussero cakkənadə gai, mukkonni yero kida jəmbələmbaro wulduwuye cakkənadəa kero.

⁸ Awoa ti duwon Biturusso kənduwo kida kəngayambe na am kajaadayen dioye cinadə wu yero na jəmbələmbayen kənduwo adəa sina.

⁹ Yakuba-a Kefas-a Yahaya-a tayi duwon fuwuwu jama Isaa gawuyelan nowadadə ser Ala səddənadəa asuyeran-niya, wu-a Barnabas-aa mukko yindin samoye, andi na kərdiyayero leniyoro, tayi ye na am kajaadayero lejaro kasatker.

¹⁰ Awo fallo andia seworo: Talaawaa tangiyo, adəma awo jaurō dio raakkənadə.

Bulusse Biturusso njəkkado

¹¹ Amma Kefas bərni Antakiyayero kadinniya, jirenju bawo nangaro federo tiro kikkadəkko.

¹² Kawu am laa na Yakubayen isaidəro, kəramiya fərdunja kərdi-a rokko jawui. Amma kadiranniya, ngaworo walde tayi-a firdu badiyeno, kəwu am kajaadayedəa‡ rijəna nangaro.

¹³ Kəramiya yaudiya gapcanadə curo nanmənafəknjuyen tiro kəllaadara, har nanmənafəknjadə Barnabas kəlanjumaa leyeno.

¹⁴ Amma kəndonja kəla jire kawuri kəjiyedəyən cadiwaworo kirukkəniya, wuye fuwu tayi sammayen Kefasso: «Ni yaudi duwon kəndəgai yauidiyaye gəni kərdiyaye dimia, ndayin gəle kərdiyaa yakkəme kəndəgai yauidiyaye cadii?» yekko.

* **2:3 2.3** kam lardu Gəresse - Fərdunju kərdi jəmbələm duwon, kajadənnin Isaa gamaro walyeno. † **2:4 2.4** andia karearo sadoro - Andia jənsagane ada yauidiyaye gaiyeya, caraana. ‡ **2:12 2.12** kəwu am kajaadayedə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

Kambørselan jiremaro waldu

¹⁵ Andi yaudiya katambiye, biwuwu kərđiya gəni.

¹⁶ Adə yaye kam wada Attauraye galan gəni, Isa Almasiwua mərsadulan jiremaro waljidəa noniyena. Andidə wada galan gəni, Almasiwua mərsadulan jirewuro walliyoro tia mərsaniyena. Awoa wada galan wunduma jiremaro waljiwawo.

¹⁷ Adəgaima Almasiwuyen jirewuro walduro maniye-lan andi ye biwuwuro[§] asuseraa, Almasiwudə kidama biwuyero walji wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁸ Awo wurnəkkənadəa waldəkke tandəkka, wu wadaa ganambumaro fəledəgəkki, diye.

¹⁹ Awoa kəla wadadəyen wadadəro kanukko, Alaro dəgakkoro. Wu-a Almasiwudə-a rokko kəskaro jasaane kanukko,

²⁰ adən fuwun wu gəni dəgəkki, Almasiwu wulan dəgai. Kərma tiyilan dəgəkkidə, Tada Alaye ti duwon wua səraye wu nangaro kəlanju cinadəa mərsakke dəgəkki.

²¹ Ser Alayedəa bowuro kalangəkkiwawo. Ca kam wada galan jiremaro waljia, Almasiwudə bowuro nuna.

3*Wada Attauraye-a kambərse-a*

¹ Nayi Galatiyawu hangal bawoaso, wundu nayia jawallan njattuluwo? Isa Almasiwua kəskaro jajagane nunadəro federo fuwundon fəlenjaana, gəna?

² Kolsənowo nayia awo fallo njaworəkko: Wada Attauraye galan ra kawuri kəjidəa fannəme mərsadulan Ruhu Alayea kiwanduw?

³ Nayi jaumaro hangal bawoa wa? Ngawo Ruhu Alayen badinuwwayen, kowofı kəlandoyen wa tumogəwi?

⁴ Bowu fatto wa bone ngaa kiaw? Jiremaro bowuro waljiwawo!

⁵ To, ti duwon Ruhunju njade dawundon awo ajabba ajabba cədidə awo ania wada gawwa nangaro wa cədi, ra kawuri kəjidəa fannuwe mərsanuwwa nangaro cədi?

⁶ Jiri Nawi Ibrahim Alaa mərsaje Ala ye tia jiremaro ngojənadə gai,[†]

⁷ nonowo, ngaima am kambərseadə tayima kaduwu Nawi Ibrahimbe wo.

⁸ Ala fuwun kərđiyaa kambərseyen jirewuro cədidəa caman kitawulan ruwuwada, kawudəro kawuri kəji adəa

[§] 2:17 2.17 *andi ye biwuwu* - Yaudiyađe ye kərđiya gai biwuwu. [†] 3:6 3.6 Bad 15.6

Nawi Ibrahimbo wuljægəna: «Jama duniaye samma niyen barga cawandi.»†

9 Adəgaima am kambərseadə Nawi Ibrahim kambərsemadə-a rokko barga cawandi.

10 Am kida Attaurayero duno cadi samma baskuwada, dalilnjudə kitawulan ruuwada: «Wundu duwon awo curo kitawu Attaurayen ruuwada sammaa jəgaiwawodə baskuwada.»†

11 Kam fima wada galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawodə fede, adə kitawulan ruuwadadəro: «Kam jiremadə kambərseyen roa dəgai.»†

12 Ti wadadə awo kambərseye gəni, adə ye kitawulan ruuwada: «Kam awo ania cədimadə tayiyen roa dəgai.»†

13 Almasiwu kəlanjuma cujundero baskuwadaro walje andia baskudu Attaurayen merusera, adə kitawulan ruuwadadəro: «Wundu duwon tia kəskaro rojaanadə baskuwada.»†

14 Adəa dionjudə, barga Nawi Ibrahimbedə Isa Almasiwuyen kərđiya yero jəpcuwo, andi samma Ruhu Alaye duwon Ala wadu ngoje andiro sadi cənnadəa kambərseyen fandiyo.

Wada Attauraye-a wadu Alaye-a

15 Kəramiya, kəla misal kamben jandenəkki: Aman ndəpcane tabbaccagaiya, aman kambe yaye, wunduma baworo cədiwawo bi cərgaiwawo.

16 To, Ala Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro waduwadəa ngoyeyeno. Kitawuye kəla am ngəwuyen “kaduwuwaro” gəni, “kaduwunəmbə” kəla kam fallen cənna, kamdə Almasiwudəma.†

17 Akko awo wulləkki: Aman duwon Ala kuren tabbaccəgənadə, Attaura saa yer dewun fiakkun ngawon isəna tia baworo cədiwawo ye, wadu Alayedəa cinjiwawo ye.

18 Warasadə wada Attaurayen isia, daji waduyen isiwawo, amma Ala wadu ngoje sernjun tia Nawi Ibrahimbo kaino.

19 Adəgaia, awiro gəle wadadə? Biwuwa federo caluworə tərgana, har kaduwu duwon tiro wadudəa ngojaanadə isiro, koro wadadəa malaiyawa mukko soloma laayero* kesakko.

20 Solomadə kam falle gəni, amma Aladə falma.

21 Attaura-a wadu Alaye-a duwundai wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Ca wada laa rakce ro cidə tinaa, daji jiremaro waldudə wada gayen tabbato isəna.

† 3:8 3.8 Bad 12.3 † 3:10 3.10 SK 27.26 † 3:11 3.11 Hab 2.4 † 3:12 3.12
Lew 18.5 † 3:13 3.13 SK 21.23 † 3:16 3.16 Bad 12.7 * 3:19 3.19 soloma
laa - Nawi Musa.

²² Amma kitawudə cakke dunia nga kosowu biwuyero walyera, ngainin Isa Almasiwua mərsadulan am kambərseadə wadudəa cawandi.

²³ Kawu jaman kambərseyedəro, wada Attaurayedə andia kosowu gai sadane rosana, har kambərse isidə ambo bayindiyyiro.

²⁴ Ngaima har kənsio Almasiwuyero Attauradə səriwomande, kambərselan jirewuro walliyoro.

²⁵ Amma kərma kambərse isənadə, andi gadero mukko səriwomayen gəni.

Kəreawa-a tadawa-a

²⁶ Nayi samma Isa Almasiwua mərsaduyen tadawa Alayero walluwwa,

²⁷ dalilnjudə wundundo yayero kasala njadde Almasiwuro kəlnjaanadə hal Almasiwuye lujəna.

²⁸ Yaudi bi yaudi gəni bawo, kareə bi kambe bawo, kongwa bi kamu bawo, na Isa Almasiwuyen nayi samma tilo nangaro.

²⁹ Koro nayidə Almasiwuyea, daji nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe, kəla wadudəyen warasawu.

4

¹ Awo wulləkkidə: Warasamadə tada wurajənni duwon, tidə kəma sammaye yaye, awima ti-a kareə-a gayirjiwawo,

² fərdu wakkilla-a cuwurangu-ayen har sa bawanju kamjənadə isiro.

³ Ngaima sa andi tadawadə, andi ye kareə fərdu kənduwowa dunia adəa canodiyen.

⁴ Amma sadə kalkallo kidənniya, Ala Tadanju ti duwon kamuyen tambəna ye, fərdu kənduwo Attaurayen tambəna yedəa juwayeno,

⁵ am fərdu Attaurayen napcanadəa merujoro, ngainin andia tadawa Alayero damsai.

⁶ Nayi tadawa nangaro Ala Ruhu Tadanjuye karwundero juwajiye ngaye: «Abba, Bawa!» cəni.

⁷ Adəgainin ni gadero kareə gəni, tada. Ni tada nangaro, na Alayen warasama ye.

Hangal cidu Bulusse kəla Galatijawuyen

⁸ Calan sa Alaa nonuwwidən, nayi kareəwa Alaye gəni, alawa kattuwuye.

⁹ Amma kərma Alaa nonuwwadə, ra adəa kojənaro Ala nayia nonjanadə, ndayin gəle walduwe kənduwowa lawu-a faida bawo-a dunia adəyedəa gawe caye baworo kareənjaro waldu manuwidə?

10 Yim so, kəndawu so, jaman so, saa soa hangallayen gawi,

11 har kida nandon dikkənadə bowuro waljiro nayi nangaro rikkəna.

12 Kəramiya, lowonjakki, wu gairo wallowo, wu ye nayi gairo walləkkənadəro. Awima diwi wuro sədduwwi,

13 kasuwa laa tiyiye nangaro nayiro burwo sallammin mana kawuri kəjiye ngeddəkkoro nonuwwa.

14 Kasuwani nayiro kurwowu yaye, wasuwe njusuwwi, wua malaiya Alaye gairo, Isa Almasiwu kəlanju gairo semowuw.

15 Nda gəle karwukəjindodə? Ca yojia, simndo kulainuwe siwiro shedanjakki.

16 Nayiro jire wulnjagakkənadəro kəladondoro wa waljekko?

17 Kəwu am kajaadayedə nayi nangaro ronja cadiya jairo caraana, amma nianjadə ngəla gəni. Andi-a nayi-a faidu majai, ngainin nayi ye tayi nangaro rondo yiwiya jairo raawwa.

18 Niadə ngəlaa, ro njo rawodə sawi yaye jairo ngəla, sa dawundon dəgakkəna runjun gəni.

19 Tadawani, bone kənjambiye nayi nangaro koro yaye waldəkke yakki, har hal Almasiwuye karwundon napciro.

20 Waiyo! Wu kərma dawundon dəgəkke jande jiri gade njaddəkkiya, raakko, kəlandon hangalni cijənadəro.

Aman yindi

21 Wulsəgənowo, nayi wada Attauraye ga raawwadə, Attauradəa asunuwwawo wa?

22 Awoa Nawī Ibrahim tada kongwa yindia, faldə kirnjuyen,* faldə ye kamunjuyen† cuwandənadəa kitawulan ruwuwada.

23 Tada kirredə nia kamben katambo, amma ti tada kamunjuyedə waduyen katambo.

24 Adə misal: Kamuwa ani naptu aman yindiye cadi. Faldə kau kuruwu Sinaiye, karea njamboma. Tima Hajaratu wo.

25 Hajaratudə naptu kau kuruwu Sinaiye cidi Arabiyayen dəganaye cədi. Tidə Jerujalem kərmaye,‡ tadawanju-a rokko nankərealan napcai.

26 Amma Jerujalem sameyedə§ kərea gəni, tima yande wo.

27 Awoa kitawulan ruwuwada: «Ni kamu yambəmbawo, kəji fanne! Ni ngaltema bone kənjambiye fannəmmi,

* 4:22 4.22 kirnjuye - Hajaratu. † 4:22 4.22 kamunjuye - Saratu. ‡ 4:25 4.25 Jerujalem kərmaye - Hajaratudə kir, koro naptu aman caye-a wada Attauraye-aye cədi. § 4:26 4.26 Jerujalem sameye - Saratu kir gəni, kamu, koro tidə naptu aman bərinne-a wadu Alaye-aye cədi.

wulwufi yakke karwukəjinəm fəlene! Dalilnjudə tadawa kamu kwaa yayero kamu kolladayema ngəwu wo.»†

²⁸ Kəramiya, nayi ye Isaku gai tadawa waduye.

²⁹ Kuren kam nia kamben tambənadə ti Ruhuyen tambənadəa basarjənadə gai, kuma ye ngai.

³⁰ Amma awi kitawuye wuljo? «Kirdə-a tadanju-a dune, tada kirredə tada kamu kir gəniyedə-a rokko warasa cuwandiawodəro.»†

³¹ Awo ani nangaro, kəramiya, andi tadawa kirdəye gəni, tadawa kamu kir gənidəye.

5

Wada Attauraye-a nankam kəlaye-a

¹ Kambero walliyoro Almasiwu nankam kəlaye sedo. Adə nangaro dunoaro danowo, bare koro yaye dui nankareaye ngonuwwi!

² To, fannowo! Wu Bulus nayiro wulnjagakki, kolluwe kajanjaia, Almasiwu awimaro faidanjagaiwawo.

³ Kam kolje kajajana fi yayero caye baworo wulgəkki, dolenjuro wada Attauraye sammaa garo kəlaro ngojəna.

⁴ Nayi wada galan jirewuro waldu manuwidə, nayi-a Almasiwu-a faiduwwa, ser Alaye fandoye jawal kolluwwa.

⁵ Andidə, Ruhu Alaye sasakke kambərselan təma jirewuro walduye warniyena.

⁶ Awoa na Isa Almasiwuyen kaja bi kajanambu awima gəni, kambərse kərawon fəledi bas faidaa wo.

⁷ Ngəlaro fuwu buwi duwon, wundu nayiro jire ga damnjaa?

⁸ Jamba adə ti nayia bowonjanadəyen gəni kadio.

⁹ Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi.*

¹⁰ Nayidə, Kəmande nangaro raayi gade gawwaworo mərsanjakkəna. Amma kam hangalndo cəsangidə wundu walyeno yaye ajawu cai.

¹¹ Kəramiya, wudə koro yaye kaja dio mawonəkkia, awiro gəle koro yaye wua basarsaidə? Adəgaia, takkal kəska karmoyedə baworo waljəna.

¹² Ca am hangalndo casangidə tayi kəlanja adimbo cado!

Mangar tiyiye-a hal Ruhu Alaye-a

¹³ Kəramiyani, nayia nankam kəlaye fandro bowongera. Adə yaye, bare nankam kəlaye adəlan faidaduwe niadiwi diwwi, amma wundu yaye kərawo fəlejiyialan kamanjuro nanwolodi cəddo.

† 4:27 4.27 Ish 54.1 † 4:30 4.30 Bad 21.10 * 5:9 5.9 Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi - Alamdu kattuwuye jama ngaro tatardiyyi.

14 Akko maana Attaura sammaye curo mana fallen: «Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!»†

15 Amma kattendo calluwe njanjanguwia, hangal gənanowo, bare nayi kəlando kəlandoa sigəwwi.

16 Awo wulləkkidə tima kollowo Ruhu Alaye simonja, daji mangar tiyiyedəa galluwawo.

17 Mangar tiyiye-a Ruhu-a tadiwawo, koro Ruhu-a mangar tiyiye-a tadiwawo. Tayidə kattenjan duwunna, adə nangaro ranguwe awo raawwadəa diwwawo.

18 Amma Ruhudə nayia simonjaia, nayi fərdu wada Attaurayen bawo.

19 Kəndo tiyiyedə farak, tayima kənjəna so, tayirnambu so, nanjane so,

20 sənəm ga so, kəmbafi so, nankemi so, lawala so, nandəri so, gərgadu so, kəla rawo so, taawanambu so, yaktu so,

21 mandəna so, sagarandu so, kəlariwonambu so, awo gade tayi-a camunna. Burwon wulləkkənədə gai, koro yaye wulnjagakki, am awo ania cadidə nodo bargaa Alayedəa warasajaiwawo.

22 Amma hal Ruhu Alayelan tuwandidə tayima kərawo so, karwukəji so, nanlewa so, kanadi so, nanjaija so, nanngəla so, aman roda so,

23 rokuranambu so, kəlarowo so. Kəla awo aniyen wada bawo.

24 Am Isa Almasiwuyedə mangar so, niadiwi so tiyiyedəa kəskaro jajagane roro keyeso.

25 Ruhu Alaye ro sadənədə, kolliyo Ruhu Alayedəma andia simosa!

26 Bare rokurawuro walliyende, koro bare kattendero hangalsango so, mandəna so ngasaanni.

6

Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo!

1 Kəramiya, kam laa biwu cədi ruwia, nayi Ruhu Alayeadə rokura bawoalan tia kəla jawallero yakkowo. Amma bare nayi ye jaraptuwwiro hangal gənanowo.

2 Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo, ngainin wada Almasiwuye gawi.

3 Kam laa ti awima gəni duwon kəlanju awo laaro ngoyenoa, kəlanju jambajəna.

4 Amma wundu yaye kəndo kəlanjuyə curo. Daji kam gaden gəni, kəlanjuman dalil awulo boye cuwandi,

5 wundu yaye katkunnju kəlaro ngoji nangaro.

† 5:14 5.14 Lew 19.18

⁶ Kam tiro manadæa alamjagaidæ awo ngæla sammaa kam tia alamjidæ-a rokko dagarjo.

⁷ Bare jambaduwwi, wunduma rakce Alaro rudu gænajiyiwawo. Awoa awo kam cænadænadæmaa kalaji.

⁸ Kam mangar tiyinjuvelan* cænadimadæ tiyiyen karmo kalaji, amma kam Ruhu Alayelan cænadimadæ Ruhu Alayelan ro sawisoye kalaji.

⁹ Bare ngæla dioro yimbariyende, tæma kolliyendea, sa tæraanan kala diye.

¹⁰ Adæ nangaro dama fandiyea, wundu yayero ngæla yiddiyo, masammanno kæramiyande Isaa gawudæro.

Sæmo kasta-a lewa-a daryeye

¹¹ Arawu kura kura ania ruiwo, wuma mukkonin ruwungeyerakko!

¹² Am mangar tiyiyen tayia ngælawuro ngojaidæ nayia dolero njasakke kajaduwi, amma bare kæska karmoye Almasiwuye nangaro tayia basarjanni basso adæa cadî.

¹³ Am kajaadadæma wada Attauraye jagaiwawo, amma kæla kajandoyen awulo jaworo kajaduwiya, carawo.

¹⁴ Amma wudæ kæla kæska karmoye Kæmande Isa Almasiwuyen gænia, bare tæmmaro awulo bukkæni. Kæska adæn dunia ye wuro kano, wu ye duniaro kanukko.

¹⁵ Kaja bi kajanambu awima gæni, sai alaktu bærinno waldu.†

¹⁶ Am wada adæa jagai, wotte jama Israyila Alayedæ, nanlewa-a kanjimari-a cawando!

¹⁷ Kua adæn fuwun bare wunduma suwolsænni, wudæ tiyinin balowa wu Isayero fælejaidæ mbeji nangaro.

¹⁸ Kæramiya, ser Kæmande Isa Almasiwuye nayilan dæga! Amin.

* **6:8 6.8** mangar tiyiye - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujæna, koro curo biwuyen dægana. † **6:15 6.15** alaktu bærinno waldu - Wundu duwon Almasiwulan dæganamadæ alaktu bærin. 2Kor 5.17mane.

AFISAWU
Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu
bèrni Afisayero ruwujəgənədə
Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bèrni Afisayero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja. Awowa faidaa laa kəla njəkkawoyen asujaro, Bulus tayiro ruwujije Ala fasalnju njəkkawoyedəa andiro Almasiwulan isanosaana yeno. Curo ayaundeyen nuiyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalansana yeno. Adəgaima am kuren Alan kuruwun dasaanadəa bu Almasiwuyen karənnjuro cawudəna.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa
gawu bèrni Afisayero
ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuyedə muminna amanna Isa Almasiwuye bèrni Afisayen dasaanadəro:

² Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Barga Ruhu Alaye jiri jiri Almasiwulan

³ Barga Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuye, ti duwon barga sameye jiri fi yaye Almasiwu nangaro andiro sadənədə.

⁴ Kawu dunia alaktiman tayir-a awo waada bawoa-alan fuwunjun dəgaiyero Almasiwulan andia kərəsera. Curo kərawoyen

⁵ kəla ardiya rawonjuyen Ala Isa Almasiwuyen andia tadawanju daptuyero walliyoro kadasera.

⁶ Ala Tadanju cəraanadəyən andiro sernju darajaa sadənədəro tia yungoriyo!

⁷ Bunjuyen, kəla sernju dama bawoyen, merusane bi-wuwande gawuryeno, ser duwon

⁸ Ala andiro nanrashidunju-a hangalkəjinju-a samman ci bawoaro saddənədə.

⁹ Ala asər rawonjuye kəla karwukəjinju Almasiwulan niajənadəyən andiro isanosaana,

10 wotte fasal awowa same-a cidi-aye sammaa sanju cædiya Almasiwulan källöme captuyedä.

11 Koro Almasiwulan warasa fandiyena, Ala ti duwon nia rawonjuyelan awo sammaa cædidä caman këla fasalnjuyen andia kadarsana nangaro,

12 andi ye* burwo sallammin tæmandea Almasiwuro yakkiyenadä darajanjua yungoriyoro!

13 Sa mana jireye wotte kawuři këji njækkawondoyea fannuwe Almasiwua kasadduwwadæn, Ala nayi yero† tilan Ruhunju njadi cænnayen tawanju gænangeyera.

14 Ruhu Alayedä naptu ran warasandeye cædi, har kawu nuwande merujiro, darajanjua yungoriyo!

Alaa wusedu

15 Adæma nangaro wu ye tæn mana këla Kæmande Isaa mærsadundo-a muminna sammaa kærawondo-ayen fakkænadæn,

16 curo moduwaniyen nayia tannjakkiya, ngaltema nayi nangaro Alaa wusedu kollækkæni.

17 Ala Kæmande Isa Almasiwuye, ti duwon Bawa Martawamadä, tia ngælaro nonoworo hal nanrashiduye-a këlafæræmbe-a nayiro njado,

18 koro sim karwundoyea jawal nurnjuyero kajuwo, tæma duwon tiro bowonjanadä ye, arsiyi warasanju darajaa muminnaye ye,

19 nankura kënduwonjuye kanji andi tia mærsaniyenaye yedæa nonoworo. Kænduwo adä tima duno duwon

20 Almasiwulan sa tia karmolan cæsange kæmboramnjun samelan napcænayen fælejænadä wo.

21 Nadæn Almasiwu jaman adä runjun gæni, fuwuye yen kærmai so, kënduwo so, duno so, raktu so samma-a cu tina samma-ayen same kuruwun napci.

22 Ala awi yayea cidiya si Almasiwuyero cakke tia fuwuma awo sammayero galaje jamanjuro kaino,

23 jama duwon naptu tiyinjuye cædi, koro curo tiyi adæyeman Almasiwu dægai, ti duwon awi yayea jiri fin yaye cæmbæridä.

2

Karmolan roaro cidu

1 Nayidä ayauwando-a biuwando-a nangaro nuwua,

2 koro calan tayilan dægawe jawal dunia adæye ye, mai kënduwo karuwaye, wotte Yiwulis ti ganambuwua simoji kærgadä yea gawwa.

* 1:12 1.12 andi ye - Yaudiya duwon Isaa gamaro waljanadä. † 1:13 1.13 nayi ye - Kærdiya duwon Isaa gamaro waljanadä.

³ Andi samma ye calan dawunjan mangar tiyindeyen dægaiye awo tiyinde-a hangalnde-a caraanaa diye, koro ngainin andi am gade gai tadawa gërgadu Alayero wal-liyena.

⁴ Amma Ala jauru kanjimarimadë, këräwo kuran andia saraana nangaro,

⁵ curo ayaundeyen nuiyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalanseno. Serlaman njëkkawo kiwanduw!

⁶ Koro andia Almasiwun kundenno karmolan sasange na sameyelan Isa Almasiwu nangaro sasakke ti-a rokko nammiyena,

⁷ ngainin jamanna fuwuyen Ala nanngëlanju andiro saddënadëyen sernju ci bawoa Isa Almasiwulan fëleji.

⁸ Awoa serlaman kambërseyen njëkkawo kiwanduw, koro adë nayiyen gëni isi, tidë kënjo Alaye,

⁹ kidandoyen gëni, bare wunduma awulo juwunniro.

¹⁰ Andidë tando Alaye, këndo ngëla Ala caman dab-barjënadëa diyoro Isa Almasiwulan alansera.

Kam bërïn fallo waldu

¹¹ Adëma nangaro, nayi tamboyen kërdiyadë, am këlanjaro kajaada canidë kuren jëmbëlëmlan bowonjai, tayi duwon kajanja tiyiye mukko kamben tädënadë. Tangowo, sadën

¹² nayi Almasiwu bawolan dëgawwa, nuwando jama Israyilayen bawo, nayi aman wadu Alayero kusotto, koro dunian tëma ye tawwi, Ala yea nonuwwi.

¹³ Amma kërma Isa Almasiwu nangaro, nayi calan Alan kuruwun dëgawwadëa bu Almasiwuyen karënnjuro njawudëna.

¹⁴ Ti këlanjuma nanlewande wo, tima jama yindidëa* fallo cädë tiyinjun garu duwunnedëa wurjo.

¹⁵ Shara so, wada so Attaurayedëa baworo kido, cuju jama yindi aniyero këlanjun kam bërïn fal† alakkeno. Ngainin kattenjaro nanlewa cuwude

¹⁶ tiyi falnin këska karmoyedëyen yindidëa Ala-a soloje duwundëa baworo kido.

¹⁷ Sa Almasiwu isënadën, nayi Alan kuruwun dëgawwadëro kawuri këji nanlewaye ngeddo, koro am karënnedë yero ngai kiddo.

¹⁸ Tiyeman andi yindi samma Ruhu faldëyen na Bawadëyero ngawo kiwandiyë.

¹⁹ Adë nangaro nayi gadero kusottowa bi sikudowa gëni, nayi muminna-a rokko jama Alaye, am fannjuye,

* **2:14 2.14** jama yindi - Yaudiya-a kërdiya-a. † **2:15 2.15** kam bërïn fal - Jama Isaa gawu.

20 fado duwon kɛla fardu kɛngayambadaye-a nawayadaye-ayen tɛdandɛnadɛ, koro Isa Almasiwu kɛlanjuma kau masammannedɛ wo.

21 Tilan fadodɛ nga ngɛlaro kɛldɛ fado tayir Alayero walji,

22 koro tilaman nayi ye fado Alayero walluwi, na duwon Ruhunjulan dɛgaidɛ.

3

Kida Bulusse dawu kɛrdiyayen

1 Adɛma nangaro wu Bulusdɛ nayi kɛrdiya nangaro kosoma Isa Almasiwuyero wallɛkkɛna.

2 Tabbatto lawar kɛla kida serre Ala wuro nayi nangaro sinadɛyen fannuwwa,

3 Ala asɛr fasalnɔjuyɛ wahayi laan isanosɛgɛna, kalmawa ganan wotiya adɛn ruwunɛkkɛnadɛ gai.

4 Kɛranuwɛya, noduni asɛr Almasiwuyɛdɛa asunuwi,

5 asɛr duwon jaman kureyen adamgɛnaro isanodɛgɛnni, amma kɛrma Ruhu Alayɛ kɛngayambanju mumɛn-a nawayanju-aro fɛlɛjɛgɛnadɛ.

6 Asɛrdɛ tima kawurɛ kɛji nangaro kɛrdiya yaudiya-a rokko warasawu, am tiyi tiloyɛdɛro waljana, koro wadu Isa Almasiwuyɛlan nuwanja cawandɛna wo.

7 Kɛla kɛnjo sernɔjuyɛ Ala wuro kɛnduwoaro sinadɛyen kidama kawurɛ kɛji adɛyero walyekko.

8 Mumɛnna sammalan wuma gana wo* yaye, Ala wuro ser adɛa sɛddo, kɛrdiyaro kawurɛ kɛji arsiyi ci bawoa Almasiwuyɛdɛa wulgɛkkoro,

9 koro am sammaro jiri Ala awiso Alaktumadɛ asɛr fasalnɔjuyɛ tɛn kuren gɛraadadɛa isanogɛkkoro.

10 Ngainin kɛrma jama Isaa gawudɛyen nanrashidu tɛrɛm Alayɛdɛ fuwuwu so, kɛnduwowu so sameyero isanodiyi.

11 Adɛma nianju sawisoyɛ Isa Almasiwu Kɛmandeyɛn cɛdɛnadɛ wo.

12 Almasiwulan koro tia mɛrsaduyɛn ridu bawoaro na Alayero ngawo fandiye.

13 Adɛ nangaro nayia lowonjakki, bare kɛla bone nayi nangaro yakkiyen tɛmando kolluwwi, awo animan daraja fanduwɛ.

Kɛrawo Almasiwuyɛa nodu

14 Adɛma nangaro fuwu Bawadɛyen tungurummɛkki,

15 ti duwon jiriya same-a cidi-ayɛ sammaro cu cinadɛ.

16 Kɛla arsiyi darajanɔyɛn karwundoa cakko Ruhunɔyɛn kɛnduwoaro dunoajoro Alaa korɛkki,

* 3:8 3.8 wuma gana wo - Bulus kɛlanjua awimaro ngojiwawo.

17 koro kambərseyen Almasiwu karwundon dəga, kib-buro koktənowo curo kərawoyen nammoworo Alaa korəkki,

18 har muminna samma-a rokko ranguwe nanfarak so, nankuruwu so, nankura so, dadu so kərawo Almasiwuyedəa asunuwi,

19 koro kərawo duwon nodu sammaa kojəna adəa nonuwi, ngainin hal Alayen kek təmbəroworo tia korəkki.

20 Ala duwon kəla kənduwonju andin dəganadəyen awo koriye bi təmaniyea kojənarə cədidə,

21 tiro curo jama Isaa gawu-a Isa Almasiwu kəlanju-ayen jaman fin yaye har abada abadinno daraja tio! Amin.

4

Kəlakəl jama Alaye

1 Adəma nangaro wu Kəmandero kosomadə, nayia lowonjakki, bowodunju mowuwwadəro kəndəgai jussəna dewo!

2 Rokura bawoa ye, nanlewaa ye, kanadia yero wallowo, kərawoalan kamandoa neddowo,

3 koworə dewo, kəlakəl Ruhu Alaye kəljənədəa nanlewayen dunoaro taiwo.

4 Tiyi falma dəga, koro Ruhu Alaye falma dəga, Ala nayia təma falmaro bowonjanadə gai.

5 Kəmande ye falma, kambərse ye falma, kasala ye falma,

6 koro Ala ye falma, Bawa am sammaye, awisoro kura wo, awison faidaduma, dawu awisoyen dəganadə.

7 Amma wundunde yaye ser kəla kənjo Almasiwu ngalje cinayen cuwandəna.

8 Akko awo kitawu wuljənədə: «Samero leyenniya, kosowu kada cuwude ambo kənjo jiri jiri kaino.»†

9 To, samero lejənədə, awi maananju wo, kəryeya kuruwu cidiya cidiye yero jəpcəna gənia?

10 Ti jəpcənədə tima same kuruwu yero awo sammaa cəmbəroro lejənədə.

11 Tima kənjowa ambo cədde: laanja kəngayambaro, laa nawiyaro, laa kawurə kəji mawoduwuro, laa səniya jama Alaye-a maləmbaro kido.

12 Ngainin tiyi Almasiwuye dunoajoro, muminnədəa dabbarjane kidanja cadi,

13 har andi samma kəlakəl kambərseye-a Tada Alaye noduye-a so, nanrashidu so, hal tərəm Almasiwuye so nagəiye.

† 4:8 4.8 Jaw 68.18

14 Daji andi gadero tadawa gairo walliyewawo, tadawa duwon tẽmariso ye cambaljai, buaso alamdu jiri jiriye ye cijane jairo fujai, nangaso ye tayia jambajaidẽ.

15 Cuju adayero jire k̄erawon wulliyo, jawal fin yaye wuraniyo camuno fuwumande Almasiwuyero walliyo!

16 Almasiwuyen tiyi s̄eram kalkallo k̄aldi. Nasha fi yaye jiri juss̄enan kidajiya, nasha gadea cakke wurajai. Ngainin tiyi s̄eramd̄a nanlewaaro walje wuraje k̄erawon fuwu juwui.

K̄and̄agai caye

17 Ad̄a nangaro ngai wull̄akke cu K̄emandeyen jairo lowonjakki, bare gadero k̄erdiya hangalnja faida bawoalan dasayid̄a gairo d̄egawwi!

18 Hangalnja duwuro walj̄ena, nanjayilnja-a k̄elakibbunja-a nangaro ro Alayan nuwanja falma bawo.

19 Karwunja gayirjiwaworo walje awo diwi diwi mangarre ye cad̄ena, koro caye koj̄enaro awo tayir ḡani jiri j̄irowo k̄elanja casakk̄ena.

20 Amma nayid̄a, awo k̄ela Almasiwuyen njasakk̄eranad̄a ngai ḡani!

21 Tabbatto k̄elanjuyen fannuwwa, koro jire Isalan d̄eganad̄a gai, tiyen njasakk̄erana.

22 Daji k̄and̄againdo cayed̄a kollowo, naptundo caye m̄eradu jambayea siduwuro cadid̄a wanowo,

23 hangal karwundoyen b̄er̄inno wallowo,

24 naptu b̄er̄in nanjire-a nantayir-alan Ala-a camunno alakt̄enad̄a lunowo.

K̄and̄agai b̄er̄in

25 Ad̄ema nangaro kattuwo kamdu wanowo, kamandoro jire wulḡenowo, wundunde yaye nasha kamanjuye nangaro.

26 Ḡerganuwia, bare biwu diwwi. Koro ḡergadundod̄a kawu k̄engal cukkuriro fasso.

27 Bare Yiwulisso dama yiwwi.

28 Barwu ad̄en fuwun nambarwu dio koljo, cuju adayero mukkonjun nḡelaro nḡen̄ap̄to, awo laa kam m̄eradunjuaro njoye c̄adaro.

29 Bare manakuttu fima cindon culuwunni, sai awo m̄eraduro faidaa ambo duno cakkid̄a, tayi fanjaid̄ero ser c̄addoro.

30 Bare Ruhu Alayed̄a karwu kuttuaro diwwi, tima yim meruduyero nayiro tawa ḡenanjaa.

31 Awo kuttu-a hangalsango-a ḡergadu-a kowo sango-a radu-a samma niadiwi nga-a rokko nayin kuruwunno waljo.

³² Kattendon am ngəla ye, kanjimariwu yero wallowo, kamandoa gawurnowo, Ala Almasiwu nangaro nayia gawurn-janadə gai.

5

Tadawa nurre gairo dəgaiwo!

¹ Adə nangaro nayi tadawa təraanadə, hal Alayea ngonowo.

² Kəndəgai kərawoye dewo, jiri Almasiwu andia saraye sadaa-a bu fida-a na Alayen kawudi kala kəjiaro walje andi nangaro kəlanju cinadə gai.

³ Amma bare kənjəna, bi tayirnambu fi yaye, bi mangar diwi curondon wuldənni, muminnaro jussənni.

⁴ Koro mana kuttu, bi mana hangalnambuye, bi batti wuldu nayiro jussənni, cuju adəyero Alaa wusenowo.

⁵ Adəa ngəlaro nonowo: Kənjənama-a tayirnambuma-a mangarduma wotte sənəm gamadə-a samma nodo bargaa Almasiwu-a Ala-ayen warasa fima cawandiwawo.

⁶ Bare wunduma mana bowuyen jambanjanni, awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwua cuwandi.

⁷ Adə nangaro bare tayiro kəldəgəwwi.

⁸ Calan nayi curo duwuyen, amma kərma Kəmandedəro nayi curo nurren. Tadawa nurre gairo dəgaiwo,

⁹ awoa nema nurredə awo ngəla-a kalkal-a jire-a sam-malan kərga.

¹⁰ Rijammowo, awo Kəmande ardijənədəa asunowo.

¹¹ Bare kida faida bawoa duwuyero mukko yakkuwwi, cuju adəyero fisaddowo!

¹² Awo gəraadan cadisodəa manadumaro nangua.

¹³ Amma awo fi yayea nur fəlejəgənədə federu culuwi,

¹⁴ koro awo fi yaye federu culuwunadə nurro walji. Adəma nangaro ngai wuldi: «Ni kənəm dimimadə, fanne, karmolan cine, Almasiwu nia wasnji.»

¹⁵ Jiri dəgawiro hangal gənanowo, am hangal bawoa gəni, rashidu gairo wallowo.

¹⁶ Dama fanduwua fin yaye awo ngəla dewo, jaman diwin dəgaiyena nangaro.

¹⁷ Bare hangal kuttuaro walluwwi, amma rawo Kəmandeyədəa asunowo.

¹⁸ Bare diben yawe sagaranduwwi, halkuttaro cadi, amma Ruhu Alayen təmbəruwwaro wallowo.

¹⁹ Kattendon jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so dewo, Kəmande yero aiya njungoroye karwundo samman yegənowo.

20 Ala Bawaa sawi yaye awin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuyen wusenowo.

Kwawa-a kamuwa-a

21 Wundu yaye kamanjua ridu Almasiwuye nangaro jəga.

22 Kamuwa, kwawandoa gaiwo, Kəmandea gawwadə gai.

23 Kwadə tima fuwuma kamunjuye wo, Almasiwu ye fuwuma jama Alayedə gai, jamadə tiyinju, koro tima Njəkkayimanju wo.

24 Jama Alaye Almasiwua jagaidə gai, kamuwa ye awin yaye kwawanjaa jaa.

25 Kwawa, kamuwandoa rawowo, Almasiwu jama Alayea cəraye tayi nangaro kəlanju cinadə gai,

26 ngainin jamadəro mana Alayen kasala cədde tayirro walyera.

27 Adəa dionjudə, jamadə balo so, murjoktu so, awo aniye camunonju soa gəni, nantayir-a awo waada bawoa-aro waljo, tia darajaalan kəlanjuro saduwuro.

28 Jiri adəgainin kwaso kamuwanjaa carawo, tiyinjaa caraanadə gai. Kam kamunjua cəraanamadə kəlanjua cərawo.

29 Awoa wunduma ngalte tiyinju wajənni, amma tia ambaje kissiyi, Almasiwu jama Alayero cəddidə gai,

30 awoa andi nashawa tiyi Almasiwuyedəma.

31 «Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərđiye tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

32 Tabbatto adə asər kura, mana adə kəla Almasiwu-a jamanju-ayen cədiro wulləkki.

33 Adə yaye wundundo yaye kamunjua kəlanju gairo cərawo, koro kamudə ye kwanjuro daraja co.

6

Yalla-a yanja-a bawanja-a

1 Yalla, Kəmande nangaro mana bawando-a yando-aye gaiwo, adəma kalkal wo.

2 «Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye,» tima wada burwoye waduadə wo:

3 «Kəndəgainəm kələwajo, kawunəm dunian kuruwuro waljoro.»†

4 Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwe gərgajanni, tayia alamdu-a səmo kasta-a Kəmandeyelan isawuragənowo!

Kərəawa-a kəmawanja-a

⁵ Kareawa, ridu-a lolodu-an karwu tiloan kəməwando dunia adəyēa gaiwo, Almasiwua gawidə gai.

⁶ Bare sa njarui runjun nayia njarawo nangaro ngai diwwi, amma kareawa Almasiwuye gai rawo Alayea karwundo samman dewo.

⁷ Ambo gəni, Kəmande gairo karwu ngəlan kida yiddowo.

⁸ Nonowo, kam duwon awo ngəla cədənədə, kareə yen kal, kambe yen kal, mukko Kəmandeyen mukowa cuwandi.

⁹ Kəməwa, nayi ye ngai kareawandoro yiddowo, bare tayia wusanuwwi. Nonowo, ti duwon Kəmanja-a kaando-adə samelan dəgai, koro amba gayirjiwawo.

Barimiya Alaye

¹⁰ Daryerambo, Kəmande-a kərmainju kura-alan duno fandowo!

¹¹ Kəla nanga Yiwulissen danoworo bərimi Alaye sammaa ngonowo.

¹² Adamgənaro gəni, fuwuwu so, kənduwowa so, wurawa dunia duwua adəyē soro məldiye, koro sedanna diwi diwi sameye yero məldiye.

¹³ Adə nangaro bərimi Alaye sammaa ngonowo. Ngainin yim diwidə ise awo sammaa diwe tumogəwiya, ranguwe dunoaro danuwi.

¹⁴ Dunoaro danowo, jire Alayedəa bel gai canjandoro yikkerowo, nanjiredəlan sulwe gai jaktənowo,

¹⁵ dabbardənowo kawuři kəji nanlewayedəa sindoro suno gai yakkowo,

¹⁶ awiso yayen kambərsədəa ngawa gai ngonowo, tilan ranguwe kəniwuwa kannua Kəladodəyē* sammaa kalluwi,

¹⁷ njəkkawodəa jawa suye gai yakkowo, koro kashagar Ruhuyedəa taiwo, tima mana Alayedə wo.

¹⁸ Sawi yaye curo moduwando-a lowondo-ayen Alaa Ruhulan korowo, faadaro dəgaiwo, nettulan muminna sammaro moduwa yiddowo.

¹⁹ Wu yero moduwa səddowo, Ala wuro kalmawa sio, ridu bawoaro mana asər kawuři kəjiyedəa wulləkkoro,

²⁰ wu duwon wakkil kawuři kəjiye sargalan sakkerənədə. Kawuřidəa ridu bawoaro jiri wajimsəgənədə gairo wulləkkoro Alaa korowo.

Lewa daryeye

²¹ Nayi ye lawar wua wusəna-a awo dikki-aa nonoworo, Tikikus kəraminde tərana ye, kidama amanna Kəmandeyeye ye awo sammaa nayiro wulnjagai.

²² Nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno coro tia juwanjagakkəna.

* 6:16 6.16 Kəlado - Yiwulis.

²³ Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə kəramiya sammaro nanlewa-a kərawo-a kambərse-a cado.

²⁴ Ser Alaye am Kəmande Isa Almasiwua kərawo ceriwa-won caraana sammalan dəga!

FILIBIWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bèrni Filibiyero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bèrni Filibiyero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja. Jamadə Bulusso ti kosolan duwon bana cadəna nangaro, tayia wuseduro wotiya adəa tayiro ruwuyeyeno. Koro jiri Isa awo Ala cəraanaa dioro kəlanjua awima gəniri ngoje alama wolodi gairo waljənədə gai, Bulus ye hal Isaye jəgane bone jiri jiri karwu kəjiaro kasacci yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bèrni Filibiyero ruwujəgənədə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Timoti-a wolodiya Isa Almasiwuyedə muminna Isa Almasiwuye bèrni Filibiyen dasaana samma fuwuwu-a banawu-an kundeno:

² Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Sawi yaye nayia tannjakkiya, Alania wusenəkki.

⁴ Koro sawi yaye moduwa nayi sammaro njaddəkkiya, karwu kəjiaro dikki,

⁵ dalilnjudə yim burwoyen tai har kərmaro kudero curo kida kawuri kəjidəyen wu-a rokko mukondo yakkuwwa nangaro.

⁶ Tabbatto ti duwon nandon kəndo ngəla ngəssənədə har yim Isa Almasiwuyero* tumojiyiro nokkəna.

⁷ Nayi sammaa ngai taktudə wuro jussəna, nayi karwu-nilan nangaro. Awoa kosolan kərgakko yen kal, kawuri kəjidəa səriwonəkke tabbatkəkki yen kal, curo ser Alayen nayi samma wu-a rokko mukondo yakkuwwa.

⁸ Kərawo Isa Almasiwuyen nayi sammaa njaraakkənaro Ala shedamani.

⁹ Nodu-a asudu samma-an kərawondo ngəwuro tərgaro moduwa dikki,

* **1:6 1.6** yim Isa Almasiwuye - Kiyama.

¹⁰ ngainin awo ngələdəa gayirnuwe tayir-a biwu bawo-
alan har yim Almasiwuyero dəgawe,

¹¹ Ala ye daraja-a njungoro-a cuwando nema nanjireye
duwon Isa Almasiwuyen isidə dama baworo karwundon
napci.

Fuwumbui kawuri kəjiye

¹² Kəramiya, adəa nonuwiya, raakko, awo wua
suwandənadə cakke kawuri kəji fuwu juwuna,

¹³ har sojidi gomnaye ngan koro am gapcana samman wu
Almasiwu nangaro kosolandəa nojana.

¹⁴ Koro wua kosoro sasakkəna nangaro, kəramiyaye
ngəwunja Kəmalan duno cawande ridu bawoaro mana
Alaye wuljai.

¹⁵ Laanja mana Almasiwuyea nandəri-a niadiwi-alan
cadi, amma laa ye nia ngəlaan cadi.

¹⁶ Tayi ani kərawoyen mana cadi, wu na adən kawuri
kəjidəa səriwonəkkiro nojanadəro.

¹⁷ Amma tayi toni kuttuni kosoye casargai cane nia
ngəlaan gəni, niadiwin mana Almasiwuyea cadi.

¹⁸ Awi gəle? Jiri fin yaye nia ngəlaa yen kal, niadiwi yen
kal, Almasiwuye mana cadi. Adəye kəjinju fakkena, koro
kəjinju fakkin dəgakki.

¹⁹ Moduwando-a bana Ruhu Isa Almasiwuye-a nangaro
kəlani fandəkkiro nokkəna.

²⁰ Kəla tabbattu wu təmaniyen awimaa nangukkiwawo,
amma kərma, sawi yaye gai, roni yen kal, karmoni yen kal,
federo tiyinin Almasiwuro daraja yikki.

²¹ Wudə, ronja dəgadə Almasiwu, karmonidə ye fandi.

²² Roa tiyilan dəgakkiro walyenoa, kidani faidaaro walji,
amma finjaa kərenəkkimaro nokkəni.

²³ Wu katte awo yindiyen kimitkada. Saptəme na
Almasiwuyen naptulan mərədunia, tima ngalwo,

²⁴ amma roa tiyilan dəgakkənəma nayi nangaro faidaa
wo.

²⁵ Adəa tabbatto mərsanəkkəna nangaro, kambərsədəlan
fuwu buiwo karwundo ye kəjijoro namməkke nayi samma-
a rokko dəgaiyero nokkəna.

²⁶ Ngaiman sa nandoro waldəkkiya, wu nangaro dalil
kəla Isa Almasiwuyen awulo boye caye baworo fanuwi.

Kawuri kəji nangaro dunoaro danowo!

²⁷ Awo sammasoro ngalwodə, kəndəgai kawuri kəji
Almasiwuyero jussəna dewo, daji isəkke nayia njarukki yen
kal, isəkkiwawo yen kal, nia tiloan dunoaro danuwi ye,
karwu tiloan kallo kambərse kawuri kəjiyero ngənəptuwi
yero fakki.

²⁸ Bare awiman kolluwe waduwundo karwundo kamjanni. Adāma tayiro sheda siduwunjaye ye, njækkawondoye yero walji, sheda duwon na Alayen isidā.

²⁹ Almasiwu nangaro ser tia kasattuye runju gāni, ti nangaro bone nja ye nayiro njadāna.

³⁰ Nayi ye curo mælduyen dægawi, jiri mældækki ruwwadē gai, koro kārma mældækki fannuwidē.

2

Rokuranambu Almasiwuye

¹ Adē nangaro, Almasiwulan karwundoro duno njo laa mennaa, kārawolan ro boda laa mennaa, Ruhulan naptu nanyaanaye laa mennaa, kanjimari so, njunodu so laa mennaa,

² daji yakkowo karwuni tai dajo kējijo: Hangalndo ye tilojo, kārawondo ye tilojo, halndo ye tilojo, niando ye tilojo.

³ Bare awima kēla rawon bi rokuran diwwi, amma rokura bawoalan nayiro ngalworo am gadea ngonowo.

⁴ Wundundo yaye awo kēlanjuye runjuro gāni, am gadeye yero kissuwo.

⁵ Hal duwon Isa Almasiwulan dēganadēa nayi ye ngonowo:

⁶ *Ti naptu Alaye duwon,
Alaa kalkaldunjudā awo dunon tayero ngojānni,*

⁷ *amma kēlanjua awima gāniro kalakce
alama wolodiye ngoje*

kam-a camunno walyeno.

⁸ *Camuno kambe ngoyenniya,
kēlanjua waje*

*har karmoro Alaa giya,
karmo duwon kaskaro tia jajagane nunadā.*

⁹ *Adāma nangaro Ala tia na jaumaro darajaaro cade
tiro cu duwon cu sammaa kojānadā kaino,*

¹⁰ *cu Isaye nangaro ngurumngurum fi yaye same-a cidi-a curo
cidiyaye-alan fido,*

¹¹ *daraja Ala Bawadāyero*

talam fi yaye ye Isa Almasiwudā tima Kēmadā woro wuljo!

Sillowu gai dunialan yiyildu

¹² Adē nangaro, kārawowuni, sawi yaye manani gawwadē gai, wu dawundon runju gāni, kārma ye wu bawoman caye baworo kida njækkawondoyedēa Ala rida-a lolodu-an dewo,

¹³ Aladēma njasakke awo cēraanadēa kasadduwe diwidē wo.

¹⁴ Awi diwi yaye bare suwollan bi kambiwulan diwwi.

15 Ngainin nayidə tadawa Alaye taldu bawoa-a biwu bawoa-a awo waada bawoa-aro dawu jaman diwi-a karwu yeskada-ayen walluwe dawunjan sillowu gai dunialan yiy-illuwi.

16 Mana royedəa dunoaro taiwo, daji wu ye yim Almasiwuyen* awulo bukki, kida-a ngənəptu-a bowuro dikkənidəro.

17 Wua kəla sadaa-a ibada-a kambərsendoyero bu fida gairo fisagai yaye,† nayi nangaro karwuni jaumaro kəjiji.

18 Jiri adəgainin nayi ye karwundo kəjijo, jiri kakke kəjjidə gai.

Timoti-a Abaratus-a

19 Kəma Isalan təmanəkke Timotia tussiwawo nandoro juwanjagakki, wu ye lawarndo fakkiya, karwuni duno cuwandi.

20 Ti gənia, kam laa gade karwunju tilo ti gai takkəni, kam duwon naptundo jiremaro karwulan rojidə,

21 dalilnjudə tayi samma awowa Isa Almasiwuye gəni, kaanja majai nangaro.

22 Amma hal Timotiye nonuwwa, tada bawanju-a rokko gai, kallo kida kawuxi kəjijedəa diyena.

23 Adəma nangaro, awo wua suwandidəa rukkiyama, tia nayiro juwanjagakkiro təkakkəna.

24 Wu ye Kəmalan təkakkəna tussənnin nandoro waldəkke isəkki.

25 Amma Abaratus kəramini, ti duwon sawani kidaye ye, məduye ye, koro kəngayamndo curo məraduniyen bana kudomadəa nayiro kalaktuwuro ngəlaro kirukko.

26 Nayia jaumaro kuroro cəraana, ti dondi fanuwwadəro hangalnju caa cijəna.

27 Ngaima jaumaro dondijəna, har nui gairo. Amma Ala tia njunoyeno, ti runjuma gəni, wun kundenno, bare karwukuttaniri kuttu tərganniro.

28 Daji jəktəgəkke tia nayiro kalanngeyerakko, kuronjuro karwundo jauru kəjijo, wu ye bare karwukutta ngəwu dikkəniri.

29 Adəma nangaro Kəmalan tia karwu kəjijaro mowowo, am ti gairo daraja yowo,

30 kida Almasiwuye nangaro karmo karənjəna, koro bana nayi wuro ranguwe sukkuduwwidəa sukkudoro ronju kilado.

* 2:16 2.16 yim Almasiwuye - Kiyama. † 2:17 2.17 Wua kəla sadaa-a ibada-a kambərsendoyero bu fida gairo fisagai yaye, - Kidanju-a bonenju-a nangaro, Bulus kəlanju tayiro misal kambərseyero waljəna.

3

Nanjire na Alayen isi

¹ Daryerambo, kəramiyani, Kəma nangaro karwundo kəjijo! Awo calan nayiro ruwunjagakkənədəa waldəme ruwuduwoodə wuro kurwowu gəni, koro nayi yero faidaa.

² Kəriyasoro hangal gənanowo, tayi kidawu diwiso ye, tiyi kamdawuso* yedəro hangal gənanowo!

³ Andima am kajaada jireyedə wo, andi duwon Alaa Ruhunjuyen yungoriye ye, Isa Almasiwulan awulo buiye ye, koro hal tiyiyero njutkəiyewawo yedə.

⁴ Adə yaye wu ye dalilni hal tiyiyero njuttuwuye mbeji. Kam laa dalilnjuua, wu tia kokkəna:

⁵ Tambəkkənaye kawu wuskua wua kajasera, wu Israyilama jiri Biliyaminuye yaudi kaduwu yaudiyaye, kanji Attaurayen Farisa,

⁶ kanji koworiyen jama Isaa gawua basarduma, kanji jireyen shara Alaye taldu bawoaro gama.

⁷ Amma awo wuro burwon fandidə, kərma awo ania Almasiwu nangaro asarro ngokkəna.

⁸ Aaa, Kəmani Isa Almasiwua noduye darajanjudə awi yayea kojəna nangaro, awo sammaa asarro ngokkəna. Ai, ti nangaro awi yayea fuddəkke tayia bowu fatto ngokkəna, wu ye Almasiwua fandəkkoro,

⁹ ti ye wua suwandoro. Wudə wada Attauraye galan gəni, Almasiwua mersadulan jiremaro walyekko, nanjire duwon kambərseyen na Alayen isidə.

¹⁰ Almasiwu-a kənduwo karmolan cidunjuye-aa nodu raakko, koro curo bonenju njayen tiro kəldəgəkkiya, raakko, karmonjulan ti gairo walləkko,

¹¹ jiri fin yaye wu ye karmolan cidudəa fandəkkoro.

Fuwuro ga

¹² Adəa har fandəkkəna bi kalkal diomaro walləkkəna gəni wulləkki, amma Isa Almasiwu wua tai daje sədana nangaro, wu ye awodəa taro kowori dikki.

¹³ Kəramiya, tia har takkənaro təmakkəni, amma awo fal dikki, awo ngawoyedəa cəpkəkke awo fuwuyedəa ngənəptəkke makki.

¹⁴ Ngainin lada duwon Ala Isa Almasiwuyen samelan fandoro bowosanadəa fandəkkoro məldəkki.

¹⁵ Adə nangaro, andi samma kambərseyen rashiduwadə, kuronde tilojo. Kəla awo laayen kuro gade tawwaa, Ala awo adə yea nayiro fəlenjagai.

¹⁶ Ai, awo nayiyenadən fuwuro gaiyo!

* 3:2 3.2 tiyi kamdawuso - Am duwon sai kaja dimiya, njəkkawo fandəmi canidə.

¹⁷ Kɛramiya, misalni gawuro wallowo, koro am duwon ngai dasayidɛa ruiwo, jiri misal fɛlenjagaiyenadɛ gai.

¹⁸ Calan ngɛwuro nayiro wulnjagakkɛnadɛ gai, kɛrma ye simmin simaloaro wulnjagakki, am kada kɛlado kɛska karmoye Almasiwuyero waljana mbeji.

¹⁹ Njeroramnja siduwu, alanja ye curonja, darajanja ye curo nangubawonjayan, koro hangalnja ye kɛla awo duniayen kɛrga.

²⁰ Amma andidɛ am sameye, gangadaaro nadɛn kɛndɛ Njɛkkayimayea gurenaye, tima Kɛma Isa Almasiwudɛ wo.

²¹ Kɛla kɛnduwo duwon tilan awi yayea fɛrdunjuro cakkidɛyeman tiyinde lawudɛa alama tiyinju darajaa-a camunno cɛdi.

4

¹ To, kɛramiyani njaraakkɛna koro kurondo raakkɛnaso, nayima karwukɛjini ye, darajani ye wo. Kɛrawowuni, Kɛmalan dunoaro danowo!

Gala daryeye

² Ya Afodiya-a Ya Sinti-aa lowonɛkkɛna, Kɛma nangaro hangalnja tilojo.

³ Aaa, sawani kidaye jireye, ni yea njuworɛkki, kamu yindi aniro banagɛne. Tayidɛ wu-a Kɛleman-a sawawani kidaye gapcana cunja curo kitawu royen ruwuwadadɛ-a kallo kida kawuri kɛjiyelan ngɛnɛptana.

⁴ Sawi yaye Kɛmanden karwundo kɛjijo! Koro wallɛkke wulnjagakki, karwundo kɛjijo!

⁵ Wundu yayero halngɛlando fɛleduwo, Kɛmadɛye kɛndenju karɛnjɛna.

⁶ Bare kɛla awiyeman hangalndo cijɛnni, amma curo awo fiyen yaye moduwa-a lowo-alan wusedun kundenno Alaro korondo isanogɛnowo!

⁷ Daji nanlewa Alaye nodu fi yayea kojɛnadɛ karwundo-a hangalndo-aa Isa Almasiwulan roji.

⁸ Daryerambo, kɛramiya, awo jire so, awo darajaa so, awo kalkal so, awo tayir so, awo kɛrawoye so, awo kasatturo candɛna so, awo laa ngɛla bi njungoroye mennaa, awo ania tangowo!

⁹ Awo wulan riwwa ye, fanduwwa ye, fannuwwa ye, ruwwa ye sammaa dewo, daji Ala nanlewaye dawundon dɛgai.

Bulusse Filibiwua wusedu

¹⁰ Koro walduwe kɛrawondo wuro fɛlesuwwadɛro Kɛmalan jauru karwuni kɛjijɛna. Ai, niadɛa caman tawwa, amma dama tia fɛleduye fanduwwi.

¹¹ Məraduni gəni nangaro adəa wulləkki, awoa lamar curon dəgakkəna fi yayen kəlan dadu rikkəna.

¹² Curo lambiyen dəga ye nokkəna, curo larasuyen dəga ye nokkəna. Lamar fi yayen kəlan dadu rikkəna, curo kənyen bi kulduyen, curo larasuyen bi lambiyen,

¹³ Almasiwu duno sidəyen awo sammaa rangəkke dikki.

¹⁴ Adə yaye, jəktuniro mukko yakkuwwadə, awo ngəla diwwa.

¹⁵ Nayi Filibiwuso, nonuwwadə gai, kawuri kəji fanuwwadəye badiduramnjun, sa duwon lardu Makedoniyayea kolləkkənədə, nayi rundo gənia, jama Isaa gawuye falma wuro kəldəgəne lamar njo-a mowo-ayero mukko cakkənni.

¹⁶ Bərni Tasalonikayelan dəgakkənəman, falla kojənarə awo məraduni galduye juwasuwwa.

¹⁷ Kənjo nandon mowokkoro gəni, riwa awo diwwadəyen fandoworo makki.

¹⁸ Ai, awo sammaa fandəkkəna, har adəmaa kojənarə tən kulləkkəna. Kənjo mukko Abaratussen siwwadəa mowokkəna. Tayidə kawudi kala kəjia, sadaa duwon Ala kasacci ye, ardiji yedə.

¹⁹ Koro Alani məradundo nga yea kəla arsiyinju darajaa Isa Almasiwuyen galji.

²⁰ Ala Bawandero har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

²¹ Muminna Isa Almasiwuye sammaa lewanowo! Kəramiya wu-a rokkodə lewanjai.

²² Muminna samma lewanjai, masammanno tayi fado Kaisarren* dasaanədə.

²³ Ser Kəma Isa Almasiwuye nayilan dəga!

* 4:22 4.22 *Kaisar* - Gomna Kura Rombe.

KOLOSIWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni Kolosiyero ruwujægænadæ

Badiduram

Bulus, ti kængayam Isa Almasiwuye, wotiya adæa jama Isaa gawu bærni Kolosiyero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adæ wotiyawa kosolan ruwujænaye falnja, koro tilan alamdu laa kattuwuye kæla Isa Almasiwuyen cassane jire kæla Isayen ruwuyeno. Misallo Isa Almasiwudæ camuno kalkal Ala turuiwawomaye, tilan Ala awo sammaa alakkeno, koro awi yayero burwonno ti mbeji. Jama Alayedæ tiyinju, tima kælanju wo. Ala halnju tilan cæmbære tiyen awo sammaa kælanjuro solojiyi.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni Kolosiyero ruwujægænadæ

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kængayam Isa Almasiwuye-a Timoti kæraminde-adæ

² kæramiya mumina amanna-a Almasiwulan bærni Kolosiyen dasaanasodæro: Ala Bawande nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Nayiro moduwa njaddiyeya, sawi yaye Ala Bawa Kæmande Isa Almasiwuyedæa wuseniye,

⁴ tæn mana kæla Isa Almasiwulan mærsadundo-a muminna sammaa kærawondo-ayen fanniyenadæn,

⁵ tæma samelan nayi nangaro gænaadadæro. Tæma adæye lawarnju curo mana jireye kawuri kæjidæyen fangew,

⁶ kawuri duwon nayiro isænadæ. Adægainin kawuri kæjide rije nema cakke dunia ngaro tataridiyi, nando yen gai tæn yim fannuwe jiremæro ser Alayedæa asunuwwadæn.

⁷ Abafaras* sawande kidaye rayiyenadæman adæa kiriw, tidæ curondon kidama amanna Almasiwuye,

⁸ koro andiro kæla kærawondo Ruhulan isænayen wulseyera.

Kaala-a kida-a Almasiwuye

* **1:7 1.7** *Abafaras* - Kam duwon jama Isaa gawua curo bærni Kolosiyen kôkcænadæ.

⁹ Adəma nangaro, andi ye tən yim fanniyenadən, ngal-tema nayiro moduwa njəddo kolliyende. Ala nayiro nanrashidu-a nodu-a Ruhunjuye sammalan rawonju jauru isanonjaaro koriye,

¹⁰ ngainin kəndəgai fuwu Kəmandeyen jussəna ye, ardijəna ye diwi, koro kəndo ngəla samman nema yakkuwe Alaa nodulan fuwu buwi.

¹¹ Ala kəla kənduwonju darajaayen duno njado, kanadi-a nettu dama bawo-aa fandoworo. Karwu kəjialan

¹² Bawadəa wusenowo, tima nayiro muminna-a rokko nuwando warasaye curo kərmainju nurrayen njadənədə wo.

¹³ Andia kənduwo duwuyen samoye curo kərmai Tadanju jauru cəraanayero sasakko,

¹⁴ Tadanjudəyen merusane biwuwande gawuryeno.

¹⁵ Almasiwudə Ala turuiwawomaye camunonju kalkal, tada karuye, awo alaktəna samman tima fuwuma wo.

¹⁶ Tilan Ala awo sammaa alakkeno, awo sameye-a cidiye-a, awo turui-a turuiwawo-a, kuris kərmaiye so, raktu so, fuwuwu so, kənduwowu so, Ala awo sammaa tiyen koro ti nangaro alakkeno.

¹⁷ Awi yayero burwonno ti mbeji, koro tilaman awi yaye dəga.

¹⁸ Tidə kəla tiyidəye, wotte jama Alaye. Tima badiuramdə, tada karuye, burwoye karmolan cijənədə wo, ngainin awin yaye tima fuwuma wo.

¹⁹ Awoa Ala halnju tilan kek cəmbəfəoro karwunju kəjije

²⁰ koro tiyen awo sammaa kəlanjuro solojuworo karwunju kəjijəna, awowa cidiye yen kal, sameye yen kal, bunju kəskalan fidənədəyen nanlewa awi yayero kikkudo.

²¹ Nayidə kuren Alan kuruwun, koro karwundon kəladonju, kəndo diwi diowu nangaro,

²² amma kərma tiyilan nayia karmonjuyen kəlanjuro soloyeyeno, nayia tayir ye, awo waada bawoa ye, koro sariwu bawoa yelan fuwunjun saduwuro.

²³ Adə yaye kambəsendo ronowo, dunoaro tilan danowo, bare təma kawuri kəji fannuwadəyedəa kolluwwi. Kawuri kəji adə dunia ngaro wuldəgəna, koro tiyeman wu Bulus kidamaro walyekko.

Bulus kidama jama Isaa gawuye

²⁴ Kəla bone nayi nangaro yakkidəyen karwuni kəjijəna, koro tiyi Almasiwuye, wotte jama tia gawudə nangaro awo curo basari Almasiwuyen maujənədəa tiyinanilən tumogəkki.

25 Kəla wada Ala wuro sinadəyen kidama jama Almasiwua gawudəyero walyekko, mana Alaye nayiro cotto isanonjagakkoro,

26 wotte asər tən kuren adamgənarō gəraaada duwon, kərma muminnanjuro fəledəgənədə.

27 Tayiro Ala dawu kərdiyayen arsiyi darajaa asər adəyēa isanoduwu cəraana, tima Almasiwu karwundon, tēma darajayedə wo.

28 Timaa mawoniye, wundu yayea hal tərəm Almasiwuyēalan saduwuro tayiro səmo kasta-a alamdu-a curo nanrashidu sammayen yiddiye.

29 Adəa dioro, kəla kənduwonju wulan dunoajidəyēn məldəkke ngənəptəkki.

2

1 Jiri jauro nayi-a am bərni Lawudikiyaye-a am ngaltema turuiyende-aro məldəkkidəro nonuwiya, raakko.

2 Məldunidə karwunja duno cuwando, kəlanja ye curo kərawoyen kəlja, koro arsiyi tərəm nodu tabbatte yea najaaro, ngainin asər Alaye asujai, wotte Almasiwu,

3 tilan arsiyi nanrashiduyē-a nodu Alaye-a samma gəraadadə.

4 Adəa wuldunidə bare wunduma nayia mana kəjin jambanjanniro.

5 Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, naptundo sawiyada ye, Almasiwua gandon ngəlaro danuwwa yedəa rukke karwuni kəjjjəna.

Kəndəgai bərin Almasiwulan

6 Adə nangaro, Kəmande Isa Almasiwua kasadduwwadə, tilan dəgaiwo,

7 nayiro alamnjaanadə gai, tilan fərdundo gənanowo dunoadənowo, karwundo curo kambərseyen kibbajo, koro jauro Alaa wusenowo.

8 Hangal gənanowo, bare wunduma kəla ada ambe so, kənduwowa dunia adəyē soyen nayia nanrashidu adamgənaye-a mana bowuyē-alan jambanjanni, koro adə kəla Almasiwuyēn gəni.

9 Awoa naptu Alaye nga tiyi Almasiwuyēn kərga,

10 koro ti Almasiwudə nayia cappo njasambəřəna, tima fuwuma kəla kərmai so, kənduwo so sammayedə wo.

11 Tilan nayi yea kajanjana, kaja mukko kamben gəni, kaja Almasiwuyēn halnde biwuyēa cuttuluwilan tədəna.

12 Kasalalan ti-a rokko nayia sittərangera, koro ti-a rokko roaro ciyew, kənduwo Alaye tia karmolan cəsangənədə mərsanuwwa nangaro.

13 Nayi biwuwa-a kajanambu tiyindoye-a nangaro nuwwadə, Ala nayia ti-a rokko roaro kalannjane biuwuwande sammaa gawuryeno.

14 Kakkadu kasuye wadawanju-a kallo andia wasanadəa cinje kəska karmoyero jajiye baworo kido.

15 Ngainin fuwuwudə-a kənduwowadə-aa rinje nangu fanjane kəskadəlan kəlanjan kənnasar kiwando.

16 Adə nangaro bare wunduma nayia kəla awo buwi so, yawi so, bi lamar ngəməriye, bi kəndawu bərinmi, bi yim tustuyen sharanjanni.

17 Awo ani kaudi awowa fuwun isaidəye bas, amma jiredə tima Almasiwudə wo.

18 Bare am duwon rokuranambu kattuwuye jagaima so, malaiyawaro ambəccagaima so, kuronja wuwuljaima so, hangalnja adamgənaye faida bawoa carayima sodə mukowando cattuluwunni.

19 Tayidə Almasiwu fuwuma tiyiyedəro kəldagane dasaanni. Tilan tiyi səramdə jarnju-a kuwunju-ayen ngəlaro kəldi, koro Ala tia cakke wuraji.

20 Almasiwu-a rokko kənduwowa dunia adəyero nuwwadə, awiro gəle dunia adən dəgawi gairo wadanju gawidə?

21 «Bare ngonəmmi! Bare tambəmmi! Bare lenəmmi!»

22 Wada ani samma awowa faidadane faccagaidəa wuja, tayidə wada-a alamdu-a kambe.

23 Jiremaro wada ani adin kambe so, rokuranambu so, tiyiro jaulan kistuwu solan alamanja nanrashiduyea, amma faidanja mərədu tiyiye daptuwuye sulat bawo.

3

Kəndəgai bərin lunowo!

1 Adə nangaro, Almasiwu-a rokko cinuwwadə, awowa sameye na Almasiwu kəmboram Alayen napcənadəa manowo!

2 Awowa dunia adəyero gəni, awowa sameyero karwu yakkowo.

3 Awoa nuwwa, koro rondo ye Almasiwu-a rokko na Alayen gəraada.

4 Sa Almasiwu tima rondo jireyedə fəlediyiya, daji nayi ye darajaalan ti-a rokko fəleduwi.

5 Adə nangaro hal dunia adəye nayin dəgana sammaa jejowo: kənjəna so, tayirnambu so, mangar diwi so, niadiwi so, arsiyi luwaptu, wotte sənəm ga so.

6 Awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwa cuwandi,

⁷ koro nayi ye kændəgai jiri adəgai calan sa curonjan dəgawwadən kiduw.

⁸ Amma kərma nayi gərgadu so, hangalsango so, awo diwi so, radu so, manakuttu cindoye so sammaa wanowo.

⁹ Bare kamandoro kattuwu kamgəwwi, dalilnjudə kændəgaido cayedəa kəndonjun kundenno wanuwe

¹⁰ kændəgai bəringdəa lunuwwa, naptu duwon nodulan kəla camuno Alaktumanjuyen bərinno waljidə.

¹¹ Almasiwulan yaudi bi yaudi gəni bawo, kajaada bi jəmbələm bawo, sikudo so, kam kəla kadənni so, kareə so, kambe so bawo, amma Almasiwudə tima awi yaye, koro awin yaye wo.

¹² Adə nangaro, nayi duwon am mumin-a njaraana-a Ala kərenjanadə, kanjimari so, nanngəla so, rokuranambu so, nanlewa so, kanadi so lunowo.

¹³ Wundundo yaye kamanjuro necco. Kam laa sonju kəla kamanjuyen cədanaa, gawurjo. Kəmande nayia gawurnjanadə gai, nayi ye ngai dewo.

¹⁴ Kəla awo ani sammayen kərawo lunowo, tima tayi sammaa kalkallo kəljo.

¹⁵ Ala nayi yea tiyi falnin* nanlewaro bowonjanadə gai, nanlewa Almasiwuye karwundoa cunodo. Koro sawi yaye Alaa wusenowo.

¹⁶ Mana Almasiwuye curo karwundoyen ngəwuro dəga. Wundu yaye nanrashidu samman kamanjua alamjo, səmonju kasso. Jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so karwundon serraro Alaro yegənowo.

¹⁷ Awi diwi yaye, manan bi kəndon, awo sammaa cu Kəmande Isayen dewo, tiyen Ala Bawadəa wusenowo.

Kændəgai bərin muminnye

¹⁸ Kamuwa, kwawandoa gaiwo, fuwu Kəmandeyen jussənadə gai.

¹⁹ Kwawa, kamuwandoa rawowo, bare tayiro nanjau fəlegəwwi.

²⁰ Yalla, awin yaye mana bawando-a yando-aa gaiwo, adəma awo Kəmande ardiyənadə wo.

²¹ Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwwi, bare karwunja bannadənni.

²² Kareawa, awo samman kəməwando dunia adəyēa gaiwo, sa njarui runjun nayia njarawo nangaro gəni, amma karwu tiloan Kəmandəa riduaro dewo.

²³ Kida fi diwi yaye, ambo gəni, Kəmande gairo karwu ngəlan dewo.

* 3:15 3.15 tiyi falnin - Jama Isaa gawu.

²⁴ Nonowo, mukko Kəmandeyen warasadəa mukowaro fanduwi, Almasiwu Kəmadəmaro kida yidduwi nangaro.

²⁵ Awoa kam diwi cədimadə, tiro nandiwinjudəa kalak-ciwi, koro Ala amba gayirjiwawo.

4

¹ Kəmawa, kərəawandoa jawal kalkal jireyen taiwo, nayi ye Kəma samelan tawwadəa tangowo.

Gala daryeye

² Moduwalan neddowo, tilan Alaa wusenuwiaro faadaro dəgaiwo.

³ Koro andi yero moduwa saddowo, Ala kawurɨnju nangaro andiro cinna kasaa, asər Almasiwuye wulliyo, asər duwon ti nangaro koson dəgakkənadə,

⁴ jiri wajimsəgənadə gairo tia isanogəkkoro.

⁵ Dawu am Isaa gawu gəniyen kəndəgai nanrashiduye dewo, dama fanduwwa fin yaye faidadənowo.

⁶ Manando sawi yaye serraro waljo, alama kəmbo mandanja gai, jaawu jussəna kam fi yayero njoro nonoworo.

Lewa daryeye

⁷ Tikikus, kəraminde jauro rayiyena ye, kidama Kəmandeye amanna ye, sawande kidaye yedə lawar wua wusəna sammaa nayiro njadi.

⁸ Adəma nangaro nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno coro tia juwanjagakkəna.

⁹ Koro Onesim, kəraminde amanna ye, jauro rayiyena ye, amndoye faldə ye tia cadduwi. Awo na adən wakkaji sammaa wulnjagai.

¹⁰ Aristarkus sawani kosoyedə nayia lewanjai. Markus awanrawagəna Barnabasedə ye lewanjai, kam caman kəlanjun nayiro mananjaanadə, nandoro isia, tia ngəlaro kapkənowo.

¹¹ Isa kam tiro Justus canidə ye lewanjai. Curo yaudiya Isaa gawuro waljanayen tayi runjama sawawani kida nodo bargaa Alaye wo, koro roni isabojana.

¹² Abafaras, kamndo fal, kidama Isa Almasiwuyedə, lewanjai. Sawi yaye moduwanjun nayi nangaro məldi, rawo Alaye samman dunoaro kalkallo danoworo.

¹³ Awoa nayi-a am bəрни Lawudikiyaye-a Hirafolisise-a nangaro ngənəptiro tia shedanəkki.

¹⁴ Luka lowotor rayiyenadə lewanjai, Dimas ye ngai.

¹⁵ Kəramiya Lawudikiyalan dasaanadəa lewanowo, Ya Nimfa-a jama Isaa gawu fannjun captaidə-aa lewanowo.

¹⁶ Wotiya adəa dawundon kərajaiya, yakkowo dawu jama Isaa gawu Lawudikiyaye yen kəraja, koro nayi ye wotiya Lawudikiyayedəa dawundon kəranowo.

¹⁷ Akifus yero: «Kida Kəmande njinadəro hangal gənanə tumogəne!» wulgənowo.

¹⁸ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko. Wu koson dəgakkənadəa tansowo. Ser Alaye nayilan dəga!

1 TASALONIKAWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bərnı Tasalonikayero ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bərnı Tasalonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Tasalonikawudə jama Isaa gawu bərin nangaro, Bulus tayi-a rokko sa ganaro napkeno. Amma yaudiya laa hangalsango casange tia duyeranniya, nadəa kolje bəlawə laayen koje bərnı Korintiyero leyeno. Tasalonikawudə bone casai nangaro, tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdənniro, Bulus tayiro kəla awo ngəlaro asujanniyen ruwuyeyeno, masammanno kəla kənde Isa Almasiwuye-a yim Kəmaye-ayen.

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bərnı Tasalonikayero ruwujəgənədə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adə jama Ala Bawadə-a Kəma Isa Almasiwudə-aye bərnı Tasalonikayen dasaana-sodəro: Ser-a nanlewa-a nayilan dəga!

Alaa wusedu

² Sawi yaye nayi samma nangaro Alaa wuseniye, koro curo moduwandeyen kəla nayiyen Alaa koriye.

³ Adəgaima dadu baworo fuwu Ala Bawandeyen kidando kambərseye-a ngənəptundo kərawoye-a Kəmande Isa Almasiwulan təmando dama bawoa-a tangiye.

⁴ Kəramiya Ala jauru njaraanaso, tima nayia kərenjaro noniyena,

⁵ dalilnjudə kawurinde kəji mana ciye runjun gəni, kənduwo-a Ruhu Alaye-a tartip-an nandoro isəna nangaro, jiri kəndəgai dawundon nayi nangaro diyenadəa nonuwwadə gai.

⁶ Nayi ye halnde-a hal Kəmaye-aa gawuro walyew, bone kada jauru yawwa yaye, karwukəji Ruhu Alayen tuwandənadən kawuridəa mukko yindin kimowuw.

⁷ Adə nangaro jama Isaa gawu lardu Makidoniya-a Akaya-ayen dasaana sammaro misallo walyew.

⁸ Adəgaima mana Kəmaye nandoyen tatardəna, lardu Makidoniya-a Akaya-aye runjaro gəni, ndaran yaye Alalan kambərsendo nowadaro walje, har mərədunde awo laa wulduye baworo walyeno.

⁹ Tayi kəlanja lawar kəlanden jiri nandon samowuwadəa wuljai, jiri nayi gumkiya ga kolluwe jawal Alayero ngawuwe wolodiya Ala Kəndəgaima-a Jirema-ayero walluwwa,

¹⁰ koro Tadanju Isaye kəndenju samelan gurenuwidəa wuljai, ti duwon Ala tia karmolan cəsangəna andia ajawu Alaye isidəro* samoyidə.

2

Kida Bulusse bərni Tasalonikayen

¹ Kəramiya, nayi kəlando kəndende nandoro bowuro waljənniro nonuwwa.

² Calan bərni Filibiyan bone yaiye jauro kuttu andiro fəlesaana yaye, nonuwwadə gai, Ala banasagane ridu bawoaro tagariri ngəwu sasakkənason kawurɪnju kəji nayiro wulngeyeraiye.

³ Awoa galgaldandedə awo laa yeskada, bi tayirnambu, bi jambayen isənni,

⁴ amma Ala mərsasane mukkondero kida kawurɪ kəji wulduye cakkənadə gai, ardiya kambe gəni, ardiya Alaye madaro wulliyə, ti duwon karwunde jarapcidə.

⁵ Nonuwwadə gai, ngaltema mana jajaktuyen bi awo mangarduyen nandoro isiyende, Aladə tima sheda wo.

⁶ Daraja na amben maniyende, bi nandon, bi na am gadeyen.

⁷ Andi kəngayamba Almasiwuyedə, kənduwo adə nanden mbeji, amma cuju adəyero dawundon rokura bawoaro walliyena. Jiri ya tadawanju cəriwidə gai,

⁸ nayiro kisngeyeraiye. Aaa, nayia jaumaro njarayiyena nangaro, nayiro kawurɪ kəji Alaye runju gəni, har rondema njadiyeya, rayiyena.

⁹ Kəramiya, kidande-a ngənəptunde-aa labudda tanguwi: Kawurɪ kəji Alaye nayiro wulnjagaiye duwon, bunea kausu-aro kida kidiye bare wundundomaro kurwowu gənağəiyendero.

¹⁰ Nayidə shedawu, Ala ye ngai, nantayir-a jire-a taldu bawo-aro dawu nayi Isaa gawuyen kəndəgai diyena.

¹¹ Nonuwwadə gai, jiri bawa tadawanjuro kissiyidə gai,

* 1:10 1.10 ajawu Alaye isidə - Kiyama.

¹² andi ye wundundo yayea lowoniye karwundoro duno yiye, koro rindaniye kändəgai fuwu Alayen jussəna dewo yeiye, ti duwon nayia nodonju bargaa-a darajanju-aro ngaworo bowonjanadə.

Mana Alaye mowo-a wadu-a

¹³ Adəma nangaro dadu baworo Alaa wuseniye, sa mana Alaye wulnjagaiyenadəa mowuwwadən, tia mana kambe gai gəni, mana Alaye gai kimowuw: Tima jiremaro mana Alayedə wo, koro curo karwu nayi Isaa gawuyen kidanju cədi.

¹⁴ Nayidə, kəramiya, jama Alaye Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayen dasaanadə gairo walyew, dalilnjudə kuttu duwon tayi na yaudiyayen casanadəa nayi ye mukko amndoyen yawwa.

¹⁵ Tayi yaudiya Kəma Isa-a nawiya-aa ceyesənadə andi yea jauro basarsera. Awo Ala cəraanaa cadiwawo, kəladowa am sammaye.

¹⁶ Kərdiyaro njəkkawo cawandoro mana yiddiyedəa andiro damsagai. Adə nangaro, biwuwanja dama baworo na kojənaro cadi duwon, daryerambo Ala tayiro ajawunju fəleyeyeno.

Bulus jama bəрни Tasalonikayea kuroro mərədunju

¹⁷ Andidə, kəramiya, kawu ganaro karwulan gəni, tiyilan nayi-a faidiyena. Turuiyewawo yaye, mərədu jaumaro sadane sim-a sim-alan nayia kuroro kirayiye.

¹⁸ Nandoro kənsioro kirayiye, wu Bulusdə falla kojənaro kənsioro ciyekko, amma Yiwulis andiro damseyera.

¹⁹ Yim Kəma Isa walde isiya, awi gəle fuwunjun təmande-a karwukəjinde-a awonde awulo boye-a wo? Nayima, gəna?

²⁰ Aaa, nayima darajande ye, karwukəjinde ye wo!

3

¹ Adəma nangaro, kanadiniyewaworo walyenniya, runde bəрни Atinayen napturo ngəlaro ruiye

² nayiro kambərsendon duno-a kowəri-a njoro Timoti ti duwon kəraminde ye, kidama Alaye andi-a rokko kawuri kəji Almasiwuye wulji yedəa nandoro juwagəiye,

³ bare wundundoma basari ani nangaro hangalnju cijənniro. Ai, nayi kəlando Ala andia awo aniro kadarsaanaro nonuwwa.

⁴ Andi nayi-a rokko duwon, nayiro burwoman bone ani andia sawandidəa wulngeyeraiye. Ngaima wakkayeno, nonuwwadə gai.

⁵ Adəma nangaro, kanadinəkkiwaworo walyenniya, Timotia nandoro lawar kəla kambərsendoyen fanduro juwayeyekko, bare Jaraptumadə nanga laan nayia jaram-jane ngənəptundedə bowuro waljənniro.

Timotiye Bulusso lawar kudo

⁶ Amma Timoti nandon kərma nandero ise lawar kəji kəla kambərsendo-a kərawondo-ayen kiwudo. Koro andiro sawiso karwu kəjiaro tansawe andia kuroro raawwa yeno, andi ye nayia kuroro rayiyenadə gai.

⁷ Adəma nangaro, kəramiya, curo kuttunde-a basarinde-ayen kambərsendodə cakke karwunde duno kiwando.

⁸ Kərma nangadembo dəgaiye, Kəmalan dunoaro danuwi nangaro.

⁹ Karwukəjinde dama bawo fuwu Alayen kəlandon fan-nyedə, ndayin gəle Alaa wuseniye?

¹⁰ Bune-a kausu-aro dama baworo moduwa diye, nayia sim-a sim-alan njaruiyo awo kambərsendon maujənədə yirgaiyoro.

¹¹ Ala Bawande kəlanju-a Kəmande Isa-a jawal nandoro kənsioye andiro fəlesaa!

¹² Kəmande cakko kərawondo kattendo yen, am samma yero ngəwuro tərğa, jiri kərawonde ye nayi nangaro ngəwuro tərğanadə gai.

¹³ Karwundo yea cakko yim Kəma Isa muminnanju samma-a rokko walde isiya, fuwu Ala Bawandeyen tayir-a biwu bawo-aro waljo! Amin.

4

Kəndəgai tayir

¹ Daryerambo, kəramiya, nayiro jiri ardiya Alaye madaro kəndəgai diwidəa alamngeyeraiye, koro ngai diwi. Kərma nayia njaworiye, Kəma Isa nangaro lowonjaiye, cayemaa kojənarə dewo!

² Awoa wada nayiro Kəma Isayen njadiyenadəa nonuwwa.

³ Awo Ala cəraanadə, tima tayirro waldundo wo. Adə nangaro kənjəna dio kollowo.

⁴ Wundundo yaye nantayir-a daraja-alan tiyinjə riwo nojo,

⁵ mangar diwilan gəni, kərđiya duwon Alaa nojannidə gai.

⁶ Bare wunduma kəraminjua kəla awo adəyen jambajənni bi amannju juwunni, dalilnjudə Kəmadə am jiri ania cadimaro ajawu gənajiyi nangaro, nayiro burwoman wulnjagaiye səmondo kassiyenadə gai.

⁷ Awoa Ala tayirnambun gəni, nantayirnin dəgaro andia bowosera.

⁸ Adəma nangaro wundu duwon alamdu adəa wajimadə kamba gəni, Alaa waji, ti duwon Ruhunju nayiro njadənadə.

⁹ Kəla kəramiyaa rawoyen məradundo awo laa nayiro ruwuduwuye bawo, dalilnjudə Ala kəlanju nayia kamandoa raworo alamnjana nangaro.

¹⁰ Kəramiya samma lardu Makidoniya ngayea raawwa, diye! Amma kəramiya, nayia lowonjaiye, cayemaa kojənaro dewo!

¹¹ Nia ngonowo naptu nanlewaye manowo, awowa kaandoro kiskənowo, mukkondon kida dewo, nayiro wada njadiyenadə gai.

¹² Ngainin fuwu am Isaa gawu gəniyen kəndəgai darajaa diwi, koro wundumaro njuttəgəwwawo.

Kənde Kəma Isaye

¹³ Kəramiya, kəla am ro carəmbənayen nonuwiya, rayiye, bare am gade təmanja bawodə* gai karwundo kuttajənniro.

¹⁴ Isa nune karmolan cijənaro kasatkeiyea, ngainin walde isiya, Ala tayi Isaa gawu ro carəmbənadəa ti-a rokko cuwudidə yea kasaddiyena.

¹⁵ Mana Kəmayen adəa wulnjagaiye, andi duwon roa har kənde Kəmayero dəgaiyedə tayi ro carəmbənadəa burwoniyewawo.

¹⁶ Awoa Kəma kəlanju bowodu kənduwoye-a kowo malaiya kuraye-a nuktu kangadi Alaye-alan samelan jəpce tayi Almasiwua gawu sanunadə burwon cijai,

¹⁷ daji andi roa dəgaiyedəa tayi-a rokko curo fofouyen sadane Kəmadəa samelan kapkəiye. Adəgaima sawisoro Kəma-a rokko dəgaiye.

¹⁸ Adə nangaro mana anin karwu kamandoyero duno yowo!

5

Faadaro dəgaiyo!

¹ Kəramiya, kəla sanju-a jamannju-ayen məradundo awo laa nayiro ruwuduwuye bawo,

² dalilnjudə nayi kəlando yim Kəmayedə* alama barwu curo buneyen isi gai wakkajiro dam nonuwwa.

* **4:13 4.13** *am gade təmanja bawo* - Am duwon jawal Kəma Isaye jaannidə.

* **5:2 5.2** *yim Kəmayedə* - Kiyama.

³ Sa amsoye: «Nanlewa-a səriwo-alan dəgaiye!» cani duwon, daji sadəman, alama bone kənjambiye kamu curoa lejidə gai, siduwu laa tayia cuwandi, jawal kəlanja mowoye bawo.

⁴ Amma nayidə, kərəmiya, nayi curo duwuyen gəni duwon yim adə barwu gai yekkinndo bawolan isidə,

⁵ nayi samma tadawa nurre ye, kausuye ye. Andi† buneye ye gəni, duwuye ye gəni.

⁶ Adə nangaro bare kənəm diyende, am gadeso cadidə gai, amma faadaro dəgaiyo, dabbargadaro nammiyo!

⁷ Awoa am kənəm cadisodə bune kənəm cadi, koro am casane sagarandaisodə ye bune casane sagarandai.

⁸ Amma andi kausuyedə, dabbargadaro nammiyo, kambərse-a kərawo-aa sulwe gairo yakkiyo, təma njəkkawoyea jawa suye gairo yakkiyo!

⁹ Awoa Ala andia ajawuro kadarsaganni, amma Kəmande Isa Almasiwuyen njəkkawo fandiyo kadarsaana.

¹⁰ Tima andi nangaro no. Ngaima walde isiya, faadaro dəgaiye yen kal, kənəm diye yen kal, sawisoro ti-a rokko dəgaiye.

¹¹ Adəma nangaro wundundo yaye karwu kamanjuyero duno co tayia dunoaro cədo, jiri diwidə gai.

Gala daryeye

¹² Kərəmiya, nayia njaworiye, am duwon kida dawundon cadi ye, kəla Kəmayen nayia njanodi ye, gala njadi yədəro daraja yowo!

¹³ Kidanja nangaro kərawolan tayiro jaumaro bərsəm yowo. Curondon nanlewan dəgaiwo.

¹⁴ Kərəmiya, nayia lowonjaiye, səmo am lusur kida wajanasoyea kassowo, karwu am sakkadayero duno yowo, am duno ganaaro banagənowo, wundu yayero kanadiaro wallowo.

¹⁵ Hangal gənanowo bare wunduma kuttua kuttun cərəmbənni, amma sawiso kamando-a kam gade-asoro awo ngələdəmaa njəddoro manowo.

¹⁶ Sawiso karwundo kəjjijo,

¹⁷ dadu baworo moduwa dewo,

¹⁸ awiso yayen Alaa wusenowo, adəma awo Ala nayiro kəla Isa Almasiwuyen cəraanadə wo nangaro.

¹⁹ Bare Ruhu Alayero kida dəpkəwwi,

²⁰ bare mana nawinawiyea runuwwi,

²¹ amma awi yayea rijammowo, awo ngələdəa mukko yindin taiwo,

²² koro awo diwi fi yayea wanowo.

† 5:5 5.5 andi - Jama duwon Bulus-a rokko jawal Kəma Isaye jaanadə.

²³ Ala nanlewaye kəlanju nayia tayir sərambo njado, koro har kənde Kəma Isa Almasiwuyero ruhundo-a rondo-a tiyindo-a samma biwu bawoaro rojo!

²⁴ Ti nayia bowonjanadə amanna, koro adəa cədi.

Lewa daryeye

²⁵ Kəramiya, andi yero moduwa saddowo.

²⁶ Kəramiya sammaa lewa kərawoyen lewanowo.

²⁷ Fuwu Kəmandeyen nayiro wulnjagakki, wotiya adəa kəramiya ngaro kəragənowo.

²⁸ Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayilan dəga!

2 TASALONIKAWU

Wotiya kënyindiye Bulusse jama Isaa gawu bërni Tasalonikayero ruwujëgënadë Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeya jama Isaa gawu bërni Tasalonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adëa tayiro tussënni ngawo wotiyanju burwoyeya ruwujëgënayen ruwuyeyeno. Tasalonikawudë kua yaye bone casai, koro awo kada këla kënde Isa Almasiwuyeya yim Këmaye-ayen curo wotiyanju burwoyeyen asujanni nangaro, tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdënni, Bulus tayiro ruwujeyiye dole kawu kënde Isayedëro turu daryeye-a kënde Mai Turumaye-a wakkaji yeno.

Wotiya kënyindiye Bulusse jama Isaa gawu bërni Tasalonikayero ruwujëgënadë

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adë jama Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwudë-aye bërni Tasalonikayen dasaana-sodëro:

² Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwudë-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Këramiya, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuseduro andiro wajimsaana, jiri jussënadë gai, dalilnjudë kambësendo cayemaa kojënaro fuwu juwui, koro kërawo duwon wundundo yaye kamanjuro fëlejiyidë ye tërgai nangaro.

⁴ Adëma nangaro andi këlande na jama Isaa gawu gadesoyen nayi nangaro këla nettundo-a kambësendo-a curo basari so, bone so yawi sammayen awulo buiye.

⁵ Awo adë ye shara Alayeya jirero fëleji, ngainin këla awo aniyen Ala nayia martawaaro njade nodonju bargaaro ngawuwi. Jiremaro nayi ye nodonju bargaa nangaro bone yawwa.

⁶ Aladë jire: Am duwon nayiro kuttu fëlenjaanadëro kuttu fëlejiyi,

⁷ koro nayi kuttu yawwadəro tustu njadi, andi yero ngai. Sa Kəma Isa samelan malaiyawanju kənduwoa-a rokko ise duniaro fəlediyiya, adə wakkaji.

⁸ Dawu kannu cambiyen ise am Alaa nojanni-a am kawuri kəji Kəmande Isayea jaanni-aro wowom gənajiyi,

⁹ wowom duwon təmmaro ceriwawo, na Kəmandeye-a dunonju darajaaye-an kuruwun.

¹⁰ Yim adən* isiya, muminnanju tiro daraja cadi ye, dawu am kasaccanama sammayen tiro ambəccagai ye, sheda kəlanjun wulnjagaiyenadəa kasadduwwa nangaro.

¹¹ Adəma nangaro sawi yaye Alandeye bowodunju mowo nayia martawaaro njadoro moduwa njaddiye, koro kənduwonjuyen mərədundo galjo nayia njasakko awowa ngəla so, kida kambərseye so sammaa deworo tia koriye.

¹² Adəgainin cu Kəmande Isayedə nayilan daraja cuwandi, nayi ye tilan fanduwu, kəla ser Alande-a Kəma Isa Almasiwudə-ayen.

2

Mai Turuma

¹ Kəramiya, kəla kənde Kəmande Isa Almasiwuye-a nanjun captunde-ayen nayia njaworiye,

² bare kəla ruhu, bi mana, bi wotiya laa nanden gairo ise yim Kəmandeyedə* cədəna canidəyen hangalndo cijənni, bare karwundo ye kamdənni.

³ Bare wunduma jawal fiman nayia jambanjanni. Yimdə isiwawo, sai turu daryeyedə ise Mai Turuma siduwu kudomadə ye duniaro fəlediyiya duwon.

⁴ Tidə awi duwon am tiro Ala cani bi sujada caddidəa waje tayi sammaa kojənaro kəlanju jajakci, har curo Fado Alayen napce ti kəlanjuma Aladə wo cəni.

⁵ Sa wu nayi-a rokko awo ania wulnjagakkənadəa ngesuwwa wa?

⁶ To, awo kərma tia rojənadəa nonuwwa. Sai sanju kadardəna cədiya duwon, duniaro fəlediyi.

⁷ Kənduwo asər turuye adə kərma kidanju cədi, amma ti kərma tia rojənadə roji ngai duwon, har sai tia sənakcaiya.

⁸ Daji Mai Turumadə duniaro fəlediyi, ti duwon Kəma Isa fudu cinjuyen tia sijiye daraja kəndenjuyen tia baworo cədidə.

⁹ Mai Turuma kəla jiri Yiwulis kida cədiyen duniaro ise kənduwo so, alama so, awo ajabba kattuwuye so

* 1:10 1.10 yim adən - Kiyama.

* 2:2 2.2 yim Kəmandeyedə - Kiyama.

¹⁰ jamba diwi jiri jiri so samma dawu am no cadisoyen faidadi, dalilnjudə tayi jire duwon njəkkawo cuwudidəa rawo wajana nangaro.

¹¹ Adəma nangaro Ala tayiro jamba kənduwoa laa juwajiye kattuwudəa kasaccai,

¹² ngainin am duwon jiredəa kasatturo wajane awo jire gənidəa jaanamaso sammaro wowom gənajiyi.

Kambərsendon dunoaro danowo!

¹³ Kəramiya Kəma jauru njaraanaso, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuseduro andiro wajimsaana, dalilnjudə Ala nayia tən badiduramnin njəkkawo fandoro kərenjana, njəkkawo duwon kida Ruhunju isatayirduwuye-a jire kasattuye-ayen tuwandidə.

¹⁴ Koro awo aniro daraja Kəmande Isa Almasiwuye fandoro Ala nayia kawurinde kəjiyen bowongera.

¹⁵ Adə nangaro, kəramiya, dunoaro danowo, awo nayiro alamnjugaiyenadəa mana ciye yen kal, wotiyandeye yen kal, ngəlaro ronowo!

¹⁶ Kəmande Isa Almasiwu kəlanju-a Ala Bawande ti duwon sernjuyen andia saraye karwundero har abadaro duno so, təma ngəla so cadənadə-a

¹⁷ karwundo yero duno cado kəndo ngəla-a mana ngəla-a ngason nayia dunoaro njado!

3

Andiro Alaa sakkorowo!

¹ Daryerambo, kəramiya, andiro Alaa sakkorowo, mana Kəmadəye ndararo yaye tatarduwo daraja cuwando, jiri dawundo yen wakkajənadə gai,

² koro Ala andia mukko kəlado-a kam diwi-asoyen samowo, am samma gəni kambərsenjəa wo nangaro.

³ Amma Kəmadə amanna, nayiro duno njade nayia Kəladodən* njariwi.

⁴ Wada nayiro njadiyenadəa kərma ye, fuwun ye gawiro Kəma nangaro mərsaniyena.

⁵ Kəmadə kərawo Alaye-a nettu Almasiwuye-aro karwundoa simojuwo!

Səmo kasta kəla nanlusurren

⁶ Kəramiya, cu Kəmande Isa Almasiwuyen wada njadiye, kərami duwon lusurro walje alamdu andilan fanduwwadəa ga wajimadə, jawalnjun luwowo!

* 3:3 3.3 Kəladodə - Yiwulis.

⁷ Nayi kəlando jiri misalnde ga wajimnjaanadəa nonuwwa, dalilnjudə sa dawundon dəgaiyenadən, lusurro walliyende,

⁸ bi kəmbo wundumaye dero buiyende, amma bune-a kausu-aro ngənəptiye kida diyena, bare wundundomaro kurwowuro walliyendero.

⁹ Kənduwo adəa taiyende nangaro gəni, amma nayiro misal gaye njoro awo ania kidiye.

¹⁰ Sa dawundon dəgaiyenadəman, wada adəa nayiro ngeiye: «Kam kida wajənamadə bare kəmbo juwunni!»

¹¹ Adə yaye dawundon am laa lusur kida cadiwawo, amma awowa bowuye jur cadı mbeji canı fanniyena.

¹² Am jiri aniro cu Kəma Isa Almasiwuyen wada yiye, naptu nanlewayen kida cado kəmbo kəlanjaye jawo!

¹³ Nayidə, kəramiya, bare ngəla dioro yimbaruwwi.

¹⁴ Kam laa awo wotiya adən wulliyenadəa jəgaiwawoa, tiro hangaldənowo, nangu fanjoro jawalnjun luwowo!

¹⁵ Amma bare tia wadumandoro ngonuwwi, kəramindo gai səmonju kassowo.

Lewa daryeye

¹⁶ Kəma Nanlewama kəlanjudə nayiro sawi yaye jiri fin yaye nanlewa njado! Kəmadə nayi samma-a rokko dəga!

¹⁷ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko. Curo wotiyawani sammayen adəma ruwuni wo, ngaiman ruwunəkki.

¹⁸ Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dəga!

1 TIMOTI

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, kosolan bəрни Romben alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen kərga. Kiluwunniya, lardu Makidoniyayero leje Timoti kambərselan tadanju jireyedəro wotiya adəa ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa Bulus sawawanju kidayero ruwujəgənəyе falnja, koro curonjun gala kəla jama Isaa gawuyen kistuwuye mbeji. Bulusse Timotiro bəрни Afisayelan napco, alamdu jireye curo kawuri kəjijyen tuwandidəa jamaro alamjuwo yeno.

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus kam duwon wada Ala Njəkkayimande-a Isa Almasiwu təmande-ayen kəngayambo walləkkənədə

² Timoti curo kambərsēyēn tadani jireyedəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Səmo kasta kəla alamdu kattuwuyen

³ Sa lardu Makidoniyayero lekkidən nia njuworəkkənədə gai, bəрни Afisayelan namme am laaro wada ye, bare alamdu gade cadənni,

⁴ bi nyari bowuye so, taye kaan kaarinne dadu bawo so jaanniro. Awo ani kida Alaye kambərselan isidə yayero kambiwu bowuye cawudi.

⁵ Wada adəyе leduwuramnjudə tima kərawo duwon karwu tayir-a sariwu bawoa-a kambərsē nanmənafək bawoa-alan isidə wo.

⁶ Am laa jawal adəa koljane mana bowuyero ngasaana.

⁷ Maləmba Attaurayero waldu majaison, awo manajai ye, tabbaccagai yedəmaa nojanni.

⁸ Kam wadawa Attaurayelan ngəlaro faidadiya, Attauradə awo ngəlaro noniyena.

⁹ Adəgaima wadadəa jirewuro gəni kedo, amma am diwi diowu so, turuwu so, Alaa ga waduwu so, biwuwu so, tayirnamuwu so, luwaptuwu so, am bawanja-a yanja-aa njejawu so, kamceji so,

¹⁰ kənjənawu so, luttuwu so, kareaa sawurwu so, kattuwu so, aman bowu so, am gade alamdu jireye waduwu so sammaro kedoro noniyena.

¹¹ Alamdu jireye adə curo kawuri kəji darajaa Ala bargaayen kərga, kawuri kəji duwon Ala mukkoniro cakkənadə wo.

Isaye biwuwua njəkkawo

¹² Kəmande Isa Almasiwu ti duwon karwuniro duno cakkənadəa wusenəkki, dalilnjudə wua amannaro ngose kidamanjuro galasəna nangaro.

¹³ Wu calan Isaa bastuma ye, gawunjua basarduma ye, koro kam jau yaye, nodunambu-a kambərsenambu-alan ngai dikkəna nangaro kanjimari Alaye fandəkke,

¹⁴ Kəmande sernju tərəm wuro fəlesiye, kambərse-a kərawo-a Isa Almasiwulan dasaanadə yea kiwandəkko.

¹⁵ Mana adə awo mərsaduye ye, kibburo kasattuye ye: Isa Almasiwu duniaro biwuwua njəkkaworo kadio, koro curonjan wuma kuradə wo.

¹⁶ Akko dalil kanjimərinju wuro fəlesəgənadə: Isa Almasiwu wu biwuma kuradəlan kanadinju ci bawodəa misal gairo am duwon tia fuwun kasaccane ro sawisoye cawandidəro fəlejiji.

¹⁷ Mai Sawisoma, təmmaro nuiwawo ye, turuiwawo yedə, ti duwon Ala tilodəro bərsəm-a daraja-a har abada abadinno tio! Amin.

¹⁸ Timoti tadani, kəla mana nawinawiye calan kəlanəmlan wuljanadəyen wada adəa mukkonəmbo yakkəkkəna, manadəlan məldu ngəlan məldəne,

¹⁹ karwunəmdəa kambərse-a sariwu bawoa-alan rone. Am laa awo ania wajane har kambərsenja sulat faida baworo walyeno.

²⁰ Curonjan Himenayus-a Aleksanda-a mbeji. Caro bare gadero Alaa bassanniyo tayia mukko Yiwulissero kekko.*

2

Gala kəla moduwayen

¹ Burwo sallammin jama samma nangaro Alaa caworo, moduwa cado, lowoja, wusejaro tayia lowokki,

² koro maiya-a am kənduwoa samma-a nangaro Alaa caworo, naptu nanlewaye fandiyo, nanmumin-a bərsəm-a sammalan dəgaiyoro.

³ Adə ngəla ye, fuwu Ala Njəkkayimandeyen awo ardiduye ye,

* **1:20 1.20** tayia mukko Yiwulissero kekko - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni.

⁴ ti duwon am samma njëkkawo cawando, jire ye nojaro cëraanadë.

⁵ Awoa Aladë fal, katte Ala-a am-ayen solomadë ye fal, kamdë tima Isa Almasiwudë wo,

⁶ ti duwon am sammaa merujoro këlanju cinadë. Adëma sheda sanju kalkallan isënadë wo,

⁷ koro adëma nangaro Ala wua mawoduma ye, këngayam yero galaseno, kattuwu gëni, jire wullëkki, koro këla kambërse-a jire-ayen malëm kërdiyaye yero galaseno.

⁸ Adë nangaro ndaran yaye kongwawa mukko tayir sapkadaa gërgadu bi kambiwu bawoaro moduwa cadiya, raakko.

⁹ Jiri adëgainin kamuwa ye kajëmu candëna bërsemgadaa këlanja cëriwiaro luja, jawu so, kare dinarre so, mursam so, kajëmu jauru tamanna solan gëni,

¹⁰ amma këndo ngëlalan, kamuwa tayi Ala ridawuro bayindanadë gai.

¹¹ Kamudë curo kënga sammayen këdëk napco alamdu kërënjö.

¹² Kamudëro alamdu bi kongwaa nodo amargëkkëni, biya gëm napco.

¹³ Awoa Ala burwon Adamba alakkeno, daji Auwa yea alakkeno.

¹⁴ Koro Adamba gëni, kamudëmaa Yiwulis jambaje biwumaro walyeno.

¹⁵ Amma kambërse-a kërawo-a nantayir-alan këlanju cëriwiaro fuwu juwuia, kënjambiyen njëkkawo cuwandi.

3

Fuwuma jama Isaa gawuyero walda

¹ Mana adë jauru kibbu: Kam laa fuwuma jama Isaa gawuyero walduro mayenoa, kida ngëla cëraana.

² Adë nangaro fuwumadë dole tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, këla riwoma, kam hangalla, këlanjuro kistuwuma, kusotto sosaduma, koro kam rakce amba alamjiro waljo.

³ Kënjama bi mukko kamboia gëni, kam rokura bawoaro waljo, nanlewan dëga. Bare kunguna rawomaro waljënni,

⁴ amma kam fannju ngëlaro cunodi ye, yallanju mananju fanjai ye, koro tiro daraja cadi yero waljo.

⁵ Kam fannjua nodo nojënnidë, jiri fin gële jama Alayedëro kissiyi?

⁶ Bare kamdë Isaa gama bërinnö waljënni. Adë gënia, rokura tia cëdane wowom Yiwulissero ngayi.

⁷ Koro dole am Isaa gawu gënisoye ngëlanju wuljairo waljo, bare diwinju wuljane kel Yiwulissero cukkurënni.

Banama jama Isaa gawuyero walda

⁸ Jiři adəgainin banawudə ye dole darajaaro walja, bare mana yindiaro waljanni, bi kənjama, bi riwa cukkowona bomaro waljanni.

⁹ Adəgaima asər kambərseyedəa karwu sariwu ba-woalan roja.

¹⁰ Amma burwon tayia rijapca, awima waada tayilan bawoa, daji kidanja banawuye cado.

¹¹ Jiři adəgainin kamuwadə ye darajaaro walja, bare diwi am gadeye wuljanni, amma kəlanja cariwo, koro awi yayen amannaro walja.

¹² Ti banamadə kam kamu fallaro waljo, koro yallanju-a fannju-a ngəlaro cunodiro waljo.

¹³ Adəgaima tayi duwon kidanja banawuye ngəlaro cadidə daraja ye cawandi, koro kambərsenja Isa Almasiwuyen jauru duno ye cuwandi.

Asər nanmuminne

¹⁴ Təmani nanəmbo tussənnin kəndeye mbeji, amma awo ania niro ruwunjəgəkkidə,

¹⁵ duwan isəkkəniri walyenoa, jiři dole naptu am Alaye fannjuyen cadiyedəa nonəmi. Alaye fannjudə, tima jama Ala Kəndəgaimaye, wajila jireyedə wo.

¹⁶ Tabbat asər nanmuminnedə jauru kibbu:

*Ti Almasiwudə tiyilan bayindəna,
Ruhu Alaye ye ti jiremaro wuljəna,
malaiyawa ye tia caruna,
dawu jama kərdiyayen tia saccana ye,
dunia ngan tia kasaccana ye,
koro darajaalan tia samero camowona ye.*

4*Am laaye jawal kambərseyedəa koldu*

¹ Ruhu Alaye farakko wuljəna, dunia daryejija, am laa jawal kambərseyedəa koljane karuwa jambamaso-a alamdu sedannasoye-a jagai.

² Tayidə mənafəkka ye, kattuwu kamdawu ye, koro karwunja dangərlan balodəna gai.*

³ Niya dio-a kəmbo laa bo-a ambo dapcagai, kəmbo duwon Ala kambərsewu jire nojanama wusejaiaro camoworo alakcənadə.

* **4:2 4.2** *karwunja dangərlan balodəna gai* - Naptu kuttu karwunjaye nangaro, rakcane gadero jire-a jirenambu-a gayirjaiwawo.

⁴ Adəgaima awo Ala alakcəna samma ngəla, koro awima waduye bawo, kam Alaa wusejialan cəmojia,

⁵ mana Alaye-a moduwa-ayen awo samma tayirro walji nangaro.

Kidama ngəla Isa Almasiwuye

⁶ Awo ania kəramiyadəro isanogəmiya, kidama ngəla Isa Almasiwuyero walləmi, kidama duwon mana kambərseye-a alamdu jireye jəgana-aa ngəlaro kərənənədə.

⁷ Nyari bowuye faida bawoa wane, kəlanəmba nanmuminnin alamme!

⁸ Tiyi sangodə faidanju ganama, amma nanmumində awi yayen jauro faidaa, dalilnjudə kərmama yen kal, ro sawisoye yen kal, tabbat riwanju fandəmi nangaro.

⁹ Mana adə awo mərsaduye ye, kibburowo kasattuye ye:

¹⁰ Dalil ngənəptundeye ye, məldundeye yedə, tima Ala Kəndəgaimalan təmandea, ti duwon Njəkkayima am sam-maye, masammanno am tia kasaccanamadə.

¹¹ Awo aniye kəlan wada ye, alamme!

¹² Bare wunduma nanjaironəm nangaro rudu fəlenjəgənni, amma am Isaa kasattuwudəro manalan, hallan, kərawolan, kambərselan, nantayirlan misallo walle.

¹³ Kawu waldəkke isəkkiri, jamaro kitawu Alaye kəraduwu-a kowəri njo-a alamdu-aro ngəlaro kiskəne.

¹⁴ Bare kənjo serre karwunəmlan dəganadəa ngessəmmi, kənjo duwon amwurawa nawinawi cade mukkonja kəlanəmbo gənajagane mowommadə.

¹⁵ Awo ania jauro de ngənəptəne, ngainin am samma fuwu bonəmdəa federo carui.

¹⁶ Kəlanəm-a alamdunəm-aro hangal gənane, bare tayia kolləmmi. Awo ania dimiya, kəlanəm-a am nia kərənənəjaiso-aa yikkagəmi.

5

Gala kəla kamuwa kwa faccaanaayen

¹ Bare kiariro yikkadəmmi, bawanəm gai karwunjuro duno yakke, jairowa yea yanəmgənaso gairo tai,

² kəmurjowa yea yanəm gairo tai, ferowa yea nantayir sammalan yanəmgənaso gairo tai.

³ Kamuwa kwa faccaanaa jireyero kiskəne.

⁴ Amma kamu kwa faccəgənaa laa tadawa bi diwuwa cədanaa, burwo sallammnin kəla am fannjaye Ala rida cəro tayiro kissaa, adə fuwu Alayen awo ardiduye.

⁵ Kamu kwa faccægənaa jiremaro banama cədannidə təmanju Alaro cakkəna, koro bune-a kausu-a dadu baworo tia moduwa-a lowo-alan cuwori.

⁶ Amma kamu kwa faccægənaa duwon naptunjun kəji fanda kəlanjuyə majimadə, tidə ronjua yaye, nuna.

⁷ Awo aniye kəlan tayiro wada ye, bare awo waada tayilan tuwandənniro.

⁸ Kam laa amnjuro masammanno am fannjuyero kissiyi-wawoa, kambərsədəa angərje kam Alaa kasaccənnimaa nandiwin kojəna.

⁹ Kəla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayedən cu kamu hal adə gaiye runju ruwune: Ti kamu kərwanju firakku najəgəna ye, kwanju roalan amannju juwunni ye,

¹⁰ koro amso ngəlanju wuljai, maananjudə yallanjua ngəlaro isawurajəgəna ye, kusottowaa sosajəna ye, si muminnayedəa tuljəna ye, amso curo jəktunjayen banajəgəna ye, koro kəndo ngəla jiri fi yayea dioro kəlanju cakkəna.

¹¹ Amma bare kəla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayedən cu kamuwa dawu dunonjayen dasaanayedəa ruwunəmmi, dalilnjudə mangarnja diwi cijiya, Almasiwua koljane niya dio majane

¹² amannja burwon ndəpcanadəa kamjana nangaro wowom Alaye tayia cə dai.

¹³ Sa adə yen lawuro waljai ye, fado fadoro lejai ye. Adəmaa kojənarə kalala bowuyə cade awo tayia casakkənniro ngasayi, koro awo tayiro wulduro candənnidəa wuljai.

¹⁴ Adəma nangaro kamuwa duwon kwa faccaanaa dawu dunonjayen dasaanadə niya cade yalla casambe fannjaro ngəlaro kissagaiya, raakko. Ngainin Kəladodə dama awo laa diwi wulduye cuwandiawo.

¹⁵ Curonjan laa jawallan caluwe kərma Yiwulissa gawuro waljana mbeji.

¹⁶ Kamu Isaa gama laa curo kəramiyanjuyen kamuwa kwa faccaanaa cədanaa, tayia banajuwo. Bare kurwowudəa jama Isaa gawuro koljəgənni, amma jama Isaa gawudə kamuwa kwa faccaanaa jiremaro banama cadannidəa banajaa.

Kəla amwurawa jama Isaa gawuyen

¹⁷ Amwurawa jamadəa ngəlaro canodidəro daraja kawakyindi tio, masammanno tayi duwon jauro kida mawodu-a alamdu-ayero ngənəptaidə.

¹⁸ Awoa kitawuyə ngai wulje: «Bare dalo wastu cədi duwon cinjuro cambu yakkəmmi,»† koro: «Kidamaro

ngənəwuramnju wajipcəgəna,»† cənna.

¹⁹ Shedawu yindi bi yakku awo fal wuljaiyen gənia, bare ngadar kəla amwurawayen kasaddəmmi.

²⁰ Tayi duwon biwu cadimasodəro fuwu jama sammayen yikkade, tayi gapcanadə rijaro.

²¹ Fuwu Ala-a Isa Almasiwu-a malaiyawa kərejənadə-ayen niro wada njikki, gayirdu baworo awo ania gai, bare awima curo kangurnoyen dimmi.

²² Bare gannəme mukko kəla ambero gənagəme tayia amwurawaro galanəmmi, bare ambo kəldəgəme biwu dimmi, kəlanəmba nantayirnin rone.

²³ Bare gadero ingi runju yammi, diben ye gana yai, curonəm-a mořimorinəm-a nangaro.

²⁴ Am laasoye biwunja federo fəledane tayia na sharayero leduro burwojai, amma am laasoye biwunja ngawonja jagai.

²⁵ Jiri adəgainin kəndo ngəla ngəla federo fəledai, koro tayi kərma fəledaiwawodəma ye rakcane tussənarə gəradaiwawo.

6

Kəla kəreawa-a kəmawanja-ayen

¹ Kəreawa samma kəmawanjaa darajaaro ngoja, bare am cu Alaye-a alamdundedə-a bassanniro.

² Kəreawa duwon kəmawanja Isaa gawudə bare tayi kəramiya nangaro tayiro daraja njo koljanni, cuju adəyero tayiro kida jaurə ngəlarə caddo, dalilnjudə am kidanjan riwa cawandidə kəramiya kərawowu nangaro. Awo ania alamme, jamadəye karwunjaro duno ye!

Kəla alamdu kattuwuye-a arsiyi jireye-ayen

³ Kam mana jireye Kəmande Isa Almasiwuye-a alamdu nanmuminne-a waje alamdu gade cədimadə,

⁴ tidə rokurama awima asujiwawo. Mangar diwi gasiptu-a kambiwu kəla kalmawayen dio-aye tilan kərga. Awo ani ye nandəři so, lawala so, lanna so, sariwu nankəladoye so,

⁵ koro kambiwu ceriwawo dawu jirenambuwu hangal yeskadaayero cuwudi. Am ani Alaa gadəa jawal arsiyi dioyero ngojana.

⁶ Amma Alaa ga-a mangar bawoan naptu-adə, tima arsiyi kura wo.

⁷ Awoa awima duniaro kudiyende, koro awima ngoniye tuluwiyewawo.

† 5:18 5.18 Lew 19.13; SK 24.14-15

⁸ Adə yaye kəmbo-a kajəmu-a taiyena, adəma andia sadəna.

⁹ Amma am gariwuro waldu majaimasodə jarapta kel gai-a mangar diwi kəla bawoa gade kada-aro casukkuri. Daji awo ani ye tayia cadane təgəmbo faccagai.

¹⁰ Adəgaima kunguna rawodə tima fərdu awo diwi diwi jiri fiye yaye wo. Am laaso mangar adəlan jawal kambərseyedəa koljane karwunjaa kuttu kadan jayera.

Gala daryeye

¹¹ Amma nidə, kam Alaye, awo ania wane, jire-a nanmumin-a kambərse-a kərawo-a nettu-a rokuranambu-a mane!

¹² Məldu ngəla kambərseyedəlan məldəne, ro sawisoye duwon Ala tiro bowonjəna ye, ti nangaro fuwu shedawu ngəwuyen sheda ngəla dimma yedəa ngəlaro tai.

¹³ Fuwu Ala awi yayero ro njoma-a Isa Almasiwu Buntus Bilatusso ngəlaro sheda cəddəna-ayen wada njikki,

¹⁴ awima waada bawo bi sariwu bawoaro har yim Kəmande Isa Almasiwu fəlediyidəro awo adəa rone.

¹⁵ Fəleduwunjudə, Ala cakke sanju kalkallan wakkaji. Aladə ti runju tok Mai Kura bargaa wo, Mai maiyaye, koro Kəma kəməwaye.

¹⁶ Ti tilonjuma nuiwawo, curo nur laa kam fima rakce karənjiwawoyen kərga, wunduma ngalte tia curunni, koro rakce tia curuiwawo. Daraja-a kənduwo sawisoye-a kaanju! Amin.

¹⁷ Gariwuwa dunia adəyero wada ye, bare rokura cadənni bi arsiyi duniaye tabbat bawoaro təma casakkənni, amma Alaro təmanja casakko, ti duwon kəji kəlandeyero awisoa andiro sadimadə.

¹⁸ Wada ye, awo ngəla cado, kəndo ngəlan arsiyiwuro walja, koro jaija-a kəre-aro walja.

¹⁹ Adəgainin ro jireyedəa cawandoro arsiyi ngəla kəlanjaro ajaram kibbu dunia fuwuyero capcagai.

²⁰ Timoti, awo Ala mukkonəmbo cakkənadəa rone, bare mana faida bawoa so, kambiwu kattuwuye tiro ilmu cani so dimmi,

²¹ ilmu kattuwuye duwon am laaso jaane jawal kambərseyea koljanadə.

Ser Alaye nayilan dəga!

2 TIMOTI

Wotiya kënyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, nangadembo kosolan bërni Romben kërga duwon, wotiya adəa Timoti kambərselan tadanju jireyedəro tussənni ngawo wotijanju burwoye ruwujənayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja, koro wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja. Bulus tussiwawo nuiri nojəna nangaro, Timotiro curo awi yayen kəlanju cəriwo, bone njalan necco, kida kawuři kəji mawodumayedəa cədo, kida Ala tiro cina sammaa kalkallo tumojuwo cəne tiro duno kaino.

Wotiya kënyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəla wadu roye Isa Almasiwulan dəganayen këngayam Isa Almasiwuyero walləkkənədə

² Timoti tadani jauru raakkənədəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Bune-a kausu-a dadu baworo curo moduwaniyen nia tannjəkki duwon, Alaa wusenəkki, Ala duwon kida karwunin səriwu bawoalan tiro yiddəkkidə, jiri amwurawani ye cadənədə gai.

⁴ Simalonəmba* tangəkkiya, karwuni jauru kəjjoro nia kuroro jaumaro raakkəna.

⁵ Kambərsenəm nanmənafək bawoa tangəkki, kambərse duwon kakanəm Ya Luwusi-a yanəm Afiniki-alan burwon dəgana, koro kərma ni yen tabbato dəganədə.

⁶ Adəma nangaro niro isatannjəgəkki, kənjo Alaye sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən† njinadəa ngəlaro dunoane!

⁷ Awoa Ruhu duwon Ala andiro sadənədə andia sasakke koiwuro gəni, kənduwo-a kərawo-a kəlařiwo-aaro walliye.

* 1:4 1.4 simalo - So. † 1:6 1.6 sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən - Kəndo adəyen Timoti kidama kawuři kəjjero waljəna.

⁸ Adə nangaro bare kəla sheda Kəmandəye bi wu koso-
manjuyen nangunəmmi, amma wuro kəldəgəne kənduwo
Alayen kawuri kəji nangaro bone yai.

⁹ Awoa Ala kəndonde nangaro gəni, nianju-a sernju-
a nangaro andia sakkaye naptu nantayirren dəgaiyoro
bowosana. Sernjudəa Isa Almasiwuyen kawu dunia
alaktənaman andiro sedo,

¹⁰ amma kərma kənde Njəkkayimande Isa Almasiwuyen
fəlejəna. Tima karmodəa baworo kalakce ro sawisoye
ceriwawoa kawuri kəjidəyen bayinjo.

¹¹ Kawuri kəji adəmaro Ala wua mawoduma ye,
kəngəyam ye, maləm yero galaseno.

¹² Adəma nangaro, wu ye kərma bone adəa yakkidə,
amma nangukkəni, dalilnjudə ti kasaddəkkənədə
nokkəna, koro kawuri kəji mukkoniro cakkənədə har
yimdəro[‡] rojiro jaumaro nokkəna nangaro.

¹³ Misal mana jireye wun fannəmmədə ngəlaro tai,
kambərse-a kərawo-a duwon Isa Almasiwuyen dasayidən.

¹⁴ Bana Ruhu Alaye andilan dəganədəyen awo ngəla
mukkonəmbo cakkənədə rone.

¹⁵ Nonəmma, tayi cidi Asiyayen dasaana samma wua
kolsana, curonjan Fibolus-a Hermajiya-a ye mbeji.

¹⁶ Kəmande kanjimarınju am fado Onesifarussero
fəlejuwo, karwuni ngəwuro isabojəgəna, koro wu koson
dəgakkənaro nangusənni.

¹⁷ Bərni Rombero kadinniya, wua tai daje mase siwando.

¹⁸ Kəmande tia cakko yim adən kanjimarınju cuwando!
Jiri bana ngəwu bərni Afisayen sukkudənədə ni kəlanəm
dam nonəmma.

2

Soji amanna Isa Almasiwuye

¹ Nidə, tadani, ser Isa Almasiwulan dəganədəlan duno
fandə!

² Awo fuwu shedawu kadayen wulləkke fannəmmədə
mukko am amannaye rakcane am gade yero alamjagairo
yakke.

³ Wuro kəldəgəne soji ngəla Isa Almasiwuye gai bone yai.

⁴ Soji fima kəriwu cədi duwon hangalnju awowa dunia
adəyero cakkiwawo, dalilnjudə ardiya kajallanjuye maji
nangaro.

⁵ Curo ngərəm siyen kam wadawa bikkeyedə
jəgaiwawoa, ariawu kənnasarre cuwandiawo.

⁶ Koro barema ngənəptumədə dole tima burwon nemalan
nuwanju cuwandidə wo.

[‡] 1:12 1.12 har yimdəro - Kiyama.

⁷ Kəla awo wulləkkənədəyen ngəlaro kəlanəm kore, Kəmadə niro nodu awo sammayea nji.

⁸ Isa Almasiwua tange, ti karmolan cijəna ye, kaduwu Mai Daudaye ye, curo kawuri kəjidəyen wulləkkənədə gai.

⁹ Koro kawuri kəji adəma nangaro bone yakki, har wu kosoma gai saɣalan sasakkerəna, amma mana Alayedə tikkeriwawo.

¹⁰ Adə nangaro curo awo sammayen kəla am Ala kərejənasodəyen mərnəkki, ngainin tayi ye njəkkawo Isa Almasiwulan dəganadə-a daraja sawisoye-a cawandi.

¹¹ Mana adə jauro kibbu: Isa-a rokko kanuiyea, andi ti-a rokko dəgaiye.

¹² Mərniyea, andi ti-a rokko kərmai diye. Tia angərniyea, ti ye andia angərsai.

¹³ Amma aman bawoaro walliyea, ti amanna dəgai, awoa ti rakce kəlanjua angərjiwawo.

Kidama ngəla Alaye

¹⁴ Jamadəro awo ania isatakkəne, fuwu Alayen səmonja kasse, bare kəla kalmawayen kambiwu cadənniro. Kambiwudə awimaro faida bawo, koro am tia kərənjanasodə faccagai.

¹⁵ Kowori de kam kida ngəla cədəna gai fuwu Alayen fəledəne, kidama duwon nangu ye tia cədaiwawo, mana jireye ye kalkallo alamjidə.

¹⁶ Amma mana bowuye faida bawoaro kane, am duwon manawa aniro kəlanja casakkənasodə tayi-a Ala-aye kat-tənja kuruwuji,

¹⁷ koro mananjasodə tuno kura gai ndara yayero tataridiyi. Curonjan Himenayus-a Filitus-a mbeji,

¹⁸ tayidə jawal jireyedəa koljana, cinowo duniaye wakkajəna cane amsoye kambərsenja səbbaljai.

¹⁹ Adəson fərdu dunoa Ala gənajənədə cək daada, tawa* adə tiro bakkaada: «Kəmande am kaanjudəa nojəna,»† koro: «Kam duwon cu Kəmandeye bowojənamadə jawal diwilan culuwo!»

²⁰ Curo fado kurayen tasa dinarre-a riwullaye-a bas gəni, kəskaye-a tuloye-a ye mbeji. Laanja darajaa, laa ye daraja bawoa.

²¹ Kam laa awo diwi ani samman kəlanju tuljiya, tasa darajaa gai tayirro walji, koro kəmanjuro faidaa ye, kəndo ngəla sammaro dabbargada ye.

²² Mangar diwi diwi nanjairoyedəro kadəne, am duwon Kəmandea karwu tayirnin bowojaimasodə-a rokko

* 2:19 2.19 tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidə. † 2:19 2.19 KI 16.5

jawal jireye-a kambərseye-a kərawaye-a nanlewaye-adəa ngəlaro gai.

²³ Amma kambiwu bowuye hangalnambuyedəa wane, lawala cuwudiro nonəmna nangaro.

²⁴ Wolodi Alayedə bare lawala cədənni, dole wundu yayero rokura bawoa-a kanadia-aro waljo, koro kam rakce alamji ye,

²⁵ rokura bawoalan waduwunjua jawallo cakki yero waljo. Waneye Ala tayiro dama təmduye ce nodu jiredəyeya cawandi.

²⁶ Adəgaima hangalnja cawande kel Yiwulissen caluwi, awoa Yiwulisdə awo cəraana cadoro tayia cədana.

3

Hal amsoye jaman daryeyen

¹ Amma adəa none, dunia daryejiya, jaman jau fit mbeji.

² Amso kəlanja-a kunguna-a rawowuro waljai, koro kəla fəleduwu ye, rokurawu yero waljai. Alaa rajai, yanja-a bawanja-aye mana ngojaiwawo, koro sernambuwu ye, tayirnambuwu yero waljai.

³ Kərawo bawoa, karwu cələmba, ngadarwu, kəlariwonambuwu, kəladowa, awo ngəlaye kemiya,

⁴ aman bowu, karwu yeskadaa, rokura ngowadaa, koro awo karwunjayeya Alaa kojənaro rawowuro waljai.

⁵ Alama nanmuminne fəlejai, amma kənduwonju angərjai. Am anin kuruwunno lene!

⁶ Curonjan laa fado fadoro ngasaye kamuwa kəske biwulan lapkada jarawa fi yayero kəlanja casakkənadəa jambajai.

⁷ Kamuwa ani sawiso cəri duwon, təmmaro rakcane jiredəa asujaiwawo.

⁸ Jiři Janes-a Jambara-a* Nawi Musaa ga wajanadə gai, am ani ye jiredəa ga wajai, am duwon hangalnja ye yeskada, kambərseña ye faida bawoadə.

⁹ Amma fuwu jawuiwawo, jiři am yindi aniro wakkajəgənadə gai, wundu yaye hangalnambunjadəa federo asuji.

Gala daryeye

¹⁰ Nidə, alamduni-a kəndəgəini-a niani-a kambərseña-a kanadini-a kərawoni-a nettuni dama bawo-a sammaa gamma.

* 3:8 3.8 Janes-a Jambara-a - Kəmbafiwu Fira'aunaye.

¹¹ Koro basari-a bone-a bærni Antakiya-a Ikoniya-a Listæra-ayen yakkænadæa nonæmma, amma Kæmandema tayi sammalan wua sækkawo!

¹² Labudda wundu duwon Isa Almasiwua galan naptu nanmuminne dio cæraanamadæ basari cai,

¹³ koro am diwi-a jambawu-a nandiwin tasargai: Am gadea jambajai, koro tayi kælanjamaa jambajai.

¹⁴ Amma nidæ, curo awo rime kasaddæmmadæyen dægai. Am tia njasakkæranadæa nonæmma,

¹⁵ koro tæn ganænæmlan kitawu Alayedæa nonæmma, kitawu duwon rakce ilmu njade kambærse Isa Almasiwuyen njækkawo fandæmidæ.

¹⁶ Awo kitawulan ruwuwada samma sindu Alayen kadio, koro alamdu-a njækkado-a simodu-a curo jireyen njærgæro-a faidanjua,

¹⁷ ngainin kam Alaye kændo ngæla fi yayea dioro cotto dabbargadaro walji.

4

¹ Fuwu Ala-a Isa Almasiwu ti duwon am roa-a sanunaro shara cæddimadæ-ayen, koro kændenju-a kærmænjua-a nangaro nia jauro lowonjækki,

² mana Alayedæa mawone, sanju ngæla yen kal, sanju ngæla gæni yen kal dabbardæne, amba simone, tayiro yikkade, curo kanadi-a alamdu-ayen karwunjaro duno yakke.

³ Sanju cædiya, amso alamdu jireyedæa ngojaiwawo, amma kærifim sæmonjaye nangaro kælanjaro malæmba mangarnjaa galdawu capcagai,

⁴ koro suwordane jiredæa kærænduro wajane nyari katuwuye jagai.

⁵ Amma nidæ, curo awi yayen kælanæm riwe, bone njalan nedde, kida kawuri kæji mawodumayedæa de, kida Ala njina sammaa kalkallo tumogæne!

⁶ Wudæ, roni bu fida gairo kæрма fijai, wotte sani dunia adæa kolduye del karænjenja.

⁷ Mældu ngælan mældækkæna, ngæræmmi ye tumogækkæna, koro kambærsedæ yea rokkæna.

⁸ Daryerambo æriawu kænnasarre nanjireye, æriawu duwon Kæma ti sharama jireye yim adæn wuro sidæ gænaada mbeji, koro wu runiro gæni, am duwon kændenju karwu kæjiaro gurejai samma yero ci.

Mana Timotiro

⁹ Koworine duwan naniro are,

¹⁰ Dimas dunia adəa cəraanadəro wua kolse bəрни Tasa-lonikayero lejəna, Karisha ye lardu Galatiyayero lejəna, koro Titus ye lardu Dalmatiyayero lejəna nangaro.

¹¹ Luka runju nanin dəga. Markussa ngone naniro arowo, curo kidaniyen ti faidaa nangaro.

¹² Tikikussa bəрни Afisayero nodəkkəna.

¹³ Isəmiya, barmusni fado Karpussen bəрни Taruwassen kolləkkənədəa sukkude. Kitawuwadə ye sukkude, masam-manno kitawuwa karawiyədəa.

¹⁴ Aleksanda kagəlmadə wuro kuttu ngəwu fəlesəgəna, amma Kəmadə kəla kəndonjuyen ti yero fəlejiyi.

¹⁵ Ni ye tiro hangal gənane, kawuřindero tai daje takkal cakkəna nangaro.

¹⁶ Sa burwon kəlani moworo shararamnin dakkənədən, wunduma ise wuro banasəgənni, tayi samma wua kolsera. Bare Ala kəla adəyen tayia cuworənni!

¹⁷ Amma Kəmadə wu-a rokko daje kawuřinjudəa kərđiya sammaro wulgəkke fanjaro wuro duno seno. Adəgaima wua ci ngamben səmowo.

¹⁸ Kəmadə wua kəndo diwi samman səmoyi, koro kəlewa salai nodonju bargaa sameyero wua sadi. Tiro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

¹⁹ Wuro Ya Bilkisu-a Akila-a am fado Onesifarusse-aa lewane.

²⁰ Erastus bəрни Korintiyen napkeno, koro Tarofimus dondidəro tia bəрни Militussen kolyekko.

²¹ Kowəřine kawu sa kakuye isidəro are.* Ebulus-a Pudens-a Linus-a Ya Kolodiya-a kəramiya samma-a nia lewanjai.

²² Kəmadə ni-a rokko dəga, sernju ye nayi sammalan dəga!

* **4:21 4.21** *kawu sa kakuye isidəro are* - Sa kakuyen bəlawuro tekuyen yojiwawo.

TITUS **Wotiya Bulusse Titusso ruwujəgənədə** **Badiduram**

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Titusso alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənəye falnja. Titusso bəlawawa cuku Kərette samman jama Isaa gawuro amwurawaa galajuwo, kawuxi kəji Alayea alamjo, karwu ambero duno co, koro ganambuwwa kənduwoaro cəkkado yeno.

Wotiya Bulusse Titusso **ruwujəgənədə**

Lewa

¹ Wuma Bulus wolodi Alaye ye, kəngayam Isa Almasiwuye ye, am Ala kərejənəye kambərsenja-a nodunja jireye nanmumin cuwudidə-aa dunoaduwwuro wua sinodo.

² Ngainin ro sawisoyen təmanjaa, ro duwon Ala ti katuwu kamjiwawo kawu dunia alaktənaman ci cəne wadu ngojənədə.

³ Adəgaima sanju kalkal kidənniya, mawoduyen kawuxinju fəleyeno. Ala Njəkkayimande wadanjun kida mawoduye adəa mukkoniro kekko.

⁴ Titus tadani jireye kambərsende tiloadəro: Ala Bawa-a Isa Almasiwu Njəkkayimande-adə niro ser-a nanlewa-a njado!

Fuwuma jama Alayero walda

⁵ Dalil nia cuku Kərettelan kolnjəkkənədə tima awo dioro gapcənədəa sawinəme bəla fin yaye amba amwurawaro galanəmi nangaro, wada niro njikkənədə gai.

⁶ Ti fuwumadə tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, koro yallanju ye kambərsəaro walja, amso ye tayia halkutta-a nan'ansi-aro ngadarjaiwawo.

⁷ Ti wolodi Alaye nangaro, dole awo waada tilan baworo waljo, bare rokurama, bi karwu jaua, bi kənjama, bi mukko kamboia, bi riwa cukkowona bomaro waljənni.

⁸ Amma tidə kusotto sosaduma, awo ngəla rawoma, kam hangalla, jirema, mumin, koro kəla riwoma yero waljo.

⁹ Mana kambərsəye tiro alamjaanədə ngəlaro cəda. Ngainin rakce alamdu jireyen karwu am gadeyero duno ci, koro am alamdudəa wajana yero cəkkadi.

Alamduwu kattuwuye

¹⁰ Am tuɾuwu ngəwu mbeji, mana bowumaso ye, jambawu ye, masammanno tayi kəwu am kajaadadəyen.*

¹¹ Cinja jange, dalilnjudə am fado kadaye hangalnja casange wuɾi jawal diwin madaro awo jussənni alamjai.

¹² Curo am cuku Kəretten nawinja laaye: «Kəretwusodə tayi sawiso kattuwumaso, bundi diwi gai, lusurra curocurowu,» cənna.

¹³ Sheda adə jire. Adə nangaro kambərsenjan dunoaro waljaro tayiro tai dane yikkade,

¹⁴ bare nyari yaudiyaye-a wada am jiredəa wajanasoye-a jaanniro.

¹⁵ Am tayirsodəro awo samma tayir, amma am tayir gəni kambərsenambuwasodəro awima tayir gəni. Hangalnja ye, karwunja ye samma tayir gəni.

¹⁶ Alaa nojana cani duwon, kəndonjayen tia angərjai. Tayidə haramgada, ganambuwu, faidanja kəndo ngəla fima dioye bawo.

2*Alamdu jireye*

¹ Amma nidə, awo kəla alamdu jireyen kalkaldəa alamme!

² Kiariyaso kəla riwuwu-a darajaa-a kəlanjaro kistuwuwu-aro walja, koro kambərse-a kərawo-a nettualan dunoaro walja.

³ Jiri adəgainin kəmurjowaso ye naptu darajaa jiri Ala cəraanadəa cado, bare diwi ambe wuljanni bi kəfəa diben ngəwuyero waljanni. Awo ngələdəa alamja,

⁴ ngainin amidawasoro kwawanja-a yallanja-a rawo casakkarai.

⁵ Tayidə ye kəla riwuwu, tayir, fadoro kistuwuwu, ngəla, kwawanjaa gawuro walja, bare amso mana Alayero rudu gənajaganniro.

⁶ Jiri adəgainin jairowaso ye karwunjaro duno yakke kəla riwuwuro walja.

⁷ Ni kəlanəm awo samman misal kəndo ngəla dioyero walle, koro alamdunəm ye jireye-a darajaa-aro waljo,

⁸ alamdu jireye duwon rakcane tiro cakkadiwawodə. Daji wadumadə nangu tia cədane, kəlanden rakce diwi fimaa wuljiwawo.

⁹ Kəfəawaso ye awin yaye kəmawanjaa jaa, awo karwunjaye cəraanaa caddo, bare mananjaa kambiwujanni,

* **1:10 1.10** kəwu am kajaadayedə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

¹⁰ bare ndaljanni, amma amannaro walja, awin yaye alamdu Ala Njèkkayimandeyedəro daraja cado.

¹¹ Awoa ser Alaye am sammaro njèkkawo cukkudidə bayindəna,

¹² ser duwon awo nanmuminne gəni-a mangar dunia adəye-aa kolliyo jaman adən kəlarıwo-a nanjire-a nanmumin-alan dəgaiyoro andia alamsagaidə.

¹³ Ngainin təma bargaa ye, fəleduwu darajaa Alande Mai Kura-a Njèkkayimande-adə Isa Almasiwuye yea gurenıye.

¹⁴ Tidə andia diwi fin yaye merusa jama kaanjuro sado jama duwon kəndo ngəla dio rawowudəa tayirro kalakcoro andi nangaro kəlanjua kaino.

¹⁵ Awo ania alamme, karwu ambero duno ye, kənduwoaro tayiro yikkade. Bare kolləme wunduma nia runjənni.

3

Kəndo ngəla dio

¹ Amməmbo isatakkəne maiya-a fuwuwu-aro dau koljaa mananja ngoja, koro kəndo ngəla fi yayea dioro dabbar-gadaro walja.

² Bare kəla wundumayen diwi wuljanni, nanlewan dasaa, am rokura bawoaro walja, koro wundu yayero sawiso hal ngəla fəlejaa.

³ Awoa andi kəlande calan hangal bawoa, mana Alaye ngoniyende, fattiyiyena, kəreawa mangar diwi so, duni-aaram soye, nankəlado-a mandəna-alan kərgaiye, har am andia wasana, andi ye tayia waniyena.

⁴ Amma Ala Njèkkayimande sernju-a kərawonju-a adamgənarə fəleyeyenniya,

⁵ andia sakkawo, kəndo laa nanjireye diyenaro gəni, kanjimarınju nangaro. Kənduwo Ruhunjuyen andia tulsane tambo bərin-a kəndəgai bərin-aa andiro sedo.

⁶ Ruhə adəmaa Isa Almasiwu Njèkkayimandeyen andiro tai daje fiseyera.

⁷ Adəa dionjudə, sernjuyen andia jirewuro sadəna duwon, kəla təma ro sawisoyen warasawuro wallıyoro.

⁸ Mana adə jauro kibbu, koro awo ania tabbatkəmiya, raakko, am Alaa mərsajanamadə kəndo ngəla dioro kəlanja cadoro. Awo ani jaumaro ngəla ye, amsoro faidaa ye.

⁹ Amma kambıwu bowuye so, taye kaan kaarinne so, gasıptu so, lawala kəla wadawa Attaurayen soro kadəne, awo ani bowu fat faida bawo nangaro.

¹⁰ Kam am gadea firjimadə, tiro səmo kasta har yındiro yidde, daji ti-a faidunowo.

¹¹ None, kam jiri adəgaidə jawal Alayen culuwuna ye, koro biwuwanjun wowom Alayedəa kəlanjuro cuwudəna ye.

Lewa daryeye

¹² Sa Artimassa bi Tikikussa nanəmbo nodəkkiya, koworine nagatto naniro bəрни Nikafolissero are, nia sa kakuyea nadən naptuye ngokkəna nangaro.

¹³ Koworine Jinas goni Attauraye-a Afolus-aa banagəne, awima tayia maujənnin bəlawuro cado.

¹⁴ Amnde ye kəndo ngəla dio caro, ngainin rakcane mərədu jəkkada fi yayea galjai, koro kəndəgainjadə dunian faida baworo waljiwawo.

¹⁵ Am wu-a rokko samma lewanjai. Ni ye am duwon kambərsenja nangaro andia saraanadəa lewane. Ser Alaye nayi sammalan dəga!

FILIMON **Wotiya Bulusse Filimonno** **ruwujəgənədə** **Badiduram**

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa sawanju kidaye Filimon-a Isaa gawu fannjun captaisodə-aro alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja. Karea Filimonne laa leje Bulussa kosolan najiyə Isaa gamaro walyeno. Daji Bulus wotiya adəa Filimonno ruwujiyə kəreanjudəa kəraminju jauru təraana gairo mukko yindin cəmowo yeno, Kəmande Isa andia samoyidə gai.

Wotiya Bulusse Filimonno **ruwujəgənədə**

Lewa

¹ Wuma Bulus Isa Almasiwu nangaro kosoma-a Timoti kəraminde-adə Filimon sawande kidaye rayiyenədə ye,

² Ya Afiya kəraminde ye, Akifus sawande məlduye ye, koro jama Isaa gawu curo fannəmben captaisodəro:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-adə nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Filimonne kambərsenju-a kərawonju-a

⁴ Curo moduwaniyen nia tannjəkkiya, sawi yaye Alania wusenəkki,

⁵ dalilnjudə Kəma Isa yea mərsanəmna, muminna yea raamma fakkəna nangaro.

⁶ Koro andi-a rokko mukkonəm njakko curo kambərsədəyen faidaaro waljo, ngainin awo ngəla fi yaye Almasiwulan taiyenədəa asunero Alaa korəkki.

⁷ Kəramini, kərawonəm cakke karwuni ye jauru kəjjinə, roni ye duno cuwandəna, niyen karwu muminnaye bojəna nangaro.

Lowo Bulusse Onesim nangaro

⁸ Adəma nangaro, Almasiwulan niro wada awo jussəna dioye njoro rikkəni yaye,

⁹ kəla kərawoyen nia lowonjəkki. Wu Bulus kiari ye, kərma Isa Almasiwu nangaro kosoma yedə,

¹⁰ tadani Onesim nangaro nia lowonjəkki, ti duwon sargan tikkerəkkənalən bawanjuro walləkkənədə.

11 Calan niro faidanjögönni, amma kërma wu-a ni-a sammaro faidaa.*

12 Tia niro kalannjögökki, ti duwon karwuni tia ngojanadä.

13 Tia nanin rodu raakkëna, wu kawuri këji nangaro kosolan duwon, cujunëmbo wuro faidasuworo.

14 Adä yaye rawonëm bawoalan awima dio raakkëni, nanngëlanëmdä dolero gëni, rawonëmbero waljo.

15 Waneye dalil ni-a ti-a kawu ganaro faiduwwadä, kërma tia sawisoro fandero,

16 gadero kareä gai gëni, kareämaa kojënarö kërami tëraana gai, masammanno nanin, ballema nanëmlan, naptunju adamgënyaye yen kal, naptunju Këmaa mërsadumaye yen kal.

17 Wua sawanëm kidayero ngosëmmaa, ti yea wu gairo mukko yindin moye!

18 Koro niro awo laa kuttu ngiddoa, bi awo laaro tia gamia, këlaniro gëna gëne!

19 Wuma Bulus, mukkonin adä ruwunëkki, rëmbëkki yekko! Këla jiri ni këlanëm ro sawisoye wuyen fandëmmadëyen awima wulnjögëkkiwawo.

20 Aaa, këramini, niyen Këma nangaro ser adä fandëkko, Almasiwulan karwuni isabogëne!

21 Manani gamiro mërsanëkkëna nangaro niro ruwunjögëkki, koro awo wulnjögëkkënadëmaa kojënaa dimiro nokkëna.

22 Koro jëpturam wuro dabbarsëgëne, moduwandoyen wua mukondoro sasakkiro tëmani mbeji.

Lewa daryeye

23 Abafaras sawani kosoye Isa Almasiwu nangaro nia lewanji,

24 koro Markus-a Aristarkus-a Dimas-a Luka-a sawawani kidaye ye lewanjai.

25 Ser Këma Isa Almasiwuye nayilan dëga!

* 1:11 1.11 *faidaa* - Maana cu Onesimbedä faidaa.

IBRANAWU **Wotiya Ibranawu Isaa jaanadəro** **ruwudəgənədə** **Badiduram**

Wundu kitawu Ibranawuyea ruwujo bi saa fi ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen tia ruwujənədəa noniyende, amma ti kam duwon mana Isayea am Isa kəlanjua fanjanayen cəmowonadəro noniyena. Bare yaudiya Isaa gawu kambərsenjan casambarənniro, ruwudumadə wotiya adəa ruwuje tayiro Isa Almasiwudə Ala ye, adamgəna ye nangaro, ti runju naptu solomaye katte Ala-a adamgəna-ayen cədi yeno. Koro Isa jiri fin yaye malaiyawa so, nawiya samma soa ngalworo fəleduro, karwunjaro duno cakke tayiro kambərselan dasaa, wuraja, kalkallo walja yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Alaye Tadanjuyen mana njəddo (1.1–4.13)

Isama fiman kura martawaa wo (4.14–10.18)

Səmo kasta-a karwuro duno njo-a (10.19–13.19)

Lewa daryeye (13.20–25)

Wotiya Ibranawu Isaa jaanadəro **ruwudəgənədə** **ALAYE TADANJUYEN MANA NJƏDDO**

¹ Kuren Ala gənagənniro jiri gadegaden ci nawiyaen kaariyandero mana cəddəna,

² amma jaman daryeye adən andiro Tadanjuyen mana seddo. Tia warasama awo sammayero kido, koro tiyen duniaa alakkeno.

³ Ti Tadađə yiyildu daraja Alaye, tima camuno kalkal naptunjuyədə wo, koro dunia ngasoa kənduwo mananjuyen roji. Ngawo adamgənəa biwuwalan tayirro kalakcənayen, samən kəmboram Martawamayen napkeno.

Tadađə malaiyawaro kura wo

⁴ Kaalanju nantadaye warasajənədə cu malaiyawayero ngalwodə gai, tima tayiro kura wo.

⁵ Malaiyawaye finja gəle Alaye ngalte tiro: «Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna,»[†] cəne wuljuwo, bi kəlanjun: «Wudə Bawanjuro walləkki, ti ye Tadaniro walji,»[†] cəne wuljo?

[†] 1:5 1.5 Jaw 2.7 [†] 1:5 1.5 2Sam 7.14

6 Koro walde sa karunju duniaro cuwudidən tiye: «Malaiyawa samma tiro ambəcca!»†

7 Koro kəla malaiyawadəyen tiye: «Malaiyawanjua ruhuwaro cədi, kidawunju yea təlam kannuyero cədi,»†

8 amma kəla Tadadəyen tiye: «Ala, kurisnəm kərmaiye sawisoro dəgai, koro kanəm kərmaiye də tima nanjire wo.

9 Nanjire raamma, jirenambu wanəmma. Adəma nangaro Ala Alanəmdə nia kəndawu karwukəjiyen amanəmbea kojənaro samngeno.»†*

10 Koro tiye: «Nidə, Kəmande, badiduramnin fərdu duniaye gənyem, koro samedə ye kida mukkonəmbe.

11 Tayidə sidagai, amma nidə dəgami. Tayi samma kajəmu gai dinjai,

12 barmus gai tayia kərinəmi, gəmajə gai faldai, amma nidə faldəmbaworo dəgami, koro kawunəm ye dajiwawo.»†

13 Koro malaiyawaye finja gəle Alaye ngalte tiro: «Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəmbe si gənaduramməmbo dikki!»† cəne wuljuwo?

14 Tayi samma wolodiya ruhuye am duwon njəkkawo warasajaidəro kida njəddoro juwaada, gəna?

2

Njəkkawo kura

1 Adə nangaro awo fanniyenaro ngəlaro hangal gənaniyo, bare sərniyendero.

2 To, mana malaiyawayen wuldənədə kibbu yedə, koro biwu so, ganambu so samma wowomnja jussənədə kəlanjaro gərjaana yedə,

3 andi njəkkawo kuradəa waniyea, ndayin gəle kadiye? Njəkkawo adə, Kəmadə burwon tia mawojəna, am fanjanadə ye andiro tabbansaana,

4 koro Ala kəlanju ye alama so, awo ajabba so, kənduwo jiri jiri so, kənjowa Ruhunjuye rawonjun dagardəna soyen tia shedajəna.

Fuwuma njəkkawo kura adəye

5 Leira kəlanjun mananiyedə, cidinya si malaiyawayero gəni Ala tia kekko,

6 amma kam laaye na laan shedaje: «Awi kam duwon tia tangəmidə bi tada kambe tiro kiskəmidə?

7 Tia sa ganaro cidinya malaiyawayero kisagəm, tiro ariawu daraja-a martawa-ayea yakkəme

† 1:6 1.6 SK 32.43 † 1:7 1.7 Jaw 104.4 † 1:9 1.8-9 Jaw 45.6-7 * 1:9 1.9 kəndawu karwukəjiyen samngeno - Jamannjan kamba kərenəme mairo galaduro, kəndawu jaitunne kəlanjuro fijagane samgeyera. † 1:12 1.10-12 Jaw 102.25-27 † 1:13 1.13 Jaw 110.1

⁸ awo sammaa cidiya sinjuyero kekkəm.»† Awo sammaa cidiyanjuro njakkodə, Ala awo cidiyanjuro cakkəna falmaa koljənni. Kərmadə awo sammaa cidiyanjun koro yaye ruiyewawo,

⁹ amma Isaa ruiye, kam duwon sa ganaro cidiya malaiy-awayero cəsaanadə. Bone karmoye cana nangaro Ala tiro ariawu daraja-a martawa-ayea cakkəna. Ngainin karmonjudə, ser Alayen am samma nangaro nuna.

¹⁰ Ala duwon awo samma ti nangaro ye, tiyen ye dəganadə, tadawa kadaa* darajaro kudoro, fuwuma njəkkawonjayedəa bone njalan kalkallo dionjudə jussəna.

¹¹ Awoa ti tayirro kalakcidə-a tayi tayirro waljaidə-a samma Bawanja tilo. Adəma nangaro tayia kəramiyalan bowoduro nangujənni,

¹² tiye: «Cunəm kəramiyaniro wulgəkki, dawu jamayen nia njungorəkki,»†

¹³ koro: «Tiro təmani yakkəkki,»† koro walde: «Akkoni tadawa Ala sina-a rokko,»† yeno.

¹⁴ Tadawadə tiyi-a bu-aadə, Isa ye awo anilan nuwanjua. Ngainin karmonjuyen ti duwon kənduwo karmoye cədana wotte Yiwulisdə yea baworo cəde

¹⁵ am duwon ridu karmoye nangaro kəndəgainja saman nankərean dasaanadə yero nankam kəlaye cina.

¹⁶ Awoa tabbatto malaiyawaa gəni, kaduwu Nawi Ibrahimbea banajiji.

¹⁷ Adəma nangaro dole jiri fin yaye kəramiyanjudə-a camunno walji, curo kida Alayen rıman kura kanjimarima ye, amanna yero waljo, biwuwa jamadəye cinjoro.

¹⁸ Ti kəlanju jaraptəne bone canadə, nanjun kənduwo tayi jaraptaidəa banaduwaye mbeji.

3

Isadə Nawi Musaro kura wo

¹ Adə nangaro, kəramiya muminna, nayi bowodu sameyen nuwandoadə, Isaa wunowo, tima kəngayam-a rıman kura-a njasaraindeyedə wo.

² Nawi Musa curo jama Alaye sammayen amannadə gai, Isa ye ti duwon tia galajənadəro amanna.

³ Fado tandoma fadodəa darajan kojənadə gai, Isa ye Nawi Musaa darajan koduye martawanjua.

⁴ Awoa fado fi yayea kam cədandəna mbeji, amma ti awo sammaa cədandənamadə, tima Ala wo.

† 2:8 2.6-8 Jaw 8.4-6 * 2:10 2.10 tadawa kada - Am duwon Isa Almasiwuyen tadawa Alayero waljanadə. † 2:12 2.12 Jaw 22.22 † 2:13 2.13 Ish 8.17 † 2:13 2.13 Ish 8.18

⁵ To, Nawi Musadə Alaye wolodi, curo jamanju sammayen amannaro walje naptu shedama awo fuwun wuldidəye kido,

⁶ amma Almasiwudə Alaye Tada, kəla jamanjuyen amanna, koro karwukibbande-a fərdu təmandeye-aa roniyea, andima jamanjudə wo.

Tustu laa jama Alaye

⁷ Adə nangaro, Ruhu Alaye wuljənadə gai: «Ku kowonju fannuwia,

⁸ bare karwundo janguwwi, jiri tuɾudən yim jaraptuyea karaan cadənadə gai,

⁹ na duwon kaariyando saa fidewuro kəndonni carunason wua rijamsane jaramsanadə.

¹⁰ Adə nangaro am jaman tiloa todəro gərgagəkke wuye: “Kullum karwunjan faccagai, jawalnidəa nojanni.”

¹¹ Daji gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»†

¹² Kəramiya, hangal gənanowo bare kamndo laa karwu diwi-a kambərsenambu-aaro walje Ala Kəndəgaimaa koljənni.

¹³ Yim tiro ku canison kattendon dunoədənowo, bare jamba biwuye wundundomaa cakke karwunju jakcənni.

¹⁴ Təmande burwoyedəa har njerorambo ngəlaro roniye-naa, na Almasiwuyen nuwanda.

¹⁵ Wuldənadə gai: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi, jiri tuɾudən cadənadə gai.»†

¹⁶ Wunduso kowonju fanjanason tuɾu kedo? Tayi mukko Nawi Musayen Masarlan caluwuna samma, gəna?

¹⁷ Wundusoro Ala saa fidewuro gərgajəgənadə? Tayi biwu cade kaminnja karaan casurənadə, gəna?

¹⁸ Koro tayi ganambu cadəna gənia, wundusoro Ala tayi tustunjuro ngasayiwaworo kansi jəbbunadə?

¹⁹ To, kambərsenambudəro rakcane ngasaanniro ruiyena.

4

¹ Adə nangaro, kua yaye wadu tustunjuro ngawoye mbejidə, hangal gənaniyo bare kamndo laa tia fuccənni.

² Awoa kawuɾi kəjidəa tayiro wuljaanadə gai, andi yero wulsaana, amma mana kawuɾidəye tayiro faidajəgənni, tayidə kambərselan am fanjanadəro kəldaganni nangaro.

³ Andi kasaddiyenadə tustudəro ngayiye, kəlanjun wuljənadə gai: «Gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»† Adəson, kidawanju kawu dunia

alaktənaman ceserəna.

⁴ Kitawuye na laan kəla kawu tulurdəyen ngai wuljəna: «Kawu tulurredən Ala kidanju samman tuskeno.»†

⁵ Koro walde na adə yen: «Tustunidəro ngasayiwawo!»† cənna.

⁶ Adə nangaro, am laaye tustudəro ngawo gapcənadə, koro am burwon tayiro kawuri kəji wuljaanadə ganambu nangaro tustudəro ngasaannidə,

⁷ jauru tussənaye ngawon Ala koro walde kawu laa tiro ku cani dabbarje ci Nawi Daudayen tiye: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi,»† cənna, calan wul-liyenadə gai.

⁸ Ca Yoshuwa tayiro tustu cinaa, ngawon Ala mana kəla kawu gadeyen cədənni.

⁹ Adə nangaro jama Alayero yim tustuye gapcəna mbeji.

¹⁰ Kam tustudəro ngaanadə, Ala kidanjun tussənadə gai, ti ye kidanjun tussəna.

¹¹ Adə nangaro tustu adəro ngaworo koworɪ diyo, bare wunduma ganambu kaanja-a camun nangaro yessənni.

¹² Nonowo, mana Alayedə roa ye, faidaa ye, kashagar təlam yindia fi yayero timia wo, tidə ro-a ruhu-a koro ndəwu-a buri-a yaktama, koro təma-a nia-a karwuye sharama.

¹³ Alau fima fuwu Alayen gəraada bawo, amma awiso farakko kaada curui, ti duwon andia kəndonde sammaro saworidə.

ISAMA RIMAN KURA MARTAWAA WO

¹⁴ Adə nangaro, řiman kura martawaa sameyen reje kojənaa taiyenadə, wotte Isa Tada Alayedə, njasaraindedəa roniyoy!

¹⁵ Awoa řiman kura nanlawunden rakce andia njunosai-wawo gəni taiye, ai, jiri fin yaye andi gai jaraptəna, amma biwu cədənni.

¹⁶ To, kuris Ala Sermayedəa ridu bawoaro karənniyo, kanjimari ye fandiyo, ser sa jəktuyen bana kudoma ye moyiyo.

5

¹ Řiman kura fi yaye dawu amben kəreyadadə jama nangaro kəla awowa Alayen galaada, sadaa so, bu fida biwuwa nangaro so cədi.

² Koro rakce nodunambuwu-a am jawallan caluwuna-aro kissiyi, ti kəlanju nanlawun dəganadəro.

³ Adə nangaro, biwuwa jamayero bu fida cədidə gai, kaanju yero dio tiro wajipcəgəna.

⁴ Wunduma kəlanjuro daraja adəa ngojiyiwawo, sai Ala tia bowojiya, Nawī Harunaa bowoʒənadə gai.

⁵ Jiri adəgainin Almasiwudə daraja řiman kuraro walduye kəlanjuro ngojəgənni, amma ti duwon tiro: «Ni Tadanī, ku Bawanəmbə walləkkəna,»† cənnadə

⁶ na gaden tiro: «Ni řiman har abadaro, kaala Malkisadakayen,»† wuljəna.

⁷ Naptunju duniayen Isa kowo dunoa-a simalo-aa moduwalan ti duwon nanjun kənduwo tia karmolan nʒəkkawoyeadəa lowoji, koro nanmuminnjudəro Ala tia fangeno.

⁸ Ti Tada Alaye yaye, bone njanjuyen ga kirowo.

⁹ Naptu kalkaldəa nayeyenniya, am tia jaana sammaro fərdū nʒəkkawo sawisoyero walyeno,

¹⁰ koro Ala tia řiman kuraro kaala Malkisadakayen galayeno.

Səmo kasta kəla jawal kolduyen

¹¹ Kəla adəyən awo wulduye ngəwu taiyena, amma bayindunjudə jau, nayidə fanduro lusurro walluwwadəro.

¹² Tussəna maləmbəro waldu nayiro wajimnʒaana-son, nayiro alamdu budu mana Alayedəa nangadəmbə nʒikkəralan mərədundoa. Kəmbə kibbulan gəni, kiamlan mərədundoa.

¹³ Wundu duwon kiamlan dəganadə mana nanjireye asujiwawo, ti tadaana nangaro.

¹⁴ Amma kəmbə kibbudə am wurajanaye, tayi duwon hangalnjan kullum faidadane halnʒa awo ngəla-a diwi-a gayirduro alamgadadə.

6

¹ Adə nangaro, alamdu burwoye Almasiwuyedəa kolliyo, kəla awo kalkaldəyən fuwuro leniyo. Bare koro yaye fərdū gənaniye kida karmo kudomaa wanəmə təmdū so, Alaa mərsadu so,

² alamdu kəla kasala-a mukko gənaduwo-a karmolan cidu-a wowom sawisoye-ayen kəlan mana diyende.

³ Alaye cədia, fuwu buiye.

⁴ Awoa am kəlanʒa fərəmdə kənʒo sameye casambe Ruhu Alayen nuwa cawande

⁵ mana Alaye so, kənduwo dunia fuwuye soa kəjiro casambəna duwon

⁶ jawallan caluwunadə, waldəmə tayia təmduro kalak-
tuwudə yojiwawo, dalilnjudə koro yaye Tada Alayedəa kəskarə jajagane farakko tia nanguro casakki nangaro.

⁷ Awoa cidi duwon ingi ngəwuro tilan cudure cane nema barewunjudəro faidaa cakkidə bargā Alaye cuwandi,

⁸ amma kəriyi so, kajai so cakkia, faidanju bawo, baskuduro dabbargada, koro daryeramnin kannu cattai.

⁹ Kərawowunde, ngai wulliye yaye, kəlandon awowa ngalwo mbejiro mərsaniyena, wotte awowa njəkkawoye.

¹⁰ Ala jirenambuma gəni, kəndondo so, kida muminnaro yidduwe kərawo cunjun fəlenuwwa ye, kua yaye fəlenuwi ye soa ngešsiwawo.

¹¹ Koro təmando har njerorambo tabbacciyiro wundundo yaye kowəri adəmaa cədiya, rayiye.

¹² Bare lawuro walluwwi, amma tayi duwon kambərse-a kanadi-ayen wadu Alaye warasajaidəa gaiwo.

Wadu tabbat Alaye

¹³ Sa Ala Nawī Ibrahimbo wadu ngojəgənadən, wunduma tia kojəna kəlanjun kansi boye bawodəro, kəlanjun kansi jəbbuwe:

¹⁴ «Tabbatto bargā dəmnjəgəkke kaduwunəm isangəwugəkki,»[†] yeno.

¹⁵ Adəgaima Nawī Ibrahim kanadin gurejənaye ngawon, awo Ala tiro waduro ngojəgənadəa kiwando.

¹⁶ Awoa amso kəla awo tayia kojənayen kansi jawui, koro kansi tabbatdə kambiwunja sammaa baworo cədi.

¹⁷ To, Ala nanfaldunambu nianjuyedəa warasawu wadudəyero cayemaa kojənarō fəleduwu kiraanniya, kansilan tia tabbatkeyeno.

¹⁸ Ngainin kəla awo yindi faldaiwawoyen, koro kəlanjan Ala təmmarō kattuwu kamjiwawodə, andi duwon gəraduramdəro kasiye ngayiyenadə duno kura fandiye təma fuwundero cakkənadəa taiye!

¹⁹ Təma adəa sunu roye gai taiyena. Tidə tabbat ye, dunoa ye, koro ngawo juwadəyero ngayi.*

²⁰ Isa ye, ti duwon řiman kura sawisoyero kaala Malkisadakayen waljənadə, fuwunden leje andi nangaro nadəro ngaana.[†]

7

Kaala nanřiman Malkisadakaye

¹ Malkisadaka adə, ti mai bərnī Salambe ye, řiman Ala Mai Samemaye ye, ti duwon Nawī Ibrahim maiyadəa kəriwun juwe waldidən tia kapciye tiro bargā dəpciye,

[†] 6:14 6.14 Bad 22.17 * 6:19 6.19 ngawo juwadəyero ngayi - Na jaurō darajaa Ala dəgaidə. [†] 6:20 6.20 Jaw 110.4

² koro Nawi Ibrahim tiro jakka awisoyea cinadē, burwon, maana cunjuye mai nanjireye, koro ti mai Salambe, maananju mai nanlewaye.

³ Tidē bawa, bi ya, bi kaariya cēdanni, badiduram kawuye bi njeroram roye cēdanni, amma Tada Alaye-a camunno waljēna, koro sawisoro řiman dēgai.

⁴ To, nankura kam adāyedēa ruiwo, ti duwon kaarinde Nawi Ibrahim tiro jakka ganimadēye cinadē.

⁵ Kēla Attaurayen tayi kaduwu Lewiye kaala nanřimanne cawandēnadē wada mukko jamayen jakka mowoye cadana. Jamadē Nawi Ibrahimben tasambēna, wotte kēramiyanja yaye, mukkonjan jakka camoyi.

⁶ Amma Malkisadaka ti duwon fērdunju tayilan bawodē mukko Nawi Ibrahimben jakka cēmoye ti waduwadēa cēmowonadēro barga dēpkeyeno.

⁷ Shekkuma bawo gana kurayen barga cuwandi.

⁸ Kuro laayen am nowu jakka camoyi, amma kuro gadeyen ti roaro shedajanadē jakka cēmoyi.

⁹ Koro ngai wulduro, Lewi jakka mowomadē Nawi Ibrahimben jakka biyajēna,

¹⁰ awoa sa Malkisadaka Nawi Ibrahimba kapcēgēnayen, tidē koro yaye curo tiyi kaarinjuyen.

¹¹ To, jamadē kaala nanřiman Lewiye Attauraa camowona, amma kalkallo waldu tilan isēnni. Adē nangaro řiman gade kaala Nawi Harunayen gēni, kaala Malkisadakayen culuwilan mēradua.

¹² Nanřimandē faldiya, dole wadadē ye faldi.

¹³ Awoa ti kēlanjun awo ani wuldēnadē jiri Lewiye gēni, jiri gadeye, jiri duwon wundunjuma kida laya duwadurambe cēdēnnidē.

¹⁴ Tabbat Kēmande jiri Yahudayen kiluwo, koro Nawi Musa kēla řimanna jiri adēyen awima wuljēnni.

¹⁵ Adē koro cayemaa kojēnaro federo walji, řiman gade Malkisadaka-a camun fēlediyiya,

¹⁶ řiman duwon kēla ada kaan kaarinnen gēni, kēla kēnduwo ro ceriwawoyen řimanno waljēnadē.

¹⁷ Awoa sheda adēa kēlanjun cadī: «Ni řiman har abadaro, kaala Malkisadakayen.»†

¹⁸ Wada cayedē dunonambunju-a faidanambunju-a nangaro baworo waljēna,

¹⁹ awoa wadadē awimaa kalkallo kalakcēnni, amma cūnjuro tēma ngalwo mbeji, tiyen Alaa karēnniye.

²⁰ Koro awo adē kansi bawoalan gēni tēdo. Awoa calan amso kansi bawoalan řimannaro waljana,

† 7:17 7.17 Jaw 110.4

²¹ amma Isadə, Alaye tiro: «Kəmande kansii juwuna, koro təmdiawo: “Ni rīman har abadaro,”† cəne kansialan tia rīmanno kido.

²² Kəla adəyen Isa aman ngalwodə* tabbacciyi.

²³ Koro am ngəwu rīmanno waljana, karmoye tayia kidanjan kolje dasayiwawo nangaro,

²⁴ amma ti sawisoro dəgai nangaro, nanrīman təmmaro faldiwawo cədana.

²⁵ Adəmaro kənduwo am duwon tiyen Alaa karənjaidə sawisoro njəkkawoye cədana, dalilnjudə ti sawi yaye tayiro moduwa njəddoro dəgai nangaro.

²⁶ Rīman kura jiri adə gai taiyeya, jussəna: mumin, biwubawoma, tayir, biwuwu-a faidana, samemaro kuruwunno sapcana.

²⁷ Rīmanna kura gade gai bu fida yimbi yaye diolan mərədunju bawo, burwon biwuwa kəlanjuyero, daji biwuwa jamanjuyero. Adə sa kəlanju bu fidaro cinadən tilo lonno kido.

²⁸ Awoa wadadə am duno bawoa rīman kuraro galaji, amma wadu kansiyə ngawo wadadəyen isənadə Tada har abadaro kalkallo waljənadə galaji.

8

Isama rīman aman ngalwoye wo

¹ Awo wulliyə sammaye asuduram manandeyədə: Rīman kura adə gai samən kəmboram kuris kərmaiye Martawamayen napkadaa taiye,

² wotte kidama na tayir leima jireye kam gəni, Kəmande kokcənadəye.

³ Awoa rīman kura fi yayea sadaa-a bu fida-a coro galajai, adə nangaro ti yero awo njoye fandodə wajipcəgəna.

⁴ Ca ti dunian kərgaa, təmmaro rīmanno waljiwawo, rīmanna kəla Attaurayen sadaa njowu mbeji nangaro.

⁵ Tayidə kidawu kaudi awowa samən dasaanaye. Ala sa Nawi Musa leimadə cədandidən səmonju kassənadə gai: «Hangal gənane, awisoa kəla fasalnju kau kuruwun fəlenjəgəkkənadəyen tande!»†

⁶ Amma kərma Isa soloma aman ngalwoye waduwa ngalwoyen tabbaccəgənadəyero waljənadə gai, kida tiro tinadə ye ngalwo.

⁷ Awoa ca aman burwoye* awima tilan maujəna baworo walyenoa, dalil aman kənyindiye laaa maduye bawo.

† 7:21 7.21 Jaw 110.4 * 7:22 7.22 aman ngalwo - Aman bərində. † 8:5 8.5

NL 25.40 * 8:7 8.7 aman burwoye - Aman cayədə.

⁸ Amma Ala jamanjuro ayau gənajiye: «Akko sa cəde, jama Israyilaye-a jama Yahudaye-a aman bərin ndəmmiye,» yeno Kəmandeye,

⁹ «aman duwon kaariyanja-a yim tayia mukkoyen takke lardu Masarren tuluwukkənalalan ndəmmiyenadə-a camun gəni. Kəla amanniyen dasaanni nangaro, wu ye tayiro kiskəkkəni,» yeno Kəmandeye.

¹⁰ «Akko aman ngawo yim aniyen jama Israyilaye-a ndəmmiyedə,» yeno Kəmandeye, «wadawani hangalnjaru yakkəkki, karwunja yen ruwunəkki. Alanjaro walləkki, tayi ye jamaniro waljai.

¹¹ Wunduma kamanjuro bi kəraminjuro “Kəmandea none!” cəne alamjiwawo, gananja tamiya kuraro kudero tayi samma wua nosai nangaro.

¹² Jirenambunja njunonəkki, biwuwanja ye gadero tangəkkawo,»† yeno.

¹³ Aman bərin wuldunjudə, burwoyedəa dinaro kalacəna. Koro awo duwon dina ye, sanju kojəna yedə, baworo waldunju karənjəna.

9

Na darajaa cidiye-a sameye-a

¹ Aman burwoyedən wadawa Alaro ambəttuwuye-a na darajaa cidiye-a mbeji.

² Awoa leima ketando, curo ngimnju burwoye tiro na darajaa canidəyen fatəladə-a tewurdə-a burodi sadaayedə-a mbeji.

³ Ngawo juwa kənyindiyedən ngim kənyindiye tiro na jauru darajaa cani mbeji,

⁴ nadən kaaji njakkoram dinarredə-a sanduwu amanne tiyiju samma dinarlan jakkadadə-a mbeji. Curo sanduwudəyen kalwo dinarre curon kəmbo tiro man* canidəa-a ka Nawi Harunaye fəre cakkənadə-a allowa amandəyedə-a mbeji,

⁵ samenju yen malaiyawa daraja Alaye na gərgadunju fastuyedəa kaudi fefedonjayen jakcai mbeji. Kərmadəro dama mana ani sammaa fal fallo bayinduye bawo.

⁶ Awo ani ngai dabbargadadə, řimanna nasha burwoyedəro kullum ngasaye kidanja cadı,

⁷ amma nasha kənyindiyedəro řiman kura runju saan fallo ngayi, koro bu bawoa ngayiwawo, bu duwon kəlanju-a biwuwa jamaye nodunambunjan cadəna-a nangaro cuwudidə.

† 8:12 8.8-12 Iri 31.31-34 * 9:4 9.4 man - Kəmbo samelan isənadə.

⁸ Ruhu Alaye ngainin sa leima burwoye kua yaye mbejidə, jawal na jairo darajaayedə koro yaye isanodənnirowo farakko fəleyeno.

⁹ Adə misal jaman kuyero, awoa sadaa-a bu fida-aa rimanna cadidə rakcane karwu ambəttuwumayedəa kalkallo kalakcawawo.

¹⁰ Tayidə wadawa tiyiye, kəmbo-a kənja-a kasala jiri jiri-aa wujana, har awo samma bərinno waljirowo gənaada.

¹¹ Amma Almasiwu fəledəgəna, wotte rima kura awo ngəla ngəla isanaye. Curo leima duwon mukkon gəni tədandəna, maananju alaktu adəye gəni, leima burwoyedəro kura-a tayir-a wodəyero koje

¹² tilo lonno na jairo darajaadəro ngaye bu dal so, kəna soyen gəni, bunjuyen merudu sawisoye kimowo.

¹³ Ai, bu dal so, dalo soye-a buwu kəna karwudi wargadaye kəla tayirnambuwuyen jəjərgadaa-a tiyi kambe tayir gənidəa tayirro kalakcawo walyenoa,

¹⁴ balle bu Almasiwuyey, ti duwon Ruhu sawisoyen awima waada bawoan Alaro kəlanju cinadə, karwundea kida karmo kudoman tulji, ngainin andi ye Ala Kəndəgaimaro kida yiddiye.

¹⁵ Adə nangaro Almasiwudəma soloma aman bərinne wo. Am bowowadadə wadu warasa sawisoyea cawandi, dalilnjudə karmonju tayia biwuwa duwon kəla aman burwoyen cadənadəlan merujəna nangaro.

¹⁶ Lamar aman warasayedə, sai aman diomadə bawojənarə tabbattiyi duwon,

¹⁷ aman warasayedə karmo bawoa, kənduwonju bawo, dalilnjudə aman diomadə ronjuamaa aman warasayedə dunonju bawo nangaro.

¹⁸ Adə nangaro aman burwoyedəma bu bawoan ndəptənni.

¹⁹ Nawi Musa, ngawo wada Attauraye fi yayea jama sammaro wuljəgənyen, bu kəna so, dal soye ingi-a wulu kime-a kəska təngəri isop cani-an kundenno ngoje kitawu kəlanju-a jama samma-aro jəjərjiye

²⁰ tayiro: «Bu adə aman duwon Ala nayiro ronoworo wulnjaanadəa tabbacciyi,»† yeno.

²¹ Jiri adəgainin leimadə-a kalwowa ambəttuwuyey samma-aro budəa jəjəryeyeno.

²² Kəla Attaurayen awo ngəwua bulan tayirro kalakcawo, koro bu fida bawoa, gawara bawo.

Bu fida Almasiwuyey

²³ Adə nangaro, kaudi awowa samən dasaanayedəa bu fida anilan tayirro kalaktu wajipcənadə, dole awowa sam-eye kəlanjadə bu fida ania kojanalan tayirro waljai.

²⁴ Awoa Almasiwu na darajaa mukko kamben tədəna, wotte kaudi awo jireyero gəni, amma samedəmaro kərgawo, kərma fuwu Alayen andi nangaro fəleduworo.

²⁵ Koro samero ngawonjudə, kəlanjua ngəwuro bu fidaro njoro gəni kərgawo, jiri riman kura saa fi yaye bu kaanju gənian na darajaaro ngayidə gai.

²⁶ Adəgairo walyenoa, dole tən alaktu duniayen sai ngəwuro bone caiya, amma akko tilo lonno njeroram jamannen kəlanjua laya dionjulan biwudəa baworo dioro fəledəgəna.

²⁷ Jiri kam fallo nuiro kadargada, koro ngawo adəyen sai sharadə gai,

²⁸ ngainin Almasiwu ye kəlanjua biwu am ngəwuye ngoduro fallo cina, koro fuwun walde kənyindiyero biwu nangaro gəni, am tia gangadaaro gurejaidəro njəkkawo kudoro fəlediyi.

10

¹ Attauradə awo ngəla ngəla fuwun isaidəye camuno jireye gəni, kaudinja bas nangaro, təmmaro rakce bu fidanju kullum saa fi yaye cadidəyen am ambəttuwuro karənjaidəa kalkallo kalakciwawo.

² Adə gənia, ca ambəttuwuwudə tilo lonnin tayirro walyeraa, biwuwanja gadero takcannidə, bu fida ania dio koldəna, gəna?

³ Amma bu fida anin saa fi yaye taktu biwuwaye mbeji.

⁴ Awoa bu dalowa-a dalla-ayen biwuwa cindudə təmmaro yojiwawo.

⁵ Adə nangaro duniaro kəndenjun Almasiwuye Alaro: «Bu fida so, sadaa so raammi, amma wuro tiyi dab-barseyem.

⁶ Laya rəməssə wargada bi bu fida biwu nangaro kar-wunəm cəraanni.

⁷ Daji wuye: “Alani, akko rawonəm dioro kadikko, kitawulan kəlanin ruwuwadadə gai,” yekko.»†

⁸ Tiye: «Bu fida so, sadaa so, laya wargada so, bu fida biwu nangaro so raammi bi ardinəmmi,» wuljənaye ngawon, wotte awo kəla Attaurayen tədidə,

⁹ koro walde: «Akko rawonəm dioro kadikko,» cənna. Awo kənyindiyedəa kokturo burwoyedəa cinji.

¹⁰ Koro rawo Alayen andi sadaa tiyi Isa Almasiwuyen tilo lonno tayirro walliyena.

† 10:7 10.5-7 Jaw 40.6-8

11 Riman fi yaye yim nguson daada kidanju bu fida tammaro rakcane biwuwa cinjaiwawodæa cædiya cædi,

12 amma Almasiwudæ, ngawo bu fida biwuwa nangaro tilo lonno har abadaro cæðenayen, kæmboram Alayen napkeno,

13 koro kua adæn fuwun kæladowanjua si gænaduramnjuero cadiro gureji.

14 Awoa sadaa falnin am tayirro waljaidæa sawisoro kalkallo cæðæna.

15 Ruhu Alayedæ ye andiro kæla adøyen sheda saddi. Tiye:

16 «Akko aman ngawo yim aniyen tayi-a ndæmmiyedæ, yeno Kæmandeye, wadawani karwunjaro yakkækki, hangalnja yen ruwunækki.»† wuljænaye ngawon,

17 koro walde: «Biwuwanja-a nandiwinja-aa gadero tangækkiwawo.»†

18 Gawara aniyæ tæðænadæ, sadaa biwu nangaro gadero tædiwawo.

SËMO KASTA-A KARWURO DUNO NJO-A

19 To, kæramiya, bu Isayen jawal duwon ridu bawoaro na jauro darajaaro ngawoyedæa fandiyeana,

20 wotte jawal bærin ro fandoye juwayen maananju tiyinjuyen andiro færamsaana,

21 koro fiman kura fuwuma jama Alayæ yea taiyena.

22 Adæ nangaro karwu tiloan, kambærese tartippan, karwu ye bulan jæjærojane hal diwin tayirdænalalan, tiyi ye ingi tayir tuljænalalan karænniyo!

23 Ti wadu ngojænadæ amannadæro, njasarai tæmandeyedæa dunoaro taiyo,

24 koro kattendero kissiyyo, kærawo-a kida ngæla ngæla-a dioro kowofiniyo!

25 Bare ada am laayæ gairo captundedæa kolliyende, amma kattendero duno yiyo, masammanno yimdæ* karændu cædi ruwidæro.

26 Awoa nodu jiredæyæa fandiyeana ngawon rawonden biwu diyæa, bu fida biwuwa nangaro gadero bawo,

27 sai wowom jauro riduyæ ye, kannu jau kæladowa Alayæa juwui ye guredu.

28 Kam Attaura Nawi Musayæa wajænamadæ kæla mana shedama yindi bi yakkuyen kanjimæri cuwandænnin nui.

29 To, kam Tada Alayæa ruje bu amanne tiyen tayirro waljænadæa tayir gæniro ngoje Ruhu serredæa rajænamadæ, wowom jiri fi todæa nandiwin kojæna tiro gænajagaiya jussænaro tæmanuw?

† 10:16 10.16 Iri 31.33 † 10:17 10.17 Iri 31.34 * 10:25 10.25 yimdæ - Kiyama.

³⁰ Awoa ti duwon: «Wowom gənaduwudə kakke, wuma rəmbəkki,»† koro: «Kəmande jamanjua sharaji,»† cənnadəa noniyena.

³¹ Mukko Ala Kəndəgaimayero ngawodə awo jauro riduye.

³² Jaman caye, sa duwon ngawo karwundo wassənayen bone yawe lawala kuralan nedduwwadəa tangowo,

³³ sa laan fuwu jamayen curo rudu-a basari-ayen dəgawwa, sa laan koro am tayiro adəgai caddənarə kəldəgəwwa.

³⁴ Awoa kosowua njunonuwwa, kəndando mowo ye karwukəjialan kasadduwwa, nayi kəlando kənda tia kojəna ye, sawisoro tussi ye tawwadəa nonuwwa nangaro.

³⁵ To, adə nangaro bare tabbattuwundodəa kolluwwi, tin mukowa jauro fanduwu.

³⁶ Nettulan mərəadundoa, ngainin, awo Ala cəraanadəa diwwaye ngawon, awo waduro ngojənadəa fanduwu.

³⁷ «Gana jəm cədiya, ti fuwun isimadə tussiwawo isi.

³⁸ Koro jiremanidə kambərseyen roa dəgai, amma ngaworo waldia, roni kəjinju fanjiwawo.»†

³⁹ Andidə tayi ngaworo waldane faccagaidəye gəni, tayi kambərselan njəkkawo cawandidəye.

11

Kambərse

¹ Kambərsedə, tima awo təmadənadəa tabbatto ngodu, awowa taruiwawodəa tartippo kasattu.

² Tilan kaariyande sheda ngəla Alayen cawandəna.

³ Kambərselan andi ye dunia mana Alayen alaktəna, wotte awo turuidə awo turuiwawolan tədənaro asuyeiyə.

⁴ Kambərselan Nawi Haabila sadaa duwon Kaabilayedəa kojənaa Alaro kikkudo. Kambərsenju nangaro tia jiremaro ngojane sheda ngəla kiwando, Ala kənjonjudəa ardijənədəro. Koro ti nunama, kambərsenju nangaro koro yaye mana cədi.*

⁵ Kambərsenju nangaro Nawi Idərisa bare karmo curuniro tia samero sapkera, daji tuwandənni, Ala tia sapcəna nangaro. Awoa kawu saptunjudəro, Ala tia ardijənaro shedajana.

† 10:30 10.30 SK 32.35 † 10:30 10.30 SK 32.36 † 10:38 10.37-38 Hab 2.3-4

* 11:4 11.4 kambərsenju nangaro koro yaye mana cədi - Nawi Haabila nuna yaye, kambərseyen awo Ala cəraanadəa cəde sheda ngəla na Alayen kiwando. Ngainin shedanju mana saddi.

⁶ Kambərse bawoan ardidu Alayea fandodə yojiwawo, awoa kam Alaa karənjidə dole Ala mbeji ye, maduwunjuro mukowa ci yedəa kasacco.

⁷ Kambərselan Nawu Nuhu sa Ala tiro kəla awowa kua yaye taruiwawoyen gala cinadən Ala ridalan am fannjuyea njəkkaworo maara dabbaryeno. Ngainin duniaro wowom gənajiye warasama nanjire duwon kambərselan tuwandidəyero walyeno.

⁸ Kambərselan Nawu Ibrahim, sa Ala tia na warasajidəro leduro bowojənadən, Alaa giya, koro na lejimaa nojənni yaye, leyeno.

⁹ Kambərselan cidi wadudəyelan sikudo gai napkeno, koro curo leimawayen Isaku-a Yakuba-a rokko warasawu wadu faldəyeman kasarga,

¹⁰ awoa bərnı fərdua duwon kurdumanju-a tandomanju-a Ala wodəa karwunju gureji.

¹¹ Kambərselan Saratu kəlanju, ti duwon cambiwawo ye, jauru kəmurjojəna yedə, kaduwu cuwandiro walyeno, dalıljudə ti wadu ngojənadəa amannaro ngojəna nangaro.

¹² Adə nangaro kam fallen, ti koro nuna gai, kaduwu sillowuwa sameye ngəwu gai, koro sim cidi kesa ci tekuyen komdiwawo gai kesambo.

¹³ Am ani samma awo wadudəye cawandənnin kambərsejaa sanuna, amma awodəa kuruwuyen carune kəji fanjana ye, tayi kəlanja dunian kusotto-a sikudo-aro kasaccana ye.

¹⁴ Awoa am ngai manajaidə lardu gade kaanja majairo fəlejai.

¹⁵ Lardu koljanadəa takcairo walyenoa, ca dama walduye cawandəna,

¹⁶ amma cuju adəyero lardu ngalwo, wotte sameyero karwunja casakkəna. Adə nangaro Aladə tia Alanjalan bowojaidəa nangujiwawo, awoa tayiro bərnı laa dabbərjəgəna.

¹⁷ Kambərselan Nawu Ibrahim, sa Ala tia jarapcənadən, Isakua bu fidaro kaino. Ti wadudəa cuwandənadə tadanju tok tilodəa cina,

¹⁸ ti duwon kəlanjun Alaye: «Am Isakuyen tasambidəmaa kaduwunəmlan bowojai,»† cənnadə.

¹⁹ Ibrahimdə na Alayen kənduwo am karmolaman san-goye mbejiro təmayeno, koro misal gainin tadanjudəa ngainin kiwando.

²⁰ Kambərselan Isaku Yakuba-a Yesawu-aro kəla awowa fuwun isaiyen barga dəpkeyeno.

† 11:18 11.18 Bad 21.12

21 Kambørselan Yakuba sa no cədidən ci kanjuyero njutkadaan Alaro ambəcciye tada Isuwuye fi yayero barga dəpkeyeno.

22 Kambørselan Isuwu kawunju njero cədidən kəla luwo Israyilawuyen jandeje wada kəla sillawanjuyen kaino.

23 Kambørselan, sa Nawi Musa tambənadən, yanju-a bawanju-a tia shawaro carune wada maiyedəa rijannin kəndawu yakkuro tia gərayera.

24 Kambørselan Nawi Musa sa wurajənadən tia tada fero Fira'aunayelan bowojaidəa waje

25 kəji fanda biwuye tussiwawo yayero jama Alaye-a rokko bone nja kəreyeno.

26 Simnju mukowadəro fijəgəna nangaro, rudu duwon kəla Almasiwuyen canadəa arsiyi Masarrero tamanna woro ngoyeno.

27 Kambørselan gərgadu maiye rijənnin Masarnin kiluwo, koro ti turuiwawodəa curuna gairo dunoaro dayeno.

28 Kambørselan sala Burodi Yis bawoadə-a bu jəjərdadə-a kido, bare siduwuma tadawa karunjadəa lejənniro.

29 Kambørselan jamadə Bərəm Maliyayedəa cidi ngamdu gai rejane koyera, amma Masarwu ngai dio mayeranniya, tayia ingi giwo.

30 Kambərse nangaro jamadə kawu tulurro bəрни Jerikoyea dirijanaye ngawon, garu Jerikoyedə wurgada.

31 Kambørselan Rahab jawardə sisiduwudəa kəlewan kəpəgəna, ganambuwa-a rokko sidəgənni.

32 To, awi koro wulləkki? Ca mana kəla Gidiyon, Barak, Samson, Japta, Mai Dauda, Samaila, nawiya soyen dikkənaa, dama fandəkkiwawo.

33 Kambørselan tayidə larduwa kəriwun gewo, shara kamgera, waduwa kewando, ci ngambayea jakkera,

34 kənduwo kannuyea samgeyera, timi kashagarrero kayera, dunonambunjan dunoaro walyera, kəriwun nankwa kedo, kəwuwa kəriwuye larduwa gadeyea duyera.

35 Kamuwa amnja sanuna karmolan roaro cijanadəa tayiro kalakera. Am laa ajawu kura kesa, karmolan cija ro ngalwo cawandoro afu fando wayera.

36 Laa yero rudu fəlejagane kirwon jajaryera, koro tayia sargalan tujane kosoro kesakko.

37 Tayiro dongur kauye gəgəpkeyera, tayia yindiro kamgera, kashagarlan roro keyeso, karawi dimiye-a kaniye-a luwadaa fofomgera, lambi-a jəktu-an kasarga, tayia basaryera.

³⁸ Duniadəma tayia roduro tinni, kalangasa so, kau kuruwu so, kul kauye so, bəlaa cidiye solan bambaramgera.

³⁹ Tayi ani samma kambərsenjajen sheda ngəla cawandəna, amma awo Ala tayiro waduro ngojəgənədə cawandənni,

⁴⁰ Ala andiro awo laa ngalwo dabbarsaana nangaro, ngainin andi bawolan naptu kalkaldəa najagaiwawo.

12

Isa kambərsendeye fərdunju ye, kalkaldumanju ye

¹ Adə nangaro, shedawu kada kadami andia dirisane kəlsanadə, andi ye takkal samma-a biwu budulan andia sadai-a waniyo, nettulan ngərəm andiro gənasaanadəa diyo,

² simnde Isa tima kambərsendeye fərdunju ye, kalkaldumanju yədəro figəiyo, ti duwon karwukəji fuwunjun gənaada nangaro kəska karmoyedəa necce nangunjudəa awimaro ngojənnin kəmboram kuris kərmaiye Alayen napcənədə.

Bare təma kolluwwi!

³ Bare yimbaruwe təma kolluwwiyo, ti duwon mukko biwuwuyen nankəlodo canadəa tangowo.

⁴ Məldundo kəla biwuyen koro yaye har bundo fiduro cadənni.

⁵ Koro mana duno njoma nayiro tadawa gairo njaddənədəa ngessuwwa: «Tadani, bare njərgəro Kəmandeye kəskero ngonəmmi, koro niro njəkkadiya, bare təma kolləmmi.

⁶ Awoa Kəmande kam cəraanadəa cərgəri, koro kam fi yaye tadanjuro cəmoyidəa kowoji.»†

⁷ Njərgərodəa neddowo, Ala tadawanju gairo njadai. Tada fi gəle bawanju tia cərgəriwawodə?

⁸ Njərgəro duwon wundu yaye tilan nuwanjuadə nandon bawoa, nayidə tadawa gəni, ngəriwuwa.

⁹ Koro bawawande sasambənayə andia cərgərsane tayia bərsəmmyenadə, balle Bawa ruhuwayədəro daunde kolgəiye ro fandiye, gəna?

¹⁰ Tayidə andia kawu ganaro jiri ngəlaro caruna gainin cərgərsana, amma Ala faidandero cərgərsai, nuwande nantayirnjun fandiyo.

¹¹ Njərgəro samma sanjun kəji gəni, kutturo turui, amma ngawo adəyen tayi tilan alamgadadəye nuwanjadə nanlewa so, nanjire so.

† 12:6 12.5-6 Kar 3.11-12

12 Adə nangaro mukkondo cəmbərəna-a ngurumngurum-ndo duno bawoa-a dunoaro dewo.†

13 Koro sindoro jawal cəkko yiddowo, ngainin ngurdiyidə jau fanjiwawo, cujunjuro ngaji.

Bare ser Alayea wanuwwi!

14 Am samma-a naptu nanlewaye dio-a nantayir-a manowo, awoa nantayirdə bawoa, wunduma Kəmandea curuiwawo.

15 Hangal gənanowo, bare wundumaro ser Alaye fando tayerənni, bare karwukutta fima cije suwolje tilan am kada tayir gəniro waljanni,

16 bare wunduma kənjənama bi tayirnambuma Yesawu gairo waljənni, ti duwon masəna tiloro warasanju nankaruye cəladənədə.

17 Nonuwwadə gai, darye, sa bargadəa warasaduro mayenniya, tia wayera. Simaloan majima, dama təmduye cuwandənni.

18 Nayidə awo rakce lediro gəni kadiw,* bi kannu jau fit so, duwu cələm pət so, nurnambu so, keyera kura so,

19 nuktu kangadiye so, kowo manaye so, kowo duwon am fanjane bare tayiro mana tərganniro lowoanədə.

20 Ai, wowom adəa rakcane mərjanni: «Ləmanma kau kuruwudəa lejia, dongur kauye gəgəptalan roro ceyesi,»†

21 koro awo fəledənədə jaumaro riduye, har Nawi Musaye: «Karwukam sədane lolokki,»† yeno.

22 Amma nayidə kau kuruwu Siyonnero, wotte bərni Ala Kəndəgaimaye, Jerujalem sameyero isuwwa, koro malaiyawa kada kadami-a ngəməri-a

23 cammo jama karuye cunja samelan ruwuwadadə-a Ala alkali am sammaye-a ruhuwa am jirewuye kalkallo kalaktana-a

24 na Isa soloma aman bərinne-a bu jəjərgada duwon bu Haabilayea faidan kojənədə-aro isuwwa.†

25 Hangal gənanowo, ti mana cədidəa bare wanuwwi. Tayi duwon ti dunian səmonja kassənamaa wajanədə kajanni adə, ti samelan səmonde kassənamadəa waniyeyə, ndayin gələ kaniye?

26 Sadən kowonju cididəa jəjəkkeno, amma kərma wadu ngoje: «Fallo koro cidi runjumaa gəni, same yea jəjəngəkki,»† cənna.

† 12:12 12.12 Ish 35.3 * 12:18 12.18 nayidə awo rakce lediro gəni kadiw - Kannu, duwu, keyera, kangadi, kowo. Awo riduye ani shedawa aman caye, wotte aman wadaye; NL 19–20 mane. Awo kəji kəjidə shedawa aman bərinne, wotte aman serre; aya 22–24 mane. † 12:20 12.20 NL 19.12–13 † 12:21 12.21 SK 9.19 † 12:24 12.24 na Isa soloma aman bərinne isuwwa - Kawuri kəjidə isəna nangaro, ridu gadero bawo. † 12:26 12.26 Hag 2.6

27 Mana adə: «Fallo koro,» maananjudə awowa jəjəkkadadəa baworo dio, wotte awowa alakkada, ngainin awowa jəjəktaiwawodə dasayi.

28 Adə nangaro, kərmai jəjəktiawowo fandiyejadə, Alaa wuseniyo, jiri ardijidən jairo darajaa-a ridua-alan tiro ambətkəiyo,

29 «awoa Alandedə kannu juwui-a kal wo.»†

13

Kida na Alayen ardiyada

1 Kərawo nanyaayanen dəgaiwo.

2 Bare kusottowaa sosadu kolluwwi, adəa diolan am laa nojannin malaiyawaa fannjan casaana.

3 Am kosolan dasaanadəa tangowo, nayi ye tayi-a rokko kosolan dəgawwa gairo, koro am basardanadə yea tangowo, nayi ye basari yawwa gairo.

4 Larusadəro wundu yaye daraja co, koro bare wunduma aman larusaye juwunni, Ala janewu-a kənjənawu-aro shara cəddi nangaro.

5 Hal kunguna rawoyero kadənowo, kəla awo tawwayen danowo, awoa Ala kəlanjuye: «Təmmaro nia kol-njəkkiwawo, təmmaro nia wanjəkkiwawo,»† yeno.

6 Adə nangaro ridu bawoaro andiye: «Kəmandedə tima banamani wo, awima rikkiwawo. Kamdə awi wuro səddi?»† niye.

7 Fuwuwundo nayiro mana Alaye wulnjaanadəa tangowo. Njeroram naptunjaye wunowo, kambərsenja gaiwo.

8 Isa Almasiwudə bikka ye, ku ye, har abadaro faldiwawo.

9 Bare kolluwe alamdu gade jiri jiri nayia jawallan njattuluwunni. Karwudə kəmbo bosolan gəni, serlan dunoajima ngəla wo. Ai, ada kəmbosoyedə am duwon tayia jagaimasodəro faidajagaiwawo.

10 Andidə laya duwaduram taiyena, tayi duwon leima Alaa tadoramnin kida cadidə amari tia boye cadanni.

11 Ləmanna duwon rīman kura bunja fije na jairo darajaadəro biwu nangaro cuwudidə, danja ngawo bəlayen kannun warjai.

12 Adə nangaro Isa ye jamadəa bunju kəlanjuyen tayirro kalakturo ngawo bəlayen* bone kiano.

13 To, luwiyo tia ngawo bəlayen nagəiyo, rudu canadəa yaiyo.

14 Awoa dunia adən bərni har sawisoro dəgai taiyende, amma bərni fuwun isidəa maniye.

† 12:29 12.29 SK 4.24 † 13:5 13.5 SK 31.6 † 13:6 13.6 Jaw 118.6-7 * 13:12 13.12 ngawo bəlayen - Deya Jerujalemben.

¹⁵ Adə nangaro tiyen Alaro sadaa njungoroye sawisoro yiddiyo, wotte cinden cunju kasaddiyo, tiro daraja yiyo.

¹⁶ Bare nanngəla-a nankəre-a dio kolluwwi, sadaa jiri aniye Ala kəjinja fanji.

¹⁷ Fuwuwundoro dau kolgənowo, tayia gaiwo, am tayia cawori gairo rondo cəriwi. Karwu kəjia cado, njəmjaialan gəni, adə nayiro faidanjagaiwawo nangaro.

¹⁸ Andiro moduwa saddowo. Karwunden sariwu bawoa noniyena, naptunde samman kalkal dio rayiye.

¹⁹ Nayia lowonjakki, duwan nandoro waldəkke isəkkiro moduwa dewo.

LEWA DARYEYE

²⁰ Ala nanlewaye, ti duwon bu aman sawisoyen Kəmande Isa Səni Kura dimiyayedəa karmolan cəsangənədə,

²¹ rawonju deworo nayia awo ngəla sammalan dabbarnja, koro andilan awo tiro ardiduye Isa Almasiwuyen cəddo. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

²² Kəramiya, nayia lowonjakki, mana karwuro duno njoye adəa kasaddowo, nayiro kalma ganan ruwunja-gakkəna nangaro.

²³ Nonowo, kəraminde Timotia kosolan koljana. Tussənnin isia, ti-a rokko nayia njaruiye.

²⁴ Fuwuwundo samma-a muminna samma-aa lewanowo. Kəramiyande lardu Italiyayedə nayia lewanjai.

²⁵ Ser Alaye nayi sammalan dəga!

YAKUBA

Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro tatargaadaro ruwujægänadä Badiduram

Yakuba, ti yaana Isa Almasiwuye, wotiya adäa alama saa mewu wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Këla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, tiro Yakuba Jirema cani, ti ye fuwuwu jama Isaa gawu bërni Jerujalembe falnja. Wotiya adäa jama Alaye larduwa kerdियayero tatargaadaro ruwuyeyeno. Curodän gala so, sämo kasta so këla kambärsä-a këndägai Isaa gamaye-ayen tayiro kiddo.

Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro tatargaadaro ruwujægänadä

Lewa

¹ Wuma Yakuba wolodi Alaye-a Këma Isa Almasiwuye-adä jiriya mewun yindin duniaro tatargaadadäro: Salam!

Kambärsä-a nanrashidu-a

² Këramiyani, bone jiri jiri nayia njawandiya, awo jairo karwukëjiyero ngonowo,

³ awoa rijaptu kambärsendoyedä njasakke nedduwiro nonuwwa.

⁴ Amma nettudä kidanju cotto cädo, ngainin awima maunjannin wuranuwe kalkallo walluwi.

⁵ To, kamndo laa nanrashidu tia maujënaro walyenoa, Ala duwon jëkkadënnin am sammaro nanjajjaalan cimadäa cuworo, koro tiro ci.

⁶ Amma kambärselan shekku cakkënnin cuworo, awoa shekkumadä tëmbari tekuye karuwaye kanji kanjiro tëmbaljiyi-a camun.

⁷ Kam adä bare na Këmandeyen awo laa cuwandiro tëmajënni,

⁸ ti kam hangal yindia, awo cädi samman na tilon dëganni.

Talaa-a gariwu-a

⁹ Kërami talaadä darajanjudäro* awulo juwo,

¹⁰ ti gariwudä ye nangunjudäro awulo juwo, färe kajimbe gai baworo walji nangaro.

* **1:9 1.9** darajanjudäro - Ala tia jajakcëna nangaro.

11 Awoa kəngal kannunjua jau fit culuwe kajim ngamji, fərenju ye řimje fidi, nanshawanju ye baworo walji. Jiri adəgainin gariwudə ye dawu kəndonjuyen baworo walji.

Rijaptu-a jaraptu-a

12 Barganju kam curo jaraptuyen neccidə, awoa tia jarapcane nasardiya, ariawu roye[†] cuwandi, ariawu duwon Ala am tia caraanaro ci cəne wadu ngojənadə.

13 Bare wunduma sa jarawaye tia ngojiya, «Ala wua jaramso,» wuljənni, awoa Ala awo diwilan jaraptiwawo, koro ti kəlanju wundumaa jarapciwawo.

14 Amma kam fi yaye mangarnju tia cədane jambajiya, jarapti.

15 Daji mangardə curo ngojiya, biwu cambi, koro biwudə ye wurajiya, karmo cuwudi.

16 Kəramiyani njaraakkənaso, bare wunduma nayia jambanjan!

17 Kənjo ngəla so, kalkal so samma samen na Ala Bawa nur alaktumayen jəpci, ti duwon faldiwawo ye, nanjun kaudi suworduma bawo yedə.

18 Rawonjuman Ala andi nema burwoye alaktunju sammaye gairo walliyoro, andia mana jireyen sesambo.

Mana Alaye fandu-a ga-a

19 Kəramiyani njaraakkənaso, adəa asunowo: Wundu yaye fanduro doiro waljo, bare duwan manajənni ye, gərgajənni ye,

20 awoa gərgadu kamedə nanjire Alayea cuwudiwawo.

21 Adə nangaro awo waada so, diwi so sammaa wanowo, mana Ala karwundoro cakkənədəa rokura bawoalan mowowo, nanjun kənduwo nayia njəkkawoyea.

22 Bare kəlando jambanuwe mana Alayea kərənduwu basso walluwwi, tia gawuro wallowo!

23 Awoa kam laa manadəa kərənji duwon jəgaiwawoa, ti kam fəkkanju kudəramlan curuna-a camun.

24 Fəkkanju cure saptiyama, alama fəkkanjuyədəa ngeSSI.

25 Amma kam duwon wada kalkal nankam kəlaye fandoyədəa kəla hangallayen cure tilan dəgai, koro awo fanjənaa ngeSSIwawo amma kəndo ngəla cədidə, tima kam awo cədi samman bargaarə waljidə wo.

26 Kam laa ti adinma cəni duwon cinju rojiwawoa, karwunju jambajəna, koro adinnju ye de sul.

27 Adin jireye-a awo waada bawoa-a Ala Bawande ardijənədə: ngəniya-a kamuwa kwa faccaanaa-aro jəktunjan kistuwwu ye, jarawa duniayero kadu ye.

[†] 1:12 1.12 ariawu roye - Amari na Alayen sawisoro dəgaye.

2

Səmo kasta kəla amba gayirduyen

¹ Kəramiyani, Kəmande Isa Almasiwu darajamaa mərsanuwwadə, bare amba gayirnuwwi!

² Misallo kam laa kulum dinarre-a kajəmu shawa-aa cammonodoro ngayi, koro kam laa talaa ye kajəmu dina kadawua ngayiro walyenoa,

³ kam kajəmu jauru shawaadəa ruwe tiro: «Are na adən ngəlaro namme!» nuwi, amma ti talaadəro: «Na todən dane!» bi «Cidin namme!» nuwia,

⁴ kattendon gayirnuwe sharawu niadiwiaro walluwwa, gəna?

⁵ Kəramiyani njaraakkənaso, fannowo, Ala am dunialan talaawadəa kambərselan gəriwuro waljaro, koro nodonju bargaa am tia caraanaro ci cənnadəa warasajaro kərejəna, gəna?

⁶ Amma nayidə talaadəa runuwwa. Gəriwuwama gəna basarnjane shararambo njasadidə wo?

⁷ Koro tayima cu darajaa* tilan bowonjaidəa bassaidə wo, mare?

⁸ Wada nodo bargaa Alaye kitawulan ruwuwada: «Kəmaskinəmba kəlanəm gairo raye,»† cənnadəa gawia, jauru ngəla!

⁹ Amma amba gayirnuwia, biwu diwi, koro wadadə nayia ganambuuro wowomnjai.

¹⁰ Wundu duwon wada Alaye sammaa jəgane falnin taljənadə sammaa jəganni-a kal wo.

¹¹ Awoa ti duwon «Bare kənjəna dimmi,»† cənnadə koro walde: «Bare wundumaa yejəmmi,»† yeno. To, kənjəna dimbawo yaye, amma kam yejəmmaa, wada ganambumaro walləmna.

¹² Adə nangaro manando-a kidando-aa am duwon tayia wada nankam kəlaye fandoyelan sharajaidə gairo dewo!

¹³ Awoa kanjimari bawoalan kam njunojiwawomadəa sharajai, amma kanjimaridəma wowombo kura wo.

Kambərse-a kəndo ngəla-a

¹⁴ Kəramiyani, kam laa kambərsenjua cəni duwon kəndonjun fəlejiwawoa, awi faidanju wo? Kambərsenju tia cəkkayi wa?

¹⁵ Misallo kərami laa kongwa bi kamu jakturam ye bawoa, kəmbo kun bərinne ye bawoaro walyenoa,

* 2:7 2.7 cu darajaa - Almasiwu. † 2:8 2.8 Lew 19.18 † 2:11 2.11 NL 20.14; SK 5.18 † 2:11 2.11 NL 20.13; SK 5.17

16 koro kamndo laaye tiro: «Kələwan lene! Ala jakturam-a kəmbo-a njo!» cəni duwon məradu tiyinjuye galjiwawoa, awi faidanju wo?

17 Jiri adəgainin kambərse kəndonju bawoadə nuna.

18 Waneye kam laaye: «Ni kambərse nəmba, wu ye kəndonia,» cəni. Kambərse nəm kəndo bawoa wuro fəlesəgəne, wu ye kambərse ni kəndonin fəlenjəgəkki.

19 Ala tiloro kasaddəmmədə, ngəla dimma. Sedannama kasaccane riduro lolojai.

20 Ni hangal bawoa, kambərse kəndonju bawoadə faida baworo† isanonjagaiya, raam?

21 Nawi Ibrahim kaarindedə, sa tadanju Isakua kəla laya duwaduramben sadaaro cinadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

22 Rui, kambərse kəndonju-a rokko kidajana, koro kəndolan kambərsədə kalkallo waljəna.

23 Ngaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkajəna: «Nawi Ibrahim Alaa mərsajəna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno,»† koro tia amanma Alayelan bowoyera.

24 Nonowo, kambərse runjun gəni, kəndolan Ala kamba jiremaro ngoji.

25 Jiri adəgainin Rahab jawardə ye, sa kadunowudə cəsaye jawal gadeyen salamje lejanadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

26 Awoa tiyi sindu bawoa nunadə gai, kambərse kəndo bawoadə ye nuna.

3

Təlam roda

1 Kəramiyani, bare ngəwundo maləmbaro waljanni, andi maləmbadəə nanjau kojənalən sharasairo nonuwwa.

2 Awoa andi samma fudu kadan talliye. Kam laa mananjun təmmaro taljiwawoa, ti kalkallo waljəna, koro rakce tiyinju samma yea roji.

3 Fərra awo rayiyena cadoro cinjaro řijam yakkiyeya, tiyinja samma yea yakkiye kanji rayiyenadəro lejai.

4 Koro maarawa ingiye ye ruiwo. Tayidə jauru kura duwon, karuwa dunoa tayia təmbalji yaye, maaramadə kəriduram təngəřiman na cəraanaro kəřiji.

5 Jiri adəgainin təlamdə ye awo jauru təngəři, amma awulonju jauru kura!

Koro jiri kannu təngəři dər kuraro kannu cəttaidəə ruiwo.

† 2:20 2.20 *faida bawo* - Ruwuwu mukkoye kureyedəye laanja faida bawo canı, laa ye nuna canı. † 2:23 2.23 Bad 15.6

⁶ Tələmdə kannu! Dawu nashawa tiyindeyen tima fərdu jirenambu jiri fiye yaye wo. Tiyi sammaa bannaji, ro sammaro kannu cəttai, koro fərdunjulan kannu jaanamaye kərga.

⁷ Awoa adamgəna bundi so, ngudo so, ləman nganjın gərdama so, alau ingiye so jiri fi yayea rakce roji, har tayia rojəna,

⁸ amma wunduma rakce təlamba rojiwawo! Tidə awo diwi təmmaro gəm napciwawo, sum karmoyen cap cəmbərəna.

⁹ Tilan Kəmande Bawadəa yungoriye, koro tilan am camuno Alayen alakkadaa baskuniye.

¹⁰ Ci tilodəman njungoro-a baskudu-adə caluwi. Kəramiyani, adə wajipcənni.

¹¹ Sim ingiye bələa falnin ingi kəji-a cəm-a fiji wa?

¹² Kəramiyani, ya tarmuye rakce jaitun cakki wa? Ra, ya inabbe tarmu cakki wa? Sim ingi mandamanda ye rakce ingi kəji fijiwawo.

Nanrashidu Alaye

¹³ Wundundo nanrashidu-a hangal-aa wo? Kəndəgai ngəlalan kəndonju rokura bawo nanrashidulan isidəa fəlejo!

¹⁴ Amma karwundon nandəri jau-a kəla rawo-a mennea, bare awulo buwin jiredəa wanuwe kattuwu kammuwwi.

¹⁵ Adə nanrashidu samelan jəpcəna gəni, tidə duniaye, hal adamgənaye, Kəladodəye.

¹⁶ Na duwon nandəri-a kəla rawo-a dasaanadə, hangalsango-a kəndo diwi jiri jiri-a ye mbeji.

¹⁷ Amma nanrashidu sameyedə burwon tayir, daji nanlewa kudoma, rokura bawoa, solo rawoma, jauru kanjimarima ye, serma ye, gayirdu bawoa, nanmənafək bawoa.

¹⁸ Nonowo, am nanlewa cawude nanlewan canadimadə nema nanjireye kalajai.

4

Sawa duniayedə kəlado Alaye

¹ Awi lawala so, kambiwu so kattendoro cuwudi? Məradundo diwiso karwundolan məldaidəman gəna isai?

² Awo laa raawwa duwon fanduwawoa, kam yejuwi. Koro awo laa mangarnuwwa duwon ranguwe fanduwawoa, kattendon kambiwu diwi ye, məlduwi ye. Alaa koruwwi nangaro fanduwawo.

³ Koruwi duwon fanduwawo, məradundo diwiso galduro niadiwin koruwi nangaro.

4 Nayi kənjənamaso, nansawa duniayedə nankələdo Alayero nonuwwi wa? Adə nangaro wundu duwon sawa duniayero waldu cəraanamadə kəlanjua kələdo Alayero kalakci.

5 Ra, dalil bawoalan kitawuye: «Ruhunju karwundero cakkənədəro kemi kasacciwawo,» cənna gəna təmanuw?

6 Amma Ala na kojənaro ser ci. Adəmaro kitawuye: «Aladə rokurawua wajəna, amma rokuranambuuro sernju fəlejiyi,»† cənna.

7 Adə nangaro Alaro dau kolgənowo, Yiwulissa wanowo, nayin kuruwunno cəgase leji.

8 Alaa karənnowo, ti ye nayia karənnjai. Nayi biwumaso, mukkondo kida biwuyen tullowo. Nayi curo yindiaso, karwundo tayirro kalangowo.

9 Karwukutta dewo, jajenowo, yirowo. Kasusundoa solan fallowo, karwukəjindoa karwukuttaro kalangowo.

10 Fuwu Kəmandeyen rokura bawoaro wallowo, ti ye nayia jajannjai.

Kələndoa sharawu am gadəyero ngodu

11 Kəramiya, bare kattendon adələmduwwi! Kam duwon kəraminjua adələmji bi sharajidə wadadəmaa adələmje sharaji. Koro wadadəa sharanəmia, ni wada gama gəni, sharamanjuro walləmi.

12 Ala wada njoma ye, sharama yedə tilo, ti duwon nanjun kənduwo njəkkawoye-a siduwuye-a mbeji. Amma nidə, ni wundu duwon kamanəmba sharanəmidə?

Awulo bo

13 To, fannowo nayi duwon: «Ku bi bari bərni laaro leniye saa fallo nadən nammiye sawur diye riwa fandiye,» nuwidə.

14 Awo bari wakkajima nonuwwi. Rondodə awi? Nayidə bandəgəne fəledəne jəm cədiya, baworo waljidə gai.

15 Cujudəro: «Kəmande kasaccia, dəgaiye adə-a todə-aa diye,» wuldudə nayiro wajimnjaana.

16 Amma akko kəla rokurandoyen awulo buwi, awulo bo jiri adəgai samma jauri diwi.

17 Nonowo, kam ngəla dio nojəna duwon cədənnimadə biwu cədəna.

5

Səmo kasta gariwuwaro

1 Nayi gariwuso, fannowo, bone nayia njawandi nangaro yirowo, burwu yakkowo!

† 4:6 4.6 Kar 3.34

² Arsiyindo ye bannadæna, kajæmundo ye kanambe juwuna,

³ karendo dinarre-a řiwullaye-a yero diwuram cijægæna, koro diwuramnja naptu shedaye njadde kannu gai tiyindo juwui. Jaman daryeye adæman arsiyi cammuwwa!

⁴ Akko ngænæwuram duwon kidawu kulondo kalajanaro njo wanuwwadæ kælondon so cædi, koro so kalawuyedæ sæmo Kæmande Martawamayedæro ngaana.

⁵ Dunialan curo larasu-a kæji fanda-ayen dægawwa. Yim duwayero karwundoa kaisuaro diwwa.

⁶ Jiremaa sharanuwe yejuwwa. Kambiwinjaiwawo.

Kanadi ta

⁷ Adæ nangaro, kæramiya, har kænde Kæmayero kanadi taiwo! Akko baremadæ nema tamanna kanadilan gureji, har dælawu burwoye-a daryeye-a cuwandiro.

⁸ Nayi ye kanadi taiwo, karwundoro duno yakkowo, kænde Kæmayedæ del karænþæna nangaro.

⁹ Kæramiya, bare kæla kamandoyen so diwwi. Adæ gænia, Ala nayia sharanjai. Akko sharamadæ cinnalan daada!

¹⁰ Kæramiya, nawiya cu Kæmandeyen manajanadæa misal bone nja-a kanadi ta-ayero ngonowo.

¹¹ Akko am curo boneyen neccanadæa bargaaro ngo-niye. Kanadi Nawi Ayubayedæ yea fannuwwa, koro awo Kæmande tiro daryeramnin cæddænadæ yea ruwwa. Awoa Kæmandedæ njunoduma ye, kanjimariima ye.

¹² Awi yayero burwonno, kæramiyani, bare kansu buwwi, cu sameyen kal, bi cidiyen kal, bi awo gadeyen kal. Ngælanjudæ «Aaa,» bi «A'a,» wullowo. Adæ gænia, shara njadai.

Alaa koro

¹³ Kamndo laa bone cai wa? Alaa cuworo. Laa ye kæji fanji wa? Aiya njungoroye yejo.

¹⁴ Kamndo laa dondi wa? Amwurawa jama Alayea bowojo isa cu Kæmayen kælänjuro kændawu jaitunne fija-gaiaro tiro moduwa caddo.

¹⁵ Moduwa kambærseyedæ kam dondidæa isangajiye Kæma tia cæsangi. Koro biwu cæðænaro walyenoa, gawara cuwandi.

¹⁶ Adæ nangaro biwundo amandoro wulgænowo, moduwa amandoro yiddowo, ngainin nganuwi. Moduwa kam jiremayedæ jauru kænduwoa.

¹⁷ Nawi Iliyadæ kam andi gai, koro bare ingi cudurænniro Alaa tai daje lowoyenniya, cididælan saa yakku kændawu arakkuaro ingi cudurænni.

¹⁸ Koro walde Alaa lowoyenniya, samelan ingi cudure cidi ye nemanju kekko.

¹⁹ Kəramiyani, kamndo laa jawal jireye kolje kamanju tia jawallo kalakce cakkiya,

²⁰ adəa nonowo: Kam duwon biwumaa jawallo kalakce cakkənamadə ronju karmolan cəkkaana, koro biwu kada jakcəna.

1 BITURUS

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Biturus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Lardu Asiyayedəro ku Tirkı canı. Bone casaidə nangaro, Biturus ruwuje tayiro Isaa gawudə dunia adən siku-dowadəro nanjan bone njadə ajap bawo yeno. Kənduwonja ye bawo, nanjirenja ye bawo, amma bone kawu ganaro casanaye ngawon, Ala kəlanju tayia isadunoajiyi, tayi ye darajanju sawisoyen dasayi.

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Biturus kəngayam Isa Almasiwuyedə sikudowa kəreyada lardu Fantusse-a Galatıyaye-a Kafadokıyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-aro* tatargaadaro,

² wotte nayi duwon Ala Bawadə caman nayia nonjana ye, Ruhunjuyen nayia jirewuro njadəna ye, Isa Almasiwua gaiwo jəjərduwu bunjuyelan tayirro walloworo kərenjana yedəro: Ser-a nanlewa-a nayin ngəwuja!

Təma roa

³ Bargaa Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuye! Kanjimarınju kuradəro karmolan cidu Isa Almasiwuyen andia sasakke bərinno təma roa laaro tambiyena.

⁴ Təma roadə tima warasa njəpciwawo ye, tayir gəniro waljiwawo ye, koro rımjiwawo ye, nayi nangaro samelan gənaada wo,

⁵ nayi duwon kənduwo Alaye kambərsen nayia njariwe nayiro njəkkawo jaman daryeyen fəlediyiro dabbargaadaa njaddidə.

⁶ Kəla awo aniyen, kərma kawu ganaro jarapta jiri jiri karwukutta fannuwi yaye, karwundo tai daje kəjjinə.

⁷ Dalil jarapta aniyedə, tima kambərsendo tabbatto culuworo. Dinardə awo sidiyi yaye, tia kannun jarapcai, amma kambərsendodə dinarra tamanlan kojəna, koro yim

* **1:1 1.1** lardu Fantusse-a Galatıyaye-a Kafadokıyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-a - Kəryeya Rombe kureye. Tayidə curo cidi duwon ku tiro Tirkı canidəyən kasarga.

fæleduwu Isa Almasiwuyen† njungoro-a daraja-a børsəm-a cuwudi.

⁸ Tia ruwwi yaye, raawwa, kərma tia ruwwawo yaye, mərsanuwwa, koro karwukəji dama bawo wuldumaro yojiwawo ye fannuwi,

⁹ awoa leduwuram kambərsendoye, wotte njəkkawo rondoyedəa fanduwi.

¹⁰ Njəkkawo adə, nawiya duwon kəla ser kaandoro waljidəyen manajanadə kəla tiyen majane hangallayen kekeworo.

¹¹ Ruhū Almasiwuye tayilan dəganadə kuren kəla bone Almasiwuye-a daraja ngawonjun jəgaidə-ayen manajəna, daji nawiya də kəla wundu-a jaman jiri fi-ayen man-ajənadəa cacaworəna.

¹² Ase, tayi kəlanjaro gəni, nayiro kida njaddənarə asuyera. Kərma Ruhū Alayə samən juwajanadəyen kawuri kəji adəa nayi yero wulnjaana, kawuri duwon malaiyawa tia noduro majaidə.

Kəndəgai tayir

¹³ Adə nangaro hangaldənowo, kəlando riwowo ser duwon yim Isa Almasiwu fəlediyiya njadidəro təmando təgəmbo yakkowo.

¹⁴ Tadawa kəngaimaso gai, mangar diwi caye sa nodunambuyen dəgawwadəa wanowo,

¹⁵ amma ti nayia bowonjanadə tayirdə gai, nayi ye kəndəgəindo samman tayirro wallowo,

¹⁶ dalilnjudə kitawulan ruwuwada: «Wu tayir nangaro, tayirro wallowo!»†

¹⁷ Ti duwon gayirjiwawolan kida wunduye yayea shara-jidəa Bawalan bowonuwia, Ala ridalan kəndəgəindo nan-sikudoyedəa dewo.

¹⁸ Nonuwwa, naptundo bowu kaariyandən warasanuwwadəlan merungera, amma riwulla so, dinar so njəpcaiye gəni,

¹⁹ bu Almasiwuyen, wotte bu darajaa tama balo so, awo waada so bawoaye gaiyen.

²⁰ Kawu dunia alaktiro Ala tia kədarjəna, amma jaman daryeye adən nayi nangaro fəledəgəna.

²¹ Tiyen nayidə Ala duwon tia karmolan cəsange tiro daraja cinadəa kasadduwwa. Ngainin kambərsendo-a təmando-a Alalan kərga.

²² Jiredəa gawe amandoa nanmənafək bawoalan raworo kəlando tayirnuwwadə, kattendon karwu tiloan jaurə tərəwowo,

† 1:7 1.7 yim fəleduwu Isa Almasiwuyen - Kiyama. † 1:16 1.16 Lew 11.44-45; 19.2

²³ bəřinno tambuwwa nangaro. Tambondodə, kasuni njəpcimalan gəni, njəpciwawolan, wotte mana Alaye roa sawisoro dəgaidəyelan.

²⁴ Awoa:

«*Adamgəna samma kajim gai,
darajanju samma ye fəre kajimbe-a camun.*

Kajimdə ngamji, fəredə ye curi,

²⁵ *amma mana Alaye sawisoro dəgai.»†*

Mana adə tima kawuri kəji nayiro wulnjaanadə wo.

2

Jama tayir Alaye

¹ Adə nangaro niadiwi samma-a jirenambu samma-a nanmənafək-a nandəri-a yarsəm samma-a kollowo,

² timal tambo bəřinna gai kiam jireye jalla wotte mana Alaye jauro rawowo, ngainin njəkkawondon wuranuwi,

³ ser Kəmayedəa ngəlaro tambuwwaro walyenoa.

⁴ Na Kəmayero arowo, ti duwon kau roa ambe wajana, amma na Alayen kəreyada-a bərsəmgada-adə.

⁵ Nayi kəlandoma kauwa roa gai tayilan fado Ruhuye cadandi, řimanna tayirro wallowo sadaa Ruhuye duwon Ala Isa Almasiwuyen ardijidəa yiddoworo.

⁶ Awoa kitawulan tabbatkaada: «Akko Siyonnin kau masammanne kəreyada bərsəmba gənanəkki, kam tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

⁷ Nayi kambərsəndoadə, nandon kau adə bərsəmba, amma na kambərsənambuudəyen: «Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo,»†

⁸ koro: «Kau talduye ye, takkalduma yedə.»† Manadəa jaanni nangaro tayiro kadargaadadə gai taljana.

⁹ Amma nayidə kabila kəreyada, kəwu řimanna Mai Kuraye, jiri tayir, jama Alayero walluwwa. Ngainin kəndo kənduwoa ti duwon nayia duwulan luwowo nurnju ajab-baro ngawoworo bowonjanadəyedəa wulluwi.

¹⁰ Calan nayidə jama tilo gəni, amma kərma jama Alaye, calan njunonjanni, amma kərma njunonjana.

Kənduwowuro dau kolduwu

¹¹ Kərawowuni, nayi kusottowa-a sikudowa-adə, nayia lowonjakki, mangar tiyiye nayiro kəriwu njakkadidəa wanowo!

† 1:25 1.24-25 Ish 40.6-8 † 2:6 2.6 Ish 28.16 † 2:7 2.7 Jaw 118.22 † 2:8 2.8 Ish 8.14

¹² Dawu kərdiyayen kəndəgai ngəla dewo, ngainin nayia diwi diowu gai adələmnjaison, kəndondo ngələdəa carune yim Kəma walde isiya, Alaro daraja cadi.

¹³ Kəma nangaro kənduwoma adamgənayə fi yayero dau kolgənowo, mai yen kal, ti fuwumadəro,

¹⁴ gomnawaso yen kal, maidə tayia diwi diowuro wowom gənaduwo, koro ngəla diowu yea jajakturo cunodənadəro.

¹⁵ Rawo Alayedə tima ngəla diolan hangalnambuwuro mananja nanjayilledəa dapkəwi.

¹⁶ Kambe gairo dəgaiwo, amma kəreawa Alayə gai bare nankam kəlayəndodən faidaduwe nankələdo gəranuwwi.

¹⁷ Am sammaro daraja yowo, jama kəramiyayədəa rawowo, Alaa rinowo, mairo daraja yowo!

Misal bone nja Almasiwuye

¹⁸ Wolodiya, Ala rida samman bando ngimbaro dau kolgənowo, tayi ngəla-a rokura bawoa-a runjaro gəni, tayi diwi yero.

¹⁹ Hal Alayə nangaro, bone jussənni yame nettudə na Alayen ardiyada.

²⁰ Biwu diwe nayia bannjane nedduwiya, awi jajaktuyə diw? Amma ngəla diwe bone yawe nedduwiya, adə na Alayen ardiyada.

²¹ Almasiwu nayi nangaro bone canadəro, nayi yea adəmaro bowongera. Awoa nayiro misal kolnjaana, nayi ye sinjua gaiworo,

²² ti duwon biwu ye cədənni, jirenambu ye cinjun tuwandənnidə.†

²³ Tia rarayeranniya, radu kalakənni, bone kianniya, wusajənni, shara jire kamdumadəro kəlanju kaino.

²⁴ Ti kəlanju biwuwande tiyinjun kəla kəskadəyən ngoyeno, andi biwuro nuiyenadə nanjirero dəgaiyoro. Lorunjuman ngayew.

²⁵ Calan nayidə dimiya gai fattəgəwwa, amma kərma na ti Sənindo ye, rondoro Kistuwuma yədəyero walduwwa.

3

Kwawa-a kamuwa-a

¹ Jiri adəgainin kamuwa, kwawandoro dau kolgənowo, laanja manadəa jagaiwaworo walyenoa, mana bawoalan kəndəgai kamuwanjayen jawallo ngasayi,

² kəndəgaindo bərsəmba-a tayir-adəa carui nangaro.

³ Bare kawarando kəla japta so, kare dinarre-a kajəmu shawa-a njakko so deyan turuiro waljənni,

† 2:22 2.22 Ish 53.9

4 amma hal gəraada karwuye so, nanshawa dinjiwawo wotte ruhu rokura bawoa ye, hangal bowadaa ye soro waljo, adə na Alayen jauro tamanna.

5 Ngainin kure kamuwa tayir təmanja Alaro casakkənədə kawara cade kwawanjaro dau kolyeyera,

6 jiri Saratu Nawī Ibrahimba jəgane tia kəmanjulan bowojənədə gai. Awo ngəla diwia, koro ridu fima kolluwe nayia njadannia, nayi ye ferowanjuro walluwi.

7 Kwawa, jiri adəgainin naptundo nanrokkoyedəa nanrashidun dewo, kamuwandoye dunonja kaandoa najəgənnidəro, tayiro daraja yowo, kənjo serra ro sawisoyedəa kallo warasanuwi nangaro. Ngainin moduwa diondo daptuwuro kanuwi.

Kəla nanjireyen bone nja

8 Daryerambo, nayi samma hangal tiloa-a njunodua-a kərawo nanyaanayea-a kanjimaria-a rokura bawoa-aro wallowo,

9 bare diwia diwilan bi radua radulan rəmbuwwi, cuju adəyero barga warasanoworo barga dəpkənowo, adəa dioro nayia bowonjanadəro.

10 Awoa:

«*Kam naptu kəji mada so, kawu ngəla kuro so cəraanamadə, təlamnjua diwiro kajo, cinju ye bare jirenambu wuljənniro rojo,*

11 *diwilan təmjo ngəla cədo, nanlewa majo tia kadujo,*

12 *Kəmandeye simnjudə jirewua curui, səmonju ye moduwanja kərənji,*

amma fəkka Kəmandeyedə diwi diowua wajəna.»†

13 To, kasaduaro ngəla dio rawowuro walluwia, wundu gəle nayia basarnjai?

14 Amma kəla nanjireyen bone yawiro walyenoa, bargando. Bare tayia rinuwwi bi karwundo kuttajənni,†

15 amma karwundon Almasiwua Kəmandero bərsəmmowo. Dalil təma nayin dəganadəye njaworiya, jaawu njoro kullum dabbargadaro wallowo,

16 adə yaye rokuranambu-a daraja-alan dewo, karwundo ye nayia səriwunjaiwawolan dəga, ngainin am kəla kəndəgəindo ngəla Almasiwulan diwidəyen adəlamnjaiya, yarsəmnjadəro nangu tayia cə dai.

17 Rawo Alayero walyenoa, diwi diolan yayero ngəla diolan bone njadə ngalwo.

18 Biwuwa nangaro Almasiwu ti jiremadə jirenambuuro tilo lonno bone kiano, na Alayero andia* sawudoro. Kanji tiyiyen tia roro ceyesəna, amma kanji Ruhuyen roaro casangəna,

19 Ruhudəlan leje ruhuwa jakkadadəro kawuri wu-lyeyeno,

20 tayi calan ganambuwudə. Sadən, jaman Nawi Nuhuyen maaradəa cadandi duwon, Ala kanadialan gurejəna. Maaradəlan am gana, wotte am wusku ingiyen njəkkawo kewando.

21 Ingi adə alama kasalaye, wotte tiyilan kadawu tuluwo gəni, karwu sariwu bawoalan Alaro jaawu njo. Kasala adə karmolan cidu Isa Almasiwuyen kərma nayia njakkayi.

22 Almasiwudə samero leje kəmboram Alayen kərga, koro malaiyawa so, kənduwowa so, kərmai so cidiyanjuro casakkəna.

4

Hal Almasiwuye ngodu

1 Adə nangaro, Almasiwu tiyilan bone canadə, nayi ye halnjudəa ngonowo, dalilnjudə kam tiyilan bone canadə biwu-a faidana,

2 ngainin kəndəgainju dunialan gapcənadə mangar tiyiyero gəni, rawo Alayero dəgai.

3 Rawo kərdiyaye calan diwe nanjane so, mangar so, sagarandu so, kəlariwonambu so, nancurocuroma so, sənəm ga waada solan dəgawwadə cədəna.

4 Koro nayidə gannuwe halkutta ci bawo adəlan tayiro kəldəgəwwidəa ajapcane nayia raranjai,

5 amma ti duwon am roa-a sanuna-aa sharaduro dab-bardənadə kəla adəyen tayia cuwori.

6 Dalil adəyeman kawuri kəjidə am sanuna yero wuldəgəna, kəla adamgənayen tayia tiyilan sharajai yaye, kəla Alayen Ruhulan roa dasayi.

7 Njeroram awo sammaye karənjəna, adə nangaro mod-
uwa dioro am hangal kəjia-a kəla riwowu-aro wallowo.

8 Awi yayero burwonno kattendon kasaduro kərawo fəledənowo, awoa kərawodə biwu kada jakci.

9 Mana kuttu diwwin amandoa sosanowo,

10 wundundo yaye kənjo laa cuwandənadə, kistuwuwu ngəla kənjo jiri jiri ser Alaye gai tilan faidaduwalan amandoro nanwolodi yiddowo.

11 Kam laa mana cədia, kawuri Alaye wulduma gairo cədo, kam laa nanwolodi cədia, duno Ala cilan cədo.

* **3:18 3.18** *andia* - Ruwuwa mukkiye kureyedəye laanja andia cani, laa ye nayia cani.

Ngainin awo samman Isa Almasiwuyen Alaa congori. Tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio! Amin.

Bone nja Isaa gawuye

¹² Kərawowuni, bare bone jau nayia rijapturo njawandənadəa ajammuwwi, awo ajabba laa wakkanjaanadə gai,

¹³ amma Almasiwuro kəldəgəwe bonenju yawidəro kəji fannowo, sa darajanju fəlediyiya, kəji dama bawo fannoworo.

¹⁴ Cu Almasiwuye nangaro nayia raranjaia, bargando, Ruhu Alaye darajaadə nayin napcidəro.

¹⁵ Bare wundundoma kamceji, bi barwu, bi diwi dioma, bi awo tia casakkənniro ngawoma gairo bone canni.

¹⁶ Amma kam laa ti kərista nangaro bone caia, bare nangu fanjənni, amma cu adə nangaro Alaro daraja co.

¹⁷ Sa jama Alayero burwon shara njəddoyedə cədəna, koro nanden badijia, awi gəle njeroram am kawuxi kəji Alaye jaannidəye wo?

¹⁸ Koro:

«*Jiremadə kiaddin njəkkawo cuwandia, awi gəle ganambuma-a biwuma-aa cuwandi?*»[†]

¹⁹ Adə nangaro am rawo Alaye kəlan bone casaidə ngəla cado ronjaa mukko Alaktuma amannayero casakko.

5

Jama Alayero kistuwu

¹ Wu amwurawaye kamanja ye, bone nja Almasiwuye shedama ye, daraja fuwun fəledilan nuwania yedə, amwura curondon dasaanadəro duno yikki:

² Bəri Alaye nandən dəganadəa newowo, amma dole gairo gəni, rawondən Ala cəraanadə gairo tayiro kiskənowo, koro riwa cukkowona boro gəni, kasadualan.

³ Bare tayi mukcondoro casakkənadəa radduwwi, amma bəridəro misallo wallowo,

⁴ daji Səni Kuradə fəlediyiya, ariawu darajaye dinjiwawo fanduwu.

⁵ Jiři adəgainin nayi jairowadə amwurawadəro dau kolgənowo. Nayi samma kattendon wolodi gai rokurambu lunowo, awoa:

«*Aladə rokurawua wajəna, amma rokurambuuro sernju fəlejiyi.*»[†]

[†] 4:18 4.18 Kar 11.31 † 5:5 5.5 Kar 3.34

⁶ Adə nangaro, sa jussənan nayia njasangoro, cidiya mukko dunoa Alayen rokura bawoaro wallowo,

⁷ suwolndo sammaa tiro yakkowo, nayiro kisinjagai nangaro.

⁸ Kəlando riwowo, faadaro dəgaiwo! Yiwulis kəladondodə ngam nukci gai dadaji, kam njundoye maji.

⁹ Kambərselan dunoaro danowo, bare tiro dama kolgəwwi. Nonowo, kəramiyando dunialan bone animaa casai.

¹⁰ Ala serma kəlanju, ti duwon Almasiwulan nayia darajanju sawisoyen dəgaiworo bowonjanadə, bone kawu ganaro yawwaye ngawon, nayia kalkallo njadi ye, tabbann-jagai ye, isadunoanjagai ye, koro kolnjane yuruwwawo ye.

¹¹ Tiro har abadaro kənduwo tio! Amin.

Lewa daryeye

¹² Mukko Silas kərami amannaro ngokkənadəyen kalmawa ganan ruwunjagakke koworɪ njadəkke mana adə ser Alaye jireyero tabbanjagakkəna. Serdələn dunoaro danowo!

¹³ Jama Isaa gawu kəreyada bəрни Babilayen* dasaanadə tadani Markusnin kundenno lewanjai.

¹⁴ Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo. Nanlewa nayi Almasiwulan dəgawwa sammalan dəga.

* **5:13 5.13** *bəрни Babilaye* - Misal bəрни Rombe. Jiři jama Israyilayedə kuren bəрни Babilaye nangaro bone jauru jau casanadə gai, jama Isaa gawudə ye bəрни Rombe nangaro bone jauru jau casai.

2 BITURUS

Wotiya kənyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Biturus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeya Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotiyanju burwoyeya ruwujəgənayen ruwuyeyeno. Sadən ti kosolan bəрни Romben, koro karmonju kərənjəna. Wundusoro wotiya adəa ruwujəgəna wuljənni, amma tiye tayiro hangal gənaja bare maləmba kattuwuye-a alamdunja-a kərənjanni yeno. Cujudəro dunoaro daja, jaman yeskada adən nodu jireye Alayedəa jaa yeno.

Wotiya kənyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Siman Biturus wolodi-a kəngayam-a Isa Almasiwuyədə am duwon nanjire Isa Almasiwu Alandə-a Njəkkayimandə-ayen kambərse kaandə gai bərsəmba cawandənədəro:

² Nodu Alayə-a Isa Kəmandeyə-ayen ser-a nanlewa-a nayin ngəwuja!

Isaa gawuye bowodunja-a kəredunja-a

³ Barga nodu ti duwon andia darajanju-a nanngələnju-ayen bowosanadəyen, Ala kənduwonjun awo duwon ro-a nanmumin-aro wajipcəgəna sammaa sadəna.

⁴ Koro darajanju-a nanngələnju-adən andiro waduwa bərsəmba-a jauru kura-a ngosaana. Waduwadə nayia njasakke njəptu duwon mangar diwi duniaro cuwudənədəro kanuwe hal Alayen nuwando fanduwi.

⁵ Adəma nangaro kowəri ngəlaro dewo kambərsəndoro nanngəla yirgaiwo, nanngələdəro ilmu,

⁶ ilmudəro kələriwo, kələriwodəro nettu, nettudəro nanmumin,

⁷ nanmumindəro naptu nanyaanaye, naptu nanyaanayedəro kərawo yirgaiwo.

⁸ Awoa awo ani nandon mbeji tasargaia, nayia njasakke nodu Kəmandə Isa Almasiwuyen naptu bowuye dio-a faida bawoaro waldu-aro kanuwi.

⁹ Amma kam duwon awo ani tia maujanadə kambu, kuruwu curuiwawo, biwuwanju cayelan tayirro waljənadəa ngessəna.

¹⁰ Adə nangaro, kəramiya, koworinowo bowodundo-a kəredundo-aa tabbatkənowo, awo ania diwiya, təmmaro talluwawo.

¹¹ Ngainin Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayimande yedəye nodonju bargaa sawisoyedəro amari farakko ngawoye fanduwı.

¹² Adə nangaro, awo ania nonuwwa ye, jire mowuwwadən tabbatkəwwa yaye, kullum nayiro isataktuwuro nia ngokkəna.

¹³ Nəptuni samma kəndəgairam adən nayia isatannjagakkiya, kuronin jussəna.

¹⁴ Ai, Kəmande Isa Almasiwu isanosəgənadə gai, kəndəgairammi adəa tussiwawo kolləkki.

¹⁵ Koro koworı dikke ranguwe ngawo dunia adəa kolləkkənayen sawi yaye awo ania tanguwi.

Daraja Almasiwuye-a mana nawinawi-a

¹⁶ Sa kənduwo-a kənde-a Kəmande Isa Almasiwuye isanonjagaiyenadən, nyari nangan tədənaso gəni giyaiye, amma simndeman martawanjudəa kiruiye.

¹⁷ Sa Isa bərsəm-a daraja-aa Ala Bawadəyen cuwandənadən,* kowo laa Daraja Martawaadəyen ise: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Tima karwuni jauro kəjijuwo,» yeno.

¹⁸ Kowo samen isənadəa andi kəlande Isa-a rokko kəla kau kuruwu tayirdəyen fanniyena.

¹⁹ Adəa kojənarə mana nawinawidəa tabbatto taiyena. Har kawu dunia waje sillowu fajarre† karwundolan culuwiro, manadəa fatəla na duwua wassi gai hangallayen gawiya, jauro ngəla.

²⁰ Burwo sallammin adəa nonowo, mana nawinawi kitawulan ruuwada fima fisardu raayi kambero waljiwawo,

²¹ mana nawinawi fima ngalte rawo kamben isənni nangaro, amma Ruhu Alaye amba simojiye cu Alayen mana kedo.

2

Nawiya-a maləmba-a kattuwuye

* **1:17 1.17** sa Isa bərsəm-a daraja-aa Ala Bawadəyen cuwandənadən - Sa Isa darajanju Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aro fəlejjəgənadə. Mat 17.1-13; Mar 9.2-13; Luk 9.28-36 mane. † **1:19 1.19** sillowu fajarre - Isa Almasiwu. Tidə karwu jama Isaa gawuye wastuma. WY 22.16 mane.

¹ Kuren dawu jama Israyilayedəyen nawiya kattuwuye ye caluwuna, maləmba kattuwuye dawundon caluwidə gai. Maləmba ani asərlan alamdu siduwu kudoma cawudi, har Kəma tayia merujənədəa angərjane duwan kəlanjaro siduwu gərjagai.

² Am ngəwu nanjanenjaa jaane tayi nangaro jawal jireyedəa bassai.

³ Mangarnjan mana kəjin jambanjai. Tən kuren wowomnja lawu gəni, siduwunja ye tussiwawo.

⁴ To, Ala malaiyawa biwu cadənaa koljənni, tayia kannu jaanamayero gəpciye kawu yim sharayero sargalan tuje duwuro kekko.

⁵ Koro dunia kureye yea koljənni, sa ingi tufanaye jaman ganambuwuyədəro cuwudənədən Nawi Nuhu nanjire mawodumadə-a kam tular-a rokko kəriwo.

⁶ Koro bəрни Sodombe-a Gomorre-adə yea buwuro kalakce shara siduwuye cədde awo ganambuwuro fuwun wakka-jiyidəa misallo kiddo,

⁷ amma Nawi Lutu jirema duwon kəla kəndəgai nanjane turumasoyen karwunju bannadənədəa kikkawo.

⁸ Ai, jirema adə dawunjan dəgane yim nguson kəla kəndonja diwi curuna ye, fanjəna yedəyen karwunju jiremadəa basarji kərga.

⁹ To, ngairo walyenoa, Kəmande muminnaa curo jara-ptayen njəkkawo ye nojəna, am diwia yim kiyamaa sharaduro rodu ye nojəna,

¹⁰ masammanno am mərədunja kadawualan curo kənjənayen dasaana ye, kənduwowuro rudu gənajagai ye.

Rokurawu kəla kibbua ani ridu bawoalan darajamasoa bassai,

¹¹ amma malaiyawadə, tayia duno-a kənduwo-alan kojana yaye, fuwu Kəmandeyen wowom bastuye tayiro gənajagaiwawo.

¹² Amma am ani ləmanna hangal bawoa tame siduwuro tasambəna-a camun, awo asujanni bassai. Koro tayi ye ləmannadə gai sidagai,

¹³ jiri am gadea basarjanadə gai, tayi yea basarjai. Kəlariwonambu kausulan diodə kuronjan awo kəji fandaye. Tayidə turno so, awo waada so, nayi-a rokko jawune casaiya, jambanjadəye kəjinju fanjai.

¹⁴ Simnja sawiso kəla kənjənayen, biwu koljaiwawo, am kambərsenja duno bawoaa cadai, karwunja mangarlan alamgada. Tayidə tadawa baskuwada!

¹⁵ Jawal jireyen caluwe faccagane jawal Balaam tada Beyorrea jaana. Balaamdə alwasi jirenambuye cəraana,

16 amma ayaunjudəro tiro cakkadəna, koronju mana cədiwawo kowo kamben manaje nanjəri nawidəyero dapkeyeno.

17 Am ani sim ingiye ngamgada gai, tayidə fofou karuwaye cadəna gai, duwu cələm pət tayiro gənaada.

18 Mana bowu rokuraye cade am duwon kəndəgai jambayenin kiaddin fərestagaidəa mangar tiyiye so, nanjane soyen cadai.

19 Tayiro wadu nankam kəlaye fandoye ngojaana, amma tayi kəlanjama kəreawa siduwuye, awoa kam awo tia nasarjidəye kəreanju wo.

20 Koro nodu Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayima yedəyen kadawu duniayero kajana duwon, waldane kadawu duniaye adəro kəlanja casakkia, tayilan nasardaia, naptunjadə cayemaa kojənarə kuttaji.

21 Jawal jireyedəa nojanalan wada tayir tayiro caddənədəa ga wadudəroa, jawaldəa ngaltema nojannima tayiro ngalwo.

22 Ai, awo karau jireye wuljənədə tayiro wakkajəgəna: «Kəri ye justunjuro waldəna,† alade kasaljana ye walde curo gajawayen fərwərdəna.»

3

Wadu kənde Isa Almasiwuye

1 Kərawowuni, kərma wotiya kənyindiye adəa ruwunjakakki. Tayi yindi samman karwundon taktu ngəla deworo nayiro isatannjakakki,

2 mana nawiya tayir kuren wuljanədə ye, wada Kəmande Njəkkayimadə ci kəngayamba nanjuro isanayen cinadə yea tangowo.

3 Burwo sallammin adəa nonowo, jaman daryeyen rudu gənaduwwumaso rudunjaa isane mangarnja diwi jagai.

4 Tayiye: «Isa isi cəne wadu ngojənədə, nda ti? Tən kaariyande ro carəmbənayen, awo samma badiduram alaktu duniayen tədi gai fuwu gərji,» cani.

5 Amma nonjin awo anilan suwadai: Kuren same ye mbeji, dunia ye mana Alayen ingilan kiluwo ye, ingiyen tədo ye,

6 koro ingi adəma dunia cayedəa ləpce sijuwo.

7 Mana faldəman koro same-a cidi-a kərmayedə kannuro gənaada, wotte yim sharaye-a siduwu ganambuwwuye-aro gənaada.

† 2:22 2.22 Kar 26.11

⁸ Amma kərawowuni, bare awo fal adəa ngessuwwi, yim fal na Kəmandeyen kərwu dəwu gai, koro kərwu dəwu ye yim fal gai.

⁹ Kəmande awo cədi cəne wadu ngojənadəa dioro nangərgədi bawoa, am laa nangərgədi ngojaidə gai, amma kanjindon kanadia, kam falma facciyiya, cəraanni, amma am samma tuwaro isaiya, kirawo.

¹⁰ Adə yaye yim Kəmandeyedə barwu gai isi, yim adən nuktu kuran same baworo walji, awo duwon tilan same-a cidi-a cadandənədə ye kannu jau fit warje juwui, koro cidi-a awo kəladən tədəna-a samma baworo waljai.

¹¹ Awo ani samma ngai sidagaidə, naptu jiri fi gəle wajimnjaana wo? Kəndəgai nantayirre so, nanmuminne so dewo,

¹² kənde yim Alayedəa gurenowo, yakkowo duwan iso, yim duwon ti nangaro same kannun wardi, koro kannu jau fit awo tilan same-a cidi-a cadandəna sijiyidə.

¹³ Amma kəla wadunjudəyen same bərin-a cidi bərin-a na duwon nanjire dəganadəa gureniye.

¹⁴ Adə nangaro, kərawowuni, awo ania gurenuwidə, Ala nayia kadawu so, awo waada so bawoa nanlewan njawandoro kowərinowo.

¹⁵ Bulus kəraminde rayiyenadə ye nanrashidu tiro tinadən nayiro ruwunjaanadə gai, kanadi Kəmandeyedəa njəkkaworo ngonowo.

¹⁶ Curo wotiyanju samma kəla lamarra aniyen man-ajidəyen ngai wulji. Curodən awowa laa asudu jawa mbeji. Am alamdanni dunoaro dajannidə kitawuwa gad-edəa faljaidə gai, mananju yea faljane siduwunja kəlanjaro gərjagai.

¹⁷ To, kərawowuni, awo adəa caman nonuwwadə, hangal gənanowo, bare jawallan luwo tuɾuwuye nayia lenjane dunon dadundodəlan yuruwwi,

¹⁸ amma ser-a nodu-a Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayimande yeyen wuranowo. Tiro kərma ye, har abada abadin yero daraja tio! Amin.

1 YAHAYA

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cəraana ye canı, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bəрни Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bəрни Afisayero leyeno. Curo jama Isaa gawuyen jəktu jiri jiri mbeji nangaro, Yahaya nadən tayiro ruwujıye mana Alayea kasacca, kəndo jireye cado, koro Ala-a amanja-a yea carawo yeno.

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Kalma roye

¹ Awo tən badiduramnın dəgana, awo fanniyena, awo simnden ruiyena, awo lawarniye mukkonde lejəna, wotte lawar kəla Kalma royedəa nayiro wulnjagaiye.

² Rodə fəleyaada, koro tia ruiyena, koro tia shedaniye nayiro ro sawisoye Bawa-a rokko dasaana ye, andiro fəledəgəna yedəa wulnjagaiye.

³ Awo ruiye fanniyenadəa nayi yero wulnjagaiye, ngainin nayi ye andi-a rokko naptu nanyaanaye diye. Ai, naptunde nanyaanayedən Bawa-a Tadanju Isa Almasiwu-a rokko kərgaiye.

⁴ Awo ania karwukəjindedə* kalkallo waljoro ruwuniye.

Aladə nur

⁵ Awo na Isayen fanniyena nayiro wulnjagaiyedə, tima Aladə nur, koro tilan duwu təmmaro bawo.

⁶ Andi ti-a rokko naptu nanyaanaye diye niye duwon duwulan dəgaiyeya, kattuwu kammiyena, jire diyewawo.

⁷ Amma nurlan dəgaiyeya, ti kəlanju nurlan dəganadə gai, kattenden naptu nanyaanaye diye, koro bu Tadanju Isayedə andia biwu sammalan tayirro kalansai.

* **1:4 1.4** *karwukəjindedə* - Ruwuwu mukkoje kureyedəye laanja karwukəjinde canı, laa ye karwukəjindo canı.

⁸ Biwunde bawo niyea, kəlande jambaniyena, koro jiredə andilan bawo.

⁹ Amma biwuwande wulliyea, tidə amanma ye, jirema ye, andiro biwuwande gawursagane jirenambu sammalan tayirro kalansai.

¹⁰ Amma biwu diyende niyea, tia kattuwumaro kalangiyena, koro mananju andilan bawo.

2

Almasiwudə ti Bawadəro kəlanden wulduwuma

¹ Njuriyani,* bare biwu diwwiro awo ania ruwunjakakki. Amma kam laa biwu cədiro walyenoa, ti Bawadəro kəlanden wulduwuma taiyena, tima Isa Almasiwu jiremadə wo.

² Tima biwuwandedəro laya fastu gərgadu Alayero waljo, koro kaande runjaro gəni, dunia sammaye yero.

³ Wadawanju gaiyea, ngainin tia noniyenaro asuniye.

⁴ Kam tia nojəna cəni duwon wadawanju jəgaiwawodə, ti kattuwuma, koro jiredə tilan bawo.

⁵ Amma kam mananju ngojimadə, jiremaro kərawo Alayedə tilan kalkallo walji. Ngainin andi tilan kərgaiyero noniyena.

⁶ Kam tilan dəgai cənidə, ti yero kəndəgai Isa cədənədə dio wajipcəgəna.

Wada bərin

⁷ Kərawowuni, wada bərin gəni, wada caye tən badiduramnin fanduwawa ruwunjakakki. Wada caye adə tima mana fannuwwadə wo.

⁸ Adə yaye wada bərin ruwunjakakki, wada duwon Almasiwu yen jire, nayi yen jiredə, dalilnjudə duwudə kodu cədi, koro nur jireyedə kərmamaro wassi nangaro.

⁹ Kam ti nurlan dəgana cəni duwon kəraminjua wajənamadə koro yaye duwulan kərga.

¹⁰ Kam kəraminjua cəraanamadə nurlan dəgai, koro dalil talduye tilan bawo.

¹¹ Amma kam kəraminjua wajənamadə duwulan kərga, koro curo duwuyen dadaji, koro na lejimaa nojənni, dalilnjudə duwudə simnjua jakəna nangaro.

¹² Njuriya, biwuwando kəla cunjuyen gawurnjaana nangaro nayiro ruwunjakakki.

* 2:1 2.1 njuriyani - Jama Isaa gawu. Koro 1Yah 2.12, 14, 18, 28; 3.7; 5.21 mane.

13 Bawawa, ti tən badiduramnin dəganadəa[†] nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakki. Jairowa, Kəladodən[‡] nasarduwwa nangaro nayiro ruwunjagakki.

14 Tadawa sanana, Bawadəa nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakkəna. Bawawa, ti tən badiduramnin dəganadəa nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakkəna. Jairowa, nayi dunoa, koro mana Alaye nayin kərga, koro Kəladodən nasarduwwa nangaro nayiro ruwunjagakkəna.

15 Bare dunia bi awowa duniayea raawwi. Wundu duwon dunia cəraanamadə, kərawo Bawayedə tilan bawo,

16 awoa awo duniaye samma, wotte mangar tiyiye so, mangar simbe so, rokura kəndaye sodə Bawayəyen gəni, duniayen isi.

17 Dunia-a mangarnju-a baworo waljai, amma kam duwon rawo Alaye cədimadə sawisoro dəgai.

Waduma Almasiwuye

18 Tadawa sanana, sa daryeye cədəna, koro waduma Almasiwuye[§] isi fannuwwadə gai, kərma waduwu Almasiwuye kada isana, ngainin sa daryeyedəa asuniye.

19 Dawunden keluwo, amma tayi kaande gəni. Ca tayi kaandea, andi-a rokko dasaana, amma luwonjadə tayi samma kaande gəniro fəleji.

20 Amma ti Tayirdə nayiro Ruhunjua njadəna, koro nayi samma asunuwwa.

21 Jiredəa nonuwwi nangaro gəni, amma nonuwwa nangaro, koro kattuwu fima jireyen isiwawo nangaro nayiro ruwunjagakkəna.

22 Isama Almasiwudə woro angərjənama gənia, wundu kattuwumadə wo? Kam Bawadə-a Tadadə-aa angərjənamadə, tima waduma Almasiwuyedə wo.

23 Wundu duwon Tadadəa angərjənamadə, Bawadə karwunjun bawo, amma wundu duwon Tadadəa kasaccənamadə, Bawadə ye karwunjun kərga.

24 Nayidə, awo tən badiduramnin fannuwwadə nayilan dəga. Awo tən badiduramnin fannuwwadə nayilan dəgaia, nayi ye Tadadə-a Bawadə-alan dəgawi.

25 Akko awo sadi* cəne wadu ngojənadə: ro sawisoye.

26 Awo ania kəla am nayia jambanjane njawatkidəyen nayiro ruwunjagakkəna.

[†] **2:13 2.13** ti tən badiduramnin dəganadəa - Isa Almasiwu. [‡] **2:13 2.13** Kəlado - Yiwulis. Koro 1Yah 2.14; 3.12; 5.18-19 mane. [§] **2:18 2.18** waduma Almasiwuye - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadə. Koro 1Yah 4.3 mane. * **2:25 2.25** awo sadi - Ruwuwa mukkoeye kureyedəye laanja awo sadi cani, laa ye awo njadi cani.

²⁷ Nayidə, Ruhunju nayiro njadənadə nayin dəgai, koro mərədundo alamduye bawo. Amma Ruhunju nayiro kəla awo sammayen alamnjagai, koro alamdunjudə kattuwu gəni, jire. Alamnjaanadə gai, Almasiwulan dəgaiwo.

Tadawa Alaye

²⁸ To, njuřiya, tilan dəgaiwo, ngainin fəlediyiya, fuwunjun riniyewawo, koro kəndenjun nangu fanniyewawo.

²⁹ Tidəa jiremaro nonuwwadə, wundu duwon jire cədimadə ye Alayen tambənaro nonuwwa.

3

¹ Akko kərawo kura Bawadə andiro fəlesaanadəa ruiwo, har andia tadawa Alayelan bowosai, koro andi tadawanjudəma! Dalil dunia andia nosannidə tia nojənni nangaro.

² Kərawowuni, kərma andi tadawa Alaye, koro awiro walliyedəa koroma fəledəgənni. Sa fəlediyiya, andi ti gairo walliyero noniyena, tia naptunjun ruiye nangaro.

³ Wundu duwon təma adəa tiro cakkənadə kəlanjua tayirro kalakci, ti tayirdə gai.

⁴ Wundu duwon biwu cədimadə wada ganambuma, biwudə wada ganambu.

⁵ Amma biwu ngojoro fəledəgənaro nonuwwa, koro tilan biwu bawo.

⁶ Wundu duwon tilan dəganadə biwu cədiwawo. Wundu duwon biwu cədimadə tia curunni ye, tia nojənni ye.

⁷ Njuřiya, bare wunduma nayia jambanjane njawatkənni. Kam jire cədimadə jirema, ti kəlanju jiremadə gai.

⁸ Kam biwu cədimadə Yiwulisse, Yiwulisdə tən badiduramnin biwu cədi. Dalil Tada Alaye fəledəgənadə, tima kəndo Yiwulissedəa siduwuro.

⁹ Wundu duwon Alayen tambənadə biwu cədiwawo, hal Alaye tilan kərga nangaro. Ai, rakce biwu cədiwawo, Alayen tambəna nangaro.

¹⁰ Ngainin tadawa Alaye-a tadawa Yiwulisse-a asudai: Wundu duwon jire cədiwawomadə Alaye gəni, koro kam kəraminju cəraannidə ye ngai.

Amandea rawo

¹¹ Kawuři tən badiduramnin fannuwwadə, tima amandea rayiyo!

¹² Bare Kaabila-a camunno walliyende, tidə Kəladodəye, koro yaananjua roro kejo. Awiro tia kejo? Kəndo kaanjudə diwi, yaananjuyedə ngəla nangaro.

¹³ Kəramiya, dunia nayia wanjanaro bare ajammuwwi.

¹⁴ Kɛramiyadɛa rayiyena nangaro, karmolan roaro wal-liyenaro noniyena. Kam duwon tilan kɛrawo bawomadɛ karmolan dɛgai.

¹⁵ Wundu duwon kɛraminjua wajɛnamadɛ kamceji, koro kamceji fima tilan ro sawisoye dɛganama baworo nonuwwa.

¹⁶ Ngainin kɛrawodɛa noniyena: Isa andi nangaro ronju kaino, andi ye rɛnde kɛramiya nangaro njodɛ wajimsaana.

¹⁷ Kam kɛnda duniaye cɛdana duwon, kɛraminjua curo jɛktuyen curui, amma tia njunojɛnnimadɛ, ndayin gɛle kɛrawo Alayedɛ tilan dɛgai?

¹⁸ Njuriya, mana-a tɛlam-alan gɛni, kɛndo-a jire-alan rayiyo!

¹⁹ Ngainin andidɛ jireyero noniyena, koro karwunde fuwunjun isabogɛiye,

²⁰ karwunde sarɛwusai yaye, Aladɛ karwundero kura wo, koro awi yaye nojɛna.

²¹ Kɛrawowuni, karwunde sarɛwusaiwawoa, fuwu Alayen ridunde bawo,

²² koro wadawanju gaiye awo fuwunjun ardiyada diye nangaro, awi koriye yaye nanjun fandiye.

²³ Wadanjudɛ tima cu Tadanju Isa Almasiwuyedɛa mɛrsaniyo, koro wada sadɛnadɛ gai amandea rayiyo.

²⁴ Kam wadawanju jɛganadɛ tilan dɛgana, ti ye tilan dɛgana, koro Ruhunju sadɛnadɛyeman ti andilan dɛganadɛro noniyena.

4

Ruhu Alaye-a ruhu waduma Almasiwuye-a

¹ Kɛrawowuni, nawiya kattuwuye kada duniaro caluwuna nangaro, bare ruhu fi yayea mɛrsanuwwi,* amma tayi Alaye waro rijammowo.

² Ngainin Ruhu Alayea nonuwi: Ruhu Isa Almasiwu tiyilan isɛnaro kasaccɛna samma Alaye,

³ koro ruhu Isaa kasaccɛnni samma Alaye gɛni. Timan ruhu waduma Almasiwuye wo, ti duwon isiro fannuwwa koro kɛrmama dunian mbejidɛ.

⁴ Njuriya, nayidɛ Alaye, koro kɛla nawiya kattuwuye aniyen kɛnnasar fanduwwa, awoa ti nayin dɛganadɛ ti curo duniayedɛa dunon kojɛna.

⁵ Tayidɛ duniaye, adɛmaro manajaiya, mana duniayen manajai, koro dunia ye tayia kɛrɛnji.

* **4:1 4.1** bare ruhu fi yayea mɛrsanuwwi - Am laa Ruhu Alayea, laa ye ruhu waduma Almasiwuyea. Koro 1Yah 4.2, 3, 6 mane.

⁶ Andidə Alaye. Kam Alaa nojənadə andia kərənsai, kam duwon Alaye gənidə andia kərənsaiwawo. Ngainin Ruhū jireye-a ruhu jambaye-a asuniye.

Aladə kərawo

⁷ Kərawowuni, amandea rayiyo! Kərawodə Alaye, koro wundu duwon kamanjua cəraanamadə Alayen katambo, koro Alaa nojəna.

⁸ Kam kamanjua cəraanimadə Alaa nojənni, awoa Aladə kərawo.

⁹ Ngainin kərawo Alayedə dawunden fəledəgəna: Ala Tadanju tilo lokken ro fandiyo ro tia duniaro kinodo.

¹⁰ Kərawodə tima andi gəni Alaa rayiye, amma tidə andia saraye biwuwande nangaro Tadanju laya fastu gərgadunjuyero walduro kinodo.

¹¹ Kərawowu, Ala andia ngainin saraanadə, andi ye amandea rawo wajimsaana.

¹² Wunduma ngalte Alaa curunni. Amandea rayiyenaa, Ala andilan dəgai, koro kərawonjudə andilan kalkallo walji.

¹³ Adəgainin tilan kərgaiye, ti ye andilan kərgaro noniyena, Ruhunju andiro sadənadəro.

¹⁴ Andidə Bawa Tadanjua Njəkkayima duniayero walduro juwajəgənarə ruiyena ye, shedaniye ye.

¹⁵ Wundu duwon Isama Tada Alaye woro kasaccənamadə, Ala tilan dəgana, ti ye Alalan dəgana.

¹⁶ Andi Ala saraanaro noniyena ye, mərsaniyena ye. Aladə kərawo, kam kərawolan dəganadə Alalan dəgana, Ala ye tilan dəgana.

¹⁷ Adəgainin kərawodə andilan kalkallo waljəna ye, yim sharayea riniyewawo ye, awoa Almasiwuye naptunjudə ngai, andi ye dunia adən ngai.

¹⁸ Kərawolan ridu bawo, awoa kərawo kalkaldə ridu duji. Ridulan wowomba, koro kam rijimadə kərawolan kalkaljənni.

¹⁹ Ala burwon andia saraana nangaro, andi ye amandea rayiyena.

²⁰ Kam laaye: «Alaa raakkəna,» cəni duwon kəraminjua wajənaa, ti kattuwuma. Kam kəraminju curuidə cəraannidə rakce Ala curunnidə cərayiwawo.

²¹ Akko wada tin fandiyanadə: Kam Alaa cəraanamadə kəraminju yea cərawo!

5

¹ Wundu duwon Isama Almasiwu woro mærsajenamadæ Alayen tambæna, koro wundu duwon Bawaa cæraanamadæ ti Alayen tambænadæ yea cæraana.

² Akko jiri tadawa Alayea rayiyenaro noniyenadæ: Alaa rayiye wadawanju gaiye.

³ Alaa rawodæ tima wadawanju ga, koro wadawanjudæ kurwowu gæni,

⁴ awoa wundu duwon Alayen tambænadæ kæla duniayen kænnasar cuwandi, koro kænnasar duniaa nasarjænadæ kambærsende.

⁵ Wundu gæle kæla duniayen kænnasar cuwandi, kam Isama Tada Alayea woro mærsajænadæ gænia?

Sheda kæla Tadadæyen

⁶ Isa Almasiwudæ tima ingi-a bu-ayen isænadæ wo. Ingi runjuyen gæni, ingi-a bu-ayen isæna. Koro shedanjudæ Ruhu Alayea, Ruhudæ tima jiredæ wo.

⁷ Sheda yakku mbeji:

⁸ Ruhu-a ingi-a bu-a, koro tayi yakkudæ shedanja tilo.

⁹ Sheda kambe kasaddiyæa, sheda Alayedæ kambea kojæna, tima sheda duwon Ala kæla Tadanjuyen cædænadæ wo.

¹⁰ Kam Tada Alayea mærsajænamadæ sheda adæa karwunjun cædana. Kam Alaa mærsajænnimadæ tia kattuwumaro kalakcæna, sheda duwon Ala kæla Tadanjuyen cædænadæa kasaccænni nangaro.

¹¹ Shedadæ tima Ala andiro ro sawisoye sadæna, koro ro adæ Tadanjun kærga.

¹² Kam duwon Tadadæa cuwandænamadæ ro cuwandæna. Kam duwon Tada Alayea cuwandænnidæ ro cuwandænni.

Ro sawisoye fando

¹³ Nayi cu Tada Alayea mærsanuwwadæro awo ania ruwunjagakkæna, ngainin ro sawisoye fanduwwaro nonuwwa.

¹⁴ Awo nanjun ridu bawoaro yasaraiyenadæ tima awo laaa kæla rawonjuyen koriyæa, andia kærænsai.

¹⁵ Koro awi koriyæ yæye kærænsairo noniyenadæ, awo tia koriyenadæa fandiyeenaro noniyæna.

¹⁶ Kam laa kæræminju biwu laa karmoro cadænni cædi cuiruiro walyænoa, Alaa cuworo, tiro ro ci. Adæ kæla am duwon biwu karmoro cadiwawo cadidæyen. Biwu karmoro cadi mbeji, amma kæla biwu adæyen gæni cuwororo wulyekko.

¹⁷ Jirenambu sammadæ biwu yæye, biwu laa karmoro cadiwawo mbeji.

¹⁸ Wundu duwon Alayen tambɛnadɛ biwu cɛdiwaworo noniyena, amma Tada Alayedɛ tia roji, koro Kɛladodɛ tia lejiwawo.

¹⁹ Andi Alaye ye, dunia samma fɛrdu kɛnduwo Kɛladodɛyen dasaana yero noniyena.

²⁰ Koro Tada Alaye isɛna ye, andiro hangal ti jiremadɛa noduro sadɛna yero noniyena. Koro andi ti jiredɛlan kɛrgaiye, wotte Tadanju Isa Almasiwudɛlan. Tima Ala jireye ye, ro sawisoye ye wo.

²¹ Njuriya, sɛnɛmbo kadɛnowo!

2 YAHAYA

Wotiya kënyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cəraana ye cani, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bəрни Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bəрни Afisayero leyeno. Curo wotiya adəyen Yahaya kamu laa kəreyadaro gala cədde am gadea jauru cərawo, am jambawuro hangal gənajo yeno.

Wotiya kënyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadə* kamu kəreyada-a yallanju-aro:† Curo jireyen njaraakkəna, koro wu runi gəni, am jire nojana samma ye,

² dalilnjudə jiredə curonden dəgana, koro andi-a rokko har abadaro dəgai nangaro.

³ Jire-a kərawo-alan Ala Bawa-a Isa Almasiwu Tada Bawadəye-a andiro ser-a kanjimari-a nanlewa-a sadi.

Jire-a kərawo-a

⁴ Jiři Bawa andiro wada sadənədə gai, yallanəmbe laanja kəndəgai jireye cadi nagəkkəna nangaro karwuni jauru kəjiyeno.

⁵ To, kamu kəreyada, kərma nia lowonjəkki, wada bərin gəni, wada tən badiduramnin taiyenadəa niro ruwunjəgəkki: Amandea rayiyo!

⁶ Kərawodə tima wadawanju gaiyo! Tən badiduramnin fannuwwadə gai, wadadə tima kərawolan dəgaiwo!

⁷ Jambawu kada duniaro caluwuna, tayi duwon Isa Almasiwu tiyilan isənaro kasaccaiwawodə. Kam adə gai tima jambama ye, waduma Almasiwuye‡ ye wo.

* **1:1 1.1** amwurawaye falnjadə - Fuwuma laa jama Isaa gawu. † **1:1 1.1** kamu kəreyada-a yallanju-aro - Jamanja Isaa gawuye. ‡ **1:7 1.7** waduma Almasiwuye - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadə.

⁸ Bare awo ngənəptiye fanduwwadəa fudduwwi, amma mukowa cap fandoworo hangal gənanowo!

⁹ Wundu duwon kəla alamdu Almasiwuyen dəgannin fuwuro lejimadə karwunjun Ala bawo. Amma kam duwon alamdudəlan dəganamadə Bawa-a Tadanju-aa cuwandəna.

¹⁰ Kam laa alamdu adəa cuwudənnin nandoro isia, bare tia fanndon sawuwwi bi lewanuwwi,

¹¹ awoa kam tia lewajənadə kidanju diwidəro mukkonju cakki.

Lewa daryeye

¹² Awo ngəwu nayiro ruwuduwuro takkəna duwon, kakkadu-a tadduwa-alan gəni, cujudəro karwukəjinde tai dajə kəjjoro, nandoro isəkke sim-a sim-alan mananəkkiya, təmakko.

¹³ Yalla yanəmgəna kəreyadadəye§ nia lewanjai.

3 YAHAYA

Wotiya kënyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauro cəraana cani, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuduwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bəрни Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bəрни Afisayero leyeno. Curo wotiya adəyen Yahaya kəlanjua Fuwumalan bowoje kam laa Gayus caniro gala cədde tiro kam amanna gai kidanju cədo, kəla rawowuro hangal gənajo yeno.

Wotiya kënyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadə* Gayus kam təraanadəro: Jirelan njəraakkəna.

² Kərawomani, ronəm fuwu juwuidə gai, awi yayen fuwu bui ye, kəlewa salainin dəgai yero moduwa njəddəkki.

³ Sa kəramiya laa isane kəla jirenəmben shedajanadən, jirelan kəndəgai dimidə gai, wu ye karwuni jauro kəjiyeno.

⁴ Ai, njuriyani† jirelan kəndəgai cadi fakkiya, nanin karwukəji adəa kojəna bawo.

Mowowu-a waduwu-a

⁵ Kərawomani, awo kəramiyaro yiddəmi samman, masammanno sikudowaro, amannaro fəledəgəmma.

⁶ Fuwu jama Isaa gawuyen kərawonəmdəa shedajana. Jiři fuwu Alayen jussənalən tayia banagəme bəlawuronja cadiya, jauro ngəla,

⁷ awoa awima na kərdiyayen camowonnin cu Isa Almasiwuye nangaro keluwo.

⁸ Adəma nangaro am jiři adəgaidəa banaduwo wajim-saana, ngainin jiredə nangaro sawawanja kidayero walliye.

* 1:1 1.1 amwurawaye falnjadə - Fuwuma laa jama Isaa gawuye. † 1:4 1.4 njuriyani - Jama Isaa gawu.

⁹ Jama Isaa gawudəro‡ wotiya ruwunəkkəna, amma Diyotarifis, ti duwon wundunja yaye kojənarə kəlanju ngodu cəraanadə, manande ngoduro wayeno.

¹⁰ Adə nangaro, isəkkia, diwi duwon kəla andiyen manakuttu wuljiaro cədidəa isatangəgəkki. Ai, kəla adəyen dajənnin kəramiyadəa cəməyiwawo, koro am tayia mowo caraanadəro dapciye tayia jamadəlan cuttuluwi.

¹¹ Kərawomani, misal awo diwiye gəni, ngəlaye gai! Ngəla diomadə Alaye, diwi diomadə Alaa nojənni. §

¹² Dimitəriyusdə, wundu yaye kəlanjun mana ngəla wulji, jire kəlanjudəma ngai wulji. Andi ye tia shedaniye, koro shedandedə jirero nonəmma.

Lewa daryeye

¹³ Awo ngəwu niro ruwuduwuro raakkəna, amma tadduwa-a risiwu-alan faidadəkkiya, raakkəni.

¹⁴ Tussənnin nia kuroro təmakəna, daji sim-a sim-alan mananiye.

¹⁵ Nanlewa nilan dəga. Sawawande samma nia lewanjai. Sawande fi yaye lewane.

‡ **1:9 1.9** jama Isaa gawudəro - Jama Isaa gawu na Gayussen. § **1:11 1.11** Alaa nojənni - Ruwuwa mukkoye kureyedəye laanja Alaa nojənni cani, laa ye Alaa curunni cani.

YAHUSA
Wotiya Yahusaye Isaa gawuro
ruwujəgənədə
Badiduram

Yahusa, ti wolodi Isa Almasiwuye ye, yaana Yakubaye yedə wotiya adəa am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwu tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Biturus curo wotiyanju kənyindiye ruwujənədə gai, Yahusa ye kəla jire səriwodu-a ganambuwwu wadu-ayen ruwujəna. Adə nangaro tiye amnjudəro hangal gənaja bare maləmba kattuwuye jamaro ngasaanədə kasaccanni yeno.

Wotiya Yahusaye Isaa gawuro
ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Yahusa wolodi Isa Almasiwuye ye, yaana Yakubaye yedə am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwuro tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro:

² Kanjimari-a nanlewa-a kərawo-a nayin ngəwujaj!

Wowom maləmba kattuwuye

³ Kərawowuni, kəla njəkkawo andi sammayedəyen nayiro kasaduro ruwuduwwu raakkəna duwon, nayiro ruwunəme kambərse muminnaro tilo lonno tinadəro məldənəworo lowodu wajimsəgəna.

⁴ Awoa am laa asərlan ngasaana, wowom adə tən kuren tayiro kadargaadadə. Tayidə ganambuwwu, ser Alandeyea nanjanero kalakcane Isa Almasiwu ti Mainde tilo lon ye, Kəmande yedəa angərjai.

⁵ Nayidə, awo ani sammaa caman nonuwwa yaye, nayiro isatannjagakkiya, raakko: Kəmande ngawo jamadəa cəkkaye lardu Masarren cuttuluwunadən tayi kambərsenambuwwudəa siyeyeno.

⁶ Koro malaiyawa kaalanjan dajanni kəndəgairam kəlanjaye koljanadə, Kəmande tayia sərğa sawisoyen curo duwuyen shara yim kurayedəro rojəna.

⁷ Jiri adəgainin am bərnə Sodombe-a Gomorre-a bəlamaskinjaye-a kəlanjaa kənjənaro sərəccagane nanjane jiri gadea jaane misal am wowom kannu sawisoye casaidəro waljana.

8 Ngaima duwon ganambuwa ani ye kɛla kɛnnasimnjayen tiyinja tayir gɛniro kalakcai, kɛnduwowua wajai, koro darajamasoa bassai.

9 Ti malaiya kura Mikailadɛma, sa kambiwuje Yiwulisa kɛla kamin Nawi Musayen lawalajanadɛn, cinju mudu kaje shara radua tiro cɛddɛnni, amma tiye: «Kɛmande njɛkkado!» yeno.

10 Amma am ani awo nojanni sammaa bassai, koro awo samma halnjayen lɛmanna hangal bawoa gai nojanadɛ, tima tayia sijiyi.

11 Kuttunja, jawal Kaabilaye yea jaana, alwasi fandoro biwu Balaambe yero kɛlanja casakkɛna, koro turu Koraye yen sidaana nangaro.

12 Am ani masɛnando nanyaanayen turno, nangujannin nayi-a rokko jawune casaiya, tayi kɛlanja ambadai. Tayidɛ fofou ingi bawoa karuwaye tɛmbalji gai, kɛskawa biyilan tada bawo mɛktane tɛgɛmbo sanuna gai.

13 Koro tayidɛ tɛmbariya jau tekuye cawulɛkcai gai bilwu nangunjaye fijai, sillowuwa fofomjai gai duwu cɛlɛm pɛt har abadaro tayiro gɛnaada.

14 Nawi Idɛrisa ti duwon Nawi Adamnin tamiya kaduwu kɛntulurredɛ kɛlanjan nawinawi cɛde: «Akko Kɛmande jamanju mumin dɛwu kada kadami-a rokko isi,

15 am sammaro shara kamjiye kɛndonja ganambulan cadɛna-a mana raduye sammaa biwuwu ganambuwa kɛlanjun wuljana-aa biwuro wowomji,»* cɛnna.

16 Am ani karwuwadamaso, karwukuttanja fɛlejane mangarnja diwi jagai, cinja yen mana rokuraye wuljane riwa kɛlanjaye fandoro amba jajakcai.

Sɛmo kasta-a karwuro duno njo-a

17 Amma nayidɛ, kɛrawowuni, awo kɛngayamba Kɛmande Isa Almasiwuye wakkaji cɛne calan wuljanadɛa tangowo,

18 nayiro: «Jaman daryeyen am rudu gɛnaduwumaso isane mangarnja diwi jagai,» yera.

19 Am anima yaktu kudowu wo, Ruhu Alaye cadanni, hal adamgɛnaye jagai.

20 Amma nayidɛ, kɛrawowuni, kambɛrsendo jauru tayirdɛlan kɛlando dunoagɛnowo, Alaa Ruhulan korowo,

21 kɛrawo Alayen kɛlando ronowo, kanjimari Kɛmande Isa Almasiwuye ro sawisoye kudomadɛa gurenowo.

22 Am shekkunjaadɛa njunonowo,

* **1:15 1.14-15** *mana Nawi Idɛrisaye* - Mana adɛ kitawu laa tiro Enok canilan ruwuwada, kitawu duwon Bibɛllan tuwandiwawodɛ.

²³ am laaa kannun taiwo tuluwowo yëkkawowo, laa yea Ala ridalan n̄junonowo, gəmajenja hal tiyiyen kadawuadəmaa wanowo.

Lewa daryeye

²⁴ To, ti duwon nanjun kənduwo nayia njuron kaduye ye, fuwu darajanjuyen karwukəji dama bawoa-a sariwu bawoa-alan saduwuye ye mbejidə,

²⁵ wotte Ala tilo Njəkkayimandedə, Kəmande Isa Almasi-wuyen tiro daraja-a martawa-a kərmai-a kənduwo-a tio, tən kawu jaman burwoyen, kərma ye, har abada yero! Amin.

WAHAYI YAHAYAYE Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro fæledægænadæ Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, kitawu adæa ti kosolan cuku Batmossen duwon alama saa firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadæro fuwura Isa jauru cæraana cani, koro Linjila kændewuye-a wotiya yakku Yahayaye-a yea ruwujæna. Curo kitawu adæyen Isa Almasiwu wahayi laan tiro fælediye kawuri kæla jama Isaa gawu tulus lardu Asiyayen kiddo, koro mana kæla awo jaman daryeyen wakkaji ye, jiri awo ani kænduwonju-a kənnasarnju-aa tabbaccagai yeyen kido.

Akko lawarra curo kitawu adæyen dasaanadæ:

Badiduram (1.1-20)

Wotiya tulus-a jama Isaa gawu tulus-a (2.1-3.22)

Tamadæro samelan ambættuwu (4.1-5.14)

Karama tulus (6.1-8.1)

Kangadi tulus (8.2-11.19)

Jama Isaa gawu-a kænduwo diwiye-a (12.1-14.20)

Masiwa daryeye tulus (15.1-16.21)

Siduwu bæni Babilaye (17.1-19.4)

Kənnasar daryeye (19.5-20.15)

Same bærin-a cidi bærin-a (21.1-8)

Jerusalem bærin (21.9-22.21)

Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro fæledægænadæ BADIDURAM

¹ Akko wahayi* Isa Almasiwuye, wahayi duwon Ala tiro awo tussiwawo fagat wakkajidæa am tia gawuro fælejuworo cinadæ. Ti ye malaiyanju laaa cunode wolodinju Yahayaro isanoyeyeno.

² Yahaya ye awo kæla mana Alaye-a sheda Isa Almasiwuye-ayen curuna sammaa shedayeno.

³ Bargaa kam mana kawuri nawinawi adæyæa kærajidæ, koro bargaa ye tayi awo tilan ruwuwadadæa fanjane ngo-jaidæ, dalilnjudæ sanju karənjæna nangaro.

Lewa

* 1:1 1.1 wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cæðənnin curuidæ.

⁴ Wuma Yahayadə jama tultur Isaa gawu cidi Asiyayero:† Salam! Ala duwon kərma ye mbeji, kure yen dəgana, fuwu yen dəgaidə ser-a nanlewa-a njado! Ruhu tultur fuwu kurisnju kərmaiyeen dasaanadə ye ser-a nanlewa-a njado!

⁵ Koro Isa Almasiwu shedama amanna, karmolan burwon ciduma, koro maiya dunia sammayea nodomadə ye ser-a nanlewa-a njado!

Isa Almasiwu ti duwon andia saraana ye, bunjuyen‡ biwuwandelan sakkaana ye,

⁶ koro andia nodowu-a rimanna-a Ala Bawanjuyero sadəna yedə, tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio! Amin.

⁷ Akko curo fofouyen kənde cədi. Wundu yaye simnjun tia curui, har am tia sukcanadə, koro jama duniaye samma kəla tiyen casiri. Adəgaima. Amin.

⁸ Ala Kəmandeye: «Wuma burwoye wo, daryeye ye wo,§ Martawama duwon kərma ye mbeji, kure yen dəgana, fuwu yen dəgaidə wo!» yeno.

Wahayi Yahayaye

⁹ Wu Yahaya kəramindo ye, kamando ye curo bone nja-a nodo bargaa-a nettu-a Isalan dasaanadəyen, kəla mana Alaye-a sheda Isaye-ayen cuku Batmos canilan kərgakko.

¹⁰ Ngai duwon, yim Kəmayea* Ruhu Alaye wuro jəmsiye kowo kura kangadiye gai ngawonin nukci fangekko.

¹¹ Kowodəye wuro: «Awo rumidəa kitawulan ruwune jama tultur Isaa gawu bərne aniyero juwagəne: Afisa, Simirna, Birgamus, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya, Lawudikiya.»

¹² Daji wundu wuro manasiyiro kuroro suworgadakko. Suworgadakkəniya, fatəla dinarre tultur kirukko,

¹³ koro dawunjan awo laa adamgəna-a camun daada mbeji. Kajəmu kuruwu luwada, koro bel dinarre nganjinjuro tikkerəna.

¹⁴ Kəlanju-a kandurɨnju-a bul fok wulu bul gai, simnju ye təlam kannuye gai.

¹⁵ Sinju ye kullo kagəlmadin cingada yiyiljiro kalakcənadə gai, kowonju ye ingi ngəwu dunoaro cəgasi gai.

¹⁶ Mukkonju kəmboramlan sillowu tulurra, cinjulan kashagar təlam yindia ngəlaro gallada luwo cədi. Fəkkanju ye jauru nurra kəngal kausu kəla dawuye gai.

† 1:4 1.4 Asiya - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. ‡ 1:5 1.5 bunjuyen - Karmonju kəla kəskayen nangaro.

§ 1:8 1.8 Wuma burwoye wo, daryeye ye wo - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruwuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a. * 1:10 1.10 yim Kəmayea - Ladu. Yim karmolan cidu Isaye taktuwuye.

17 Tia kirukkəniya, fuwunjun nukkəna gai bəp kirukko. Daji mukkonju kəmboram gənasiye wuro: «Bare rinəmmi! Wuma burwoye wo, wuma daryeye ye wo,

18 wuma Kəndəgaimadə wo. Calan nukkəna, amma akkoni har abada abadinno roa kərgakko. Adəgaima mukkonin cuworam Karmo-a Leira-ayea[†] takkəna.

19 Adə nangaro awo rummadəa ruwune, awo duwon kərma mbeji, koro awo ngawo awo aniyen wakkajaidə.

20 Akko maana asər sillowu tulur mukkonni kəmboramlan rummadə-a fatəla dinarre tulurdə-ayedə: Sillowu tulur ani tayima malaiyawa jama tulur wua gawudəye wo,[‡] fatəla tulur ani ye tayima jama tulurdə wo,» yeno.

WOTIYA TULUR-A JAMA ISAA GAWU TULUR-A

2

Kawuri jama Isaa gawu bərni Afisayero

1 «Malaiya jama wua gawu bərni Afisayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri ti duwon mukkonju kəmboramlan sillowu tulur cədanamadə, koro dawu fatəla dinarre tulurren dadajimadəyedə.

2 Kəndonəm-a ngənəptuwunəm-a nettunəm-a nokkəna, koro am diwia kasaddəmbaworo nokkəna. Tayi duwon kəlanjaa kəngayambaro ngojana, amma ngai gənidəa ri-jamməme jire gəniro rumma.

3 Kəla cuniyen neddəmma ngaworo waldəmmi, koro yimbarəmmi.

4 Amma diwinəm laa niro wulnjəgəkki, kərawonəm burwoyedəa kolləmma.

5 Adə nangaro na yurummadəa tange, təmme, kəndo burwon dimidəa de! Təmməmbawoa, nanəmbo isəkke fatəlanəmdəa nanjulən ngokki.

6 Adə yaye nashanəm laa ngəla mbeji, kəndo am Niko-lawussa gawuyedəa wanəmma, wu ye wakkəna.

7 Kam səmonjuamadə awo Ruhū Alayə jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo! Kam kənnasar cuwandənamadəro amari tada kəska ro fandoye janna Alayən dəganadəa ngəroye yikki.»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Simirnayero

8 «Malaiya jama wua gawu bərni Simirnayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri

[†] 1:18 1.18 *cuworam Karmo-a Leira-aye* - Kənduwo am sanunaa karmolan sangoye nanjun mbeji. [‡] 1:20 1.20 *malaiyawa jama tulur wua gawudəye* - Kəngayamba adamgəna, bi fuwuwu adamgəna, bi malaiyawa jireye. Koro WY 2.1, 8, 12, 18; 3.1, 7, 14 mane.

ti burwoye ye, daryeye ye, ti nuna duwon roaro waljənamadəyədə.

⁹ Bonenəm-a nantalaanəm-a nokkəna, amma ni arsiyima. Am laa basnjairo nokkəna, kəlanjaa yaudiyaro ngojana, amma tayi ngai gəni, tayi jama dandal Yiwulisse.

¹⁰ Bare bone fuwun yamidəa rinəmmi. Akko Yiwulis nayia rijapturo cakke amndo laaa kosoro casakke kawu mewuro bone yawi. Kambərsenəmdəa har karmoro tai, ariawu roye* njikki.

¹¹ Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo! Kam kənnasar cuwandənamadəa karmo yindiyyədə lejiwawo.»

Kawuri jama Isaa gawu bəрни Birgamussero

¹² «Malaiya jama wua gawu bəрни Birgamussen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri kam duwon kashagar təlam yindia ngəlaro gallada cədanamadəyədə.

¹³ Nanəm dəgammāa nokkəna, na kuris Yiwulissədə. Cuni ngəlaro tamma, koro jaman duwon dawundon na Yiwulis dəganalan shedamani amanna Antipassa roro ceyesənadəman wua mərsadunəm kolləmmi.

¹⁴ Amma diwinəm laa niro wulnjəgəkki, nanəmnin am laa alamdu Balaambe jagai mbeji, kam duwon Israyilawu da sənəmsoro tina jagaro ye, kənjəna cado yero Mai Balakko bəlaa tayiro laduwuro alamjəgənədə.

¹⁵ Ngaima nanəm yen am laa alamdu am Nikolawussa gawuyədəa jagai mbeji.

¹⁶ Adə nangaro təmme! Adə gənia, tussənnin nanəmbo isəkke kashagar cinilan culuwidəlan tayia lawalakki.

¹⁷ Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo! Kam kənnasar cuwandənamadəro kəmbo gəraada tiro man† canidəa yikki. Tiro kau bul laa ye kəladən cu bərin ruwuwada, cu duwon kam cuwandəna gənia, kam gade nojənnidəa yikki.»

Kawuri jama Isaa gawu bəрни Tiyatirayero

¹⁸ «Malaiya jama wua gawu bəрни Tiyatirayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri Tada Alaye, ti duwon simnju təlam kannuye gai, sinju ye kullo kagəlmadin cingada gaidə.

* 2:10 2.10 ariawu roye - Amari na Alayen sawisoro dəgaye. † 2:17 2.17 man - Kəmbo samelan isənədə.

19 Kəndonəm nokkəna: kərawonəm so, kambərsenəm so, bananəm so, nettunəm so. Koro kidanəm kərmayədə burwoyeya kojənarə nokkəna.

20 Amma diwinəm laa niro wulnjəgəkki, Jejabel‡ kamu kəlanju nawiro ngojənədə kolləme wolodiyania alanje kənjəna cado da sənəmsoro tinədə jagaro cəne tayia jawalnin cuttuluwi.

21 Tiro dama tuwa dioye yikkəna, amma kəla kənjənanjudəyen tuwa dioro cəraanni.

22 Akko tia dəgəl kasuwayero figəkki, koro am ti-a rokko kənjəna cadidə, kəla kəndonjuyen tuwa cadiwawoa, tayi yea yakkəkke bone jau fit casai,

23 koro tadawanju§ yea roro yejəkki. Ngainin jama wua gawu samma wua awo karwun dəgana kuromaro nosai, koro wundundo yayero kəla kəndonjuyen kalkallo yikki.

24 Amma nayi bəрни Tiyatiraye gammuwwa duwon alamdu diwi adəa gawwi, koro awo asər Yiwulisselan bowojaidəa ngonuwwidə, nayiro wulnjagakki, kurwowu gade gənanjagakkiwawo,

25 amma awo tawwadəa* har isəkkiro ngəlaro ronowo!

26 Kam kənnasar cuwande kəndoni har njerorambo cədimadəro kənduwo kəla jama duniayen yikke,

27 buleya fafaldai gai, ka suyeya tayia cunodi,

28 wu ye kənduwo na Bawaniyen mowokkənədə gai, koro sillowu fajarredə† yea tiro yikki.

29 Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

3

Kawuri jama Isaa gawu bəрни Sardissero

1 «Malaiya jama wua gawu bəрни Sardissen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri ti duwon Ruhu tulur Alayedə-a sillowu tulurdə-a cədanamadəyedə. Kəndonəm nokkəna. Amso nia roaro ngonjana yaye, ronəm bawo.

2 Faadaro dəgai, awo gapcəna no cədidəa kibbagəne, kəndonəm na Alaniyen kalkal gəniro rukkəna.

3 Adə nangaro awo fannəme ngonəmmadəa tange rone, təmme! Faadaro dəgambawoa, barwu gai isəkki, koro sa fin nanəmbo isəkkiro nonəmbawo.

‡ 2:20 2.20 *Jejabel* - Tidə kamu Ahab Mai Israyilayero walje Israyilawudəa jawalnin kittuluwo. § 2:23 2.23 *tadawanju* - Am alamdunja jaanədə. * 2:25 2.25 *awo tawwadəa* - Alamdu jireye. † 2:28 2.28 *sillowu fajarredə* - Almasiwu kəlanju. WY 22.16 mane.

⁴ Adə yaye nanəmnin bərni Sardissen am laa kajəmunja bannajanni tayir kasarga mbeji. Kajəmu bulla wua sasad-duwi, martawanjaa nangaro.

⁵ Ngainin kam kənnasar cuwandənamadə kajəmu bul luji, koro təmmaro cunju curo kitawu royen cinnəkkiwawo, amma fuwu Bawani-a malaiyawanju-ayen ti kakke nəkki.

⁶ Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Filadelfiyayero

⁷ «Malaiya jama wua gawu bərni Filadelfiyayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri ti duwon tayir ye, jire ye, koro cuwuram Mai Daudaye cədanamadəyedə, wotte ti duwon kajiya, wunduma jakciwawo, koro jakciya, wunduma kajiawodə.

⁸ Kəndonəm nokkəna. Akko cinna wunduma rakce jakciwawo kanjəgəkkəna. Dunonəm ganama, manani kasaddəme ngonəmna, koro cuni angərnəmmi.

⁹ Akko awo tayi jama dandal Yiwulisse, tayi duwon yaudi canı, amma kattuwu yaudi gənidəro yiddəkkidə: Yakkəkke isane fuwunəmlan tungurumjane nia njəraakkənarə nojai.

¹⁰ Manani nettuye kasaddəme ngonəmna nangaro, sa boneye adamgəna sammaa rijapturo dunia ngaro isidən nia njəriwukki.

¹¹ Duwaman isəkki. Awo tammadəa* ngəlaro rone, bare wunduma ariawunəm kənnasarre cəmowonniro.

¹² Kam kənnasar cuwandənamadəa tamarmari Fado Alaniyero dikke nadən təmmaro culuwawo. Tiyinjun cu Alaniye-a cu bərni Alaniye Jerujalem bərin samən na Alaniyen jəpcidəye-a cuni bərin-a ruwunəkki.

¹³ Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Lawudikiyayero

¹⁴ «Malaiya jama wua gawu bərni Lawudikiyayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri ti duwon tiro Amin canı ye, ti shedama amanna, jireye ye, koro fərdu awo Ala alakcəna sammayedəyedə.

¹⁵ Kəndonəm nokkəna. Ni samsu gəni, kannua gəni. Ca nidə samsu bi kannuaa, raakko!

¹⁶ Amma ni dəgəsu, kannua gəni, samsu gəni nangaro, cinilan nia təwanjəkki.

¹⁷ Niye: “Wu gəriwu, arsiyi ngəwu fandəkkəna, awima mausənni,” nəmi, amma ni awo kanjimariye ye, njunoduye ye, ngudi ye, kambu ye, fətku yero nonəmmi.

* 3:11 3.11 awo tammadəa - Alamdu jireye.

18 Adə nangaro nia galanjəkki, nanin dinar kannun kidaada yuwe gariwuro walle.† Kajəmu bul ye yuwe tiyinəm jange, bare wunduma asərnəm curunniro. Koro karwun simbe ye yuwe samdəne sim fande.

19 Am raakkənadəro yikkadəkke yargarikki. Adə nangaro məldəne təmmə!

20 Akkoni, cinna fadoyen baktu dikki. Kam laa kowoni fanje cinnadəa kajia, ngaakke ti-a rokko masəna dikki, ti ye wu-a rokko cədi.

21 Kam kənnasar cuwandənamadəro amargəkke wu-a rokko kurisni kərmaiyeen napci, jiri wu ye kənnasar fandəkke Bawani-a rokko kurisnju kərmaiyeen namməkkənadə gai.

22 Kam səmonjuamadə awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

TAMADƏRO SAMELAN AMBƏTTUWU

4

Kuris kərmaiye samelan

1 Ngawo adəyen akko cinna samən kaada kirukko, koro kowo duwon kangadi gai burwon manasiyi fakkənadəye wuro: «Are na adəro tadde, awo fagatto ngawo adəyen wakkajisodəa fəlenjəgəkke,» yeno.

2 Sadəman Ruhu Alaye wuro jəmseyeno. Akko samən kuris kərmaiye mbeji, koro kəmanju kəla kurisdəyen napkada kirukko.

3 Ti napkadadə camunonju alama kauwa tamanna jasfa-a karneliya-a gai, koro marama yemerod gai* kurisdəa dirije kəljəna.

4 Kuris kərmaiye gade findi deri kurisdəa dirijane kəljəna, koro kəlanjan amwurawa findi deri kajəmu bul luwada kəlanjan ariawu dinarrea napkada mbeji.

5 Kurisdən fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi. Fuwu kurisdəyen fatəla tulur waskada casambi, tayima Ruhu tulur Alayedə wo.

6 Koro fuwu kurisdəyen awo laa bərəm gai tiyen awo samma farakko turui kudəram gai mbeji.

Dawu kurisse-a dirinəmkəllenju-an alau roa dewu mbeji, tiyinja fuwu-a ngawo-a ngan sim kadaa.

7 Alau burwoyedə alama ngam gai, alau yindiyedə alama dalo gai, alau yakkuyedə fəkkanju fəkka kambe gai, koro alau dewuyedə alama ngarmu fardu cədi gai.

† 3:18 3.18 gariwuro walle - Arsiyi jireye na Alayen fande.

* 4:3 4.3 jasfa-a karneliya-a yemerod-a gai - Jauro nurra.

⁸ Alau roa dewu ani finja yaye fefedo arakku arakkua, fefedonja kēla-a cidiya-a ngan sim kadāa. Bune-a kausu-aro dadu baworo tayiye:

«Tayir, tayir; tayir, Ala Kēmande Martawama, ti duwon kuren dēgana, kēma ye mbeji, fuwu yen dēgaidā!» canī.

⁹ Koro sa duwon alauwa roadē ti har abada abadinno dēgama kēla kuris kērmaiyeen napkadamadēro daraja-a martawa-a wusedu-a cadiya,

¹⁰ amwurawa findi deridē ye fuwu ti kēla kuris kērmaiyeen napkadamadēyen tēmdane ti har abada abadinno dēgamadēro ambēccagane ariawunja cattuluwe fuwu kuris kērmaiyeen gēnajane tiro:

¹¹ *«Ala Kēmande, daraja-a martawa-a kēnduwo-a fandonēmdā jussēna, dalilnjudā awo sammaa alangēme, kēla nianēmben yojane alaktana nangaro,» canī.*

5

Kakkadudā-a Tamadā-a

¹ Daji mukko kēmboram ti kēla kuris kērmaiyeen napkadamadēyen kakkadu kuruwu kēriyada curonju-a ngawonju-a ngan ruwua na tulurlan karamalan tēdana kirukko.

² Koro malaiya kēnduwoa laa kowo dunoaro sapce: «Wundu kakkadudēa kadu-a karamanjudēa wuidu-aro martawaa wo?» cēne cuwori kirukko.

³ Amma wunduma samēn, bi cidin, bi cidiya cidiyeen kakkadudēa rakce kajiwawo bi curuiwawo.

⁴ Kēla wunduma kakkadudēa kadu bi kuroro martawaa tuwandēnnidēyen tai dakke so badiyekko.

⁵ Daji amwurawadēye falnja wuro: «Bare yirēmmi! Akko Ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedā* kēnnasar cuwandēna, kakkadudē-a karamanju tulurdē-a kaji,» yeno.

⁶ Daji Tama laa alama duwaada gai katte kuris kērmaiyeedē-a alau roa dewudē-ayen dawu amwurawadēyen daada kirukko. Tamadē kangadi tulurra, koro sim tulurra. Tayima Ruhu tulur Alaye dunia ngaro juwaadadē wo.

⁷ Tamadē leje kakkadudēa mukko kēmboram ti kēla kuris kērmaiyeen napkadamadēyen ngoyeno.

* 5:5 5.5 ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedā - Kaala yindi Almasiwuye. Maananjadē dunoa ye, kēnduwoa ye.

⁸ Kakkadudəa ngoyenniya, alau roa dewudə-a amwurawa findi deridə-a fuwunjun təmgadara. Wundunja yaye kumbi-a tasa dinarre kaajin təmbərəna-a mukkon cədana. Kaajidə tima moduwa muminnayedə wo.

⁹ Adəgaima aiya bərin yejana:

*«Nidə kakkadudəa ngonəme karamanjudəa kaduro
martawaa,*

*dalilnjudə nia duwanjane bunəmlan jiri so, təlam so, jama
so, lardu so samman amba Alaro merunəmma nangaro.*

¹⁰ *Alandero tayia nodowu-a rimanna-aro dimma, koro
dunialan kərmai canodi,» cani.*

¹¹ Ngai rukki duwon, kowo malaiyawa kada kadami kurisdə-a alauwa roadə-a amwurawadə-aa dirijane kəljanaye fangekko. Nanngəwunjadə dəwuyə dəwunjuyə dəwu.

¹² Kowo dunoaro sapcane:

*«Tama duwaadadə kənduwo-a arsiyi-a nanrashidu-a duno-a
bərsəm-a daraja-a njungoro-a moworo martawaa!» cani.*

¹³ Daji alauwa sameye-a cidiye-a cidiya cidiye-a tekuye-a sammaye:

*«Ti kəla kuris kərmaiye napkadamadə-a Tamadə-aro
njungoro-a bərsəm-a daraja-a kənduwo-a
har abada abadinno tio!» cani fangekko.*

¹⁴ Alau roa dewudəye: «Amin!» cani, koro amwurawadə ye təmdane ambətkeera.

KARAMA TULUR

6

¹ Rukki ngai duwon, Tamadə karama tulurdəye falnjaa kayenniya, alau dewudəye falnja kowo dunoa gərdu keyeraye gai: «Are!» cəni fangekko.

² Daji fər bul kirukko. Kəmbamanju mukkon kabbia, tiro ariawu kərmaiye cade kənnasarma duwon kənnasar gade madaro leyeno.

³ Tamadə karama yindiyedəa kayenniya, alau yindiyedə: «Are!» cəni fangekko.

⁴ Daji fər gade kime kadio. Kəmbamanjudəro kənduwo dunialan nanlewa tuluwoye-a amba yakkəme kattenjan nejoye-a kedo, koro kashagar kura tiro kedo.

⁵ Tamadə karama yakkuyedəa kayenniya, alau yakkuyedə: «Are!» cəni fangekko. Daji fər cələm kirukko. Kəmbamanju mukkon sikella.

⁶ Dawu alau dewudəyen kowo laa nukce: «Yakke kilo fal algamaye tamannju dinariyus fallo waljo, kilo yakku sayirre

ye tamannju dinariyus* fallo waljo, amma diben-a kəndawu jaitunne-a bare lenəmmi!» cəni fangekko.

⁷ Tamadə karama dewuyedəa kayenniya, alau dewuyedə: «Are!» cəni fangekko.

⁸ Daji fər bidu kirukko. Kəmbamanjuye cu Karmo, koro Leira ye tia jəgai. Tayiro kənduwo kəla na duniadəye fal curo dewuyen kashagar so, kəna so, wowa so, bundiya karaa solan amba roro njejoye kedo.

⁹ Tamadə karama uwuyedəa kayenniya, cidiya laya duwaduramben ro am mana Alaye-a shedanja-a nangaro duwaadadəyea kirukko.

¹⁰ Kowo dunoaro sapcane: «Kəma tayir-a jirema-a, har yimbiro am dunialan dasaanadəa sharanəme ngaye bundeye mowombawodə?» cane keworo.

¹¹ Daji wundunja yayero gəmajə bul cade tayiro gana tussa sai amanja kidawu, wotte kəramiyanja tayi gai roro ceyesidəye nanngəwunja cəmbəriya duwon yera.

¹² Rukki ngai duwon, Tamadə karama arakkuyedəa kayenniya, cidi tai dajə loloyeno. Kəngal ye cələm pət ajaja kandurilan tədəna gairo walyeno, kumbal samma ye bu gairo walyeno,

¹³ koro karuwa dunoa ya tarmuyea bakce tadawanju bafənnidəa fiji gai, sillowuwa sameye ye cidiro kesuro.

¹⁴ Same ye buji kərijai gai sulat baworo walyeno, koro kau kuruwu kuruwu-a cukuwa-a samma nanja dasaanalan sənakkadara.

¹⁵ Daji maiya duniaye-a wurawa jamaye-a kajallawa kəriwuye-a arsiyiwu-a kənduwowu-a kərəa so, kambe so samma-a curo kul kauyeso-a na kau kura kuraso-alan gəradane

¹⁶ kau kuruwu so, kura sodəro: «Kəlandero fidəgənowo, fəkka ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadəye-a gərgadu Tamadəye-aro gərasanowo!

¹⁷ Yim kura gərgadunjayedə† isəna, wundu gəle rakce daji?» canı.

7

Am dəwu mian fidewun deri Israyilaye

¹ Ngawo adəyen malaiya dewu talgəmo dewu duniayen daada karuwa dewu duniayedəa bare kəla cidiyen bi tekuyen bi kəska fiyeman fujanniro rojana kirukko.

² Malaiya gade laa ye mukkon tawa Ala Kəndəgaimayea adinnamben samero tattu cədi kirukko. Daji kowo dunoaro

* 6:6 6.6 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

† 6:17 6.17 *yim kura gərgadunjaye* - Kiyama.

sapce malaiya dewu kənduwo cidi-a bərəm-a bannaduye cawandənadəro:

³ «Bare cidi-a tekua-kəska-adəa bannanuwwi, sai wolodiya Alandeyero ngumnjan tawa gənayiyeya duwon!» yeno.

⁴ Daji am tayiro tawa gənajaanadəye nanngəwunja fangekko: Jiriya samma kaduwu Israyilayen am dəwu mian fidewun deriro tawa gənajaana.

⁵ Jiri Yahudayen dəwu mewun yindinno tawa gənayeyera, jiri Rubennen dəwu mewun yindin, jiri Gadden dəwu mewun yindin,

⁶ jiri Asherren dəwu mewun yindin, jiri Naptaliyen dəwu mewun yindin, jiri Manaseyen dəwu mewun yindin,

⁷ jiri Simiyonnen dəwu mewun yindin, jiri Lewiyen dəwu mewun yindin, jiri Issakarren dəwu mewun yindin,

⁸ jiri Jabulonnen dəwu mewun yindin, jiri Isuwuyen dəwu mewun yindin, jiri Biliyaminuyen dəwu mewun yindin.

Jama kada kadami duniaye samma

⁹ Ngawo adəyen jama kada kadami wunduma rakce komjiwawo kirukko. Tayidə am larduwa so, jiriya so, jama so, təlamba so sammaye fuwu kuris kərmaiyedə-a Tamadə-ayen daada kajəmu bul lujana ye, mukkon ngəlai cadana ye,

¹⁰ kowo dunoaro sapcane:

*«Njəkkawodə na Alande ti kəla kuris kərmaiye
napkadamadə-a Tamadə-ayen isi!» cani.*

¹¹ Malaiyawa samma daada kurisdə-a amwurawadə-a alau dewudə-aa dirijane kəljana duwon, fuwu kurisdəyen təmdane ngumnja cidin gənajane Alaro ambəccagane:

¹² «Amin! Alandero njungoro-a daraja-a nanrashidu-a
wusedu-a bərsəm-a kənduwo-a duno-a
har abada abadinno tio! Amin!» yera.

¹³ Daji amwurawadəye falnja wuro: «Am kajəmu bul lujana ani wunduso? Koro ndaran kadira?» cəne siworo.

¹⁴ Tiro: «Kəmani, nima nonəmna wo!» yekkəniya, wuro: «Am ani, tayima curo basari kura duniayedəyen caluwunasodə wo. Bu Tamadəyelan kajəmunjaa tuljane bullo kedo.

¹⁵ Adəma nangaro fuwu kuris kərmaiye Alayen daada bune-a kausu-aro Fado Alayen tiro ambəccagaiaro dasayi, koro ti kəla kuris kərmaiye napkadamadə kəndəgairamnjun tayia jakci.

¹⁶ Kua adən fuwun kəna so, ngudu so gadero fanjaiwawo, bi kəngal so, bi kausu jau fit so tayia lejaiwawo,

¹⁷ dalilnjudə Tama dawu kuris kərmaiyen dəganadə səninjaro walje tayia sim ingi ro fandoyedəro cadi, koro Ala ye simalo sammaa sulat baworo simnjan cinji.»

8

¹ Tamadə karama tulurredəa kayenniya, reda saye gairo same gəm kido.

KANGADI TULUR

² Daji malaiya tulur fuwu Alayen Alayen daadadəa kirukko. Tayiro kangadi tulur kedo.

³ Malaiya gade mukkon kaaji wardaram dinarrea ise na laya duwaduramdəyen dayeno. Tiro kaaji kadaa moduwa muminna sammayen kundenno kəla laya duwaduram dinarre fuwu kuris kərmaiyen dəganadəyen cakkoro kedo.

⁴ Kange kaajidəye moduwa muminnayen kundenno mukko malaiyadəyen fuwu Alayen tərən ciyeno.

⁵ Daji malaiyadə kaaji wardaramdəa ngoje kannu laya duwadurambədən cəmbəre duniaro gəpkeyenniya, keyera ye gəgərji, kowo ye nukci, dunia ye cuwaldi, koro cidi ye loloji.

⁶ Daji malaiya tulur kangadi tulurradə tayia fuduro dabbargadara.

⁷ Burwoyedə fuyeno, koro mafi-a kannu-a bu tayiro kəllaada-a duniaro fiyeyera. Duniadəye nanju fal curo yakkuyen kannu giwo, kəska yea fal curo yakkuyen kannu giwo, koro kajim kəri ye sammaa kannu giwo.

⁸ Malaiya yindiyedə fuyeno, koro awo laa alama kau kuruwu kannu cədana gai tekuro gəpkeyera. Ingi tekuyedəye ci fal curo yakkuyen buro walyeno,

⁹ alauwa roa curo tekuyen dasaanadə ye fal curo yakkuyen kasuno, koro maara ingiye fal curo yakkuyen ye təgəmbo bannaadara.

¹⁰ Malaiya yakkuyedə fuyeno, koro sillowu mafəndi laa kannu gai cambi kəla kuluwu fal curo yakkuyero, koro kəla sim ingiyero samelan kikkuro.

¹¹ Sillowu adəye cunju Cəm, koro ingiye ci fal curo yakkuyen cəm fokko walyeno, cəmbo waljəna nangaro am casanaye ngəwunja kasuno.

¹² Malaiya dewuyedə fuyeno, koro ci fal curo yakkuyen kəngalle-a kumballe-a sillowuwaye-a bakkerə, har nurnjaye ye ci fal curo yakkuyen duwu cələm pətto walyeno, koro nur kausuyedə ye ci fal curo yakkuyen wassənni, buneyedə ye ngai.

¹³ Rukki ngai duwon, ngarmu laa same kuruwun farjiye kowonju fangekko. Kowo dunoaro sapce: «Kuttunja! Kuttunja! Kuttunja am dunialan dasaanadə, kowo kangadiye gapcana malaiya yakku fuwun fujaidə nangaro!» cəni.

9

¹ Malaiya uwuyedə fuyeno, koro sillowu laa samelan cidiro cukkurəna kirukko. Cuwuram ci bəlaa daduram bawoayedə* tiro kedo.

² Bəlaa daduram bawoadəa kaje kange kagəlmadi kuraye gai tərən cije kange bəlaayedə kəngal-a kasam-aa cakke duwuro walyera.

³ Daji curo kangedəyen kawiya caluwe duniaro tatar-gaadara. Tayiro duno kedo, duno kəlanji duniaye gai,

⁴ koro tayiro am duwon tawa Alaye ngumnjan bawoadəa gənia, bare kajim duniaye-a kərijuwo-a kəska-a fimaa bannajanni yera.

⁵ Tayiro am ania njejoro gəni, kəndawu uwuro ajawu gənaduwo amari kedo. Jau ajawunjayedə alama jau kəlanjiye kamba jəgərəna gai.

⁶ Yim anin amso karmo majai, amma cawandiwawo. Sanuiya, carayi, amma karmodə tayin kuruwunno cəgasi.

⁷ Kawiya ani fərra kəriwuro dabbargada-a camun. Kəlanjan awo laa ariawu kərmaiye dinarre gaia, fəkkanja ye fəkka kambe-a camun.

⁸ Kandurinja kanduri kamuye gai, koro sherinja ye sheri ngambe gai.

⁹ Nganjinja sulwe suyen jakkada gai, koro kalala fefedowanjaye amalenkeya kəriwuye fər ngəwu gərjana lawalaro cakkasi gai.

¹⁰ Ngawarenja alama ngaware kəlanjiye gai karia, koro ngawarenjadən kənduwo kəndawu uwuro amba basarduye cadana.

¹¹ Malaiya bəlaa daduram bawoayedə mainja, təlam yaudiyaudin cunju Abaddon, təlam Gəresselan Afolliyon.†

¹² Masiwa burwoyedə kojəna, akko ngawo adəyen masiwa gade yindi gapco.

¹³ Malaiya arakkuyedə fuyeno, koro kowo laa koyo dewu laya duwaduram dinarre fuwu Alayen dəganadəyen nukci fangekko.

* **9:1 9.1** *bəlaa daduram bawoa* - Na duwon Yiwulis-a sedannanju-aa rojanadə.

† **9:11 9.11** *təlam yaudiyaudin cunju Abaddon, təlam Gəresselan Afolliyon* - Cu yindi Yiwulisse, maananjudə Siduwuma.

¹⁴ Malaiya arakkuye kangadinjuadəro: «Malaiya dewu ci bərəm kura Yufaratten tikkerənadə‡ wuine!» yeno.

¹⁵ Adəgaima malaiya dewu har sa adə-a yim adə-a kəndawu adə-a saa adə-aro caman dabbargadadəa leja adamgəna sammaye fal curo yakkuyen ceyesoro wuiyera.

¹⁶ Sojiyanja fərwudəye nanngəwunjadə miliyo yer yindi, nanngəwunjadəa fangekko.

¹⁷ Akko alama fərra-a fərwunja-a wahayilan rukkənayedə: Fərwudə sulwe kime cit so, fiwulla so, kurnum so casakkəna. Kəla fərradəyedə kəla ngambe-a camun, cinja yen kannu-a kange-a kau kannu kimejəgəna-a caluwi.

¹⁸ Masiwa yakku anilan adamgənaye fal curo yakkuyen keyeso: kannu-a kange-a kau kannu kimejəgəna-a cinjan caluwidə.

¹⁹ Kənduwo fərrayedə cinja-a ngawarenja-alan kərga. Ngawarenjadə kadi gai kəlaa, tayilan amba basarjai.

²⁰ Amma adamgəna gərcana masiwa anin sanunnidə kəla awo mukkonjan cadandənayen tuwa cadənni, koro sedanna-a gumkiya dinarre so, fiwullaye so, kulloye so, kauye so, kəskaye so-aro ambəccagaidəa koljanni, gumkiya duwon rakcane kuro-a fandu-a ledu-a cadiwawodə.

²¹ Koro kam njejo so, sagawu dio so, kənjəna so, nambarwu soyen tuwa cadənni.

10

Malaiya-a kitawu təngəri-a

¹ Daji malaiya gade dunoa samelan jəpci kirukko. Fəfoulan jaktəna, koro maramalan kəla kəleyadaa. Fəkkanju kəngal gai, siyelnju ye tamarməri kannuye gai.

² Mukkonjun kitawu təngəri kaadaa. Sinju kəmboramdəa kəla tekuyen gənaje wailadəa cidilan gənayeno.

³ Kowo dunoaro sapce ngam ciri gai burwu kekko. Burwu kekənəniya, radu tulurdə kowonja nukkerə.

⁴ Radu tulurdə nukkerəniya, ruwudu makki duwon, kowo laa samelan nukce wuro: «Awo radu tulurdə wuljanadəa asərlan rone, bare ruwunəmmi!» cəni fangekko.

⁵ Daji malaiya kəla teku-a cidi-ayen daada rukkənadə mukkonju kəmboram samero sapce

⁶ kəla ti har abada abadinno dəgama, ti duwon same-a awowa curonjun dasaana-a cidi-a awowa curonjun dasaana-a teku-a awowa curonjun dasaana-aa alakənadəyen kansu juwe: «Kua adən fuwun guredu bawo!

‡ 9:14 9.14 malaiya dewu ci bərəm kura Yufaratten tikkerənadə - Malaiya dewu ani jauro diwi, koro Yiwulissa jagai.

⁷ Yim malaiya tulurre kowo nukcidən, kangadinju fujiya, asər Alayedə wakkaji, wolodiyanju nawiyadəro wuljəgənədə gai,» yeno.

⁸ Daji kowo samelan nukce fakkənədə walde wuro: «Lene, kitawu kaada mukko malaiya kəla tekua-cidi-ayen dajənədəyedən moye!» yeno.

⁹ Na malaiyadəyero lekke kitawu təngəridəa sio nəkke kiworəkkəniya, wuro: «Akko tai ngəre! Curonəmlan cəm fokko walji, amma cinəmlan kəji con kəmagən gai fannəmi,» yeno.

¹⁰ Kitawu təngəridəa mukko malaiyadəyen mowokke gigərəkko. Cinilan kəji con kəmagən gai fangekko, amma gigərəkəniya, curoni cəm fokko walyeno.

¹¹ Daji wuro: «Koro yaye sai kəla jama-a larduwa-a təlamba-a maiya-a gadegade kadayen nawinawi dimiya!» yeno.

11

Shedama yindi

¹ Daji kangale ka ngalduram gai sade wuro: «Cine, Fado Alaye-a laya duwaduramdə-a ngalle, koro am ambəttuwuwu curodən dasaanədəa komme!

² Amma balballa Fado Alaye deyan dəganədəa kolle, bare ngalləmmi, dalilnjudə tia mukko jama kərdiyayero casakkəna, koro kəndawu fidewun yindinno bəрни tayirdəa* guguwaccai nangaro.

³ Shedamani yindidəro kənduwo yikke kawu dəwun yer yindin firakkunno ajaja luwadaa† nawinawi cadi,» yeno.

⁴ Shedama yindi ani, tayima ya jaitunne yindi-a fatəla yindi-a fuwu Kəma duniayen dasaanədə wo.

⁵ Kam laa tayia basardu cəraanaa, kannu cinjan culuwe kəladowanjaa rəməs juwui. Kam laa tayia basardu cəraanaa, dole jiri adəgainin nui.

⁶ Tayi yindi ani nanjan kənduwo samea jaktuye mbeji, bare jaman nawinawinjayedən ingi sameye cudurənniro, koro kənduwonja sa caraananal ingia buro kalaktuye-a duniaro masiwa jiri fi yaye kudoye-a mbeji.

⁷ Sa shedanja njodə ceriya, bundi duwon bəlaa daduram bawoalan culuwimadə tayiro kəriwu cəkkade nasarde tayia roro ceji.

⁸ Kaminnjadəa farsam bəрни kurayelan koljagai, bəрни duwon tiro misallo Sodom-a Masar-a cani, na Kəmanjadəa kəskaro jajagane ceyesənədə.

* 11:2 11.2 bəрни tayirdəa - Jerujalem. † 11:3 11.3 ajaja luwada - Noduwuram lagaranne.

⁹ Adəgaima am jamaye so, jiriyaye so, təlbəyaye so, larduwaye so kaminnjadəa kawu yakku redaaro carune sittəradu wajai.

¹⁰ Am duniaye karmonjaye jauru kəji fanjai, ngəməri karwukəjiye cadi, koro kattenja yen kənjoso cadi, dalilnjudə nawiya yindi ani tayiro ajawu gənajaana nangaro.

¹¹ Amma ngawo kawu yakku redaa aniyen Ala tayiro ro fujiye cijane dayera, koro am tayia caruna samma jauru riyera.

¹² Daji kowo dunoa laa samelan nukce tayiro: «Arowo na adəro taddowo!» cəni fangera. Kəladowanja tayia carui ngai duwon, curo fofouyen samero takkera.

¹³ Sadəman cidi jauru loloje bərnidəye ci fal curo mewuyen wurde am dəwu tulur kasuno. Am gapcanadə karwunja tai daje kamde Ala Mai Samemaro daraja kedo.

¹⁴ Masiwa yindiyedə kojəna, akko masiwa yakkuyedə nagatto isi.

Kangadi tulurredə

¹⁵ Malaiya tulurredə fuyeno, koro kowo dunoa dunoa laa samelan nukcane: «Kərmai duniayedə Kəmandeye-a Almasiwunjuye-aro walyeno, koro har abada abadinno kərmai cunodi,» yera.

¹⁶ Amwurawa findi deri fuwu Alayen kəla kurisnja kərmaiye napkadadə təmdane ngumnja cidin gənajane Alaro ambəccagane

¹⁷ tiro:

*«Kəmande Ala Martawama, ni kure yen dəgamma,
kərma ye mbejidə, wusenjiyena,
awoa kənduwonəm dunoa ngonəme kərmainəm
nodo badinəmna.*

*¹⁸ Jama kərdiyaye gərgajəna,
amma sa gərgadunəmbədə isəna.*

*Aaa, sa am sanunaro shara njəddoye cədəna,
sa duwon wolodiyənəm nawiyadə-a muminnadə-a am
cunəm rijane njaana kuran ganən samma-aro
mukowa yime am dunia bannajanadə
siduwuyedə!» yera.*

¹⁹ Daji Fado Alaye samelan dəganadə fərəmde sanduwu amannjuyedə Fado Alayen turui kərga. Sadəman dunia ye cuwaldi, kowo laa ye nukcai, keyera ye gəgərji, cidi ye loloji, koro mafi kura kura ye cuduri.

**JAMA ISAA GAWU-A KƏNDUWO
DIWIYE-A**

12

Kamu-a kadi mafəndi-a

¹ Daji alama jaumaro ajabba laa samelan fəleyaada: Kamu kəngallan jaktəna, cidiya sinjuyen kumballa, koro kəlanjuro ariawu kərmaiye sillowu mewun yindinnea.

² Kamudə curoa, curodə tia lejəna nanjauro burwu cakki.

³ Koro alama laa gade samelan fəleyaada: Kadi mafəndi kime cit kəla tulurra, kangadi mewua, koro kəlanju samman ariawu maila tulurra.

⁴ Ngawarenju sillowuwa sameye ci fal curo yakkuyen fəraje duniaro gəpkeyeno. Kadidə ise kamu curo lejənədə cambiyama, tadanjudəa cundi cəne fuwunjun dayeno.

⁵ Kamudə tada kongwa kembo, tada duwon jama duniaye sammaa ka suyen* cunodidə. Koro tadadəa cadane na Alaye-a kurisnju kərmaiye-aro kesado.

⁶ Daji kamudə karaa dəriro ngərəmgəno, na duwon Ala kawu dəwun yer yindin firakkunno tiro kistuwuyero dabbarjəgənədə.

⁷ Daji kəriwu laa samelan wakkayeno. Mikaila-a† malaiyawanju-a kadidəa lawalayera. Kadidə-a malaiyawanju-a ye tayia lawalayera,

⁸ amma rakcane nasardanni, koro gadero samelan na cawandənni.

⁹ Kadi mafəndidəa duniaro gəpkeyera, ti duwon kadi kureye tiro Sedan koro Yiwulis canı, am duniaye sammaa jambadumadə. Tia duniaro gəpkeyera, malaiyawanjua tin kundenno gəpkeyera.

¹⁰ Daji kowo dunoa laa samelan nukce fangekko. Tiye: «Kərma njəkkawo-a duno-a kərmai-a Alaye ye, kənduwo Almasiwunjuye yedə isəna, dalilnjudə ngadarduma ti duwon bune-a kausu-aro kəramiyandəa fuwu Alayen ngadarjidəa cidiro gəpcaana nangaro.

¹¹ Kəramiyandədə bu Tamadəye-a mana shedanjaye-alan kənnasar kəlanjun cawandəna, koro har karmoro ronja njo wajanni.

¹² Adəma nangaro, ni same-a nayi samelan dəgawwaso, kəji fannowo! Amma kuttundo, nayi cidi-a tekuso, dalilnjudə Yiwulis jauro gərgaada nandoro jəpcəgəna, kawu ganama tiro gapcuworo nojəna nangaro,» yeno.

¹³ Kadi mafəndidə tia duniaro gəpcaanaro kirunniya, kamu tada kongwa cambənədəa kadudu badiyeno.

* 12:5 12.5 ka suyen - Kənduwoaro cunodi. † 12:7 12.7 Mikaila - Cu malaiya kura laaye.

¹⁴ Amma kamudə karaa dəri na kadidən kuruwunno farjo lejoro, fefedo yindi ngarmu jauru kuraye tiro kedo, na duwon tiro kərwu yakku redaaro kistuwuye dabbardəgənədə.

¹⁵ Daji kadidə cinjun ingi kuluwu cəgasi gai kamudəa cadoro ngawonjun fiyeno.

¹⁶ Amma cididə kamudəro banajiye fərəmde kuluwu kadi cinjun fijənədəa kiano.

¹⁷ Kadidə kamudəro jauru gərgajiye cije kaduwunju gapcana, wotte tayi wada Alaye jaana-a Isaa shedajana-adəro kəriwu njəkkadoro leyeno.

¹⁸ Koro kəla cidi kesa ci tekuyen dayeno.

13

Bundi yindi

¹ Daji bundi laa tekudəlan culuwi kirukko. Tidə kangadi mewua, kəla tulturra. Kangadinjulan ariawu maila mewua, koro kəlanju fin yaye kaala Alaa bastuye ruwuwada.

² Bundi rukkənədə jajərma gai, sinju ye bulduye gai, cinju ye ngambe gai. Kadi mafəndidə tiro dunonju-a kurisnju-a kənduwonju kura-aa kaino.

³ Kəlanju fal nuna gairo lorudəna yaye, ngajəna. Am duniaye samma bundidəa ajapcane jaane

⁴ kadidəro ambətkeyera, bundidəro kənduwo cina nangaro. Koro bundidə yero ambətkeyera, tayiye: «Wundu bundidə gai wo? Koro wundu tia rakce lawalaji?» cani.

⁵ Tiro ci mana rokuraye dime Alaa bastuye kedo, koro tiro amari kəndawu fidewun yindinno kərmai nodoye kedo.

⁶ Daji bundidə cinju kaje Alaa bastu badiyeno. Alaye cunju-a kəndəgairamnju-a amnju samən dasaana-aa baskeno.

⁷ Tiro amari muminnaro kəriwu yikkadəme kənnasar kəlanjan fandoye kedo, koro tiro kənduwo kəla jiri so, jama so, təlam so, lardu so fiyen yaye kedo.

⁸ Adəgaima am dunian dasaana samma bundidəro ambəccagai, am duwon cunja tən dunia alaktənayen curo kitawu roye Tama duwaadadəyen ruwudənnidə.

⁹ Kam səmonjuamadə fanjo!

¹⁰ Kam kadaranju kərearo waldudə fagatto tia cadane kərearo kalakcai. Kam kadaranju kashagarlan tia njejodə fagatto kashagarlan tia ceyesi. Akko sa nettu-a kambərse-a muminnaye.

¹¹ Daji bundi gade laa cididən culuwi kirukko. Tidə kangadi yindia ngəlaro gai, koro kadi mafəndi gai manaji.

¹² Kənduwo bundi burwoye sammalan fuwunjun faidade dunia-a am tilan dasaana-aa cakke bundi burwoye lorunju karmoyen ngajənadəro ambəccagai.

¹³ Koro alama ajabba ajabba cəde, har cakke kannu samelan cidiro fuwu amben jəpciyi.

¹⁴ Am dunian dasaanaro bundi kashagarlan loruwada roa dəganadəro gumki cadando cəne alama fuwunjun tiro amarjagane cədidəlan tayia jambaji.

¹⁵ Bundi yindiyedəro amari cade gumki bundi burwoyedəro ro cakke har mana cəde am tiro ambəttuwu wajana sammaa cakke ceyesi.

¹⁶ Koro bundi yindiyedə cakke am kuran ganan so, gəriwun ngudin so, kamben kərean so sammaye mukko kəmborambo bi ngumbo tawa gənajagai.

¹⁷ Ngainin kam tawadəa cədana gənia, wunduma rakce cuwuiwawo bi cəladiwawo. Tawa adə cu bundidəye bi lamba cunjuye.

¹⁸ Akko lamar nanrashiduye: Kam hangal kəjiadə lamba bundidəyea gayirjo! Lamba adə lamba kambe, koro lambanju yer arakkun firakkun lukko arakkun.

14

Tamadə-a jamanju-a

¹ Daji kirukkəniya, akko Tamadə kəla kau kuruwu tiro Siyon canidəyen daada, koro rokkoŋjun am dəwu mian fidewun dewun ngumnjan cunju-a cu Bawanjuye-a ruwuwadaa.

² Kowo laa ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, keyera jauro gəgərji so gai samelan nukci fangekko, koro kowo fakkənadə alama kumbiwu kumbinja jajai gai.

³ Fuwu kuris kərmaiyedə-a alau roa dewudə-a amwu-rawadə-ayen aiya bərin yejai. Tayi dəwu mian fidewun dewun dunian merujanadəro kajia, wunduma rakce aiya adəa cəriwawo.

⁴ Tayima am kamulan kadawu ngojannidə wo, tayidə tayir nangaro. Koro tayima am Tamadəa na leji sammaro jagaidə wo. Nema burwoye Ala-a Tamadə-aro cadidəro waljaro curo adamgənayen am ania merujana,

⁵ koro cinjalan kattuwu fima culuwunni, tayilan awo waada bawo.

Malaiya yakku-a kawurinja-a

⁶ Daji malaiya gade laa same kuruwun farji kirukko, nanjun kawuri kəji sawisoye am dunian dasaanaro njəddoro mbeji, wotte am lardu so, jiri so, təlam so, jama so sammaye.

⁷ Kowo dunoaro sapce: «Alaa rinowo, tiro daraja yowo, sanju shara njëddoye cëdëna nangaro. Ti duwon same-a cidi-a teku-a sim ingiye-aa alakcënadëro ambëtkënowo!» yeno.

⁸ Malaiya yindiye laa ye tia jëgane: «Sidëgëna! Bëрни kura Babilayedë sidëgëna, ti duwon jama duniaye sammaa cakke diben kënjänanju sukcëna yea casanadë,» yeno.

⁹ Malaiya yakkuye laa ye tayia jëgane kowo dunoaro sapce: «Wundu duwon bundidë-a gumkinju-aro ambëcciyë tawa ngumnjuro bi mukkonjuro gënajagaidë,

¹⁰ ti ye diben* dunoa ingilan tusadënni curo kënjaram gërgadu Alayero fijaana ken cai, koro fuwu malaiyawa Alaye-a Tamadë-ayen kannu-a kau kannu kimejëgëna-a kamdëa jawune ajawu cai.

¹¹ Adëgaima kange ajawunjayedë har abada abadinno ciji. Bune yen kal, kausu yen kal, afu cawandiwawo, am duwon bundidë-a gumkinju-aro ambëccaana, koro wundu yaye tawa cunjuye tiyinjuro gënjajaanadë!» yeno.

¹² Akko sa nettu muminnaye, tayi duwon wadawa Alayea jaane kambërsenja Isalan rojanadë.

¹³ Daji kowo laa samelan nukci fangekko, tiye: «Adëa ruwune: Barganja am Këmandelan dasaana adën fuwun sanuidë!» yenniya, Ruhu Alayeye: «Aaa, ngënwunjan tussa, këndonja tayia jëgai† nangaro,» yeno.

Kala duniaye

¹⁴ Daji kirukkëniya, akko fofou bul laa mbeji, koro këla fofoudëyen ti Tada Kambe gai napkada, këlanjun ariawu kërmaiye dinarrea, mukkonju yen tayida timiaa.

¹⁵ Malaiya gade laa Fado Alayen culuwe kowo dunoaro sapce ti këla fofouyen napkadadëro: «Sa kalaye cëdëna. Tayidanëm ngone kalane, nema duniayedë bafëna nangaro,» yeno.

¹⁶ Daji ti këla fofouyen napkadadë tayidanju duniaro gëpciye nema duniayedëa kalayeno.

¹⁷ Daji malaiya gade laa Fado Alaye sameyedën kiluwo, ti ye mukkonjun tayida timiaa.

¹⁸ Malaiya gade laa nanjun kënduwo këla kannuyen mbejidë laya duwaduramdën culuwe kowo dunoaro sapce ti tayida timiaa cëdanadëro: «Tayidanëm ngone tadawa ya inabbe duniayedëa kamme, tadawanju basawuna nangaro,» yeno.

* **14:10 14.10** *diben* - Wowom Alaye. † **14:13 14.13** *këndonja tayia jëgai* - Mukowa cawandi.

¹⁹ Daji malaiyadə tayidanju duniaro gəpciye tadawa ya inabbe duniayedəa kamje curo inab guwatturam kura gərgadu Alayedəyero fiyeyeno.

²⁰ Guwatturamdən ngawo bərnien guguwaccane bu tilan kiluwo, dadunju har rıjam fərre, nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua.‡

MASIWA DARYEYE TULUR

15

Malaiya tulur-a masiwa daryeye tulur-a

¹ Daji samelan alama gade kura ye, ajabba yea kirukko: Malaiya tulur masiwa daryeye tularra, masiwa duwon tayilan gərgadu Alaye ceridə.

² Koro awo laa teku kudərambe kannu-a tusaada gai kirukko, koro kəla tekudəyen am duwon kəla bundidə-a gumkinju-a lamba cunjuye-ayen kənnasar cawandənədə mukkonjan kumbiya Alayea daada.

³ Aiya Nawi Musa wolodi Alayedə-a aiya Tamadəyedə-aa yejane:

*«Ala Kəma Martawama,
kəndonəm darajaa jauro ajabba ajabba!
Ala Mai jama dunia sammaye,
jawalnəm nan'adal-a jire-aa!*

⁴ *Kəmande, wundu nia rinje niro daraja njiwawodə?*

*Awoa ni tilonəmna tayir*wo.*

*Jama duniaye samma isane fuwunəmlan ambənnjagai,
kəndonəm nanjireye fəleyaada nangaro,» cani.*

⁵ Ngawo adəyen Fado Alaye, wotte leima shedaye† same-
lan dəganadə fəremgada kirukko,

⁶ koro malaiya tulur masiwa tulurradə Fado Alayedən keluwo. Kajəmu linne bul fok lujana, nganjinjaro bel dinarre tikkerəna.

⁷ Alau dewu roadəye falnja malaiya tulurdəro tasa di-
narre tulur gərgadu Ala har abada abadinno dəgamayen
fer casambəfəna kaino.

⁸ Adəgaima daraja Alaye-a dunonju-a nangaro Fado
Alayedə kangen kimbəro, koro wunduma rakce Fado
Alayedəro ngayiwawo, sai masiwa tulur malaiya tulurredə
wakkajane ceseriya.

‡ 14:20 14.20 nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua - Kilometər
yer yakku gai. * 15:4 15.4 tayir - Ala Biwubawoma, am-a gade. † 15:5 15.5
leima shedaye - Na Ala-a tadoram.

16

Tasa tular gərgadu Alayea

¹ Daji kowo dunoa laa Fado Alayen nukce malaiya tulurdəro: «Lenowo, tasa tular gərgadu Alayedəa duniaro figənowo!» cəni fangekko.

² Burwoyedə leje tasanjudəa duniaro fiyeyeno, koro tuno kuttu ye, diwi ye am duwon tawa bundidəyeya tayiro gənajagane gumkinjuro ambəccagaidəlan kəluwo.

³ Yindiyedə tasanjudəa tekuro fiyeyeno, koro ingidə bu alama kam nunaye gairo walje alauwa roa curo tekuyen dasaana samma kasuno.

⁴ Yakkuyedə tasanjudəa kuluwu so, sim ingiye so sammaro fiyeyeno, koro ingidə buro walyeno.

⁵ Daji malaiya ingiso kuromaye: «Ni jirema, ni duwon kure yen dəgamma, kərma yen mbejidə, ni Tayirdə, awoa wowom ania kalkallo kamməmma.

⁶ Tayidə bu muminnaye-a nawiyaye-aa fijana, koro casaro tayiro bu yimmadə, jussəna,» cəni fangekko.

⁷ Koro laya duwaduramdən kowo laaye: «Aaa, Ala Kəmande Martawama, sharanəm jire ye, kalkal ye,» cəni fangekko.

⁸ Dewuyedə tasanjudəa kəngallo fiyeyeno, koro kəngaldəro kənduwo amba kannun warduye kedo.

⁹ Amdə kannu jau fitnin wargadara ye, cu Ala kəla masiwa aniyen kənduwoayedəa baskera ye, amma tuwa dime tiro daraja njo wayera.

¹⁰ Uwuyedə tasanjudəa kəla kuris kərmaiye bundidəyero fiyeyeno, koro na cunodi samma duwuro walyeno. Sərənnja nangaro amdə təlamnjaa šerīn naljane

¹¹ jaunja-a tunonja-a nangaro Ala Mai Samemaa baskera, amma kəla kəndonjajen tuwa cadənni.

¹² Arakkuyedə tasanjudəa bərəm kura Yufarattedəro fiyeyeno, koro jawal maiya adinnambədəro dabbarduwuro inginju ngamgeno.

¹³ Daji ci kadi mafəndidəyən-a ci bundidəyən-a ci nawi kattuwuyedəyən-a sedan yakku koko-a camun caluwi kirukko.

¹⁴ Tayidə sedanna alama ajabba ajabba diowu, na maiya duniaye sammayero lejane tayia kəriwu yim kura* Ala Martawamayədəro capcagai.

¹⁵ «Akko barwu gai nanəmbo isəkki! Barganju kam duwon bare tiyinju dea dadaje jama asərnju carunniro faadaro dəgane kajəmunju lujənamadə!»

* 16:14 16.14 yim kura - Kiyama.

16 Daji sedannadə maiyadəa na tiro tɛlam yaudiyaudin Armagedon canidəlan capkera.

17 Tulurredə tasanjudəa kasambo fiyeyeno, koro kowo dunoa laa kuris kərmaiye Fado Alayedən nukce: «Cərəna!» yeno.

18 Daji fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi, cidi dama baworo kawu adamgəna alaktənaman ngaltema loləjənnirololoyeno.

19 Bərni kuradə yakkuro yakte bərniya jama duniaye samma ye wurgadara. Adəgaima Ala bərni kura Babilayedəa takce kənjaram diben gərgədunju jau fittedəa tiro kaino.

20 Cuku samma baworo walyera, koro kau kuruwu fima gadero turunni.

21 Mafi mafəndi mafəndi jaumaro kurwowu samelan kəla ambero cudurəna, koro masiwa mafiyedəro amdə Alaa baskera, masiwa adə jauro jau nangaro.

SIDUWU BƏRNI BABILAYE

17

Jawar kura-a bundi-a

1 Daji malaiya tular tasa tulurradəye falnja naniro ise wuro: «Are, niro wowom duwon jawar kura kəla ingi ngəwuyen napcənamadəro gənajagaidəa fəlenjəgəkki.

2 Maiya duniayedə ti-a rokko kənjəna cadəna, koro am dunian dasaanadə ye diben kənjənanjuyelan sagaran-dana,» yeno.

3 Daji Ruhu Alaye wuro jəmsiye, wahayilan malaiyadə wua karaaro suttuluwo, koro kamu laa kəla bundi kime citen napkada kirukko. Bundidə tiyinju ngan cuwa gadegade Alaa bastuyen jakkada, kəlanju tular, kangadi mewua.

4 Kamudə kajəmu kime cit lujəna, kare kawaraye dinar so, kari so, mursam solan tədəna cakkəna. Mukkonjun kənjaram dinarrea curonjun awo jauro waada kənjənanjuyelan cəmbəfəna.

5 Ngumnjun cu asərre ruwuwada: «BƏRNI KURA BABILAYE, YA JAWARRA SO, AWO WAADA DUNIAYE SOYE.»

6 Daji kamudə bu muminnyaye-a bu shedawu Isaye-a cane sagarandənarokirukko. Tia kirukkəniya, jauro ajapkekko.

7 Amma malaiyadəye wuro: «Awiro gəle ajapkem? Asər kamudəye-a bundi duwon kəlanjuro juwana kəla tulurra kangadi mewuadəye-a niro bayinjəgəkki.

8 Bundi rumma adə kure yen dəgana, kərma ye bawo, koro fuwu yen bəlaa daduram bawoalan culuwe siduwuro leji. Am dunian dasaana duwon cunja curo kitawu royen

tæn dunia alaktənaman ruwudənnidə bundidəa caruiya, ajapcai, ti kure yen dəgana, kərma ye bawo, koro fuwu yen walde isi nangaro.

⁹ Akko lamar hangalkəji-a nanrashidu-aye: Kəla tulurdə kau kuruwu tulur duwon kəlanjan kamudə napcənadə. Koro tayidə mai tulur:

¹⁰ Uwunjaye kərmai cerəna, falnja kərma mbeji, falnja fuwun isi. Isiya, ngəwuro tussiwawo.*

¹¹ Bundi kure yen dəgana kərma ye bawodə, tidə mai wuskuye, amma ti tulurdəye, koro siduwuro leji.

¹² Kangadi mewu rummadə maiya mewu koroma kərmai cawandənni, amma sa fallo bundidə-a rokko kərmai cawandi.

¹³ Tayi ani samma nianja tilo, kənduwonja-a kərmainja-a mukko bundidəyero casakki.

¹⁴ Tamadəro kəriwu cakkadi, amma Tamadə kəla tayiyen kənnasar cuwandi, tima Kəma kəmawaye, koro Mai maiyaye wo nangaro, koro am tia jaanadə bowowada ye, kəreyada ye, amanna ye,» yeno.

¹⁵ Koro malaiyadə walde wuro: «Ingi ngəwu na jawar napcəna rummadə, tayima jama so, cammo so, larduwa so, təlamba so wo.

¹⁶ Kangadi mewu rummadə-a bundidə-aso jawardəa wul wajai. Karenju sammaa camoye tia řinjai, koro danju jagare kannun tia rəməs warjai.

¹⁷ Awoa Ala karwunjaa cakke nianju dioro fandane kərmainja bundidəro cadi, har mana Alaye wakkajiro.

¹⁸ Kamu rummadə bərni kura duwon maiya duniayea cunodidə,» yeno.

18

Siduwu bərni Babilaye

¹ Ngawo adəyen malaiya gade jauru kənduwoa samelan jəpci kirukko, koro duniadə darajanjulana waskada.

² Malaiyadə kowo dunoaro sapce: «Sidəgəna! Bərni kura Babilayedə sidəgəna! Kəndəgairam sedannaye ye, jongo karuwa batti sammaye ye, jongo ngudo batti sammaye ye, jongo bundi batti waada sammaye yero waljəna,

³ dalilnjudə jama duniaye samma ye diben dunoa kənjənanjuyen casana, maiya duniaye ye ti-a rokko kənjəna cadəna, koro sawurwu duniaye ye arsiyinju na kojənayelan gəriwuro waljana nangaro,» yeno.

* **17:10 17.10** ngəwuro tussiwawo - Ala tiro kawu ganamaro kərmai nodo amarjiyi.

⁴ Daji kowo gade laa samelan nukce: «Jamani, tilan luwowo! Bare biwuwanjuro mukko yakkuwwi bi masiwanju nayia lenjanni,

⁵ dalilnjudə biwuwanju har samero taccana, koro Ala ye ayauwanjudəa takcəna nangaro.

⁶ Jiri cədənədə gai, ti yero yiddowo, koro kəndonju kawakyindi tiro kalakkəgənowo, kənjaram dijənədəlan tiro kawakyindiro digənowo!

⁷ Jiri rokura ye cədəna, arsiyi ye na kojənaro capcənədə gai, yakkowo ajawu ca dama baworo karwunju kuttajo! Awoa karwunjun: “Wu mai kamuye, napkada kərmai nodəkki. Wu kamu kwa faccəgənaa gəni, koro lagaran təmmaro dikkiwawo,” cəni.

⁸ Adə nangaro curo kawu fallen masiwa tia cuwandi: karmo-a karwukutta-a kəna-a. Koro kannu tia juwe cotto sijiyi. Nonowo, Ala Kəmande wowom tiro gənajəgənədə kənduwoma!» cəni fangekko.

⁹ Daji maiya duniaye ti-a rokko kənjəna cade kəji arsiyinju dama bawoaye fanjanədə kange kannu tia juwuiyedəa caruiya, kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri.

¹⁰ Ajawu tia cuwandənədəa rijana nangaro, tin kuruwunin dajane: «Kuttu! Kuttu! Bəрни kura, bəрни kənduwoa Babilaye! Awoa curo sa fallen sharanəm isəna,» cəni.

¹¹ Sawurwu duniayeso ye kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri, wunduma karenja gadero cuwuiwawo nangaro.

¹² Karedə dinar, řiwulla, jəmma, mursam, yadi linne ngalwo, batta kime, shadda, batta kime cit, kəskawa buwuccai jiri jiri, awo sheri kəmagənnə so, kəska tamanna so, kullo so, su so, kau shawa solan təgarəna jiri jiri,

¹³ awowa jauro buwuccai, kare yajiye, kawudi so, fula samduye so, kaaji so, koro diben, kəndawu jaitunne, rungo, algama, dalo, ngəlaro, fər, amalenke, karea, ro kambe.

¹⁴ Tayiye: «Awo kəji con ronəm cəraana samma bawo faccaana. Karenəm tamanna tamanna yiyiljaidə faccaana, koro gadero fandəmbawo,» cəni.

¹⁵ Sawurwu karedəyeso barga bəрни adəyen gariwuro waljanədə ajawu tia cuwandənədəa rijana nangaro, tin kuruwunin dajane kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri:

¹⁶ «Kuttu, kuttu, bəрни kura, bəрни duwon kajəmu linne ngalwo-a kime-a kime cit-aa lujəna, kare kawaraye dinar so, kari so, mursam solan tədəna cakkənədə!

¹⁷ Awoa curo sa fallen arsiyinju ani sammaa cotto sidəgəna!» Adəgaima wurawa maara ingiye so,

bəlawurowu so, maarawu so, am barga ingiyen manəmbui
cadi samma tin kuruwunin dajane

¹⁸ kange kannu tia juwuiyedəa caruiya, yiljane: «Bərni fi
bərni kura adə-a camun wo?» canı.

¹⁹ Katti kəlanjaro f jagane* kəla tiyen tai dajane burwu
casakke casiri: «Kuttu, kuttu, bərni kura, arsiyınju duwon
am tekulan maaranjaa sammaa gəriwuro cədənədə! Awoa
curo sa fallen tia cotto sijaana!»

²⁰ «Ni same ye, nayi muminna so, kəngayamba so,
nawiya so ye, kəla tiyen kəji fannowo, Ala nayiro shara kəla
tiyen njaddəna nangaro.»

²¹ Daji malaiya dunoa laa kau laa kau neduram mafəndi
gai ngoje tekuro gəpciye: «Adəgainin bərni kura Babi-
layədəa duno bul foknin gəpcai, koro gadero tuwandi-
wawo.

²² Kumbi jadu so, aiya yedu so, algaida-a kangadi-a
fudu so gadero curonəmnin fandiawo, saniama mukkiye
jiri fima gadero curonəmnin tuwandiawo, kowo kau
nedurambe gadero curonəmnin fandiawo,

²³ nur fatəlaye gadero curonəmnin wassiawo, koro
kowo mai larusaye so, njuduye so gadero curonəmnin
fandiawo. Awoa calan sawurwunəmdə wurawa duniaye,
koro sagawunəmlan jama duniaye sammaa jambanəme
jawallan tuluwumma,

²⁴ koro curonjuman bu nawiya-a muminna-ya am
dunia ngan ronja cattuluwunaye-adə tuwandəna,» yeno.

19

¹ Ngawo adəyen kowo kura laa alama am kada kadami
captanaye gai samelan nukci fangekko. Tayiye:

«Alleluya! Njəkkawo-a daraja-a kənduwo-a Alaye,*

² awoa sharanju jire ye, kalkal ye.

*Jawar kura kənjənanjulan duniadəa bannajənədəro Ala
shara kamjəgəna,*

*koro bu wolodiyanjuyey[†] tia cuwore ngayenja cəmowona,»
yera.*

³ Koro caye gai kowo sapcane:

*«Alleluya! Kəngənju har abada abadinno samero tərən
ciji,» yera.*

* 18:19 18.19 katti kəlanjaro f jagane - Noduwuram karwukuttaye. * 19:1

19.1 Alleluya! - Kalma təlām yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!»

† 19:2 19.2 bu wolodiyanjuyey - Karmonja.

4 Daji amwurawa findi deridə-a alau roa dewudə-a təmdane Ala kəla kurisnju kərmaiyeen napkadamadəro ambəccagane:

«Amin. Alleluya!» yera.

KĪNNASAR DARYEYE

Larusa Tamadəye

5 Kuris kərmaiye dən kowo laa nukce:

«*Alandea yungorowo, wolodiyanju samma, nayi duwon tia rinuwi kuran ganansodə!*» yeno.

6 Daji kowo kura laa alamanju jama kada kadami captana so, ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, gərdu dunoa keyeraye soye gai nukci fangekko. Tayiye:

«*Alleluya! Ala Kəmande Martawama kərmai cunodi, diye!*

7 *Kəji fanniyo,*

karwu kəjiaro walliyo,

tiro daraja yiyo,

dalilnjudə sa larusa Tamadəye cədəna,

təmajinju ye dabbardəna nangaro.

8 *Tiro kajəmu linne ngalwo bul fok yiyilji cade lujəna,*» yera.

Awoa kajəmu linne ngalwodə kəndo nanjireye muminnaye.

9 Daji malaiyədəye wuro: «Ruwune: Barganja am duwon maskaru larusa Tamadəyero tayia dojanadə!» yeno. Koro walde: «Mana adə jiremaro Alaye,» yeno.

10 Daji tiro ambəttuwuro fuwunjun təmgadakkəniya, wuro: «Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, ni-a kəramiyanəm shedawu Isaye-a gai. Alaro ambətkəne! Awoa sheda Isayedəma mana duwon nawiyadəa simojəgənədə wo,» yeno.

Fər bul-a kəmbamanju-a

11 Daji same fərəmgada kirukko. Akko fər bul mbeji. Kəmbamanjudəa Amanma-a Jirema-alan bowojai, koro jawal jireyen shara ye kamji, kəriwu ye cadı.

12 Simnju təlām kannu cambiye gai, koro kəlanjun ariawu maila kadaa. Cu laa ti gənia wunduma nojənni ruwuwadaa.

13 Kajəmu bulan dallaada lujəna, koro cu Kalma Alayedəlan tia bowojai.

14 Kəriwuwu sameye kajəmu linne bul fok kadawu bawoa lujana, koro kəla fərra bullen tia jagai.

15 Cinjunlan kashagar timia culuwi, ngainin tilan jama duniaye sammaa cacalji. Tayia ka suyen kənduwoaro cunodi, koro inab guwatturam diben gərgadu jau fit Ala Martawamayedən gugwacci.

¹⁶ Kəla kajəmunju-a dunonju-ayen cu adə ruuwwada: «MAI MAIYAYE, KORO KƏMA KƏMAWAYE.»

¹⁷ Daji malaiya laa kəla kəngallen daada kirukko. Kowo dunoaro sapce ngudowa samen mareajai sammaro: «Arowo, masəna kura Alayedəro captənowo!

¹⁸ Da maiyaye-a da kajallawa kəriwuyə-a da kəriwuwu kura kurayə-a da fərrayə-a fərwinjayə-a da kambeyə yen kal, kəreyə yen kal, kuran ganan am sammayə-aa ngərowo!» yeno.

¹⁹ Daji bundidə-a maiya duniayə-a kəwuwanja kəriwuyə-a cijane ti kəla fərren napkadama-a kəriwuwunju-aro kəriwu njəkkadoro captana kirukko.

²⁰ Bundidəa keda, nawi kattuwuyədəa ti-a rokko, ti duwon fuwu bundidəyən alama ajabba ajabba cədəna ye, am tayiro tawa bundidəyə gənajagane gumkinjuro ambəccaanadəa jambajəna yədə wo. Tayi yindiso ronjaa bərəm kannuyə kau kannuyə kimejəgənaaro gəpkeyera.

²¹ Tayi gapcanadəa kashagar duwon ci ti kəla fərren napkadadəyən culuwimadən keyeso, koro ngudowa nga danja jagare kulyera.

20

Kərwu dəwu

¹ Daji malaiya laa mukkonjun cuworam ci bəlaa daduram bawoayədə-a sargə jauro mafəndi-aa samelan jəpci kirukko.

² Kadi mafəndi, wotte kadi kureyē, ti duwon tiro Sedan koro Yiwulis canidəa cədane kərwu dəwuro sargadəlan kikkero.

³ Tia bəlaa daduram bawoadəro gəpciye jakce kəladəro tawaa gənayeyeno, bare har kərwu dəwudə kojiro Yiwulis jama duniayea gadero jambaje jawallan cattuluwunniro. Ngawo awo aniyen dole sa ganaro tia koljane culuwi.

⁴ Daji kurissa kərmaiyea kirukko, koro kəlanjan am duwon tayiro Ala kənduwo shara kamduyē cinadə napkadaa. Am duwon shedanja Isayə-a mana Alayə-a nangaro kəlanja kamjanadə yea kirukko. Am ani bundidə-a gumkinjuro aro ambəccaganni, koro tawa bundidəyē ngumnjaro bi mukkonjaro gənadəgənni. Roaro waljane kərwu dəwuro Almasiwu-a rokko kərmai kenodo.

⁵ Amma am sanuna gapcanadə roaro waljanni, sai ngawo kərwu dəwu ani kojanayen. Adəma cinowo burwoyē wo.

⁶ Barganja koro tayir am cinowo burwoyē adən nuwanjaasodə! Tayilan karmo yindiyədə kənduwonju bawo, amma rimanna Ala-a Almasiwu-ayero waljane kərwu dəwuro Almasiwu-a rokko kərmai canodi.

Ajawu Yiwulisse

⁷ Kærwu dæwu ani kojaiya, Yiwulissa kosonjun koljane

⁸ culuwe jama talgæmo duniaye dewulan dasaana, wotte am tayiro Gog-a Magog-a canidæa* jambaduro leje tayia kæriwuro cacapci. Nanngæwunjadæ cidi kesa ci tekuye gai.†

⁹ Daji cidi ngaa jakcane isane jongo muminnayedæ-a bærni Ala cæraanadæ-a dirijane kælyera, amma kannu samelan jæpce tayia ræmæs giwo.

¹⁰ Yiwulis tayia jambajænadæa cadane bæræm kannuye-a kau kannu kimejægænaye-a na bundidæ-a nawi kat-tuwuyedæ-a dasaanadæro gæpkeyera, koro bune-a kausu-aro har abada abadinno ajawu casai.

Shara daryeye fuwu kuris kærmaiye bul kurayen

¹¹ Daji kuris kærmaiye bul kura-a ti kælänjun nap-kadamadæ-aa kirukko. Fuwunjun same-a cidi-a fatkeyera, koro gadero na cawandænni.

¹² Koro am sanuna kuran ganan fuwu kurisdæyen daada kirukko. Kitawuwa kayera, koro kitawu gade kayera, tima kitawu royedæ wo. Am sanunadæro kæla kændonja kitawuwadælan ruwuwadadæyen shara keddo.

¹³ Teku am sanuna curonjun rojænadæa kolje keluwo, koro Karmo-a Leira-a ye am sanuna rojanadæa koljane keluwo. Wundu yayero kæla kændonjayen shara keddo.

¹⁴ Daji Karmo-a Leira-aa bæræm kannuyero gæpkeyera. Bæræm kannuyedæ, tima karmo yindiyedæ wo.

¹⁵ Wundu duwon cunju curo kitawu royen ruwuwada tuwandænnidæ, ti yea bæræm kannuyedæro gæpkeyera.

SAME BÆRIN-A CIDI BÆRIN-A**21**

¹ Daji same bærin-a cidi bærin-a kirukko. Same burwoye-a cidi burwoye-adæ baworo waljana, koro teku ye gadero bawo.

² Koro bærni tayir tiro Jerujalem bærin canidæa samelan na Alayen jæpci kirukko. Bærnidæ njudu kwanju nangaro kawara cædænadæ gai dabbargada.

³ Kowo kura laa kuris kærmaiye dælan nukci fangekko. Tiye: «Akko kændægairam Alaye na amben, koro tayi-a rokko dægai. Tayi jamanjuro waljai, koro Ala kælänju tayi-a rokko dægai ye, Alanjaro walji ye.

⁴ Simalonja sammaa simnjan cinji. Kua adæn fuwun karmo ye bawo, lagaran ye bawo, koro so dio ye bawo, bone

* **20:8 20:8** am tayiro Gog-a Magog-a cani - Tayidæ kærdiya ye, kælado jama Alaye ye. † **20:8 20:8** nanngæwunjadæ cidi kesa ci tekuye gai - Tayia komduro yojiwawo.

nja ye bawo, dalilnjudə awowa cayedə baworo waljana nangaro,» yeno.

⁵ Daji ti kəla kuris kərmaiye nāpkadamadəye: «Akko awo sammaa bərinno dio dikki!» yeno. Koro wuro: «Ruwune, awoa mana ani awo mərsaduye ye, jire ye,» yeno.

⁶ Koro walde wuro: «Cərəna! Wuma burwoye ye, daryeye ye wo.* Wuma badiduram ye, njeroram ye wo. Wu kam nguduadəro sim ingi ro fandoyen dero kənjaro yikki.

⁷ Kam kənnasar cuwandənamadə awo ania warasaji, koro wu Alanjuro walləkki, ti ye tadaniro walji.

⁸ Amma am koiwu so, aman bowu so, am haramgada so, kamceji so, kənjənawu so, boka so, sənəmgu so, kattuwu kamdawu samma sodə, nuwanja bəram kannuye-a kau kannu kimejəgənyə-a.† Adəma karmo yindiyedə wo.»

JERUJALEM BƏRIN

⁹ Daji malaiya tulur tasa tulur masiwa tulur daryeyelan casambəra mukonnadəye falnja ise mana sadde wuro: «Are, niro njudu wotte kamu Tamayedə fəlenjəgəkki,» yeno.

¹⁰ Ruhū Alaye wuro jəmsiye wahayilan malaiyadə kəla kau kuruwu kura laayero sade bəni tayir Jerujalembe samelan na Alayen jəpci fəleseyeno.

¹¹ Bərnidə daraja Alayea nangaro jauru nurra alama kau tamanna tiyen awi yaye turui tiro jasfa canidə gai warak yiyilji,

¹² koro garu kura ye, kuruwu ye cinna ngaworam mewun yindinna. Cinnawadəlan malaiya mewun yindin mbeji, koro cinnawadəlan cu jiri mewun yindin tadawa Israyilaye ruuwada ye mbeji.

¹³ Adinnamlan cinna yakku mbeji, yalalan cinna yakku, anəmlan cinna yakku, fədəlan cinna yakku.

¹⁴ Garu bərnidəyedə fərdū mewun yindinna, koro kəlanjan cu mewun yindin kəngayam mewun yindin Tamadəyedə ruuwada.

¹⁵ Malaiya wuro manasiyidə bərnidə-a cinnawanju-a garunju-a ngalduro mukkonjun ngalduram ka dinarrea.

¹⁶ Bərnidə kərkəm cək dewua, nankuruwunju-a nanfaraknju-a samma tilo. Malaiyadə tia ka ngalduramnjun

* **21:6 21.6** Wuma burwoye ye, daryeye ye wo - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a. † **21:8 21.8** nuwanja bəram kannuye-a kau kannu kimejəgənyə-a - Nadən har abada abadinno bone jauru jau casai.

ngalyenniya, ngal dāwu mewun yindin.‡ Nankuruwunju-a nanfaraknju-a dadunju-a samma tilo.

¹⁷ Ngal kambelan, wotte ngal malaiyayelan faidade garu bərnīyedəa ngalyenniya, ja mian fidewun deri.

¹⁸ Garudə kau tamanna tiro jasfa canilan tədandəna, bərnidə ye dinar ngalwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

¹⁹ Fərduwa garu bərnidəyedə kau tamanna jiri jirilan janeyada. Burwoyedə kau tamanna jasfa canilan janeyada, yindiyedə safirlan, yakkuyedə agetlan, dewuyedə yemerodlan,

²⁰ uwuyedə oniklan, arakkuyedə karneliyalan, tulurredə kərasolailan, wuskuyedə birillan, ləgarredə tofaslan, mewuyedə kərasofaraslan, mewun tilonedə jasinlan, mewun yindinnedə amatislan.

²¹ Cinna mewun yindində mursam mewun yindin, finja yaye mursam fal. Farsam bərnīyedə dinar ngalwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

²² Bərnidəlan Fado Alaye rukkəni, awoa Ala Kəmande Martawama-a Tama-adə tayima Fado Alaye bərnidəyedə wo.

²³ Bərnidə nur kəngalle-a kumballe-alan məradunju bawo, awoa daraja Alaye nur gai tia wassəna, koro Tamadə ye fatəlanju.

²⁴ Jama duniaye samma nur bərnidəyedən kəndəgai cadi, koro maiya duniaye ye darajanjaa bərnidəro cawudi.

²⁵ Cinnawa bərnīyedə kausu təmmaro jaktaiwawo, awoa bune nadən bawo.

²⁶ Daraja-a martawa-a jama duniaye sammaa curodəro cawudi.

²⁷ Awima tayir gəni curodəro ngayiwawo, koro kam awo waada dioma so, kattuwuma so ye curodəro ngasayiwawo, sai am duwon cunja curo kitawu roye Tamadəyen ruwuwadadə.

22

Kuluwu ingi ro fandoye

¹ Daji malaiyadə wuro kuluwu ingi ro fandoye yiyilji kudəram gai tiyen awi yaye turui kuris kərmaiye Ala-a Tamadə-ayen culuwidəa fəleseyeno.

² Dawu farsam bərnidəyen ci yindi kuluwudəyen kəska ro fandoye mbeji. Saa falnin kəskadə mewun yindinno tada cakki, kəndawu fin yaye tada cakki, koro kalunjudə jama duniayea isangaduwwuro faidaa.

‡ 21:16 21.16 ngal dāwu mewun yindin - Kilometər dāwu yindi yer dewu gai.

³ Kua adən fuwun awima baskuwada bawo. Kuris kərmaiye Ala-a Tamadə-ayedə nadən dəgai, wolodiyanju ye tiro ambəccagane

⁴ fəkkanju carui, koro cunju ngumnjan ruwuwada mbeji.

⁵ Kua adən fuwun bune bawo, koro nur fatəlaye-a kəngalle-alan məradunja bawo, awoa Ala Kəmandedəma tayia wassi. Ngaiman har abada abadinno kərmai canodi.

Kənde Isaye

⁶ Daji malaiyadəye wuro: «Mana ani awo mərsaduye ye, jire ye. Kəmande Ala Ruhunju karwu nawiyayero njakko-madə awowa tussiwawo dole wakkajaidəa wolodiyanjuro isanoduwuro malaiyanjua kinodo,» yeno.

⁷ «Akkoni duwan isəkki. Barganju kam duwon mana nawinawi kitawu adəyea fanje ngojənamadə.»

⁸ Wuma Yahaya awo ania fakke kirukko. Fakke kirukkəniya, fuwu malaiya awo ania fəlesəgənədəyen tiro ambəttuwuro təmgadakko.

⁹ Amma wuro: «Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, koro wu-a ni-a kəramiyanəm nawiyadə-a am mana kitawu adən ruwuwada ngodawu-a samma tilo. Alaro ambətkəne!» yeno.

¹⁰ Koro walde wuro: «Bare mana nawinawi adəyedəa gəranəmmi, sanju del karənjəna nangaro.

¹¹ Kam jirenambumadə jirenambunjun dəga, kam tayir gənədə ye tayirnambunjun dəga. Kam jiremadə ye jirenjun dəga, kam mumində ye nanmuminnjun dəga,» yeno.

¹² «Akkoni duwan isəkki. Adəgaima alwasini kudəkke wundu yayero kəla awo cədənədəyen kalkallo yikki.

¹³ Wuma alfa ye, omega ye wo.* Wuma burwoye ye, daryeye ye wo. Wuma badiduram ye, njeroram ye wo.

¹⁴ Barganja am kajəmunja tuljana, ngainin amari kəska ro fandoyen ngəroye-a bərnidəro cinnanjuyen ngawoye-a cawandidə!

¹⁵ Tawar so, sagawuwu so, kənjənawu so, kamceji so, sənəmgu so, am jirenambuwwu kattuwwu rawowu samma so deyan.†

¹⁶ «Wuma Isa, nayi jama wua gawuro awo ania isanon-jaaro malaiyania kinodəkko. Wuma Mai Daudaye fərdunju

* **22:13 22.13** wuma alfa ye, omega ye wo - Təlam Gəresselan curo arawuwa sammayen alfa-a omega-adə arawuwa burwoye-a daryeye-a. † **22:15 22.15** tawar so, sagawuwu so, kənjənawu so, kamceji so, sənəmgu so, am jirenambuwwu kattuwwu rawowu samma so deyan - Am awo waada ania diowu dasayidə, tayiro bərnidəro ngawo amardəgənni.

ye, kaduwunju yedə wo,[‡] wuma Sillowu Fajarre Bul Fokdə wo.»

¹⁷ Ruhū Alaye-a njududə-aye: «Are!» cani. Kam fanjənamadəye: «Are!» wuljo. Kam ngudunjuamadə iso, koro kam cəraanamadə ingi ro fandoye dero ca!

¹⁸ Wundu duwon mana nawinawi kitawu adəyedəa fanjidəro shedagəkki, kam laa awo laaa mana adəro cərgaia, Ala tiro masiwa kitawu adən ruwuwadadəa gərjiyi.

¹⁹ Koro kam laa awo laaa mana nawinawi kitawu adəyedən cuttuluwia, Ala nuwanju kəska ro fandoye-a bəрни darajaadəye-a kitawu adən ruwuwadadəa cuttuluwi.

²⁰ Ti awo ania shedajidəye: «Aaa, duwan isəkki,» cəni. Amin. Are, Kəma Isa!

²¹ Ser Kəma Isaye am sammalan dəga! Amin.

[‡] **22:16 22.16** wuma Mai Daudəye fərdunju ye, kaduwunju yedə wo - Isa Almasiwu, timaro Ala wadu ngojiye kərmai ceriwawo kaino.